

๗

๘๙๖.๙๑๓๐๑

๘๘๖๑๖

วิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร"

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมภาพ นาคพันธ์

๔ พ.ย. ๒๕๓๔

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

350137

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
ภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(อาจารย์จำเริญ แสงดวงแข)

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์กระแสร์ มาลาภรณ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(อาจารย์จำเริญ แสงดวงแข)

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์กระแสร์ มาลาภรณ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์นิตา มีสุข)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(นายอนันต์ ประศาสน์กุล)

วันที่.../.../... เดือน.../.../... พ.ศ.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือ เมตตาและอนุเคราะห์ จากผู้มีอุปการคุณต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์จำเริญ แสงดวงแข ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้แนวคิด และให้กำลังใจด้วยความรักและเมตตา ตลอดจนได้ช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์กระแสร์ มัลยาภรณ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบข้อบกพร่องและให้คำแนะนำในการศึกษามาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์นิตา มีสุข กรรมการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ และกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและตรวจสอบข้อบกพร่อง อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาชั้นกว่า

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อุกม หนูทอง รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวิจิ ประทุมพรัตน์ อาจารย์ประสิทธิ์ ศรีสมุทร อาจารย์พรศักดิ์ พรหมแก้ว ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดจนให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตา

ขอขอบคุณสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลในการศึกษาชั้นกว่า

ขอขอบคุณ คุณสันติธร หุตาคม ที่ได้ช่วยเหลือแนะนำในด้านข้อมูลเกี่ยวกับ "อิงอร" ให้แก่ผู้วิจัยด้วยความยินดี

ขอขอบคุณ คุณบุญช่วย ทองศรี คุณอิสรา เขมากรณ์ คุณวิญญู เวชโช คุณประสงค์ โชติช่วง คุณธนเนศ ชาดูเชาว์ คุณสุวิมล จัยนุ้ม คุณนิภา สุขศรีมล คุณวัลลา วาริศรี ที่ได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ คุณวิพล นาคพันธ์ และคุณอุมา รัตนะ ที่ได้ให้ความรักและกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอดจนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงลงได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันจะพึงมีจากปฏิญานี้ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูตทเวทิตา
แต่คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ผู้ให้ชีวิต ความรัก และความรู้แก่ผู้วิจยตลอดมา

สมภาพ นาคพันธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของกรรศึกษาค้นคว้า	12
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	13
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	13
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	16
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิเคราะห์	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร"	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวการวิเคราะห์เรื่องสั้น	27
2 วิเคราะห์กลวิธีการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร"	36
ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการแต่ง	36
ความหมายของคำว่ากลวิธีการแต่ง	36
แนวทางการศึกษากลวิธีการแต่งเรื่องสั้น	39
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์กลวิธีการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร"	51
โครงเรื่อง	51
การเปิดเรื่อง	51
การเปิดเรื่องโดยการบรรยาย	51
การเปิดเรื่องโดยการบรรยายฉาก	51
การเปิดเรื่องโดยการบรรยายตัวละคร	54
การเปิดเรื่องโดยการพรรณนา	56

การเปิดเรื่องโดยการให้บทสนทนาและจดหมาย	57
การเปิดเรื่องโดยการให้บทสนทนา	57
การเปิดเรื่องโดยการให้จดหมาย	59
การเปิดเรื่องโดยลักษณะอื่นที่คล้ายจดหมาย	62
การเปิดเรื่องโดยการให้พยานกรรม	62
การเปิดเรื่องโดยการให้บันทึกประจำวัน	64
การเปิดเรื่องโดยการให้โทรเลข	64
การเปิดเรื่องด้วยข้อความที่เป็นสุภาษิต	65
การขัดแย้ง	67
การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์	67
การขัดแย้งภายในใจของตัวละครเอง	72
การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม	75
การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า สะตาศรรณหรืออำนาจเหนือ ธรรมชาติ	79
การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับกฏธรรมชาติต่าง ๆ	82
การดำเนินเรื่อง	83
การดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทิน	83
การดำเนินเรื่องย้อนกลับ	87
การเล่าเรื่อง	93
การเล่าเรื่องโดยให้ผู้ประพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงทุกประการ เป็นผู้เล่า	93
การเล่าเรื่องโดยให้ตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่า	96
การเล่าเรื่องโดยให้ตัวละครสำคัญรองลงมาเป็นผู้เล่า	99
การเล่าเรื่องหลายลักษณะประสมกัน	103

การปิดเรื่อง	107
การปิดเรื่องแบบหักมุมหรือพลิกความคาดหมาย	107
การปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม	109
การปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรม	112
การปิดเรื่องให้เป็นไปตามสภาพที่เป็นจริงในชีวิต	115
การปิดเรื่องโดยให้แนวคิด	118
ตัวละคร	120
คุณลักษณะของตัวละคร	120
ตัวละครประเภทน้อยลักษณะ	120
ตัวละครประเภทหลายลักษณะ	124
วิธีแนะนำตัวละคร	130
การสร้างตัวละครโดยผู้เขียนบอกเล่าโดยตรงแก่ผู้อ่าน	130
การสร้างตัวละครโดยการให้ตัวละครตัวหนึ่งพูด คิด หรือแสดงปฏิกิริยา ต่าง ๆ ที่มีต่อตัวละครอีกตัวหนึ่ง	132
การสร้างตัวละครโดยการปล่อยให้ตัวละครนั้นได้พูด คิด หรือแสดง การกระทำด้วยตัวเอง	134
บทสนทนา	138
บทสนทนาที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง	138
บทสนทนาที่ช่วยให้รู้จักลักษณะนิสัยของตัวละคร	142
บทสนทนาที่ช่วยให้วิธีการไม่ซ้ำซาก คือเปลี่ยนเป็นบทสนทนาบ้าง เป็น การบรรยายบ้าง	146
บทสนทนาที่สร้างความสมจริง	149
บทสนทนาที่ทำให้บทประพันธ์น่าอ่าน น่าสนใจ และมีชีวิตชีวา	152

ฉาก	155
การสร้างฉาก	155
ฉากที่เขียนขึ้นจากสถานที่ที่มีอยู่จริง	155
ฉากในจินตนาการ	157
การเสนอฉาก	160
ผู้ประพันธ์บรรยายหรือพรรณนาฉากด้วยทัศนะของผู้ประพันธ์เอง	160
ผู้ประพันธ์บรรยายหรือพรรณนาฉากโดยผ่านสายตาหรือทัศนะของ ตัวละคร	162
3 วิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร"	166
ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับศิลปะการใช้ภาษา	166
แนวการศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้น	168
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร"	177
การใช้คำ	177
คำแสดงภาพ	177
คำแสดงอาการ	179
คำภาษาต่างประเทศ	181
การใช้คำซ้ำ	184
การใช้คำซ้อน	186
การใช้คำสลับ	188
คำที่สร้างขึ้นใหม่	191
การใช้คำผิดหน้าที	193
คำสะแลง	194
การให้คำภาษาถิ่น	195
การใช้คำมีศักดิ์	196

การใช้คำโบราณ	198
การเล่นคำและจังหวะ	199
การสร้างประโยค	201
ประโยคสั้น	201
ประโยคยาว	202
ประโยคยาวแบบโวหาร	204
ประโยคมาโรก	208
การใช้สำนวนโวหาร	210
สำนวนโวหารสั้น ๆ กระชับ	210
สำนวนโวหารยาว	212
สำนวนโวหารกำกวมเป็นสัญลักษณ์	213
สำนวนโวหารที่สื่อภาพมีชีวิต สีสัน และแสง	214
สำนวนโวหารที่สื่อให้ได้ยินเสียงทางโสตประสาทและรสทางผานสัมผัส	218
สำนวนโวหารแต่งกร้าว คุดัน	220
สำนวนโวหารอ่อนหวานละมุนละไม	223
สำนวนโวหารสมัยใหม่	225
สำนวนโวหารที่มีลักษณะโครงสร้างภาษาตะวันตก	226
การสร้างภาพพจน์	228
โวหารอุปมา	228
โวหารอุปลักษณ์	232
4 วิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร"	236
ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด	236
ความหมายของคำว่าแนวคิด	236
แนวในการศึกษาแนวคิดในเรื่องสั้น	238

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร"	241
แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง	241
ผู้หญิงต้องรู้จักวางตัวและรักษาวลสงวนตัว	241
ผู้หญิงต้องมีฝีมือในเรื่องงานบ้านงานเรือน	243
ผู้หญิงต้องมีความซื่อสัตย์ต่อสามี	244
ผู้หญิงกับความรักและการแต่งงาน	247
ผู้หญิงกับธรรมชาติของเธอ	250
ผู้หญิงกับการทิ้งหาง	250
ผู้หญิงมีเสน่ห์	251
ผู้หญิงกับการมีจริยตักิริยา	251
ผู้หญิงกับการหลยใจ	253
ผู้หญิงกับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่จำใจ	255
ผู้หญิงมีนิสัยช่างอ้อน ช่างประจบ	255
แนวคิดเกี่ยวกับผู้ชาย	256
คุณสมบัติของผู้ชายที่พ่อแม่ฝ่ายหญิงต้องการ	256
ผู้ชายต้องไม่ม้ง่ายต่อความรัก	257
แนวคิดเกี่ยวกับความรัก	260
แนวคิดเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว	260
ความรักคือความทุกข์	260
ความรักคือความสุข	262
ความรักไม่แบ่งแยกชนชั้นวรรณะ	263
ความรักมีวิวัฒนาการ	266
ความรักเกิดจากใจใครมาบังคับไม่ได้	267
ความรักเป็นสิ่งที่ไม่ตาย	269

ความรักเกิดขึ้นได้เสมอไม่เลือกสถานที่ เวลาและบุคคล	270
ความรักของหนุ่มสาวในแง่มุมอื่น ๆ	271
แนวคิดเกี่ยวกับความรักของผู้มีพระคุณ	273
ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก	273
ความรักของศิษย์ที่มีต่อครู อาจารย์	274
แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงาน	275
แนวคิดเกี่ยวกับสังคม	278
แนวคิดเกี่ยวกับสังคมไทยในปัจจุบัน	278
แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	280
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา	282
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม	283
แนวคิดเกี่ยวกับศาสนา	285
แนวคิดเกี่ยวกับข้าราชการ	287
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	290
บทย่อ	290
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	290
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	290
การวิเคราะห์ข้อมูล	291
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	291
อภิปรายผล	295
ข้อเสนอแนะ	296
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	297

บท	หน้า
บรรณานุกรม	298
ภาคผนวก	307
ประวัติย่อของผู้วิจัย	380

บทนำ

ภูมิหลัง

เรื่องสั้นเป็นรูปแบบชนิดหนึ่งของบันเทิงคดีประเภทร้อยแก้ว เริ่มมีขึ้นในประเทศไทย ตอนปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้เนื่องมาจากในสมัยนี้มีผู้สำเร็จการศึกษากลับจากประเทศในทวีปยุโรปได้นำเอารูปแบบวรรณกรรมตะวันตก ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น และบทละครเข้ามาเผยแพร่ ทำให้วรรณกรรมแบบนิทานของไทยในสมัยก่อนพัฒนาเป็นเรื่องสั้นตามความหมายในปัจจุบัน เมื่อปี พ.ศ. 2429 พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงพิชิตปรีชากร ได้ทรงนิพนธ์เรื่องอ่านเล่นขนาดสั้นชื่อ "สนุกนัณิก" ลงพิมพ์ในหนังสือวชิรญาณวิเศษ ฉบับที่ 8 วันที่ 6 เดือน 8 แรม 5 ค่ำ ปีมะแม อัฐศก 1245 ทำให้ได้รับความสนใจและเกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในหมู่ผู้อ่านหนังสือ เพราะรูปแบบการเขียนเรื่อง "สนุกนัณิก" เป็นปรากฏการณ์ใหม่ในวรรณกรรมไทยสมัยนั้น นับตั้งแต่นั้นมาการเขียนเรื่องสั้นของไทยก็เริ่มแพร่หลาย มีการออกวารสาร และนิตยสารหลายฉบับ วารสารและนิตยสารในสมัยนั้นนิยมลงเรื่องสารคดีและบันเทิงคดีต่าง ๆ ทั้งที่ผู้แต่งแต่งขึ้นเอง และที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศ นิตยสารและวารสารเหล่านั้นได้แก่ วชิรญาณวิเศษ วชิรญาณ ลัทธิวิทยา ดลกวิทยา หวีปัญญา กุลสตรี ไทยเอื้อ และศรีกรุง เป็นต้น

ลักษณะเรื่องสั้นไทยในระยะแรก อิงอร สุพันธุ์วิช กล่าวว่

... เป็นความเรียงร้อยธรรมดา ต่างไปจากเรื่องสั้นปัจจุบัน คือไม่ว่าจะเป็นบทสนทนา หรือบทพรรณนาก็จะวางรูปอยู่ในบรรทัดเดียวกันไปเป็นพืด ไม่มีการใช้เครื่องหมายคำพูดกำกับ บางทีขึ้นต้นมักจะมีโคลงสี่สุภาพ ตั้งแต่บทหนึ่งไปจนถึง 3 - 4 บท พรรณนาความหรือคติสอนใจหรือมีฉันทะนั้นก็มิโคลงปิดท้ายเรื่อง ตัวอย่างเรื่องสั้นในยุคแรก ๆ นี้คือ สนุกนัณิก พระเปี้ยให้ทานธรรม ความโกรธของ

หญิงหม้าย ความรักของผู้ร้าย ฯลฯ คำเนินเรื่องเรียบ ๆ เหมือนเล่านิทาน และ
จะเล่าไปตามลำดับเหตุการณ์จากต้นจนจบ¹

หลังปี พ.ศ. 2437 เป็นต้นมา เรื่องสั้นของไทยมีการพัฒนามาตามลำดับ ดังที่
อิงอร สุพันธุ์วิช กล่าวไว้ว่า

เรื่องสั้นหลัง พ.ศ. 2437 จะพัฒนาไปจากช่วงแรก ๆ คือในการเสนอเรื่องและการ
ดำเนินเรื่องจะพลิกแพลงยอกย้อนมากขึ้น ไม่ได้ดำเนินเรื่องเรียบ ๆ จากเหตุไปหา
ผล ดังเรื่องสั้นที่ผ่านมาในยุคก่อน ๆ เรื่องสั้นระยะนี้จะมีเรื่องสั้นที่เริ่มเหตุการณ์ที่
ระยะเวลาหนึ่ง แล้วย้อนกล่าวไปถึงอดีตแล้วย้อนกลับมาต่อเรื่องตรงที่ทิ้งเรื่องไว้
ตอนแรก แล้วจึงดำเนินเรื่องต่อไป เช่นเรื่อง บุญบันดาล วางยาเมีย เป็นต้น
ตัวละครก็จะเป็นตัวละครที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน เช่น ในเรื่อง
รูดย่าเหิง ของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ที่ใช้นามปากกาว่า เขียวหวาน การ
ขึ้นเรื่องจบเรื่องจะไม่มีลักษณะของนิทานอย่างเรื่องสั้นในวชิรญาณวิเศษอีกเลย
มีรูปแบบกลวิธีที่พัฒนาขึ้นมา แยกบทสนทนาและบทพรรณนาให้เห็นเด่นชัด การใช้
ภาษากวีสมจริง²

ในปี พ.ศ. 2470 วิกิตำนาที่สร้างความเกรี้ยวกราดให้วงการวรรณกรรมไทยมาก
คนหนึ่งคือ สง เทพาสิต ได้สร้างปรากฏการณ์ใหม่ขึ้นในวงการเรื่องสั้นไทยเป็นคนแรกที่ใช้
เครื่องหมายอัฒประภาศกำกับคำพูดของตัวละคร ซึ่งทำให้นักเขียนรุ่นต่อมาเช่น "ศรีบูรพา"
"เมื่อนงค์" "นวนาค" และ สันต์ เทวรักษ์ ได้รับแบบอย่างมาใช้อย่างแพร่หลาย ดังที่
เจือ สตะเวทิน ได้กล่าวยกย่องว่า "สง เทพาสิต ให้นิยามวิธีการเขียนเรื่องสั้นแบบตะวันตก
เข้ามาใช้ในประเทศไทยโดยแท้"³

¹อิงอร สุพันธุ์วิช. "เรื่องสั้นของไทย," อักษรศาสตร์. 12(2) : 107 - 122 ;
กรกฎาคม 2523.

²แหล่งเดิม.

³เจือ สตะเวทิน. ประวัตินวนิยายไทย. 2517. หน้า 168.

ในช่วงปี พ.ศ. 2476 - 2488 เรื่องสั้นของไทยเริ่มพัฒนาขึ้นในแง่โครงเรื่องและการจบเรื่อง ดังที่ ภิญโญ กองทอง กล่าวว่า "มักมีโครงสร้างสูตรสำเร็จและสามเส้า มีการขึ้นต้นอย่างตื่นเต้น จบลงอย่างหักมุมและยึดถือเอกภาพของเรื่องเป็นสำคัญ"¹ นักเขียนในช่วงนี้มี "เรียมเอง" มณีส จรรย์รงค์ "ไม้ เมืองเดิม" และสันต์ เทวรักษ์ เป็นต้น ส่วนในด้านเนื้อหา ภิญโญ กองทอง กล่าวว่า "เรื่องสั้นไทยในระยะนี้ยังสะท้อนสังคมและการเมืองน้อยกว่าเรื่องแนวพาฝัน"²

ในระยะสงครามโลกครั้งที่ 2 วงการประพันธ์ชนเขาลงไปมาก เพราะกระดาษขาดแคลนและมีราคาแพง รัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ให้ออกกฎหมายให้ตรวจชำระหนังสือพิมพ์และหนังสือทุกเล่มก่อนพิมพ์ มีการควบคุมการเขียนทุกชนิด บทประพันธ์ใด ๆ จะเสนอเรื่องให้ผู้ซื้อมีภรรยาแล้วแต่ไปมีผู้หญิงอื่นอีกไม่ได้ บังคับการใช้สรรพนาม ฉัน เธอ เขา ท่าน 4 คำเท่านั้น การจำกัดความคิดเช่นนี้ทำให้นักเขียนบางคนเช่น "ยาขอบ" ไม่พอใจจนหยุดงานเขียนไประยะหนึ่ง

พอสงครามสงบราว ๆ ปี พ.ศ. 2488 กฎเกณฑ์การใช้ภาษาแผลง ๆ ของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ยกเลิกไป มีอุปกรณ์การพิมพ์เพิ่มขึ้น เกิดนักเขียนใหม่ ๆ ขึ้นมาหลายคน เช่น อิศรา อมันตกุล ศรีรัตน์ สถาปนวิวัฒน์ "รพีพร" "เสนีย์ เสาวพงศ์" "อุษณา เพลิงธรรม" วิลาศ มณีวัต วิศัล สุทธเสถียร นิตยา นาฏยสุนทร และ "อิงอร" เป็นต้น เรื่องสั้นในช่วงนี้มีแนวเขียนที่หลากหลาย ดังที่ ภิญโญ กองทอง กล่าวว่า

เรื่องสั้นในช่วงนี้มีหลายแนว ตั้งแต่เรื่องเกี่ยวกับชีวิตชนบทของ มณีส จรรย์รงค์ นักเขียนที่ต่อต้านเผด็จการอย่าง อิศรา อมันตกุล สันต์ เทวรักษ์ มีนักเขียนที่เสนอความคิดให้คนหนุ่มสาวออกไปสู่ชนบทอย่างศรีบูรพา มีนักเขียนที่เน้นความละเอียดละไมทางภาษาและความซับซ้อนทางอารมณ์อย่างอุษณา เพลิงธรรม และ

¹ ภิญโญ กองทอง. "ทางเดินของเรื่องสั้นไทย 2428 - 2528," ปากไก่ฉบับ 100 ปีนักเขียนเรื่องสั้นไทย. 12 - 39 ; พฤษภาคม 2528.

² แหล่งเดิม.

"ร.จันทิมพะ" ซึ่งส่วนแถมักเขียนในระยะต่อมาดำเนินรอยตามทั้งสิ้น และงานของนักเขียนเหล่านี้ยังคงเป็นอมตะถึงปัจจุบัน¹

ในปี พ.ศ. 2491 ได้มีการส่งเสริมให้มีการเขียนเรื่องสั้นมากขึ้น โดยที่ ประยูร จรรย์วงศ์ ได้ออกหนังสือสยามสมัยรายสัปดาห์ ได้จัดให้มีการประกวดเรื่องสั้นโบรสีฟ้าขึ้นเป็นครั้งแรก ทำให้วงการเรื่องสั้นตื่นตัวมากขึ้น ผลจากการประกวดเรื่องสั้นคราวนั้นทำให้เกิดนักเขียนเรื่องสั้นเพิ่มขึ้นอีกหลายคน เช่น "อ.อุตากร" รัตนะ ยาวะประภาส ปกรณบัณฑิตย ประเสริฐ พิจารณ์โสภณ เป็นต้น

หลังจากที่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจการปกครองในปี พ.ศ. 2501 แล้ว ได้มีการจำกัดสิทธิการเขียนทางการเมือง นักเขียนถูกจับกุมเป็นจำนวนมาก บางคนหยุดเขียนหนังสือ บางคนเปลี่ยนแนวการเขียน อังอร สุพันธุ์วิช ให้กล่าวถึงเหตุการณ์ในตอนนี้ไว้ว่า

หลังจากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจอีกครั้งในปี พ.ศ. 2501 แนวโน้มทางการเมือง ที่เคยดำเนินไปด้วยความเสรีอย่างกว้างขวางก็เปลี่ยนและหันกระแสนกลายเป็นรูปเผด็จการไม่มีรัฐธรรมนูญ ไม่มีสภาของประชาชน นักเขียนและนักหนังสือพิมพ์ถูกจับกุมขังอย่างไม่มีกำหนดเป็นจำนวนมากมาย นับจาก พ.ศ. 2501 - 2506 เรียกได้ว่าเป็นยุคมีทิศทางพหุปัญญาของประชาชนก็ไม่ผิด นักเขียนที่เด่นมากในยุคนั้นก็มี 'รงค์ วงษ์สวรรค์' ขึ้นอยู่แถวหน้าสุด วิธีการเขียนของเขามีอิทธิพลต่อคนหนุ่มสาวในยุคนั้นเป็นอย่างมากยิ่ง วิทยากร เชียงกูล ชรรค์ชัย บุนปาน ล้วนแต่เคยไหลหลงต่อแบบและท่วงท่าของของ 'รงค์มาแล้วทั้งสิ้น ... ระยะดังกล่าวผู้สนใจทางการเขียนหนังสือเริ่มรวมตัวกันในมหาวิทยาลัยโดยมีชุมนุมวรรณศิลป์ และอนุสารวรรณศิลป์เป็นศูนย์กลางที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ... ในราวปี พ.ศ. 2509 ... สุวรรณี ยังไม่ห่มเหชีวิตให้กับเรื่องราวหลายตอนจบถึง

¹ วิทยุ กองทอง. "ทางเดินของเรื่องสั้นไทย 2428 - 2528," ปากไก่ฉบับ 100 ปีนักเขียนเรื่องสั้นไทย. 12 - 39 ; พฤษภาคม 2528.

เพียงนี้ ... ฝรั่ง จันทรเรื่อง ก็กำลังภูมิใจกับความเป็นนักเขียน เรื่องสั้นอาชีพ และได้ชื่อว่าเป็นราชาแห่งพล็อตในหมู่เพื่อนฝูง นมัส สัตยารักษ์ ... เป็นนักเขียน เรื่องสั้นสำนวนกะทัดรัด ...¹

ในช่วงปี พ.ศ. 2501 - 2508 เรื่องสั้นมีแนวเขียนที่หลากหลายขึ้น เป็นแนวเขียนเกี่ยวกับชนบท ความยากไร้ ความเชื่อ การขาดการศึกษา ฯลฯ และในปี พ.ศ. 2508 เกิดมีเรื่องสั้นแนวใหม่ขึ้น กล่าวคือมีการเขียนเรื่องสั้นบันทึกประสบการณ์ชีวิตขึ้น นักเขียนในแนวนี้นั้น เช่น ปกรณ์ ปิ่นเจดีย์ว เขียนเรื่องสั้นบันทึกประสบการณ์ของตำรวจ อาจินต์ บัญชรพรค์ เขียนเรื่องสั้นชุดเหมืองแร่ เป็นต้น

ในช่วงปี พ.ศ. 2509 - 2516 เรื่องสั้นได้มีการเขียนและอ่านกันอย่างกว้างขวางมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากความก้าวหน้าในการผลิตหนังสือปกแข็งปกอ่อน และการออกวารสารและนิตยสารต่าง ๆ ช่วงนี้เกิดมีนักเขียนขึ้นมาหลายกลุ่มที่มีแนวเขียนในแนวเพื่อชีวิต กลุ่มเหล่านี้ได้แก่ กลุ่มพระจันทร์เสี้ยว กลุ่มหนุ่มหน้าสาวสวย และกลุ่มคลื่นลูกใหม่ เป็นต้น นักเขียนที่มีชื่อเสียงในช่วงนี้ เช่น สุชาติ สวัสดิ์ศรี วิทยากร เชียงกูล สุรัชย์ จันทิมาธร นิคม รายวา สัจจิตต์ วงษ์เทศ และขรรค์ชัย บุนปาน เป็นต้น

หลังจากปี พ.ศ. 2516 จนถึงปัจจุบัน เรื่องสั้นก็ยังทวีความนิยมมากขึ้น เพราะได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหลายฝ่าย เช่น จากนิตยสาร วารสาร สำนักพิมพ์ และสมาคมต่าง ๆ ตลอดจนภาวะทางการเมืองที่เอื้ออำนวยในการสร้างงานวรรณกรรมออกมา มีนักเขียนรุ่นใหม่เกิดขึ้นมาเป็นจำนวนมาก เช่น ชาติ กอบจิตติ "ศรีดาวเรือง" "วัชรวัชรลยางกูล" มาลา คำจันทร์ จำลอง ผังชลจิตร และ "พนม นันทพฤษ" เป็นต้น

เรื่องสั้นของไทยได้พัฒนาการมาร้อยกว่าปีมาแล้ว แต่ลักษณะที่สังเกตได้คือส่วนใหญ่เรื่องสั้นในแนวโรแมนติกได้รับความนิยมจากผู้อ่านมากกว่าแนวอื่น ๆ มาตั้งแต่อดีตลงมาถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องมาจากเรื่องสั้นในแนวนี้นับว่ามีความเพลิดเพลินใจเป็นประการสำคัญ

¹ อังอร สุพันธุ์วนิช. "เรื่องสั้นของไทย," อักษรศาสตร์. 12(2) : 107 - 122 ; กรกฎาคม 2523.

แนวเรื่องมักเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้อ่าน เช่นเรื่องในครอบครัว ความรักระหว่างหนุ่ม ๆ สาว ๆ และเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ นักเขียนเรื่องสั้นในแนวนี้นักคนส่วนแล้วแต่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับชมชอบของผู้อ่านทั้งสิ้น นักเขียนดังกล่าวมี "ศรีบูรพา" "เรียมเอง" "ยาขอบ" "อุษณา เพลิงธรรม" และ "อิงอร" เป็นต้น

"อิงอร" เป็นนักเขียนแนวโรแมนติกคนสำคัญคนหนึ่งในช่วงวรรณกรรมไทย ผลงานทางวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของเขาซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับเรื่องความรัก ความผิดหวัง ได้รับความนิยมนับเป็นอย่างสูงในหมู่อ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงใหม่ ๆ เขาได้กลายเป็นขวัญใจของนักอ่านทั่วประเทศ

สุวัจน์ วรคิลก¹ และธรรมเกียรติ กันนริ² ถึงกับกล่าวว่ายุคนี้เป็นยุคของ "อิงอร" โดยแท้จริง ความนิยมของผู้อ่านที่มีต่องานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ในสมัยนั้น สุวัจน์ วรคิลก นักเขียนร่วมรุ่นเดียวกัน กล่าวว่า

ช่วงปลายสงครามจนถึงสันติภาพ (พ.ศ. 2487 - 2489) "อิงอร" ได้กลายเป็นขวัญใจของนักอ่านทั่วประเทศ (โดยเฉพาะผู้หญิง) เขาทำให้เรื่องสั้นมีอิทธิพลยิ่งกว่านวนิยาย จากนิรา-สายัณห์ มาถึงครั้นนาง สร้างชื่อให้ "อิงอร" ให้หอมหวาน ขจรขจาย คนอ่านซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงค่อนข้างคลั่งไคล้ไหลหลง เมื่อเขารวมเรื่องสั้นพิมพ์เป็นเล่มปกแข็ง ผู้เขียนยังจำได้เคยไปนั่งดู "อิงอร" เป็นชื่อในหนังสือหนาเกือบร้อยยกเพื่อเป็นของขวัญให้แก่แฟนผู้ส่งจองที่โรงพิมพ์ไทยเขมม ช่างวัดราชพิศ (ต่อมาเป็นส่วนนักพิมพ์มิตินอยู่ระยะหนึ่ง) ตั้งแต่ตอนเย็นกระทั่งถึงคืนเที่ยงคืนก็ยังเห็นไม่หมดเพราะมีผู้ส่งจองเข้ามาเป็นจำนวนพัน ๆ³

¹สุวัจน์ วรคิลก. "ระหว่างเรา 'อิงอร' กับ 'ผู้เขียน' ," มติชนสุดสัปดาห์.

7(331) : 35 - 36 ; มกราคม 2530.

²ธรรมเกียรติ กันนริ. "อิงอรเจ้าของปลายปากกาอาบน้าผึ้ง," ศิลปวัฒนธรรม.

8(4) : 30 - 32 ; กุมภาพันธ์ 2530.

³สุวัจน์ วรคิลก. ท้าวเค็ม.

ป. วัชรกรณ" ก็ได้กล่าวถึงความนิยมของผู้อ่านที่มีต่อผลงานวรรณกรรมประเภท
เรื่องสั้นของ "อิงอร" ไว้ในทำนองเดียวกันว่า

สหายของข้าพเจ้าคนหนึ่งซึ่งเป็นนักเลงหนังสือเก่าบอกว่า ถัดจาก "ยาขอบ" บรรณการ
อาวโสผู้ล่วงลับกับจิต "อิงอร" เป็นรายที่สอง ซึ่งนิยายรักของเขาเกรี้ยวกราวและ
ขยาติ ข้าพเจ้ายังจำได้ว่าเมื่อปลายปี พ.ศ. 2491 "รวมนิยายรัก" ของ "อิงอร"
ที่พิมพ์ครั้งแรกจำนวนถึง 7,500 เล่ม ขายหมดในระยะเวลาอันสั้น¹

งานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ไม่ได้รับความนิยมเฉพาะนักอ่านผู้หญิง
เท่านั้น แต่ยังได้แผ่กว้างไปยังนักอ่านกลุ่มอาชีพอื่น ๆ อีกด้วย ดังที่ ป. วัชรกรณ กล่าวไว้ว่า
"ในยุคนิยายผู้หญิง ชื่อ "อิงอร" มั่งคั่งเหลืออยู่ทุกวงการ ไม่เพียงแต่ในรั้วในวังหรือในบ้าน
เสวยสุขเท่านั้น หากซ่อนเร้นอยู่ในกลุ่มสามล้อและวงแม่ค้าไปจนถึงนักการเมืองผู้ต้องการ
ปลดปล่อยความรักครั้งถึงเครียดแห่งงานประจำวัน"²

ลักษณะเด่นในงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" จนเป็นที่ยอมรับกันโดย
ทั่วไป คือความประณีตในด้านศิลปะการประพันธ์โดยเฉพาะความละเอียดละไมในเรื่องการใช้
ภาษา และสำนวนโวหาร ป. วัชรกรณ ถึงกับกล่าวว่า "กระบวนลีลาโวหารปานน้ำผึ้ง
ช่วยกันแล้ว "อิงอร" เป็นรองก็เฉพาะแต่ "ยาขอบ" เท่านั้น"³ เช่นเดียวกันกับ ธรรมเกียรติ
กันอริ ก็ได้กล่าวยกย่องศิลปะการใช้ภาษาของ "อิงอร" ไว้ว่า

ลักษณะเด่นของอิงอรคือการสร้างงานที่สื่อความตั้งใจในรูปแบบของเรื่องสั้นปะทุ
ความรักครั้งบีบคั้นน้ำตาและหัวใจของผู้หญิงที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการเสนอผลงาน
(จึงใช้นามปากกาว่า "อิงอร" - อิงผู้หญิง) ด้วยการใช้ภาษาหวานเย็นซึ้งอารมณ์

¹ประกาศ วัชรกรณ. ประวัตินักประพันธ์. โดย ป. วัชรกรณ (นามแฝง). 2526.
หน้า 569.

²แหล่งเดิม. หน้า 576.

³แหล่งเดิม.

รัจจนหรือบาดเศร่าลิก นี่จึงมีฐานผู้อ่านเป็นผู้หญิงข้างมาก ลักษณะของเรื่องเป็นงานโรแมนติกเต็มพิกัด¹

นิตยสารอนทินกู่ชีวิตคารา - นักร้อง ได้กล่าวถึงลักษณะเด่นในงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" โดยเฉพาะศิลปะการแต่ง และสำนวนการเขียน ไว้ในทำนองเดียวกันว่า

ในงานเขียนเกี่ยวกับความรัก ความผิดหวัง และความสมหวัง เรื่องของความสะเทือนใจแล้ว นามปากกา "อิงอร" หรือ หักดีเกษม หุตาคม เป็นนามปากกาที่ขึ้นชื่อลือชาในการเขียนท่วงทำนองนั้น ยากที่จะหาตัวจับได้ นอกจากความสะเทือนใจในเนื้อหาสาระและการผูกเรื่องอย่างสอดคล้องและมีศิลปะแล้ว สำนวนในการเขียนของเขาเป็นสำนวนการเขียนที่ลื่นและมีชีวิตชีวาเต็มไปด้วยความอ่อนหวาน ละมุนละม้ายจนเป็นที่กล่าวขวัญกันว่าเขาคือนักประพันธ์สำนวนอาบน้ำผึ้งที่เต็มไปด้วยความหอมหวานและมีชีวิตชีวา²

จากความสามารถในด้านศิลปะการประพันธ์ การใช้ภาษาและสำนวนโวหารที่เป็นเลิศทำให้ "อิงอร" ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งนักประพันธ์ชั้นแนวหน้าอย่างรวดเร็ว เขาได้กลายเป็นักเขียนผู้ยิ่งใหญ่ และมีชื่อเสียงมากในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังที่ "ศรีบูรพา" ได้กล่าวไว้ว่า

เมื่อข้าพเจ้าได้ตรวจเรื่องแรกของเธอแล้ว ข้าพเจ้าก็รู้สึกวิเศษเขียนของเธอท่วงทีซึ่งแสดงให้เห็นว่า เธอควรจะเป็นผู้หนึ่งที่วางวรรณกรรมไทยในเวลาข้างหน้าจะออกอุทานว่าเป็นวาสนาของวรรณกรรมไทยที่ได้ตัวเธอมาร่วมอยู่ในพิภพเดียวกัน เมื่อ "อิงอร" เขียนเรื่องที่สาม ซึ่งเป็นเรื่องขนาดยาว คือ นิธรา-สายัณห์ ลงพิมพ์ใน

¹ ธรรมเกียรติ ก็นอริ. "อิงอรเจ้าของปลายปากกาอาบน้ำผึ้ง," ศิลปวัฒนธรรม.

8(4) : 30 - 32 ; กุมภาพันธ์ 2530.

² "นักประพันธ์สำนวนอาบน้ำผึ้ง," อนทินกู่ชีวิตคารา - นักร้อง. 1(10) : 48 - 53 ; กันยายน 2515.

"ประชามิตร - สุภาพบุรุษ" ประจำวันที่ 25 กรกฎาคม 2486 แต่นั้นมานามของเธอก็เป็นนามที่ผู้อ่านเรียกร้องหา ต่อจากนั้นเธอได้อุทิศสำหรับประพันธ์เรื่องขนาดสั้นบ้าง ยาวบ้างอีกหลาย ๆ เรื่อง เรื่องสุดท้ายของเธอคือ "ชากรักที่ยังหายใจ" ลงพิมพ์ใน "ประชามิตร - สุภาพบุรุษ" รายสัปดาห์ ประจำวันที่ 15 เมษายน 2488 รวมเรื่อง que เธอเขียนทั้งสิ้น 10 เรื่อง ในระยะเวลา 2 ปี 2 เดือน หัวเรื่องเท่านั้น หัวระยะเวลาเท่านั้นได้ส่ง "อิงอร" ออกมาจากความสลับมันึกจากนายอะไรก็ไม่มีใครรู้ มาเป็นนายอะไรคนหนึ่งซึ่งประชาชนคนอ่านเรียกร้องหาเรื่องของเธอ เป็นการตั้งต้นซึ่งนักประพันธ์รุ่นที่มาก่อนเธอย่อมจะแลดูด้วยความอึ้งใจแทน บัดนี้ "อิงอร" ก็มือนาคคของเธอแล้ว¹

นิตยสารอนุทินคู่ชีวิตคารา - นักร้อง ก็ได้กล่าวถึงการก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งนักประพันธ์อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ "ศรีบูรพา" ว่า

"อิงอร" จึงกลายเป็นเพชรเม็ดงามในวงการประพันธ์เมืองไทย กลายมาเป็นเพชรที่ทรงคุณค่าในวงการวรรณกรรมไทย ซึ่งยึดถือแนวในการเขียนด้วยเรื่องของความรัก ด้วยสำนวนการเขียนที่อ่อนหวานและมีชีวิต สีสานในตัวก่อให้เกิดภาพพจน์แก่คนอ่านเต็มไปด้วยความสละสลวยในการวางพล็อตเรื่อง จึงทำให้เขาเป็นนักประพันธ์ที่พุ่งโผล่อย่างแรง²

หนังสือพิมพ์ไทยวันอาทิตย์ ก็ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า "อิงอร" ได้ย่างเข้าสู่ห้องโถงแห่งกิตติศัพท์รวดเร็วมาก หลังจากเรื่อง "นิทรา - สายัณห์" "ครรชนินาง" และเรื่องสั้นอื่น ๆ"³

¹กุหลาบ สายประดิษฐ์. "บรรณพิภพของเรา," ใน รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". โดยศรีบูรพา(นามแฝง). 2513. หน้า ๗ - ๘.

²"นักประพันธ์สำนวนอาบน้ำผึ้ง," อนุทินคู่ชีวิตคารา - นักร้อง. 1(10) : 48 - 53 ; กันยายน 2515.

³"อิงอร," พิมพ์ไทยวันอาทิตย์. 20 มีนาคม 2504. หน้า 4 - 8.

นอกจากความเป็นเลิศในเรื่องของศิลปะการประพันธ์และการใช้ภาษาแล้ว งานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ยังมีความเด่นในเรื่องของแนวคิดอีกด้วย โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับความรัก และชีวิตคู่ ตลอดจนแนวคิดอื่น ๆ จึงทำให้วรรณกรรมของเขามีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น ดังที่ "ป. รัชราภรณ์" กล่าวถึงคุณค่าในงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ไว้ว่า "ในกระบวนนักประพันธ์ ผู้เขียนเรื่องรักหักสวาทชนิดเข้าถึงใจผู้อ่านและแทงทะลุปรัชญาแห่งความรักแล้วละก็ "อิงอร" เป็นหนึ่งเพียงจำนวนไม่กี่คน"¹ และ "บัวแพน นันทสิทธิ์" ก็ได้สรุปแนวความคิดในงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ไว้ 4 ประการ ได้แก่

ประการแรก อิงอรมีความสนใจการเมืองในแง่ของการบริหารประเทศของรัฐบาลอยู่มาก ผลงานในระยะหลังจากที่มีชื่อเสียงว่าเป็นนักเขียนปลายปากกาจุ่มน้ำผึ้งแล้ว งานบางชิ้นของอิงอรที่ความสนใจไม่อาจปิดได้

ประการที่สอง อิงอรเขียนเรื่องโดยใช้ตัวละครเป็นคนจริง ในวงการวรรณกรรม ทำให้ภาพความสัมพันธ์ระหว่างนักเขียนกับอิงอรชัดเจน และในขณะเดียวกันก็เป็นเหมือนการบันทึกประวัติวรรณกรรมเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาวิเคราะห์ในวันข้างหน้าด้วย

ประการที่สาม แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องความรักและชีวิตคู่ แม้ว่าอิงอรจะเขียนให้หนุ่มสาวยิ่รักเป็นสรณะ มีรายละเอียดและเรื่องราวที่แสดงถึงความหวานความสุขอยู่มาก แต่เขาไม่เคยละเลยที่จะชี้ให้เห็นถึง "แก่นแท้ของความรัก" และชีวิตคู่ "ความทุกข์" เป็นประการหนึ่งที่ติดตามมากับความรักของเขาโดยตลอด และในขณะเดียวกันเขาก็จะพยายามชี้ให้เห็น "ความจริง" บางประการในชีวิต ใน "ทฤษฎีพิสุจน์รัก" อิงอรได้ให้ตัวละครแสดงความจริงที่ไม่งามของความเป็นมนุษย์ให้อีกฝ่ายหนึ่งดูเพื่อชี้ให้เห็นว่าเมื่อจะใช้ชีวิตคู่ต่อไปในอนาคตต้องยอมรับในความ

¹ประกาศ รัชราภรณ์. ประวัตินักประพันธ์. โดย ป. รัชราภรณ์ (นามแฝง). 2526.

เป็นบุคคลที่อีกฝ่ายหนึ่งมี มิใช่เห็นแต่ความสวย ความงามเท่านั้น และอีกหลาย ๆ เรื่อง เขาก็ได้ชี้ให้เห็นว่า ชีวิตคู่เป็นเรื่องของชีวิตที่ต้องการความรัก ความเข้าใจ และการให้อภัยระหว่างกันมากน้อยแค่ไหน รวมไปถึงการมีความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ เช่น พ่อแม่และเพื่อนด้วย

ประการที่สี่ แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการเขียนหนังสือ อิงอรได้แสดงให้เห็นว่า เขาจะเขียนเรื่องก็ต่อเมื่อเขามีอารมณ์จะเขียนเท่านั้น ... เขาเห็นว่างานวรรณกรรมของเขาเมื่อเขียนแล้วตกเป็นสมบัติกลางทางวรรณศิลป์ ซึ่งเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับทอจารย์เจตนา นาควัชระ ได้เสนอไว้¹

จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า "อิงอร" มีใช้นักเรียนที่ยิ่งใหญ่เฉพาะยุคของเขาเท่านั้น แต่ยังเป็นนักเขียนที่ได้รับการยกย่องเชิดชูมาจนถึงปัจจุบัน ดังที่ "จ. ทรปิ่น" กล่าวยกย่องเขาว่า "แม้กระทั่งทุกวันนี้ชื่อเสียงของอิงอร ก็ยังไม่เสื่อมคลายไปจากความนิยมของผู้อ่าน เขายังเป็นนักเขียนคนเดียวที่ใคร ๆ ก็ยกไว้ในเรื่องโรแมนติค และความหวานปานน้ำผึ้งในลีลาโวหาร ซึ่งไม่มีนักเขียนคนใดหัดเทียมได้"² "เกศวรี" ก็ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า

นักประพันธ์ซึ่งถอดหัวใจใส่ให้กับตัวละครโลดแล่นบนแผ่นกระดาษได้อย่างมีชีวิตและจิตใจด้วย สำนวนรักโรแมนติคที่สามารถกำหัวใจนักอ่านให้มีจินตนาการคล้อยไปกับลีลาและการเขียนของเขา ด้วยหัวใจที่บริสุทธิ์บอบช้ำกับความรักจึงสามารถกลั่นออกมาเป็นนิยายรักอมตะ ซึ่งมีมนต์สะกดใจให้ผู้อ่านให้ประทับอยู่ในความทรงจำยืนยงมาจนปัจจุบัน จากสำนวนที่ออกมาจากหัวใจนี้มีส่วนทำให้ปากกาของเขามีพลังดึงดูด

¹บัวแพน นันทพิสัย(นามแฝง). "การวะ-อาลัย 'อิงอร' ปากกาจุ่มน้ำผึ้งในมือของศักดิ์เกษม หุตาคม," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 33(30) : 37 - 38 ; มกราคม 2530.

²จิตต์ ทรปิ่น. "นักเขียนร่วมสมัย," โดย จ. ทรปิ่น(นามแฝง). วิทยาสาร. 24(15) : 53 - 54 ; เมษายน 2516.

ใจผู้อ่าน จนมีคนตั้งฉายาในสำนวนชวนฝันของเขาว่า นักเขียนผู้มีปลายปากกา
จุ่มน้ำผึ้งและเกสรดอกไม้¹

ด้วยความสามารถในการประพันธ์ที่ประทับใจผู้อ่านด้วยศิลปะการใช้ภาษา กลวิธี
การแต่ง ตลอดจนเสนอแนวคิดอันทรงคุณค่า ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าผลงานวรรณกรรมประเภท
เรื่องสั้นของนักเขียนผู้มีปลายปากกาจุ่มน้ำผึ้งและเกสรดอกไม้ผู้นี้มีค่าแก่การศึกษาวิเคราะห์
เป็นอย่างยิ่ง ประกอบกับยังไม่มีผู้ใดศึกษาผลงานของท่านอย่างจริงจังมาก่อน ทำให้ผู้วิจัย
สนใจที่จะวิเคราะห์เรื่องสั้น อันเป็นผลงานการประพันธ์ที่ท่านถนัดที่สุด โดยที่ตัวท่านเองได้
กล่าวไว้ว่า "ปกติแล้วผมมักจะเขียนเป็นเรื่องสั้นไว้ก่อน แล้วถึงจะไปขยายความอีกครั้งหนึ่ง
เป็นเรื่องยาว แต่สำหรับเรื่องยาวจริง ๆ นั้นผมเขียนอยู่เรื่องเดียวเท่านั้นคือเรื่องโนรี
สาเหตุเพราะผมเป็นคนไม่ชอบเขียนเรื่องยาวเลย"² ในการวิเคราะห์ผลงานวรรณกรรม
ประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ครั้นนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหวังว่าจะเป็นประโยชน์ในการศึกษา
วรรณกรรมไทยปัจจุบันต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ในด้านกลวิธีการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษา
และแนวคิด
2. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ให้เป็นที่รู้จัก
กันอย่างกว้างขวาง

¹ เกทวรี (นามแฝง). "นักเขียนเจ้าของฉายา ... ปากกาจุ่มน้ำผึ้งและเกสรดอกไม้
อิงอรกับคู่ชีวิตและลูก ๆ," คู่ชีวิต. 1(16) : 22 - 25 ; ธันวาคม 2523.

² เริงไชย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำผึ้งบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) :
22 - 36 ; มกราคม 2530.

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงกลวิธีการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษา และแนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้น อันเป็นเอกลักษณ์ของ "อิงอร"
2. ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการเผยแพร่ผลงานทางวรรณกรรมประเภท เรื่องสั้นของ "อิงอร" ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางขึ้น และเป็นประโยชน์ในการศึกษา วรรณกรรมไทยปัจจุบัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาผลงานทางวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" จากหนังสือรวมนิยายรัก "อิงอร" 3 เล่ม และจากการค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่ง ตีพิมพ์ต่าง ๆ ตามรายชื่อดังต่อไปนี้

1. รวมนิยายรัก "อิงอร" ชุดที่ 1 จำนวน 10 เรื่อง คือ
 - 1.1 นิธรา-สายัณห์
 - 1.2 ครรชนินาง
 - 1.3 ธนุทอง
 - 1.4 ช้องนาง
 - 1.5 จากนรี-ถึงนาริส
 - 1.6 เรือนหอ
 - 1.7 วอลซ์เพลงสุดท้าย
 - 1.8 ระหว่างหมากับราชสีห์
 - 1.9 ทฤษฎีพิสูจนรัก
 - 1.10 คดีของกรณีการ
2. รวมนิยายรัก "อิงอร" ชุดที่ 2 จำนวน 18 เรื่อง คือ
 - 2.1 ณ แคนอมราฤดี
 - 2.2 โลงทอง

- 2.3 ซากรักที่ยังหายใจ
- 2.4 ราชันย์ผู้พิชิต
- 2.5 กลิ่นยี่โถแดง
- 2.6 ริมฝั่งเนรัญชลา
- 2.7 สัญญาของวิษณุ
- 2.8 อาจเป็นการคอยตลอดกาลป์
- 2.9 แหวนทวน
- 2.10 ปักเป้าสาว
- 2.11 มรุสหลังแต่งงาน
- 2.12 ดอกเลาบนจินตรา
- 2.13 ของเธอคนเดียว
- 2.14 คื่นนันทารกขอนิยายรัก
- 2.15 เทวี่แห่งอดีต
- 2.16 รอยร้าวหลังประวัติรัก
- 2.17 คนธรรมดาที่พิศมัย
- 2.18 ที่สุดของชีวิต
3. รวมนิยายรัก "อิงอร" ชุดที่ 3 จำนวน 19 เรื่อง คือ
 - 3.1 รักนิรันดร์
 - 3.2 ราชรี
 - 3.3 หิน 2 ก้อน
 - 3.4 น้ำใจ
 - 3.5 วันจาก
 - 3.6 แหวนรัก
 - 3.7 ลาก่อนมาเรียม
 - 3.8 อ้ายโหนด
 - 3.9 นกแก้วของยาย

- 3.10 คาวร่วง
- 3.11 มามีค
- 3.12 อยู่มีค
- 3.13 นภาวิที
- 3.14 ลูกเป็ดของตุ๊กตุ่ย
- 3.15 กินรีรำไห้
- 3.16 รักเพ้อ
- 3.17 ในอ้อมกอดครุฑ
- 3.18 ฉันจะกลับมา
- 3.19 ๖ ประสงค์ใจจากนาง
- 4. เรื่องสั้นที่กันคว่ำเพิ่มเติมจากแหล่งตีพิมพ์ต่าง ๆ จำนวน 33 เรื่อง คือ
 - 4.1 ตุ๊กตุ่ยไม่ร้องไห้
 - 4.2 ขอบใจจ๊ะน้ำตา
 - 4.3 วันฝนตก
 - 4.4 คินส์สุดท้าย
 - 4.5 นี่หรือความรัก ? นี่แหละรัก !
 - 4.6 ในแคนไกลแสนไกล
 - 4.7 รักเธอเสมอ
 - 4.8 วันทองกับพ่อพระ
 - 4.9 คำตอบของอัญชลี
 - 4.10 หอมดอกพลับพลึง
 - 4.11 ของขวัญ
 - 4.12 จาก...เจดีย์ชะเวดากอง ถึง...สะพานวอเตอร์ลู
 - 4.13 อา
 - 4.14 ผู้ชนะ
 - 4.15 น้ำตาพระจันทร์

- 4.16 สาย
- 4.17 กิ่งแรก
- 4.18 น้ำป่า
- 4.19 ใต้ร่มไม้
- 4.20 หยดน้ำค้างบนสายพิณ
- 4.21 เชือกน้ำตาให้ดอกไม้
- 4.22 ข้าวเหนียวนึ่ง-ใบทองติ่ง
- 4.23 ไม่น่าลืม
- 4.24 หอมคาวน้ำเค็ม
- 4.25 รถหัวรีเทียมสุดห้าย
- 4.26 ความหลังฝังใจ
- 4.27 แอร์-แอร์-แ่ง
- 4.28 เลือดไป-ลมมา
- 4.29 อธิบ-ดี
- 4.30 น้ำผึ้งในหุบเขา
- 4.31 ศยามลัดตสันใจ
- 4.32 ขอบคุณ
- 4.33 ไม่ถึงพระจันทร์

รวมเรื่องสั้นของ "อิงอร" ที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ทั้งหมดจำนวน 80 เรื่อง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. เรื่องสั้น (Short Story) หมายถึงเรื่องเล่าขนาดสั้น มีลักษณะการแต่งเป็นร้อยแก้ว การดำเนินเรื่องคล้ายนวนิยาย แต่เนื้อเรื่องสั้นกว่า เข้าสู่ปมคลี่คลายของเรื่อง

อย่างรวบเร็ว โดยกล่าวถึงเหตุการณ์แต่เพียงเรื่องเดียว หรือมีน้อยเรื่อง มีตัวละครน้อย และมีวิธีจับแบบธรรมดาหรือจับแบบไม่คำคมหาย¹

2. กลวิธีการแต่ง (Technique) หมายถึงวิธีการที่ผู้ประพันธ์ใช้ในการนำเสนอ งานประพันธ์ของตนให้มีคุณค่าเป็นที่น่าสนใจยิ่งกว่าการบอกเล่าธรรมดา วิธีการเหล่านั้นได้แก่ กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง กลวิธีการสร้างตัวละคร กลวิธีการสร้างฉาก และกลวิธีการ สร้างบทสนทนา เป็นต้น

3. แนวคิด (Theme) หมายถึง หัตถะหรือความคิดเห็นของนักประพันธ์ที่มีต่อชีวิต และสังคมที่ได้สอดแทรกไว้ในงานประพันธ์ เช่น แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับสังคม เป็นต้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีวิจัยเอกสารเป็นหลัก โดยมีขั้นตอนในการ ดำเนินงานดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 สืบค้นและรวบรวมชีวประวัติและผลงานการประพันธ์ของ "อิงอร" จาก หนังสือ วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้คือ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา หอสมุดแห่งชาติ และสถาบัน วิทเบร็กการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 สัมภาษณ์บุคคลที่รู้จักใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับ "อิงอร" คือ สันติธร หุคาคม

1.3 ศึกษาเกณฑ์การวิเคราะห์เรื่องสั้นจากเอกสารต่าง ๆ

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ครั้งนี้ จะวิเคราะห์ ตามหัวข้อต่อไปนี้

¹กรรณิการ์ ฤทธิเดช. วิเคราะห์เรื่องสั้นของยาขอบ. 2522. หน้า 103.

2.1 ศึกษาประวัติและผลงานการประพันธ์ของ "อิงอร"

2.2 วิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 กลวิธีการแต่ง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของเรื่องสั้น

ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1.1 โครงเรื่อง

2.2.1.2 ตัวละคร

2.2.1.3 ฉาก

2.2.1.4 บทสนทนา

2.2.2 ศิลปะการใช้ภาษา จะศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

2.2.2.1 การใช้คำ

2.2.2.2 การใช้ประโยค

2.2.2.3 การใช้สำนวนโวหาร

2.2.2.4 การสร้างภาพพจน์

2.2.3 แนวคิด จะศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

2.2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง

2.2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ชาย

2.2.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรัก

2.2.3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงาน

2.2.3.5 แนวคิดเกี่ยวกับสังคม

2.2.3.6 แนวคิดเกี่ยวกับศาสนา

2.2.3.7 แนวคิดเกี่ยวกับข้าราชการ

3. ชั้นสรุปผลการศึกษาค้นคว้า มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

3.2 อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าและให้ข้อเสนอแนะ

3.3 เสนอผลการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิเคราะห์

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" เนื่องจากงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ยังไม่เคยมีผู้ใดศึกษาโดยตรงอย่างละเอียดและจริงจังมาก่อน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ครึ่งนี้เท่าที่ปรากฏหลักฐานจึงเป็นเพียงงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับงานประพันธ์บางส่วนของ "อิงอร" อย่างสั้น ๆ เป็นส่วนมาก ซึ่งรวบรวมไว้ดังนี้

"ศรีบุรพา" ได้กล่าวถึงการเข้าสู่การประพันธ์ และเรื่องสั้นเรื่องแรกของ "อิงอร" ไว้ว่า

ในระหว่าง 3 - 4 ปีที่พวกเราจัดทำหนังสือ "ประชามิตร - สุภาพบุรุษ" รายสัปดาห์ ข้าพเจ้ามีความยินดีนักที่ได้แลเห็นว่า มีดวงหน้าใหม่และเยาว์วัย เยี่ยมเข้ามาในบรรณพิภพ โดยทางหนังสือพิมพ์ของเรามากหน้า ซึ่งการตั้งต้นของเธอเหล่านั้นประกอบด้วยความเจิดจรัสและประกายแห่งความสุขใสแห่งกาลอนาคตระยิบระยับอยู่เบื้องโผ้น ในบรรดาดวงหน้าใหม่ผู้มีกาลอนาคตเหล่านั้น ซึ่งต่อไปคงจะได้เป็นดวงคาราส่องแสงจรัสอยู่ในบรรณพิภพของไทยเรานั้น ข้าพเจ้าคิดว่าไม่เป็นการกล่าวเกินเลยไปในเมื่อจะกล่าวว่ามี "อิงอร" รวมอยู่ด้วยผู้หนึ่ง

เธอผู้นี้ได้มาสู่สำนักของเราด้วยศรัทธาที่จะดีรำคาญของนักประพันธ์ด้วยราคาอันสูงยิ่งกว่ามงกุฏของพระราชา เธอได้มาสู่สำนักของเราด้วยความเลื่อมใสที่จะจำเริญรอยผู้ที่ได้ท่องเที่ยวไปในบรรณพิภพก่อนหน้าเธอ เรื่องแรกของเธอที่มาสู่การพิจารณาของข้าพเจ้านั้นได้แก่ "เธอสิ้น ถิ่นสูญ ทุก ๆ สิ่งสูญจ๋า"

(ลงพิมพ์ในประชามิตร - สุภาพบุรุษรายสัปดาห์ ฉบับประจำวันที่ 21 กุมภาพันธ์

พ.ศ. 2486)¹

¹กุหลาบ สายประดิษฐ์. "บรรณพิภพของเรา," โดยศรีบุรพา(นามแฝง). ใน รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า ช - ณ.

"ยาขอบ" ซึ่งปกติไม่ใช่เป็นคนเขียนหนังสืออย่างฟุ่มเฟือยและบ่อยนัก เมื่อเขาพูดถึงใครเท่ากับให้ลีลาให้พรไปด้วยในตัว เขาได้กล่าวให้ลีลาให้พรแก่ "อิงอร" เนื่องในโอกาสที่ผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ได้รวมพิมพ์เป็นเล่มในครั้งแรกไว้ว่า

ข้าพเจ้าสังเกตว่า "อิงอร" ได้ลุ่มรักต่อการประพันธ์อย่างจริงจัง ประกอบทั้งท่าทีก็แสดงว่าจะออกหนังสือและเพียรกล้า ซึ่งแต่ละสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่จะเป็นเหตุให้มือเธอเกาหลงไปกับการแต่งหนังสือในวันข้างหน้า จึงขอมอบความรู้สึกในใจอันนี้ให้ไว้เป็นของขวัญ ซึ่งแสดงถึงความชอบในความออกหนังสือและเพียรกล้าที่ "อิงอร" มีต่อศิลปะ ซึ่งข้าพเจ้าก็ให้ลุ่มรักอยู่เช่นเดียวกัน

ข้าพเจ้าอยากให้พรแก่ "อิงอร" แต่ข้าพเจ้าก็เป็นคนเล็กเกินไปที่ทำได้เช่นนั้นก็ได้ แต่จะแนะนำให้ "อิงอร" น้อมศีรษะลงรับพรจากประชาชนคนอ่านของเรา ก็ทำอย่างไร ประชาชนคนอ่านจะมีกะใจ อำนวยพรให้แก่พวกเรานักเขียนเล่า ข้อนี้ไม่ใช่ของยากเย็นอะไรนักเพียงแต่เมื่อจรดปากกาลงไปครั้งใด ก็นึกเสียก่อนว่าตัวหนังสือที่เราเขียนนั้นมันมีค่าคุ้มกับที่ประชาชนคนอ่านเขาจะเสียเวลามารับหรือไม่เท่านั้นเอง²

ขุ๋ม บัญจพรรค นักเขียนรุ่นน้องของ "อิงอร" ได้กล่าวถึงบทประพันธ์ของ "อิงอร" ว่า มีความละเอียดให้คุณค่า เนื้อหาส่วนใหญ่จะเศร้า รวมไปถึงความมีชื่อเสียงของ "อิงอร" บุคคลนั้นว่า

"อิงอร" นักเขียนปากกาจุ่มน้ำผึ้ง มีอารมณ์อ่อนไหว ความฉันทรรเจิด มีอุดมคติสูงส่ง มีการศึกษาสูง จิตใจงาม ดังนั้นบทประพันธ์ที่ร้อยกรองออกมาจึงประณีตบรรจง และมีคุณธรรมไม่ทราบแน่ชัดว่า "อิงอร" ผิดหวังจากความรักหรือเปล่า บทประพันธ์ที่ผลิตออกมาสู่ประชาชนนั้นมักจะเศร้า นิทรา-สายัณห์ ช้องนาง ครรชนินาง

¹โชติ แพร่พันธุ์. "จาก 'ยาขอบ' ไปถึง 'อิงอร' ," โดยยาขอบ (นามแฝง). ใน วรรณิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า พ - ข.

อนุทอง ล้วนแล้วแต่เป็นบทประพันธ์ที่เรียกน้ำตาผู้อ่านทุกเรื่อง "อิงอร" หรือ ศักดิ์เกษม
หุตะคม นับว่าเป็นนักเขียนมีชื่อโด่งดังมากไม่แพ้ใครอื่นเลย

"อิงอร" นับว่าเป็นนักเขียนรุ่นพี่ของฉัน ที่แรกฉันก็รู้จักแต่ความโด่งดังปานฟ้า
จะแตก นับได้ว่ารองจากผู้นะสืบทอดของ "ยาขอบ" พอ ๆ กับราชินีนอกของสุวัจม์
วรติกล และ นักบุญคุณาป ของ อิศรา อมันตกุล เท่านั้น แต่ฉันไม่ได้สัมผัส
บทประพันธ์ของ "อิงอร" เลย เนื่องจากฉันเป็นโรคแพ้เรื่องเศร้า อ่านแล้วจะ
ทำให้อารมณ์เศร้าโศกซุ่มมัวนานเป็นอาทิตย์ ดังนั้นฉันจึงรู้จักแต่ชื่อเสียงที่โด่งดัง
กว้างขวางทั้งงานประพันธ์และงานละครเวที¹

"บัวแพน นันทพิสัย" ได้กล่าวถึงผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร"
ว่า มีลักษณะรักเศร้ามากกว่ารักหวาน ลักษณะเด่นคือการเน้นให้เห็นถึงความรู้สึกเป็นประการ
สำคัญ ดังคำกล่าวที่ว่า

ข้าพเจ้าสังเกตได้ว่า "อิงอร" นิยมเขียนเรื่องรักเศร้ามากกว่ารักหวาน หรือบางที
เป็นเรื่องราวความรักก็ต้องแอบเศร้าไว้ ณ มุมใดมุมหนึ่งจนได้ หรือบางทีก็เป็นแบบที่ว่า
เศร้าหวานคือแม้หัวใจจะร้าวรานเพราะความรักอันปวดร้าวแต่คนอ่านก็ยังเป็นสุขที่ได้
พบตัวละครที่มีความรักเป็นหนึ่งเดียวในหัวใจ เรื่องที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยกย่องขวัญใน
วงการของ "อิงอร" ทุกเรื่องจัดอยู่ในกลุ่มนี้ เป็นต้นว่า นิหร่า - สายัณห์ พระเอก
คนเดียวรักเกี่ยวกับนิหร่าและเอ็นดูเอื้อมพรนางเอกอีกคนหนึ่งเช่นน้องสาว และความ
รักแท้ของนิหร่า - สายัณห์ ถูกขวางด้วยกำแพงประเพณีคลุมถุงชนสมัยก่อนจนทำให้ผู้บูชา
ความรักเป็นสรณะเช่นนิหร่า แต่คงไว้ซึ่งความมีศีลธรรมในหัวใจถึงกับต้องฆ่าตัวตาย
ซึ่งเป็นสาเหตุให้สายัณห์พลอยฆ่าตัวตายตามไปด้วย หรือในเรื่องกรรมชื่อนาง นางเอก
สาวบ้านนอกเชื้อสายเจ้าตัดสินใจตัดสินใจส่งไปให้พระเอกผู้ทำลายพรหมจรรย์ของเธอ
ในวันแต่งงานกับผู้หญิงอื่น หรืออนุทองเรื่องกมลสิ่งทกษัตริย์พระทัยสิ่งทกษัตริย์

¹ ชลุม ปัจจุพรรค. "จากชลุม ปัจจุพรรค ถึง 'อิงอร' ," ฟ้าเมืองไทย.

18(931) : 4, 50 - 51 ; มกราคม 2530.

พระมหากษัตริย์รักภักดีต่อแผ่นดินเกิด ซึ่งต่างต้องตายด้วยธนูทอง กมลสิงห์เป็นผู้ยิง
ธนูทองใส่ศิริกัลยาณี และใช้ธนูนั้นปักอกตนตายตามไปด้วย หรือเรื่องโลงทอง
ความรักระหว่างเจ้าหญิงกับพระเอกชาวคินผู้ชอบปลอมตัวเป็นหญิงสาวใช้ที่จบลงด้วย
ความตายที่ผู้เป็นชายเป็นฝ่ายถูกบังคับให้ฝังหญิงผู้เป็นภรรยาทั้งเป็น เป็นต้น

เรื่องรักเสรำของ "อิงอร" มีแรงสะเทือนกรีกหัวใจให้เป็นผลได้มาก
เนื่องจาก "อิงอร" มุ่งแสดงให้เห็นถึงเรื่องของความรู้สึกเป็นสำคัญนั่นเอง
จากวัยเยาว์ที่เลือกอ่านแต่เฉพาะเรื่องรักหวาน ผ่านมาจนรักเสรำ "อิงอร"
ยังคงเป็นนักเขียนเรื่องรัก เรื่องโรแมนติกในสายตาของข้าพเจ้าตลอดมา¹

สุภาพ คลีคลาย ได้กล่าวถึงการพัฒนาการเขียนของ "อิงอร" ในเรื่องของศิลปะ
การใช้ภาษา สำนวนโวหาร และแนวคิดที่มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ตลอดทั้งความรู้สึก
ของผู้อ่านที่มีต่องานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ว่า

เรื่องสั้นของ "อิงอร" นั้นพัฒนาตัวเองตามยุคสมัยมาตลอดเวลา

เรื่องสั้นของ "อิงอร" ไม่ได้แก่ตามอายุของ "อิงอร"

อารมณ์ จินตนาการ และสำนวนโวหารของเขาไม่แก่เลย กลับยังหนุ่มกระฉับ
กระเฉง หนุ่มเท่า ๆ กับนักเขียนรุ่นหนุ่มรุ่นสาวในปัจจุบัน ไม่ว่าภาษา สำนวนและ
แนวความคิด...

ผู้เขียนผู้นี้มีบางสิ่งบางอย่างที่ใครเทียบไม่ได้

นั่นคือการใช้ตัวหนังสือบิ้ออารมณ์คนอ่านให้มีความรู้สึกและอารมณ์ร่วมกับผู้เขียนได้

น้ำหมึกของ "อิงอร" เรี่ยกน้ำตาคนได้²

¹บัวแพน นันทพิสัย(นามแฝง). "การวะ-อาลัย 'อิงอร' ปากกาจุ่มน้ำผึ้งในมือของ
รักเกียรติ หุตาคม," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 33(30) : 37 - 38 ; มกราคม 2530.

²สุภาพ คลีคลาย. "คำนำรวมเรื่องสั้น 'อิงอร'," ใน รวมเรื่องสั้น อิงอร.
ม.ป.ป. หน้า 1.

"จ. ไตรปิ่น" ได้กล่าวถึงลักษณะการจบเรื่องในงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ซึ่งเขายึดถือเป็นหลักสำคัญในงานเขียนเสมอว่า "ส่วนมาก อิงอรมักจะจบเรื่องแบบแซดเอนด์ คือพระเอกและนางเอกมักจะไม่ได้กัน เพราะมีสาเหตุที่คนใดคนหนึ่งจะต้องตายอยู่เสมอ อิงอรได้ยึดถือเป็นหลักสำคัญในการเขียนหนังสือของเขาตลอดมา"¹

ธรรมเกียรติ กันอริ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้งานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" เป็นที่นิยมในหมู่นักอ่าน ว่า "... จินตนิยายของอิงอรมีเสน่ห์น่ารักเป็นแกนวิญญานถึงคุณคราตรึงความเคยชินต่อการเสพทางภาษาในลีลาอันไกล่เคียงนั้นส่วนหนึ่งผ่านมาจากงานยาขอบ แต่อิงอรมีภาษารักสูตรใหม่ที่พร่ำเพรื่อพาดพิงหน่วงกว่า นี่เป็นรากฐานความนิยมที่สื่อได้เร็วยิ่ง"²

อุคม รุ่งเรืองศรี ได้กล่าวถึงความนิยมของนักอ่านที่มีต่องานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" โดยดูจากจำนวนพิมพ์ และขายหมดในเวลาสั้นว่า "อิงอรเป็นนักเขียนนวนิยายรักที่ได้รับความนิยมอย่างยิ่งในอดีต เห็นได้จากการที่เขาพิมพ์นวนิยายรักของ "อิงอร" ใน พ.ศ. 2491 เป็นจำนวน 7,500 เล่ม สามารถขายจนหมดในเวลาอันสั้น"³

ป. วัชรภรณ์" ได้กล่าวถึงอิทธิพลของงานเขียนของ "อิงอร" ที่มีต่อผู้อ่านว่า "เรื่องสั้น นวนิยาย ละคร ละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ได้สะท้อนภาพชีวิตอย่างจริงใจเหมือนกลิ่นค้อาตรรพรสวาท บางเรื่องของเขาเมื่ออิทธิพลต่อความรักอันรัญจวนใจของหนุ่มสาวอย่างเหลือหลาย ชีวิตรักมลาย ห่วงองเคียงกันกับการทลายฝัน ใครว่านวนิยายไม่มีอิทธิพล เห็นจะไม่จริงเสียแล้ว"⁴

¹จิตต์ ไตรปิ่น. "นักเขียนร่วมสมัย," โดย จ. ไตรปิ่น (นามแฝง). วิทยาสาร.

24(15) ; เมษายน 2516.

²ธรรมเกียรติ กันอริ. "อิงอรเจ้าของปลายปากกาอาบน้ำผึ้ง," ศิลปวัฒนธรรม.

๕(4) : 30 - 32 ; กุมภาพันธ์ 2530.

³อุคม รุ่งเรืองศรี. นักเขียนและวรรณกรรมปัจจุบัน. 2516. หน้า 116.

⁴ประกาศ วัชรภรณ์. ประวัตินักประพันธ์. โดย ป. วัชรภรณ์ (นามแฝง). 2526.

เช่นเดียวกันกับหนังสือพิมพ์ไทยวันอาทิตย์ ได้กล่าวถึงอิทธิพลของงานเขียนของ "อิงอร" ที่มีต่อหนุ่มสาวของยุคนั้นไว้ว่า "อิงอร นักประพันธ์คนเดียวของเมืองไทยที่มีชายหญิงสองก้อ ทัศนวิบาตกรรม เพราะนวนิยายที่เขาจินตนาการขึ้นมา จนตัวเองต้องหลั่งน้ำตาและเสียใจไปชั่วชีวิต"¹

"ประสก" ได้กล่าวถึงงานเขียนของ "อิงอร" ที่มีประโยชน์ต่อตัว "ประสก" เองว่า "นามว่า อิงอร นั้นทั้งนัก สำนวนในเรื่องก็หวานนัก อ่านแล้วคิด เวลาแปลพระบาลีหนัก ๆ สมลงนึกหัวก็ให้อ่านนวนิยายหวานจ้อยของอิงอร อ่านแล้วก็ว่าภาพ"²

ธรรมเกียรติ กันอริ ได้กล่าวยกย่อง "อิงอร" ว่าเป็นนักเขียนที่สร้างยุคทองให้กับตัวเอง และเป็นนักเขียนคนแรกที่น่าเรื่องสั้นไปสร้างบทละคร โดยกล่าวว่า "... ลักษณะประวัติศาสตร์แห่งการวรรณกรรมอิงอรในประวัติศาสตร์วรรณกรรมไทย อิงอรเป็นผู้สร้างชื่อสร้างยุคทองของตนเอง จากเรื่องสั้น และแปลภาพเรื่องสั้นสู่บทละคร ซึ่งไม่มีนักประพันธ์คนใด กระทั่งชื่อด้วยวิถีทางคู่เกี่ยวกับท่านผู้นี้ ..."³

สถาพร ศรีสังข์ จึง ได้กล่าวถึงความนิยมของผู้อ่านที่มีต่อเรื่อง "ครรชนินาง" ตลอดจนเรื่องการใช้อาก การสอดแทรกเรื่องราวที่เป็นประโยชน์และอิทธิพลของเรื่องนี้ไว้ว่า

... เฉพาะเรื่องครรชนินางนับว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่งเพราะเป็นที่กล่าวขวัญและเป็นที่ประทับใจของผู้อ่านเป็นอย่างมาก เรื่องนี้อิงอรเขียนโดยใช้เกาะแก่งในทะเลสาบสงขลาเป็นฉาก มีการสอดแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อและวัฒนธรรมของภาคใต้ไว้มิใช่น้อย ภายหลังเรื่องครรชนินางได้นำไปแสดงเป็นละครเวทีและสร้างเป็นภาพยนตร์หลายครั้ง หลายคราว⁴

¹"อิงอร," พิมพ์ไทยวันอาทิตย์. 20 มีนาคม 2509. หน้า 4, 8.

²จำรัส ดวงธิดาร. "ช้างวัด : มรดกสติคุณที่อิงอร," โดยประสก(นามแฝง). สยามรัฐ. 25 ธันวาคม 2529. หน้า 10.

³ธรรมเกียรติ กันอริ. "อิงอรเจ้าของปลายปากกาอาบน้ำผึ้ง," ศิลปวัฒนธรรม.

:(4) : 30 - 32 ; กุมภาพันธ์ 2530.

⁴สถาพร ศรีสังข์. "ศักดิ์เกษม หุตาคม," ใน สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 8. 2529. หน้า 3401 - 3402.

เช่นเดียวกันกับที่เรึงไชย พุทธาโร ได้กล่าวถึงเรื่อง "ครรชนนาง" ไว้ในทำนองเดียวกันว่า "อิงอร ใช้วิธีการประพันธ์สมัยใหม่สร้างเรื่องครรชนนางขึ้นมา ในท่ามกลางแสงเคืองอำไพ พ้าฉาบอ่าวสงขลาให้เป็นทะเลด้วยเงาระยับ โคม่านทอสวนขึ้นมานำเรื่องแล้วดำเนินเหตุการณ์ไปอย่างละมุนละไม จากนั้นก็รีดกระชากความรู้สึกของผู้อ่าน ให้ร้าวรานความตัวละครไปก่อนที่จะถึงบรรทัดสุดท้าย"¹

ส่วนเรื่อง "ธนูทอง" สวรรีย์ อรุณรัตน์ ได้กล่าวไว้ว่า

ข้าพเจ้าวางธนูทองไม่ลงเพราะจิตใจรกรรกรของหนังสือเล่มนั้น เรื่องของ "อิงอร" ทุกเรื่องไม่เคยหลุดจากการอ่านของข้าพเจ้า "อิงอร" เป็นนักประพันธ์รุ่นกลาง คือไม่เก่าและไม่ใหม่จนเกินไปนัก แต่ตัวหนังสือทุกตัวที่อิงอรวางลงไปในเรื่องของเขานั้นเป็นตัวหนังสือที่ "อิงอร" ได้บรรจงเขียนขึ้นด้วยปลายปากกาที่จุ่มเกสรดอกไม้ และบางทีก็เลือด จึงเป็นที่ติดอกติดใจของนักอ่านหนังสือทั่วไป รวมทั้งข้าพเจ้าด้วย²

ในการเขียนงานเขียนแต่ละเรื่อง "อิงอร" จะหาหลักฐานข้อเท็จจริงที่จะมาประกอบในเรื่องให้ถูกต้องเสมอ ดังเช่นเรื่อง "ช้องนาง" และเรื่อง "โลงทอง" (บุหรทอง) ที่ ธรรมเกียรติ กันนริ กล่าวไว้ว่า

ก่อนจะเขียนช้องนาง ท่านไม่เพียงแต่ไปเดินห้อม ๆ แถววัดปากน้ำภาษีเจริญเพื่อรู้จักของชี หากยังขอยืมแผนที่สาวเจ้าปลงเพื่อบวชชีมานั่งพินิจตรองก่อนลงมือเขียนด้วย และคงไม่เหลือเชื่อนักกับที่อีกกรณีหนึ่ง ก่อนจะเขียนนิเยะหรือไ้ค้อมแห่งบุหรทองจินตนิยายรั้นทศแห่งลุ่มน้ำยามู ซึ่ง "รานีและราเตะลามกแห่งมณเฑียร

¹เรึงไชย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำผึ้งบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. (7) : 22 - 36 ; มกราคม 2530.

²สวรรีย์ อรุณรัตน์. "'อิงอร' เจ้าของ 'ธนูทอง' ที่ข้าพเจ้ารู้จัก," ภาพยนตร์. (2) : 5 ; กรกฎาคม 2490.

แต่เรณูแห่งมาลีรัก หยาดน้ำค้างแห่งจักรวาล ชื่อในหัตถ์แห่งข้าพเจ้า" อังอร
เปลื้องรูปแชกและสันทายานรอมอบอวาลสร้างสถานการณเพื่อในการเขียนจำนวนหนึ่ง¹

นิตยสารคู้ชีวิตคารา-นักร้อง ได้กล่าวถึงงานเขียนของ "อังอร" ว่าเป็นมรดกทาง
วรรณกรรมที่มีคุณค่าเป็นอมตะ รวมทั้งมีความทันสมัยอยู่เสมอ โดยได้กล่าวว่า "เขาได้ฝาก
งานอันสูงด้วยคุณค่าไว้แล้วในบรรณพิภพ งานของเขาหลายชิ้นเป็นงานชั้นอมตะที่เมื่ออ่านเวลา
ไหนก็ยังทันสมัยอยู่เสมอ ปลายปากกา และพรอันประเสริฐทางมันสมองได้หนุนส่งให้เขาสร้าง
เป็นปึกแผ่นขึ้นมาได้อย่างน่าภาคภูมิใจยิ่ง"²

ธรรมเกียรติ กันอร ได้กล่าวเสริมว่า "งานของเขา แม้ไม่ครองเวทียู่ในกระแส
นิยมยาวนานนัก แต่สำหรับเวลาที่อยู่ในสมัยนิยมนั้นก็เป็ญยุคทองสั้น ๆ ที่น่าพึงใจ"³

เมื่อ "อังอร" ถึงแก่กรรมไปแล้ว "สาหร่าย" ได้เขียนคำไว้อาลัยโดยนำเอาชื่อ
ผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของเขามาร้อยเป็นข้อความในทำนองยกย่อง "อังอร" ไว้
อย่างสอคล้องว่า

ตราบไคที่กามเทพยังเป็นนิมิตแห่งความรัก ตราบที่ความรักและความซังยังเป็น
อารมณ์ความรู้สึกรู้สึกโดยพื้นฐานในธรรมชาติแห่งมนุษย์

เรื่องราวอันเกิดขึ้นมาจากปลายปากกาที่อาบด้วยน้ำผึ้งของ "อังอร" ก็ยังเป็น
นิรันดร์หึ่งใน "รักนิรันดร์" และภายใน "ซากรักที่ยังหายใจ" ตลอดจนสถิตอยู่ใน
"โลงทอง" อันศักดิ์สิทธิ์⁴

¹ธรรมเกียรติ กันอร. "อังอรเจ้าของปลายปากกาอาบน้ำผึ้ง," ศิลปวัฒนธรรม.
๖(๔) : 30 - 32 ; กุมภาพันธ์ 2530.

²นักประพันธ์สำนวนอาบน้ำผึ้ง, "อนันต์คู้ชีวิตคารา - นักร้อง. 1(20) : 48 -
๖3 ; กันยายน 2515.

³ธรรมเกียรติ กันอร. หน้าเดิม.

⁴เสถียร จันทิมาธร. "เป็นสุขเกิด 'อังอร' ผู้อาวโส," โดยสาหร่าย(นามแฝง).
น.ค.น. 27 ธันวาคม 2529. หน้า 9.

2. เอกสารเกี่ยวข้องกับแนวการวิเคราะห์เรื่องสั้น การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมประเภทเรื่องสมมุติหรือบันเทิงคดี (Fiction) เช่น นวนิยาย และเรื่องสั้นซึ่งเป็นผลงานทางศิลปะแขนงหนึ่งนั้น การใช้หลักเกณฑ์หรือแนวทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเพื่อหาคำตอบ เพื่อให้ได้ผลลัพท์เหมือนการคำนวณทางคณิตศาสตร์ย่อมเป็นไปไม่ได้ และไม่มีใครกำหนดได้แน่นอนว่าการวิเคราะห์แนวใด เหมาะสำหรับวรรณกรรมประเภทใดหรือมีเนื้อหาในลักษณะใด แนวทางการวิเคราะห์วรรณกรรมแต่ละครั้งจึงแตกต่างกันออกไปตามลักษณะวรรณกรรม ตามความรู้ ความชำนาญของผู้วิเคราะห์ ตลอดจนค่านิยมและอุดมคติของสังคมแต่ละสมัย อย่างไรก็ตาม นักวิชาการได้วางแนวการวิเคราะห์วรรณกรรมประเภทนี้ไว้ดังนี้

เสรีयरโกเศศ กล่าวถึงสิ่งซึ่งควรพิจารณาในการวิเคราะห์ศิลปกรรมไว้ 6 ประการ คือ

1. ความนึกคิด (Conception and Imagination)
2. อารมณ์สะเทือนใจ (Emotion)
3. การแสดงออก (Expression)
4. องค์ประกอบ (Composition)
5. ท่วงทีที่แสดงออก (Style)
6. เทคนิค (Technique)¹

เจือ สตะเวทิน ได้กล่าวถึงการวิจารณ์เรื่องสั้นไว้ว่า การวิจารณ์นั้นผู้วิจารณ์ต้องมีความเข้าใจองค์ประกอบเรื่องสั้นพอสมควร จึงจะวิจารณ์ได้ดี และให้เสนอแนะการวิจารณ์ว่า

โครงเรื่อง ผู้วิจารณ์ต้องบอกให้ผู้อ่านทราบว่า อะไรคือการผูกปม ตรงไหนคือจุดสุดยอดของเรื่อง ตอนไหนคือตอนท่วงเรื่อง ผู้แต่งปิดเรื่องอย่างไร เรื่องมีความสมจริงหรือไม่

¹พระยาอนุমানราชธอน. การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์. โดยเสรีयरโกเศศ (นามแฝง). 2514. หน้า 174.

ตัวละคร ผู้วิจารณ์ต้องชี้ตัวเด่นที่สุดหรือตัวกลาง แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งเปิดเผย
อุปนิสัยตัวละครอย่างไร แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครหรือไม่

ฉาก ผู้วิจารณ์ว่าสถานที่ และเวลาที่เกิดเหตุขึ้น มีอิทธิพลต่อเรื่องอย่างไร
ผู้แต่งพรรณนาฉากได้ชัดเจนหรือไม่ ฉากที่พรรณนานั้นก่อให้เกิดบรรยากาศอะไร
เพียงใด

แก่นเรื่อง ผู้วิจารณ์ควรพิจารณาว่า แก่นของเรื่องคืออะไร แก่นของเรื่อง
นั้นเห็นได้ชัดในตอนจุดสุกยอกหรือตอนเปิดเรื่อง หรือว่าแก่นเรื่องซ้อนกันอย่างสนิท
กับจุดสุกยอก นอกจากนี้ได้เสนอแนะว่า ผู้วิจารณ์จะพิจารณาหรือจุดมุ่งหมายใน
การแต่งและการใช้ภาษาของผู้แต่งด้วย¹

กุหลาบ มลลิกะมาส กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์วรรณกรรมว่า ควรวิเคราะห์
ส่วนต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ประเภทของวรรณคดีเรื่องนั้น
2. โครงเรื่องและเหตุการณ์ในเรื่อง
3. สารัตถะหรือแก่นเรื่อง
4. เวลาและสถานที่
5. ตัวละครในเรื่องและบทบาท
6. กลวิธีหรือเทคนิคในการแต่ง
7. ท่วงทำนองแต่งหรือสไตล์การแต่ง
8. หางเสียงของผู้แต่ง
9. บรรยากาศ
10. ปรัชญาและแนวนิยมในการแต่ง²

¹เจื้อย สตะเวทิน. วรรณคดีวิจารณ์. 2518. หน้า 146 - 149.

²กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. 2528. หน้า 99 - 100.

สุธวัศ พงศ์ใหญ่ ให้กล่าวถึงสิ่งที่ควรมีในการวิจารณ์วรรณกรรม ดังนี้

1. การตั้งชื่อเรื่อง พิจารณาว่าตั้งได้เหมาะสมหรือไม่ หรือแปลกอย่างไร
2. เนื้อเรื่องแปลกหรืออย่างไร ใช้ลักษณะส่วนประกอบของวรรณกรรมนั้น ๆ

มาพิจารณา

3. ส่วนวนโวหาร พิจารณาว่าใช้สละสลวยหรือขัดในตอนใดบ้าง
4. บรรยายให้ภาพพจน์ ทำให้เกิดอารมณ์ได้แค่ไหน
5. มีคติธรรมหรือมีสิ่งอะไรแทรกปนไว้บ้าง
6. ศิลปะในการดำเนินเรื่อง การจบเรื่องแปลกคืออย่างไร
7. คูสมจริงเป็นเรื่องจริงหรือไม่ สมตอนไหน ขัดตอนไหน
8. คนเขียนมีอารมณ์ขันหรือไม่
9. คนเขียนมองโลกในแง่ไหน หรือแสดงให้เห็นทัศนคติในรูปใด
10. ความรู้สึกของผู้วิจารณ์ที่มีต่อวรรณกรรมนั้น¹

ชวน เพชรแก้ว ได้สรุปการวิจารณ์เรื่องสั้น และนวนิยายของนักวิชาการด้านวรรณคดีวิจารณ์ต่าง ๆ ว่า ควรศึกษาถึงเรื่องต่อไปนี้

1. ประวัติผู้แต่ง การวิจารณ์ควรกล่าวถึงประวัติของผู้แต่ง และผลงานประพันธ์โดยย่อ ๆ เพื่อให้ทราบถึงตัวผู้แต่งพอสมควร
2. แนวคิดของผู้แต่ง ผู้วิจารณ์ต้องสรุปให้เห็นว่าเรื่องสั้นแสดงแนวคิดอะไรแก่ผู้อ่าน สอดแทรกอยู่อย่างไร
3. โครงเรื่องและเนื้อเรื่อง ผู้วิจารณ์ต้องแยกโครงเรื่องและเนื้อเรื่องออกจากกัน จะแยกกล่าวคนละหัวข้อก็ได้
4. ตัวละคร ผู้วิจารณ์ควรกล่าวว่าลักษณะนิสัยของตัวละครว่าเหมาะสมกับเนื้อเรื่องและโครงเรื่องอย่างไร ตัวละครมีบทบาทสมจริงเพียงใด

¹สุธวัศ พงศ์ใหญ่. วรรณคดีและวรรณกรรมปัจจุบัน. 2507. หน้า 261.

5. ฉาก ผู้วิจารณ์กล่าวถึงฉากว่าช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นตัวละครได้เด่นชัดเพียงใด เข้ากับท้องเรื่องและการดำเนินเรื่องหรือไม่ ใช้ฉากมีความเหมาะสมเพียงใด

6. ส่วนภาษาและบทสนทนา ผู้วิจารณ์ควรกล่าวว่าใช้ส่วนภาษาและบทสนทนาเหมาะสมกับตัวละครหรือไม่ ช่วยให้ทราบบุคลิกของตัวละครหรือไม่ และบทสนทนาช่วยในการดำเนินเรื่องอย่างไร และส่วนภาษาให้ความหมายที่ชัดเจนสุภาพไม่ยัดเยียดโดยไม่จำเป็นหรือไม่

7. กลวิธีการแต่ง ต้องกล่าวถึงว่าผู้แต่งใช้กลวิธีอะไรมาช่วยในการดำเนินเรื่อง เสนอเรื่องเป็นตอน ๆ อย่างไร นอกจากนั้นผู้แต่งได้แทรกข้อคิดเห็นต่าง ๆ หรือชนบประเพณีเพื่อสอนผู้อ่านลงไปในเรื่องอย่างไร

8. คุณค่าของหนังสือ จะต้องกล่าวถึงคุณค่าจากหนังสือที่วิจารณ์ไม่ว่าผู้เขียนมุ่งแสดงคุณค่า ให้ประสบการณ์แปลกใหม่แก่ชีวิต คติสอนใจ วัฒนธรรม ศาสนา และทำให้เข้าใจจิตใจมนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างไรบ้าง¹

วันฤทัย สัจจพันธุ์² ได้เสนอเกณฑ์การวิเคราะห์เรื่องสั้นและนวนิยาย โดยสรุปได้ดังนี้

1. พิจารณาในแง่เนื้อเรื่อง เพราะลักษณะสำคัญของเนื้อหาในนวนิยายและเรื่องสั้นคือความสมจริง โดยวิเคราะห์งานเขียนชิ้นนั้น ๆ ตามองค์ประกอบของเรื่องสั้นและนวนิยาย

- 1.1 โครงเรื่อง
- 1.2 ตัวละคร
- 1.3 แก่นเรื่อง (สารัตถะ)
- 1.4 ฉาก

¹ชวน เพชรแก้ว. การศึกษาวรรณคดีไทย. 2524. หน้า 185 - 186.

²วันฤทัย สัจจพันธุ์. วรรณกรรมปัจจุบัน. 2526. หน้า 59 - 63.

2. พิจารณาในแง่ศิลปะการแต่งโดยพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

2.1 กลวิธีการดำเนินเรื่อง เช่น

2.1.1 ดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

2.1.2 ใช้กลวิธีการย้อนเรื่องไปมา

2.1.3 ใช้วิธีการเล่าด้วยจดหมาย

2.1.4 การเลือกผู้เล่าเรื่อง

ฯลฯ

2.2 แนวคิด เช่น

2.2.1 แนวคิดสังคมนิยม สัญลักษณ์นิยม ธรรมชาตินิยมหรือแบบเหนือจริง

2.2.2 ทิศนะของผู้ประพันธ์

2.3 ส่วนวนภาษา

3. พิจารณาในแง่ของผลสะท้อนจากการอ่าน โดยพิจารณาวรรณกรรมในแง่ผลสะท้อนของผู้อ่านด้วยใจเป็นกลางที่สุดได้ 2 ประการ คือ

3.1 ความเพลิดเพลินทางอารมณ์

3.2 ความเพลิดเพลินทางปัญญา

หลักเกณฑ์การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมประเภทเรื่องสมมุติหรือบันเทิงคดีมีรากฐานมาจากตะวันตก ซึ่งมีการวิจารณ์งานของนักเขียนมาตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17 การวิจารณ์แบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ยึดแนวจิตวิทยา กลุ่มที่ยึดถืออิทธิพลต่าง ๆ ของสังคม และกลุ่มนักวิจารณ์ใหม่ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มนักวิจารณ์ใหม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาวิเคราะห์ผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ในครั้งนี้ได้ จึงขอนำมาเสนอไว้ดังนี้

กุหลาบ มลลิกะมาส เขียนถึงนักวิจารณ์กลุ่มวิจารณ์ใหม่ว่า

กลุ่มนักวิจารณ์ใหม่ (The New Critics) แนวความคิดของนักวิจารณ์กลุ่มนี้ค่อย ๆ เริ่มก่อตัวขึ้นมาโดยลำดับจากนักวิจารณ์อเมริกัน อังกฤษ และเยอรมัน เมื่อประมาณ ค.ศ. 1930 และต่อมาประมาณ ค.ศ. 1946 - 1949 ก็มีหลักเกณฑ์สำหรับเป็นแนวทางพิจารณาวรรณคดีอย่างแน่นอนชัดเจน และเป็นแนว

ที่มีอิทธิพลต่อการวิจารณ์เป็นอันมาก นักวิจารณ์ที่มีชื่อเสียงเด่นในกลุ่มนี้ ได้แก่ ไอ.เอ.ริชาร์ดส์ (I.A. Richards) ที.เอส.เอลเลียท (T.S. Eliot) วิลเลียม เอมพ์สัน (William Empson) จอห์น โครวส์ (John Crows) และ เอลเลน เทต (Ellen Tate) เป็นต้น

หลักเกณฑ์ของกลุ่มวิจารณ์ใหม่ (The New Critic) ใช้เป็นแนวทางพิจารณาวรรณคดี มีดังนี้

1. การศึกษาวรรณคดีโดยแบ่งออกเป็นยุคสมัยตามลำดับกาลเวลาก็ดี การเน้นอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในสังคมจนเกินไปก็ดี ทำให้การวิจารณ์ไม่ได้ผลดี เพราะฉะนั้นควรศึกษาและวิจารณ์วรรณคดีเรื่องใด ๆ ก็ตามเป็นเอกเทศโดยเฉพาะ ไม่ควรเพ่งเล็งให้ความสำคัญแก่สมัยที่แต่ง ผู้แต่ง ตลอดจนลักษณะสังคมของวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ จนเกินไป คุณค่าอันแท้จริงของวรรณคดีนั้นอยู่ที่ตัววรรณคดีเรื่องนั้น องค์ประกอบอื่น ๆ เป็นแต่การช่วยให้เข้าใจวรรณคดีนั้นดีขึ้นเท่านั้น จึงมีความสำคัญเป็นรองและนักวิจารณ์จะต้องวางน้ำหนักความสำคัญของการวิจารณ์ให้ถูกต้องเสียตั้งแต่ในขั้นต้น มิฉะนั้นการวิจารณ์นั้นจะผิดวัตถุประสงค์ในการวิจารณ์ จะกลายเป็นการศึกษาเรื่องสมัยแต่งหรือประวัติผู้แต่งไป

2. นักวิจารณ์กลุ่มนี้ถือว่า วรรณคดีเป็นเครื่องให้ความบันเทิงใจ การให้ความบันเทิงใจ คือหน้าที่สำคัญที่สุดของวรรณคดี นักวิจารณ์จึงไม่ควรหวังศีลธรรม คติสอนใจเหมือนอย่างกลุ่มนักศีลธรรมนิยม (Moralists) ซึ่งถือว่า นักเขียนจะต้องยึดถืออยู่เสมอว่า เป็นหน้าที่ของตนที่จะต้องทำให้โลกนี้ดีขึ้น 'it is always a writer's duty to make the world better' เพราะฉะนั้นนักวิจารณ์ในกลุ่มใหม่มีความเห็นว่า ถ้าเรื่องใดแต่งดี ประกอบด้วยศิลปะการแต่ง ให้ความอภิรมณ์แก่ผู้อ่านแล้ว แม้มิใช่เรื่องที่เป็นคติปลุกใจ ที่เรารู้สึกในแง่ศีลธรรมก็ตาม ก็จัดว่าเป็นวรรณคดีที่ดี

3. นักวิจารณ์ในกลุ่มนี้ เน้นศิลปะของการแต่งว่า สำคัญกว่าเนื้อเรื่อง เรื่องจะเป็นอะไรก็ได้ แต่ต้องมีวิธีการเรียบเรียงอย่างมีศิลปะ แม้เรื่องง่าย ๆ หนึ่ง ๆ ก็มีความหมายอย่างยิ่งในวงการวรรณคดี เพราะฉะนั้น นักวิจารณ์กลุ่มนี้

จึงสนใจวิเคราะห์ส่วนต่าง ๆ ของวรรณคดีอย่างละเอียดลึกซึ้ง การใช้คำและความหมาย การใช้ลักษณะการแต่ง โครงสร้าง สัญลักษณ์ สไตส์ เทคนิค ตลอดจนแนวคิด (ปรัชญา) ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในวรรณคดีนั้น ๆ จะเป็นเรื่องที่นักวิจารณ์นำมาพิจารณา ทำนองอธิบายลักษณะ (Interpretation) จนสามารถชี้แจงได้อย่างชัดเจน

4. นักวิจารณ์ในกลุ่มนี้เห็นว่า การวิจารณ์ก็เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง มีหน้าที่ให้ความเข้าใจในคุณสมบัติของวรรณคดี และขณะเดียวกัน บทวิจารณ์นั้นก็ยังเป็นเครื่องให้ความบันเทิงใจเช่นเดียวกับวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ อีกด้วย หน้าที่ของการวิจารณ์จึงกว้างขวางขึ้น ในฐานะที่มีคุณค่าทางศิลปะประกอบอยู่ด้วย

5. นักวิจารณ์ในกลุ่มนี้มีเจตนาจะ "แนะแนวทางให้คิดมากกว่าการพยายามวางกฎเกณฑ์" ใด ๆ ทีเดียว "เน้นการปฏิบัติมากกว่าการวางทฤษฎี" และสนใจในการวิจารณ์ "ด้วยหลักวิชา และเหตุผลมากกว่าที่จะให้เป็นการวิจารณ์ด้วยจิตวิสัยของผู้วิจารณ์" และยังถืออีกด้วยว่า นักวิจารณ์ย่อมมีเสรีภาพในการเลือกวิธีการของตนตามความพอใจ¹

เจตนา นาควัชระ กล่าวถึงกลุ่มนักวิจารณ์ใหม่ว่า

หลักการใหญ่มีอยู่ว่า การศึกษาวรรณคดีควรจะมุ่งพิจารณาวรรณกรรมในแง่วรรณศิลป์เท่านั้น โดยไม่จำเป็นที่จะต้องเน้นถึงเนื้อหาให้มากเกินไป หน้าที่ของวรรณคดีวิจารณ์ไม่ใช่การเสาะแสวงหาว่าวรรณกรรม "บอก" อะไรเราบ้าง แต่มีหน้าที่ชี้ให้เห็นว่า วรรณกรรม เป็นอย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องการค้นหาเอกภาพแห่งวรรณกรรม²

¹กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. 2528. หน้า 17 - 19.

²เจตนา นาควัชระ. "วรรณคดีวิจารณ์ และการศึกษาวรรณคดี," ใน วรรณไวทยาการ : รวมบทความทางวิชาการ. 2514. หน้า 41.

จากการศึกษาหลักเกณฑ์การวิเคราะห์วรรณกรรมประเภทเรื่องสมมุติหรือบันเทิงคดี (Fiction) ที่นักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ได้เสนอไว้ดังกล่าวแล้วนั้น ผู้วิจัยได้วางแนวสำหรับการวิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ไว้ดังต่อไปนี้คือ

1. กลวิธีการแต่ง จะศึกษาเกี่ยวกับ

1.1 โครงเรื่อง

1.1.1 การเปิดเรื่อง

1.1.2 การขัดแย้ง

1.1.3 การดำเนินเรื่อง

1.1.4 การเล่าเรื่อง

1.1.5 การปิดเรื่อง

1.2 ตัวละคร จะศึกษาเกี่ยวกับ

1.2.1 คุณลักษณะของตัวละคร

1.2.2 วิธีแนะนำตัวละคร

1.3 บทสนทนา จะศึกษาเกี่ยวกับ

1.3.1 บทสนทนาที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง

1.3.2 บทสนทนาที่ช่วยให้รู้จักลักษณะนิสัยของตัวละคร

1.3.3 บทสนทนาที่ช่วยให้วิธีการไม่ซ้ำซาก คือเปลี่ยนเป็นบทสนทนาบ้าง เป็นการบรรยายบ้าง

1.3.4 บทสนทนาที่สร้างความสมจริง

1.3.5 บทสนทนาที่ช่วยให้บทประพันธ์น่าอ่าน น่าสนใจ และมีชีวิตชีวา

1.4 ฉาก จะศึกษาเกี่ยวกับ

1.4.1 การเสนอฉาก

1.4.2 การสร้างฉาก

2. ศิลปะการใช้ภาษา จะศึกษาเกี่ยวกับ

2.1 การใช้คำ

2.2 การสร้างประโยค

- 2.3 การใช้สำนวนโวหาร
- 2.4 การสร้างภาพพจน์
- 3. แนวคิด จะศึกษาเกี่ยวกับ
 - 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ชาย
 - 3.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรัก
 - 3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงาน
 - 3.5 แนวคิดเกี่ยวกับสังคม
 - 3.6 แนวคิดเกี่ยวกับศาสนา
 - 3.7 แนวคิดเกี่ยวกับข้าราชการ

วิเคราะห์กลวิธีการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร"

การศึกษาในบทนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาถึงกลวิธีในการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร" โดยผู้วิจัยได้จัดลำดับการศึกษาไว้ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีในการแต่ง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์กลวิธีในการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร" รายละเอียดในแต่ละตอนมีดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีในการแต่ง

ความหมายของคำว่า กลวิธีการแต่ง

คำว่า "กลวิธีการแต่ง" เป็นคำที่ท่านผู้มีความรู้ทางด้านวรรณคดีบัญญัติขึ้นมาใช้โดยเขียนกับคำภาษาอังกฤษว่า Technique คำที่บัญญัติมาใหม่นี้มีหลายท่านใช้คำว่ากลวิธี และบางท่านนิยมใช้ทับศัพท์ว่า เทคนิค

ในการศึกษาเรื่องกลวิธีในการแต่งจากเอกสารต่าง ๆ พบว่า มีผู้ทรงคุณวุฒิให้ความหมายและคำจำกัดความไว้หลายประการ ซึ่งพอจะรวบรวมได้ดังนี้ คือ

พระยาอนุমানราชธน ให้ความรู้เกี่ยวกับคำว่า เทคนิค ไว้ว่า

เทคนิค (Technique) เป็นคำภาษากรีก แปลว่าฝีมือ เป็นคำนองเดียวกับคำว่า Art ในคำเต็มของภาษาละติน หรือศิลปะในภาษาสันสกฤต ซึ่งแปลว่า ฝีมือ เหมือนกันทั้ง 3 คำ คำเทคนิคเมื่อนำมาใช้ในภาษาอังกฤษมีความหมายขยายตัว

ออกไปคือหมายถึง กรรมวิธีที่ทำให้ได้ผลเรียบร้อยงดงาม เพราะฉะนั้นจึงรวมทั้งฝีมือและความรู้ความชำนาญในวิธีทำ¹

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ได้อธิบายถึงกลวิธีไว้ว่า

กลวิธีคือการกระทำ "อย่างไร" จึงจะให้เนื้อเรื่องดำเนินไปตามโครงเรื่องที่ผูกไว้ และให้บรรลุความมุ่งหมายของเรา แบ่งเรื่องเป็นบท ๆ หรือไม่จะตั้งต้นบทที่หนึ่งด้วยตัวเอง ฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชาย หรือจะตั้งต้นด้วยตัวที่ไม่ค่อยสำคัญในเรื่อง พอแต่เพียงให้เห็นฉากของเรื่องจะใช้สำนวนภาษาอย่างไร จะใช้ภาษาสละสลวย พรรณนาภาพงาม ๆ ในชนบท หรือจะทำให้คนอ่านเห็นภาพที่น่าสังเวช เนื่องมาจากความยากจนของชาวชนบทหรือจะแสดงให้เห็นภาพความสงบ เราอาจเลือกใช้สำนวนเหมือนภาษาพูดตลอดเรื่องหรือเลือกสำนวนเรียบ ๆ เพื่อแสดงชีวิตชาวกรุง หรือเลือกใช้สำนวนผาดโผน เมื่อแสดงชีวิตชาวชนบทจะใช้ฉากเพียงแห่งเดียว ให้เหตุการณ์ทุกอย่างเกิดขึ้นในชนบท หรือจะให้เกิดในกรุงและชนบทสลับกันไป เราจะใช้อารมณ์ขันหรือไม่ หรือจะใช้อารมณ์จริงจัง หรือจะแทรกการอภิปรายปรัชญาชีวิตไปพลางระหว่างที่พรรณนาชีวิตในชนบท เหล่านี้เป็นกลวิธีที่ผู้แต่งจะต้องกำหนด ขบวนการของกลวิธีทั้งหมด เราอาจเรียกสั้นก็ได้²

กุหลาบ มลลิกะมาส ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคหรือกลวิธีไว้ว่า "เทคนิคคือวิธีการหรือกลวิธีซึ่งผู้แต่งนำมาใช้ในการถ่ายทอดความนึกคิดหรือความสะเทือนใจ เป็นการแสดงตัวเองให้เห็นว่าผู้แต่งมี "ฝีมือ" ขนาดใด โบราณใช้คำว่าอุปมา (แต่ปัจจุบันความหมายได้ละทิ้งไปในทางไม่ดี) เพื่อให้ผู้อ่านได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดเหล่านั้นได้อย่างซึมซาบ"³

¹พระยาอนุমানราชธรม. การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์. โดยเสรีयरโกเศศ (นามแฝง). 2514. หน้า 106.

²ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. วิเคราะห์วรรณคดีไทย. 2517. หน้า 115.

³กุหลาบ มลลิกะมาส. ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย. 2531. หน้า 29.

ชลธิรา สัตยาวัฒนา กล่าวถึงเทคนิคหรือกลวิธีการแต่งไว้ว่า

เทคนิคหรือกลวิธีการแต่งคือสิ่งที่ผู้แต่งจงใจใช้เพื่อเสนองานเขียนของตนให้ปรากฏออกมาเป็นรูปแบบหรือลักษณะต่าง ๆ การกำหนดโครงสร้างของเรื่องด้วยการวางเค้าโครงเรื่อง การลำดับเรื่องราว วิธีการดำเนินเรื่องจากเริ่มต้นไปสู่จุดจบ การกำหนดลักษณะตัวละคร และการปล่อยตัวละคร การสร้างฉากหรือการกำหนดเวลา สถานที่ บรรยากาศ วิธีการเสนอแนวคิด หรือการวางจุดมุ่งหมายต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องของเทคนิค ซึ่งถือเป็นแนวการเขียนอย่างหนึ่ง¹

ประสิทธิ์ ภาพยนตร์กลอน ได้กล่าวถึงเทคนิคไว้ว่า "เทคนิคคือฝีมือและกรรมวิธีงานประพันธ์ เทคนิคเป็นส่วนเสริมให้วรรณกรรมสมบูรณ์ขึ้น"²

ชวน เพชรแก้ว ให้ความหมายของคำว่าเทคนิคไว้ว่า "เทคนิคคือกลวิธีที่ผู้แต่งนำมาใช้ในการถ่ายทอดความนึกคิด หรือความสะเทือนใจ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งมีฝีมือเพียงใด การใช้เทคนิคอาจจะทำให้หลายประการ เช่น อาจจะใช้โดยการสร้างผู้เล่าเรื่องขึ้น อาจจะเป็นการเล่าย้อนหลัง อาจจะเป็นเรื่องและปิดเรื่องโดยสร้างความสะเทือนใจ"³

เบญจมาศ พลอินทร์ ได้ให้ความหมายของกลวิธีการแต่งไว้ว่า "กลวิธีการแต่งหมายถึงการประพันธ์และเรียบเรียงด้วยคำด้วยชั้นเชิง อันเป็นแนวทางที่ดีในการปฏิบัติตามหัตถ์และแบบอย่างของกวี"⁴

สายทิพย์ นุกุลกิจ ได้กล่าวถึงเทคนิคหรือกลวิธีไว้ว่า "เทคนิคหรือกลวิธีที่ผู้แต่งนำมาใช้ในการแต่งหนังสือได้แก่วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้แต่งนำมาใช้ในการถ่ายทอดอารมณ์สะเทือนใจ ความนึกคิดหรือจินตนาการตามไปด้วย"⁵

¹ชลธิรา สัตยาวัฒนา. ผจญภัยร้อยเรียง. 2530. หน้า 177 - 178.

²ประสิทธิ์ ภาพยนตร์กลอน. ภาษากวี. 2523. หน้า 212.

³ชวน เพชรแก้ว. การศึกษาวรรณคดีไทย. 2524. หน้า 20.

⁴เบญจมาศ พลอินทร์. พื้นฐานวรรณคดีและวรรณกรรมไทย. 2526. หน้า 69.

⁵สายทิพย์ นุกุลกิจ. วรรณคดีวิจารณ์. 2523. หน้า 120.

จากทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ท่านจึงกล่าว สรุปได้ว่าเทคนิคหรือกลวิธีในการแต่ง หมายถึงวิธีการที่ผู้ประพันธ์ใช้ในการนำเสนองานประพันธ์ของตนให้มีคุณค่า เป็นที่น่าสนใจ ยิ่งกว่าการบอกเล่าธรรมดา วิธีการเหล่านั้นได้แก่ กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง กลวิธีการสร้างตัวละคร กลวิธีการสร้างบทสนทนาและกลวิธีการสร้างฉาก เป็นต้น

แนวทางการศึกษากลวิธีการแต่งเรื่องสั้น

การศึกษากลวิธีในการแต่งเรื่องสั้น ผู้วิจัยจะศึกษาตามลักษณะองค์ประกอบของเรื่องสั้นซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประการคือ

1. โครงเรื่อง (Plot)
2. ตัวละคร (Characters)
3. ฉาก (Setting)
4. บทสนทนา (Dialogue)

1. โครงเรื่อง (Plot) คือส่วนของเนื้อเรื่องที่แสดงถึงปัญหาหรือข้อขัดแย้ง (Conflict) ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตัวละคร หรือข้อขัดแย้งในจิตใจของตัวละครเอง มีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายของคำว่าโครงเรื่องไว้ดังนี้

Encyclopaedia Britannica¹ กล่าวว่า โครงเรื่องคือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการที่จะเป็นของเรื่องมากกว่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง

เฮมาเลียน และคาร์ล² (Leo Hamalian and Frederick R. Karl) กล่าวว่า โครงเรื่องคือการจัดลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง เดิมเชื่อว่าโครงเรื่องเป็นองค์ประกอบที่เด่นที่สุดของหนังสือบันเทิงคดี แต่ปัจจุบันความคิดนี้เปลี่ยนไป เพราะเรื่องสั้นสมัยใหม่บางเรื่องหาโครงเรื่องยาก ในการศึกษาโครงเรื่องควรพิจารณาว่าเรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้นโดยมีสาเหตุใด

¹ Encyclopaedia Britannica. V.14. 1972. p. 673.

² Leo Hamalian and Ferderick R. Karl. The Shape of Fiction. 1963. p. 167 - 168.

เป็นพื้นฐานหรือไม่ โครงเรื่องนั้นเป็นจุดประสงค์ส่วนหนึ่งของผู้แต่งหรือไม่ ผู้แต่งต้องการเน้นหรือแค่ความนึกเห็นของคนให้เราเห็นหรือไม่ หรือเราสามารถเข้าใจความนึกคิดหรือทัศนคติของผู้แต่งแทรกไว้ในเรื่องหรือไม่ หรือพิจารณาว่าผู้แต่งพยายามประติงษ์เรื่องนั้นเพื่อผลบางอย่างหรือต้องการให้เกิดขึ้นโดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงของมนุษย์ ตลอดจนพิจารณาว่าโครงเรื่องที่ผู้แต่งสร้างขึ้นทำให้เราเข้าถึงบทสรุปสำคัญหรือไม่ หรือแยกแยะการจัดกระจายจนไม่สามารถเชื่อมโยงได้

ฮอว์¹ (Harry Show) กล่าวว่า โครงเรื่องเป็นลำดับเหตุการณ์ช่วงหนึ่งและมีความเกี่ยวข้องกับบทบาทของตัวละครที่จะนำไปสู่การต่อสู้ ความขัดแย้ง แล้วไปถึงจุดสุดท้าย (Climax) และจุดคลี่คลายของเรื่อง (Denouement) นอกจากนั้นโครงเรื่องยังแตกต่างจากเรื่อง หรือแนวของเรื่อง (Story Line) อีกด้วย .

เจือ สตะเวทิน² กล่าวว่า โครงเรื่องคือเหตุการณ์ชุดหนึ่งรวมกันเข้าก่อให้เกิดผลอย่างหนึ่ง ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง

กุหลาบ มลลิกะมาส³ ให้ความเห็นว่า โครงเรื่องคือส่วนของเนื้อเรื่องที่แสดงถึงปัญหาหรือข้อขัดแย้ง (Conflict) ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตัวละครหรือข้อขัดแย้งในจิตใจของตัวละครเอง

นพ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา กล่าวว่า "โครงเรื่องหมายถึงการจัดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องเพื่อให้ได้ผลตามที่ต้องการ"⁴

วิทย์ ศิวะศรียานนท์⁵ กล่าวว่า เรื่องสั้นมีโครงเรื่องเดียวและโครงเรื่องง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ทั้งนี้เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องความยาว หากโครงเรื่องซับซ้อนหรือมีหลายโครงเรื่อง

¹Harry Show. Dictionary of Literature Terms. 1972. p. 289.

²เจือ สตะเวทิน. ศิลปะการประพันธ์. 2510. หน้า 48 - 62.

³กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. 2528. หน้า 101.

⁴นพ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. ปราชญ์เรื่องนวนิยาย. 2519. หน้า 10.

⁵วิทย์ ศิวะศรียานนท์. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. 2504. หน้า 114, 372.

อาจทำให้ไม่สามารถจบเรื่องได้กระชั้นในความยาวที่เหมาะสมได้ อนึ่ง ถ้าโครงของเรื่องสั้นไม่จำเป็นหรือเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมของตัวละครเสมอไป ถ้าโครงเรื่องสั้นอาจเป็นการพรรณนาอารมณ์ของตัวละครก็ได้ หรือเป็นฉากหนึ่งในชีวิตบุคคลก็ได้

วิภา กงกะนันทน์ กล่าวว่า "โครงเรื่องจะบอกให้รู้ว่าทำไมสิ่งเหล่านั้นจึงเกิดขึ้นกับเขา ๆ นั้น หรือกลุ่มนั้น ที่นั้นและอย่างนั้น จุดหมายใหญ่ของการสร้างโครงเรื่องคือเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ชวนให้ติดตามเรื่องอย่างน่าตื่นเต้น กระหายใคร่รู้"¹

ส่วนสำคัญที่ต้องศึกษาในโครงเรื่อง มีดังนี้

- 1.1 การเปิดเรื่อง (Exposition)
- 1.2 การขัดแย้ง (Conflict)
- 1.3 การดำเนินเรื่อง (Development)
- 1.4 การเล่าเรื่อง (Point of view)
- 1.5 การปิดเรื่อง

1.1 การเปิดเรื่อง (Exposition) คือจุดเริ่มเรื่องซึ่งนับว่าสำคัญมาก เพราะถ้าเริ่มต้นไม่ดี ไม่สะกดตาสะกดใจหรือไม่ก่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นได้ ผู้อ่านก็อาจจะไม่ติดตามเรื่องราวในตอนต่อไปเสียก็เป็นได้ วรรณกรรมไทยประเภทบันเทิงคดีโดยทั่วไปนั้น นิยมเปิดเรื่องโดยใช้วิธีต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้คือ

- 1.1.1 เปิดเรื่องโดยการบรรยาย
- 1.1.2 เปิดเรื่องโดยการพรรณนา
- 1.1.3 เปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนาและจดหมาย
- 1.1.4 เปิดเรื่องด้วยข้อความที่เป็นสุภาษิต บทกวี หรือข้อความที่คมคาย

วิธีที่ ๑ ชวนให้อ่านสนใจหน้าติดตาม

1.2 การขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง อุปสรรคที่เกิดขึ้นแก่ตัวละคร ซึ่งเป็นผลให้ตัวละครนั้น ไม่สามารถบรรลุผลตามความปรารถนา มีความสำคัญในการกำหนด

¹วิภา กงกะนันทน์. วรรณคดีศึกษา. 2521. หน้า 93.

โครงเรื่อง เพราะแม้ว่าจะวางแผนเรื่องให้ดำเนินไปแล้วก็ตาม แต่ตัวละครจะประกอบพฤติกรรมขึ้นอยู่กับความขัดแย้งอีกทีหนึ่ง¹

สุวคนธ์ จงตระกูล กล่าวว่า การขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง การต่อสู้ (struggle) ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างตัวเอกกับฝ่ายปรปักษ์ ตัวเอกกับชะตากรรมหรือสิ่งแวดล้อม หรือเป็นการต่อสู้ภายในจิตใจตัวละครเอง รวมทั้งการต่อสู้กับระบบค่านิยมในสังคม²

การขัดแย้งแบ่งเป็น 5 ประเภทใหญ่ คือ

1.2.1 การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ (Man against man)

เช่นในเรื่องพระอภัยมณี มังคลาต่อสู้กับพระอภัยผู้เป็นพ่อ หรือในเรื่องสิงห์ไตรภพ กงคา-ประไลยเป็นขบถต่อท้าวอินธุมาศ เกิดการต่อสู้กันขึ้น

1.2.2 การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า ชะตากรรมหรืออำนาจ

เหนือธรรมชาติ (Man against supnature) เช่นในเรื่องพระลอ พระลอพยายามต่อสู้กับอำนาจไสยศาสตร์ของปู่เจ้าสมิงพราย

1.2.3 การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับภยธรรมชาติต่าง ๆ (Man against nature)

เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด น้ำท่วม จะพบมากในนวนิยายเชิงวิทยาศาสตร์

1.2.4 การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม (Man against social)

เช่น การต่อสู้กับความยากจน การต่อสู้ระหว่างเผ่าพันธุ์ การขัดแย้งกับระบบค่านิยม เช่นในเรื่องพระอภัยมณี พระอภัยมณีกับศรีสุวรรณไปเรียนวิชาที่ขัดต่อค่านิยมในสังคม จึงถูกท้าวสุทัศน์ไล่ออกจากเมือง

1.2.5 การขัดแย้งภายในใจของตัวละครเอง (Man against himself)

เช่นในเรื่องพระลอ พระเพื่อนพระแพงปรารถนาจะให้พระลอเป็นคู่ครอง แต่ขณะเดียวกันก็มีความอาย เกรงถูกติฉิน ดังนั้นจึงเกิดความขัดแย้งในใจของตัวละครทั้งสอง ระหว่างปรารถนาปรารถนาด้วยความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

¹ รัตนาธิ สัจจพันธ์. อิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศในวรรณกรรมไทย. 2521.

หน้า 220.

² สุวคนธ์ จงตระกูล. "ลักษณะขัดแย้งในเสือโคคำฉันท์," มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์.

หน้า 33 : มกราคม 2522.

1.3 กลวิธีเกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง (Development) โดยทั่วไปนักเขียนจะใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องหลาย ๆ แบบดังนี้

1.3.1 ดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิกิริยา คือเปิดเรื่องจากจุดเริ่มต้นแล้วดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง คือเริ่มตั้งแต่ตัวละครเป็นเด็ก ดำเนินเรื่องต่อไปจนเป็นหนุ่มสาว ชรา และตายในที่สุด เช่น เรื่องสี่แผ่นดิน ของ พล.ต.ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

1.3.2 การดำเนินเรื่องย้อนกลับ (Flash back) เป็นการดำเนินเรื่องที่ไม่วาดตามลำดับเหตุการณ์ นักเขียนอาจนำเอาเหตุการณ์ในปัจจุบันเป็นคำนำให้ผู้อ่านทราบ แล้วเล่าย้อนหลังไปก่อนหน้าที่จะเกิดเหตุการณ์ที่กล่าวไว้ในตอนต้น ต่อมาจึงพาผู้อ่านกลับมาสู่เหตุการณ์ปัจจุบันอีก เช่น เรื่องข้างหลังภาพ ของศรีบูรพา เขาซื้อกางเกงของสุวรรณี สุคนธา

1.3.3 ดำเนินเรื่องแบบย้อนกลับไปกลับมา คือกล่าวถึงเหตุการณ์ปัจจุบัน แล้วย้อนหาวความไปกล่าวถึงอดีต แล้วกลับมาปัจจุบันอีก กลับไปกลับมาจนจบ เช่น ทศกวีพิเศษของบุญเหลือ

1.4 กลวิธีในการเล่าเรื่องหรือเทคนิคเกี่ยวกับผู้เล่าเรื่อง (Point of view) กุหลาบ มลลิกะมาส ได้แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ

1.4.1 ผู้แต่งไม่แสดงว่าตัวละครตัวใดเป็นผู้เล่าบรรยายเรื่อง แต่จะบรรยายไปตามเรื่องที่มีตัวละครมีบทบาทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเหตุการณ์และความรู้สึกนึกคิดภายในใจของตัวละครแต่ละตัว ผู้แต่งเป็นผู้ล่วงรู้หมดทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับตัวละคร และนำมาบรรยายไว้ส่วนที่ครบทุกคน และครบขณะจิตของตัวละครเหล่านั้นตามเนื้อเรื่อง วิธีนี้เป็นวิธีที่นักเขียนจะรู้คนเดียวว่าเป็นผู้รู้แจ้งและผู้แต่งเป็นผู้เล่าเอง (Omniscient point of view)

1.4.2 ผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งในเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องของตนเอง โดยใช้คำว่า ผม คิดฉัน หนู ข้าพเจ้า ฯลฯ เป็นผู้เล่าเรื่องแสดงถึงเหตุการณ์หรือข้อคิดแย้งใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเอง นั่นก็คือ ตัวละครในเรื่องเป็นผู้เล่า (First person point of view) วิธีนี้ใช้ตัวละครเอกเล่าเรื่องตนเอง (ในปัจจุบันนี้มีกลวิธีในการเล่าเรื่องแบ่งออกเป็นอีกหลายวิธี เช่น กลวิธีเล่าโดยใช้บุรุษที่ 1 เป็นผู้เล่า แต่มีวิธีการที่

เรียกว่า กระแสจิตประวัติ (Stream of consciousness) คือบุรุษที่ 1

เล่าเรื่องตนเองโดยปรากฏเป็นรูปกระแสความคิดประหวัดไปถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ นักเขียนไทยที่ใช้กลวิธีเช่นนี้อาจยกเป็นตัวอย่างได้ก็มี เช่น แนน สุปิต ในเรื่องน้ำตาพระจันทร์ และ สานต์ ลวพงศ์ ก็เป็นนักเขียนอีกผู้หนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการใช้กลวิธีกระแสจิตประหวัด

1.4.3 ผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งในเรื่องเป็นผู้เล่า (Third person point of view) โดยสมมุติว่าตัวละครนั้นให้อยู่ในเหตุการณ์ หรือร่วมรู้เรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี

1.4.4 วรรณคดีบางเรื่อง ผู้แต่งเลือกผู้เล่าเรื่องหลายแบบประสมกัน เช่น นวนิยายเรื่องกามนิธ ซึ่งเสวียรโกเศศและนาคะประทีปแปล จะมีผู้เล่าเรื่องหลายคนหรือชั้นกันเรื่องด้วยวิธีที่ 1.4.1 แต่บางตอนผู้แต่งจะให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นตัวเล่าเรื่องตนเองเป็นการใช้วิธี 1.4.2 เช่นตอนกามนิธ วาสัญญ์ และองค์ลีมาลเล่าเรื่องของตน และในตอนจบก็หวนกลับไปใช้วิธี 1.4.1 อีกครั้งหนึ่ง นับว่าผู้แต่งได้ใช้กลวิธีในการแต่งอย่างเต็มมือหลายแบบ และได้สร้างความหลากหลายให้แก่การดำเนินเรื่อง¹

1.5 การปิดเรื่อง เป็นตอนที่สำคัญที่สุดที่จะสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน การจบมีหลายลักษณะดังนี้ คือ

1.5.1 การปิดเรื่องแบบหักมุมหรือพลิกความคาดหมาย (Twist ending or surprise ending) การปิดเรื่องชนิดนี้ผู้อ่านคาดหมายว่าเรื่องน่าจะจบอย่างนี้ แต่เมื่ออ่านจนจบแล้ว ปรากฏว่าเรื่องลงเอยไปอีกแบบหนึ่ง กลวิธีการจบเรื่องเช่นนี้นิยมกันมากในการเขียนเรื่องสั้น

1.5.2 การปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม (Tragic ending) คือการปิดเรื่องโดยให้ตัวละครเอกประสบความผิดหวัง สูญเสีย สัมเลวในชีวิต บางเรื่องจะจบลงด้วยความตาย เช่น กุศกรรณ ของหมยงค์ เลียดชัยติยา ของลักษณะวาที

¹ กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. 2528. หน้า 116 - 117.

1.5.3 การปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรม (Happy ending) คือการปิดเรื่องโดยให้ตัวละครประสบผลสำเร็จหรือมีความสุขในชีวิต การปิดเรื่องแบบนี้มีกันมากในนวนิยายไทย

1.5.4 การปิดเรื่องโดยให้เป็นไปตามสภาพที่เป็นจริงในชีวิต (realistic ending) คือการปิดเรื่องที่เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องเหมือนจะยังไม่ปิดลงโดยเด็ดขาด แต่จะจบลงโดยทิ้งเหตุการณ์หรือปัญหาให้ผู้อ่านหาคำตอบเอาเอง หรือจินตนาการไปเองตามชอบใจ เช่น ผู้ดี ของตอกไม้สด ไพหลงเชื่อ ของอรุณมัย

1.5.5 การปิดเรื่องโดยให้แนวกคิด

2. ตัวละคร (Character) กลวิธีการสร้างตัวละครมีความสำคัญอย่างมากต่อการประพันธ์เรื่องสั้น เพราะตัวละครคือผู้ที่แสดงบทบาทหรือพฤติกรรมที่ทำให้เรื่องดำเนินไปได้ตั้งแต่ต้นจนจบ ยิ่งไปกว่านั้นตัวละครโดยเฉพาะตัวละครเอกเป็นศูนย์กลางของความสนใจของผู้อ่านว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นกับตัวละครเหล่านั้นบ้าง วิธีการสร้างเรื่องสั้นให้ผู้อ่านคล้อยตามได้มากที่สุดคือ ต้องสร้างตัวละครให้มีมูลเหตุจูงใจ (Motivation) เพียงพอที่จะก่อให้เกิดหรือรองรับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง

อี.เอ็ม.ฟอสเตอร์ (E.M. Forster)¹ ได้แบ่งคุณลักษณะของตัวละครออกเป็น 2 ประเภท คือ "round and flat characters" ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. แบบน้อยลักษณะ (Flat characters) คือตัวละครซึ่งมีลักษณะนิสัยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือสองลักษณะ ทั้งนี้เนื่องจากตัวละครมีบุคลิกคงที่ (static) คือตอนต้นเรื่องเป็นอย่างไร ตอนจบเรื่องก็ยังคงลักษณะเช่นนั้นไว้ ตัวละครประเภทนี้ส่วนมากเป็นตัวละครประกอบฉาก

2. แบบหลายลักษณะ (Round characters) หมายถึงตัวละครที่ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ลักษณะนิสัยของตัวละครประเภทนี้จะมีการเปลี่ยนแปลง (dynamic) มีความเหตุการณ์ ประสบการณ์ และกาลเวลา และการเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปตามประสบการณ์

¹ E.M. Forster. Aspects of the Novel. 1970. p. 75.

ของชีวิตอย่างสมเหตุสมผล คืออยู่ในขอบข่ายที่เป็นไปได้ ต้องได้รับแรงจูงใจที่เหมาะสม
ประการสุดท้ายคือ มีระยะเวลาเพื่อการเปลี่ยนแปลงนั้น

วิธีแนะนำตัวละคร ซูทิจิ นาฏ¹ กล่าวว่า มี 3 วิธีคือ

1. การสร้างตัวละครโดยผู้เขียนบอกเล่าโดยตรงแก่ผู้อ่าน
2. การสร้างตัวละครโดยการให้ตัวละครตัวหนึ่งพูด คิด หรือแสดงปฏิกิริยา
ต่าง ๆ ที่มีต่อตัวละครอีกตัวหนึ่ง
3. การสร้างตัวละครโดยการปล่อยให้ตัวละครนั้นได้พูด คิด หรือแสดง
การกระทำด้วยตัวเอง

รินฤทัย สัจจพันธุ์² กล่าวว่าวิธีแนะนำตัวละครมีอยู่ 3 วิธี คือ

1. ผู้ประพันธ์แนะนำตัวละครเอง คือผู้ประพันธ์เป็นผู้บรรยายคุณสมบัติต่าง ๆ
ของตัวละครโดยตรง วิธีนี้จะให้รายละเอียดอย่างถูกต้องชัดเจน และรวดเร็วตั้งแต่แรกเริ่ม
ที่ตัวละครปรากฏตัว เหมาะกับตัวละครที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเป็นตัวละครแบบฉบับ หรือ
เป็นสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่มีผลเสียคือ เป็นการจำกัดความคิดและจินตนาการของผู้อ่าน
ทำให้เสียรสทางวรรณกรรม
2. ตัวละครแนะนำตัวเอง คือตัวละครเปิดเผยตัวเองจากการกระทำและ
พฤติกรรม ผู้อ่านจะค่อย ๆ ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับตัวละครทีละเล็กละน้อย และมีโอกาสใช้
วิจารณ์ และจินตนาการของตนเองว่าสภาพตัวละคร และรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมใน
เหตุการณ์เหล่านั้นด้วย วิธีนี้จะช่วยให้เรื่องมีความสมจริง และสามารถติดตามได้โดยไม่ขาดตอน
3. วิธีผสม เป็นวิธีที่ใช้มากที่สุดโดยเอาวิธีทั้งสองข้างต้นมาช่วยกัน ส่วนใหญ่
ตัวละครจะแสดงลักษณะทั่วไปของตนเองด้วยการกระทำและคำพูด แต่ในบางสิ่งบางอย่างที่
ตัวละครไม่สามารถเปิดเผยได้ด้วยตนเอง เช่น อารมณ์ และความรู้สึก ผู้แต่งจะเป็นผู้
บรรยาย

¹ซูทิจิ นาฏ. เรื่องสั้นภาษาอังกฤษและเรื่องสั้นอเมริกัน. 2518. หน้า 23 - 24.

²รินฤทัย สัจจพันธุ์. อิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศในวรรณกรรมไทย. 2521.

นักประพันธ์จะเลือกใช้กลวิธีการสร้างตัวละครแนวทางใดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะและบทบาทของตัวละครนั้น ๆ เป็นสำคัญ แต่ตามปกติแล้ว นักเขียนมักจะใช้กลวิธีการสร้างตัวละครมากกว่าหนึ่งแนวทางเสมอ

3. บทสนทนา (Dialogue) คือคำพูดของตัวละครที่ได้ตอบกันในเรื่อง บทสนทนาจะช่วยย่อเรื่องให้สั้นเข้า เพราะเวลาที่ตัวละครสนทนากันเรื่องก็จะดำเนินไปด้วย นอกจากนั้น บทสนทนายังช่วยให้ผู้อ่านทราบลักษณะนิสัยของตัวละครว่าเป็นคนอย่างไร

เจือ สตะเวทิน¹ ใช้คำว่า "บทเจรจา" ในความหมาย "Dialogue" โดยกล่าวว่า บทเจรจา คือการสนทนาโต้ตอบระหว่างตัวละครในนวนิยายหรือเรื่องสั้น บทเจรจาที่ดีต้องง่ายและเหมาะสมกับตัวละคร แม้จะไม่มีคำจำกัดความยาวของบทเจรจา แต่ต้องควรมีความน่าสนใจ ฟังคือ บทเจรจาสั้น ๆ จะเข้าใจง่ายและน่าอ่านกว่าบทเจรจายาว บทเจรจาระหว่างตัวละครสองตัวควรมีขนาดสั้นยาวสลับกัน และใช้การพรรณนาหรือการบรรยายสั้น

สุธวิงศ์ พงศ์ใหญ่² กล่าวว่า บทสนทนาหรือถ้อยคำที่ตัวละครพูดจาโต้ตอบกัน บทสนทนาที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. ช่วยให้เนื้อเรื่องสืบหน้าเข้า คือทำให้ผู้อ่านรู้เรื่องเพิ่มขึ้น
2. ช่วยให้แลเห็นนิสัยของตัวละครตัวนั้นชัดเจนขึ้น
3. ช่วยให้แลเห็นสภาพสังคม ประเพณี วัฒนธรรม การศึกษา การปกครอง สภาพเศรษฐกิจ และอื่น ๆ ควบไปด้วย

กุหลาบ มัลลิกะมาส³ กล่าวถึงวัตถุประสงค์สำคัญในการใช้บทสนทนาในการแต่งว่า

1. เพื่อช่วยดำเนินเรื่องแทนการบรรยายของผู้แต่ง โดยเฉพาะในบทละคร บทสนทนา คือการดำเนินเรื่องโดยตรง
2. เพื่อช่วยให้รู้จักตัวละครในเรื่อง ทั้งรูปร่างลักษณะหน้าตา และนิสัยใจคอ โดยผู้แต่งไม่ต้องชี้แจงตรง ๆ

¹เจือ สตะเวทิน. ศิลปะการประพันธ์. 2510. หน้า 81 - 82.

²สุธวิงศ์ พงศ์ใหญ่. การอ่านและการพิจารณาหนังสือ. 2520. หน้า 100.

³กุหลาบ มัลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. 2528. หน้า 115.

3. ช่วยให้วิธีการไม่ซ้ำซาก คือเปลี่ยนเป็นบทสนทนาบ้าง เป็นการบรรยายบ้าง

4. สร้างความสมจริง คำพูดที่สมมุติว่าเป็นถ้อยคำจริง ๆ ของตัวละครทำให้รู้สึกใกล้ชิดกับความเป็นจริงมากกว่าคำบรรยายของผู้แต่ง

5. ทำให้บทประพันธ์น่าอ่าน น่าสนใจ และมีชีวิตชีวขึ้น โดยเฉพาะบทสนทนาที่คมคายมีอารมณ์ขัน หรือพูดได้ถูกต้องตามฐานะตัวละคร สอดกับบทบาทในตอนนั้น ๆ

4. ฉาก (Setting) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของเรื่องสั้น ผู้อ่านจะทราบได้ว่าเรื่องนั้นเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร ก็โดยอาศัยฉากที่ผู้แต่งบรรยาย โดยทั่วไปฉากยังหมายถึงระยะเวลาและสถานที่ซึ่งเรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้น¹ ชูทิพย์ นามู ได้กล่าวถึงความสำคัญของฉากไว้ว่า

ถือว่ามีส่วนสำคัญต่อเรื่องสั้นในการที่จะบอกผู้อ่านว่าเรื่องนั้นเกิดที่ไหน เมื่อไร แต่ฉากมิใช่หมายถึงเพียงแต่สถานที่เกิดเท่านั้น ยังหมายถึงรายละเอียดอื่น ๆ ที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องสั้นนั้นดียิ่งขึ้น ได้แก่การสร้างอารมณ์ (Mood) บรรยากาศ (Atmosphere) การเปลี่ยนแปลงหรือการแนะนำตัวละครซึ่งมีส่วนพัวพันไปถึงเนื้อเรื่อง และแก่นของเรื่องนั้นด้วย²

รัญจวน อินทรกำแหง และคณะ³ ได้กล่าวถึงลักษณะของฉากที่ควรมีดังนี้

1. สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและช่วยสร้างบรรยากาศ
2. ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง ความถูกต้องตามสภาพความเป็นจริงจะช่วยให้เรื่องมีคุณค่าเพิ่มขึ้น

¹กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. 2528. หน้า 115.

²ชูทิพย์ นามู. เรื่องสั้นภาษาอังกฤษและเรื่องสั้นอเมริกัน. 2518. หน้า 23 - 24.

³รัญจวน อินทรกำแหง, สมพันธ์ เลขะพันธ์ และประทีป วาฬทิพนการ. การอ่านและการพิจารณาหนังสือ. 2519. หน้า 73.

กุหลาบ มัลลิกะมาส¹ ให้ความเห็นเรื่องการประเมินค่าฉากที่จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องระหว่างเหตุการณ์และฉาก อันเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความประณีตในการแต่งของผู้แต่ง และจะต้องสนใจความถูกต้องชัดเจน ตลอดจนกลวิธีในการใช้ฉากในการดำเนินเรื่องประกอบกัน บรูคส์ และวาร์เรน² (Brooks and Warren) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องสร้างฉากไว้ 3 ประการคือ

1. ใช้ฉากเพื่อช่วยประกอบให้ตัวละครและพฤติกรรมของตัวละครนั้นดูสมจริง ถ้าผู้อ่านเห็นว่าฉากนั้นสมจริงจะเป็นแนวโน้มให้ผู้อ่านยอมรับเรื่องนั้นมากขึ้น
2. ฉากมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความหมายทั่วไปของเรื่อง ฉากจะช่วยสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมให้แก่เรื่อง

3. บางครั้งฉากจะช่วยเสริมจุดมุ่งหมายเฉพาะของเรื่องได้เป็นอย่างดี
- การสร้างฉากแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ฉากที่เขียนขึ้นจากสถานที่ที่อยู่จริง
2. ฉากในจินตนาการ

การเสนอฉากแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1. ผู้แต่งบรรยายฉากด้วยทัศนะของผู้แต่งเอง
2. ผู้แต่งบรรยายฉากโดยผ่านสายตาหรือทัศนะของตัวละคร

ทองสุก เกตุโรจน์ ได้กล่าวว่าการเสนอฉากโดยทั่วไป ผู้แต่งสามารถเสนอได้หลายวิธี เช่น

1. ด้วยการใช้คำบรรยายของผู้แต่ง
2. ด้วยการใช้ภาษาถิ่นของตัวละคร

¹กุหลาบ มัลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. 2528. หน้า 111.

²Cleanth Brooks and Robert Penn Warren. Understanding Fiction. 1959. p. 648 - 649.

3. ด้วยการกล่าวถึงประเพณีของท้องถิ่นเพื่อให้ทราบว่าเรื่องนั้นเกิดขึ้นในสมัยใด และที่ไหน

4. ด้วยการใช้ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์¹

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายและแนวทางการศึกษากลวิธีในการแต่งเรื่องสั้นจากเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ท่านได้เสนอไว้แล้วนั้น จากแนวทางดังกล่าวนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีต่าง ๆ มาประสมประสานกัน และได้วางแผนสำหรับการวิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ในด้านกลวิธีการแต่งตามองค์ประกอบของเรื่องสั้น ไว้ดังต่อไปนี้ คือ

1. โครงเรื่อง จะศึกษาเกี่ยวกับ

1.1 การเปิดเรื่อง

1.2 การขัดแย้ง

1.3 การดำเนินเรื่อง

1.4 การเล่าเรื่อง

1.5 การปิดเรื่อง

2. ตัวละคร จะศึกษาเกี่ยวกับ

2.1 คุณลักษณะของตัวละคร

2.2 วิธีแนะนำตัวละคร

3. บทสนทนา จะศึกษาเกี่ยวกับ

3.1 บทสนทนาที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง

3.2 บทสนทนาที่ช่วยให้รู้จักลักษณะนิสัยของตัวละคร

3.3 บทสนทนาที่ช่วยให้วิธีการไม่ซ้ำซาก คือเปลี่ยนเป็นบทสนทนาบ้างเป็นการ

บรรยายบ้าง

3.4 บทสนทนาที่สร้างความสมจริง

3.5 บทสนทนาที่ทำให้บทประพันธ์ น่าอ่าน น่าสนใจ และมีชีวิตชีวา

¹ทองสุข เกตุโรจน์. การเขียนแบบสร้างสรรค์. 2519. หน้า 55.

4. ฉาก จะศึกษาเกี่ยวกับ

4.1 การสร้างฉาก

4.2 การเสนอฉาก

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์กลวิธีการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร"

การวิเคราะห์กลวิธีการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร" ในตอนนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ตามลักษณะองค์ประกอบของเรื่องสั้น ซึ่งได้วางแผนไว้แล้วในตอนที่ 1 ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. โครงเรื่อง (Plot) ผู้วิจัยได้พิจารณาจาก

1.1 การเปิดเรื่อง "อิงอร" ได้ใช้กลวิธีการเปิดเรื่องไว้ในเรื่องสั้นของท่าน

4 ลักษณะ ดังนี้

1.1.1 การเปิดเรื่องโดยการบรรยาย ในจำนวนเรื่องสั้น 80 เรื่องของ "อิงอร" ท่านได้ใช้กลวิธีการเปิดเรื่องโดยการบรรยายมากที่สุดถึง 43 เรื่อง ทั้งรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.1.1 การเปิดเรื่องโดยการบรรยายฉาก การเปิดเรื่องด้วยวิธีนี้ผู้ประพันธ์จะบรรยายฉากและบรรยากาศ เพื่อบอกให้ผู้อ่านทราบว่าเรื่องนั้นเกิดขึ้นที่ใด เวลาใด มีบรรยากาศอย่างไร ก่อนที่จะแสดงทั้งหมดให้เห็นปัญหาและข้อขัดแย้งในการดำเนินเรื่องต่อไป การเปิดเรื่องลักษณะนี้มีปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" 9 เรื่อง เช่นเรื่อง "เรือนหอ" "วอลซ์เพลงสุดท้าย" "อาจเป็นการคอยตลอดกาล" "รักเธอเสมอ" และ "หอมกวนน้ำเค็ม" เป็นต้น

เรื่อง "อาจเป็นการคอยตลอดกาล" "อิงอร" ได้เปิดเรื่องโดยการบรรยายฉากไว้ว่า

ข้าพเจ้าพบมาแล้ว, ที่สระแก้วโน้น มีเคียนคู่สองดวงสีเขียวवलเหมือนน้ำกรต
สระแก้ว... ไม่ใช่หอรก... อย่าเข้าใจไปก่อนว่าเป็นสระสนานของนางกินรี
ในหิมพานต์ตามนิทานปรัมปราที่ทางสื่อเก่าและคนแก่สาธยายต่อกันมา มันเป็นแต่เพียง

ว่าท่านมาขึ้นอยู่ได้ร่มไม้ใหญ่ จะเป็นไทรหรือรังก็จำไม่ได้ถนัด แต่เขาเรียกที่นั่นว่าศาลพระกาฬ ภูฏกหลานสุครีพพลันบ๊วยน้อยใหญ่ส่ำแรงความทะโมนไพรฆ่าเวลาอยู่สักอีกใจ จะมีรถม้าเก๋า ๆ โคจรครากมาจากเมืองเก่า พาท่านไปตามถนนคอนกรีตคึกคึกใหม่... ถนนสายยาวตรงแนวตัดผ่านทุ่งหญ้าป่าละเมาะไปยังที่ซึ่งเขาเรียกว่าเมืองใหม่ ผ่านสะพานข้ามลำธารแคบ ๆ รกไปด้วยสาหร่าย และกระเจียวช้ำมือ ในละแวกค่ายทหารอันมีชื่อตามประวัติศาสตร์ของพระร่วงว่าทะเลชุบศร สักวันมือเดียวเร่งรีบ... เจ้าเด็กหนุ่มผู้มีสีและกลิ่นผิวเหมือนโคลนเลน คนขับรถม้าหวดส่ายซ้ายขวาลงบนซี่โครงของอาชา พักเดียว... ถึงทวีปอุดมเฉลิมศรี... เมืองใหม่ของจอมพล

ที่นั่น ท่านจะเห็นเมืองแก้ว ล้วนแล้วแต่คึกครามเรือนโรงทันสมัยด้วยอำนาจเนรมิตกระจายกันอยู่เป็นหย่อม ห้องแถวแก้ว ตลาดแก้ว โรงหนังแก้ว ศาลาแก้ว และ... ที่ศูนย์กลางถนนแก้วอันเป็นจุดศูนย์กลางของสถานที่นั้น มีสระใหญ่โบราณด้วยซีเมนต์เป็นวงเวียน จะซุกไว้เพื่อขังน้ำเลี้ยงยุงหรือเลี้ยงปลาก็ตามแต่ สระนั้นมีสะพานทอดข้าม 4 ทางมาบรรจบกันตรงกลาง ซึ่งก่อเป็นฐานมหินมา คล้ายสลับพระหง่านอยู่มองเห็นเด่นทั่วทั้งสิบทิศ คูข่างเหมาะสำหรับเป็นอนุสาวรีย์ที่คนตายอย่างเป็นหรือคนเป็นอย่างตาย คนใดคนหนึ่ง ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับเมืองลพบุรีจะถูกนำรูปหล่อสัมฤทธิ์ขึ้นไปทำพ้ายอยู่บนนั้นเสียนี้กระไรเลย¹

เรื่อง "หอมคาวน้ำเค็ม" "อิงอร" เปิดเรื่องโดยการบรรยายฉากไว้ว่า

บังกาโลทรงบ้านไทยโบราณ ปลุกอยู่ในน้ำ ปลายสะพานที่ปักเสาทอดจากคองป่า โกงกางลงไปในทะเลสาบ ค่อนข้างไกล ชายฝั่งทะเลสาบตอนนี้ เป็นเว้งอ่าวล่ำลึงกินเนื้อที่เกาะเข้าไป หนาครูปเสี้ยวพระจันทร์ข้างแรม บ้านบังกาโลปลาย

¹ สักดิ์เกษม หุตาคม. "อาจเป็นการคอยตลอดกาล," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 423 - 425.

สะพานอยู่ตรงกลางของเว้าอ่าวก็เหมือนบ้านที่ลอยอยู่ในทะเล โศกเดียว-เป็นส่วนตัวเหมือนเราอยู่ในโลกน้อย ๆ อีกโลกหนึ่ง¹

และเรื่อง "เรือนหอ" ซึ่ง "อิงอร" ได้เปิดเรื่องโดยการบรรยายจากอันเป็นเรือนหอของชายาและธเรศ ไว้ว่า

เรือนหอของชายาและธเรศเป็นกระท่อมเล็ก ๆ น่าเอ็นดู หึ่งสองใจตรงกันที่จะให้มันเป็นชั้นเดียว ชายาไม่ชอบเรือนสองชั้น เธอคร่ำที่เว้าขึ้นเว้าลงบันไดวันละหลาย ๆ ครั้ง นั่นเป็นเหตุผลที่เธออ้างกับธเรศ ซึ่งเป็นเหตุผลที่ไม่มีความสำคัญ ส่วนความจริงที่แฝงอยู่ในเหตุผลนั้นอยู่ที่ว่า เมื่อไม่นานมานี้ ขณะนั้นเธอหมั้นกับธเรศแล้ว ชายาเคยตกบันไดบ้านซ้อน ๆ กันถึงสองครั้ง เมื่อเธอรีบวิ่งลงมาจากห้องนอนชั้นบนด้วยความดีใจขณะที่มองเห็นรถยนต์ของธเรศเลี้ยวมาแต่ไกล ครั้งแรกเพียงมีรอยดงลักเล็กน้อยที่ข้อศอกและขัดยอกไปนิดหน่อย พอกลับเกลื่อนสีหน้าลงมากุญกับธเรศเป็นปกติได้ ครั้งที่สองเหยียบพลาดมาตั้งแต่ชั้นบนโดลพรีคเดียวถึงชั้นล่าง เสียงดังเหมือนลูกขุนตกจากคันทัน จนได้ยินไปถึงคุณแม่และน้อง ๆ ชายาลูกชั้นหนึ่งไม่หันเพราะเฝ้าเพลง เลยต้องนั่งพับร้องไห้เหมือนเด็ก ๆ อยู่ที่นี่ จนธเรศเลี้ยวรถเข้าประตูบ้านเข้ามาเห็น หึ่งเจ็บหึ่งอาย ... อายคุณแม่และน้อง ๆ ทุก ๆ คน รวมกันก็ไม่เท่าครึ่งหนึ่งที่อายธเรศ เป็นอันว่านับแต่วันนั้นมาเธอสาบานกับตัวเองว่า ถ้าเธอมีบ้านของเธอเองหัวเค็ดดินซากอย่างไรก็ไม่ขอมีบ้านสองชั้นมีบันไดหลาย ๆ ชั้นไว้สำหรับให้เธอตกเป็นอันขาด ดังนั้นเมื่อตอนที่เธอกับธเรศช่วยกันออกความคิดวางรูปแบบที่จะสร้างเป็นเรือนหอ เมื่อชายาเสนอความเห็นขอให้เป็นบ้านชั้นเดียว ธเรศจึงรีบลงมารับหลักการนี้ทันที ... แต่ก่อนที่จะหลบหน้าไปยิ้มคนเดียวทางหน้าต่างเสียก่อนครึ่งหนึ่ง กระนั้น... เขาก็ยังถูกหยิกเอาจนได้ เพราะบ้านของเขาเกิดมีเสียงดังตามมาตอนหลัง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "หอมคาวน้ำเค็ม," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าสยาม.

1(3) : 78 ; กันยายน 2519.

ขึ้นเคียว...แต่ปลูบนเนินดินสูง...รอบ ๆ ล้อมด้วยคูน้ำไต้ที่มีหังปลาและกอบัว
มีสะพานเหล็กทอดข้าม คูคล้ายปราสาทเล็กที่ปลูกอยู่บนเกาะน้อย หลังคาใช้กระเบื้อง
เกล็ดสีแดง...สีวันเกิดของชายา ตัวบ้านหาสีฟ้า...สีวันเกิดของธเรศ...¹

การเปิดเรื่องโดยการบรรยายฉากในเรื่องสั้นของ "อิงอร" นั้นนอกจากจะบรรยายฉาก
แล้ว ท่านมักจะสอดแทรกการบรรยายพฤติกรรมของตัวละครควบคู่กันไปด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิด
ความน่าสนใจชวนติดตามเรื่องมากขึ้น เช่นปรากฏในเรื่อง "เรือนหอ" "รักเธอเสมอ"
"เขินน้ำตาให้ดอกไม้" เป็นต้น

1.1.1.2 การเปิดเรื่องโดยการบรรยายตัวละคร การเปิด
เรื่องโดยวิธีนี้ "อิงอร" นิยมใช้ในการเขียนเรื่องสั้นของท่านมากถึง 32 เรื่อง ผู้ประพันธ์จะ
บรรยายถึงนาฏการของตัวละครและรายละเอียดของตัวละคร ก่อนที่จะให้ตัวละครนั้น ๆ ดำเนิน
เรื่องต่อไป เรื่องสั้นของ "อิงอร" ที่ใช้กลวิธีเปิดเรื่องโดยการบรรยายตัวละคร เช่นเรื่อง
"หวานหมื่น" "ดอกเลาบนจินตรา" "รักนิรันดร์" "ราตรี" และ "ไม่น่าลืม" เป็นต้น

เรื่อง "ดอกเลาบนจินตรา" เป็นเรื่องของหญิงสาวสวยคนหนึ่งชื่อจินตรา เมื่อตอน
กับสาวเธอได้มองความรักเป็นของสนุก คบผู้ชายไม่เลือกหน้า เคยอยู่ร่วมกับผู้ชายแต่ละคน
ก็มีไต่ย่งยื่น เมื่อวันเวลาผ่านไปจนย่างเข้าสู่วัยสามสิบห้า ความสวยในวัยสาวก็เริ่มมีการ
เปลี่ยนแปลงไปตามสังขาร "อิงอร" ได้เปิดเรื่องโดยบรรยายตัวละครในสภาพปัจจุบันไว้ว่า

เมื่อเส้นผมที่เคยดำล้นมีสีดอกเลาแซม หล่อนจึงได้ประจักษ์ถึงธาตุแท้ของความ
ปรารถนา และได้แต่คร่ำครวญ

บางเส้นที่แซมปนอยู่ในผมดสีดำ มีสีเป็นดอกเลา ตอนออกหังไปเท่าใดก็
ไม่รู้จักสิ้น มันยิ่งประปรายอยู่หัวศีรษะ สัญญาณของวัยชราเข้ามาเตือนจินตราครั้ง
--ที่เส้นผม

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เรือนหอ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 555 - 557.

อนิจจา...จันตราปรับทุกข์กับเงาในกระจก เป็นอันว่าตัวเรานี้ไม่ใช่สาวรุ่น
เสียความกระชุ่มกระชวยและความสวยไปหลายอย่างแล้ว ไทปลา ร้าอ้อมด้วยเนื้อเต็ม
ที่พ่องลงเป็นหลุมมองเห็นรอยโบไถ้นักชัดเจน ช่วงอกอวบอ้วนด้วยเนื้อหนังที่หย่อน-
พ่อง ดวงตาที่มีหยากน้ำเป็นประกายเลี้ยวหล่อเพิ่มแวววาวนั้นก็แห้งโรย...¹

เรื่อง "ราตรี" เป็นเรื่องของหนุ่มสาวเหนือที่มีฐานะร่ำรวย ลงมาสู่เรื่องกิจการ
ด้านหน้าพิคาที่กรุงเทพฯ ตกกลางคืนได้ไปหาความสำราญในสถานเริงรมย์และได้เจอตัวละครเอก
ฝ่ายหญิงชื่อ "ราตรี" ก่อนที่ปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งในเรื่องนี้เรื่องนี้จะเกิดขึ้นต่อไป "อิงอร"
ได้ใช้กลวิธีการเปิดเรื่องโดยการบรรยายตัวละครโดยให้ตัวละครแนะนำตัวเอง ดังตัวอย่าง

ธนา เป็นชื่อของผม

นามสกุล ไม่ต้องบอกก็ได้กระมังครับ มันจะเคียดกร้อนหัวพันไปถึงพ่อของผม
เข้าโดยใช่เหตุ ขณะพ่อกำลังนั่งเคี้ยวเมี่ยง ชคน้ำชาอยู่ที่ปางไม้ในป่า มือก็คิด
ลูกคิดเป๊าะเป๊ะ ๆ ตามกรรมวิธีคิดเลขแบบโบราณ ปากก็คงเป่ยกแฉะกับคนงาน
ลากไม้ พ่อเป็นพ่อจริงของผมกับน้อง ๆ อีกสองคน กับเป็นพ่อเลี้ยงของคนอีกหลาย
พันหลายหมื่นคนทั้งปางหรือหัวเมือง คนทางบ้านผมเขาเรียกคนมีเงินผู้ชายว่าพ่อเลี้ยง
ผู้หญิงจะยังสาวแต่หรือแก่ทั้งนั้นก็ตามเป็นแม่เลี้ยง ผมเองเขาก็เรียกพ่อเลี้ยงเหมือนกัน
เป็นพ่อเลี้ยงน้อย เพราะผมเป็นลูกคนโตของพ่อเลี้ยงใหญ่ คือพ่อ ผมอายุ 25 ปี
เป็นพ่อเลี้ยง ๆ ของคนหัวเมือง ห้วยป่าไม้สัมปทานของพ่อกับโรงบ่มยาสำโรง กับ
เหมืองลิกไนท์ที่เพิ่งได้สัมปทานใหม่อีกเหมืองหนึ่ง ก็พอดีกับชื่อของผมพ่อที่ตั้งสำรอง
ไว้ให้แล้วตั้งแต่ผมเกิดใหม่ ๆ ชื่อธนาแปลว่าเงิน แสดงว่าพ่อผมมีเงินมานาน-
อย่างน้อยก็เท่าอายุผม ไม่ได้เพิ่งมีเงินเหมือนพ่อเลี้ยงรุ่นใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
พ่อเลี้ยงที่ไม่ค่อยชอบท้าวตำรวจชายแดนหรือกรมป่าไม้แบบนั้นพ่อผมไม่เล่นด้วย ที่พูดนี้
ไม่ใช่ตั้งใจจะอวดสรรพคุณพ่ออย่างเดียว ผมต้องการอวดสรรพคุณตัวผมด้วย ไทนา ๆ

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "คอกเลาบนจันตรา," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ครั้งที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 525 - 526.

คุณกับผมจะคบกันทั้งทีก็ต้องคบให้สนิทใจ คุณจะเรียกผมว่า "พ่อเลี้ยงธนา" สักคำ
ก็ไม่ต้องสร้างปากด้วยยาสีฟันบนน้ำมันที่ล้างชาม¹

เรื่อง "ไม่น่าลืม" เป็นเรื่องราวชีวิตของคนขับรถแท็กซี่ในกรุงเทพฯ ที่เข้าไปมีส่วน
ช่วยเหลือผู้โดยสารคนหนึ่งตระหนักและเห็นความสำคัญของการให้ความรักและความอบอุ่น
ต่อลูก ๆ ขณะที่คุยกับคนรถเพื่อเป็นการฆ่าเวลาก่อนที่จะโดยสารจะถึงจุดหมายปลายทาง ก่อนที่
จะดำเนินเรื่องต่อไป "อิงอร" ให้บรรยายลักษณะของคนขับรถแท็กซี่ซึ่งเป็นตอนเปิดเรื่องไว้ว่า

หมวดเรียนวนริมฝีปาก กับท่าทางที่สื่อให้เห็นว่าความสมบุกสมบันกับชีวิตในอดีต
ของเขาเคยเป็นมิตรสนิทต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน ผสมกับผิวสีทองแดง บนใบหน้า
กร้านกร้าวและแววตาไม่ก้าวร้าว

หนุ่มวัยสามสิบเศษ กำลังยืนอยู่ข้างกรงนกเขา จะเรียกว่ากรงก็ไม่นัดปาก
เรือนนกเขาเห็นจะเหมาะกว่า มันมีลวดตาข่ายกัน มีประตู มีหลังคา ยื่นต่อจาก
โรงรถ กว้างยาวขนาดเดียวกับโรงรถ พื้นล่างเป็นลานดินโรยทราย กำลัง
พอเหมาะสำหรับสัตว์ปีก เสียงไฟระระ จะเดิน บิน ยืนเกาะคอนได้คล่อง²

1.1.2 การเปิดเรื่องโดยการพรรณนา การพรรณนาเป็นกลวิธีอีกอย่าง
หนึ่งที่ผู้เขียนนำมาใช้ในการเปิดเรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการพรรณนาฉาก โดยจะพรรณนาให้
เห็นถึงฉากความงามหรือสิ่งที่เห็นอย่างละเอียดลออ อันแสดงให้เห็นถึงฝีมือในการใช้ภาษา
อันละเอียดละไมของผู้ประพันธ์และบ่งบอกถึงท่วงท่าของเฉพาะตัวของผู้ประพันธ์แต่ละคนด้วย
ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและเกิดจินตภาพได้เป็นอย่างดี

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ราตรี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 213 - 214.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ไม่น่าลืม," ฟ้าเมืองทอง. 1(4) : 113 ; กรกฎาคม
2519.

การเปิดเรื่องโดยวิธีการนี้ ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" เพียง 2 เรื่องเท่านั้น คือเรื่อง "ณ แคนอมราฤๅติ" และ "วันฝนตก" ดังตัวอย่าง

เรื่อง "ณ แคนอมราฤๅติ" ชื่อเรื่องเป็นชื่อของสวรรค์ชั้นหนึ่งที่ "อิงอร" หวังขึ้นมาเอง เพื่อให้วิญญาณของผู้คิดหวังจากความรักจากโลกมนุษย์ได้อาศัยอยู่กันอย่างมีความสุข ก่อนจะดำเนินเรื่องต่อไป "อิงอร" ได้เปิดเรื่องโดยการพรรณนาฉากและตัวละครควบคู่กันไป ดังนี้

กลางแสงสายัณห์ตะวัน เรืองบนม่านฟ้าอันโปร่งโล่งและเย็นเยือกด้วยลมระรวย
คันธุหนาว เทพผู้ทรงพาหนะคือนกแก้ว ทรงธนูคันไม้ไฉ่อันมีรวงผึ้งเป็นสายน้ำ
ศรดอกไม้นี้สะพรั่งหลังลือวงศ์ล่องฟ้ามาด้วยหทัยสราญ เทวภิรยาอันเชื่องช้ากระนั้นเป็น
ที่รู้กันในบรรดาเทพผู้มีสายเนตรอันอาจแลเห็นพระองค์ได้ว่าเป็นเวทอาจารย์เพื่อ
พักผ่อนเทวภิรยาบดอันเป็นปกติที่หาเธอได้บำเพ็ญประจำวาร¹

และเรื่อง "วันฝนตก" "อิงอร" ได้เปิดเรื่องโดยการพรรณนาฉากขณะฝนตก ซึ่งสอดคล้องกับชื่อเรื่องอย่างสิ้น ๆ ไว้ว่า "หมัปรอยลงมาหิม ๆ เม็ดละเอียดยเป็นละออง บางและเบา พร่ำพรายมากับสายลมที่พัดกระโชกมาเป็นครั้งคราว"²

1.1.3 การเปิดเรื่องโดยการใช้บทสนทนาและจดหมาย การเปิดเรื่องโดยวิธีการนี้ ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" จำนวน 26 เรื่อง ดังนี้

1.1.3.1 การเปิดเรื่องโดยการใช้บทสนทนา เป็นการเปิดเรื่องที่ผู้ประพันธ์ให้ตัวละครสนทนาโต้ตอบกัน อันจะนำไปสู่ปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งเพื่อให้เรื่องดำเนินต่อไป การเปิดเรื่องโดยวิธีการนี้ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ทั้งหมด 18 เรื่อง เช่นเรื่อง "จากนรี - ถึงนาริส" "กลิ่นยี่โถแดง" "น้ำใจ" "ในอ้อมกอดครุฑ" และ "ขอบใจจะน้ำตา" เป็นต้น

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แคนอมราฤๅติ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ครั้งที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 19.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วันฝนตก," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย. 8(390) : 30 ; กรกฎาคม 2519.

เรื่อง "น้ำใจ" "อิงอร" เปิดเรื่องโดยการใช้นิทานและนิทานบรรยายพฤติกรรม
ของตัวละครแทรกเข้ามาด้วย ดังตัวอย่าง

"ช่วยบอกคุณชาลี มาพบผมหน่อย"

คิดันใช้โทรศัพท์ภายในสำนักงานหมุนไปหุ้กับชาลีที่โต๊ะของเขาบอกว่าผู้อำนวยการ
เชิญบ กรุ๊ปหนึ่งก็มีเสียงเคาะประตู ชาลีเข้ามานั่งอยู่ตรงหน้าผู้อำนวยการ

"คุณเอาเรื่องนี้ไปพิจารณาไหม คุณชาลี"

ผู้อำนวยการพลิกแฟ้มหนังสือที่ชาลีเสนอมาให้เห็น หยิบกระดาษหนึ่งส่งให้

"เรื่องตาบั่วของคุณขอยืมเงินปลูกบ้าน ผมไม่อนุมัติ ขอโทษนะคุณชาลี เหตุผล
ของตาบั่วฟังไม่ได้เอาเสียเลย ผมไม่เข้าใจว่าทำไมคุณจึงผ่านเรื่องขึ้นมาถึงผม
ผิดระเบียบสวัสดิการเงินกู้ ตาบั่วเงินเดือนยังไม่ถึงขั้นจะกู้เงินถึงห้าพันบาท เพิ่ง
เข้าทำงานยังไม่ครบปีด้วยซ้ำ ใช้ไหมคุณสินี "

เรื่อง "ในอ้อมกอดครุฑ" "อิงอร" เปิดเรื่องโดยการใช้นิทานสั้น ๆ แล้วก็นำสู่
ปัญหาหรือข้อขัดแย้งภายในเรื่องทันที ซึ่งชวนให้น่าสนใจติดตาม ดังตัวอย่าง

"เพลง 1 "

"ใคร ! ใครทำอะไรแตก"

"แม่ ! นังแฉะทำโหลปลาทองของแม่แตกหมดแล้ว"

"ร้าย ! ตายแล้ว ปลาทองเป็นใจมึงลูก กูซี"

"ตายแล้ว แม่...เร็ว...ตาย...ตาย...ตายจริง ๆ แม่ อีแฉะคาบปลาทอง
ออกมาไปแล้ว อีแมวป่าปลาทอง แม่เร็วเข้า อีแฉะวิ่งไปหลังครัวแน่ ๆ มุกเข้า
ไปได้ถึงถ่าน โอ๊ะ...มันกัดหัวปลาทองแล้วแม่"

"ตายแล้วยัง เร็วเข้าซี...โอ้ ใครอยู่ในครัวแม่จิบอยู่หรือเปล่า"

"เจ้าขา จิบอยู่นี่เจ้าคะ"

¹กัศิเกษม หุตะคม. "น้ำใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
เรื่อง "อิงอร". 2513. หน้า 267 - 268.

"อยู่ไหน ?"

"ใน...เอ้อ...ใน...ห้องเล็กเจ้าค่ะ"

"...เวร !"¹

เรื่อง "กลืนยี่ไถ่แดง" เปิดเรื่องด้วยบทสนทนาของตัวละครเอกฝ่ายชายและหญิง และ
บรรยายพฤติกรรมของตัวละครแทรกเป็นช่วง ๆ เช่นเดียวกับเรื่อง "น้ำใจ" ดังตัวอย่าง

"หลับแล้วยังคะ วาทย"

"กำลังม่อย--เพื่อยเหลือเกิน" เขาตอบ

รุ่งฤทัยขยับตัว "เมื่อยหรือคะ--รุ่งจะนวดให้"

แต่--เมื่อวาทยทำท่าจะหลับเอาจริง ๆ เขาก็งัดมือเธอไปกดขูดไว้กับลำคอ
ลมหายใจที่รดหลังมือเธอรู้สึกว่าย่ำแย่ลงเป็นลำดับ รุ่งฤทัยก็ให้แน่นอนกะพริบตา
"วาทยคะ" เธอกระซิบที่หูเขาอีกครั้งหนึ่ง "อย่าเพิ่งหลับล่ะ รุ่งอีกก็ใจ
เต็มทีแล้ว รุ่งนอนไม่หลับ" รุ่งฤทัยใช้หลังมือที่ขูดอยู่กับขอกคอ เขาเขย่งคางสาม
เบ้า ๆ

คราวนี้วาทยพลิกตัวอย่างว่องไว เปิดสวิทช์ไฟฟ้าเหนือเตียง เมื่อเห็นแวว
ถึงสาปปรากฏอยู่บนสี่เท้าภรรยา สามีนุ่มผู้ข้างเฝ้าใจจึงรีบพลิกตัวมาปิดร่างรุ่งฤทัย
เขมคางตามยิ้ม ๆ "เอาซิ...อยากนวดก็นวดจะได้หลับเสียที"²

1.1.3.2 การเปิดเรื่องโดยการให้จดหมาย เป็นการนำเอา
จดหมายจากส่วนหนึ่งส่วนใดของเรื่องที่ตัวละครในเรื่องใช้สื่อสารโต้ตอบกัน มาขึ้นต้นไว้ตอน
เปิดเรื่อง ซึ่งวิธีการนี้ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ทั้งหมด 4 เรื่อง คือเรื่อง "นิทรา-
สาธิต" "กรรมชื่อนาง" "สนุทอง" และ "เทวีแห่งอดีต" ดังตัวอย่างต่อไปนี้

¹ หักก็เกษม หุตาคม. "ในอ้อมกอดครุฑ", โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ครั้งที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 619 - 620.

² หักก็เกษม หุตาคม. "กลืนยี่ไถ่แดง", โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ครั้งที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 335 - 336.

เรื่อง "นิทรา-สายัณห์" "อิงอร" ได้นำเอาจดหมายของตัวละครเอกฝ่ายหญิงคือ "นิทรา" ที่เขียนถึงตัวละครของฝ่ายชายคือ "สายัณห์" อันเป็นตอนปลายของเรื่องมาเปิดเรื่อง
เล่มนี้ฉบับนี้

"สายัณห์ของนิค"

นิคมหาสายัณห์แล้วตามที่นิคให้สัญญาไว้ ความรักและสงสารสายัณห์ เพื่อนนิค
ทุกวันทุกเวลาที่อยู่ทางโน้น แต่เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไม่เหมือนที่เราคิดคาด นิค
ทำลายพันธะไม่หลุด สายัณห์ซา คนที่คิดหนีเขามา นอกจากคนผู้นำสงสารซึ่งนิคไม่
นิกรักแต่ทอญซาความดีเขาไม่ได้ เมื่ออยู่ร่วมกันถึงสามปีกับ--ทารกตาคำ ฯ
เลือกเนื้อเชื้อไขของนิคและเขาอีกคนหนึ่ง นิคทั้งตัว ทั้งใจ-เขาไม่ได้เป็นอะไรกับ
นิค นอกจากเป็นผู้ที่นิคต้องแต่งงานด้วยตามหน้าที่ เพื่อจะได้แต่งงานกับสายัณห์ที่
นิกรัก แต่นิคทั้งลูก ซึ่งแม้จะเกิดมาเพราะผลที่นิคด้านทานต่ออำนาจสุคติวิสัยไม่ได้
ลูกตาคำ ฯ ก็เป็นลูกของนิค เลือกในอกของนิคคนหนึ่ง---นิคทั้งไม่ได้

แต่เหมือนสิ่งเหล่านี้ ก็คือสายัณห์ และคำสัญญา นิคมหาสายัณห์เมื่อครบ
กำหนดวันสัญญา มาตามที่สัญญาเรียกร้องเท่านั้น ไม่ใช่สายัณห์เรียก บังได้เห็น
ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสาวชาวไร่ นิคยังนึกอยากจะกลับเสียแต่วันรุ่งด้วยซ้ำ
สายัณห์ยังซื่อรักและตั้งใจที่จะได้น้ำมา นิครู้ แต่นิคพอจะสังเกตความกระอักกระอ่วน
ของคุณเอี่ยมพรได้ ว่าเธอมีความสัมพันธ์กับสายัณห์ในสถานไหน สำหรับสายัณห์
คำของคุณเอี่ยมพรเทียบกับนิคในปัจจุบันเหมือนดอกมะลิเทียบกับดอกหญ้าแห้ง นิคนึก
นึกที่มองเห็นความสุขของสายัณห์ที่นิกรักได้ลง ฯ เมื่อนิคจะจากสายัณห์ไปในครั้งนี้
อีกครั้งหนึ่ง จากไปโดยไม่มีความหมายว่าจะกลับมาอีก

แต่สิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อคืนก่อนและคืนนี้ ความสุขความรักที่สายัณห์ได้ให้เมียสองคืน
ของสายัณห์เท่าที่สายัณห์รักและรอคอยมานานปี ความอบอุ่นที่นิคได้รับในเวลาท้องฟ้า
สว่างจากสายัณห์ เมื่อไก่อ่ำส่งเสียงเจื้อยแจ้ว สร้างอารมณ์ร้ายอารมณ์ทวง เห็นแก่ตัว
และอารมณ์ ที่ถ้าจะมีสิ่งใดขับไล่ให้พาราไปจากสัญญาอีกนิคจะขอเลือกให้เป็นจาก
กายอย่างเดียว ผังไว้กับนิคสนิทแน่นที่เดียว

ยอกรักของนิค--นิคจากสายัณห์ไม่ได้เสียแล้วในเมื่อนิคยังมีชีวิตอยู่ นิคทั้งลูกซึ่ง
บักเฒ่าเพิ่งมีอายุไม่ครบขวบนิคก็หึงไม่ได้ เมื่อนิคกำลังเป็นแม่ ความรักระหว่างสายัณห์
กับลูก นิคขอตั้งตัวอยู่ ณ ท่ามกลาง นี้อยู่ทางเดียวเท่านั้นที่ยังเหลือให้นิคเดิน คือ
ทางใจ ๆ ซลาตเซลาที่นิคขอตกสนใจเดินอยู่นิค

ทวนหัวของนิค นิคลาไปแล้ว ขอคำสัญญาให้นิคสักสองข้อได้ไหมคะ แต่งงานเสีย
กับคุณเอ๋อมพรแล้วขอให้ฝังศพนิคใกล้ ๆ กับกระท่อมของสายัณห์ เพื่อนิคจะได้อยู่ใกล้
วิญญาณนิคจะได้มองเห็นความสุขในครอบครัวของสายัณห์ และคุ้มครองสายัณห์อยู่ชั่วชีวิต
อันยืนยาวของสายัณห์และเอ๋อมพร

นิคเคยบอกสายัณห์บ่อย-จำได้ไหมคะ ว่านิครักสายัณห์-อย่างแม้ว่าจะได้แต่งงาน
อยู่กินกันเพียงวันเดียวแล้วตายจากสายัณห์ไปก็ไม่เสียใจนิคได้สัญญากับสายัณห์ว่าจะไป
จากสายัณห์สามปี แล้วจะกลับมาหาสายัณห์ ตายในอ้อมแขนของสายัณห์ บักนิกก็
เป็นไปตามที่พูดและสัญญาแล้ว

ขอให้สายัณห์ของนิคจงเป็นสุขสมที่นิคปรารถนา
จากเมียของสายัณห์ด้วยดวงวิญญาณชั่วกัลปาวสาน¹

เรื่อง "ครรชนินาง" "อิงอร" ได้นำเอาจดหมายของตัวละครเอกฝ่ายหญิงคือ "ครรชนี"
ที่เขียนถึงตัวละครเอกฝ่ายชายคือ "หม่อมเจ้านิรันดร์ฤทธิ์" ซึ่งเป็นตอนปลายของเรื่องเช่นเดียว
กันกับเรื่อง "นิทรา-สายัณห์" มาเปิดเรื่อง แต่มิใช่เต็มทั้งฉบับ ดังนี้

เป็นอันว่าในเวลานี้ ฉันก็เป็นจ้าวในเลื้อยอย่างคุณเหมือนกันนะนิรันดร์ แต่คุณ
อย่าเข้าใจว่าฉันภาคภูมิใจความเป็นจ้าวของฉันอยู่ที่คำว่า "ครรชนี" ของแม่เท่านั้น และ
อาจจะเพียงที่นั่น "ครรชนี" ของฉันแห่งเดียว ในที่อื่นฉันไม่รู้สึกรู้ว่าฉันได้ความเป็น
จ้าวไว้เลย ยิ่งในความรู้สึกฉันรู้ได้แน่ชัดว่าไม่มี เพราะว่าฉันยังรู้สึกว่าคุณยังมีใจ

¹ ภัททิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ครั้งที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 31 - 34.

เมตตาพอที่จะอภัยให้แก่ความทารุณโหดร้ายของคนที่ทำร้ายฉันได้ ไม่ว่าความโหดร้ายนั้นจะสลักแผลเจ็บให้แกใจฉันมากมายเพียงใดก็ตาม

ความเป็นเจ้ากับความเป็นไพร่ อาจจะต่างกันตรงนี้เอง !

แต่นี่ฉันซี เพราะว่าฉันเป็น "กรรมชน" ... มันยังเป็นเจ้าตามแม่ มันไม่ยอมล้มทุกครั้งที่มีมองเห็นแผล ฉันเกรงว่าเลือดนี้จะปนอยู่ในสายเลือดลูกฉัน ซึ่งบัดนี้ฉันจะครบกำหนดคลอดออกมารับความเป็นกำพร้าพ่อในเวลาไม่กี่วันอยู่แล้ว ขณะนี้บังเอิญฉันได้ข่าวว่าญาติของคุณทางหนังสือพิมพ์ แด่ฉัน-คุณก็รู้ว่าคุณเป็นคนยากกำพร้าแม่ กำพร้าพ่อ กำพร้าทุก ๆ สิ่ง จะเสาะหาสิ่งใดมาเป็นของขวัญงานสมรสของคุณไม่ได้ จึงตัดนิ้วชี้ส่งมาให้เพื่อแสดงน้ำใจของผู้ที่เกิขึ้นมาเพื่อเสียทุกสิ่งให้คุณ

นิรันดร์ !

คุณยังจำแผลที่กลางนิ้วชี้ในขวานั้นได้อยู่หรือคะ ?¹

1.1.3.3 การเปิดเรื่องโดยลักษณะอื่นที่คล้ายจดหมาย การ

เปิดเรื่องลักษณะนี้จะออกมาในรูปแบบของพินัยกรรม บันทึกประจำวันและโทรเลข เป็นต้น ซึ่งวิธีการปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" 4 เรื่องคือเรื่อง "ช่องนาง" "ของเธอคนเดียว" "ที่สุดของชีวิต" และ "ข้าวเหนียวหนึ่งใบทองแดง" ทั้งรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.3.3.1 การเปิดเรื่องโดยการใช้พินัยกรรม

มีปรากฏเพียงเรื่องเดียวคือเรื่อง "ช่องนาง" ทั้งตัวอย่าง

แต่ท่าน ...

ท้ายหนังสือฉบับนี้ ฉัน นายสาทิศ หุตาลัย ซึ่งต่อจากเวลานี้ไปอีกไม่นานจะให้เป็นผู้ตาย ขณะนี้กำลังทรงสติ-สัมปชัญญะสมบูรณ์ ขอแสดงเจตนาขั้นสุดท้าย

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "กรรมชนนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 223 - 224.

ร้องขอความรักชาติต่อท่านในการจัดการกับศพและสิทธิในทรัพย์สินซึ่งฉันมีกรรมสิทธิ์ โดยชอบธรรมให้เป็นไปตามความประสงค์ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ฉันผู้ริญาติและทายาท ปราศจากเพื่อนแต่เป็นพลเมืองคนหนึ่งของแผ่นดิน ฉะนั้นผู้ที่ยื่นมือเข้ามาเกี่ยวข้องกับศพของฉันจึงต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของแผ่นดิน โปรดเป็นการถูกระหว่าง คำใช้จ่ายในการนี้ขอให้สิ้นเปลืองเพียงเท่าที่จำเป็นสำหรับการ าศพให้สูญไปอย่างแท้จริงเท่านั้น

ข้อ 2 ฉันเป็นผู้สืบเชื้อสายของสกุล หุตาลัย คนสุดท้าย รับมรดกที่ตกทอดมา หลายชั่วอายุของบรรพบุรุษในสกุลเป็นคนสุดท้าย ไม่มีผู้สืบเชื้อสายต่อจากฉันอีก สกุล หุตาลัยของฉันและรวมทั้งตัวฉันเองเป็นนักศิลปะที่มั่งคั่งพอที่จะหมกมุ่นอยู่กับวิชาตาม ใจชอบ ในการศึกษาทฤษฎี ฉันสำเร็จวิชาช่างปั้นช่างเขียนจากสถานศึกษาที่ลือชื่อ ในต่างประเทศเมื่อวัยหนุ่ม ทางภาคปฏิบัติได้คลำงานนี้ด้วยสมองและมือของตัวเอง มาตลอดชีวิต งานที่ฉันสะสมมาตั้งแต่ต้นจนครบเท่ามือและสมองฉันต้องการหยุดพัก ดังปรากฏอยู่ในบัญชีพัสดุเล่มปกสีฟ้าซึ่งรวมเก็บอยู่ในบัญชีพัสดุใต้ดิน หมายเลข 1 - 4 สำหรับวัตถุปั้น และห้องหมายเลขที่ 5 - 8 สำหรับวัตถุเขียน จึงเป็นงานที่ฉันมั่นใจ ว่าจะเป็นสมบัติที่มีค่าในศิลปะประเภทของชาติ ขอมอบสมบัติดังกล่าวนี้ให้แก่องค์การ ศึกษาฝ่ายศิลปการทุกชิ้น สำหรับทรัพย์สินสมบัติของเก่าที่ได้รับเป็นมรดกตกทอดจาก ันสกุลตามบัญชีพัสดุปกสีแดงเก็บอยู่ในห้องเก็บพัสดุใต้ดินหมายเลข 9 - 16 ซึ่งเป็น สิ่งมีค่าสำหรับพิพิธภัณฑ์ขอมอบให้เป็นสมบัติของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติทุกชิ้น

ข้อ 3 สั่งหาริมทรัพย์รวมทั้งตัวเงินสดและเงินที่ฝากในธนาคารต่าง ๆ ทั้งหมด ึกเป็นจำนวนสองแสนห้าหมื่นสามพันสองร้อยบาท ขอให้จัดแบ่งเป็น 3 ส่วน และ ... ฯลฯ¹

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ซ่องนาง," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 469 - 471.

1.1.3.3.2 การเปิดเรื่องโดยการใช้นิทก

ประจำวัน มีปรากฏเพียง 2 เรื่อง คือเรื่อง "ที่สุดของชีวิต" และ "ของเขคนเดียว"
ทั้งตัวอย่างจากเรื่อง "ที่สุดของชีวิต" ดังนี้

-1-

พิวณ

ลูกเธอเป็นผู้หญิง !

พี่เขียนได้บรรทัดเดียวสำหรับวันนี้ เจ็บ ! ----ปวด ! พิวณ พิวณ พี่เจ็บ
เพื่อและเพราะเธอ----

... โรงพยาบาลเชียงใหม่ ...

พิวณ...

ถ้าพี่ตายระหว่างนี้ เธอจะไม่ได้เห็นหน้าลูก... เธอจะไม่มีวันรู้ด้วยซ้ำว่าเธอมี
ลูก เพราะเด็กคนนี้จะต้องถูกส่งเข้าโรงเลี้ยงเด็กอนาถาของโรงพยาบาล หมอบอก
ว่าหัวใจพี่เต้นอ่อนเกินไป

พิวณคนเดียว, สิ้นหัวใจพี่ !

... โรงพยาบาลเชียงใหม่ ...¹

1.1.3.3.3 การเปิดเรื่องโดยการใช้นิทรเลข

มีปรากฏเพียงเรื่องเดียว คือเรื่อง "ข้าวเหนียวนึ่ง-ใบทองตอง" ทั้งตัวอย่าง

"มารับด้วย รดคว้นวันเสาร์ คิดถึงมาก มีข้าวที่ มีเวลาอยู่ด้วยตลอด
สัปดาห์... ปรียา"

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ที่สุดของชีวิต," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ครั้งที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 627 - 628.

โทรเลขล่วงหน้าของปรียา ผมได้รับอย่างทันท่วงที ผมออกตรวจงานไป
ข้างแรมในป่า ก็เรื่องชาวเขากับชาวบ้านมีเรื่องวิวาทกันเหมือนลั่นกับพื้นเป็นประจำ
ในอำเภอของผมจนขึ้นเกียจจะชำระแล้ว¹

1.1.4 การเปิดเรื่องด้วยข้อความที่เป็นสุภาษิต บทกวีหรือข้อความที่
คมคายชวนคิดชวนให้ฉงนสนเท่ห์น่าติดตาม วิธีการเปิดเรื่องแบบนี้ผู้ประพันธ์จะนำสุภาษิต บทกวี
หรือข้อความคมคายที่ชวนให้คิดชวนให้สนเท่ห์มากล่าวนำเรื่อง โดยให้ข้อความเหล่านั้นสอดคล้อง
กับเนื้อเรื่อง ซึ่งวิธีการเปิดเรื่องแบบนี้ "อิงอร" นำมาใช้ในเรื่องสั้นของท่านทั้งหมด 9 เรื่อง
เช่นเรื่อง "โลงทอง" "รอยร้าวหลังประวัติดึก" "คนธรรพ์กับพิณพิพย์" "วันทองกับพ่อพระ"
และ "ไม่ถึงพระจันทร์" เป็นต้น

เรื่อง "โลงทอง" เปิดเรื่องด้วยบทเพลงของ "นิเยะ" ซึ่งเป็นตัวละครผู้เล่าเรื่อง
ขึ้นมาด้วยความขมขื่นที่พ่อผู้ต่ำต้อยและแม่ผู้สูงศักดิ์ของเขาถูกลงทัณฑ์ประหารชีวิตด้วยการฝัง
หิ้งเป็นจากการลักลอบให้เสียกันจนถูกจับได้ อันแสดงให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับความรักที่ว่า
ความรักไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ ดังตัวอย่าง

บุหร่งเอ๋ย...bungทองล่องฟ้า สกุนาเลศศักดิ์ โฉนไม่เกาะคาบเมฆ ไยแม่
ลงรำแพนเกลือกดินเยี่ยงนกลปลากลิ้นผ่นเสมือนไร่ปรานี แวทางเพริศพราวล้ำ
น้ำเพชรแห่งตัว

สงสารเอ๋ย...บุหงาหอม พญาไม้เลื้อยลั่นควรรู้คู่อยู่เป็นศรีบุญชูคร่ำหนัก ฤาจัก
มาริคำหอมโน้มกิ่งทองให้กินชม

ไม้กูเยี่ยงบุหลันเรืองรุ่ง สาดหินแต่เพียงแสงนวลตัวดวงสีเขวห่างฟ้า เป็นน่ายิกา
แห่งควา รานีแห่งราตรีแจ่ม แม่เมหละมุนอยู่ถิ่นสูงก็ชวนชม แม่โถมละไมก็ยังอกเซย

โฉนเอ๋ย...รานีน้อง ผู้สวยเหนือบุหร่ง หอมล้ำบุหงา งามเยี่ยงบุหลัน สามสิ่ง
สูงรวมหลอม ยิ่งยอมนกว่าถึงโสภาคย์แมนาง โอรสรายาก็มีค่าเพียงทาน เมื่ออยู่

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ข้าวเหนียวนึ่ง-ใบทองหึง," โดยอิงอร(นามแฝง).

พจนานุกรม. 4(193) : 8 ; มกราคม 2520.

ใกล้โคมพิลาสแห่งบาทนาง กล่อโรหนอเพียงธูลีวัง ยังช้ำนะหทัยทอง เพยอเด็ก
สมปองผยองชมสมใจ

ใครหนอ...รักแท้...รักแม่ไม่แปร รักชายไม่ปรวนเพราะรักสละหม...เพราะ
ชมสรีระจวน บุญนำกรรมพราศสองจากกำศรวล...ประเพณีท่านรัก พมทะเลครวญ
อนาถเอ๋ยรักเอ๋ย¹

เรื่อง "รอยร้าวหลังประวัติรัก" "อิงอร" เปิดเรื่องโดยการใช้ข้อความเปรียบเทียบ
ความเป็นผู้ชายให้ผู้หญิงคิดเป็นคำเตือนไว้อย่างกินใจ ว่า

"ชนคอบเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นม้าเช่นเดียวกับที่มันช่วยให้สิ่งโตต่างกับหมา
ปราศจากชนคอบ, ม้าก็ดูเหมือนลา หมาก็ไม่ผิดอะไรกับสิ่งโต คุณหมั่นกร้อนชนคอบผมบ่อย
เหลือเกิน คุณสาวเรศ จินตวิสัยของคุณตัวนี้รู้สึกว่าการรูปของมันค่อย ๆ เปลี่ยน
เข้ามาเป็นลา จาก "ราชสีห์" มาเป็นหมาลงทุกทีแล้ว..."

"ชนคอบ ของผู้ชาย คุณก็รู้ว่าคือความทะนงในเกียรติ ผู้ชายถึงแม้จะอย่างไร
ก็ตาม ผมเห็นว่าเขาควรจะมีความรัก ชนคอบ ของเขาเท่ากับรักผู้หญิง トラบเท่า
ที่เขายังไม่อยากเป็นสัตว์ทั้งสองที่ถูกกร้อนผม..." เขาบอกกับเธอ²

เรื่อง "ไม่ถึงพระจันทร์" เปิดเรื่องโดยให้แนวคิดเกี่ยวกับความรัก ก่อนที่เรื่องจะ
เข้าสู่ปัญหาหรือข้อขัดแย้งต่อไป ด้วยข้อความที่คมคาย ว่า

จริง

รักนี้มันเป็นตัวเชื้อโรค

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โง้งทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
เรื่อง "อิงอร". 2513. หน้า 206.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รอยร้าวหลังประวัติรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 607 - 608.

เป็นตัว "ไวรัส" ร้ายกาจชนิดพิเศษสุด มันอ่อนละเอียดยก แทรกซ่อนอยู่ที่ไหน

ก็ไม่รู้

มันเข้าไปอยู่ในตัวเมื่อใดเราไม่รู้ตัว

รู้เมื่อมันแสดงอาการออกมา

แล้วเมื่อนั้น... เราเส้นทางป้องกันตัวเสียแล้ว

หลังจากนั้นพิษของมันก็กำเริบทวีอาการในหัวใจของเรา

มันทำให้เราเป็นไปสุดแต่พิษของมันจะบัญชา

แต่

มันเป็นโรคที่แปลกกว่าโรคอื่น

มันเป็นโรคที่เราไม่ต้องการจะรักษาให้หาย

เราอยากให้มันเป็นกับเรา... อยู่กับเรา

จนเราตายไปกับมัน...

ตายไปพร้อมกับมันด้วยความสุข¹

จากการศึกษาทวิวิธีการเปิดเรื่องในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ทั้ง 80 เรื่อง สรุปได้ว่า "อิงอร" นิยมเปิดเรื่องโดยวิธีการบรรยายมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งจำนวน 43 เรื่อง เปิดเรื่อง โดยการใช้บทสนทนาและจดหมายเป็นอันดับสองจำนวน 26 เรื่อง เปิดเรื่องด้วยข้อความ ที่เป็นสุภาษิต บทกวีหรือข้อความที่คมคายชวนคิดชวนให้อ่านสนใจตามเป็นอันดับสาม จำนวน 9 เรื่อง และเปิดเรื่องโดยการพรรณาน้อยที่สุดเป็นอันดับสี่ จำนวน 2 เรื่อง

1.2 การขัดแย้ง "อิงอร" ใ้ใช้กลวิธีสร้างความขัดแย้งไว้ 5 ลักษณะ ดังนี้

1.2.1 การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ การสร้างความขัดแย้งระหว่าง

มนุษย์กับมนุษย์นั้น ผู้ประพันธ์มักจะสร้างให้ขัดแย้งกันในเรื่องของการกระทำ ความคิดเห็น ความต้องการ และฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งโดยมากจะเป็นการขัดแย้งกันของบุคคลในครอบครัว เช่น สามีกับภรรยา หรือพ่อแม่กับลูก เป็นต้น เรื่องสั้นของ "อิงอร" ที่มีการสร้างความ

¹ หักก็เกษม หุตาคม. "ไม่ถึงพระจันทร์," โดยอิงอร (นามแฝง). สยามรัฐ.

ขัดแย้งในลักษณะนี้มี 14 เรื่อง เช่นเรื่อง "ธนูทอง" "คืนสุดท้าย" "ผู้ชนะ" "เลือดไป-
ลงมา" และ "แฮร์-แฮร์-แวง" เป็นต้น

เรื่อง "ธนูทอง" ได้แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ คือกษัตริย์
กมลสิงห์แห่งเมืองสีหวิชัย ที่ต้องการทำสงครามกับกษัตริย์แห่งเมืองธรรมวิเทศเพื่อเอาไปเป็น
เมืองขึ้น กษัตริย์แห่งเมืองธรรมวิเทศผู้รักสงบไม่ประสงค์ให้มีสงครามเกิดขึ้น ได้ส่งพระราชธิดา
มาเป็นบาทบริจาริกาเพื่อยับยั้งการสงครามแต่ก็ไม่เป็นผล เพราะต่อมา กษัตริย์กมลสิงห์ได้ยก
กองทัพไปตีเมืองธรรมวิเทศจนได้ ห้าง ๆ ที่ราชธิดาแห่งเมืองธรรมวิเทศหัดทานไว้ก็ไม่อยู่
ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ทั้งสองคนเกิดความขัดแย้งกัน ดังตัวอย่าง

"โปรดวันพระหทัยเทียมสำหรับเสด็จพ่อหม่อมฉันนะเพคะ"

"อาวุธไม่มีพ่อตา พี่บอกน้องนางหลายครั้งแล้ว"

"นี่หรือเพคะ สงคราม"

"นี่แหละน้องนาง--สงคราม ! "

"เสด็จพ่อไม่มุ่งสังหารพระองค์หรือเพคะ นอกจากทรงบำเพ็ญทานุทาปที่รักษา

อิสรภาพให้ธรรมวิเทศ"

"พี่เองก็ไมต้องการทำความยับเยินให้ธรรมวิเทศของน้องนาง จึงได้วางแผน
เพื่อบายจะเข้าเมืองโดยละม่อม แต่ความใจดีของพี่ได้รับการตอบด้วยพระหทัยร้าย
องค์ชนกของน้องนางระดมทหารแน่นธนูสังจับตายเมื่อทรงคิดว่าสีหวิชัยหลวมตัว
พระองค์ไม่มีลูกเขย พี่จะมีพ่อตาไม่ได้เช่นกัน และนั่นก็เป็นวิธีที่ชอบธรรมแล้ว
สำหรับการโรมรัน"

"เสด็จพ่อของหม่อมฉันคงไม่พระทัยร้ายถึงเพียงนั้น หม่อมฉันทราบน้ำพระทัยดี
เพคะ"

"แต่พี่ทราบความนัยของธรรมวิเทศเมื่อกลางวันก็กว่าน้องนาง ตาพี่ของ
สีหวิชัยมีอยู่ในกำแพงธรรมวิเทศหลายตา ในคืนก่อนเดือนแรมจะไหลพันหัวเขา
ยี่หนิลเทือกโน้น พระบิดาของน้องนางจะเสด็จออกมาทอนเขยกลเมืองของพระองค์
ถึงนี้ด้วยพระองค์เอง แล้วฝ่ายล่าสังหารจะตกที่ล้อมไม่มีทางออก หักข้าง หักม้า

เหล่านายและเหล่าแม่ธนูที่แยกกองเดินทัพออกมาทางอื่นเป็นอุบายมาแต่ต้นทางจะ
ออกมาล้อมทัพธรรมวิเทศ ไว้พร้อมด้วยส่วนหนึ่งมุ่งหักเมือง"

"อุบายนั้นหม่อมฉันทราบมาแต่สัหัชยแล้วเพคะ ในคืนก่อนเคลื่อนทัพ--ทุกถ้อย
กระหวกความที่พระองค์เผยแก่ขุนทหาร"

"แต่ไม่ตลอดหมดกระมังน้องนาง เพราะอุบายนั้นเป็นอุบายหวังถอนตัวไม่ให้
รากช้า สัหัชยจะเสี่ยงการฆ่าธรรมวิเทศอย่างแตกยับหลอกออกมาโอบไว้เพื่อกัน
การต่อสู้ ไม่ประสงค์จะล่าเอาผู้คนนอกจากจำเป็น แต่อุบายใหม่ที่พี่ให้มาเร็วรีบ
ไปแจ้งกองทัพนั้น ๆ หลังจากทราบเจตจำนงของชนกน้องนางเท่าที่กำบังกองแม่ธนู
ของธรรมวิเทศให้ระดมล่าสิ่งชั่วร้ายวิธใหม่ ธรรมวิเทศที่ยกออกมาจะไม่เหลือกกลับ
เข้าเมืองแม่แต่คนเดียว"

"หมายความว่า..."

"ถูกแล้วน้องนาง ไม่เว้นแม่แต่องค์ชนกของน้องนางเอง"¹

เรื่อง "ผู้ชนะ" ได้แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างแม่กับบุตรชายชื่อ "อ้อค"
ซึ่งมาจากสาเหตุที่ว่าพ่อของ "อ้อค" ซึ่งเป็นนายทหารได้เสียชีวิตลง ขณะที่แม่เป็นหม้ายก็ได้นิ
นายทหารรุ่นเดียวกับพ่อซึ่งเป็นหนุ่มโสดและเคยหลงรักแม่มาก่อนมาติดพันแม่ แม่เห็นว่าเขา
เป็นคนที่และรักแม่จริงก็เลยตกลงที่จะแต่งงานกัน แม่ได้มาบอกให้ "อ้อค" ทราบ แต่ "อ้อค"
ไม่ยอมเพราะยังรักพ่ออยู่ ทั้งสองคนเลยขัดแย้งกัน และให้ลงเอยด้วยดีในตอนหลัง ตัวอย่าง
ของความที่แสดงให้เห็นถึงแม่และอ้อคได้ขัดแย้งกันมีดังนี้

"แม่ไม่ต้องใจจะลืมพ่อเลย แม่ยังรักพ่อเหมือนอ้อค"

"แต่แม่ก็รักเขา เหมือนที่แม่เคยรักพ่อ"

เขาพูดอย่างน้อยใจ มากกว่าประชดประชัน

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ธนูทอง," โดยอิงอร (นามแฝง). รวนนิยายรัก (ชุดที่ 1)
อิง "อิงอร". 2513. หน้า 446 - 448.

มันจึงเป็นความจำเป็นที่ฉันจะต้องบอกความสัมพันธ์ระหว่างเรา-เขากับฉันให้
 ลูกรู้ อย่างน้อยก็ให้ลูกเห็นว่าแม่ของเขาไม่ได้รักคนอื่นง่าย ๆ อย่างหญิงใจง่าย
 "ลูกอ้อค แม่จะบอกให้อ้อครู้เป็นคนแรกว่า เมื่อแม่รักพ่อ ตกลงใจแต่งงาน
 กับพ่อเขาเสียใจแทบจะเสียคน"

จักรจึงเงยหน้าสบตาฉันด้วยความพิศวง

"เขาเป็นคนรักของแม่มาก่อนหรือ"

ฉันส่ายหน้า

"แม่ไม่ใช่คนหลายใจ แม่รักพ่ออ้อคคนเดียว เขาเพียงแค่เป็นคนรักแม่มาก่อน
 พ่อ และยังรักมาจนบัดนี้ เมื่อพ่อตาย แม่จึงยอมแต่งงานกับเขา เมื่อเห็นแล้วว่า
 เขามีคุณสมบัติที่จะเป็นพ่อคนใหม่ของอ้อคได้ ความเสมอต้นเสมอปลายที่เขาทำให้
 แม่เห็นใจกับความเป็นสุภาพบุรุษของเขา ไม่เคยพูดหรือทำอะไรลงลาม ตลอดเวลา
 ที่พ่อยังอยู่ เขาให้แต่ความรักความเป็นเพื่อนที่ดีกับพ่อกับแม่และกับอ้อคมา จนพ่อ
 ตายเขาจึงบอกว่ายังรักแม่ เขาต้องการแต่งงานกับคนที่เขารักและยังรัก ไม่ได้ตาม
 แม่ด้วยซ้ำว่ารักเขาหรือไม่"

"นั่นนะซี... เขาจึงเป็นนายพลคนเดียวที่ยังโสด"

เสียงลูกพินพ้อออกมา ทำให้ฉันค่อยโล่งใจ

"เขาเป็นคนดี พ่อที่จะเป็นพ่อคนใหม่ของลูกอ้อคได้ ใช่ไหม" ฉันถามหาความ
 แนใจ

"เขาค็ดมานานแล้ว เกินพ่อที่จะเป็นพ่อของใคร ๆ แต่ไม่ใช่พ่อของอ้อค อ้อคมี
 พ่อคนเดียว... และจะมีเพียงคนเดียว"¹

เรื่อง "เลือดโป-ลมมา" เรื่องนี้เป็นความขัดแย้งระหว่างโกคิน ศาสตราจารย์ทาง
 จิตวิทยาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งกับ "โสภาคย์" รองอธิบดีฝ่ายปกครองเกี่ยวกับ "พัชรี"

¹ หักก็เกษม หุตาคม. "ผู้ชนะ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(185) :

: พฤศจิกายน 2519.

นางสาวของ "โสภาคย์" ที่ "โสภาคย์" นำมาเลี้ยงไว้ตั้งแต่เด็กจนเป็นสาวจน "โกคิน" รัก
เหมือนลูก เมื่อ "โสภาคย์" เป็นว่าสามีสนิทสนมกับนางสาวของตนมากเกินไปก็เกิดความหึงหวง
และเข้าใจว่าสามีและนางสาวของ เธอสนิทสนมกันฉันท์ชู้สาว ทั้งนี้และทั้งนั้นสาเหตุที่เธอหึงหวง
และการหึงนางสาวแท้ ๆ ของตัวเองก็เพราะเธอเพ็งถึงวัยประจำเดือนของตนเอง ภาวะจิตใจ
จึงเปลี่ยนไป ตัวอย่างของความขัดแย้งระหว่าง "โกคิน" และ "โสภาคย์" เกี่ยวกับการหึงหวง
"พิสิ" มีดังนี้

"คุณระวางเด็ก หรือหึงผมกันแน่"

"หึงสองอย่างก็ไหมคะ"

"ถึงเพียงนี้เชียวหรือ คุณ..."

"อะไรคะ...ถึงเพียงนี้-หมายความว่าอย่างไร"

"หมายความว่า คุณเข้าใจเด็กผิด-เข้าใจผม สามีของคุณผิดถึงเพียงนี้"

"ที่เดียวหรือ"

"ตาย-ตาย นี่หรือจะคำตอบข้อ ๆ ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมของท่านศาสตราจารย์"

อาจารย์สอนจิตวิทยาที่มีชื่อโด่งดังทั่วประเทศไทย อย่างมาตั้งคำถามในคำตอบแบบ

ที่คุณเคยสอนเด็กเลย...ฉันเป็นเมียคุณนะจะอยู่ด้วยกันมายี่สิบปีแล้ว...ตั้งแต่ย้ายอิง

ยังไม่รู้ประสาอะไร จน...จน..."

"จน...อะไร พูดยากนะ"

"จนโศภที่จะทำหว่าตาแววาวกับคุณ-และกลัวพอที่จะทำให้ฉันเห็นด้วยซิ"

"เมื่อไหร่ ?"

"ก็คืนที่นี้ช่วยคุณตรวจสอบอยู่จนเกือบรุ่งเช้าใจเล่า ?"¹

¹ กัดเกยหม พุทธาคม. "เลือกไป-ลมมา," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย.

1.2.2 การขัดแย้งภายในใจของตัวละครเอง การขัดแย้งลักษณะนี้เป็น

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในใจของตัวละครที่ก่อให้เกิดความทุกข์หรือความสับสนวุ่นวายใจซึ่ง

ตัวละครพยายามค้นร้นต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคที่เกิดขึ้นภายในใจให้ได้

จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" พบว่ามีการสร้างความขัดแย้งลักษณะนี้

17 เรื่อง เช่นเรื่อง "วันทองกับพ่อพระ" "สัญญาของวิษณุ" "ความหลังฝังใจ" "ได้ร่มไม้"

"นกแก้วของยาย" เป็นต้น

เรื่อง "วันทองกับพ่อพระ" เป็นเรื่องราวของ "กุนที" มีสามีเป็นนายทหารชื่อ "ประดต"

ขณะที่ "กุนที" กำลังท้องอยู่นั้น น้องชายของเธอขับรถชนคนตายและจะต้องใช้เงินจำนวนมาก

เพื่อชดใช้ค่าเสียหายและได้ขอความช่วยเหลือมายังพี่สาว "กุนที" ไม่มีเงินพอที่จะช่วยเหลือได้

สามีของเธอจึงตัดสินใจไปรับจ้างรับในสมรภูมิประเทศเพื่อนบ้านแห่งหนึ่งเพื่อแลกกับเงินมาบรรเทา

ความเดือดร้อนให้น้องชายภรรยา ต่อมาทางการแจ้งว่า "ประดต" เสียชีวิตในสงครามทำให้

"กุนที" เป็นหม้ายและได้คลอดลูกออกมาเป็นผู้หญิง และได้ตัดสินใจแต่งงานกับชายคนใหม่ชื่อ

"ประเทศ" เพราะเธออยากให้ลูกมีพ่อเพื่อเด็กจะได้ไม่มีปัญหาทางครอบครัวเมื่อโตขึ้น เธออยู่กับ

กับสามีใหม่ได้สามปีและขณะตั้งท้องลูกคนที่สองอยู่นั้นสามีเก่าแท้ที่จริงถูกข้าศึกจับตัวไปเป็นเชลย

และถูกทรมานจนร่างกายพิการได้กลับมาหาเธอ เหตุการณ์ในตอนนั้นทำให้เธอตัดสินใจไม่ถูกว่า

จะเลือกอยู่กับใครเพราะทั้งสามีเก่าและสามีใหม่มีสิทธิ์ในตัวเธอและเป็นคนที่ทั้งสองคน ในที่สุด

เรื่องก็ลงเอยลงด้วยดี กล่าวคือ "ประดต" เห็นว่าสามีใหม่ของภรรยาเขาเป็นคนที่ รักลูก

และภรรยาเขาด้วยความจริงใจ เขาจึงเสียสละโดยขอบวชตลอดชีวิต ทำให้ "กุนที"

รอดพ้นจากการเป็นวันทองสองใจไปได้ ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า "กุนที" มีความขัดแย้งภายใน

ใจเพราะไม่รู้ว่าจะตัดสินใจเลือกใครระหว่างสามีเก่าและสามีใหม่ของเธอ จากข้อความว่า

คุณผู้หญิงคะ

ถ้าคุณเป็นฉันคุณจะทำอย่างไรในเหตุการณ์จริงเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นเหมือนนิยาย

หรือยิ่งกว่านิยายอย่างนี้

คุณจะช่วยให้ชายพิการคนหนึ่งที่ยอมเสียสละชีวิตและร่างกายบูชาความรักซึ่ง

รอดตายกลับมา ให้ตายไปอีกครึ่งหนึ่ง---ตายทั้งเป็น

คุณจะไม่ปล่อยให้เรื่องเลยตามเลยตามที่เขาขอให้ฉันทำ ด้วยความใจกว้างและ
 ชื่น

หรือคุณควรจะคิดแก้ไขไม่ยอมแพ้แก่ชะตากรรมที่พรمانเขาให้เจ็บปวดครวร้าย
 ห้างร่างกายและจิตใจมานานนับปี
 หรือคุณมีวิธีอื่นใดที่ดีกว่านี้ ...

ช่วยบอกฉันหน่อยซิคะ ว่าฉันควรจะหาอย่างไรกับสิ่งที่ฉันกำลังเป็นอยู่ใน
 ปัจจุบัน

ลูกในท้องของสามีใหม่ซึ่งกำลังจะเกิด กับลูกของสามีเก่าที่เกิดมาแล้ว ซึ่ง
 ยอมรับพ่อคนใหม่แทนพ่อจริงที่ยังไม่เคยเห็นตัว

ถ้าคุณมีวิธีที่จะช่วยให้ฉันหาทางออกที่ดีได้ ฉันพร้อมที่จะทำตาม¹

เรื่อง "ความหลังฝังใจ" "อิงอร" ได้สร้างความขัดแย้งภายในใจของตัวละครคือ
 "อวันดี" ที่เกิดความขัดแย้งขึ้นมาในใจขณะที่เธอได้เจอคนรักเก่าหลังจากที่จากกันถึง 15 ปี
 โศกที่เธอไม่ยอมแต่งงานกับเขาในขณะนั้นเพราะเธอหาว่าคนรักเก่าไปติดพันเพื่อนผู้หญิงของ
 คนหนึ่ง เธอเลยตัดสินใจสละรักเขาทิ้ง ๆ ที่เขามีความรักและความจริงใจและอยากจะ
 ทำงานกับเธอ แต่เมื่อเธอมาเจอคนรักเก่าของเธอในคราวนี้เธอก็เลยได้ทราบความจริง
 ประกอบกับสายสัมพันธ์เก่า ๆ ยังไม่ขาดสนิทและความเห็นใจ เธอเลยตัดสินใจไม่ถูกว่าจะ
 ยอมรับความสัมพันธ์ของคนรักเก่าหรือไม่ คงตัวอย่างที่ "อวันดี" เกิดความขัดแย้งขึ้นมาในใจ

คำขอของเขา ทำให้ฉันว้าวุ่นใจ... เพราะทั้งหมดที่เขาพูด มันตรงกับ
 สิ่งหัวใจฉันรู้สึก และรู้สึกมานานแล้ว ต่างกันแต่หัวใจฉันไม่มีปาก กับพูด
 ออกมาได้เหมือนหัวใจเขา

.....

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วันทองกับพ่อพระ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.
 (178) : 32 ; กันยายน 2519.

ครั้งหนึ่ง ฉันเคยคิดว่า ฉันทำถูกต้องแล้ว
แต่บัดนี้-ฉันไม่สู้จะแน่ใจว่าฉันผิดถูกทำถูก
ฉันคิดว่า...บางทีความรักควรจะมีการอภัย ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทุกฝ่าย
ไม่ต้องการมีชีวิตอยู่อย่างคนตายหึ่งเป็น
คราวนี้ ฉันผิดถูกไหมคะ ?¹

เรื่อง "นกแก้วของยาย" เป็นเรื่องของความรักความผูกพันระหว่างยายกับ "นกแก้ว"
ซึ่งเป็นเด็กที่แม่พาหนีพ่อมาให่ยายเลี้ยงดูตั้งแต่อยู่แหวะจนกระทั่งโตเข้าโรงเรียน ต่อมา
พ่อของ "นกแก้ว" ต้องการตัว "นกแก้ว" กลับไปเลี้ยงดูเองเพราะเขาไม่มีบุตรกับภรรยาที่อยู่
ด้วยกันในปัจจุบัน "นกแก้ว" ซึ่งเปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของชีวิตยาย ทำให้ยายเกิดภาวะสองจิต
สองใจว่าจะยก "นกแก้ว" ให้กับพ่อของเธอหรือไม่ เพราะใจหนึ่งอยากจะยกให้พ่อเขาไป
เด็กจะได้มีความอบอุ่น แต่อีกใจหนึ่งไม่อยากจะยกให้ เพราะยายรักและมีความผูกพันในตัว
"นกแก้ว" มาก ซึ่งเรื่องนี้ "อิงอร" ได้สร้างความขัดแย้งภายในใจตัวละครคือยาย ขณะที่พ่อ
ของ "นกแก้ว" มาขอลูกคืนไว้ว่า

"ยายไม่ต้องตอบหรอกจ้ะ...ฉันเข้าใจ ฉันจะไม่ให้นกแก้วไปกับเทวดาหน้าไหน
ทั้งนั้น...นกแก้วเป็นของยายคนเดียว"

"ซัก่อน...แม่คุณหนูหัวของบ่าว...คิดเสียให้รอบคอบ...อย่าพูดอย่างนั้น
นกแก้วจะเป็นของบ่าวคนเดียวอย่างไรกัน...บ่าวจะอยู่รับกวนข้าวปลาคุณหญิงไปอีก
ไม่นาน แปะสืบทกเข้านี้แล้ว...คุณหญิง...ก็ทกลีบกว่าใช้ไหมเจ้าคะ...บ่าวจำได้
เจ้าคุณเส้นบุญมาสิบเอ็ดปี...ปีเจ้าคุณท่านเส้นบุญ คุณหญิงอายุ 50 ปี เราเป็นไม้
โกถ่มงทั้งนั้น...สิ้นคุณหญิง...ใครจะเลี้ยงนกแก้ว"

"พ่อใหญ่ของฉันจีจะยาย"

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ความหลังฝังใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). เสริมสวย
สิงสารี. 3(34) : 83 ; พฤศจิกายน 2519.

"คุณใหญ่ท่านมีลูกของท่านทั้งหลายคนเจ้าค่ะ"

"เขารักนกแก้วนี้จ๊ะ"

"ก็ไม่ได้รักอย่างลูกหลาน...แล้วคุณครูลูกของคุณใหญ่ก็ไม่ได้รักนกแก้วเหมือนน้องร่วมไส้"

"ยายจะให้ฉันทำอะไร ยกให้พ่อเขาไป ?"

"บ่าวยังไม่ขอตอบเจ้าค่ะ บ่าวขอร้องคุณหญิงเอาเป็นว่าต่อไปนี้ คุณหญิงเอนนกแก้วไปนอนเสียนนทีกใหญ่ อย่าให้มันนอนมุ้งเดียวกับบ่าว ให้บ่าวได้กลืนได้ไอ สักพักก่อน...ให้บ่าวได้ซ่อมหัวใจนึกเสียว่านกแก้วไปเสียแล้ว-ค่อยคลาย อย่าให้หัวใจบ่าวขาด แล้วเมื่อถึงเวลา...คุณหญิงอย่าบอกนกแก้ว อย่าบอกบ่าว อย่าให้มันรู้ลา ให้พ่อเขาพาเอาตัวไป แล้วขออย่าให้...อย่าให้...นกแก้วมาหา...อย่าให้บ่าวได้ยินเสียง...บ่าว บ่าวยกให้พ่อเขาเจ้าค่ะ...เก็บมันไปดี... ประเทีย ผู้ช่วยอธิบดีเงินเดือนมากไหมเจ้าค่ะ"

คุณหญิงพยายามกลัมน้ำตา...บังคับเสียงให้เป็นปกติ "ก็มากโขอยู่จะยาย... คำแห่งเขาเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่...เป็นเมื่อก่อน ก็เหมือนเจ้าคุณของเรา" "ให้เขาไปเจ้าค่ะ" ยายกลัวหนักใส่ปาก ทั้งครกเสียงดังโดยไม่รู้สึกตัว¹

1.2.3 การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม การขัดแย้งในลักษณะนี้เป็นการ

ขัดแย้งที่ออกมาในรูปของการต่อสู้กับความยากจน การต่อสู้ระหว่างเผ่าพันธุ์ และการขัดแย้งกับระบบค่านิยมในสังคมนั้น ๆ เป็นต้น

จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่ามีการสร้างความขัดแย้งลักษณะนี้ 12 เรื่อง เช่นเรื่อง "โลงทอง" "รักนิรันดร์" "นามีค" "อธิบ-ที" และ "ขอบคุณ" เป็นต้น

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นกแก้วของยาย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 413 - 415.

เรื่อง "โลงทอง" เป็นเรื่องความรักที่ไม่แบ่งชั้นวรรณะของชายสามัญชนที่ชื่อว่า "ราเต๊ะ" กับพระธิดาของรายนเมืองปัตตานีถึงขั้นลักลอบได้เสียกันจนพระธิดาทิ้งครกความลับก็เลยแตก ทั้งสองคนถูกลงทัณฑ์ให้ประหารชีวิตโดยฝังหึ่งเป็น ลูกในท้องที่เกิดมาถูกโยนกระแทกกับฝาผนังจนพิการแล้วให้นำไปทิ้งไว้ในสวนไผ่ท้ายวัง ต่อมามีคนไปพบเข้าและเกิดความสงสารเลยเก็บมาเลี้ยงไว้โดยให้ชื่อว่า "นิยะ" เมื่อ "นิยะ" โตเป็นหนุ่มขึ้นมาเขารู้เรื่องเรื่องนี้ก็รักหนึ่งเขาได้ชวน "กฤตย์" ผู้ซึ่งไม่ทราบว่าเขาคือใครนั้งเรือไปเที่ยวที่สถานที่พ่อแม่ของเขาถูกฝังหึ่งเป็น เขาได้เล่าเรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้นให้ "กฤตย์" ฟัง ในลักษณะเคียดแค้นโทษทัณฑ์ที่พ่อแม่ของเขาได้รับ ซึ่งคำพูดของ "นิยะ" ได้สะท้อนออกมาในลักษณะความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม ว่า

"เพราะความรักสิ่งในใจคนสลัดไม่ได้ ความรักนั้นถ้าเกิดขึ้นผิดที่ผิดคน หึ่ง ๆ คนหนึ่งที่ถูกรักก็เป็นคนเหมือนกัน ไม่ได้เป็นหมาสี่ขา สมัยหนึ่ง เมื่อสิ่งหนึ่งซึ่งสมมุติขึ้นให้เป็นกฎถือว่าเป็นความผิด ความรักที่ผิดและต้องโทษสังหาร แต่ความรักมันไม่มีตัวคนมันมีที่อยู่คือใจในตัวคน มารู้รักก็ต้องฆ่าคน...ฝังรักก็ต้องฝังคน...ทนกูเอ๊ย ถ้าคนเลือกเกิดได้ มเหสีกษัตริย์ต้องเป็นชนนี้คนหัวแผ่นดิน ภรรยาเศรษฐีจะต้องคลอดลูกจนตาย เมียคนจนจะหาลูกไม่ได้ หึ่งที่กูเมียผัวไม่เป็นหมัน ใคร ๆ ก็อยากมีชญาทองติดหัว มือกำถุงเงินออกจากห้องแม่ทุกคน แต่ตนกูก็รู้ยิ่งกว่าผม รู้ว่า...เราเกิดเพราะเราต้องเกิด...เช่นนี้หรือมิใช่ เราเลือกไม่ได้ว่าเราจะเกิดมาอย่างไรเกิดมาเพื่อจะถือกะลาหรือถือคธา เราก็คงต้องเกิด¹

เรื่อง "มามีด" เป็นเรื่องของนักเรียนทุนสาวสวยคนหนึ่งเรียนหนังสือไม่สำเร็จหนีกลับจากประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดโชคร้ายซ้ำสองเมื่อถูกหนุ่มคู่นั้นตัดรักด้วยความเห็นใจจึงใช้ปืนยิงตัวเองเสียชีวิตแล้วเขียนจดหมายลาตายทิ้งไว้ก่อนที่จะหนีหายไปจากสังคมโดยให้คนข้างหลัง

¹ หักที่เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) เรื่อง "อิงอร". 2513. หน้า 223 - 224.

เข้าใจว่าเธอได้เสียชีวิตแล้ว แต่ความเป็นจริงแล้วเธอได้มาหาหมอศัลยกรรมที่วีรชื้อเสียงคนหนึ่ง
 ชื่อ "จักร ศัลยประจิด" ให้ช่วยศัลยกรรมใบหน้าของเธอให้ไม่มีใครจำได้จากหญิงสาวสวยให้
 เป็นผู้หญิงที่ชั่วเหวี่ยงที่สุด แต่ "จักร ศัลยประจิด" ไม่ยอมทำให้ เธอจึงจำเป็นต้องใช้ปืนบังคับ
 เขาต้องยอม ขณะที่ "จักร ศัลยประจิด" กำลังทำศัลยกรรมใบหน้าของเธออยู่นั้น เธอก็ก้าว
 ไม่ให้เขาไปไหนตลอดเวลาจนเสร็จ แล้วเธอก็จากไป เมื่อ "จักร ศัลยประจิด" ได้รับ
 ภาพก็ได้รับทราบความจริงจากข่าวหนังสือพิมพ์ว่าเธอคือใคร ซึ่งข้อความในตอนนั้นแสดงให้เห็น
 ว่าเธอมีความซัดแย้งกับสังคมอย่างรุนแรงว่า

ผมเพิ่งเข้าใจเธอในวันที่เธอลาไปแล้ว เพิ่งเข้าใจว่าทำไม เพราะเหตุใด
 เธอจึงขอให้ผมเก็บตัวอยู่กับเธอในบ้านไม่ยอมให้ผมห่างสายตา ผมเป็นเจ้าของบ้าน
 แต่ต้องอยู่อย่างนักโทษ เซลล์ของเธอทุกฝี่ให้ayang เมื่อผมไขกุญแจหนังสือพิมพ์ข่าวซึ่ง
 ค้างอยู่ในตู้หัววัน เพราะผมไม่มีโอกาสได้ทำอะไรเป็นอิสระ ออกมาอ่านฉบับแรก
 และหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ข่าว เป็นภาพถ่ายเธอเกือบเต็มหน้า เธอผู้ซึ่งผม
 ไม่ประสงค์จะออกนามในที่นี้ พร้อมกับข่าวพาดหัว บอกถึงสาเหตุที่เธอใช้เงิน
 พึ่งแสนบาทกับป็น จ้างและบังคับให้ผมเปลี่ยนแปลงใบหน้า

(.....) นักเรียนทุนสาวสวยเรียนไม่สำเร็จหนีกลับจากอเมริกา...ถูกคุมขัง
 นักเรียนนอกด้วยกันสลัดรัก...ยังคุมขังตายคาที่ในห้องนอนแล้วเขียนจดหมายลาตาย
 พ้นออกจากบ้านไปพร้อมกับป็นสันกระบอกลั่น จดหมายของเธอบอกว่าเธอจะไปใช้
 กรรมจบชีวิตในที่ซึ่งจะไม่ยอมให้ผู้ใดได้พบศพ...ขอโทษกรรมกับทุกคนที่ต้องเดือดร้อน
 เสียหายเพราะเธอ โดยเฉพาะกับญาติผู้ใหญ่ผู้ค้าประกัน ซึ่งต้องรับภาระชดใช้เงิน
 ค่าเล่าเรียนซึ่งเธอเรียนไม่สำเร็จให้กับรัฐบาลเพราะทำผิดกฎข้อสัญญาให้ทุนศึกษาอย่าง
 ร้ายแรงในกรณีผู้สาว แทน (.....)¹

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นามีค," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)

เรื่อง "ขอบคุณ" เป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคมของหญิงสาวคนหนึ่งได้เป็นลมล้มทับขณะยืนคอยรถประจำทางเพื่อกลับบ้าน และได้มีสุภาพบุรุษแปลกหน้าสองคนได้เข้าไปช่วยเหลือจนเธอฟื้นคืนสติ ด้วยความที่เธอเป็นหญิงสาวมาเป็นลมหมดสติในที่ชุมนุมชน และสุภาพบุรุษแปลกหน้าบีนวาค พักวีลมาให้เช่นนั้น เธอจึงกระดากอายเป็นที่สุด และได้รีบหนีไปจากที่นั้นทันที โดยลืมแม้กระทั่งคำว่า "ขอบคุณ" ต่อสุภาพบุรุษทั้งสอง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือซึ่งแสดงให้เห็นว่าเธอมีความขัดแย้งกับสังคมอย่างรุนแรงจึงรีบหนีไป ดังข้อความที่ว่า

ผมเชื่อว่าเมื่อหญิงสาวซึ่งค่อนข้างสวยผู้นั้น รวบรวมสติสัมปชัญญะได้ในขณะที่เธอนั่งอยู่ในรถจักรยานสามล้อ เธอคงจะนึกตำหนิตัวเองว่า เธอได้หลงลืมอะไรไว้หลายอย่างในร้านขายของที่เธอนั่งพัก--ไม่ใช่กระเป๋าดือหรือห่อของเล็ก ๆ อีกชิ้นหนึ่ง... เพราะสิ่งนั้นเธอมีสัทธิห่อที่จะหยิบติดมือกลับไป แม้เธอจะเดินลุดหนีออกไปในเวลาปัจจุบันทันด่วน สิ่งที่เธอลืมไม่ใช่สิ่งของมันเป็นเพียงวาจาหาคำไม่ได้เพียง 2 - 3 คำเท่านั้นคือ "ขอบคุณ" หรือ "ขอบคุณค่ะ" กับสุภาพบุรุษและสุภาพสตรีอีกสองคนผู้มีบทบาทอย่างใกล้ชิดกับอุบัติเหตุของเธอในเย็นวันนั้น ที่ชุมนุมชนอันจอแจแห่งหนึ่งไม่ไกลจากสี่แยก จากสี่แยกสะพานขาว

ผมเชื่อว่าเธอลืมมองมอตรสวajan ไว้ ไม่ใช่เพราะเธอขาดมารยาทและการอบรม แต่เป็นเพราะความตื่นตระหนก และความกระดากอาย ความที่เธออยากจะไปให้พ้นเสียจากที่เกิดเหตุ ซึ่งทำให้เธอกลายเป็นเป้าสายตาของคนให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ ผู้หญิงสาวต้องอยู่ในอ้อมแขนของคนแปลกหน้า บนพื้นบาทวิถี และถูกหุงเข้าไปนั่งหมดสติอยู่ในร้านขายของ เมื่อฟื้นคืนสติขึ้นมา เห็นชายหนุ่มและไม่หนุ่มสองคนกำลังนวดเท้าดูมือเป็นชุดหมุน แลไปรอบ ๆ ก็เห็นทุกคนกำลังวิ่งวุ่นไปเพราะการเป็นลมล้มพาดของเธอ มันล้วนเป็นภาพที่ชวนให้กระดากอาย จนหมดสติไปอีกครั้งหนึ่ง¹

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ขอบคุณ," โดยอิงอร (นามแฝง). เมืองไทยวันนี้.

2(52) : 42 ; กรกฎาคม 2527.

1.2.4 การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า ชะตากรรม หรืออำนาจ

เหนือธรรมชาติ จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่ามีการสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับชะตากรรมทั้งนั้น ซึ่งมีทั้งหมด 36 เรื่อง เช่นเรื่อง "นิทรา-สายัณห์"

"ซากรักที่ยังหายใจ" "กลิ้งยี่โถแดง" "รักเธอเสมอ" และ "ไม่ถึงพระจันทร์" เป็นต้น เรื่อง "นิทรา-สายัณห์" "อิงอร" ได้แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างนิทรา-

สายัณห์ กับชะตากรรม คือนิทราและสายัณห์ทั้งสองรักกันมาตั้งแต่กำลังเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย และมันหมายความว่าเมื่อเรียนสำเร็จก็จะแต่งงานกัน ในขณะที่สายัณห์กำลังศึกษาต่อในระดับ

ปริญญาโทอยู่นั้น นิทราซึ่งเรียนสำเร็จแล้วถูกบิดามารดาบังคับให้แต่งงานกับคู่หมั้นที่นิทราไม่รู้ ทราบเรื่องมาก่อน เธอขอพักผ่อนผู้ใหญ่อีก 5 ปี จึงค่อยแต่งงานเพื่อต้องการไม่ให้

สายัณห์เสียใจแล้วเรียนหนังสือไม่สำเร็จ เมื่อสายัณห์จบปริญญาโทแล้ว เขาก็ได้เข้ารับราชการ ในตำแหน่งนายอำเภอทางภาคใต้ ต่อมาได้ย้ายไปภาคเหนือ นิทราจำเป็นต้องเข้าพิธีแต่งงาน

และได้แจ้งเรื่องนี้ให้สายัณห์ทราบ สายัณห์เสียใจมากเลยลาออกจากราชการไปหาไร่ นิทรา

ให้สัญญาสายัณห์ว่าเมื่อแต่งงานครบ 3 ปี เธอจะหนีพันธะที่มีไว้กับสามีเธอแล้วมาอยู่ร่วมกับ

สายัณห์ให้ได้ เมื่อครบตามสัญญาเธอก็ได้หนีสามีเธอมาเพื่อมาหาสายัณห์จริง ๆ แต่เธอก็หนี

พันธะจากสามีเก่าไม่หลุดเพราะลูก ความดีของสามี เธอเลยตัดสินใจกินยาตาย สายัณห์

เสียใจมากทำให้เส้นโลหิตในสมองแตกเสียชีวิตตามนิทราไปด้วย ตัวอย่างข้อความส่วนหนึ่งที่แสดง

ให้เห็นว่านิทรากำลังขัดแย้งอยู่กับชะตากรรม มีดังนี้

"ลูกรักของแม่" นิทราห่มตัวลงบนที่นอนเกลือกหน้าบนรอยนอนของสายัณห์ "สายัณห์ ของนิค" หล่อนสะอื้นสุดเสียง การที่สีหน้าผิวกิริยาเป็นอันหมดสิ้นลง ร่างหญิงสาว โยกไหวสะเทือน ภาพทารกอายุไม่ถึงขวบ-เลือกในอกสุดที่รักนอนหลับคาพริ้ม- ยิ้มน้อย ๆ อยู่บนเบาะ แขนทั้งสองอ้าควาเหมือนจะไขว่คว้าผู้เป็นมารดาให้กลับมาหา เมื่อหล่อนก้มตัวลงกอดจูบทั่วทั้งตัวก่อนจะจากมาลอยเด่นขึ้นในมโนรมณ์ ภาพชายหนึ่ง

อ้วนล่ำ ผิวคล้ำ สุกภาพอ่อนโยน อารมณ์เฉื่อยเรื้อย ช่างเอาใจไม่ผิดกับสายัณห์ ลอยมาแซม ลูก-พ่อ-คนรัก-หน้าที่เมีย-หน้าที่แม่-ความรักวังวนสับสน สุกภาพบุรุษที่

ใจดี ลูกน้อยสุดที่รัก-คนรักเจ้าดวงใจ สองคนแรกรวมกันชิ่งกับน้ำหนักของคนหลัง

โดยตัวเองให้อยู่ท่ามกลาง ภาพหญิงสาวตากลมคำแจ้วแหวญับริสุทธ์ เด็กสาวผู้หน้า

สงสาร ที่มองดูปรากฏการณ์ก็เข้าถึงความรู้สึกในดวงใจ ในกระท่อม "วนาวัน"
—ภาพตัวเอง หญิงที่ไม่โททก็เหมือนโทท ทั้งถูกทั้งผิดตามมหาชายซึ่งมิใช่ผู้
ก็เหมือนผู้ จากอกผัวตามนิตินัยมาสู่อกผัวโดยพฤตินัย ใจมีใจเดียว รักเดียว
แต่กรรมแยกออกเหมือนสอง หญิงหนึ่งสองชายครองรักหนึ่งรักหนัก รักหนึ่งก็
รักหนึ่ง อภินิหารหนึ่งเป็นที่แยกสองรักใหญ่สุดที่จะรักษาไว้มิให้ออกแยก ความคิด
เค็มที่จะมาเพื่อรักษาสัญญาแก่ชายหนึ่งซึ่งมอบชีวิตไว้ภายใต้อุ้งมือของตัว มาเพื่อ
ชี้แจงกับเขาว่า เธอแหกพันธะที่ล้อมเธอไว้ไม่หลุด มาเพื่อขอสรภาพและสัญญา
คืน ขอกลับไปใช้เวรกรรมให้สิ้น แยกทางกันเค็มและลาจากกันตลอดชีวิต
กลับมามองความรู้สึกใหม่เผื่อใหม่จะลายหายความรักความสุขสำราญ ความทุกข์ที่
ได้จากรักแท้ทั้งเค็ม ทำให้เกิดความรู้สึกใหม่ ความรู้สึกที่หนักและสุดจะถอน¹

เรื่อง "ซากรักที่ยังหายใจ" "อิงอร" ได้แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างชายหนุ่ม
คนหนึ่งกับชะตากรรมของเขา ขณะที่ถูกหญิงคนรักหลอกหลวง จนทำให้เขาเสียสติและเสียคน
จนต้องถูกพาไปรักษาอยู่ในโรงพยาบาลประสาทแห่งหนึ่ง ขณะที่เขากำลังถูกรักษาอาการเสียสติ
อยู่นั้น ปากก็ได้พร่ำเพ้อถึงแต่หญิงคนรักในทำนองเคียดแค้นและเสียใจ ดังตัวอย่างข้อความที่
แสดงให้เห็นว่าเขากำลังขัดแย้งอยู่กับชะตากรรมจนเสียสติไปแล้ว ดังนี้

สวรรค์จะเห็นใจ และคิดจะช่วยเหลือนมนุษย์ผู้มีเคราะห์กรรมปางไหมในเรื่องนี้ ?

สวรรค์เจ้าข้า

เจ้าลาใจจวนที่มันถอดหัวลาที่ความ--ความ-อะไรนะ--อ้อ--ความรัก-- สวม
ให้ มันนานถึงเจ็ดปีเต็มออกจากหัวแพ้ ๆ ของมันเองเพียงวันที่ยังมันจากแม่ยอด---
คนที่มันรัก ภายใต้อ้อมลไยในบ่าวันโน้น วันสุดท้ายที่แท้จริงมันบับ เพราะหลังจาก
กับมันมันได้พบ เธออีกครั้งหนึ่ง---สวรรค์เจ้าข้า---ครั้งนั้นมันไม่ใช่เวลากลางวัน
มันเป็นกลางคืนวันอาทิตย์คืนหนึ่ง เมื่อมันไปหาแม่ยอด--คนที่มันยังรักตามเคย
ในคืนแค้นกลางวัน--ไม่พบ รออยู่จนพลบ--ไม่กลับ คนรู้รับหน้าที่โกหกแทนที่อยู่บ้าน

¹ ลักข์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ครั้งที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 183 - 185.

บอกว่า เธอไปกระป๋านเพื่อนผู้หญิงใกล้บ้าน และไปคนเดียว มันรออยู่จนตึกเห็นผิด เวลาที่ผู้หญิงจะเดินเข้าบ้านคนเดียวในที่เปลี่ยวออกไปหมายจะรออยู่ปากซอยเพื่อจะเป็นเพื่อนเธอเมื่อกลับพบเธอสวนทางกลางซอย

คนที่บอก "ไปคนเดียวจริง ๆ ค่ะ" กลับมา--อ้อ--สองคนพะย่ะค่ะ จากแสงไฟฉายอีกสองคนเขาส่องขณะที่มือหนึ่งอยู่ในท่าโอบเอวสูงประคอง อ้อ ! มองแวบเดียวเท่านั้นแม้ตาเจ้าลามันจะสั่นจนต้องใช้นิ้วแค้นมันไม่สั่นพอที่จะมองไม่เห็นหน้า และจำคนที่มันเคยรู้จักเพราะเคยนั่งสนทนากับมันมาแล้ว ในระยะเดินสวนกันในซอยแคบไม่ได้--

--หมอกคนที่ เธอเคยแนะนำให้อันรู้จักเมื่อพบกันที่บ้าน คนเดียวกับที่เพื่อนบอกว่าให้พบขณะเดินออกจากสถานที่ซึ่งเขาสร้างให้คนเดินทางหักงู้นมากับแม่ยอคนที่มันยังรัก

ไม่ถาม---ไม่ทัก---ตรง---ทื่อ---และไม่-เหลียวหลัง ฉันทบไออากาศที่เธอเดินผ่านอำลาเธอมาด้วยประการฉะนี้^๑

เรื่อง "กลิ่นยี่โถแดง" ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ตัวละครในเรื่องคือ "พระยาไวยชนต์ (แสน)" ที่ต้องขัดแย้งกับชะตากรรมจนตัวตาย กล่าวคือเขากับ "กิ้ง" รักกันมาก ตั้งใจว่าถ้าลูกเรือนหอเสร็จจะแต่งงานกันทันที แต่ด้วยความประสงค์ของพระเจ้าแผ่นดินที่ต้องการกิ้งไปเป็นนางสนมกำนัลโดยที่ไม่มีใครกล้าทัดทาน ทำให้ทั้งสองคนตัดสินใจฆ่าตัวตายและให้คนใช้จัดการฝังศพของตนและคู่อรักไว้ในสวนยี่โถแดงใกล้เรือนหอที่สร้างไว้ ตัวอย่างข้อความที่พระยาไวยชนต์ (แสน) และกิ้งกำลังเผชิญอยู่กับชะตากรรมซึ่งเป็นข้อขัดแย้งของเรื่อง มีดังนี้

แต่พี่ชา... เวลาและพระเจ้าเป็นเจ้าไม่เข้าข้างเราปัญหาซึ่งหนักอยู่ในอกของท่าน อันนี้เกิดขึ้นเพราะเวลาและ "พระเจ้าเป็นเจ้า" จริง ๆ

^๑ หักคึกเกษม หุตาคม. "ซากรักที่ยังหายใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก เล่มที่ 2 ของ "อิงอร". 2513. หน้า 291 - 293.

เพราะเวลา... เพราะมันล่าช้าไปนิดเดียว... นิดเดียวจริง ๆ ถ้าพี่แสนรู้ขอ
 กิ่งเสียก่อนหน้านั้น ก่อนที่ไวชนด์ของเราสร้างเสร็จเรียบร้อย คุณพ่อก็จะไม่พบกับ
 ความหนักใจครั้งใหญ่ที่สุดในชีวิตของท่านเหมือนวันนี้ ปัญหาที่เกิดจาก "พระผู้
 เป็นเจ้า" ทรงประสงค์ตัวกิ่งเป็นสมบัติประทับพระบารมี เช่นเดียวกับครุฑซึ่งตก
 เป็นราชสมบัติแล้วทั้งหลาย

คุณพ่อเอ๋ยชื่อพี่แสนคำสุดท้ายด้วยน้ำตา "เจ้าคุณไวชนด์ไม่น่าจะรอช้า... แต่
 เวลานี้อะไรเจ้าไม่ได้ลูกเอ๋ย... นอกจากเห็นใจ"

ประกาศิตจากปากฟ้า ย่อมอยู่เหนือทุกสิ่งบนแผ่นดินวิมาน "ไวชนด์" ของเรา
 ... พี่และกิ่งต้องมลายารบลง เพราะเวลาและ "พระผู้เป็นเจ้า" เพียงนี้เอง¹

1.2.5 การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับภยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น แผ่นดินไหว

ภูเขาไฟระเบิด วาตภัยและอุทกภัย เป็นต้น

จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่ามีการสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์
 กับภยธรรมชาติเพียง 1 เรื่องเท่านั้น คือเรื่อง "น้ำป่า" ซึ่งเป็นเรื่องของบัณฑิตสามคนที่ต้อง
 ออกเดินป่าเพื่อสอบภาคปฏิบัติในการเข้าทำงานแห่งหนึ่ง ขณะเดินป่าตอนกลางคืนนั้นฝนก็ได้เกิด
 พัดลมมาอย่างหนักจนเป็นอุปสรรคทำให้คณะเดินป่าทั้งสามคน ไม่สามารถเดินทางกลับสู่จุดหมาย
 ปลายทางได้ จึงจำเป็นต้องกางเต็นท์หลบฝนนอนในป่าเสีย 1 คืน พอรุ่งเช้าเมื่อน้ำป่าลดลง
 แล้วจึงสามารถเดินทางกลับได้

เรื่องนี้ "อิงอร" ได้สร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับภยธรรมชาติคือน้ำป่า อันเป็น
 อุปสรรคต่อการเดินทางของตัวละครทั้งสามคน ไว้ว่า

ยังไม่ทันลับหมู่บ้าน เพียงข้ามเนินเตี้ยไปได้ลูกเดียว ฝนก็พรำลงมา การเดิน
 จะต้องระมัดระวังเพิ่มขึ้น ทางลงเขาบางตอนกว้างเพียงศอก อยู่ติดกับไหล่เขา

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "กลิ่นยี่โถแดง," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก
 (ครั้งที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 361 - 362.

อีกด้านเป็นเหวที่ลาดชันด้าก่าวเหาพลาตกก็เป็นการเดินทางลัดลงไปกินเหว ไม่ต้อง
เดินกลับขึ้นมาอีก ทางสั้นเพราะฝนพรำยิ่งอันตรายมากกว่าฝนตกหนัก...

เป็นอันว่า...ก่อนค่ำวันนั้นเราต้องติดอยู่ที่ริมลำธารแห้ง ซึ่งน้ำป่าไหลเชี่ยว
เอ่อฝั่งเปลี่ยนรูปร่างมันให้เป็นลำธารสายใหม่ที่เรามากทอดทางข้าม¹

จากการศึกษากลวิธีสร้างความขัดแย้งในเรื่องสั้นของ "อิงอร" จากโครงเรื่องใหญ่
ทั้ง 80 เรื่อง สรุปได้ว่า "อิงอร" นิยมสร้างการขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับชะตากรรมมากที่สุด
เป็นอันดับหนึ่งจำนวน 36 เรื่อง การขัดแย้งภายในใจของตัวละครเองเป็นอันดับสองจำนวน
17 เรื่อง การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เป็นอันดับสามจำนวน 14 เรื่อง การขัดแย้ง
ระหว่างมนุษย์กับสังคมเป็นอันดับสี่ จำนวน 12 เรื่อง และการขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับภัย
ธรรมชาติเป็นอันดับห้า จำนวน 1 เรื่อง

1.3 การดำเนินเรื่อง การดำเนินเรื่องของเรื่องสั้นที่ต้นผู้ประพันธ์จะต้องมี
วิธีการที่จะทำให้เรื่องเป็นไปตามลำดับที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องได้แจ่มชัด ด้วยการ
สร้างความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องกันอย่างมีเอกภาพ

จากการศึกษากลวิธีการดำเนินเรื่องในเรื่องสั้นของ "อิงอร" พบว่าท่านใช้วิธีการ
ดำเนินเรื่อง 2 ลักษณะ ดังนี้

1.3.1 ดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทิน คือการดำเนินเรื่องไปตามลำดับ
เหตุการณ์ก่อนหลัง ซึ่งเป็นกลวิธีที่ "อิงอร" ใช้มากถึง 33 เรื่อง เช่นเรื่อง "วันจาก" "พฤษภ
วิมลรัก" "กตัญญูกรรณิการ์" "ขอบใจจะน้ำตา" และ "หอมดอกพลับพลึง" เป็นต้น
เรื่อง "วันจาก" เริ่มเรื่องด้วยการกล่าวถึง "ฤดี" หญิงสาวตาบอด กำลังรอรอด
พระจำทางเพื่อจะกลับบ้าน ขณะที่รถประจำทางแวะมาจอดรับ เธอให้สรวงกระเป๋ามือถือเพื่อ
รับเงินเตรียมไว้สำหรับค่าโดยสาร ขณะที่เธอหยิบเงินออกมานั้นพวงกุญแจที่อยู่ในกระเป๋านั้น
ก็เผลอออกมาและหล่นลงบนพื้นถนนและถูกผู้โดยสารคนหนึ่งเตะมันออกไปจนห่างจากตัวเธอ ทำให้

¹ วิกิเกียม หุตาคม. "น้ำป่า," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(189) :
หน้า 2519.

เธอต้องพลาตถ์เหียนั้นเพราะกลัวเสียเวลาความหาหวงกุดแจอยู่ พอดีมีนายทหารหนุ่มห่วย
ถูกเมียตายคนหนึ่งชื่อ "พันตรีภาสกร" ซึ่งรู้จักเธอดีเพราะว่าเธอเคยเป็นครูของลูกสาวเขา
ผ่านมาเห็นเหตุการณ์เข้าจึงช่วยหยาบหวงกุดแจนั้นให้ และได้เชิญชวนเธอเข้าไปนั่งคุยกันในบ้าน
ไอศกรีมแห่งหนึ่งจนถูกอชฌาสัยและเห็นใจกัน ต่อมาทั้งสองคนได้นัดมาพบกันที่ร้านไอศกรีมแห่งนั้นบ่อย ๆ
จนกระทั่งเกิดความรักต่อกันขึ้น ขณะที่ทั้งคู่กำลังมีความสุขกับความรักอยู่นั้น "พันตรีภาสกร"
ได้รับคำสั่งด่วนพิเศษจากราชการทหารหน่วยที่เขาสังกัดให้เดินทางไปศึกษาการใช้อาวุธและ
ยุทธสัณหาระบบใหม่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาที่กำหนดเวลาสี่เดือน ขณะเดินทางไปเครื่องบินที่เขา
โดยสารไปนั้นเกิดอุบัติเหตุตกลงในมหาสมุทร ผู้โดยสารเสียชีวิตหมด ทั้งให้ "ฤดี" เดียวดาย
และอยู่ในโลกมืดของเธอต่อไป

ตัวอย่างข้อความที่แสดงให้เห็นว่าเรื่องนี้ได้ใช้กลวิธีดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิกิริยา คือ
ตอนที่ "พันตรีภาสกร" พบกับ "ฤดี" ในตอนแรกว่า

เขามองเข้าไปในบ้านไอศกรีมมองหาที่ว่าง ร้านไอศกรีมที่เขาเคยแวะเสมอ
จนคุ้นเคยกับเจ้าของ ร้านกำลังว่าง มีคนนั่งอยู่ในร้านไม่กี่คน

"ผมขอรบกวนเวลาของคุณครูสักครู่นะครับ ขอเชิญคุณครูในบ้านไอศกรีม ตรงที่
เรานั่งอยู่นี้แหละครับ จะกรุณาได้ไหม"

"ค่ะ ถ้าคุณไม่รังเกียจ"¹

อีกตอนหนึ่งซึ่งเป็นตอนที่ทั้งสองคนนัดที่จะพบกันอีก ว่า

"เดือนหน้า--เราจะให้พบกันที่นี่อีกไหมครับคุณฤดี"

"ที่นี่เป็นทางผ่านของดิฉันค่ะ-เราอาจจะพบกันอีก" เธอตอบ

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วันจาก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 282.

"ขอบคุณ คุณฤดี เราจะพบกันอีกเดือนหน้าประมาณกลางเดือน ผมจะมา
รอคุณที่นี่"¹

อีกตอนหนึ่งเป็นตอนที่ทั้งสองคนพบกันเป็นครั้งที่สอง ทั้งข้อความว่า

ที่โต๊ะตัวเดิม-ร้านไอศกรีมร้านเดิม
หนุ่มพันธุ์พ่อหย่าย มีอุปคล้ำแก้วน้า-ทำนึ่งปล่อยตามสบาย เขาสนิทสนมเป็น
กันเองกับเธอมาก พอที่จะไม่ต้องระวังมรรยาทตามกฎเกณฑ์สังคมสร้างให้²

และอีกตอนหนึ่งเป็นตอนที่ทั้งสองคนพบกันเป็นครั้งที่สาม ทั้งข้อความว่า

"...พบกันอีกครั้ง เดือนหน้า วันที่ 18 ผมจะมาราชการ ผมจะนำคำสั่งนั้น
มาด้วย--"

คุณอย่าตามไปอีกเลยครับ--ที่ร้านไอศกรีมร้านนั้น
คุณไม่พบเขาหรอก พันตรีภาสกร สุระไกร ได้รับคำสั่งด่วนพิเศษจากราชการ
ทหารหน่วยที่เขาสังกัดให้เดินทางไปศึกษาการใช้อาวุธและยุทธสัณการะแบบใหม่ที่
สหรัฐอเมริกา มีกำหนดสี่เดือน

เขาถูกกำหนดในการออกเดินทางโดยเครื่องบินโดยสารก่อนหน้าวันที่เขานัดพบ
ฤดีสองวัน³

เรื่อง "ทฤษฎีพิสูจนรัก" ก็ดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทิน กล่าวคือเริ่มเรื่องด้วยการ
กล่าวถึงหนุ่มสาวคู่หนึ่งรักกันมาก แต่เมื่อฝ่ายชายขอแต่งงานด้วยฝ่ายหญิงไม่ยอม โดยเธออ้าง
เหตุผลว่าเมื่อเวลาแต่งงานไปแล้วกลัวผู้ชายจะทนสภาพความเป็นจริงของผู้หญิงไม่ได้ ถ้าจะให้

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วันจาก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 292.

² แหล่งเดิม. หน้า 393.

³ แหล่งเดิม. หน้า 301.

เดอมยอมแต่งงานด้วยแล้ว เธอขอให้ชายคนรักพิสูจน์เธอว่าเธอสามารถทนความเป็นผู้หญิงได้ หรือเปล่า โดยให้นั่งดูเธอ 3 วัน 3 คืน เธอจะอยู่ในห้องกระจกแก้วแล้วจะทำทุกสิ่งที่ผู้หญิง เขาทำจริง ๆ เมื่ออยู่ลับหลังผู้ชาย หรือลับหลังสายตากคนให้เขาเห็นทุกอริยาบทไม่ปิดบังไม่ว่า จะยืน จะเดิน จะนั่ง จะนอน จะกิน จะถ่าย ฯลฯ ให้เขาเห็นหมด เพื่อเขาจะได้ รู้จักคนที่เขารัก จนคิดจะนำไปรวมไว้เป็นชีวิตเดียวกับเขาเสียก่อนก่อนที่จะแต่งงานกัน จนในที่สุดการพิสูจน์รักผ่านไประยะ 3 วัน ผู้ชายทนได้ ผู้หญิงเลยยอมแต่งงานด้วย

ตัวอย่างข้อความที่แสดงให้เห็นว่าเรื่องนี้ "อิงอร" ได้ใช้กลวิธีดำเนินเรื่องตามลำดับ ปฏิทิน เช่น

วันที่ 1

เช้า-เธอหลับอยู่บนเตียงนอน สวมเสื้อแพรทวมสีมอ นุ่งกางเกงแพร ผมยุง รุงรัง น้ำลายไหลเยิ้มออกมาเป็นทางอยู่ที่มุมปากซีก ๆ เพราะไม่ได้ห้ามสีกี ทานอน ของเธอที่ปล่อยตามสบายไม่ใช่ทานอนของนางในนิยายฝัน ปีนป่ายหมอนข้างตามแต่ มือตีนจะโปนไป¹

วันที่ 2

เธอเข้าไปในห้องกระจกอีกครั้ง และอย่างเปิดเผยเพื่อให้เขาเห็นตา สรีระ ร่างของเธออยู่ในสภาพทารกแรกเกิดทุกส่วน เขานั่งมองร่างที่เขาคิดจะเป็นเจ้าของ อยู่อย่างเพ่งพินิจ และใช้สายตายาว กับภาพที่อยู่ต่อหน้าตามที่เธอแนะนำเช่นกัน

"เห็นไหมคะ" เธอออกมา-หลังจากนั้น-ถามเขา "คิดนมองตัวเองยังนึก ๆ สะอึกสะเอียนแทนหน้าตาคุณหนูไม่สบาย รู้สึกอย่างไรบ้าง"

"ผมบอกไม่ถูก" เขาตอบ "ผมเพิ่งเห็นผู้หญิงจริง ๆ วันนี้เอง"²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ทฤษฎีพิสูจน์รัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

ตอนที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 437.

² แหล่งเดิม. หน้า 445.

วันที่ 3

เธอแสดงชีวิตประจำวันให้เขาดู แสดงสภาพเมื่อเธอแต่งงานแล้วให้เขาเห็น
นุ่งผ้าเก่า ๆ ผมเผ้าปล่อยรุงรัง ทำงานบ้าน ตื่นเช้าเข้าครัว ซักผ้า กวาดบ้าน
ดูบ้าน เมื่อเธอทำงานหนัก หน้าตาเธอไม่ผ่องใส เนื้อตัวมอมแมม เธอแสดงให้เห็น
เขาเห็นตอนเธอมีลูก โดยขยี้มดื่กก่อนจากเพื่อนบ้านมาเลี้ยงประกอบ บทบาท
ช่วงเวลา 2 - 3 ชั่วโมง เธอต้องการให้เขาได้ยินเสียงเด็กร้อง เพื่อเธอจะได้
แสดงบทบาทแม่ลูกอ่อนได้สนิท...¹

1.3.2 การดำเนินเรื่องย้อนกลับ เป็นกลวิธีการดำเนินเรื่องที่ผู้แต่ง
เจตนาเปิดเรื่องขึ้นตอนใดตอนหนึ่งของเรื่อง แล้วเล่าย้อนกลับไปถึงที่มาของเหตุการณ์ปัจจุบัน
และอดีต

จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" พบว่าท่านใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องในลักษณะ
จำนวน 47 เรื่อง เช่นเรื่อง "แหวนรัก" "จากเจดีย์...ชะเวดากอง ถึง...สะพาน
วอเตอร์ลู" "ไม่น่าลืม" "ความหลังฝังใจ" และ "สยามลตัตสันใจ" เป็นต้น

เรื่อง "แหวนรัก" มีการดำเนินเรื่องแบบย้อนกลับ กล่าวคือเริ่มเรื่องด้วยการกล่าวถึง
เหตุการณ์ปัจจุบันโดยเริ่มเรื่องจาก คณะนักสังคมสงเคราะห์อาสาสมัครและนักข่าว ซึ่งเป็นแขก
รับเชิญของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน 14 คน ได้ขึ้นเฮลิคอปเตอร์ไปเยี่ยมชม
สภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาที่จังหวัดเชียงใหม่ พอตอนขากลับเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์เกิด
ขัดข้องทำให้เหินทางกลับไม่ได้ ทั้งหมดจึงจำเป็นต้องค้างคืนในหุบเขากลางป่าเสีย 1 คืน
ทำให้เป็นที่ชื่นชอบต่อคณะดังกล่าวเป็นอย่างนัก ตกกลางคืนมีการกินเหล้ายาปลาปิ้งและร้องรำ
ทำเพลงกันอย่างสนุกสนาน เพลงชื่อ "แหวนรัก" ทำให้ผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดน
นึกถึงความหลังขณะที่เขาเพิ่งจบจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจใหม่ ๆ และออกไปรับราชการ
แถวจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยความรำลึกถึงความหลังอันเป็นอดีตที่ยังประทับอยู่ในความทรงจำ

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ทฤษฎีพิสุจน์รัก," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 447 - 448.

และผสมกับความเมา เขาเลยเล่าเรื่องอดีตของเขาให้คณะฟังโดยสมมุติเป็นนิยาย เพื่อไม่ให้ใครทราบว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริง เรื่องมีอยู่ว่านายตำรวจคนหนึ่ง จบการศึกษามาได้คะแนนดี สามารถเลือกเข้าทำงานในที่สบาย ๆ ได้ แต่เขาไม่เลือกเพราะมีนิสัยชอบผจญภัย เลยสมัครไปอยู่หน่วยสันติบาลมีหน้าที่ปราบโจรแถวชายแดนมาเลเซีย และได้ปลอมตัวไปเป็นคนกรีกขาง ในสวนยางอำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา เพื่อสืบทราบความเคลื่อนไหวของโจรที่เข้ามารีดไถเจ้าของสวนยาง บังเอิญเจ้าของสวนยางที่นายตำรวจคนนั้นไปเป็นกรรมกรอยู่นั้น มีลูกสาวแสนสวยเพิ่งกลับจากการศึกษาที่ปารีส ถูกงูแมวเซากัด เขาได้ช่วยเหลือจนหญิงสาวปลอดภัย จากการช่วยเหลือของเขาที่มีต่อหญิงสาวครั้งนี้ และความใกล้ชิดที่ตามมาในภายหลัง ในที่สุดทั้งคู่ก็เกิดรักกันและได้เสียกัน เขาได้มอบแหวนนามสกุลของเขาให้หญิงสาววงหนึ่งเพื่อเป็นเครื่องหมายแทนความรัก ต่อจากนั้นเขาก็ได้หายไปเพื่อไปปราบโจรผู้ร้ายที่กำลังเข้ามาก่อความวุ่นวายแถวชายแดน โดยได้บอกหญิงสาวแต่เพียงว่าอีกไม่นานจะกลับมาอีกเท่านั้น ช่วงฝ่ายหญิงสาวอยู่ข้างหลังรู้สึกเป็นห่วงจนรักได้ทอดจิตตามหาและถูกเสือโคร่งกัดตายและกินเข้าไปในท้อง นายตำรวจผู้นั้นเมื่อเสร็จภารกิจจากการปราบปรามโจรผู้ร้ายก็รีบกลับมาหาเมียรักทันที ขณะนอนในกระโจมแรมคืนในป่าก่อนจะมาถึงบ้านเมียรัก เสือโคร่งตัวที่กินเมียของเขาฆ่าอาละวาดที่กระโจมพักจนถูกเขายิงตาย เมื่อได้นำเสือตัวนั้นไปแลเนื้อทำอาหาร เขาก็ได้พบกับเศษผ้าถุงของเมียและจำแหวนของเขาไว้ ก็ทราบว่าเมียรักของเขาตายเสียแล้ว ค่อนข้างการดำเนินเรื่องของเหตุการณ์ปัจจุบันที่ผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนก่อนที่จะเล่าเรื่องของตัวเองให้กับคณะสังคมสงเคราะห์อาสาสมัครและนักข่าวฟัง โดยสมมุติเป็นนิยายไว้ก่อนเริ่มต้นเรื่องว่า

"ผมจะเล่าเรื่องอะไรให้คุณฟังเรื่องหนึ่ง เรื่องของตำรวจชายแดน-แต่ไม่ใช่เรื่องความรู้ที่คุณจะเอาไปเขียน เป็นสารคดีข่าวเขาอย่างเมื่อกลางวันนั้นครับ-หมกหากความรู้สารคดีแล้ว ผมจะเล่าเรื่องส่วนตัว-เรียกนิยายรักก็แล้วกัน มันเป็นเรื่องธรรมดาอยู่กับคน อยู่กับโลกนี้ครับ-ใช่ไหมครับ-นักประพันธ์"

ตอนนั้นผู้การพยักหน้ามาทางข้าพเจ้าซึ่งเป็นคนเดียวในที่นั้นพอที่ท่านจะเรียกนักประพันธ์ได้ ข้าพเจ้าจึงจับที่ข้าพเจ้าขณะกล่าวว่า

"ผมอนุญาตด้วยครับ... เรื่องที่ผมจะเล่ามาเวลานี้ ผมยังจัดไม่ถูกว่ามันจะเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องโกหก... เพราะผมไม่เคยเล่าให้ใครฟังมาก่อนเลย... ถ้าคุณเห็นว่าพอจะจัดเป็น เรื่องอ่านเจ๋งได้--ผมอนุญาตให้เอาทั้งหมดหรือบางส่วนไปเขียนได้ ด้วยความขอบคุณ--ขอแต่อย่าบอกชื่อพระเอก... และอย่าตั้งชื่อมุกติ อยาจะหางไว้เพียงแค่นี้... เจ้าของเดิมเขาขอร้อง"¹

ต่อจากนั้นผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนก็เล่าเหตุการณ์ในอดีตขณะที่เขาเพิ่งจบจากการศึกษาใหม่และได้อาสาสมัครลงไปปราบโจรผู้ร้ายแถวชายแดนมาเลเซีย ซึ่งเป็นการเฝ้ากันว่า

"ผมจะรวบรัดเริ่มเรื่องเอาตอนที่... ตอนที่... เอ้อพระเอกก็แล้วกัน จบจากโรงเรียน นายร้อยตำรวจได้รับพระราชทานยศเป็นนายร้อยตำรวจตรี"... เอาเป็นว่าพระเอกหางมาลัยพร้อมของเขา บังเอิญสอบได้คะแนนดี เมื่อเป็นนายร้อยตรีก็นิสิตเลือกเหล่าสังกัด หมอนี่ชอบเผด็จกษัตริย์--ตามประสาคนเกิดมาหัวเหียวกระเทียมสับไม่มีใครเป็นห่วง และไม่ต้องเป็นห่วงใคร... เมื่อเขาสอบได้ พระที่เหลือน้อยคนเดียวของเขา--ที่เขาตั้งใจจะเลี้ยงท่านคอบแทนพระคุณผู้มีจรรยาพาเอาไปเลี้ยงเสียก่อน... เมื่อสิ้นห่วงหมดโย... วิทยุขาดกัก เผด็จกษัตริย์เข้าสิง... หมอสมัครเข้าอยู่หน่วยสันติบาล ถัดจากค่าย ไม่มีเครื่องแบบ... ถูกส่งไปอยู่หน่วยลาดตระเวน ร่วมมือปราบโจรชายแดนทางใต้ตามข้อตกลงร่วมมือระหว่างไทย-อังกฤษ-มลายู ก่อนที่ได้รับเอกราช--นานมาแล้วครับ หลายปีที่แล้ว²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "แหวนรัก," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) "อิงอร". 2513. หน้า 319 - 320.

² แหล่งเดิม. หน้า 320 - 322.

ต่อจากนั้นผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนได้เล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์จนกระทั่ง
และปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ปัจจุบันว่า

"ผู้การคะ...ที่เล่านี้...เรื่องจริงหรือนิยายคะ...นวนิยาย...เล่าให้เราฟัง
สนุก ๆ ไซ้ไหมคะ ?"

"เรื่องจริงหรือนิยายก็ไม่รู้สิครับ—ผมก็มานั่งขึ้นมาเอง...ได้ยินคุณเป่าทึบเพลง
"แหวนรัก" ก็นึกอยากเล่าขึ้นมาให้คุณฟังพอฆ่าเวลาก่อน" แล้วผู้การตำรวจชายแดน
หันตำรวจโทหมวดงาหันมาทางข้าพเจ้าถามว่า

"คุณเป็นนักประพันธ์ คุณต้องรู้ว่าเรื่องนี้เป็นนวนิยายหรือนิทานไซ้ไหมครับ ?"

ข้าพเจ้าหรือนักประพันธ์คนไหนจะบ้าพอที่จะพูดออกมาได้ว่า เรื่องที่ผู้การเล่ามา
เป็นนวนิยายที่เล่าฆ่าเวลาตอนนอน ในเมื่อนักประพันธ์คนนั้นนั่งจับตามือผู้การอยู่
ไม่วาง—แล้วยังเห็นแหวนนามสกุลวงหนึ่งสวมนิ้วก้อยขวาของผู้การตั้งแต่ตอนกลางวัน
ตั้งแต่จับมือสัมผัสทำความรู้จักหักทลายกันที่สนามบินคอนเมืองแล้ว ตลอดเวลาที่ผู้การ
เล่านิทานเรื่องนี้ ผู้การจับแก้วเหล้าด้วยมือซ้าย มือขวาขู่ออกในกระเป๋ากางเกง
ผิดท่าผิดลักษณะคนนั่งเล่านิทาน คนที่สุภาพเรียบร้อยมีมรรยาทตลอดเวลา

หรือผู้อ่านจะคิดว่าเป็นนวนิยาย...ก็ตามใจ¹

เรื่อง "ความหลังฝังใจ" ก็มีการดำเนินเรื่องแบบย้อนกลับ โดยเริ่มเรื่อง "อวันดี"
ที่ทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ในฐานะเจ้าของโครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพให้แก่คนยากจน
ที่ทางมาสำรวจสถานที่สำหรับเตรียมจัดตั้งศูนย์นั้นในจังหวัดหนึ่ง บังเอิญได้พบกับผู้ว่าราชการ
จังหวัดชื่อ "สมโภช" ซึ่งเคยเป็นคนรักกันมาก่อนตั้งแต่เรียนที่มหาวิทยาลัยด้วยกัน เมื่อต่างคน
เรียนการศึกษากลับไปแล้วทั้งสองคนก็ไม่ได้แต่งงานกันเนื่องมาจากเพื่อนของ "อวันดี" ชื่อว่า
"ไฉ่" ได้แย่ง "สมโภช" ไปเสียก่อน ทำให้ "อวันดี" เสียใจและครองตัวเป็นโสดตลอดมา
แต่หลังจากได้พบกันอีกครั้ง "สมโภช" ก็ได้ให้ความหลังเพื่อเรียกร้องให้มิตรภาพเก่า ๆ ที่

¹ ไซ้ก็เกษม หุตาคม. "แหวนรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
"อิงอร". 2513. หน้า 341 - 342.

ผ่านพ้นมาตั้งแต่ในอดีตให้กลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง ด้วยความรักที่ "อวันตี" มีต่อ "สมโภช" เป็นทุนเดิมอยู่แล้วทำให้ "อวันตี" อุดสงสารและเห็นใจ "สมโภช" ไม่ได้ ตัวอย่างการดำเนินเรื่องของเหตุการณ์ปัจจุบันของเรื่องนี้ก่อนที่จะดำเนินเรื่องแบบย้อนกลับ ซึ่งเป็นตอนเปิดเรื่องว่า

เราพบกันอย่างบังเอิญ

แต่ด้วยพรหมบันดาล-ฉันคิด

ที่ต้องนับเป็นความบังเอิญ ก็เพราะว่า เมื่อเราแยกห่างจากกัน ชีวิตของเขากับฉัน-ต่างเดินไปคนละทิศทางปริญญาบัตรวิชาชีพของเราบังคับ เขาจบรัฐศาสตร์ หน้าที่เขาจะลงไปแหวกว่ายอาศัยได้แก่ กรมการปกครอง สรรสนี้เป็นสรรไพญ์ มีอาณาเขตกว้างไพศาลเหนือได้ทอดออกทั่วตลอดทุกแผ่นพื้นผืนดินไทย ฉันจบสังคมศาสตร์ บ่อน้ำของฉันมีอยู่ประปราย ไม่กี่กรมกองในส่วนราชการส่วนกลาง วิชาสังคมศาสตร์ที่ฉันเรียนสำเร็จมา เป็นวิชาที่มหาวิทยาลัยเริ่มเปิดสอน ในขณะที่ฉันเริ่มเรียนสังคมของเมืองไทยในขณะนั้น คนก็ยังอยู่กับห้วงยุคสุข สังคมยังไม่สู้จะเห็นความจำเป็นที่จะต้องใช้คนที่ปริญญานี้เท่าใดนัก ส่วนราชการที่เปิดรับคนเข้าทำงานก็ทำใจกว้างเปิดรับอย่างเสียไม่ได้ด้วยนั้นเอง เพื่อจะเอาใคร ๆ เห็นว่างานของฉันก็มีอะไรใหม่ ๆ เหมือนกับงานของเธอ เมื่อฉันเรียนสำเร็จมา ฉันก็ตกอยู่ในมือเล็ก ๆ บ่อหนึ่ง มีอาณาเขตกว้างกว่าหลุมปลักควายหน่อยเดียว งานที่ฉันทำเพื่อหุงรักษาสังคม ก็เป็นงานในวงแคบ เกี่ยวข้องกับคนที่อยู่ในขอบข่ายเพียงจำนวนน้อย แคบห้วงบประมาณ ค่าใช้จ่าย และหนทางที่จะก้าวไกลออกไปสำหรับความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของอาชีพ¹

เมื่อ "อวันตี" ได้เดินทางไปสำรวจสถานที่เพื่อจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ ก็ได้พบกับ "สมโภช" คนรักเก่า และทั้งสองได้รื้อฟื้นความหลังต่อกัน การดำเนินเรื่องก็ได้ย้อนกลับสู่เหตุการณ์ในอดีตดังตัวอย่าง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ความหลังฝังใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). เสริมสวย
สารคดี. 3(34) : 78 - 79 ; พฤศจิกายน 2519.

เขาใกล้ชิดกันมาตั้งแต่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย แม้ว่าเขาจะเป็นนักศึกษารุ่นพี่ และเรียนต่างคณะกัน แต่ชะตาเราต้องกัน หรือเพราะเขามีวิธีเข้าถึงคนเป็น พระสวรงค์ประจำตัว นอกจากประตูหัวใจฉันเปิดรับเขามาตั้งแต่เริ่มรู้จัก เขาเป็น เพื่อนชายคนเดียวที่เดินมาถึงประตูบ้าน แล้วเดินเข้าบ้านฉันได้ โดยผู้ใหญ่- โดยเฉพาะพ่อซึ่งคอยจับตาระแวดระวังลูกสาวคนโปรดทุก ๆ ฝีก้าวย่าง ไม่ได้ ออกปากห้ามปราม

ก็พูดได้ว่า เขาเป็นสิ่งประหลาดสิ่งใหม่ที่แปลกปลอมเข้าไปอยู่ในหัวใจของฉัน เป็นสิ่งแรกและครั้งแรก

เขาทำให้ฉันรู้จักความซาบซึ้งของวรรณกรรมและนวนิยาย หลายเรื่องที่ฉัน เคยอ่านแต่เพียงผาดเฟ้น ต้องรื้อค้นมาอ่านกันใหม่

จำได้ว่าในหนังสือ "กามนิศ" เมื่อฉันอ่านตอนที่กามนิศพบวาสิษฐีนบนลานอโศก เขาเป็นผู้ทำให้ฉันอ่านหนังสือด้วยอารมณ์ฟุ้งซ่านและฝันไกลคิดไปกว่าที่เคยรู้สึกเมื่อยัง เป็นนักเรียน วาสิษฐีนในหนังสือคือตัวฉันในความรู้สึกใหม่ และเขา-เป็นกามนิศ

เมื่อฉันจับมันพาซา ร้อยกรองของสันเกล้าฯ พระมหาธีรราชเจ้า ขึ้นมา อ่าน แน่นอนหัวขยี้เสนาจะเป็นใครไปไม่ได้ เมื่อฉันสมมุติตัวเองเป็นมันหาเสียแล้ว¹

เมื่อทั้งสองคนได้รื้อฟื้นความหลังจนฝ่ายหญิงเกิดความเห็นใจและสงสารต่อกันแล้ว "อิงอร" ก็ได้วกกลับเข้าสู่เหตุการณ์ปัจจุบันของทั้งสองอีกไปจนจบเรื่อง อีกดังนี้

งานของเราเสร็จภายในวันเดียว เขาเนรมิตทุกสิ่งให้ฉันได้สมหวัง ที่สงวน ของจังหวัดที่โครงการของฉันต้องการใช้หนึ่งร้อยไร่ เขาตกลงให้เพื่อโครงการขยาย ถ้างหน้าอีกร้อยห้าสิบไร่ ให้คิดเชื่อมกับถนนทางหลวงสายเอกกับทางรถไฟ เขารับ จะค้ทางหลวงจังหวัดผ่านที่แบ่งพื้นที่สองส่วน ความสะดวกอื่น ๆ ที่โครงการของ ฉันต้องการเขาจะถือเป็นภาระหน้าที่ดำเนินการให้ โดยเฉพาะการก่อสร้างอาคาร

¹ สักกัเกษม หุตาคม. "ความหลังฝังใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). เสริมสวย
มกราคม 3(34) : 81 ; พฤศจิกายน 2519.

เขาจะถือว่าโครงการของฉันทำความผาสุกมาให้ราษฎรของเขาด้วย เขาจะหา
งบประมาณช่วยในส่วนนี้ ถ้าไม่ได้จากงบประมาณก็จะให้จากเงินเรียไร

เหลือเวลาอีกหนึ่งวันเต็ม ๆ ที่ฉันจะต้องอยู่ในจังหวัดของเขา เขาขอให้เวลา
เป็นของเขาทั้งหมด อย่างน้อยเขาขอให้ฉันถือว่า เป็นบำเหน็จรางวัลที่เขาควรจะได้
ได้จากฉัน เป็นการส่วนตัว

ใครจะทำตัวเป็นคนใจไม่ใส่ระก้ากับความเอื้ออารีของคนที่มีน้ำใจกับเราได้ลงคอ
ฉันตกลงตามคำขอ¹

จากการศึกษากลวิธีการดำเนินเรื่องในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ทั้ง 80 เรื่อง สรุปได้
ว่า "อิงอร" นิยมสร้างกลวิธีการดำเนินเรื่องลักษณะย้อนกลับมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง จำนวน
47 เรื่อง และกลวิธีการดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทินเป็นอันดับสอง จำนวน 33 เรื่อง

1.4 การเล่าเรื่อง การศึกษาวิธีในการเล่าเรื่อง คือการพิจารณาว่า
ผู้ประพันธ์เสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นต่อผู้อ่านอย่างไร ให้ใครเป็นผู้เล่าเรื่องหรือเล่าตามทัศนะ
ของใคร

จากการศึกษาวิธีในการเล่าเรื่องในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่าท่านได้ใช้
วิธีการดังต่อไปนี้

1.4.1 การเล่าเรื่องโดยให้ผู้ประพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริง
ทุก ๆ ประการเป็นผู้เล่า การเล่าเรื่องในลักษณะนี้ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" 25 เรื่อง
เช่นเรื่อง "เรือนหอ" "วอลท์เพลงสุดท้าย" "สัญญาของวิษณุ" "ครรชนนาง" และ
"ระบอบ" เป็นต้น

เรื่อง "เรือนหอ" "อิงอร" ได้เล่าถึงลักษณะการก่อสร้างและการตกแต่งเรือนหอ
ของ "ชายา" และ "อเรศ" ซึ่งทั้งสองคนตกลงปลงใจร่วมกันออกแบบทั้งภายนอกและภายในบ้าน
ไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน เหมือนหนึ่งผู้ประพันธ์เองได้เข้าไปนั่งควบคุมการก่อสร้างเรือนหอ
นั้นอยู่ตลอดเวลา ดังตัวอย่างข้อความในบางตอนของผู้ประพันธ์เล่าไว้ว่า

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ความหลังฝังใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). เสริมสวย
ปริวรรต. 3(34) : 82 ; พฤศจิกายน 2519.

ที่เฉลียงหน้าบ้าน สะพรั่งด้วยข้อสี่แดงของเฟื่องฟ้า ช่อขาวระย้าของลดาวัลย์ และอัญชัญสีน้ำเงินแก่ สีแดงก็ทอกลีไม่สีช้ำ ฟ้าของธเรศ ลดาวัลย์นั้นสีขาวแต่เธอและเขาหามาปลูกเพราะต้องการกลิ่นหอม เมื่อถึงฤดูหนาวบนเนินด้านหน้าต่างห้องนอน ชายาลงกอมะลิอย่างเดียว ไม่ยอมปลูกพรรณไม้อื่นปน ชายารักมะลิเป็นที่สองรองธเรศ เพราะมะลिनอกจากมีกลิ่นหอมกล่อมอารมณ์ ครั่งหนึ่งมะลิเคยมีความชอบที่เธอได้ตราไว้ในสารบบประวัติรักของเธอครั้งหนึ่ง...ครั้งนั้น เธอถอนธเรศเห็นว่าเกินงาม ธเรศหายหน้าไปสามวันไม่มาหาเธอที่บ้าน ชายาคิดว่าธเรศโกรธจึงขอโทษด้วย ร้อยมะลิเป็นรูปดวงใจส่งไปให้ ธเรศพาดวงใจหงวนั้นมาอยู่เบื้องหน้าชายาในบ่ายวันเดียวกัน แล้ววางวัดด้วยจูบครั้งแรกของเขา ซึ่งก็ให้เป็นชะนวนชวนจูบครั้งหลัง ๆ ให้ตามกันมาจนกระทั่งบัดนี้ ส่วนที่ฐานเนินด้านอื่นธเรศของกล้วยไม่ติดกับบานไม่รู้โรย กล้วยไม่กินไม่สวาย...บานไม่รู้โรยไม่หอมธเรศว่าแต่มันมีความหมายถึงความสดชื่นยืนนานของความรัก

ห้องนอนชายาขอให้แบ่งเป็นสอง แต่ธเรศยืนกระต่ายขาเดียวขอเป็นหนึ่ง ความเห็นเรื่องนี้ของ "สมาชิกสภา" กับ "รัฐบาล" ไม่ลงรอยกันจนเกือบมีการ "บุบสลาย"¹

เรื่อง "วอลซ์เพลงสุดท้าย" "อิงอร" ให้เล่าถึงเรื่องราวของหญิงสาวคนหนึ่งคือ "หทัย" ซึ่งได้พบกับ "เศกสิทธิ์" ในคืนงานขึ้นปีใหม่ ทั้งสองคนให้ออกเห็นรำด้วยกันอย่างมีความสุขจนกระทั่งได้แปรเปลี่ยนกลายเป็นความรักขึ้นในเวลาอันรวดเร็ว เมื่อถึงขั้นจะแต่งงานกัน กลับมีปัญหาเนื่องจาก "เศกสิทธิ์" มีฐานะที่ต่ำกว่า "หทัย" จึงคิดหาทางเลิกกับเขาเสีย เขาเสียใจมากเลยหนีไปทำงานเสียที่จังหวัดเพชรบูรณ์และเป็นไข้ป่าจนเสียชีวิตที่นั่น "อิงอร" ในฐานะนักประพันธ์ผู้รู้แจ้งเห็นจริงได้เล่าเรื่องนี้ ทั้งข้อความบางตอนว่า

¹ ภัคดี เกษม ทศาคม. "เรือนหอ," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
หรือ "อิงอร". 2513. หน้า 559 - 560.

ด้วยเพลงแรก "ราตรีสราญ" เขาเข้ามาสู่วงชีวิตของเธอ—แบบเนียน
ยิ่งกว่าการเข้าของเจ้าชายต่อเจ้าหญิงในเทพนิยาย และด้วยเพลงสุดท้าย
"สุดสายใจ" เขาเข้านั่งในดวงใจของหทัยได้ในคืนนั้น หทัยรักเขารวดเร็ว
เร้าร้อน—รักรื่นและรุนแรง อ้อ—นั่นจะเป็นธรรมชาติของความรักที่ก่อกำเนิดบน
เวทีเต้นรำ

ทั้งสองประคองความรักมาราบรื่น จนมาถึงปัญหาค้นแต่งงาน เมธของความ
หมั่นหมองจึงได้ลอมมาคลุมดวงใจของเขา หทัยเป็นเด็กสาวที่แม้จะเทศน์
"ความรัก" แต่ก็พร้อม ๆ กับบูชา "ความแต่งงาน" อะไรละคือ "ความแต่งงาน"
ก็อุดมคติที่เธอตั้งไว้สำหรับชายคู่วิาห์ของเธอนะซิ ชายในจักรภพฝันของเธอต้อง
เพียบพร้อมและสูงพอกับปณิญาที่เธอได้ลงทุนลงแรงข้ามฟ้าข้ามทะเลไปประมูลจาก
มหาวิทยาลัยต่างประเทศ ถูกแล้ว—อายุของหทัยอยู่ในวัยสาวเล็ก แต่นั่นแหละ—
ไม่ว่าสาวเล็กหรือสาวใหญ่—ในเรื่องที่จะคิดแต่งงาน—ความคิดของพวกเขาต้อง
สูงเสมอกัน สูงเท่าที่จะสูงได้¹

เรื่อง "สัญญาของวิญญู" "อิงอร" ในฐานะเป็นผู้เห็นทุกสิ่งทุกอย่างในเรื่องที่เกิดขึ้น
ได้เล่าถึงสามภรรยาคู่หนึ่ง สามชื่อ "วิญญู" ภรรยาชื่อ "อ้อมทิพย์" ซึ่งทั้งสองให้สัญญาต่อกัน
ว่าถ้า "วิญญู" เลิกดื่มสุราแล้ว "อ้อมทิพย์" จะไม่ตัดผมสั้นโดยเด็ดขาด เพราะสามชอบเธอ
ไว้หมยวและเกล้ามวย ต่อมา "อ้อมทิพย์" ถูกเพื่อนสาวยุยงให้ตัดผมสั้นเพื่อจะได้ดูสวยและ
สาวขึ้นกว่าเดิม "อ้อมทิพย์" ตกใจตัดผมสั้นในขณะที่วิญญูไม่อยู่ เมื่อเธอตัดเสร็จแล้วทำให้เธอ
กังวลใจเป็นอย่างมาก เพราะกลัวว่า "วิญญู" จะโกรธและทวนกลับไปดื่มสุราอีก ผู้ประพันธ์
ได้เล่าเรื่องถึงความกังวลใจของ "อ้อมทิพย์" ไว้ตอนนั้นว่า

เขมยาวนาฬิกาเลื่อนมาตรงเลข 3 อ้อมทิพย์ลุกจากโต๊ะเครื่องแป้ง วิญญูกำลัง
จะมา เธอจะหลบหน้าเขาเสียก่อนทีไรไหม จะไม่ออกไปยืนคอยรับที่หน้าประตูบ้าน

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วอลซ์เพลงสุดท้าย," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ปีที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 596 - 597.

เหมือนทุกวันนี้ จะคอยดูเขาทำหน้าตกใจ เมื่อเขาเข้ามาถึงในห้องนอนเห็นทรงผมใหม่ของเธอ หรือจะนั่งอยู่หน้ากระจกทำเฉย ๆ แต่แอบดูเขาในเงากระจก

เสียงรองเท้าย่างกรวดถนน วิษณุกำลังเดินเข้าบ้าน อ้อมทฤษฎีนั่งนิ่ง...ใจเต้นแรง อ้อมทฤษฎีได้ยินเสียงรถรอนงเข้าโยนคังโครมหนัก ๆ และเสียงฝีเท้าเดินตรงเข้ามา วิษณุยืนตระหง่านอยู่หน้าห้อง จากภาพในกระจกที่อ้อมทฤษฎีมองเห็นวิษณูยืนมองเธอตะลึง

เขาไม่ตรงมาหาอ้อมทฤษฎีเหมือนเคย--ไม่เข้ามากอดและจูบ โยนหมวกลงบนโต๊ะเล็ก ถอดเสื้อแขวนที่ขอ--แล้วเดินออกไป

จนกระทั่งหลังอาหารค่ำ วิษณูก็นั่งไม่พูดหรือถามถึงเรื่องผมใหม่ของเธอตลอดเวลาที่นั่งโต๊ะอาหาร อ้อมทฤษฎีสังเกตเห็นเขาได้แต่ซ้ำเลื่องคุณสมบัติของเขา ด้วยสายตาที่แปลก ไม่ใช่สายตาที่แสดงความไม่พอใจหรือคิใจ แต่ไม่พูดอะไรเลย และยิ่งกว่านั้นกิริยาที่อ้อมทฤษฎีไม่เคยนึกฝันว่าจะพบจากวิษณูก็นั้นเริ่มมีขึ้นในวันนี้ วิษณุไม่เคยพูดน้อย ตาคูและขม้อย่างน่ากลัว เหมือนวันนี้ วิษณูก็นั่งสมาธินับแต่วันแต่งงานไม่เคยลืมจูบเธอตอนกลับจากงานเหมือนวันนี้ อ้อมทฤษฎียิ่งคิดก็ยิ่งเกิดความทันทวาคจนประหม่าไม่กล้าสบสายตากับเขาในที่สุด¹

1.4.2 การเล่าเรื่องโดยให้ตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่า การเล่าเรื่องในลักษณะนี้ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" 43 เรื่อง เช่นเรื่อง "ระหว่างหมากับราชสีห์" "ราตรี" "มามีด" "น้ำผึ้งในหุบเขา" และ "สยามลคคัสใจ" เป็นต้น

เรื่อง "ระหว่างหมากับราชสีห์" ตัวละครเอกในเรื่องฝ่ายหญิงคือ "เกื่องฟ้า" ได้เล่าเรื่องอดีตของตัวเองที่ได้เข้าไปสัมผัสกับตัวละครเอกฝ่ายชายจนเกิดความรักตามมาในภายหลังแต่ก็ไม่สมหวัง เพราะเธอผิดคำสั่งญาติไปเสียก่อน เธอให้เล่าเรื่องนี้ขึ้นมาเพื่อระลึกถึงคืออันประทับใจของเธอกับชายคนรักโดยใช้คำสรรพนามแทนตัวเองว่า "ฉัน" ทั้งตัวอย่าง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "สัญญาของวิษณุ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ครั้งที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 403 - 405.

เมื่อ 5 ปีมาแล้ว

เพื่อที่จะให้กันหรีซึ่งที่หัวเธอโก่งไว้ได้ บล่อยอาวุดอกไม้ถูกเป่าถนัด เขา
ผู้ซึ่งฉันไม่ทราบว่ามีมาจากไหนเมื่อได้ ถูกหัวเธอคลใจให้มานั่งอยู่ตรงหน้าฉันเหมือน
ที่เขากำลังนั่งอยู่บัดนี้ เก้าอี้งามตัวเดียวกันนี้สงบเสียงแต่เต็มไปด้วยความสง่า
และผยอง เหมือนกิริยาเขาในบัดนี้

ณ บัดนี้...

กับชื่อของเขา... ด้วยเหตุที่คุดพ่อเคยชอบใช้และเคยช่วยเหลือท่านในกิจการค้า
คานันเคยรู้จักเขาในตำแหน่งผู้จัดการห้างสาขาต่างจังหวัดแห่งหนึ่งของเรา กับ
กิตติศัพท์ความสามารถรอบรู้และความสัจซื่อของเขา... หนูฉันได้ยินบ่อยครั้งจากปาก
ของคุดพ่อเอง แต่กับตัวและเสียงของเขาตาหนูฉันได้ยินในวันนั้นเอง เขาเดินทาง
มาเพื่อเสนอการเคลื่อนไหวที่สำคัญของกิจการห้างสาขาของเราต่อผู้เป็นประมุขของ
บริษัท และเขาบอกฉันในขณะนั้น พร้อมกับเขาอาจจะมาเรียนให้คุดพ่อเตรียมหา
ผู้จัดการคนใหม่ไว้เสียแต่เนิ่น เพราะบางที่ด้วยการตกลงใจที่จะลงมุ้งหน้าไป
ประกอบอาชีพอย่างอื่น เขาจำเป็นจะต้องลาออก¹

เรื่อง "น้ำผึ้งในหุบเขา" ตัวละครเอกเล่าเรื่องของตนเองโดยใช้คำสรรพนามแทน
ตัวเองว่า "ผม" ดังตัวอย่าง

ผมลงมากรุงเทพฯ ครึ่งหลัง มาในงานเลี้ยงรับรองฉลองแต่งงานที่โรงแรม
โออ่าแห่งหนึ่ง เจ้าบ่าวเขาเป็นเพื่อนร่วมรุ่นเรียนรัฐศาสตร์มาด้วยกัน เขาเดิน
ถูกทาง เข้าทำงานในสายงานที่ใช้วิชาที่เขาเรียนมาทำงานก้าวหน้าจนได้เข้า
วิทยาลัยการปกครอง สำเร็จออกมาได้รับเลื่อนขั้นตำแหน่งแต่งตั้งเป็นนายอำเภอ
ใกล้หมู่บ้านมองเห็นอยู่รำไรแล้ว

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ระหว่างหมากับราชสีห์," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก
1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 620 - 621.

ผิดกับผมที่ยังย่ำต๊อก ๆ ขึ้นเขาลงห้วยจนเมื่อยขา เหลือใจแทบท้อตาย...

โดยเฉพาะวันใกล้จะสิ้นเดือน

ทำอย่างไรได้ครับ ถ้าจะพูดกันตามภาษาเพลง "เย้ยฟ้าห้าดิน" ที่พวกผมชอบ
โก่งคอร้องเย้ยฟ้าอยู่บนภูเขาทุกครั้งที่เมาได้ที่ ก็คงให้ช้อยติว่าพรหมลิขิตขีดเส้น
โชคชะตาผมมาอย่างนั้น

อุ๊ย พอสอบเสร็จ รับปริญญาฉบับ ทางราชการที่ผมทำงานอยู่ในขณะนั้นเกิด
ประกาศเปิดสอบรับผู้ได้ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตเข้าทำงาน ผมมาสมัครพร้อมกับเพื่อน
คนที่ผมมาเลี้ยงแต่งงานคนนั้นแหละ ผมสอบได้ ได้รับการบรรจุแต่งตั้งทันที หมอนั่น
สอบได้เหมือนกันแต่ได้ที่โหล่งห้าย เงินหน้าห้อยคอตกกลับไป ให้ผมไปร้องเพลง
เย้ยฟ้าห้าดินหัวเราะเยาะอยู่บนภูเขา ที่ทำงานในป่าของผมได้สักสองสามเดือน
หมอกก็ได้ที่สอบใหม่ในกรมการปกครอง

คราวนี้หมอสอบได้ ให้บรรจุทันทีเหมือนกัน "ฟ้า" คงลิขิตให้เขาเป็นนายอำเภอ
เป็นปลัดจังหวัด เป็นผู้ว่า-เป็นผู้ตรวจฯ หรืออาจจะเป็นปลัดกระทรวงมหาดไทยคนดัง
คนต่อไปก็ได้ใครจะไปรู้

ส่วนผม "ฟ้า" ลิขิตให้เดินแบกเบ้ สัมภาระ ชี้อ้อ-ชีลา-ควมมอเตอร์ไซด์
ใหญ่เขาเป็นว่าเล่น เเคราะห์หามยามร้ายก็ตกภูเขาต้องนอนหยอคน้ำข้ามต้นผสม
เหล้าข้าวโพดอยู่เป็นเดือนก็เคยมี

แต่ผมก็สนุกก็ครับ ผมชอบของผมอย่างนี้¹

เรื่อง "สยามลัคคิณใจ" "สยามล" ซึ่งเป็นตัวละครเอก เป็นผู้เล่าเรื่องเรื่องการ
ทะเลาะกันระหว่างเธอกับ "มณฑล" สามี่ เนื่องมาจากความหึงหวงที่เธอได้เจอกับคนรักเก่า

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "น้ำผึ้งในหุบเขา," โดยอิงอร (นามแฝง). ทานตะวัน.
(177) : 39 ; กันยายน 2519.

ขณะที่เขามาเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในที่ประชุมเรื่องหนึ่ง แต่ในที่สุดเรื่องราวก็ลงเอยกันด้วยที่ ดั่งข้อความที่เธอได้เล่าถึงบรรยากาศขณะที่ทะเลาะกับสามีเสร็จแล้ว ไว้ตอนหนึ่งว่า

สงครามเจียบเกิดขึ้นตั้งแต่หัวค่ำ

ที่โต๊ะอาหาร เราไม่ได้พูดกันเลย ต่างคนต่างกินแล้วแยกกันไป ระหว่างที่ฉันเข้าไปทำธุระในครัว เขาขึ้นห้องนอน ฉันเสร็จธุระจากห้องครัว เข้าห้องน้ำ ออกมาก็เห็นเขาอยู่ในชุดนอน เปิดไฟไปดวงเล็กมั่งตั้งห่างจากผนังสีหิมะรายวันภาษาอังกฤษบังหน้าอยู่ที่โต๊ะทำงาน

เป็นสัญญาณว่าสงครามเจียบที่เริ่มมาตั้งแต่หัวค่ำคงจะต้องยืดเยื้อต่อไป

ฉันเปลี่ยนชุดนอน กว่าหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ของโปรดสองเล่มที่อ่านค้างอยู่ชั้นเตียง หันหลังนอนซิคชอบเตียงสุดอาณาเขตด้านของฉันทาจับอยู่ที่ตัวหนังสือพยายามหาใจให้อยู่กับตัวหนังสือ อยู่ในโลกที่ฉันรักกว่าสิ่งใดและใคร ๆ ทั้งหมดในขณะนั้น

สักครูใหญ่ฉันได้ยินเสียงเลื่อนเก้าอี้ เสียงฝีเท้าเขาเดินผ่านเตียงนอนลงไปข้างล่าง เขาขึ้นมาวางแก้วโอวัลตินร้อนไว้ให้ฉันหนึ่ง อีกแก้วของเขาเป็นชาร้อน เขาถือคีมออกไปที่โต๊ะทำงาน¹

1.4.3 การเล่าเรื่องโดยให้ตัวละครสำคัญรองลงมาเป็นผู้เล่า

การเล่าเรื่องในลักษณะนี้ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" 8 เรื่อง เช่นเรื่อง "อาจเป็นอะไรตลอดกาลป์" "หิน 2 ก้อน" "อ้ายโหนด" "ลูกเปิดของตุ๊กตุ่ย" และ "รักเพื่อ"

เรื่อง "อ้ายโหนด" ผู้เล่าเรื่องคือเจ้าของ "อ้ายโหนด" โดยใช้คำสรรพนามแทนตัวเองว่า "ผม" ดั่งข้อความตอนที่ "อ้ายโหนด" ให้ช่นกับวัวคู่ต่อสู้เป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่จะ

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "สยามลตฺตณใจ," โดยอิงอร (นามแฝง). คู่รักคารา. กรุงเทพฯ : 54 ; พฤศจิกายน 2523.

สิ้นใจตาย ด้วยแผนการอันสกลปรกของเขามุ่งหวังเพียงแต่เงินอย่างเดียว เขาได้เล่าถึงเหตุการณ์ตอนนี้ ไว้ว่า

ผมฆ่าอ้ายโหนดวันนั้น ทารุณที่สุด หอบระเข้อ้ายโหนดก็ขาทรุด—ยืนยั้งไม่มีแรงแม้แต่จะก้าวถอยว้าวโหมไม่มีอันคุ้มกันคงดูอาการภายในว้าวด้วยกันรู้ มันรีเข้าใส่ซีกเอาข้างเดียว อ้ายโหนดไม่มีทางหลบ—โหนดเขาแหลมเปี่ยมของอ้ายนั้นซีกซ้าเอาเข้าเอาแห่งเดียวที่หนังส่วนอ่อน—เมื่ออ้ายโหนดมันสั่นนอน ตีนชี้ฟ้า—แต่ไม่หนี—เลือดพุ่งออกมาติดเขา อ้ายโหนดไม่มีอะไร รวบรวมกำลังหึ่งเขารับตามชั้นเชิง ปักเลงเก่าเจ้าสังเวียน อ้ายนั้นพุ่งเข้ามาใส่ อ้ายโหนดเฉย—ผมตัวเย็นเลยมองเห็นทางฉวยหายชายบ้านชายสวนสั้นเนื้อประคั่วอยู่ข้างหน้าหลักไม้ฟันแล้ว—ก็อ้ายท่าตั้งรับอย่างนั้นและอ้ายโหนดกินดินมานักต่อนักแล้ว น้ำหนักกับแรงพุ่งที่ว้าวบ้าเลือดหน้าใหม่ชะล่าใจหวังจะเข้ามาเล่นงานอ้ายโหนด—มันมีน้ำหนักยิ่งกว่ารถบดถนนเป็นต้น อ้ายโหนดหลบฉากเก็บคอสวนหน้าห้องเสียงดังโครมใหญ่ อ้ายนั้นโคดเข้าใส่เสียงดังเหมือนล่าไม้ไผ่หัก อ้ายโหนดสะบัดหัวหึ่งเข้ารับคู้ต่อสู้ลอยคว้าง เขาอ้ายโหนดจมหายไปในห้องว้าวโหม—อ้ายโหนดสะบัดหัวออกอีกทีกลายเป็นว้าวไม่มีเขาไป อ้ายนั้นหลุดไปจากเขาไก่อโหนดวิ่งหนีไปรอบ ๆ ตัวอ้ายโหนดเป็นวงกลม—ตายคาที่ใส่ไม้ทะลัก เลือดก็ไม่ไหลเขาของอ้ายโหนดลุดไว้สนิท

"อ้ายโหนดของผมไม่ตาย มันพุงขาดลุกขึ้นยืนอย่างสง่า ค้อนรับเสียงโห่เสียงกลองสัญญาณบอกชัยชนะเสียก่อน—แล้วมันค่อย ๆ ทรุดตัวมันเองลงโดยอัตโนมัติ เลือดที่โหนดเขาข้างที่หักไหลอาบหน้า อ้ายโหนดนอนรอตาปริบ ๆ ให้ผมเข้าไปหามันมองมาทางผม—คล้ายจะบอกว่า เขาของมันที่หักคึดห้องคู่ต่อสู้ไปนั้น ให้อัปถมมันออกจากตำแหน่งว้าวชนแล้ว มันก็หมดหน้าที่แล้ว จากนั้นเลือดก็ไหลกลบตามัน

"ดูเหมือนมันจะคันเสกน้อย—เมื่อผมไม่เข้าไปหามัน—ผมเห็นมันคันก่อนที่จะพามันมีขณะที่ขยับเท้าจะเข้าไปหามัน—แต่เข้าไปไม่ถึง สวรรค์คงไม่ต้องการให้มี

ของผมเข้าไปแตะร่างบริสุทธิ์ของมันเป็นราศี—ผมท้อเป็นลมล้มทับก่อนหน้าจะเข้าไปถึงตัวมันอีกสองสามก้าวเท่า¹

เรื่อง "ลูกเปิดของตุ๊กต๋ย" ผู้เล่าเรื่องคือพ่อของ "ตุ๊กต๋ย" ใช้คำสรรพนามแทนตัวเองว่าข้าพเจ้า ได้เล่าถึงการสนับสนุนให้ลูกได้มอบของรักที่สุดในชีวิตคือลูกเปิดศัพท์ให้แก่มุคุครุที่เธอรักมากที่สุดคนหนึ่ง ทั้งนี้เพราะผู้เป็นพ่อต้องการปลูกฝังนิสัยการเสียสละและความกตัญญูให้ลูกตั้งแต่เล็กเพื่อจะได้ติดตัวไปในวันข้างหน้า เขาได้เล่าเรื่องนี้ด้วยความภาคภูมิใจในตัวลูกขณะได้มอบของรักให้มุคุครุแล้ว ตั้งข้อความตอนหนึ่งว่า

รุ่งขึ้นเช้า ตุ๊กต๋ยแต่งตัวเรียบร้อยนั่งเล่นกับลูกเปิด เมื่อข้าพเจ้าลงมาจากงานขึ้นรถ ตุ๊กต๋ยไม่ลืมอุ้มลูกเปิดศัพท์นั้นติดมือไปด้วย ข้าพเจ้าไม่ได้เตือนจะดูความตั้งใจของแกเมื่อวานว่าจะจริงจังเพียงไหน ข้าพเจ้ารู้ว่าลูกคงเสียคายเป็นเล่นชิ้น^ขของแก แต่อยากคิดว่าลูกชายเล็ก ๆ ของข้าพเจ้าจะจริงจังกับคนที่แกร็กอย่างไรด้วย เมื่อเห็นแกอุ้มเปิดติดตัวไป ข้าพเจ้าอดอึ้งแกขึ้นมาอดและจูบไม่ได้

ลูกรัก...ข้าพเจ้ารำพึงในใจ เมื่อลูกจะรักใครในเวลาต่อไปข้างหน้าขอให้ลูกมีความจริงใจกับทุก ๆ คนที่ลูกรักเขาอย่างนี้ตลอดไปเถิด—ความรักทุก ๆ อย่างจะเป็นความรักได้ก็ต่อเมื่อมีการสละของที่เรารักให้เขาได้ไม่ว่าลูกเปิดหรือตัวเอง

ข้าพเจ้าส่งลูกให้ครูเข้าวันโน้นแล้วกลับไปทำงานตอนเย็นไปรับตุ๊กต๋ยกลับบ้าน ข้าพเจ้าไม่ตามถึงลูกเปิดตัวนั้น และตุ๊กต๋ยก็ไม่พูดถึงลูกเปิดตัวนั้น เรานั่งคุยกันมาเรื่องอื่น ข้าพเจ้าสังเกตเห็นว่าตุ๊กต๋ยหน้าเศร้าลงเล็กน้อย ซึ่งไม่รู้สึกละปลาตใจอะไร ในใจคิดแต่ภาควิมูใน "วีรกรรม" ของแกและภาควิมูใจไปจน--

ตุ๊กต๋ยกลับถึงบ้าน ผลักเครื่องแบบนักเรียนออก ปกติแกจะต้องลงมาวิ่งเล่นในหัวที่ลานบ้าน แต่วันนั้นตุ๊กต๋ยไม่วิ่งเล่น แกเข้ามาอกพอนั่งอึ้ง ยิ้มเศร้าอยู่สักครู่ แล้วหายเข้าไปข้างบนจนได้เวลาที่แกจะว่าสถานนี้จะส่งโทรทัศน์ เพราะแกมองเห็นยอด

¹ คัดลอกจาก หุตาคม. "อ้ายโหนด," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 389 - 391.

เส้าองค์ที่ทำการรัฐบาลแห่งหนึ่งจากหน้าต่างข้างบนลดลงลงจึงลงมาเตือนให้พ่อเปิดวิทยุโทรทัศน์ดู ทุกคณัณังดูวิทยุโทรทัศน์ในคืนนั้นได้ไม่นานก็บอกให้พ่อพาขึ้นไปนอนแต่หัวค่ำ¹

เรื่อง "รักเพื่อ" "อิงอร" ได้ใช้ตัวละครตัวสำคัญรองลงมาเป็นคนเล่าเรื่อง โดยเล่าถึงเพื่อนของเขาคนหนึ่งได้มาปรึกษาเขาเกี่ยวกับความรักที่กำลังจะสูญเสียเป็นครั้งที่สามว่าให้เขาปรับปรุงแก้ไขตัวเองอย่างไรเพื่อไม่ให้ความรักในครั้งนั้นหลุดลอยไปอีก หลังจากที่เขาพลาดมาแล้วถึงสองครั้งสองครา และในที่สุดเขาก็ให้ข้อเสนอแนะแก่เพื่อนไป ตัวอย่างข้อความบางตอนที่แสดงให้เห็นถึงตัวละครตัวสำคัญรองลงมาเป็นผู้เล่าเรื่องนี้โดยใช้คำสรรพนามแทนตัวเองว่า "ข้าพเจ้า" เช่น

ครั้งที่สอง หลังจากให้น้ำตัวเองแล้ว นักรักใจเสาะผู้ถูกหมักแยมเพียงเบา ๆ จากการแพ้ครั้งที่หนึ่งก็ขึ้นเวทีรักใหม่ พบคู่ต่อสู้ที่กลับมีอุดมคติยิ่งกว่า บริสุทธิ์ เปิดเผยความสนใจไม่ว่าสิ่งใดที่เขาต้องการทราบจากเธอ เขาได้รักครั้งนี้มาอย่างรวดเร็ว ความเคย และเขาประคองมาได้ถึง 3 ปีบริบูรณ์เพราะอยู่ห่างกัน การติดต่อกันส่วนมากทางจดหมาย ความฝันของทั้งสองจึงสละไสบนวิมานกระตาศซึ่งเฝ้ารอกรุ่นด้วยกลิ่นหอม การแพ้ของเขาคครั้งนี้ก็แพ้เพราะความบริสุทธิ์เปิดเผยของคนที่รักของเขา เช่นนั้น คนรักเขาลงมาจากเมืองไกลมาเยี่ยมเขา ซึ่งถ้าไม่เกิดอุบัติเหตุบังเอิญมาพบคนที่รักของเธออีกคนหนึ่งซึ่งเธอเ็นชื่อนไว้ เขาผู้นั้นเดินทางมาจากเมืองหนึ่งเหมือนนัดหมายกัน...มาพบกันเข้า กิริยาที่คนรักของเขาแสดงต่อคนที่รักทั้งสองพร้อม ๆ กันของเธอ เป็นที่น่าพิศวงกันไปพบไปเหี่ยวด้วยกันคนละวัน สองผักสอง-ผ่าย ทำให้เขาพะวัพะวงใจ เมื่อถามความรู้สึก เธอก็บอกว่าเธอรักทั้งสองรักเขา...เพื่อนข้าพเจ้า...มากกว่า แต่เขาก็คงหนึ่งก็ไม่อาจสลัดได้ และก็รักไม่น้อยเลย เขาขอให้เธอเลือกไว้รักเป็นคู่ครองเสียคนหนึ่ง อีกคนจำต้องทำเพราะหญิงหนึ่งจะรักมากกว่าชายหนึ่งในเวลาเดียวกัน เขาทนดูไม่ได้ จะฆ่าเขา

¹ ภัคภัทเกษม หุตาคม. "ลูกเบิกของตุ๊กตัย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 556 - 558.

หรือฆ่าอีกคนหนึ่งก็เลือกเอาตามน้ำหนักรัก เมื่อเธอยืนยันความประสงค์แน่วแน่หันขอรัก
พร้อมกันทั้งสอง เขา...เพื่อนข้าพเจ้าก็ต้องฆ่าตัวเอง จวบจนคือชีวิตวิวาทที่เขา
และเธอตั้งใจไว้ในการลงมาพบกันคราวนี้ ก็เป็นจุดจากในทางแยกที่เธอและเขาทั้งสอง
สองเดินทางกลับไปห้วยกัน¹

1.4.4 การเล่าเรื่องหลายลักษณะประสมกัน การเล่าเรื่องในลักษณะนี้
ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" 4 เรื่อง คือ "ชื่อนาง" "ริมฝั่งเนรัญชรา" "แหวนรัก"
และ "ไถ่ร่มไม้"

เรื่อง "ชื่อนาง" มีการเล่าเรื่อง 2 ลักษณะประสมกัน คือให้ผู้ประพันธ์ในฐานะที่เป็น
ผู้รู้แจ้งเห็นจริงทุกประการและการให้ตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่า กล่าวคือ ตอนแรกผู้ประพันธ์เป็น
ผู้เล่าถึงการพบกันระหว่างหนุ่มจิตรกรชื่อว่า "สาทิส หุตาลัย" กับสาวแสนสวยชื่อว่า "ศรีนันท์"
ซึ่งทั้งสองพบกันโดยบังเอิญ ในขณะที่ "สาทิส" ออกไปวาดภาพทิวทัศน์ขณะที่พระอาทิตย์กำลังจะ
ตกดิน และ "ศรีนันท์" ออกเดินเล่นชมความงามของธรรมชาติขณะที่พระอาทิตย์กำลังจะตกดิน
เช่นกัน จากการพบกันในครั้งนี้ทำให้ทั้งสองสนิทสนมกันจนกลายเป็นความรักขึ้นในเวลาต่อมา
และเมื่อทางฝ่ายแม่ของ "ศรีนันท์" ทราบเรื่องนี้เข้า เธอกลัวว่าลูกจะผิดหวังจากความรัก
ก็ถูกผู้ชายหลอกเช่นเดียวกับเธอเมื่อยังเป็นสาวอยู่ จึงได้บังคับให้ "ศรีนันท์" บวชชีเสีย
"ศรีนันท์" ออกมาพบกับ "สาทิส" ไม่ได้ เลยแอบเขียนจดหมายมาบอก และได้มอบปอຍพม
ของเธอมให้ "สาทิส" เก็บไว้แทนตัวเธอ เหตุการณ์ในตอนนี้นำผู้ประพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้รู้จริง
ให้จริงใจได้ว่า

เขาเดินมาตามทางเล็ก ๆ ริมละเมาะไม้ตามที่ข้อความในจดหมายฉบับนั้นบอก
ให้เห็น ครู่หนึ่งก็เห็นศาลาตรงทางเข้าป่าช้าห้วยวัด และค้นพิศดูใหญ่ถึงคอกใบหนา
กระหง่านคร่อมอยู่ข้างศาลา...

¹ หักก็เกษม หุตาคม. "รักเพื่อ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
อิงอร. 2513. หน้า 611 - 613.

เป็นเย็นที่ฟ้าคร่ำด้วยสีแดงแทบทั่วทั้งฟ้า แสงแดดอ่อนส่องลอดใบกร่างมายังต้น
พิกุลเป็นสาย ๆ ชายหนุ่มหยุดยืนอยู่ที่ศาลาชั่วคราวหนึ่ง แล้วมุ่งตรงมายังต้นพิกุลซึ่ง
เขามองเห็นเหมือนมีอะไรสิ่งหนึ่งหมกซ่อนอยู่ใต้กองใบพิกุลแห้งไถ้นั่น

ห่อผ้าขาว...ข้างใน ชวนดมอ่อนละเอียดยกคำลับเหมือนเส้นไหม ผมขมวด
ยาวเท่าผมยาวของหล่อนตกเป็นปอย ๆ มีเส้น ๆ เป็นรอยดักปนอยู่ด้วยอีกห่อหนึ่ง
เอื้องฟ้าม้วย 1 ชื่อ กลิ่นจากปอยผมหอมระรวยเมื่อหยิบขึ้นพิศดู

อนิจจา...เหมือนจะมองเห็นภาพที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้นได้ด้วยตาของเขาเอง
หล่อนนั่งให้ใครคนหนึ่งขลิบผมยาวออกจนหมด แล้วโกนออกจนเกลี้ยงศีรษะ
โกนหัว...นุ่งผ้าขาว...บวชชี

เขาทรุดนั่งลงกับโคนต้นพิกุลพร้อมกับปอยผมในมืออย่างสิ้นเรี่ยวแรง¹

ต่อจากนั้นตัวละครเอกคือ "ศรีนันท์" ได้เล่าเรื่องความจำเป็นของเธอที่จำเป็นต้อง
ตัดรักไปบวชชีเพื่อแม่ ตั้งข้อความบางตอนว่า

"แม่ฉัน แม่ชีเจ้าของกระท่อมท้ายวัดขณะที่กำลังนั่งสวดมนต์อยู่ที่หอแสดงธรรม
เมื่อแม่อายุเท่าฉันแม่สวยยิ่งกว่าฉัน คนรู้จักแม่ในฐานะที่เป็นธิดาของผู้ทรงศักดิ์แห่ง
นครลำพูน"

"ประหลาดไหมคะ แม่พบกับพ่อเมื่อฤดูทองกวาวบานฤดูหนึ่ง...เหมือนฤดูนี้
พ่อมาสร้างความรักให้แม่ได้รวดเร็วเท่ากับทองกวาวสร้างความสดชื่นให้แก่ดวง-
วิญญาณของชาวเหนือ เพราะแม่เป็นชาวเหนือ แม่ว่า...แม่ยังสาว และบริสุทธิ์
เกินไปสำหรับความรัก รักด้วยดวงวิญญาณ ลึกยิ่งกว่าใจและปากรวมกันที่คนอื่น
เขารัก คอกทองกวาวยังไม่ทันโรย พ่อก็ให้ดวงวิญญาณที่สดชื่นของแม่ไว้ในอ้อมอก
แล้วพ่อก็จากแม่ไปในขณะที่ฉันกำลังเป็นลูกที่อยู่ในห้องของแม่"

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ช้องนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
อิงอร. 2513. หน้า 497 - 498.

"ด้วยความรักและอาลัยอย่างสุดซึ้ง พ่อพ่อกจากแม่กลับกรุงเทพฯ ไปได้ไม่ถึง 3 เดือน แม่ก็เริ่มรู้สึกว่าการอนุสรณ์ของความรักที่แม่เก็บไว้ในอกเลื่อนไปอยู่ที่ท้องแม่เสียแล้ว เด็กสาวที่บริสุทธิ์ต่อโลกของความรักก็ถึงเวลาที่จะตัดสินใจละสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่สุดท้าย สืบต่อจากสิ่งที่หมายถึงชีวิตที่ได้สละให้พ่อไปแล้วจากบ้าน จากพ่อ... แม่...ญาติพี่น้องหลายคนและหลายสิ่ง มาเพื่อการได้สิ่งเดียวไว้เป็นสืบทอด แต่แม่ก็ต้องกลับไปโดยไม่ได้อะไรไว้เลยนอกจากความผิดหวัง..."

"พ่อฉันหลอกแม่ ฉันต้องคิดหัวหัวใจเข็ดแค้นดวงวิญญาณของแม่ด้วยการใช้ความรักที่อยู่บนปลายลิ้นเป็นโล่ห์"¹

เรื่อง "แหวนรัก" มีการเล่าเรื่อง 2 ลักษณะประสมกัน กล่าวคือตอนแรกตัวละครสำคัญรองลงมาเป็นผู้เล่าเรื่องก่อน โดยได้เล่าถึงขณะนักสังคมสงเคราะห์ได้ขึ้นเฮลิคอปเตอร์ไปเยี่ยมชมสภาพความเป็นอยู่ของชาวนาที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งตอนขากลับเฮลิคอปเตอร์เกิดขัดข้องบินไม่ได้ ทำให้คณะดังกล่าวต้องค้างคืนในป่ารวมทั้งผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนผู้ซึ่งรับหน้าที่เป็นเจ้าภาพในการเยี่ยมชมครั้งนี้ด้วย ก่อนที่ผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งเป็นตัวละครเอกในเรื่องจะเล่าเรื่องของตัวเองนั้น ตัวละครสำคัญรองลงมาได้เล่าเรื่องแนะนำตัวละครเอกเสียก่อน ดังข้อความบางตอนว่า

คนที่น่ารักน่าสงสารที่สุดและเหี้ยมเหี้ยมที่สุดในคณะพักแรมของวันนี้และคืนนี้ ให้แก่ผู้บังคับการหมวดงานหน้ายัมแต่ตาโคคนเดียว ท่านทำหน้าที่เจ้าของบ้านที่เราจะลืมเสียได้ยาก พูดยิ้มๆมาตั้งแต่ตอนเมือง-ค่ายพักเชียงใหม่-ในเฮลิคอปเตอร์ ชายหัวบนเขา-ในไร่ข้าวโพด จนบัดนี้-หน้ากระโจน-ไม่แสดงอาการเบื่อหน่าย เหน็ดเหนื่อยให้แขกเกรงใจเลย-ทุกครั้งที่เราไม่ตราขาว ข้าวโพดหมักซึ่งจุดไฟคั่วหรือวิสกี้จำปา-ท่านเทหยาเข้าไปในลำคอเหมือนน้ำในห้วย ไม่แสดงอาการอะไรออกมา-ผิดกับพวกเราบางคน ซึ่งตอนหัวค่ำคุณนักคุยหนาว่าคอเป็นทองแดง-

¹ ภัททิยา เกษม หุตาคม. "ซ้องนาง," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) น. 503. 2513. หน้า 501 - 503.

พวกหนึ่งเพรียว ๆ ยังเคย-โชนสลับเข้าไป ชาวที่จำปาที่-หึ่งที่มีกับแก้มเต็มหน้าตักสามที่ก็เริ่มอ้อแอ้แล้ว

ข้าพเจ้าแนะนำการเดินทาง-คณะและภูมิประเทศมานานพอแล้ว เรื่องนี้ไม่ใช่สารคดีน้ำเตียว มันเป็นนวนิยายที่ได้มาจากการท่องเที่ยว-ขอแนะนำให้ผู้รู้จักกับพระเอกของข้าพเจ้าเสียที--ผู้บังคับการตำรวจชายแดน-ที่ข้าพเจ้าจำเป็นต้องไม่เอ่ยนามผู้เป็นเจ้าของ โปรคติตาม...¹

ตอนหลังตัวละครเอกคือผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ได้เล่าเรื่องของตัวเองก่อนจบเรื่อง โดยใช้คำสรรพนามแทนตัวเองว่า "ผม" ทั้งข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างเพียงบางตอน ว่า

"ผมขอแนะนำนางเอกเสียหน่อยนะครับ ถึงเวลาแล้ว...อ้อ เรื่องนี้เป็นเรื่องรักนะครับ ไม่ใช่เรื่องบู๊...จะว่ารักโคตรก็ได้...เพราะพระเอกไม่ได้ถือปืนโคตรมันแค่ถือเหล็กกริชยาว หัวกระบองน้ายาง ใต้เงินเตือนทางสวนยางไม้กับบาทที่สต่างค์...ฐานะก็ยากจนครับ...แต่ส่วนนางเอกสำเร็จจากวิทยาลัยครูสูงสุดที่ปิ้ง แล้วไปเรียนต่อวิชาเลขานุการและการค้าที่ออสเตรเลียได้ปริญญาสองปริญญา แล้วก็...ขอประทานโทษคุณสุภาพสตรี...โปรดอภัยถ้าผมจะขออนุญาตเอาใจคุณผู้ชายแขกของผมสักนิด...อยากให้ผมชมโฉมนางเอกสาวเครือฟ้า-ยะหย่าเงินปนมลายูแค่พูดไทยได้ชัดเท่า ๆ กับภาษาจีน อังกฤษ และภาษามลายูถิ่นมารคาของเธอยากฟังไหมครับ ผมขอมติ ถ้าไม่ฟังชมโฉม ผมจะให้ผ่านไปบอกชื่อ-เล่าเหตุการณ์เลย"²

¹ หักดีเกษม หุตาคม. "แหวนรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) พิมพ์ "อิงอร". 2513. หน้า 314 - 315.

² แหล่งเดิม. หน้า 324.

จากการศึกษาทวิวิธีการเล่าเรื่องในเรื่องสั้น "อิงอร" ทั้ง 80 เรื่อง สรุปได้ว่า "อิงอร" นิยมเล่าเรื่องโดยให้ตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่ามากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งจำนวน 43 เรื่อง เล่าเรื่องโดยให้ผู้ประพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงเป็นผู้เล่าเป็นอันดับสองจำนวน 25 เรื่อง เล่าเรื่องโดยให้ตัวละครสำคัญรองลงมาเป็นผู้เล่าเป็นอันดับสามจำนวน 8 เรื่อง และเล่าเรื่องหลายลักษณะประสมกันเป็นอันดับสี่จำนวน 4 เรื่อง

1.5 การปิดเรื่อง "อิงอร" ให้ใช้ทวิวิธีการปิดเรื่องไว้ 5 ลักษณะดังนี้

1.5.1 การปิดเรื่องแบบหักมุม หรือพลิกความคาดหมาย การปิดเรื่องลักษณะนี้ปรากฏในเรื่องสั้น "อิงอร" 6 เรื่อง เช่นเรื่อง "ซากรักที่ยังหายใจ" "สัญญาของใจ" "ราตรี" "ข้าวเหนียวนึ่งใบทองตัง" และ "ไม่น่าลืม" เป็นต้น เรื่อง "ซากรักที่ยังหายใจ" เป็นเรื่องของชายหนุ่มที่กำลังเสียสติและเสียใจที่ถูกหญิงคนรักหลอกหลวงวางผู้ชายไม่ช้าหน้า จนถูกพามารักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลประสาท แทนที่เรื่องจะจบลงด้วยโรคประสาทของเขาหาย แต่กลับจบลงด้วยเรื่องนายแพทย์ที่รักษาเขาอยู่นั้น กลายเป็นคู่ควงของคนรักของเขาด้วย และกำลังจะแต่งงานกันเสียอีก คึงข้อความที่ "อิงอร" ปิดเรื่องว่า

"ในทางศิลปศาสตร์ที่ร่ำเรียนมา เธออาจจะได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิต แต่ในเรื่องของความรัก เธอคือเด็กเลี้ยงควาย..."

นายแพทย์ได้ยื่นคนไข้ของเขาคร่ำครวญถึงประโยคนี้พอดีเมื่อเดินโซเซกลับมาจะเข้าห้อง

"จริงซะ" เขาตะโกนขึ้นดัง ๆ อย่างไม่รู้สีกตัว

"ในทางอักษรศาสตร์ เจ้าเพื่อนคนนั้นมันเป็นถึงบัณฑิต แต่ในเรื่องของความรัก...มันยิ่งเสียกว่าเด็กเลี้ยงควาย...ตัวควายที่เด็กมันเลี้ยงเอาที่เดียว"

เขาบิดลูกบิด เปิดประตูเข้าห้อง แล้วปิดเสียงทังปั้ง ¹

¹ ภัททิยา เกษม หุตาคม. "ซากรักที่ยังหายใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 301 - 302.

เรื่อง "ราตรี" เป็นเรื่องของ "ธนา" ได้เดินทางจากภาคเหนือเพื่อมาทำธุระเกี่ยวกับการค้าที่กรุงเทพฯ และได้นำเงินของ "ซีฟ" ทุนงานของเขาซึ่งได้เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุรถลากซุงเสียหลักชนต้นไม้บริเวณปากเหวลึก ตกกลางคืน "ธนา" ออกเที่ยวชมราตรีในกรุงเทพฯ ตามประสาชายหนุ่มทั่วไป ได้เจอกับ "แสงเคื่อน" เมียของ "ซีฟ" มาทำงานกลางคืน โดยที่เขาไม่รู้จัก เขาได้ซื้อชั่วโมงของ "แสงเคื่อน" และจะพาไปหลบนอนด้วย แต่เธอไม่ยอม เมื่อสบโอกาสเธอได้วิ่งหนีกลับบ้านไปเสียโดยได้ล้มกระเป๋าดื้อไว้ในรถของเขา เมื่อเขาได้เปิดกระเป๋าดูก็ได้นกกับนมผงที่ใช้เลี้ยงทารกกระป๋องหนึ่ง และสถานที่อยู่ของเธอในกระเป๋านั้น "ธนา" จึงได้นำของทั้งหมดไปคืน ขณะที่จะเรียกประตูบ้านอยู่นั้น "แสงเคื่อน" ได้คุยเรื่องสามีของเธอให้ปากคนหนึ่งฟัง "ธนา" ก็เลยได้ทราบความจริง และไม่กล้านำของไปคืน และอยากให้คนอื่นไปคืนแทน คังข้อความที่ใช้ตอนปิดเรื่องว่า

ที่ผม เชิญคุณมา

ขอให้คุณช่วยผม

ในฐานะที่คุณเป็นนักสังคมสงเคราะห์ ประจำหน่วยสวัสดิการครอบครัวของ
สภาสังคมสงเคราะห์

ก็เพื่อจะให้คุณช่วยทำงาน ที่ผมได้รับความยุ่งยากแก้ปัญหานี้ด้วยตัวเองไม่ได้
จริง ๆ คือช่วยหาวิธีเอาเงินสี่หมื่นห้าพันบาททั้งหมดนี้ ไปมอบให้แสงเคื่อนกับมือ
คุณเอง...คุณต้องหาวิธีให้เงินเธอให้แนบเนียน แต่อย่าให้เธอรู้ว่าเงินนี้ได้มาจาก
ผม...เจ้าของป่าไม้ คนที่ได้อยู่กับเธอในรถเมื่อคืน และข้อสำคัญ...

...คุณต้องอย่าให้เธอรู้ว่า ซีฟ ผัวของเธอ...ตายเสียแล้ว...

ช่วยผมคิด และช่วยทำหน้าที่นี้ด้วยเถอะครับ...

ผม...จนปัญญาแล้ว

นี่ครับ...เงิน !¹

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ราตรี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
"อิงอร". 2513. หน้า 250 - 251.

เรื่อง "ไม่น่าลืม" เป็นเรื่องของตัวละครตัวหนึ่งในเรื่องที่แทนตัวเองว่า "ผม" ให้นึกคนขับรถแท็กซี่ให้มารับเพื่อไปทำธุระ ขณะที่กำลังนั่งอยู่ในรถนั้นคนขับแท็กซี่ได้เล่าชีวิตความเป็นมาของเขาให้ผู้โดยสารคนนี้ฟังเพื่อเป็นการฆ่าเวลาในขณะรถติดหรือรถติดไฟแดง ชีวิตความเป็นมาของคนขับรถแท็กซี่ผู้นี้ขาดความอบอุ่นเพราะไม่มีทั้งพ่อและแม่ ต้องระหกระเหินไปอยู่กับคนขอทานเสียหลายปี จนให้มาขับแท็กซี่รับจ้างในปัจจุบัน ชีวิตของคนขับรถแท็กซี่ผู้นี้ทำให้ผู้โดยสารในรถถูกคิดและกลัวว่าลูกของตัวเองในเวลาพอไม่ยุ่งจะเป็นเช่นนี้ จึงสั่งให้คนขับแท็กซี่กลับไปส่งที่บ้าน เพื่อไปมอบความรักให้แก่ลูก ซึ่งเป็นการปิดเรื่องที่หลีกเลี่ยงความคาดหมาย ดังนี้

เขายับจะลงจากรถ เตรียมเปิดประตูรถให้ผม

"ไม่ต้องลง ไปต่อ" ผมบอก

"ไปไหนครับ"

"ไปทางเดิม กลับบ้าน"

"ลืมอะไรหรือครับ" เขาถาม

ผมจะตอบว่า ผมลืมความรักที่ผมจะรีบเอากลับไปให้ลูกรุ่นเล็กสองคนที่อยู่บ้านกับแม่ก็จะหนักเกินไป สำหรับคนขับรถหนวดเรียวหน้ากร้านจะเข้าใจ จึงตอบว่า "ลืมของจำเป็นไว้ที่บ้าน วันนี้ผมยังไม่ไปเที่ยว วันหน้าค่อยไป กลับเถอะ"

ขากลับ เราไม่คุยกันเลย¹

1.5.2 การปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม การปิดเรื่องลักษณะนี้ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" 34 เรื่อง เช่นเรื่อง "นิทรา-สายัณห์" "ครรชนนาง" "อาจเป็น" "รอยตลอดกาล" "แหวนหยัน" และ "วันฝนตก" เป็นต้น

เรื่อง "อาจเป็นการคอยตลอดกาล" เป็นเรื่องของหญิงสาวสวยคนหนึ่งชื่อ "บุหลัน" มีฐานะฐานะดีมาสู่ขอแต่งงานด้วย พ่อแม่ของเธอเต็มใจยกให้ แต่ตัวเธอเองปฏิเสธ

¹ ภัททิยา หุตะคม. "ไม่น่าลืม," ฟ้าเมืองทอง. 1(4) : 115 ; กรกฎาคม 2519.

เพราะว่ามีคนรักอยู่ก่อนแล้ว บังเอิญในช่วงนั้นคนรักของเธอได้หนีกับเพื่อนของเขาว่าสามารถพาเธอหนีได้สำเร็จแล้วจะได้รับเงินก้อนใหญ่ตามสัญญาที่ให้ไว้ต่อกัน คนรักของเธอเมื่อรับคำท้าจากเพื่อนมาแล้ว จึงคิดแผนการพาเธอหนี "บุหลัน" ตกลงหนีตามเขาไป เพราะเธอตกอยู่ในภาวะจำใจกลัวถูกพ่อแม่บังคับให้แต่งงานกับชายที่เธอไม่รัก คนรักของเธอพาเธอมาเข้าห้องหมายเลข 13 ของโรงแรมแห่งหนึ่งเป็นห้องหอ พอรุ่งเช้าเขาก็ให้เธอไปเพื่อไปรับเงินพันจากเพื่อนของเขา เธอรอคนรักจนล่วงถึงวันที่สามจึงได้รู้ความจริงจากเพื่อนคนรักที่มานอกเพราะสงสารเธอ เธอเสียใจมากเลยกระโดดหน้าต่าง เวื่อเวลาผ่านไปสามปี ได้มีนักประพันธ์คนหนึ่งเข้ามาพักในโรงแรมนี้ให้ห้องหมายเลข 13 เธอได้ปรากฏกายและเล่าเรื่องของเธอให้นักประพันธ์คนนี้ฟังโดยที่นักประพันธ์คนนั้นไม่ทราบเลยว่าเธอได้เสียชีวิตไปนานแล้ว กว่าที่จะรู้ก็ต่อเมื่อเขาได้คืนห้องและกำลังจะออกจากโรงแรมไปแล้วจากปากการโรงคนเก่าแก่ของที่นี่ ซึ่งเรื่องนี้ "อิงอร" ได้ปิดเรื่องด้วยการรอคอยคนรักอย่างทุกซั่มของ "บุหลัน" ไว้ว่า

ชายใจร้ายเอ๋ย, ใครก็ตาม, ที่มองเห็นความรักของหญิงนางสงสารคนหนึ่งมีค่าน้อยกว่าสินพนัก หญิงนั้นขอให้ข้าพเจ้าช่วยบอกว่าเธอกำลังเช็กน้าคารอเพื่อนร่วมหอห้องเลข 13 ของเธออยู่

ไปที่เดียว ถ้ายังรำลึกถึงเธอได้ หญิงนั้นนั่งร้องไห้หนาวเหน็บอยู่ในสระแก้วสามฤดูผืนมาแล้ว... กำลังรอและต้องการเพื่อนลงไปปลอบโยนเธอในสระอีกสักคนหนึ่ง¹

เรื่อง "แหวนหยก" เป็นเรื่องของ "ประภท" และ "อัมพิกา" ซึ่งเป็นคู่รักกัน ในหนึ่งขณะทั้งสองคนไปเที่ยวในตลาดด้วยกัน "ประภท" ให้ซื้อแหวนหยกให้ "อัมพิกา" ทดลองสวมก่อนที่จะมีการหยกกันจริงอีกไม่นานข้างหน้า ขณะทั้งสองคนกำลังสวมแหวนหยกกันอยู่นั้น "ประภท" ได้ชิงรับประทานขนมแซ่เย็นที่ดูกลมวงวันทอมเข้าไปจนเป็นเหตุให้เขาเสียชีวิต

¹ หักก็เกษม หุตาคม. "อาจเป็นการคอยตลอดกาล," โดยอิงอร (นามแฝง). ระเบียบรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 451.

ในเวลาต่อมาเพราะเป็นอหิวาห์ ทำให้ "อัมพิกา" ต้องสูญเสียคนรักอย่างน่าสงสาร ซึ่งเรื่องนี้ "อิงอร" ได้ปิดเรื่องด้วยความอาลัยอาวรณ์ของ "อัมพิกา" ที่มีต่อคนรักไว้ว่า

กราบลงที่ปากหีบศพ หญิงสาวเดินลงมา ชูศตูลงนั่งบนแท่นโคนโพธิ์...เผ้าดู
ประกายเพลิงแลบเลียร่างบนเชิงตะกอน...และกลุ่มควันซึ่งพวยพุ่งขึ้นสู่ท้องฟ้า
มองเห็นใบหน้าของประเทหกกลางกลุ่มควัน หน้านั้นยิ้มกับเธอ มองเห็นแหวนหมั้น
อยู่ที่นิ้วนางเขา อัมพิกาก้มดูนิ้วนางชายที่ว่างเปล่าและไม่มีโอกาสจะสวมแหวนใน
ชาตินี้...ของตัวเอง แล้วร้องกรีดสุดเสียง มือปิดหน้าขมึงอยู่กับโคนโพธิ์¹

เรื่อง "วันฝนตก" เป็นเรื่องของนายทหารพ่อบุญมารับลูกที่โรงเรียนอนุบาลขณะฝนตก
และได้เห็นครูของลูกกำลังคอยรถประจำทางอยู่เลยขอรับอาสาพาไปส่งที่บ้าน จนทำให้เกิด
ความสัมพันธ์กันและกลายเป็นความรักในเวลาต่อมา ต่อมาเขาจำเป็นต้องออกแนวรบที่เสี่ยง
กับอันตราย...จนเขาไม่แน่ใจว่าจะมีชีวิตรอดมาหรือเปล่า เลยได้ขอร้องให้ครูของลูกแต่งงาน
กับเขาเสียเพื่อจะได้เลี้ยงลูกของเขาขณะชีวิตของเขาหาไม่แล้ว เมื่อแต่งงานกันแล้วเขาก็ออก
แนวรบและเสียชีวิตในเวลาต่อมา ทำให้ภรรยาอันแสนสิ้นของเขาต้องประสบกับความเศร้าโศก
อันใหญ่หลวง ดังที่ "อิงอร" ได้ปิดเรื่องไว้ดังนี้

ฝนตกลงมาอีกแล้ว

มันปรอยลงมาหทัย ฯ ...

เมื่อกะเอยัดเป็นละออง บางและเบา

หวั่นพรายมากับสายลม ที่พัดกระโชกมาเป็นครั้งคราว

คราวนี้ ฉันไม่มีชายคาจะหลบ ไม่มีรถจะรับ

ฉันมีแต่ที่นั่งในชายคา...นั่งดูเม็ดฝนไหลระลงมาทางหน้าต่างกระจก...

มันหยดลงเป็นทาง เหมือนหยาดน้ำตาใครคนหนึ่ง...

¹ รัชต์เกษม หุตาคม. "แหวนหมั้น," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก

2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 475.

ที่นั่งร้องไห้อยู่ในหัวอก ให้น้ำตาหยดลงในหัวใจจนล้น...

คงจะทุกครั้งที่ดินเห็นฝน¹

1.5.3 การปิดเรื่องแบบสุขนากกรรม การปิดเรื่องลักษณะนี้ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" 16 เรื่อง เช่นเรื่อง "ของเธอกันเดียว" "ในอ้อมกอดครุฑ" "วันทองกับพ่อพระ" "ผู้ชนะ" และ "เขื่อนน้ำตาให้ดอกไม้" เป็นต้น

เรื่อง "วันทองกับพ่อพระ" เป็นเรื่องของ "กุนที" ซึ่งชีวิตของเธอไปคล้ายกับชีวิตของนางวันทองจากหนังสือวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้าง ขุนแผน กล่าวคือ สามเณรซึ่งเป็นทหารไปรบกับเจ้าในสมรภูมิแห่งหนึ่งและถูกข้าศึกจับไปเป็นเชลย ทางทหารไทยแจ้งว่าเขาเสียชีวิตในสมรภูมิแล้ว "กุนที" จึงได้แต่งงานใหม่ ต่อมาสามีเดิมของเธอถูกปล่อยได้รับอิสรภาพกลับมา หล่อนตกอยู่ในภาวะสองจิตสองใจว่าจะเลือกอยู่กับใครดีเพราะทั้งสองคนเป็นคนที่ดีทั้งคู่ ผลสุดท้ายสามเณรซึ่งถูกข้าศึกทรมานจนพิการกลับมานั้นยอมหลักทางให้โดยขอขมาตลอดชีวิต "กุนที" จึงเผลอหันจากการกล่าวหาว่าเป็นนางวันทองสองใจได้อย่างมหัศจรรย์ "อิงอร" ได้ปิดเรื่องด้วยความโล่งอกโล่งใจของ "กุนที" ที่มีต่อปัญหาหนึ่งกับคนชายสองคนไว้ว่า

"ผมตัดสินใจไว้เรียบร้อยแล้วก่อนจะมาหาคุณ หมอที่โรงพยาบาลบอกว่าขาที่ยังเกินไม่ถนัดจะหายเป็นปกติภายในสามเดือน เมื่อผมออกจากโรงพยาบาลแล้วผมจะบวช ผมตั้งใจจะอยู่ในผ้าเหลืองตลอดชีวิต ผมมาบอกให้คุณทั้งสองรับส่วนงานสงฆ์ล่วงหน้า หวังว่าคงอนุโมทนา"

คะ เรานุโมทนา และเราบูชาเขาเหมือนพระ ทั้งที่เขายังไม่ได้โกนผมหัวผ้าเหลือง

ใจเขาเป็นยิ่งกว่าพระ เขาชนะใจตัวเองตั้งแต่ยังไม่ได้บวช

งานสงฆ์ส่วนบุญที่เขาตั้งใจนำมาให้เราทั้งสอง

อย่างน้อย-สำหรับฉัน

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วันฝนตก," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย.

(1955) : 49 ; กรกฎาคม 2519.

เขาช่วยให้ฉันพ้นจากความเป็น "วันทองสองใจ" ไปอย่างทุกทวิค
 เขาทำให้ลูกทั้งสองของเรา มีพ่อเพียงคนเดียว
 เมื่อเขาก้าวเดินจะพ้นประตูบ้าน ฉันจึงทรุดกายลงกอดข้อเท้าเขา
 จวบและกราบที่ตรงนั้น
 หัวใจรักและบูชา...
 เขาเป็นพ่อพระของฉัน-ของเรา¹

เรื่อง "ผู้ชนะ" เป็นเรื่องของผู้หญิงหม้ายคนหนึ่ง จะแต่งงานใหม่กับคนที่เคยหลงรัก
 และยังรอเธออยู่ แต่บุตรชายไม่ยอม ผู้เป็นแม่ได้พยายามหวานล่อม ขอร้อง และวิงวอนให้
 ลูกให้เข้าใจและเห็นใจในความจำเป็น บุตรชายก็ยังยืนกรานตามความคิดเดิม แต่ในที่สุด
 ฐานะที่จะมาแต่งงานกับแม่ก็สามารถเอาชนะเขาได้ช่วยแผนการอันแยบยล ทำให้เขา แม่ และ
 งามใหม่ของแม่เข้าใจกันด้วยดีในภายหลัง ซึ่งเรื่องนี้ "อิงอร" ได้ปิดเรื่องด้วยความสุขความ
 สมหวังของผู้เป็นแม่ ด้วยข้อความที่ว่า

ฉันเปลี่ยนนามสกุลใหม่เรียบร้อยเมื่อเข้าวานนี้เอง
 และในวันที่ฉันขึ้นรถไฟไปดื่มน้ำผึ้งพระจันทร์กันอย่างเจี๊ยบ ๆ โดยเขาได้
 ลาหยุดสัปดาห์ จุดหมายของเราบ้านพักบนภูเขาในป่าเชียงใหม่
 ฉันปลื้มใจยิ่งกว่าได้อะไรหมก
 เมื่อได้เห็นนายพลอายุ 56 กับนักเรียนเตรียมนายร้อยอายุ 19 จับมือเขย่า
 ร่ำลากันอย่างอ้ออสร้อย ก่อนรถไฟออก
 "สวัสดิ์ คุณลุง" จักรวิ่งตามรถมาส่งอีกสองสามก้าว
 "โชคก็ครับแม่... โชคดีทั้งสองคน
 "ขอบใจ จักร"

¹ ภัทท์เกษม หุตาคม. "วันทองกับพ่อพระ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.
 (173) : 59 ; กันยายน 2519.

เขาเอื้อมมือลอกหน้าตาออกไปตบไหล่หนุ่มน้อย
 ดันกำลังขันน้ำตา มือไม่ว่าง
 ได้แต่ส่งยิ้มให้ลูกทั้งน้ำตา
 ผู้ชนะหย่อนตัวลงนั่งข้างฉันทันพร้อมกับถอนหายใจยาว
 ฉันรู้ด้วยว่าจูบฉลองชัยของเขาจะประทับลงเป็นครั้งแรก...ที่ไหน¹

เรื่อง "เชืคน้ำตาให้ดอกไม้" เป็นเรื่องของ "ชวาล" และ "นางงค์" ซึ่งทั้งสองคน
 เป็นคู่หมั้นกัน "ชวาล" ได้จากคู่หมั้นของเขาไปทำสวนในที่แห่งหนึ่ง ทำให้ห่างเหินกัน ต่อมา
 "นางงค์" ได้เสียตัวให้กับชายอื่นและกำลังตั้งครรภได้สามเดือนก็ได้เดินทางไปหา "ชวาล"
 โดยนำแหวนหมั้นไปคืน แต่ "ชวาล" เข้าใจในธรรมชาติของสัตว์โลกไม่ยอมรับแหวนหมั้นคืน
 จะขอรับเป็นพ่อของเด็กในท้องเสียเองและได้เร่งให้นางงค์ไปรับจดทะเบียนสมรสกับเข
 ึ่งเรื่องนี้ "อิงอร" ได้ปิดเรื่องด้วยความสุข ความโล่งใจของ "นางงค์" ไว้ว่า

เขายืนนิ่งอยู่ครู่หนึ่ง
 แล้วเดินไปหยิบแหวนทองเกลี้ยงที่ฉันถอดส่งให้เขาในถุงมือ เขาวางมันไว้
 หนึ่งบน

ชวาลกลับมาพร้อมกับแหวน

เขาขอมือฉัน...

ฉันยื่นมือส่งให้

เขาบรรจุสวมแหวนลงในมือฉันอย่างนิ่มนวล

รุ่งเช้า เขาจึงตามมามองดู ฉันเชืคน้ำตาให้ดอกไม้ด้วยความชื่นมื่นอารมณ์

เมื่อคืนเขาเชืคน้ำตาให้ฉันเรียบร้อยแล้ว น้ำตาที่หัวใจฉันลุ่มลึกมาด้วยความ

ระทมทุกข์เป็นเวลานาน

¹ ไร่เกษม หุตาคม. "ผู้ชนะ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(185) :
 114 : พฤษจิกายน 2519.

ชวาล...ชวาล...

เกษตรกรผู้รักและเข้าใจธรรมชาติของพืชพันธุ์
ที่แสนจะน่ารัก¹

1.5.4 การปิดเรื่องโดยให้เป็นไปตามสภาพที่เป็นจริงในชีวิต คือการปิดเรื่องที่เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องเหมือนจะยังไม่ปิดลงโดยเด็ดขาด แต่จะจบลงโดยทั้งเหตุการณ์หรือปัญหาให้ผู้อ่านหาคำตอบเอาเอง หรือจินตนาการไปเองตามชอบใจ การปิดเรื่องลักษณะนี้ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" 11 เรื่อง เช่นเรื่อง "ระหว่างหมากับราชสีห์" "คำตอบของอัญชลี" "ความหลังฝังใจ" "น้ำใจ" และ "รถทัวร์เที่ยวสุดท้าย" เป็นต้น เรื่อง "ระหว่างหมากับราชสีห์" เป็นเรื่องของ "เอื้องฟ้า" มีฐานะร่ำรวยมากเพราะบิดาเป็นเจ้าของบริษัท เธอมีคู่รักเป็นลูกจ้างอยู่ในบริษัทแห่งนี้ ก่อนที่ทั้งสองจะแต่งงานกัน คู่รักของเธอได้ลาออกจากงานที่นี่ เพื่อต้องการไปสร้างฐานะให้ทัดเทียมกันก่อน เพื่อรักษาหน้าและชื่อเสียงของบิดาและเธอไว้ เป็นเวลา 5 ปี เมื่อครบเวลาตามกำหนดเขาได้กลับมาพร้อมเกียรติยศชื่อเสียงและเงินทองพร้อม จึงได้ทวงสัญญาเพื่อแต่งงานกับเธอ แต่เธอเองกลับไม่ทำตามคำสัญญา เพราะได้แต่งงานไปกับชายผู้มีฐานะทัดเทียมกับเธอไปก่อนหน้านี้ หึง ๆ หึง ๆ ชายคนนี้มีภรรยาอยู่ก่อนแล้ว คนรักเก่าของเธอมีความรักความจริงใจต่อเธอมากจึงให้อภัยกับสิ่งที่เธอพลาดพลั้งมา และขอร้องให้กลับมาแต่งงานกับเขา "เอื้องฟ้า" ลังเลไม่กล้าตัดสินใจ เพราะความละอายใจ ซึ่งเรื่องนี้ "อิงอร" ได้ปิดเรื่องด้วยความลังเลไม่กล้าตัดสินใจของ "เอื้องฟ้า" ไว้ให้ผู้อ่านคิดต่อเอาเอง ด้วยข้อความที่ว่า

"ห่าวเธอเจ้าขา--นี่จะให้ฉันทำอย่างไรกัน--- "ราชสีห์" ซึ่งครั้งหนึ่งแม้จะยังเป็น "หมา" แต่อย่างน้อยฉันเพิ่งค้นพบว่าน้ำใจราชสีห์เขามืออยู่พร้อมแล้วเวลานั้น บัดนี้เราเป็นราชสีห์ที่ทรงศักดิ์สมบูรณ์แล้ว แต่นางสิ่งที่สูงศักดิ์ของเขาสิมากลบลายเป็นรังซึ่งเขาเคยเป็นและฉันไม่ควรจะเป็น

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เขื่อนน้ำตาให้คอกไม้," โดยอิงอร (นามแฝง). ทานตะวัน. (๒๕๒๒) : 66 ; ธันวาคม 2519.

ท่านหรือฉันเป็นฝ่ายผิด และฉันควรนำตัวไปเกลือกกลั้วเหล่าเกียรติสิ่งของ
เขาหรือไม่ ?¹

เรื่อง "คำตอบของอัญชลี" เป็นเรื่องของ "อัญชลี" อาจารย์สาวโสดอายุ 40 ปี ของ
มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งกับคณบดีมีอายุ 46 ปี ในสถานศึกษาเดียวกัน ซึ่งทั้งสองคนทำงาน
ร่วมกันมาในคณะเดียวกันถึง 10 ปี จึงเกิดความใกล้ชิดสนิทสนมกัน จนกระทั่งกลายเป็น
ความรักในเวลาต่อมา เมื่อฝ่ายชายขอแต่งงานด้วย "อัญชลี" ไม่กล้าตอบตามตรงด้วยความ
ละอายใจที่จะต้องมาแต่งงานกับเจ้านายของตัวเอง จึงได้ตอบเลี่ยง ๆ แต่ไม่ปฏิเสธเพื่อให้
ผู้อ่านคิดเอาเอง ไว้ในตอนปิดเรื่องว่า

อาจารย์คะ

ไม่ใช่ทั้งนั้นค่ะ

คำตอบที่ถูกต้อง ไม่ได้มาจากคำถามของคุณ

มันมาจากจิตสำนึกของตัวเอง

ฉันแก่เกินไปที่จะแต่งงาน

ผู้หญิงอายุ 40 ที่ห้ามใจตัวเองให้รักอาจารย์ไม่ได้ จึงไม่น่าตำหนิ อาจารย์
น่ารักเกินที่ฉันจะตำหนิตัวเอง

แต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์หญิงอายุ 40 จะพูดยังไม่รัก ถ้าแต่งงานกับคณบดี นายของ
ตัวเองที่เคยทำงานร่วมกันมาตั้งสิบปีกว่า

เราไปกินข้าวกันที่ร้านอาหารเพิ่มอีกสักครั้งก็ไหมคะ สุดสัปดาห์นี้ ถ้าคุณสัญญา
กับฉันไว้ว่า เราจะไม่พูดกันเรื่องแต่งงานอีก

อนุญาตให้พูดได้แค่เรื่องที่เราเพิ่งเข้าใจกันเท่านั้น ตกลงไหมคะ ?

อัญชลี

(ของคุณกระมัง)

¹ หักดีเกษม หุตาคม. "ระหว่างหมากับราชสีห์," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ปีที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 646.

คำถามของคุณคิมมหาวิทยาลัย (หม้าย)

อัญชลีหุทจริงใจไหมครับ ท่านผู้อ่าน ?

ประภิต กลไก¹

เรื่อง "ความหลังฝังใจ" เป็นเรื่องราวของ "อวันดี" ที่ได้มาเจอคนรักเก่า ก่อนที่
เขาได้จากกันครั้งสุดท้ายเมื่อ 15 ปีล่วงมาแล้ว เมื่อได้มาเจอกันอีกครั้งนี้ ฝ่ายชายได้รื้อฟื้น
อดีตอันแสนหวานขณะที่เขายังรักกันอยู่และถูกฝ่ายหญิงตำหนิเขาไป ด้วยความเข้าใจผิดในเรื่อง
ผู้หญิงอื่น และเขาได้ขอร้องวิงวอนให้ฝ่ายหญิงรับรักเขาอีกครั้งหนึ่ง จนฝ่ายหญิงไม่แน่ใจตัวเอง
ว่าจะทำตามคำขอร้องของเขาได้หรือไม่ ซึ่งเรื่องนี้ "อิงอร" ได้ปิดเรื่องด้วยความไม่แน่ใจ
ของ "อวันดี" ต่อคำขอร้องของคนรักเก่าเพื่อให้ผู้อ่านคิดต่อเอาเอง ด้วยข้อความที่ว่า

ก็เท่านั้นเอง...สำหรับการพบอย่างบังเอิญ ด้วยพรหมบันดาล ความรักครั้งแรก
ที่ห่างจากกันไปตั้งสิบห้าปีเต็มของเรา...ไม่มีอะไรอีก...ไม่มีจริง ๆ น้ำตาสักระรอกก็
ไม่มี...ฉันให้มันเสียพอแล้ว ในวันที่ฉันยอมตัดหัวใจตัวเอง-ปล่อยเขาไป

ฉันเดินหน้าแล้ว ไม่เคยถอยหลังกลับมาหาที่เดิม-หรือแม้แต่เหลียวหลังกลับมา
ดูที่เดิม

ครั้งหนึ่ง ฉันเคยคิดว่า ฉันทำถูกต้องแล้ว

แต่บัดนี้-ฉันไม่สู้จะแน่ใจว่าฉันก็ถูกทำถูก

ฉันคิดว่า...บางทีความรักควรจะมีการอภัย ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทุกฝ่าย
ไม่ต้องการมีชีวิตอยู่อย่างคนตายทั้งเป็น

คราวนี้ ฉันก็ถูกไหมคะ ?²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "คำตอบของอัญชลี," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.

(137) : 16 ; ตุลาคม 2519.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ความหลังฝังใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). เสริมสวยสังสรรค์.
(134) : 83 ; พฤศจิกายน 2519.

1.5.5 การปิดเรื่องโดยให้แนวคิด การปิดเรื่องลักษณะนี้ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" 13 เรื่อง เช่นเรื่อง "อ้ายโหนด" "อ๋ยมืด" "หิน 2 ก้อน" "อติบ-คิ" และ "ขอบคุณ" เป็นต้น

เรื่อง "อ้ายโหนด" เป็นเรื่องราวของวัยรุ่นผู้ซื่อสัตย์ต่อเจ้าของตัวหนึ่งชื่อ "อ้ายโหนด" เมื่อเจ้าของพามันไปชนที่ไหนก็ได้ รับชัยชนะและสัมเงินรางวัลได้ทุกครั้ง ทำรายได้ให้เจ้าของจนมีฐานะร่ำรวย ต่อมาเมื่อ "อ้ายโหนด" แก่ตัวลง เจ้าของส่งสารภักดีให้มันชนครั้งเดียวแล้วจะพอ โดยหวังเงินรางวัลก้อนใหญ่ก้อนสุดท้าย แล้วจะได้เลิกอาชีพชนวัวไปเลย เจ้าของอยากได้เงินเต็มพ้นมาอย่างแน่นนอน เลยต้องคิดหาแผนการให้อ้ายโหนดล้มมวย โดยเอา "อ้ายโหนด" เป็นต่อวัวคู่ต่อสู้ถึงห้าต่อหนึ่ง แล้วเขาทุ่มเงินรองฝ่ายคู่ต่อสู้ของ "อ้ายโหนด" อย่างไม่อัน ต่อจากนั้นก็หาวิธีที่จะทำให้ "อ้ายโหนด" แพ้ให้ได้ ก่อนวันชนเขาไม่ให้ให้ "อ้ายโหนด" กินอาหารอะไรเลย และคืนก่อนหน้าชนวัวสองวัน เขาให้อาหารมะเขือผสมกับสลดกลูกผูกกับข้าวเปลือกให้มันกินจนท้องเสียลุกขึ้นไม่ไหว แต่พอถึงวันชนจริง "อ้ายโหนด" กลับต่อสู้ด้วยศักดิ์ศรีของวัวนักสู้จนเขาทั้งสองข้างหักติดไปกับวัวคู่ต่อสู้ แต่ก็สามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ได้ และไม่กี่อึดใจมันก็เสียชีวิตลงในบ่อนแหล่งนั้น จากชัยชนะของ "อ้ายโหนด" ครั้งนี้ ทำให้เจ้าของของมันเสียเงินพ่นไปหมดตัวไม่เหลือแม้แต่ภรรยา ซึ่งให้มันไปในเวลาต่อมา เรื่องนี้ "อิงอร" ได้ปิดเรื่องโดยคำพูดของเจ้าของวัวเป็นข้อคิด ด้วยข้อความว่า

"ทำไมชุมจึงไม่เลิกยุ่งกับวัวชนเสียที จะได้ลืมอ้ายโหนด"

"ลืมมันได้เมื่อไหร่เล่าเพื่อนเอ๋ยวัวที่ไม่ยอมทรยศเจ้าของ ไม่นึกว่าเจ้าของจะทรยศมันลงคอ ยอมสู้ตายถวายหัวเพราะคิดว่าแรงอัดสุดท้ายของมันจะทำให้เงินให้เจ้าของมันนอนกินได้จนตาย--ไอ้ตังเงิน--ไอ้วัวปะติแหง็ก..."¹

เรื่อง "อ๋ยมืด" เป็นเรื่องของสาวนักเรียนนอกเรียนไม่สำเร็จแล้วถูกหนุ่มคู่นั้นทิ้ง ต่อมาให้อยู่หม่มคู่นั้นตายแล้วหลบหนีไปทำคัลยกรรมเปลี่ยนใบหน้าไม่ให้ใครจำได้ ต่อมาให้

¹ หักเกษม หุตาคม. "อ้ายโหนด," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ต.ป. "อิงอร". 2513. หน้า 392.

เขียนจดหมายมาหาหมอศัลยกรรมที่ทำศัลยกรรมใบหน้าให้เธอ เกี่ยวกับสาเหตุที่เธอจะต้อง
ตัดสินใจทำแบบนี้ ซึ่งเรื่องนี้ "อิงอร" ได้ปิดเรื่องด้วยจดหมายของเธอที่เขียนมาถึงหมอ
ศัลยกรรม โดยให้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องกรรมกับการกระทำไว้เตือนใจผู้อ่านไว้อย่างกินใจว่า

...ดิฉันก็อยู่เสมอกะ ว่าในโลกนี้ ความยุติธรรมต้องมีสักวันหนึ่ง ดิฉันต้องใช้
กรรมหลนซ่อนตัวไปไม่ได้นาน อาชญากรรมไม่เคยให้ผลดีกับอาชญากรคนใดเลย
ผู้ใดประกอบกรรม ผู้นั้นต้องรับกรรม ตามหลักพุทธศาสนาก็ว่าได้ ชั่วแต่ว่า...
เวลาเท่านั้น กรรมทุกกรรมต้องการเวลาเหมือนกันสำหรับการชดใช้...¹

เรื่อง "อธิบ-ที" เป็นเรื่องราวของอธิบทีท่านหนึ่งที่มีความดีเพียบพร้อม ไม่ว่าจะเป็น
ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน และความกตัญญู ท่านได้ประพาศิควิให้เป็น
ตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังกับบูชาตลอดมา จนทำให้ "แม้นขวัญ" เสมียนท้าวห้องท่านมีความศรัทธา
ในตัวท่านเป็นอย่างมาก เมื่อท่านได้เกษียณอายุไปแล้ว ความดีและความศรัทธาในตัวท่านยังอยู่
ในหัวใจ "แม้นขวัญ" ตลอดมา ทั้งข้อความที่ "อิงอร" ใช้ในการปิดเรื่อง ว่า

ท่านจากฉันไปแล้ว-ท่านอธิบทีที่ฉันรัก
ฉันจะไม่บอกว่า ท่านเป็นใคร
ชื่ออะไร-เป็นอธิบดีกรมไหน-
เพราะว่า-ต่อไปนี้-
ในยุคที่ข้าราชการกำลังปฏิรูปชีวิตจิตใจให้เป็นข้าราชการที่ดีได้สำเร็จตามเจตน
งานของประชาธิปไตย ที่กำลังตั้งต้นใหม่
ข้าราชการแบบนั้นคงไม่ใช่สิ่งประหลาดที่เราจะต้องรู้จักไว้เพื่อจดจำ

¹ ภัทท์เกษม หุตาคม. "ออยู่มีค," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
"อิงอร". 2513. หน้า 513 - 514.

ใคร ๆ ก็เป็นได้-

และควรจะเป็น-เป็นให้ได้¹

จากการศึกษาวิธีการปิดเรื่องในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ห้าง 80 เรื่อง สรุปได้ว่า "อิงอร" นิยมปิดเรื่องแบบโสภนาฏกรรมมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งจำนวน 34 เรื่อง ปิดเรื่องแบบโสภนาฏกรรมเป็นอันดับสองจำนวน 16 เรื่อง ปิดเรื่องโดยให้แนวคิดเป็นอันดับสามจำนวน 13 เรื่อง ปิดเรื่องให้เป็นไปตามสภาพที่เป็นจริงในชีวิตเป็นอันดับสี่จำนวน 11 เรื่อง และ ปิดเรื่องแบบหักมุมหรือพลิกความคาดหมายน้อยที่สุดเป็นอันดับห้าจำนวน 6 เรื่อง

2. ตัวละคร (Character) ผู้วิจัยจะศึกษาจาก 2 ประเด็นต่อไปนี้

2.1 คุณลักษณะของตัวละคร

2.2 วิธีแนะนำตัวละคร

2.1 คุณลักษณะของตัวละคร จากการศึกษาคุณลักษณะของตัวละครในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่า "อิงอร" นิยมสร้างตัวละครให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

2.1.1 ตัวละครประเภทน้อยลักษณะ คือละครที่มีลักษณะนิสัยอย่างใดอย่างหนึ่งไม่เปลี่ยนแปลงเลยตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ซึ่งลักษณะปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นของ "อิงอร" มากที่สุด ดังตัวอย่าง

เรื่อง "อาจเป็นการคอยตลอดกาลป์" "บุหลัน" เป็นตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นมาให้เป็นผู้รักเดียวใจเดียว ซื่อสัตย์และมั่นคงต่อชายคนรักเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าตัวเธอเองถูกชายรักหลอกลวงและทอดทิ้ง จนทำให้เธอต้องฆ่าตัวตายด้วยความอับอายก็ตาม เธอก็ยังรักและรอคอยเขาอยู่ในอีกภพหนึ่ง ดังที่ผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึงความรักเดียวใจเดียวของเธอไว้ว่า

"คุณรู้ไหมคะว่าทำไมเราจึงรับรวบรัดชีวิตเราแบบนี้ ทำไมคิดฉันทัดสินใจ
กับเขาในแบบนี้ มันมีเหตุอะ คนใหญ่โตที่สุดคนหนึ่งเขามาขอคืน ป้ายินดี

แม่ที่ใจ ญาติ ๆ และใคร ๆ ทุกคนก็คิดว่าดิฉันคงเต็มใจ นอกจากคุณคนเดียวที่คัดค้าน"

"ผม ?" โผล่ออกมาด้วยความตกใจ

"ค่ะ...คุณบอกดิฉันในหนังสือเล่มหนึ่งของคุณ...คุณบอกว่าดิฉันอย่าแต่งงานกับตัวตลกจ๋วนกับตัวคน คุณเคยไว้ให้คิดว่าผู้หญิงควรจะแต่งงานกับรถยนต์หรือกับเขา สองขา กับเสื้อผ้าและผิวเนื้อ ในวัยสาว วัยนั้น ดิฉันมองเห็นค่าของความรัก ยิ่งกว่าทุกสิ่ง ดิฉันเชื่อคุณเหมือนสาวกเชื่อศาสนา เมื่อเรา...เขาและดิฉันปรึกษาหารือกันในเรื่องนี้ เขาชี้ทางสุดท้ายคือชวนกันไปตายคาบหน้า ดิฉันผู้พร้อมอยู่แล้วที่จะทำเมื่อได้รับความมั่นใจและคำสนับสนุนจากคุณให้มองเห็นเขาเหมือนอัศวินผู้รักที่คอยพิทักษ์ชีวิตอยู่เคียงข้างกายก็ตัดสินใจ¹

ถึงแม้ว่า "บุหลัน" ให้อำตัวตายไปแล้วก็ตาม เธอก็ยังรักและยังรอคอยคนรักอยู่ในอีกภพหนึ่ง ดังที่ "อิงอร" ใต้กล่าวว่า

"ดิฉันยังรักเขาอยู่นะคะ" เสียงเธอละห้อย...แล้วขาดหายไปเพียงนี้...

"ดิฉันอยากจะขอความช่วยเหลือจากคุณเพียงว่าเมื่อคุณกลับไปจากนี้ กรุณาเขียนให้ดิฉันสักเรื่องหนึ่ง...เขียนเหตุที่เกิดขึ้นที่สระแก้ว เขียนบอกให้เขาคนนั้นทราบว่า ดิฉันยังอยู่ที่นั่น--ที่ลพบุรี--ที่สระแก้ว หญิงโง่ ๆ คนหนึ่ง ซึ่งมีความรักไว้ในเขตแดนกับสันนในฤดูฝนคืนหนึ่งที่โรงแรมห้องเลข 13 ยังรักเขาอยู่และกำลังรอเขาอยู่ที่--สระแก้ว--เท่านั้นแหละค่ะ"²

¹ สักดิ์เกษม หุตาคม. "อาจเป็นการคอยตลอดกาล," โดยอิงอร (นามแฝง). นิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 443 - 444.

² แหล่งเดิม.

เรื่อง "เข็มนาฬิกาให้ดอกไม้" "อิงอร" ได้สร้างตัวละครชื่อ "ชวาล" ให้เป็นชายที่ไม่เหมือนชายทั่วไป กล่าวคือหญิงคนรักคู่หมั้นของเขาไปได้เสียกับชายอื่นแล้วเกิดตั้งท้องขึ้นมา เมื่อหญิงคนรักมาบอกให้เขาทราบเพื่อต้องการตัดหมั้นกับเขา แต่แทนที่เขาจะโกรธและประณามคนรักให้เสีย ๆ หาย ๆ เขากลับเห็นใจและเข้าใจในความต้องการทางเพศของมนุษย์โลก และเมื่อได้ทราบว่าคนรักของเขายังรักเขามากกว่าคนที่ทำให้เธอท้อง เขาก็ตัดสินใจยอมรับเป็นพ่อของเด็กในท้องเสียเอง ซึ่งเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า "ชวาล" มีลักษณะนิสัยรักเดียวใจเดียว อันแสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวละครน้อยลักษณะของเขา ดังตัวอย่างที่ว่า

"นางศ...ถ้าคุณมาเพื่อจะบอกฉันว่าคุณจะให้ผมถอนความรักจากคุณเพราะคุณไปทำอะไรมาผิด ก็ล้มมันเสียแล้วนอนเสีย แต่ถ้าคุณมีปัญหาเรื่องคุณกำลังท้องสามเดือนกว่า ว่าเราควรจะทำกันอย่างไร เราจะคุยกันต่อไป ผมจะบอกวิธีแก้ปัญหานี้ก็ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก

"แต่อย่างไรคะ ชวาล"

"รีบจดทะเบียนสมรส"

"กับใคร"

"คุณรักคนที่ทำให้คุณท้องมากเท่าหรือมากกว่าผมไหม ?"

"ไม่เท่า ฉันไม่เคยรักเขาเลย ฉันรักคุณ"

"งั้นคุณก็ล้มเขาแล้วจดทะเบียนสมรสกับผม ให้ผมเป็นพ่อของเด็กแทนเขา ผมเป็นคู่หมั้น เป็นคนที่คุณยังรัก ผมมีสิทธิ์จะเป็นพ่อของเด็กมีหน้าที่ที่ต้องเลี้ยงดูโดยหน้าที่ตามกฎหมาย"

"ชวาล คุณจะเลี้ยงลูกคนอื่นได้อย่างไร มันไม่ยุติธรรม"

"เด็กเป็นลูกของคุณห่วยไม่ใช่อะไรของนางศ"

"ค่ะ"

"ก็พอแล้วที่ผมจะเลี้ยงเป็นลูกของผม เมื่อเด็กเป็นลูกของคุณแล้ว คุณก็เป็นเมียของผม หมดปัญหา ดีสามแล้ว"

"ชาวาล คุณ...คุณ..."

ฉันพูดต่อไปไม่ได้ น้ำตามันไหลลงมาทุกแทน¹

เรื่อง "อธิ-ติ" อธิที่ท่านหนึ่งถูกสร้างขึ้นมาให้เป็นคนที่มันเสียชื่อเสียง สุจริต ขยันอดทน มัคน้อย และสมณะ ตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการในตำแหน่งแค่เสมียนจนได้เป็นอธิบดี เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ข้าราชการทั่วไปในปัจจุบันได้เอาเป็นแบบอย่าง ดังที่ "อิงอร" ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยของอธิบดีท่านนั้นอันแสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวละครน้อยลักษณะของท่าน ไว้ว่า

"แม้นขวัญ-ผมรับราชการมาตั้งแต่เป็นเสมียนเหมือนคุณ จนได้เป็นอธิบดี... และกำลังจะปลดเกษียณออกจากราชการรับบำเหน็จบำนาญในวันนี้ ผมมีความภูมิใจที่จะพูดให้คุณรับรู้ว่า-ผมอาจจะทำผิดพลาดหลายอย่างหลายเรื่อง-แต่สิ่งหนึ่งที่ยังไม่เคยทำและไม่คิดจะทำแน่จะออกไปจากราชการแล้วก็คือ ทุจริตคิดไม่ชอบต่อหน้าที่ราชการ ก็เพราะผมมีพระเป็นที่ยึดเหนี่ยวอยู่ในใจโดยเฉพาะพระพุทธรูป ภปร. องค์นี้ ผมได้มาบูชาเมื่อผมเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ มีอำนาจหน้าที่มากพอที่จะทำอะไรนอกเหนือหน้าที่ให้ตัวเองร่ำรวยได้อย่างที่คนอื่นเขาทำแล้วจับผิดอะไรไม่ได้ เขาร่ำรวยไปสบายไป-เมื่อหันหน้าทีไปแล้ว

ผมยึดถือเอาพระพุทธรูปองค์นี้-พระ ภปร. พระพุทธรูป ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสร้าง เป็นพระที่มีกำลังแรงสองเท่าให้ผมยึดมั่น-พระพุทธรูปหนึ่งกับพระเจ้าแผ่นดินหนึ่ง-สองอย่างร่วมกัน-พระองค์ช่วยให้ผมมีความสุขที่สุดในวันพ้นจากอำนาจหน้าที่ คือวันนี้ เพราะผมไม่เคยให้อำนาจหน้าที่ที่มั่งคั่งที่ผิด ไม่หลงอำนาจสิ่งชั่วเย้า ไม่โลภในสิ่งที่ไม่ควรได้ และไม่โอ้อวดตามที่เขาได้...พระองค์นี้ทำให้ผมมีความสุข เป็นสิ่งที่ผมถือเป็นสมบัติที่มีค่าที่สุดของผม

หัวใจฉันเต็มระทึก เมื่อได้ยินเสียงเหมือนกระซิบของท่านอธิบดีเบา ๆ ว่า

"แม้นขวัญ-

¹ ภัทท์เกษม หุตาคม. "เช็ดน้ำตาให้ดอกไม้," โดยอิงอร(นามแฝง). หานตะวัน (1992) : 66 ; ธันวาคม 2519.

เมื่อเราได้มาทำงานร่วมกันสามปี ผมสังเกตเห็นว่าคุณเริ่มต้นรับราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มกน้อย ผิดกับคนอื่น-การที่เราเริ่มต้นทำงานเหมือน ๆ กัน คุณกำลังเริ่มต้น แต่ผมกำลังจากไป...ถ้าคุณเห็นว่า เราเริ่มต้นถูกต้องเหมือนกัน คุณจะตามอย่างผม-ทำอย่างที่คุณเริ่มต้นต่อไป คุณจะจบลงเหมือนผม-แล้วคุณจะมีความสุข

ผมขอมอบพระพุทธรูปองค์นี้ให้คุณเป็นของขวัญให้คุณยึดถือเป็นสิ่ง-ต่อไป"

"ผมตั้งใจมอบให้คุณ...เป็นสมบัติให้คุณอยู่เฉยๆผ่านไปไว้บูชาที่บ้าน กราบท่าน-แล้วรับเอาไว้ แหม่นขวัญ...ที่ระลึกจากอธิบดีที่เข้ามารับราชการมือเปล่า ออกไป ด้วยมือเปล่า-และมือที่ยังสะอาด ของคุณ"¹

2.1.2 ตัวละครประเภทหลายลักษณะ คือตัวละครที่มีลักษณะนิสัยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์ ประสบการณ์ และกาลเวลา ซึ่งมีความใกล้เคียงกับชีวิตจริงของมนุษย์มากกว่า เพราะในความเป็นจริงมนุษย์ไม่ได้มีนิสัยด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว ลักษณะของตัวละครแบบนี้ปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นของ "อิงอร" น้อยกว่าตัวละครประเภทน้อยลักษณะ ดังตัวอย่าง

เรื่อง "ธนูทอง" "กมลสิงห์" กษัตริย์แห่งกรุงสทิวชัย มีนิสัยโหดเหี้ยมกระหายสงคราม เป็นขี้บ่น ใฝ่ยกทัพไปตีเมืองต่าง ๆ ไว้ในอำนาจเกือบหมดสิ้น เหลือแต่เมืองธรรมวิเทศ เมืองเดียวที่พระองค์ทรงมุ่งหมายจะออกไปตีหลังหน้าฝนที่จะถึงนี้ เพื่อพระองค์จะได้เป็นใหญ่ในแว่นแคว้นนี้แต่เพียงผู้เดียว กษัตริย์ธรรมวิเทศซึ่งทรงชราภาพมากแล้วมีจิตใจรักสันติ ไม่อยากให้เกิดสงครามเกิดขึ้น จึงคิดหาอุบายยับยั้งสงครามในครั้งนี้ให้ได้ พระองค์จึงได้ส่งพระราชธิดา "วิมลธิดา" ไปเป็นบาทบริจาริกาแก่กษัตริย์ "กมลสิงห์" เพื่อมุ่งหวังให้พระราชธิดาใช้ความงาม นิสัยอ่อนหวานของผู้หญิงดัดนิสัยกษัตริย์เช่น "กมลสิงห์" ให้ได้ ในที่สุดด้วยความสามารถของพระราชธิดาก็สามารถดัดนิสัยอันโหดเหี้ยม กระหายเลือดกระหายสงครามของกษัตริย์องค์นี้

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "อภินิหาร," การประสาสังเคราะห์. 1(6) : 25 - 26 ;
ธันวาคม - กุมภาพันธ์ 2520.

ให้ ถึงแม้ว่ากษัตริย์ "กมลสิงห์" จะยกทัพมาตีเมืองธรรมวิเทศจริงในตอนหลัง แต่พระองค์ก็
 ทำเพื่อไม่ให้เสียวาทะที่เคยมอบไว้แก่ขุนทหารและเมืองธรรมวิเทศเท่านั้น

จากการที่กษัตริย์ "กมลสิงห์" เปลี่ยนนิสัยไปเป็นคนละคนด้วยความสามารถของ
 พระราชาธิดาในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า "อิงอร" ได้สร้างให้ตัวละครมีนิสัยหลายลักษณะ
 ดังตัวอย่าง

...ทรงละจากบังเหียนม้ามาสัมผัสผิวเนื้อเย็นเช่นแสงแดดนุ่มกว่าบุยุคลี อูระ
 อันเคยอุ่นอีคอกในเกราะทองเมื่อเปลือยเปล่าก็ได้เป็นที่อิงแอบของเนื้อทรงอันอุ่นเอน
 กว่า นาสิกได้สูดกลิ่นเกศายวนฤดีแทนกลิ่นขนค่อม้า นับแต่ราตรีของเพลงและพิณ
 ได้เริ่มต้น จักรพรรดิผู้บึกบึนเคยหุนกับความสุขสมบันในงานแสงอำนาจก็เริ่ม
 คั่นคำชีวิตบนพระที่ผทม ชีวิตซึ่งตลอดชนมายุ 23 ปีที่ผ่านมา ไม่เคยทรงรู้จักว่ามี
 ความหมายเพียงไร ทั้งไม่เคยคิดคาดด้วยว่ามันจะมีความหวานลึกถึงเพียงนั้น แต่
 เมื่อทรงประสบพบเข้าแล้วรสชาติอันตรึงตราฤทัย ได้ติดตรึงองค์อยู่กับกักภายในพระที่
 แทนตลอดเวลา

บ่อยครั้ง ที่ลืมเสด็จออกว่าการแผ่นดิน ณ ห้องพระโรง ตกเย็นได้เวลา
 สายัณห์ตะวันรอนแทนการเสด็จลงซ้อมเพลงอาวุธ พระองค์เองพร้อมกับอบรมกลยุทธ
 ซ้อมกำลังทะเลาะซึ่งเคยถือเป็นการฝึกแต่กาลก่อน กลับเสด็จอุทยานหลวง สำราญ
 ระวังอยู่ในสุ่มพุ่มพรรณบุปผา หรือไม่วันไหนที่พิรุณโปรยเม็ดหนักก็สนพระทัยอยู่กับวิชา
 พิน ซึ่งขอให้พระมเหสีสอนถวายภายในตำหนักน้อย ซื่อหัดถ์อันเคยเกร็งแกร่งกับคัน
 ธนูเป็นที่เข็ดขามในสนามยุทธเปลี่ยนมารายกรัดกับสายพิณ ในขณะที่มเหสีสรวลโฉม
 บรรโลมคำขับกล่อถวาย ตกค่ำทุกรাত্রที่ห้องฟ้าไร่เมฆพยับ สิ่งหนุ่มก็เริ่มรู้จักพิศ
 มองเห็นชีวิตที่เด่นระริวอยู่ในรัชนีรัชนีอำไพ...¹

¹ ภัคค์เกษม หุตาคม. "ธนูทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
 "อิงอร". 2513. หน้า 418 - 419.

เรื่อง "เลือกไป-ลามา" "โสภาคย์" ได้นำ "พัชรี" น้องสาวแท้ ๆ ของเธอมาเลี้ยงไว้ตั้งแต่เล็ก ๆ เธอได้ให้ความรักความอบอุ่นแก่ "พัชรี" ราวกับลูกในไส้ พอ "พัชรี" โตเป็นสาวชั้น "โสภาคย์" กลับระแวงซังซังและหึงหวงที่ "พัชรี" ไปสนิทสนมกับ "โกสิน" สามีของเธอมากเกินไป จนถึงขั้นมีปากเสียงกันขึ้น "พัชรี" ตัดปัญหาจึงขอแยกตัวออกจากบ้านไปอาศัยอยู่กับเพื่อนที่หอพัก "โกสิน" เห็นภรรยากระแจะอารมณ์ฉุนเฉียวโดยไม่มีเหตุผลบ่อยก็พาไปให้แพทย์ตรวจก็ได้ทราบว่าเธออยู่ในช่วงประจำเดือนขาด จึงเป็นเหตุทำให้ภาวะจิตใจของเธอเป็นเช่นนี้ ตัวอย่างข้อความที่แสดงให้เห็นถึง "โสภาคย์" ที่มีลักษณะนิสัยเปลี่ยนแปลงจากเดิม ว่า

"เรื่องแม่เอ็ง ฉันคิดว่าคุณฉลาดเหนือชั้น...ฉลาดกว่าฉันแน่ กิน-ฉันเพิ่งรู้ว่าฉันโง่ไปถนัด ฉันไม่ควรกระโดดกระตาคออกมาให้คุณช้อนกลืน"

"ผมไม่เคยมีเล่ห์เหลี่ยมกับคุณนะโส กับแม่เอ็งยิ่งแล้วใหญ่-บอกจริง ๆ ผมไม่รู้เรื่องอะไรเลย-ไม่เข้าใจด้วยซ้ำว่าคุณทำให้เด็กเสียน้ำใจ-เสียใจทำไม"

"เด็กสาวอายุคุณว่อย่างไรร ?"

"ไม่ได้สาวอวยอะไรกับผมมากมายนักหรอก เพียงแต่ถามผมด้วยความไม่เข้าใจว่าที่ผมชมแกว่าชงกาแฟอร่อยนะผิดตรงไหน"

ตอนนี้-เสียงหัวเราะจะดังออกมาอีกครั้ง-น้ำเสียงแน่ชัดว่าหัวเราะเยาะ

"โอ...ไร้เดียงสา-ทำเป็นไม่มีเดียงสา ที่ทำหูทวนตาแวววาวกัน หึงเด็กและผู้ใหญ่ ต่อหน้าต่อตาฉันก็ทำด้วยความไร้เดียงสาด้วยใช่ไหมคะ"

"คุณถามใคร ?"

"ถามคุณ !"

"ต้องการคำตอบแบบไหน ?"

"แบบที่คุณเคยบอกว่า คุณเป็นคนซื่อ-ก็คำตอบที่ซื่อ ๆ ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมอะไร"

"คุณระแวงเด็ก หรือหึงผมกันแน่"

"ทั้งสองอย่างก็ไหมคะ"

"ถึงเพียงนี้เชียวหรือคุณ..."

"อะไรคะ...ถึงเพียงนี้-หมายความว่าอย่างไร"

"หมายความว่า คุณเข้าใจเด็กผิด-เข้าใจผมสามี่ของคุณผิดถึงเพียงนี้ ที่เดียวหรือ"
 "ตาย-ตาย นี่หรือจะคำตอบชื่อ ๆ ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมของท่านศาสตราจารย์อาวูโส
 ผู้สอนจิตวิทยาที่มีชื่อโด่งดังทั่วประเทศไทย อ๋อมาตั้งคำถามในคำตอบแบบที่คุณเคย
 ตอนเด็กเลย...ฉันเป็นเมียคุณนะจะอยู่ด้วยกันมาสี่ปีแล้ว...ตั้งแต่ย้ายอึ้งยังไม่รู้ประสี
 ประสา จน...จน..."

"จน...อะไร พุคมาเถอะ"

"จนโทพอที่จะทำหูทวนตาแวววากับคุณ-แล้วกลัวพอที่จะทำให้ฉันเห็นด้วยซิ"¹

เรื่อง "ผู้ชนะ" "อิงอร" ไล่สร้าง "ตาอ็อค" ให้เป็นตัวละครประเภทหลายลักษณะ
 กล่าวคือตอนแรกแม่ซึ่งเป็นหม้ายอยากจะแต่งงานใหม่กับชายคนรักเก่าที่เป็นคนดีมีคุณสมบัติ
 เพียงพร้อม แต่ "ตาอ็อค" ไม่ยอมเพราะเขายังคิดถึงพ่อที่เพิ่งเสียชีวิตไปไม่นาน และกลัวว่า
 แม่จะเอาความรักไปให้สามี่ใหม่หมดแล้วจะลืมเขา แม่พยายามทำความเข้าใจ อธิบายถึงเหตุ
 จำเป็นและขอร้องให้ "อ็อค" เห็นใจ "อ็อค" ก็ยังไม่ยอมทำเคียว จนในที่สุดผู้ที่จะมาเป็นสามี่
 ใหม่ของแม่จึงจำเป็นต้องใช้แผนการที่จะให้อ็อคยอม "อ็อค" หลงกลจนต้องยอมให้แม่แต่งงานเสีย
 แต่โดยดี

จากพฤติกรรมของ "อ็อค" ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง สรุปได้ว่า "อ็อค" มีนิสัยเปลี่ยนแปลง
 ไปตามสภาวะการณ์ ดังตัวอย่างในตอนแรกว่า

"ถ้าลูกอ็อคเห็นด้วยก็คงเรียบร้อย" ฉันว่า

"อ็อคเห็นใจแม่ อ็อคไม่ขัดใจไม่ขัดขวางความสุขของแม่หรอก แต่อ็อคคิดถึงพ่อ
 สงสารพ่อ"

น้ำตาฉันไหลพรากลงมามีอีกครั้งคราวนี้คงมากพอ ดูจนลูกต้องเช็ดให้

"แม่ไม่ต้องใจจะลืมพ่อเลย แม่ยังรักพ่อเหมือนอ็อค"

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เลือกไป-ลามา," โดยอิงอร (นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย.
 ๒(390) : 30 - 31 ; กันยายน 2519.

"แต่แม่ก็รักเขา เหมือนที่แม่เคยรักพ่อ"

เขาพูดอย่างน้อยใจ มากกว่าประชดประชัน

มันจึงเป็นความจำเป็นที่ฉันจะต้องบอกความสัมพันธ์ระหว่างเรา-เขากับฉันให้

ถูกรู้

อย่างน้อยก็ให้ลูกเห็นว่าแม่ของเขาไม่ได้รักคนอื่นง่าย ๆ อย่างหญิงใจง่าย

"ลูกออก แม่จะบอกให้อีกตัวเป็นอันแรกว่า แม่รักพ่อ ทกลงใจแต่งงานกับพ่อ เขาเสียใจแทบจะเสียคน"

จักรจึงเงยหน้าสบตาฉันด้วยความพิศวง

"เขาเป็นคนรักของแม่มาก่อนหรือ"

ฉันส่ายหน้า

"แม่ไม่ใช่คนหลายใจ แม่รักพ่ออีกคนเดียว เขาเพียงแต่เป็นคนรักแม่มาก่อน พ่อ และยังรักมาจนบัดนี้ เมื่อพ่อตาย แม่จึงยอมแต่งงานกับเขา แม่เห็นแล้วว่าเขามีคุณสมบัติพอที่จะเป็นพ่อคนใหม่ของอีกได้ ความเสมอต้นความเสมอปลายที่เขาทำให้แม่เห็นใจ กับความเป็นสุภาพบุรุษของเขา ไม่เคยพูดหรือทำอะไรลงลาม ตลอดเวลาที่พ่อยังอยู่ เขาให้แต่ความรักความเป็นเพื่อนที่ดีกับพ่อกับแม่และกับอีกมา จนพ่อตาย เขาจึงบอกว่ารักแม่ ขอแต่งงานกับแม่ ไม่รังเกียจว่าเคยเป็นอย่างไรมา เขาไม่ต้องการความเป็นสาว เขาต้องการแต่งงานกับคนที่เขารักและยังรัก ไม่ได้ถามแม่ด้วยซ้ำว่ารักเขาหรือไม่"

"นั่นนะซี... เขาจึงเป็นนายพลคนเดียวที่ยังโสด"

เสียงลูกพิมพ์ออกมา ให้ฉันค่อยโล่งใจ

"เขาเป็นคนที่พอที่จะเป็นพ่อคนใหม่ของลูกอีกได้ ใช่ไหม "ฉันถามหาความเข้าใจ

"เขาค็ดมานานแล้ว เกินพอที่จะเป็นพ่อของใคร ๆ แต่ไม่ใช่พ่อของอีก อีกก็มีจะคนเดียว... และจะมีเพียงคนเดียว"¹

¹ ศึกก็เกษม หุตาคม. "ผู้ชนะ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(185) : 2519.

ต่อมาในตอนปลายของเรื่องลักษณะนิสัยของ "อ็อค" ที่เคยยื่นกรานไม่ยอมให้แม่แต่งงานใหม่ ก็กลับเปลี่ยนไปด้วยอุบายของผู้ที่จะมาเป็นพ่อเลี้ยง กังวลอย่างที่ว่า

"แม่ หมั่นลุงเขาทอดทิ้งแม่หรือเปล่า"

ฉันยังไม่เข้าใจว่าเขาจะมาทำไหน จึงสงบนิ่งไว้ก่อน เป็นการลองเชิง

"เขาห่างไปบ้าง เมื่อรู้ว่าลูกอ็อคไม่ค่อยชอบเขา แต่ก็ยังไป ๆ มา ๆ

อยู่บ้าง"

"เขาขอแต่งงานแม่ซ้ำอีกไหม"

"ไม่พูดถึงอีกเลย"

"มีมาแล้ว"

ลูกเปลี่ยนกิริยาเป็นเกรี้ยวกราด บ่นออกมาว่า

"คนหลายใจ"

"ทำไม ลูกอ็อค"

"ผมเห็นกับตา แม่ เมื่อวานนี้เอง มีงานเลี้ยงฉลองยศพลโทที่สโมสรกองทัพบก

เขาชวนนักเรียนเตรียมไปรับแขก ผมไปด้วย ผมเห็นกับตา ลุงนั่งอยู่กลางพวกสาว ๆ

ที่เข้าไปอ้อเหมือนเคื่อนล่อมดาว"

"เคื่อนล่อมดาว ?"

"ครับแม่ เคื่อนล่อมดาว ไม่ใช่ดาวล่อมเคื่อน พวกสาว ๆ นั่งประจอบประจักษ์

จนผมทนดูไม่ได้ ลุงเขาเห็นผม ที่หัวเราะเจื่อน ๆ คนหลายใจเขาส้มลิ้มแม่เสียแล้วละ"

ฉันพอนึกอะไรออก...

"ช่างเขาเถอะลูก เมื่อเลิกสนใจแล้ว เราอยู่กันตามลำพังแม่ ๆ ลูก ๆ อย่างนี้

ดีกว่า"

"แต่ผมทนไม่ได้ ผมขายหน้าใคร ๆ ก็รู้ว่าเขารักแม่ ถ้าไม่แต่งงานกับแม่ก็

ขอยุ"

"อ็อคจะทำไมเขา"

"เพื่อเกียรติของแม่ผมทำอะไรให้ทั้งนั้น ผมจะยิงเขาก็ได้ อ็อคตายเพื่อเกียรติ

แม่ได้ ถ้าเขาทรยศคอยดู"

"ฉันแทบคาดไม่ถึงว่าเขาจะหาวิธีเอาชนะนักเรียนเตรียมนายร้อย ทำลายตัว "อุปสรรค" ที่ขัดขวางความรักของเขาด้วยยุทธวิธียั่วให้เขาเอาชนะแบบ จักร-ลูกชายของฉันแพ้โดยที่เขาคิดว่า เขาชนะ ฉันเปลี่ยนนามสกุลใหม่เรียบร้อยเมื่อเข้างานนี้เอง¹

2.2 วิธีแนะนำตัวละคร จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่า "อิงอร" นิยมสร้างกลวิธีในการแนะนำตัวละครไว้ 3 วิธี ดังนี้

2.2.1 การสร้างตัวละครโดยผู้เขียนบอกเล่าโดยตรงแก่ผู้อ่าน เป็นวิธีที่ผู้ประพันธ์บรรยายคุณสมบัติต่าง ๆ ของตัวละครโดยตรงว่าเป็นใคร มาจากไหน รูปร่าง หน้าตา ความรู้สึกนึกคิดเป็นอย่างไร การแนะนำตัวละครด้วยวิธีนี้ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" เช่นเรื่อง "นกแก้วของยาย" "นิทรา-สายัณห์" "ครรชนินาง" "เรือนหอ" และ "สัญญาของวิษณุ" เป็นต้น

เรื่อง "นกแก้วของยาย" "อิงอร" ได้แนะนำประวัติความเป็นมาของ "นกแก้ว" และความสัมพันธ์ที่มีต่อยายไว้ว่า

...ยายที่แม่จะไม่ได้เป็นญาติเป็นยายแท้ ๆ ของนกแก้ว เป็นเพียงข้าเก่า เต่าเลี้ยงคนเก่าแก่ที่เลี้ยงคุณท่านบนตึกมาตั้งแต่เล็ก ๆ เช่นเดียวกับคุณท่านบนตึกที่ไม่ได้เป็นอะไรกับนกแก้วเหมือนกัน แต่เลี้ยงนกแก้วลูกของคนที่มาอาศัยอยู่รับจ้าง เป็นคนซักผ้าตั้งแต่นกแก้วอยู่ในท้อง คล้าย ๆ กับแม่ที่นกแก้วไม่เคยเห็นหน้า ตั้งใจมารับจ้างเป็นคนซักผ้าเพื่อจะหาเหตุผลทั้งนกแก้วไว้ที่นี้ให้คุณท่านเลี้ยงไว้ใช้เท่านั้นเอง พอแม่ซึ่งห้องแก่คลอดนกแก้ว แม่ก็ทั้งนกแก้วไปในคอนตึกคืนหนึ่ง ห้างไว้ในห้องคนใช้ - ห้างไว้กับยายซึ่งคอนนั้นก็แก่มาแล้ว เลี้ยงนกแก้วแทนแม่ คุณบนตึกท่านก็ไม่ว่าอะไร...ตอนนั้นตากับยายยังพอมองเห็น แล้วยายก็ไม่มีหน้าที่ทำอะไรมากไปกว่าคอย ช่วยท่านควบคุมดูแลคนใช้ เป็นหูเป็นตาแทนคุณบนตึกตามประสงค์คนเก่าแก่ที่เคยเป็น

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ผู้ชนะ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(185) : 76 - 77 ; พฤศจิกายน 2519.

ที่เลี้ยงของคุณ คุณบอกให้ยายเลี้ยงนกแก้วไว้เอาบุญ บอกว่าแม่ของนกแก้วคงมาหวังพึ่งเพราะจำเป็น จึงทิ้งลูกไว้เหมือนนกให้กลาย ๆ

แล้วยายก็เลี้ยงนกแก้วมา และยายก็รักนกแก้วเหลือเกิน ยายเลี้ยงนกแก้วมาจนนกแก้วโตฟันปากเหยี่ยวปากกาอายุได้หกขวบ ตาของยายที่เริ่มมัวเพราะโรคชราและกระจกตาเป็นต้อเกินที่จะผ่าตัดรักษาได้ ก็เริ่มมีคดงสนธิ หินยายก็ได้อาศัยนกแก้วเป็นแก้วกระจกตาของยายตลอดมา-เพราะนกแก้วไม่มีใครจะรักมากเท่ายายที่เลี้ยงนกแก้วมา นกแก้วจึงเป็นตาเป็นหูเป็นมือเป็นเท้าให้ยายเท่าที่ยายต้องการจะใช้ จนเดี๋ยวนั้นนกแก้วก็นอนมุ้งเดียวกับยาย...ให้ยายกอดและกอดยาย นกแก้วไม่เคยอยู่ห่างยายเลย เว้นไว้แต่เวลาที่นกแก้วต้องไปโรงเรียนเท่านั้น¹

เรื่อง "นิทรา-สายัณห์" "อิงอร" ได้แนะนำ "เอื้อมพร" ซึ่งเป็นตัวละครเอกตัวหนึ่งไว้ว่า

เอื้อมพรเป็นลูกหญิงคนเดียวที่เป็นสมบัติของตระกูลธุรกิจวิกรมผู้เดียว เป็นหน้าที่ที่หล่อนจะต้องศึกษาห้อยตามปรนนิบัติบิดาผู้ชราจนถึงที่สุด หล่อนเห็นว่าการศึกษาเล่าเรียนมาจนถึงชั้นมัธยมบริบูรณ์เป็นอาภรณ์ที่เพียงพอแล้วสำหรับผู้ที่ตกอยู่ในฐานะเช่นตัวหล่อน ไม่จำเป็นต้องต่อมหาวิทยาลัยให้เสียเวลาและสิ้นเปลืองเงิน ซึ่งเมื่อสำเร็จแล้วปริญญาบัตรที่ได้มาจะเป็นประโยชน์คุ้มค่าเรียนได้ก็ในเมื่อได้ใช้เป็นอาชีพเท่านั้น แต่เมื่อคุณพ่อได้ขอร้องด้วยการบังคับให้เรียนต่อ ด้วยสายตาอันเล็งไกลของท่านเพื่ออนาคตของหล่อนเอง เมื่อท่านหาชีวิตไม่แล้วหล่อนจึงทนเรียนต่ออีก 5 ปี เลือกรวิชาที่หล่อนชอบและเห็นว่าจะมีประโยชน์ ไม่ใช่สำหรับตัวหล่อนเอง แต่สำหรับครอบครัวเท่าที่มีสอน พอจบขณะที่เพื่อน ๆ ทุกคนมีตำแหน่งงานเงินเดือนสูงรอรับ

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นกแก้วของยาย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ปีที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 399 - 401.

เอี่ยมพรคนเคียวปฏิเสธเงินเดือนที่มีผู้มาเสนอขึ้น รถไฟตรงมายัง "วนาวัน" ในวันรุ่งขึ้นจากวันรับประกาศนียบัตรวิชาการบัญชีชั้นสูงรุ่นแรกของมหาวิทยาลัย¹

2.2.2 การสร้างตัวละครโดยการให้ตัวละครตัวหนึ่งพูด คิด หรือแสดง
ปฏิกิริยาต่าง ๆ ที่มีต่อตัวละครอีกตัวหนึ่ง ซึ่งวิธีการนี้ผู้ประพันธ์จะไม่บรรยายตัวละครเอง แต่จะ
บรรยายผ่านตัวละครอื่นกล่าวคือให้ตัวละครอื่นกล่าวถึงตัวละครอีกตัวหนึ่ง การแนะนำตัวละคร
ด้วยวิธีนี้ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" มากที่สุด เช่นเรื่อง "รักนิรันดร์" "หิน 2 ก้อน"
"ข้าวเหนียวหนึ่ง-ใบทองตอง" "ในอ้อมกอดครุฑ" และ "จาก...เจดีย์ชะเวดากอง ถึง...
สะพานวอเตอร์ลู" เป็นต้น

เรื่อง "รักนิรันดร์" เป็นเรื่องราวของความรักที่ไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนาระหว่าง
สาวไทยคือ "กรรชิง" กับหนุ่มชาวพม่าคือ "อุชิน" ซึ่งทั้งสองคนได้แต่งงานกันและอยู่ด้วยกันอย่าง
มีความสุข "กรรชิง" รักและชื่นชมสามีชาวต่างชาติของเธอเป็นอย่างยิ่งนัก เพราะเขาเป็นคนดี
ถึงแม้จะต่างเชื้อชาติกันก็ตาม เมื่อ "อุชิน" ได้รับความแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูต
ประจำประเทศไทย "กรรชิง" ได้แนะนำ "อุชิน" ด้วยความภาคภูมิใจว่า

"...เขาเป็นสามีชนชาติพม่าที่ดิฉันเชื่อว่าจะไม่มีใครหรือคนไทยคนไหนคำหนิ
ดิฉันเลย แม้ดิฉันจะสารภาพออกมาอย่างเปิดเผยว่าดิฉันรักเขาเหลือเกิน รักเพราะ
เขาสมควรจะได้รับความรักในฐานะดิฉันเป็นภรรยา ดิฉันรักเขามานานแล้ว รักมา
ตั้งแต่เขายังเป็นคนพม่าที่ดิฉันไม่รู้จัก เขามากไปกว่าเขาเป็นวิศวกรเหมืองแร่ประจำ
เรือขุดแร่ของป่า นายเหมืองและนายจ้างของเขา

อุชินมาอยู่เมืองไทย ไม่มีอะไรคิดตัวมานานอกจากปริญญาวิศวกรเหมืองแร่และ
ความชำนาญ ก่อนที่เขาจะมาเป็นลูกจ้างประจำเรือขุดของป่า อุชินคิดจะเป็น
นายเหมืองอย่างที่เขาคนอื่นเคยประสบความสำเร็จ อุชินกับเพื่อนได้มาสำรวจแร่ที่
ระนองก่อน เมื่อพบแหล่งแร่ เขาคิดจะรวมทุนชาวพม่าได้แถววิคตอเรียพอยท์

¹ ภัคค์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 60 - 61.

ตั้งบริษัทเหมืองแร่ที่บุก แต่การดำเนินงานในชั้นขอสัมปทานติดขัด สู้สิทธิผลของ
บริษัทต่างดาวชาติอื่นที่ทำอยู่ก่อนไม่ได้ และชาวพม่าขณะนั้นก็อยู่ภายใต้การปกครอง
ของชนชาติมหาอำนาจผิวขาว ซึ่งเป็นเจ้าของเหมืองแร่ทางภาคใต้ อุทัยกับเพื่อน
พยายามจนสุดกำลังกายกำลังใจ เพื่อนเขาถอยหนีไปแต่อุทัยไม่ถอย เขาบอกคิดฉันท
ตอนหลังเมื่อแต่งงานกันแล้วว่า เพราะเขาบังเอิญมาพบคิดฉันทในวันหนึ่งเมื่อเขามา
ติดต่อขอความช่วยเหลือจากป่าด้วยกิจธุระสำคัญ เกี่ยวกับการดำเนินงานของสัมปทาน
เหมืองที่บ้านของเรา...¹

เรื่อง "หิน 2 ก้อน" "ผม" ตัวละครตัวหนึ่งได้แนะนำ "ไพลย์" และ "ระเบียบ"
ให้เป็นลูกน้องของเขาในหน่วยงานเดียวกันที่อุตสาหกรรมน้ำใจนำหินสองก้อนมาฝากเขา ถึงแม้มัน
ในราคาต่ำวคอะไรแต่แสดงให้เห็นถึงน้ำใจของคนทั้งสองที่พิการตาทั้งสองข้างด้วยความ
ประทับใจว่า

ไพลย์กับระเบียบ เป็นนักเรียนที่สำเร็จจากโรงเรียนสอนคนตาบอดในพระบรม
ราชูปถัมภ์เมื่อห้าปีที่แล้ว โรงเรียนฝึกเธอให้เป็นพนักงานต่อโทรศัพท์ เป็นการ
ทดลองว่าคนตาบอดจะทำงานในอาชีพนี้ได้เพียงใด กรมประชาสัมพันธ์ช่วยความยินดี ซึ่งผลก็ปรากฏ
สองเข้าทำงานเป็นพนักงานต่อโทรศัพท์สนับสนุนผลงานนี้ด้วยความยินดี ซึ่งผลก็ปรากฏ
ในเวลาต่อมาว่าไพลย์กับระเบียบทำงานได้ดี ดีกว่าพนักงานต่อโทรศัพท์คนตาดี
ที่ได้เห็นปากว่ามากทีเดียว

เธอทั้งสองอยู่ในความดูแลของผม ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับเธอยิ่งกว่า
คนอื่น มาห้าปีแล้ว

เครื่องต่อโทรศัพท์กลางมืออยู่เครื่องเดียว ใช้พนักงานปฏิบัติคนเดียว เงินเดือน
จ้างมิได้สำหรับคนเดียวตามอัตรา แต่คนมีอยู่สองคน เมื่อห้าปีที่แล้วมาอายุระเบียบ

ยังไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ ไพลุลย์อายุครบจึงได้บรรจุเป็นพนักงาน แต่ระเบียบก็ได้
ทำงานโดยแบ่งเงินเดือนจากอัตราของไพลุลย์มาครึ่งหนึ่งและเพื่อความเป็นธรรม
เธอทั้งสองผลัดเปลี่ยนกันทำงานคนละครึ่งเดือน เปลี่ยนเวรกันทำคนละสัปดาห์
หยุดสัปดาห์วันเวียนกันไป

เด็กทั้งสองได้รับการอบรมมาจากโรงเรียน และจากบ้านเป็นอย่างดี นิสัย
ความประพฤติดีทั้งสองคน¹

เรื่อง "ข้าวเหนียวหนึ่ง-ใบทองตอง" "อิงอร" ได้ให้ "ทำบุญ" ผู้เป็นสามีเป็นผู้แนะนำ
ปรีชา" ผู้เป็นภรรยาคนที่เรื่องจะเข้าสู่ปัญหาหรือข้อขัดแย้งต่อไปว่า

คุณครับ

ปรีชานะ เมียผม

เราไม่ได้อยู่ด้วยกัน เธออยู่กรุงเทพฯ ปักหลักเหนียวแน่นไม่ยอมขึ้นมากอยู่กับผม
ทั้งที่เธอรักและห่วงผมอย่างเมียทั้งหลาย แต่เธอหวงตำแหน่งอาจารย์ชั้นเอก ชีท
ของเธอมมากกว่าตำแหน่งนี้ เผลอ ๆ พลาดท่าเธอจะซีเจ็ด ไปก่อนผมเป็นนายอำเภอ
ชายแดนที่แสนกันดารและตกคานไปเสียห่วยซ้ำ²

2.2.3 การสร้างตัวละครโดยการปล่อยให้ตัวละครนั้นได้พูด คิดหรือแสดง

การกระทำด้วยตัวเอง เป็นวิธีการที่ตัวละครเปิดเผยตัวเองจากการกระทำและบทสนทนา
ในเรื่องจะค่อย ๆ ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับตัวละครทีละเล็กละน้อย และมีโอกาสใช้วิจารณ์
และจินตนาการของตนเองวาดภาพตัวละคร และรู้สึกว่าคุณเองมีส่วนร่วมในเหตุการณ์เหล่านั้น

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "หินสองก้อน," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

(3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 256 - 257.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ข้าวเหนียวหนึ่ง-ใบทองตอง," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.
(๖) : 8 ; มกราคม 2520.

ช่วย การแนะนำตัวละครด้วยวิธีนี้ในเรื่องสั้นของ "อิงอร" น้อยที่สุด เช่นเรื่อง "แฮร์-แฮร์-แง" "วันทองกับพ่อพระ" "โมนาลิซ่า" "ราตรี" และ "นามิคุ" เป็นต้น

เรื่อง "แฮร์-แฮร์-แง" "ลอร่า เจดจิต" ตัวละครสำคัญของเรื่องได้แนะนำตัวเองในทำนองยกยอตัวเองไว้ว่า

...คุณก็พอรู้จักชื่อผมอยู่พอสมควร ชื่อในวงสังคมทั่วไปตามหน้ากระดาษหนังสือพิมพ์นะครับ แต่วงการเสริมสวยผมรับรองได้ ไม่ใช่ช้อวคโม้ ทุกคนจำเป็นต้องรู้จักผมไว้ ใครไม่รู้จักอาจารย์ "ลอร่า เจดจิต" นักออกแบบผมมือทองละก็อเลิกล้ำมาหาถิ่นทางนี้เสียดีกว่า ขอโม้เพิ่มเติมอีกสักนิดเถอะไหน ๆ ก็โม้เข้ามาครึ่งตัวแล้ว ชื่อและมือของผม ไม่ได้ดังอยู่ภายใต้กะลาครอบเมืองไทยเท่านั้นดังไปทั่วโลกกว่าได้กิตติบัตรรองแชมป์โลกคนที่หนึ่งตามที่ได้รับรางวัลอันดับโดยสถาบันนักออกแบบผมของโลก บังเอิญมาตกอยู่ในมือของผมอย่างหวานหมู จากการประกวดแข่งขันกันทั่วโลกเมื่อสองปีที่แล้วนี่เอง ไล่แผ่นกระดาษแผ่นนี้เอง ทำให้ผมได้รับเชิญไปแสดงฝีมือทั่วยุโรป และอีกซีกโลกหนึ่งคืออเมริกา ที่พวกผู้หญิงเขาถือว่า เส้นผมมีราคายิ่งกว่าทอง ผมได้ไปเที่ยวเปิดหูเปิดตาฟรี ๆ แล้วยังกวาดเอาโล่รางวัลพร้อมกับเงินสดค่า ๆ กลับบ้านมาเปิดอาคารทำด้วยหินอ่อน ตั้งร้านทำมาหากินกับเส้นผมของคนไทย ห้างชื่อเสียงและเงินไหลมาเทมา เงินเจ็ดล้านที่ผมทุ่มลงไปเป็นทุนแต่ผู้เดียว อีกปีเที่ยวเท่านั้นแหละครับ รั้งจะวกกลับมาอยู่ในบัญชีเงินฝากธนาคาร หาดอกเบี้ยให้ผมนอนกินได้สบาย ๆ ขณะนี้ ผมนั่งไขว่ห้างกระตักเห่าผิวปากเรียกมันกลับมาเกือบครึ่งแล้วด้วยซ้ำ¹

เรื่อง "วันทองกับพ่อพระ" "กุนที" ตัวละครเอกของเรื่องได้แนะนำตัวเองไว้ว่า

ฉันเป็นครู ขอโทษ-เป็นอาจารย์ เขาบังคับให้ใคร ๆ รวมทั้งตัวฉันเองเรียกฉันว่าอาจารย์ตามตำแหน่งราชการของโรงเรียน ใครก็ตามในปัจจุบันนี้ที่มี

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "แฮร์-แฮร์-แง," บางกอกรีคอร์ดเดอร์. 2(24) : 70 -
: ตุลาคม 2519.

ปริญญบัตรหมกสิทธิ์ที่จะเป็นครู หวังเป็นอาจารย์เช่นเดียวกับคำว่ากินต้องเปลี่ยน
เป็นรับประทาน ปริญญบัตรทำให้ครูหัวกันอยู่เหนือครู ทั้งที่คำว่าครูเป็นคำที่
เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่อยู่แล้ว

เพราะคำและความเป็นอาจารย์ที่ฉันต้องแบกอยู่ตลอดเวลาตัวเอง โหล่ของฉัน
ห้องครูหนักเมื่อปัญหาของ "วันทอง" เกิดขึ้นในจังหวัดที่โรงเรียนของฉันตั้งอยู่
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครองนักเรียนหญิงร่วมพันคน จะแบกหน้าอยู่อย่างไรใน
สังคมที่ไม่กว้างเท่ากรุงเทพมหานคร ฉันจะมองหน้าเด็กและพ่อแม่เด็กได้อย่างไร
ในเมื่ออาจารย์ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครองอบรมสั่งสอนเด็กกลายเป็นตัวปัญหาขึ้น
มาเอง

"อาจารย์ผัวสอง"

เห็นไหมคะว่าฉันรุนแรงกว่า "วันทองสองใจ" เสียอีก แต่ฉันก็ต้องเป็น เพราะ
มันได้เป็นไปแล้วตามลิขิตของโชคชะตา¹

เรื่อง "ไม่น่าลืม" คนขับรถแท็กซี่ได้แนะนำตัวเองให้ผู้โดยสารคนหนึ่งฟังเพื่อฆ่าเวลา
ในขณะที่รถติดและรถติดไฟแดง ไว้ว่า

"ผมเพิ่งเข้ามาอยู่กรุงเทพฯ ขับได้ไม่ถึงเดือนยังไม่เบื่อครับ"

"เมื่อก่อนทำอะไร"

ผมก็ถึงท่าทางนักเลงลูกทุ่ง กับผิวหน้ากร้านกร้านของเขา เก้งคำตอบไว้ในใจ

"หลายอย่างครับ ผ่านมาแล้วทุกท่า ผมหนีพ่อออกจากบ้านตั้งแต่มดเล็ก ๆ

เรียนหนังสือยังไม่ได้ถึงไหน เพิ่งมาเรียนเอาตอนโต พ่ออ่านออกเขียนได้ ไปโน่น
นี่นั่นคนอีสานโน้น อาชีพแรกเริ่มของผมก็ขอทาน ไม่ได้ขอเองคอกครับ ผมไปอยู่
กับขอทานสองคนตายาย ยายตาบอกอยู่กับบ้าน กระต๊อบเศษไม้ให้สะพานนั้นแหละ

¹ ภัททิยา เกษม หุตาคม. "วันทองกับพ่อพระ," โดยอิงอร (นามแฝง). ทานตะวัน.
(กรุงเทพฯ) : 30 ; กันยายน 2519.

ครับ คอยหุงข้าวให้ตากิน ส่วนดา ตายังดีแต่แขนพิการ อายุมากแล้วหิ้งคู่ ไม่รู้จะทำอะไรกิน ต้องขอเขากิน"

รถที่ติดค้อย ๆ เลื่อนหลุดพ้นสะพานคอขวด เอี้ยวซ้ายออกถนนทางที่จะไปสถานีรถไฟหัวลำโพง

"ผมแค้นพ่อ แม่ผมตายพ่อก็เมียใหม่ แม่มีลูกติด พ่อโอบกอดเอาใจเมีย ผมเองเป็นลูกพ่อเห็นเป็นคนอื่นอยู่ในบ้านเหมือนหมาตัวหนึ่ง ใครจะทนอยู่ไหวครับ ตอนนั้นอายุผมยังไม่ถึงสิบขวบที่ห่วยซ้ำ มันซ้ำครับ คิดถึงแม่ที่ตาย เมียใหม่ของพ่อ ก็ไม่ได้คบตีวิเศษมาจากไหน คนข้างบ้าน เพื่อนแม่ค้าขายของอยู่กับแม่ ผัวตาย ค้างปีมานานแล้ว ตอนที่แม่อยู่ก็ตี พ่อมาเป็นเมียพ่อ มาข่มผม ล้มเรื่องเก่า ล้มแม่ผม พ่อมาเป็นเมียพ่อ ก็เลิกทำมาหากินให้พ่อผมหาเลี้ยงทั้งแม่และลูก กินแรง พ่อยังไม่พอมากินแรงผมอีก ลูกตัวไม่ใช่ ต่อหน้าพ่อทำดีลับหลังใช้ผมเหมือนซี่ข้าว"

"แล้วไปอย่างไร" ผมตัดบท อยากรู้เรื่องที่เขาไปอยู่กับคนชอทานสุดแสนอื้อส้าน

"ก็มันเรื่อยเปื่อยอย่างนั้นแหละครับ แรก ๆ ก็ไม่ตั้งใจจะไปไกล คิดจะไปให้พ้นบ้านเสียเท่านั้น ระหว่างผมเดินไปโรงเรียน แล้วนักชิตขึ้นมาสตังค์ผมแอบเก็บไว้ยืมลิบกว่าบาทไปเรียนมันทำไม่หนังสือ กลับบ้านก็ซ้ำอีกไปสถานีรถไฟซื้อตั๋ว นั่งไปเรื่อยไปเหมือนไปได้ผมไม่รู้สนุกครับ ใต้หลังเท้าของเต้านี้ไม่กลัวอะไรเลยจริง ๆ ผมจำได้ว่าวันแรกลงรถแล้ว เพิ่งมารู้ทีหลังว่าเป็นโคราช กินนอนในตลาด ข้าวปลา ไม่ได้กิน เร่ร่อนอยู่ที่โคราชพักหนึ่ง โรคแค้นยังไม่หายเกล็ดไปต่อ ไปเป็นลูกจ้าง แก้วแก่ขายข้าวต้มก๊วยล่างสาม พ่อมีที่ซุกหัวนอน มีข้าวกินแล้วไปเป็นเด็กคิดรถบรรทุกสินค้า เกิดทะเลาะกับลูกพี่ลูกน้องลงมา ไม่มีอะไรติดตัว ลูกพี่เขาหึง ผมนั่งจมนมอยู่ข้างกระต๊อบคนชอทานสองตายายที่ว่ามันแหละครับ"¹

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ไม่น่าลืม," ฟ้าเมืองทอง. 1(4) : 114 ; กรกฎาคม

จากการศึกษากลวิธีการสร้างคุณลักษณะของตัวละครและวิธีแนะนำตัวละคร ปรากฏว่า "อิงอร" นิยมสร้างคุณลักษณะของตัวละครประเภทโอปปาติกะเป็นจำนวนมากกว่าประเภทหลายลักษณะ ในด้านกลวิธีการแนะนำตัวละครนั้น "อิงอร" นิยมแนะนำตัวละครโดยการให้ตัวละครตัวหนึ่งพูด คิด หรือแสดงปฏิกิริยาต่าง ๆ ที่มีต่อตัวละครอีกตัวหนึ่งมากที่สุด รองลงมาคือแนะนำตัวละครโดยผู้เขียนบอกเล่าโดยตรงแก่ผู้อ่าน และแนะนำตัวละครโดยการปล่อยให้ตัวละครนั้นไปพูด คิดหรือแสดงการกระทำด้วยตัวเองเป็นอันดับสุดท้าย

3. บทสนทนา (Dialogue) จากการศึกษากลวิธีการสร้างบทสนทนาในเรื่องสั้นของ "อิงอร" จำนวน 80 เรื่อง ปรากฏว่าท่านนิพนธ์สร้างเรื่องให้มีบทสนทนาเป็นส่วนใหญ่ คือมีจำนวนถึง 78 เรื่อง และเรื่องสั้นที่ไม่มีบทสนทนาเพียง 2 เรื่อง คือเรื่อง "คนธรรมดา" และ "ที่สุดของชีวิต" ซึ่งแต่ละเรื่องนั้น "อิงอร" สร้างบทสนทนาด้วยวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

3.1 บทสนทนาที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง บทสนทนาในลักษณะนี้จะช่วยให้เรื่องดำเนินไปอย่างรวดเร็ว โดยผู้ประพันธ์ไม่ต้องบรรยาย เช่น เรื่อง "น้ำตาพระจันทร์" บทสนทนาตอนหนึ่งช่วยให้เรื่องดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ดังตัวอย่าง

"ท่านองคะ"

"ครับ"

"คุณคิดว่าเรามาพบกันสายไปหน่อยไหมคะ เราเสียเวลาคอยกันถึงสิบสี่ปีเพราะความไม่เข้าใจกันเพียงนิดเดียว"

"มันเป็นความผิดของผมเอง วิมันเป็นความผิดของผมคนเดียว อย่าพูดถึงมันเลย ผมอยากรู้ในขณะนี้ว่าพิธีแต่งงานของเราวันนี้ แทนที่จะมีเลี้ยงแขกเหมือนคนอื่นคุณกลับขอให้ผมจองตั๋วเรือบิน จองโรงแรมสมิทธา ปิงฮิลล์ กวาลัมเปอร์ สิงคโปร์ แห่งละคืน คุณขอให้ผมพาไปจดทะเบียนสมรสแล้วขึ้นเครื่องบินบินมาสงขลาเลย เหมือนกับจะหนีใครมา คุณหนีใครครับ วิภา ?"

"หนีคนอื่น หนีตัวเอง หนีวิภาคนเดิม ให้คุณพาวิภาคนใหม่มาพบกับคุณท่านอง วิภาใหม่ ที่เรากำลังพบกันอยู่นี้-ใจคะ ค่ะคนแรกที่สงขลา โรงแรมสมิทธา บ้านเดิมที่"

วิเคຍอยู่มาตั้งแต่เด็ก เคยฝันเมื่อวิเคยามาทำงานว่าถ้าวิบงเอิญ ให้แรงงานอีกครั้ง จะมานอนฟังเสียงคลื่นเสียงลม ภูน้ำทะเลพลัวกระทบแสงจันทร์กับคนที่รักและรักวิ เข้าใจวิ ที่โรงแรมนี้แต่ลำพังแล้วต่อจากนั้นก็จะเป็นกันจนสุดแสนทดแทนวันเวลาสิ่งที่วิ เสียไป หลังจากนั้นก็กลับมาตาย วิก็ไม่เสียค่าชีวิต นี่เป็นความปรารถนาของ เจ้าสาวที่ไม่สาวของคุณ วิคิดอย่างนี้จริง ๆ แล้วขอบคุณอย่างแรงที่คุณช่วยให้ความ ฝันของวิสมหวัง¹

เรื่อง "สาย" บทสนทนาระหว่าง "จินตรา" และ "เคชา" จะช่วยในการดำเนินเรื่อง แผนการบรรยายของผู้ประพันธ์ ดังตัวอย่าง

"ไปตรวจมาแล้วค่ะ"

"ใช่ไหม ?"

"ใช่ ! "

"แม่ ?"

"ร้อยเปอร์เซ็นต์"

"สาย ! "

"ไม่มีทางช่วยบ้างหรือ หมอกับคุณก็คุ้นเคยกันนี่"

"ก็เพราะคุ้นเคยกันนะซิคะ ฉันจึงไม่ขอร้อง หมอกับเขาเป็นเพื่อนกัน"

"คุณไม่ลองหมอต้อนมีดมาไป เพื่อนผมก็มี ผมพาไปก็ได้"

"ไม่ค่ะ ฉันทำไม่ได้"

"แล้วคุณจะทำอย่างไร"

"ก็ปล่อยให้มันเป็นไป ว๊อตเอเวอร์ วิลบี-วิลบี จะทำใจได้คะมันเป็นไปแล้ว"

"คุณน่าจะป้องกันได้"

"ฉันป้องกันอยู่แล้ว ป้องกันอยู่ตลอดเวลา อยู่มาได้ถึงสามปีเห็นไหมคะ"

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "น้ำตาพระจันทร์," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. (186) : 23 ; พฤศจิกายน 2519.

"แล้วทำไมจึงผลอ"

"ไม่ได้ผลอ ฉันเลิกคุณเมื่อเขาบอกฉันว่าเขาไปทำห้วยมาแล้ว มีหลักฐานมาให้
คุณด้วย"

"เขาหลอกคุณให้เลิกคุณใช่ไหม"

"ใช่ ฉันถูกเขาหลอก"

"หลอกคุณเพื่ออะไรกันนะ"

"ก็เพราะเขาไม่โง่ซิคะ ใครบ้างที่อยากจะเคราะห์ร้ายเสียอะไรไปหมด
ทุกอย่างในเวลาเดียวกัน เสียอนาคตเสียงาน เสียเมีย อย่างน้อยเขาก็ยังเห็นฉัน
เป็นกอหูก้าลายน้าให้เขาเกาะพอกพุงตัวไม่ให้จมน้ำตาย เขาเริ่มรู้เมื่อฉันขอแยกทาง
แล้วฉันก็ไม่ได้ระวังตัว"

"เพราะคุณยังติดเขาไม่ขาดใช่ไหมล่ะ ?"

"ก่อนที่เขาทำให้ฉันเจ็บช้ำ เขาเคยทำให้ฉันรักนะ เขายังมีความดีเหลืออยู่
บ้าง ความดีของเขาทำให้ฉันติดเขาไม่ขาด"

"ก็หมายความว่า คุณบอกข่าวร้ายให้ผมรู้"

"ค่ะ ถ้าคุณคิดว่ามันจะเป็นข่าวร้าย บอกตรง ๆ ว่าฉันช่วยตัวเองไม่ได้
หมดหนทางจริง ๆ สิ้นฉันเสียเถอะค่ะ ถึงอย่างไรฉันต้องอยู่กับเขาต่อไป ต้องอยู่
ร่วมทุกข์กับเขาต่อไปจนกว่าจะหมดกรรม ฉันส่งสารเขาจากเขาไปไม่ลงหรอก เขา
กำลังเคราะห์ร้าย..."¹

เรื่อง "หอมคอกพดด้วง" บทสนทนาระหว่าง "มัทรี" กับ "ทณง" ก็ช่วยให้เรื่อง
ดำเนินต่อไป ดังตัวอย่าง

"วิมลสหายที่หรือคะ ทำไมไม่ชวนเจอลงมาด้วย"

"อ้าว นี่คุณ ไม่รู้เรื่องคอกหรือ"

¹ ไม้เท้าเกยม หุตาคม. "สาย," โดยอิงอร(นามแฝง). น่านตะวัน. 4(187) :
๒๕; พฤษภาคม 2519.

"เรื่องอะไรกันคะ"

"วิลลากลับมาอยู่ที่นี่ปีกว่ามาแล้ว"

"แยกกันอยู่หรือคะ"

"แยกกันเลย เขาแต่งงานใหม่แล้วกับเพื่อนผมเอง"

"โอ้...แล้วลูก ๆ"

"กลับมาเป็นหลานของคุณตาคนหนึ่ง เป็นหลานของคุณย่าคนหนึ่ง...ผมได้กินหัวปรี"

"เพราะเหตุนี้ห่วยหรือเปล่า ที่ทำให้คุณคิดถึงฉันในวันนี้"

"ผมคิดถึงคุณในวันนี้มาก่อน ตั้งแต่วิลลาอยู่ คิดถึงอยู่ตลอดมาไม่เคยเปลี่ยนแปลง คุณละมัทรี เคยคิดถึงวันนี้ของเราบ้างไหม"

"เคยเป็นบางครั้ง เมื่อแรก ๆ ที่ยังลืมนิสนิธิ ก็ไม่รู้จะคิดไปทำไมนี่คะ ที่อยู่ทุกวันนี้ก็อยู่อย่างธรรมดาแล้ว ไม่อยากคิดหาความเพื่อครี้อใจมาใส่ตัวโดยไม่จำเป็นใช้ไหมคะ นี่เราจะไปไหนกันคะ เลี้ยวเข้าซอยทำไม"

"ผมจะพาคุณไปให้พ้นจากความทุกข์ธรรมดาใจ อย่างน้อยก็สักสี่ชั่วโมง"

"จะพาฉันไปไหน"

"นั่งเฉย ๆ นะ พาไปกินข้าวฟังเพลงเพราะ ๆ ที่คุณชอบ อย่าทำหน้าอย่างนั้นซี คุณบอกผมแล้วไม่ใช่รีว่าพาไปไหนก็ไป ให้พ้นบ้าน คุณให้ผมหึ่งกินวันเสาร์คืนนี้หึ่งกิน กับกลางวันวันอาทิตย์พรุ่งนี้ด้วยอย่าลืมนั่นแน่ะ วิวาห์ที่ผมจะพาคุณไป... อยู่ห้องใต้ดิน รับรองว่าคุณห้องชอบ ห้องอาหารมีกำแพงกระจกชั้นน้ำทะเลไว้ให้ดูปลาว่ายวนอยู่รอบ ๆ ให้เรารู้สึกว่ากำลังอยู่ในกันทะเล มีเพลงจากเปียโนสดมือทองและนักร้องเสียงทองเป็นคน ๆ เทียวกัน ร้องให้หึ่งไทยหึ่งฝรั่ง"

"เดี๋ยวค่ะ ทำไมคุณจึงคิดว่าฉันต้องชอบที่นี่"

"แล้วคุณจะรู้ว่าทำไม มาซิ...นิหรี สี่ชั่วโมงต่อไปนี้เรากำลังลงไปอยู่ใต้บาดาล ขอให้คุณลืมนเรื่องข้างบนเสียให้หมด แล้วถ้าจะกรุณา ยื่นมือมาเกาะแขน"

ผมไว้ให้สนิทสนมเหมือนวันนั้นของเรา จะเป็นเกียรติอย่างสูงสุดกับผม ทางเดิน
นี้ก่อนนะ มัทธิยาห์คือ เอาละพอดี ยืนขึ้นมาแล้วล่ะ ๗

3.2 บทสนทนาที่ช่วยให้รู้จักลักษณะนิสัยของตัวละคร บทสนทนาในลักษณะนี้จะ
ทำให้รู้จักตัวละครในเรื่อง ทั้งรูปร่าง หน้าตา นิสัยใจคอ โดยผู้แต่งไม่ต้องบรรยายเอง
ทั้ง ๆ เช่นปรากฏในเรื่อง "เลือดไป-ลมมา" "อยู่มีด" "มธุรสหลังแต่งงาน" "ช่องนาง"
และ "น้ำใจ" เป็นต้น

เรื่อง "เลือดไป-ลมมา" "อิงอร" ให้อ่านบทสนทนาที่บ่งบอกถึงลักษณะนิสัยซึ่งทาง
ของ "โสภาคย์" โดยปราศจากเหตุผล ว่า

"โอ...คุณโสภาคย์...คุณได้เป็นรองอธิบดีมาอย่างไร...คุณไม่ใช่ผู้ใหญ่
เลยเลยนะ-ทำไมคุณไม่มองเหตุผล...ไม่เห็นความจำเป็นที่พัชรีเขาจำเป็นต้องอยู่ช่วย
แม่ทำงานให้เสร็จ-ความจริงถ้าคุณคิดแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อผมบ้าง มันน่าจะเป็นหน้าที่
ของคุณนะ งานอย่างนี้"

"ก็บอกแล้วไม่ใช่หรือว่า-ฉันจะไม่เกี่ยวข้องก้าวก่ายกับงานของคุณ-เรื่องงาน
เราต่างคนต่างทำ"

"ก็เพราะอย่างนี้ พัทธรีเขาจึงต้องช่วยผมทำให้เสร็จตามกำหนดที่มหาวิทยาลัย
ประกาศ-ผมไม่เห็นเสียหายอะไร"

"ก็ได้โอกาสจูงจิ้งก้านสบายใจไปเกือบทั้งคืน-จะเสียหายอะไรเล่า คุณท้อ"

"ถ้าเช่นนั้น-คุณก็รู้คำตอบที่อยู่แล้ว...สำหรับคำถามที่คุณถามผมว่าทำไมพัชรี
ไม่ลงมากินข้าวพร้อมกัน"

"ฉันถามว่าคุณไปทำอะไรเมื่อถึงต่างหาก"

"ก็ผมตอบแล้วว่าผมทำตามคุณสั่ง-คือหยุดส่งสิ่งกับน้องของคุณ"

"แล้วก่อนหน้าที่คุณเลิกส่งสิ่งล่ะ คุณทำอะไรลงไปบ้าง-คะ ?"

นักกฤษณม หุตะคม. "หอมดอกพลับพลึง," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.
23 ; ตุลาคม 2519.

"คุณโสภาคย์ ผมขอร้อง...พัชรีเป็นน้องแท้ของคุณ-น้องกำพร้าที่คุณและผมรับ
หน้าที่อุปการะเลี้ยงดูมาตั้งแต่เริ่มแรกแต่งงาน-เหมือนแม่เหมือนพ่อ คุณไม่น่าจะคิด
อะไรไปในทางที่ทำให้แก่เสียหาย ผมรับว่าผมรักพัชรี-แรกก็รักอย่างถูก...
อย่างน้อง..."

"แล้วต่อมาละคะ...รักอย่างไร"

"คุณโสภาคย์...ผมอายุสี่สิบแปด จวนจะห้าสิบอยู่แล้วนะ..."

"ก็พอเหมาะแล้วนี่คะ-กับยายอึ่งที่กำลังเป็นสาวเต็มตัว-ป้าหน้าเรียนสำเร็จก็
แต่งงานเสียเลย ไม่ต้องทำลับ ๆ ล่อ ๆ คุณกล้าแต่งงานล่ะถ้าฉันจะหย่าให้"

"คุณโสภาคย์ !"

เสียงหัวเราะเยาะหยัน หันขึ้นอีกครั้ง ดังแรงกว่าเดิม เหมือนกับเจตนา
จะให้ไถ่กินไปถึงใครคนหนึ่งซึ่งนั่งบนหน้าร้องให้อยู่คนเดียวภายในความมืด ใน
ห้องนอนเล็กห้องหนึ่งที่ห่างไปทางด้านเฉลียงตึก

แต่ต่อมา เสียงหัวเราะเยาะหยัน เปลี่ยนเป็นเสียงร้องไห้...แล้วบ้านทั้ง
บ้านก็มีแต่ความเงิบ¹

เรื่อง "น้ำใจ" บทสนทนาระหว่าง "ชาลี" กับ "สินี" ทำให้ทราบถึงลักษณะนิสัยที่
สำคัญของ "ตาบัว" ได้เป็นอย่างดี ว่า

"ตาบัวเป็นคนเมากะกะไม่มีสัมมาคารวะ นำปลตออกจากงาน นั่นคือตาบัว
ในสายตาของผู้บริหาร แต่ตาบัวในสายตาของผม ผู้เป็นหัวหน้าฝ่ายที่อยู่ใกล้ชิด
ตาบัวเป็นการโรงที่คุ้นหนึ่ง แกเป็นคนดี คุณสินี อย่างน้อยความซื่อตรงต่อหน้าที่
ของแกทำให้คุณพลอยได้รับคำชมจากผู้บริหาร"

"ความซื่อของตาบัว แล้วผู้บริหารมาชมคิดันทำไมคะ มันไม่เกี่ยวอะไร
สินี" หิดันถามชาลีอย่างงงงวย

¹ ลักข์เกษม หุตาคม. "เลือกไป-ลมนมา," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย.
พ.ศ. 2500 : 31, 36 ; กันยายน 2519.

ชาลส์อธิบาย

"ผมก็ว่าไม่เกี่ยว ถ้าผมไม่เห็นเหตุการณ์ด้วยตาตัวเอง คุณจำคืนวันงานเลี้ยง
ปีใหม่นี้ไหม ตาบัวเมา"

"จำได้ค่ะ แก่หัวต๋อยคุณด้วย" จิณต๋อ

"ผู้อำนวยการก็เมาเหมือนกัน"

"ค่ะ ท่านสนุก เป็นกันเองกับเราที่เหลืเกิน เป็นครั้งแรกที่จิณต๋อได้กินท่าน
ร้องเพลงร่ำวง"

"ครับ...นอกจากร้องเพลง นาฬิกาข้อมือราคาห้าหมื่นบาทที่บริษัทสวิสส่งมา
ให้เป็นของขวัญปีใหม่ ผู้อำนวยการถอดให้พวกเราชม แล้วผู้อำนวยการไปถอดลิ้ม
ไว้ในห้องน้ำ แต่ผู้อำนวยการเลยมาชมคุณสินกับผม"

"ชมจินต๋อ"

"ครับ ชมว่าคุณเป็นคนดี"

"เอ๊ะ...จินต๋อไม่เข้าใจ จินต๋อไม่รู้เรื่องอะไรเลย"

"ตาบัวเข้าห้องน้ำหลังผู้อำนวยการ ผมเห็นแกเข้าไปอยู่คนเดียว ตาบัวเก็บ
นาฬิกาเรือนนั้นได้แกงพวกใส่กระเป๋ากลับบ้าน แต่วันเปิดงาน นาฬิกาของผู้อำนวยการ
ก็กลับมาวางอยู่บนโต๊ะก่อนที่ทุกคนนั่งทำงาน แกเอานาฬิกาเรือนนั้นมาคืน"

"หรือคะ" จินต๋อใจหายวบ "ทำไมแกเก็บเอามาคืน...ทำไมแกไม่เก็บเอาไว้
ผู้อำนวยการไม่มีทางรู้เลยว่าตาบัวเก็บได้ แล้วทำไมแกไม่คืนแก่ผู้อำนวยการเอง
อย่างน้อยก็จะได้รับความที่ความชอบ"

"ผมก็ไม่รู้ว่าทำไม รู้แต่ว่า ระหว่างนี้ตาบัวกำลังเคี้ยวกร่อนเรื่องที่อยู่ กำลัง
ห้องการเงิน ตาบัวเป็นคนจน เป็นภารโรง เมื่อแกขอกู้เงินสวัสดิการเอาไป
ปลูกบ้านผ่านผม ผมแอบไปดูที่อยู่แกแล้วรีบเสนอผู้อำนวยการพิจารณาอนุมัติ ลืมนึก
ถึงความประพฤติส่วนตัวของตาบัว โดยเฉพาะเรื่องเมาอาละวาดถึงกับหัวทิ่มน้ำชก
ผมบันทึกเป็นหนังสือบริษัทห้าหมื่นบาท ถ้าเป็นอย่างตาบัวกู้เงินไปแล้วไม่ปลูกบ้าน ไม่ใช่หนี้"¹

¹ ภัททิ์เกษม หุตาคม. "น้ำใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
อิงอร. 2513. หน้า 271 - 273.

เรื่อง "อยู่มีค" บทสนทนาระหว่าง "จิตรี" กับ "กุญ" แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัย
ที่ผิดชอบของ "กุญ" ที่มีต่อคู่หมั้นของเขา จนเกิดความขัดแย้งขึ้นอย่างรุนแรงในตอนหลัง
อย่าง

"...คิดฉันเป็นคู่หมั้นของคุณะกุญ"

"ผมทรมานคุณเพราะอะไร คุณควรจะรู้" เขาตอบ

"ช่วยกู้หน้าเท่านั้นหรือคะ"

"นั่นเป็นส่วนสำคัญ"

"คุณไม่ได้รักคิดฉันหรือคะ"

"ผมเคยรักคุณจริงในอเมริกา อาจจะเพราะคุณสวยเหลือเกิน จนผมอดรัก
คุณไม่ได้ หรือไม่ก็อาจจะเพราะเราต่างก็ไร้หัวใจ และเพราะเรามีอิสรภาพมาก
เกินไปในแผ่นดินและกลิ่นไอของเสรีภาพที่ไม่ใช่แบบไทย ผมเสียใจเหมือนกัน
ที่คิดว่าเราน่าจะขึ้นจากฝันร้ายเสียที"

"คุณพูดด้วยความจริงใจแน่หรือคะ กุญไม่มีอะไรหรือใครชักจูงและปลุกคุณให้
ใจจากการหลับที่คุณคิดว่าเป็นการฝันร้ายของคุณเองหรือคะ"

"จิตรี ถ้าเธออยากจะนอนหลับเพื่อจะฝันร้ายต่อไปตลอดชีวิต เธอก็มีสิทธิ์
ที่คุณควรจะตื่นเสียทีไม่ใช่หรือเธอ" เพื่อนคิดฉันว่า เขาอนหลับกับเธอมานานพอ
แล้ว ไม่น่าจะเห็นแก่ตัว"

"ใครคะ เห็นแก่ตัว"

"เธออะซิ จิตรี เธอเห็นแก่ตัว เธอกำลังคิดถึงตัวกุญไว้ เธอไม่ได้รักเขาจริง"
คุณหมอเพื่อนรักของฉัน

"กมล เธอมีหัวใจหรือเปล่าอะ อะไรบังคับให้เธอคิด เธอพูดอย่างนี้"

"เขาามพูดออกมาจนได้หลังจากนั่งอึ้งไปนาน"

"ความรักกระมังจ๊ะ เพราะว่าดิฉันก็มีหัวใจเหมือนกับเธอเหมือนกัน"

"กุญคะ" ดิฉันจับไหล่คู่หมั้นดิฉันเขย่าอย่างลึ้มตัว "คุณละ มีหัวใจกับเธอ
ไม่" บอกมาซิคะ คุณมีหัวใจเหมือนกมลไหม"

"ผมเป็นปุถุชนคนหนึ่งนะ จิตร มีทั้งหัวใจและยิ่งกว่านั้น ความสำนึกว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรควรจะมี อะไรควรจะมี อะไรควรจะมี รู้ว่าเราเกิดมาเพื่อเดินไปข้างหน้า หรือถอยกลับหลัง จิตรคิดว่ามองโลกและชีวิตด้วยสายตาของคนที่ได้รับการศึกษาที่ คุณน่าจะมี"¹

3.3 บทสนทนาที่ช่วยให้วิธีการไม่ซ้ำซาก คือเปลี่ยนเป็นบทสนทนาบ้าง เป็นการบรรยายบ้าง เช่นปรากฏในเรื่อง "เทวีแห่งอดีต" "กินรีรำไห้" "อา" น้ำผึ้งในหุบเขา" "ของเธอกับैया" เป็นต้น

เรื่อง "เทวีแห่งอดีต" การนำเสนอเรื่องออกมาในรูปของจดหมายที่ "น้อย" และ "นาริส" เขียนบันทึกความประทับใจในความรักระหว่างคนทั้งสองโต้ตอบกัน การนำเสนอเรื่องในลักษณะส่วนใหญ่เป็นการบรรยายสั้น ๆ แต่ตอนหนึ่ง ผู้ประพันธ์ได้นำเอาบทสนทนาสั้น ๆ มาแทรกไว้เพื่อไม่ให้ซ้ำซากและเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ ทั้งตัวอย่าง

แม่ที่จะเป็นจิตรกรมือเอก หรือแม่ที่มีกล้องถ่ายจำลองภาพที่ดีเลิศ ที่ยังคิดว่า ภาพวาดหรือภาพถ่ายที่จะให้มาช่วยกิริยาตกใจและอายของน้อยในขณะนั้นยังงามไม่ถึงกับเท่าที่สายตาที่จ้องจ้องหลักมาเอง สายเลื้อยผ่านสู่แก้มน้อยจนเป็นกลีบบัว—สะอื้น สดุ้ง—ทำท่าเหมือนจะร้องไห้—โถ ยอครัก—อายพี่ เมื่อรู้ตัวว่าแรงรักโอบน้อย เข้าไปอยู่ในที่จน เราพูดกันถึงเรื่องบ้านที่อยู่ในที่ไกล—ยังไม่ได้พูดในเรื่องรัก อายทำไมกับความรักไม่ใช่ความที่หน้าอาย

"บัดนี้น้อยรู้แล้วไม่ใช่หรือ ว่าทำไมเราพูดถึงเรื่องบ้าน"

"น้อยไม่รู้—" เสียงน้อยเริ่มร้องไห้"

"พี่รู้" พี่ช่วยหัวเราะกลบ กอดคอสาธยายน้ำผึ้ง...บนผมน้อยมาให้แก่โดยที่ ราน้ำผึ้งซ่อนเป็นพยานรู้เห็นความตกลงของเราอย่างแท้จริงในที่นี้ พี่ต้องการ ราน้ำผึ้ง"

¹ ภัททิยา เกษม หุตาคม. "อภิมันต์," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) อิงอร. 2513. หน้า 493 - 495.

"ขอไปทำไมคะ"

"ขอไป...คม"

"บนต้นก๊อดม ถ้าพี่ต้องการผมกลิ่นสายน้ำผึ้งที่ต้องการซ่อน เพราะมันอบอยู่ กับกลิ่นผมน้อยตั้งแต่เช้า ซ่อนอื่นเหี่ยวจะหายหอม แต่ซ่อนที่อยู่บนผมน้อยเหี่ยวกลิ่นดอกไม้อาจจะสิ้นเหลือไว้แต่กลิ่นผมให้พี่เก็บถนอมไว้ให้นาน...จนกว่าเราจะพบกันอีกครั้งหนึ่ง"

"ดอกไม้ใกล้ทวงนะคะ"

"ดอกไม้ใกล้กลางดวงใจพี่"

"หยิบเอาเองสิคะ"

"พี่ไม่นิยมกิริยาโจร"

"น้องหยิบให้พี่เองไม่ได้...โอ้...พี่"

พี่โจรรักด้วยเสียงเครือของน้อย พี่เข้าใจ น้อยไม่ซัดที่จะให้ แต่ไม่กล้าที่จะหยิบส่ง น้อยระแวงและไว้ตัว กลัวพี่จะรับรักไว้รอน และคิดว่าเราอาจจะรักกันเร็วเกินไป

"หยิบเอาซิคะ ตกจากผมน้อยแล้ว"

"พี่ไม่ต้องการของตก"

"มันสมควรตกคะ ตกลงมาเอง"

"แต่เจ้าของอาจทวงแทนและไม่เต็มใจให้เพราะระแวงใจพี่"

"พี่คิดว่าใจน้องจะถูกระแวงบ้างไหมคะ"

"ถูกระแวงไว้ ถ้าไม่ใช่ดวงใจนี้"

"พี่ไม่หึงของ ๆ น้อยนะ"

"พี่หึง...ไว้ในอกแห่งเดียว"

สายน้ำผึ้งซ่อนนั้นก็ตกมาอยู่ในอกพี่ ด้วยมือเล็กของน้อยเอง ตั้งแต่บัดนี้...

และกระทั่งบัดนี้

คนนอกที่มีรอยอื่นเคยอิง ซึ่งน้อยเกลียด

เรื่อง "อา" การนำเสนอเรื่องออกมาในรูปของการบันทึกความประทับใจของผู้หญิงคนหนึ่งที่มีต่อผู้มีพระคุณของเธอคนหนึ่ง ที่ได้อุปการะส่งเสียให้เธอได้เรียนสำเร็จ จนกระทั่งได้กลายเป็นความรักขึ้นในเวลาต่อมา ในตอนหนึ่งผู้ประพันธ์ได้แทรกบทสนทนาของตัวละครเข้ามาด้วยก็เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศไม่ให้ซ้ำซากจากการบรรยายดังตัวอย่าง

อาชา

หนูมีแต่ความเคารพ ยำเกรงและเกรงใจอา ไม่เคยคิดจะรักอาสักนิด และไม่เคยคิดด้วยซ้ำว่า อาจะเป็นผู้ชายที่น่ารักที่สุดในโลกอย่างนี้

เมื่อหนูเรียนสำเร็จ โดยไม่ต้องไปตากหนักร้องเพลงหาเงิน อาฝากให้หนูทำงานทำ มีฐานะและรายได้สมกับความรูที่เรียนมา หนูก็คิดเพียงแต่จะหาทางตอบแทนพระคุณอาด้วยความกตัญญู อย่างหลานของอาอย่างเดียวนะ

แล้วเมื่ออาให้ความรักความปรารถนาดีให้ความสนิทสนมกับหนูมากเข้า จนหนูอดรักอาไม่ได้ หนูรักอาทีละนิด ฐานะความเป็นอยู่ของอาทำให้หนูยำเกรงและเจียมตัวไม่กล้าจะรักอาออกไปเกินฐานะที่ถนัดกว่าที่ต้องหาเลี้ยงตัวเอง หึงพาศัวเองอย่างหนู หนูก็ยังคิดว่าถึงหนูจะแอบรักอาข้างเดียวหนูก็ไม่ผิดอะไรตรงไหน เมื่ออาไม่มีทางจะรู้ความในใจของหนู เพราะอาไม่มีความจำเป็นจะต้องรู้

หนูไม่ได้คิดสักนิดว่าอา ก็แอบรักหนูมาทีละนิดเช่นเดียวกัน

ถ้าวันไหนหนูไม่ไปปรึกษาอา เรื่องหัวท้งงานที่เป็นพ่อม้วยขอให้หนูแต่งงาน

กับเขา

อาคงไม่แค้นพราญความรู้สึกที่อาซ่อนไว้ให้หนูรู้ โดยที่อาไม่ได้ตั้งใจ

"ตามใจหนู..."

อาให้คำปรึกษาหนูแต่เพียงแค่นั้น อายิ้มเศร้า ๆ

หนูน้ำตาร่วง น้อยใจคำปรึกษาของอา ที่ตามใจหนูง่าย ๆ

หนูคิดว่าอาจะต้องหักท้าน หาเหตุผลให้หนูอยู่อย่างเดิมต่อไป อาเป็นคนมีเหตุผลพอที่จะคัดค้าน ทำไมอาไม่ทำ

อาทำให้หนูผิดหวัง ทำให้หนูเกลียดการ "ตามใจ" ของอาที่หนูเคยรัก ที่ช่วยให้อารัก หนูตามใจหนูคนนี้เพิ่มขึ้นทุกวัน

"อาอยากให้งูแต่งงานมากเต็มที่แล้วหรืออะ" หนูถาม

"เมื่อไม่ยากตกลงกับเขา แล้วมาถามอาทำไม"

"หนูอยากฟังเหตุผลที่อาคัดค้าน"

"เพื่ออะไร-เพราะอะไร ?"

อาถาม

"ไม่ทราบ แต่เรื่องนี้หนูยังไม่อยากให้อาตามใจ"

อาเชยน้ำตาให้หนู-ด้วยมือเปล่า

แล้วหนูก็ขมหน้าลงกับมือของอา เอามือของอามาประทับไว้กับหน้า

หนูจูบมืออา... น้ำตาหนูเปียกมืออา

อาปล่อยให้หนูจูบ-จนน้ำตาแห้ง¹

3.4 บทสนทนาที่สร้างความสมจริง เป็นบทสนทนาที่มีลักษณะเหมาะสมกับฐานะ

ของตัวละคร

เรื่อง "ไผ่ร่วมไม้" "อิงอร" ใช้บทสนทนาที่มีลักษณะสมจริงของตัวละครที่อยู่ในฐานะพระภิกษุผู้ทรงศีลกับผู้หญิงคนหนึ่งที่ต้องการหนีชีวิตอันวุ่นวายมาบวชชี อันแสดงให้เห็นถึงภูมิความรู้ทางธรรมะของพระภิกษุนั้น ทั้งข้อความที่ว่า

"เจริญพร เป็นอันว่าคุณไม่มีภาระที่ห้องหว่าง ขอทราบถึงสาเหตุที่อยากจะบวชชี อาตมาไม่คิดว่าเพราะศรัทธา เพราะชีวิตของหมอ งานสังคมและความเป็นอยู่ประจำวันไม่ได้หัวพันกับวัดและคนในวัด อาตมาเข้าใจว่าคุณคงมีความทุกข์ร้อนทางจิตใจสองทาง อาจจะเป็นทุกข์ที่เกิดจากสถานที่ทำงานทางหนึ่ง กับทุกข์ที่เกิดจากครอบครัวทางหนึ่ง คุณคิดว่าทางกับทุกข์ทางอื่นไม่ไ้ คุณคิดว่าการเปลี่ยนสถานที่เปลี่ยนสภาพของตัวเอง จากความเป็นหมอ-เป็นเมีย-มาเป็นชี เสียชั่วระยะเวลาหนึ่ง จะช่วยแก้หรือช่วยให้คุณลืมความทุกข์ได้ อาตมาเข้าใจเช่นนี้จะถูกต้องหรือไม่ ?"

¹ สักดิ์เกษม หุตาคม. "อา," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(184) : พฤศจิกายน 2519.

"ถูกค่ะ"

"ถูกทางไหน ทางภาระงานหรือทางครอบครัว ?"

"ทางครอบครัวค่ะ"

"ถ้าทุกข์เกิดจากครอบครัว อาตมาเข้าใจว่าคงจะไม่ใช่ความทุกข์ที่มาจาก
เศรษฐกิจบีบรัดเหมือนครอบครัวอื่น เพราะคุณและสามีมีความรู้ฐานะทางภาระงาน
ก็ทั้งสองคน สามีภรรยาที่ได้รับการศึกษาสูงในครอบครัวเช่นนี้ จะไม่มีการขัดแย้ง
ในการครองชีวิต เพราะต่างก็เข้าใจสภาพชีวิตและความต้องการของชีวิต ตรงนี้
เป็นประเด็นสำคัญ ขอให้คุณขังใจให้ดีแล้วตอบอาตมาด้วยความจริงใจ บางที
ความเข้าใจและความคิดเห็นของอาตมาจะเป็นประโยชน์กับคุณ จะช่วยให้คุณได้
ความนึกคิดใหม่ ก่อนที่คุณจะคิดว่าการบวชอยู่รักษาศีลปฏิบัติธรรม ภายใต้อาณัติ
วินัยจะช่วยปลดปล่อยความทุกข์ใจของคุณได้ดีกว่าวิธีอื่น ขอให้ไว้วางใจอาตมา อย่า
คิดว่าในฐานะพระ แต่ขอให้คิดว่าในฐานะสัตว์โลกที่เกิดมาร่วมทุกข์กับคุณ ความ
เป็นพระของอาตมาจะช่วยให้คุณผู้เป็นหมอรู้อากาสาวพัสตร์ที่อาตมานุ่งห่ม ความชั่ว
ที่อาตมาละเว้น กับธรรมะที่อาตมาปฏิบัติ คงจะเป็นจริยาสงฆ์เช่นเดียวกับจริยา
ในพหุของหมอ อาตมาอยากจะทำตัวเป็นนักสังคมสงเคราะห์ให้คุณคลายทุกข์มากกว่า
เป็นพระอุปัชฌาย์ให้เปล่งคำให้คุณรักษาศีล อาจจะช่วยทุกข์ใจของคุณได้ไม่เท่าความ
จริงจากสิ่งที่เป็นสมุฏฐานให้ทุกข์เกิด"¹

เรื่อง "เลือกไป-ลมมา" "อิงอร" ใช้บทสนทนาของตัวละครที่อยู่ในฐานะเพื่อนสนิท
เพื่อสร้างความสมจริงว่า

"เฮ้ย-โกติน-ท่านรองเมียลื้อ อ้าวตรวจเช็กเรียบร้อยแล้ว ไม่เห็นเป็นอะไรนี่
เรื่องที่เราทั้งหลายทั้งปวงยังที่ ยังวังได้อีกหลายหมื่นไมล์ไม่ต้องเข้าอุ้งกเรื่อง
อันนี้ที่เขาคิด"

¹ ภัททิ์เกษม หุตาคม. "ให้ร่มไม้," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(190) :

55 ; ธันวาคม 2519.

"ขอบใจไว้อย่างยิ่ง แต่ระบบไฟดูเหมือนจะไม่สะดวกอยู่นะ ทราจดูหรือเปล่าอาการทางประสาทบ้างหรือเปล่า"

"ตรวจหมดแล้วละ ระบบไฟถือว่าไม่สะดวกนั้นนะ มันเกี่ยวกับวียไว้นะ เมโนโปส คือเลือกไปลอมมาสลับห้ากว่าเข้าแล้วไม่ใช่หรอ"

"ก็แถวนั้นแหละ"

"ไอ้โน้มนั้นจะขาด จิตใจผิดปกติ หงุดหงิด งอแงขี้ระแวงสงสัย ไม่เกี่ยวกับประสาท ล้อประพาศิตัวให้ทีหน่อยก็แล้วกัน ชี้ทีไหนซิ"

"ใช่ เมื่อก่อนไม่เคยเป็นนี่ อ้าวหยาเบ และทะเลกว่านี้ก็ไม่เคยงอแง แต่หนูชักเอา บ้านแทบแตกนี่"

"ล้อไปแอบไปหยอดไข่ไว้ที่ไหนซี"

"เปล่าเลย-ให้ตายห่า"

"แล้วหึงอะไร"

"หึงน้องตัวเอง"

"ใคร ?"

"น้อง...เมย์"

"ยายอึ้งนะเธอ ?"

"เออ"

"ล้อไปทำอะไรเข้า"

"เอายกแล้ว ชักอีกคนแล้ว เบลาเลย ก็อยู่กับมาตั้งแต่เด็ก รักเหมือนลูกไว้นะ"

"ยายอึ้งนี่โตขึ้นสวยนะเว้ย อ้าวเห็นที่ไรใจมันอยากคิดเป็นหนุ่ม ดอยหลังไปสักปี หรือเป็นหรือเปล่า"

"บอกว่า เบลาเลย ไม่เคยคิด"

"ดีแล้ว...เพื่อสวัสดิภาพของครอบครัว ล้อควรจะให้ยายอึ้งมีแฟนเสียเร็ว ๆ ให้เขยที่เวียอยู่ในวัยเลือกไปลอมมา กับน้องเวียสวย ๆ มันก็จะถูกชะตากันนะเว้ย ล้อลั่น"

"เออวะ จะไม่ลืม"

"แต่เกือบลืมแล้วใช่ไหมล่ะ"

"ไอ้ป้า หมอบ้า ๆ ตามป้า ๆ"¹

3.5 บทสนทนาที่ทำให้ประทับใจ น่าอ่าน น่าสนใจ และมีชีวิตชีวา เป็น

ลักษณะของบทสนทนาที่คมคายมีอารมณ์ขันหรือพูดให้ถูกต้องตามฐานะตัวละคร สัมกับบทบาทในตอนนั้น ๆ

เรื่อง "สยามลัคคัสใจ" บทสนทนายระหว่าง "กรวิก" กับ "สยามล" แสดงให้เห็นถึงบุคคลทั้งสองอยู่ในฐานะเพื่อนสนิทกันและแฝงไปด้วยอารมณ์ขันอันจะทำให้บทสนทนา น่าสนใจมากขึ้น ดังตัวอย่าง

"ใจร้าย... จดหมายไม่ค่อยตอบเลย เขียนมาขอความรักเขาเหมือนขอทาน จะส่งสารสักนิกก็ทำไม่ คนอะไรคอยดูเดะวันนี้เจอหน้าเมื่อไหร่จะจกเอาขนมจิบมาขาย"

"จ๊วย! -อ๋อานะ ไม่ซื้อ อยากขายไปขายที่อื่น มันจะกลับบ้าน บรรยงบรรยายไม่ไหวแล้ว"

"ฟังหน่อยนะ... อยู่พบหน้า เป็นขวัญใจให้หน่อยซี ขอชิมตัวไว้ดูหน้าสองชั่วโมงเท่านั้น จะพ่นให้น้ำไหลไหลเลย ไชโย ! เศรษฐกิจ และสังคมของชาติไทยต้องรอดและปลอดภัย และสยามล ปัทยามณ คนนี้คอยดูซี"

"สยามล วังมภิรมย์ แล้วจ๊ะ"

"พูดให้สนใจอีกแล้ว-ยังปัญหาในใจ ในความฝันของผม"

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เลือกไป-ลามา," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย. (พค.) : 36 ; กันยายน 2519.

"ตื่นจากความฝันเสียทีซะ มลแต่งงานสองปีแล้วนะ แล้วก็...เฮ้อ...
จะบอกอะไรให้...เป็นคนแรกด้วย อยากรู้ไหม มลไปหาพี่หม่อมมาเมื่อเช้านี้เอง
เขากำลังจะ..."

"หยุด ! อย่าบอก อย่าทำลายความฝันของผม โอ้...มีชัย...มีชัย...
มีชัยทอมมีชัย ทำไมมีชัยไม่ช่วยนะ หมดหวังเลยทีเรา โอ้ย...เป็นลม
เล็กกันนะ...บ้ายันทับกัน..."

เรื่อง "คืนในทวารกขอนิยายรัก" บทสนทนาระหว่างสามกับภรรยา ผู้ประพันธ์สร้าง
ให้ถูกต้องตามฐานะและสมบัตินของตัวละครและแฝงด้วยอารมณ์ขัน ทำให้เรื่องน่าสนใจ
น่าอ่านมากขึ้นเช่นกัน คึงตัวอย่าง

"ปีใหม่...ปีใหม่ อ้ายตาย ! ที่ ไม่น่าเชื่อนะคะ นี่เราแต่งงานกันมาถึงสองปี
แล้วหรือนี่" เสียงทวารกขาง "แหม...เหมือนสองวันนะคะ"

"อืม ! "

"สองปีเหมือนสองวัน อืม...เดียวเดียวเท่านั้น อีปีใหม่นี้ไม่ทีเลยนะคะ มัน
ทำให้เราแก่ไปปีหนึ่งเปล่าเปล่า ตัวไม่ยากแก่ อยากให้ย่ำเดือนกันคงที่ จู๊อยาก
เป็นสาวสองพันปี มีอายุยืนทำฟ้าดีไหมคะ ตัวเป็นสาวสองพันปี เป็นอชฌาเทวี
ให้เป็นเสียววินเซธ...นะคะ"

"อืม"

"พี่คะ"

"จ๊ะ"

"ช่วยเอื้อมหยิบพัดให้ที ไหว้ละ"

"เอามาทำไม พัด"

นักเขียน หุตาคม. "สยามลตคติเงินใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). กรุงเทพฯ.
56 ; พฤศจิกายน 2523.

"ร้อนซะ นอนไม่หลับ แหม--ร้อนแทบเป็นบ้า"

"งั้นไปนอนในตู้น้ำแข็งเถอะไป พี่หนาวจะชกอยู่แล้ว"

"กอดตุ๋เสียซิคะ จะให้ไม่ชก ตุ๋ร้อน คินนี่เราอย่านอนเลยนะ ปี่ไหม่ ตื่นนอนไม่หลับ คุณกั๊กก็ว่า แต่...อ้อ...พี่ไม่เห็นให้พรปี่ไหม่ตุ๋เลย"

"สวัสดีปี่ไหม่จ๊ะ"

"เท่านั้นเอง...ไม่เอา ไม่เห็นเพราะ ปี่ไหม่ที่แล้วพี่ให้พรตุ๋อย่างนี้หรือคะ" เขารับจูบหารกที่แก้ม

"เท่านั้นเองหรือคะ--ปี่ไหม่" ทารกคราง

"นี่ก็ไม่ใช่พรปี่ไหม่คะ...คนช่างลืม"

ไหมละ--ทารก

"ก้ออะไรอีกล่ะ เอ้า ขอให้จำเริญ ๆ ๆ ยิ่ง ๆ ขึ้นเถิดแม่กั๊ก อายุ วัณโณ สดขิง หลัง สัพพิติโย วิวัชคันโต สัพโรโค..."¹

จากการศึกษาวิธีการสร้างบทสนทนาในเรื่องสั้นของ "อิงอร" หึงห้าลักษณะสรุปได้ ๕ ประการ นิยมใช้บทสนทนาเพื่อช่วยในการดำเนินเรื่องมากที่สุด โดยสลับกันไปกับวิธีการบรรยายของผู้ประพันธ์เอง รองลงมาเป็นบทสนทนาที่ช่วยให้รู้จักลักษณะนิสัยของตัวละคร บทสนทนาที่ช่วยสร้างความสมจริง และบทสนทนาที่ทำให้บทประพันธ์น่าอ่าน น่าสนใจและมีชีวิตชีวา ส่วนบทสนทนาที่ช่วยให้วิธีการไม่ซ้ำซากคือเปลี่ยนเป็นบทสนทนาบ้าง เป็นการบรรยายเพียงเล็กน้อยอยู่บ้าง

การสร้างบทสนทนาในเรื่องสั้นของ "อิงอร" หึงห้าลักษณะดังกล่าว ผู้ประพันธ์ทำได้ เข้าใจง่าย น่าอ่าน และเหมาะสมกับฐานะของตัวละคร และยังช่วยให้เนื้อเรื่องดำเนินไปอย่างราบรื่น ช่วยให้ผู้อ่านได้เห็นนิสัยของตัวละครตัวนั้นชัดเจนขึ้นและช่วยให้เห็นสภาพสังคม วิถีชีวิต และอื่น ๆ ควบไปห้วย

¹ ภัททิยา เกษม หุตาคม. "คินนี่นันทารกขอมิขายรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก ของ "อิงอร" 2513. หน้า 567 - 568.

4. ฉาก (Setting) ผู้วิจัยจะศึกษาจาก 2 ประเด็นต่อไปนี้

4.1 การสร้างฉาก

4.2 การเสนอฉาก

4.1 การสร้างฉาก จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่า "อิงอร" นักเลวีการสร้างฉากไว้ 2 ลักษณะคือ

4.1.1 ฉากที่เขียนขึ้นจากสถานที่ที่มีอยู่จริง การสร้างฉากในลักษณะนี้ "อิงอร" นิยมใช้มากที่สุด เช่นปรากฏในเรื่อง "กรรมชื่อนาง" "ปักษ์เป้าสาว" "จาก... เจกัยชะเวตากอง ถึง... สะพานวอเตอร์ลู" "น้ำตาพระจันทร์" และ "หอมควานน้ำเค็ม" เป็นต้น

เรื่อง "กรรมชื่อนาง" "อิงอร" ได้ใช้ฉากจริงบริเวณปากทางออกของทะเลสาบสงขลาเป็นจุดกำเนิดของเรื่อง ดังตัวอย่าง

ครั้งหนึ่ง-เมื่อไม่นานมานี้--

หลบคำ--ดวงตะวันสีแดงกับเขารูปจระเข้หมอบทางปากแหลมสน เขาเดินเลาะแก่งหินดินแดงเลียบทิวมะพร้าวและป่าละเมาะ จากหมู่บ้านท่าเสามาถึงหมู่บ้านหัวเขาแดง จนพ้นทิวเขาถึงลานทรายปากทะเลสาบก็ยังไม่พบเรือจ้างข้ามปากแม่น้ำแต่ลำเดียว เสียงจักจั่นเรไรที่ระงมร้องเหมือนช่วงเร่งเวลาหลบขนยอคมะพร้าวและขนยอไม้เชิงเขายังเพิ่มความวังเวงและกระวนกระวายยิ่งขึ้น พื้นน้ำตอนทะเลสาบติดต่อกับทะเลใหญ่ในเวลาเย็นทอดทาบด้วยเงาเขียว รายเรียบด้วยผิวน้ำสีน้ำเงินแก่หันจากปากอ่าวเป็นทะเลหลวงเว้งว้าง เรือรบหลวง "สุโขทัย" ทอดสมอจอดนิ่งอยู่ระหว่างเกาะหนู เกาะแมว ติดกับฟ้าสีเทาและเมฆที่ถูกแสงสะท้อนจากดวงตะวันพลบนิ่มเป็นลุ่มอ่อน ๆ เป็นฉากตัดใบเรือสีขาวและสีปีกของหมู่กนกนางนวลให้เห็นเด่นหักชั้นบนขอบน้ำ ที่แหลมยื่นยาวของแหลมทราย เรือบลสีครามแก่งจอร์ออกอยู่บนทาทขาวในคงสน... 1

1 หักคึกเกษม หุตาคม. "กรรมชื่อนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). วนนิยายรัก (ชุดที่ 1)

เรื่อง "ปักเป้าสาว" "อิงอร" ได้ใช้บรรยายภาพในท้องสนามหลวงมาเป็นฉากจริง
ในตอนเปิดเรื่อง ดังตัวอย่าง

วันสมว่าวดี จุฬากับปักเป้าขึ้นเต็มสนามด้านหนึ่งของท้องฟ้าหน้าสนามหลวงอัน
ครึกครื้นด้วยหมู่คนดูว่าว ปักเป้ากระเจี๊ยบร้อยติดตมชะเมี่ยงชะว้ายเพ้าหาจุฬากำยำ
อย่างไรเชิง

...ทางริมสนามทิวาพิพิธภัณฑสถาน "ว่าวดิน" จุฬากำลังจะปักเป้าสาว¹

เรื่อง "จาก...เจดีย์ชะเวตาคอง ถึง...สะพานวอเตอร์ลู" "อิงอร" ได้ใช้ฉาก
ต่างประเทศ คือบริเวณสะพานวอเตอร์ลู ซึ่งตั้งอยู่ในเมืองลอนดอน ประเทศอังกฤษ
เป็นฉากจริง ดังตัวอย่าง

จำได้ว่า ตลอดเวลาที่ฉันเคยมาอยู่ในมหานครลอนดอนสามปีกว่า ได้ดูภาพยนตร์
เรื่อง "วอเตอร์ บริดจ์" ขึ้นสองครั้ง และทุกครั้งที่ได้ฉันหาโอกาสหันมามองบน
สะพานวอเตอร์ลูตรงที่โรเบิร์ต เทย์เลอร์มาขึ้นรำลึกถึงวิลเลียม เบลีย์ อีกหลายครั้งอย่าง
หาเหตุผลไม่ได้

สะพานวอเตอร์ลูในลอนดอน ก็คงเหมือนสะพานข้ามแม่น้ำแควที่กาญจนบุรี
เมื่อโด่งดังไปทั่วโลกเพราะอิทธิพลของภาพยนตร์ คนต่างชาติไปเมืองกาญจน์เพื่อ
จะได้เห็นสะพานข้ามแม่น้ำแควของจริง ทั้งที่รู้ว่าในภาพยนตร์เป็นสะพานปลอม
สะพานวอเตอร์ลูก็คงจะเช่นเดียวกัน

ไปถึงลอนดอน หวังใจว่าแห่งแรกที่จะไปขึ้นคันให้มีความสุขคงจะไม่ที่ไหนให้
งานประทับใจเท่าสถานที่ที่สร้างความฝันให้คนทั่วโลกมาแล้ว ถึงอย่างไร ฉันจะ
ไม่ให้นึก...จนกว่าฉันจะมาถึงลอนดอนแล้วสะพานกันจะพัง

ให้เกียรติยกย่อง หุตาภม. "ปักเป้าสาว," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 479.

จำได้ว่าฉันเคยขับรถคันคันจากหราชัลการ์ สแควร์ ไปตามถนนแสดมคัซันไปทางทิศตะวันออกเลี้ยวขวาไปตามถนนชาวอบ หาดที่จอดรถได้แล้วเดินตรงเข้าไปหาแม่น้ำเทมส์ ซึ่งชื่อของมันก็เล่นล้อกับแม่น้ำคาบูนส์ ซึ่งโยฮัน สเตราส์ สร้างไว้ให้ หรือแม่น้ำวิสซัสซิปปี แม่น้ำในลึที่น้ำไหลไหล จากตำราภูมิศาสตร์ เดินเลี้ยวซ้ายเลาะเลียบเขื่อนวัดทอเรียริมแม่น้ำเลี้ยวขวาขึ้นสะพาน

บางครั้งฉันเดินจากถนนวิลเลียร์ตรงไปหาแม่น้ำ เลาะเลียบริมน้ำไปตามสวนเล็ก ๆ ซ้ายมือ ขึ้นไปมองบ่อมหาเวอร์ ออฟลอนคอน ด้วยความผ่นย้อนหลังไปถึงสมัยอดีตวันสวมเกาะเงินถือดอกเป็นอาวุธเข้าประจัญบานแสดงฝีมือนักรบที่มีกฏกติกาเหมือนไปยืนอยู่ที่เขื่อนริมแม่น้ำเมืองสิงห์บุรีที่แห่งขอคนมองเห็นสินทรายผุดขึ้นกลางแม่น้ำ แล้วมองหลังไปเห็นบรรพบุรุษชาวบ้านบางระจันถือดาบ โล่ทั้ง ฟาดฟันพม่าเข้าศึกเพื่อรักษาแผ่นดิน นั้นเป็นสะพานวอเตอร์ลูในฝันในเวลากลางวันที่ฉันเคยมา มันต่างกับสะพานวอเตอร์ลูในเวลากลางคืนที่ค่อนข้างมืด มีชายผู้หนึ่งกำลังยืนอยู่เพียงข้างทางกันไม่ถึงศอก¹

4.1.2 ฉากในจินตนาการ เป็นฉากที่ผู้ประพันธ์สมมุติขึ้นมา การสร้างฉากในลักษณะนี้ ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" หลายเรื่องเช่น "ณ แคนอมราดุติ"

"โง่ทอง" "กลืนยี่โกแดง" "ธนูทอง" และ "ราชันย์ผู้พิชิต" เป็นต้น

เรื่อง "ณ แคนอมราดุติ" ชื่อเรื่องเป็นสวรรค์ชั้นหนึ่งที่ผู้ประพันธ์สร้างสมมุติขึ้นมาไว้เป็นที่อยู่ของวิญญาณที่ต้องผิดหวังจากความรักจากโลกมนุษย์ได้เป็นที่อาศัย ฉากสมมุติดังกล่าว "อิงอร" ได้บรรยายด้วยภาษาที่สละสลวยราวกับว่าผู้ประพันธ์เคยพบเห็นมาแล้ว ทั้งตัวอย่าง

ภูมิใหม่ซึ่งทิพยรูปให้ทอดทัศนาด้วยการนำของผู้เป็นบิดาแห่งภพ เป็นภพที่ร่มรื่นแปลกตา
กับภพโลก และแผกกับภพสวรรค์ชั้นอื่น ประตุนึงว่าวิหเทพผู้สร้างประจวบสรรค์

¹ ภัทท์เกษม หุตาคม. "จาก...เจดีย์ชะเวตตากอง ถึง...สะพานวอเตอร์ลู,"
อิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(183) : 14 ; ตุลาคม 2519.

แต่สิ่งวิจิตรมาประกอบกันโดยจงใจจะให้เป็นที่น่าพอใจความสดชื่นแก่ผู้ซึ่งครั้งอยู่ในโลกภพได้ประสบแต่สิ่งบีบคั้นทรมานที่วิต เมื่อมาอยู่บนสวรรค์ก็จะให้เสวยสุขตอบแทนกับแต่ทัณฑ์แทนการทรมาน... ลาดด้วยหญ้าสีเขียวเหมือนผืนพรมหิมายา ตลอดจนชั้นรองวัดซึ่งตัดเป็นทางมรรคาใหญ่ย่อมชอกช้อยเป็นระเบียบ แทนหินแดงโรย เป็นกลีบรูปผานานาพรรณอันมีสีสดกลั่นจรัส อันสุ่มทุมพุ่มไม้ซึ่งปลูกไว้ให้ระเบียบสองข้างทางตลอดทั้งกลางทุ่ง ชายเนินบนเขาแก้วก็ล้วนแล้วแต่เป็นไม้พรรณอันสูงค่าทุกชนิดในสระกว้างกลางทุ่งซึ่งหล่อห้วยน้ำใสโบกขรณีไว้รอบ ๆ น้ำในสระบริสุทธิ์ใสยิ่งกว่าน้ำในอโนดาต ผุ่งหงส์ที่ลอยป่องระหว่างกอบัวซึ่งทุกดอกบาน ก็คือหงส์อันสืบพันธุ์มาจากเหมราช ผุ่งวิหคซึ่งเกาะกิ่งคอนโผผืนบนกิ่งไม้และในอากาศก็เป็นนกสีที่มีสำเนียงหวานปานดนตรี สัตว์ดินที่มีประหลาดล้วนแต่เป็นสัตว์ที่เอื่องนิริโทษ วิมานอันเพริศแพรวกะทัดรัด ซึ่งสร้างไว้เป็นเทวาศรมใน วิศวะเทพสถาปนาขึ้นด้วยแผ่นไม้รักเป็นค้ำวิมานมีดอกบานไม่รู้โรยต่างกระเบื้องอยู่บนหลังคา หวังเวหาที่มีความใสสะอาดอยู่ทุกเวลาเพราะว่าที่ปราศจากฤดูกาล เมฆประทับฟ้าก็เป็นเมฆบางบ้อยยวงประปรายให้ระเบียบลมซึ่งพัดโชยพัดตลอดแหล่งร้อนด้วยกลิ่นหอมหวานจากพรรณพฤกษชาติ ที่นี้... เช่นเดียวกับแดนสุขาวดีหรือสวรรค์ ปลอดตะวัน ปราศจันทร์ และเปล้าดาว แสงจากสุริยเดือนดาวไร้ความจำเป็นในแดนอมราฤดี เพราะมีแสงหนึ่งพวยพุ่งและโรจน์รุ่งยิ่งกว่าแสงจากดวงพักตร์ของเทวนิกรประจำภพแต่ละองค์ แต่แสงจากดวงวิญญาณรักทั้งหมดมารวมกันเป็นเนื้อเดียวรังสฤษฏ์รัศมีเรืองโรจน์ละมุนกว่ารัศมีแสงซึ่งกำเนิดจากการหลอมดวงสุริยารัชนีและหมู่ดาวเรศเข้าด้วยกัน¹

เรื่อง "โลงทอง" "อิงอร" สมมุติให้วังของรายาเมืองปัตตานีเป็นฉากจากการดำเนินการของผู้ประพันธ์เอง ดังตัวอย่าง

¹ หักที่เกษม หุตาคม. "เข แดนอมราฤดี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 51 - 53.

วังที่เรือเราผ่านแต่ในความมืดเท่านั้น. พวกก็เห็นว่าเป็นวิมานซึ่งยกชโลงจากฟ้ามาสู่ดิน
 ค้ำปราสาทสร้างด้วยหินอ่อน นายช่างฝรั่งผู้สร้างให้จำลองแบบมาจากวังมหาราชา
 องค์หนึ่งในอินเดียมาไม่ผิดเพี้ยนตามหทัยประสงค์ขององค์รายาผู้หนักบุญในขณะนั้น
 เงินทองที่ทุ่มเทในการสถาปนาวิมานที่วามนี้ ถ้าจะแบ่งมาให้ไพร่แผ่นดินทั่วเมืองกิน
 1-ตลอดทุกคน จะใช้อยู่กินไปได้เจ็ดชั่วลูกหลาน ประดิษฐ์บรรจงงดงามสุดที่จะพรรณนา
 เมื่อน้องคนจำเริญทันซาหันทวยุติด้วยความรักอย่างสุดสวาท องค์รายาก็ได้เรียก
 ช่างคนเดิมจากเมืองฝรั่งกลับมาสร้างปราสาทหลังย่อมอีกหลังหนึ่งในบริเวณวังใหญ่
 งานเลอเลิศไม่แพ้ปราสาทหลวงมอบให้เป็นส่วนของธิดาโดยเฉพาะ เครื่องตกแต่ง
 สิ่งใดที่จะบำเรอความสุขกายสบายใจของสาวรุ่น สิ่งนั้นองค์พ่อเจ้าหัวของนครแคว้นนี้
 ไม่ยอมให้ขาดในปราสาทนั้นได้ สระน้ำพุ สวนดอกไม้ ศาลาพักผ่อน สวรรค์สิ่งต่าง
 1-คนดูแลตัวให้เป็นนกกเป็นผีเสื้อบินเข้าไปถึงปราสาทนั้นคนจะนึกว่า นั่นคือวิมาน
 นางฟ้า...¹

เรื่อง "งูทอง" ฉากที่เกิดขึ้นในเรื่องทั้งหมด ผู้ประพันธ์สมมุติขึ้นมาทั้งสิ้น ตั้งตัวอย่าง
 1-บทกวีของกษัตริย์กมลสิงห์ยกไปตีเมืองธรรมวิเทศ "อิงอร" ให้ใช้ฉากจากจินตนาการของ
 1-ตัวเอง ไว้ว่า

ทั้งขามนครสีหวิชัย สะพริบพร้อมด้วยเหล่าจตุพทุทะแสนยา หัพช้างมเหสีมาทอดคชชวน
 ยาวเหยียด ช้างเคยศึกอันเทียบเครื่องบุทพร้อมแล้วแผดโกญจนาทอย่างกึกก้อง
 รับเสียงคำรณของทัพไว้ ซึ่งแออัดอยู่ทางด้านหนึ่งของทุ่ง พลราบเหล่าต่าง ๆ พักอยู่
 เป็นกลุ่มหมู่ได้ระเบียบ แสงอัสดงซึ่งกำลังจะลับภูเขาใหญ่ด้านตะวันตกทอแสงปนทอง
 1-ส่องประกายคมอาวุธเป็นเงาสะท้อนวาววับ ยิ่งกว่าแสงที่ทอห้องรูจิรัตนปราสาทใน
 กำแพงเมือง ทหารทุกคนรื่นเริงยิ่งเห็นที่จะให้ออกศึกใหญ่ทั่วถ้วนทุกตัวคน เสียงโห่

¹ กัดเค็ม หุตาณ. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
 "อิงอร". 2513. หน้า 228 - 229.

สรวลเสเฮฮาออกปากหนึ่ง ๆ ฟังจากที่ไกลเหมือนเสียงพายุพัด ยิ่งเมื่อจอมทัพทรง
อัสตรขาว พร้อมกับแรงที่ขุนทัพและทหารใหญ่คนสนิทออกตรวจพล อัสตรทรงเข้า
อยู่กลางกลุ่มไหน เสียงโห่ร้องที่ดังขึ้นจากกลุ่มนั้น และทอดรับไปเป็นระยะ ๆ
ทั่วทั้งกองทัพ ดังกึกก้องเหมือนจะถล่มทำลายแผ่นดิน กมลสิ่งพิศตรึงเบ่งบานด้วยความ
อัมเอบพระทัย บ่อยครั้งที่ลงจากหลังอัสตรเข้าร่วมกลุ่มเฮฮาไปกับข้าทหารอย่างสนิทสนม
จนแสงตะวันหายไประหว่างห้องทุ่ง บริเวณนั้นไสวสว่างด้วยแสงไฟ เสียงโห่ร้อง
ต้อนรับจักรพรรดิก็ยังสะเทือนอยู่ กมลสิ่งประทับในหมู่ทหารจนใกล้ยามหนึ่งจึงเสด็จ
เข้าเมืองประทับอยู่ในโรงทหารสั่งงานทัพและเผยแพร่แผนอุบายแก่ขุนทหารนายทัพซึ่ง
เรียกมาประชุมพร้อมหน้า¹

4.2 การเสนอฉาก จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่า "อิงอร"

มีวิธีการเสนอฉากไว้ 2 วิธีคือ

4.2.1 ผู้ประพันธ์บรรยายหรือพรรณนาฉากด้วยทัศนะของผู้ประพันธ์เอง

การเสนอฉากโดยวิธีนี้ผู้ประพันธ์จะบรรยายสถานที่ บรรยายภาพ เวลาหรือแนะนำตัวละคร
ไปพร้อม ๆ กัน เรื่องสั้นของ "อิงอร" ที่มีกลวิธีการเสนอฉากด้วยวิธีนี้เช่นเรื่อง "ชื่อนาง"
"ให้ร่มไม้" "มธุรสหลังแต่งงาน" "ปักเป้าสาว" และ "ตรรชนาง" เป็นต้น
เรื่อง "ชื่อนาง" "อิงอร" ได้บรรยายฉากเพื่อบอกสถานที่และเวลาด้วยทัศนะของ
ผู้ประพันธ์เองก่อนนำเข้าสู่เรื่องในลักษณะพรรณนาโวหารซึ่งก่อให้เกิดภาพพจน์ด้วยภาษาที่
ละเอียดลออว่า

พอสิ้นหน้าหนาว จามจะเข้าหน้าร้อน ทองกวาวภาคเหนือก็เริ่มบาน สองข้าง
ทางรถไฟเริ่มตั้งแต่สถานีขุนตาลจนถึงเชียงใหม่ เห็นแต่ทองกวาวออกแดงเต็มต้นสีฉ่ำ
ห่มไปทุกหนแห่ง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ฉันทอง," โทยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)

เรื่อง "อิงอร". 2513. หน้า 426 - 427.

ทุ่งหญ้า หาดข้าวสีเหลือง ละเมาะไม้สีเขียว ธารน้ำสีโคลน คินสีคล้ำ
ห้องฟ้าสีคราม เมฆยลสีขาว ทองกวาวสีแดง

แคคค่อน ตะวันดวงโตสีเข้ม ห้องฟ้าทางตะวันตกเปลี่ยนเป็นสีส้ม เมฆเปลี่ยน
เป็นสีเป็นทองและแสง แต่ทองกวาวต้นนั้นยังมีสีสดดั่งเดิม¹

เรื่อง "ไควรมไ้" "อิงอร" ให้บรรยายฉากเพื่อบอกสถานที่ และบรรยายตัวละคร
ไปพร้อม ๆ กันก่อนที่จะเข้าสู่เรื่อง ไว้ว่า

สถานที่นั้นเป็นที่สงบ เงียบสงัดเป็นที่แจ้งกายให้หมู่ไม้สูง แผ่ร่มเงาปกไปทั่ว
ลานดินปนทรายที่กวาดแต่งไว้ราบเรียบ รอบบริเวณเป็นป่าโปร่งอยู่ในหุบเขา มี
ลำธารไหลผ่าน ลำธารสายนี้ไหลเลาะอ้อมลานดินปนทรายให้แนกไม้ในบริเวณ
ลำน้ำทั้งสองซึ่งมีอาณาเขตกว้างขวางติดต่อกับหุบเขา

ผู้ครองสมณเพศ หัวท้นสำนักสงฆ์อยู่ในมัสยิดวัย กรองกาสาวพัสดร์สีเหลืองคล้ำ
นั่งสำรวมอยู่บนแท่นหินใหญ่คล้ายธรรมาสที่ธรรมชาตีสว่างมาให้ ผู้อยู่ในเพศมาตุคาม
เป็นสาวใหญ่ในวัยใกล้เคียงกัน อยู่ในเครื่องแต่งกายผ้าดุงพื้นเมืองสีดำ สวมเสื้อขาว
ผ้าท่อนั้นเวืองท่มสะพักทับไหล่ รูปร่างและลักษณะท่าทางขัดกับเครื่องแต่งกาย
โดยเฉพาะใบหน้าและทรวดทรงที่งามผุดผ่อง มองเห็นได้ชัด²

เรื่อง "ครรชนนาง" "อิงอร" ให้บรรยายฉากเพื่อบอกสถานที่และตัวละครไปพร้อม ๆ
ไว้ว่า

ใกล้ถอยกระเพื่อมมาในประกายแสงเงากระยับของผิวน้ำนอกจากอ่าว มุ่งตรงมา
ทางเวียงอ่าวคงมะพร้าวที่มีกระท่อมตั้งอยู่ การเสียดเรือพยุ้นน้ำดี และอย่างรวดเร็ว

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ช่องนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 477 - 478.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ไควรมไ้," โดยอิงอร(นามแฝง). ทางตะวันตก. 4(190) :
พฤษภาคม 2519.

ครูหนึ่งจุดนั้นก็ค่อย ๆ ปรากฏเห็นชัดเป็นรูปเรือบท เมื่อมาถึงปากทะเลสาบตรงที่
เงาเขียวของรูปพระเช็ดทองทาบน้ำ หญิงสาวซึ่งนั่งอยู่บนแคร่ไม้ไผ่กระท่อมก็มองเห็น
และจำเค้าคณังกรรเชียงคนเดี่ยวได้ฉับตา และเขาก็ทงเห็นเธอแล้วเช่นกันจึง
โบกมือทักทายมาตั้งแต่ในเรือ เมื่อเร่แรงกรรเชียงหนักขึ้นอีกอีกใจเดียว ชายหนุ่ม
ในชุดเช็ดและกางเกงขาสั้นสีขาวสวมหมวกแบ่ปีกน้ำเรือบกลำนั้นมาจอดทอดูหน้ากระท่อม
และเขากระโดดขึ้นจากเรือเดินตรงมายืนอยู่ข้างหญิงสาว¹

4.2.2 ผู้ประพันธ์บรรยายหรือพรรณนาฉากโดยผ่านสายตาหรือทัศนะของ

ตัวละคร การเสนอฉากโดยวิธีนี้ผู้ประพันธ์ให้ตัวละครมองเห็นหรือบรรยายฉากตามสายตาของ
ตัวละครเอง ซึ่ง "อิงอร" ใช้มากที่สุด เช่นปรากฏในเรื่อง "หอมคาวน้ำเค็ม" "อาจเป็น
การคอยคลอกลัป" "หอมดอกพลับพลึง" "ภาววิถิ" และ "จาก...เจดีย์ชะเวดากองถึง...
สะพานวอเตอร์ลู" เป็นต้น

เรื่อง "หอมคาวน้ำเค็ม" ผู้ประพันธ์บรรยายหรือพรรณนาฉากโดยผ่านสายตาตัวละคร
ตนเองด้วยคำสรรพนามว่า "เรา" ซึ่ง "เรา" ให้บรรยายฉากไว้ว่า

บ้านกาโลตรงบ้านไทยโบราณ ปลุกอยู่ในน้ำ ปลายสะพานที่ปักเสาทอดจากดงป่าโกงกาง
ลงไปในทะเลสาบ ค่อนข้างไกล ชายฝั่งทะเลสาบตอนนี้เป็นเว้าอ่าวเว้าลึก
ในเนื้อเกาะเข้าไป หนาตราบเสี้ยวพระจันทร์ข้างแรม บ้านบังกาโลปลายสะพานอยู่
ตรงกลาง ของเว้าอ่าวก็เหมือนบ้านที่ลอยอยู่ในทะเล โคกเตี้ย-เป็นส่วนหัว เหมือน
เราอยู่ในโลกน้อย ๆ อีกโลกหนึ่ง²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ตรรชนนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
อิงอร. 2513. หน้า 265 - 266.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "หอมคาวน้ำเค็ม," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าสยาม.
178 ; กันยายน 2519.

เรื่อง "อาจเป็นการคอยตลอดกาล" "อิงอร" บรรยายหรือพรรณานาถโดยให้ผ่าน
สายตาของตัวละครก่อนนำเข้าสู่เรื่องโดยผ่านทาง "ข้าพเจ้า" ว่า

ข้าพเจ้าพบมาแล้ว, ที่สระแก้วโน้น มีเพื่อนคู่สองดวงสี่เหลี่ยมเหมือนน้ํากรด
สระแก้ว... ไม่ใช่ทรอก...อย่าเข้าใจไปก่อนว่าเป็นสะพานของนางกนิริใน
นิทานคดีตามนิทานปรัมปราที่หนังสือเก่าและคนแก่สาธยายต่อกันมา มันเป็นแต่เพียง
ว่าท่านอยู่ได้ร่มไม้ใหญ่ จะเป็นไพรหรือรังก็จำไม่ได้แน่ แต่เขาเรียกที่นั่นว่าศาล
พระกาฬ ถูกลมหลานสุครีพพาตีบันรื้อยไต่บันใหญ่แสดงความทะโมนไพรท่าเวลาอยู่สัก
อัศจรรย์ จะมีรถม้าเก่า ๆ ไตรภคราจากเมืองเก่า พาท่านไปตามถนนคอนกรีตตัดใหม่
...ถนนสายยาวตรงแน่นตัดผ่านทุ่งหญ้าละเลาะไปยังที่ซึ่งเขาเรียกว่าเมืองใหม่
ผ่านสะพานข้ามลำธารแคบ ๆ รกไปด้วยสาหร่ายและกระเจียวฝ้ายมือ ในละแวกค่าย
ทหารอันมีชื่อตามประวัติศาสตร์ของพระร่วงว่าทะเลชุบศร ลัดนิ้วมือเดียวเร่งรีบ...
เจ้าเด็กหนุ่มผู้มีสีและกลิ่นผิวเหมือนโคลนเลน ทนขับรถม้าหวดแล่ ป้ายซ้ายป้ายขวา
ลงบนซี่โครงของอาชา พักเดียว...ถึงหัวป่าบุตรเจลิมนศรี...เมืองใหม่ของจอมพล¹

เรื่อง "หอมดอกพลับพลึง" "อิงอร" ให้บรรยายจากโดยผ่านสายตาของตัวละครคือ
"ฉัน" ซึ่งได้ติดตามคนรักเก่าไปทานอาหารที่ห้องอาหารใต้ดินแห่งหนึ่ง "ฉัน" ให้บรรยายความงาม
และบรรยากาศภายในห้องอาหารนั้นไว้ว่า

ใต้บาดาลที่เขาพาฉันลงไป เป็นห้องใต้ดินตามที่เขายก เป็นการประหลาดจาก
ผนังของสถาปนิกกับจิตรกรนักนิยมิตช่างฝันที่ประสงค์จะให้คนที่ลงไปลิ้มโลกข้างบนอัน
รื่นรมย์วุ่นวายเสียชั่วคราวในห้องล้อมไปด้วยน้ำทะเลสีคราม และปลาทะเลนานาชนิด
มากกว่าอยู่ใต้ออปะการัง ในสาหร่ายและโขดหิน แสงสลัวสีน้ำเงินที่ลอดผ่านฝูงปลา

¹ ลักส์เกษม หุตาคม. "อาจเป็นการคอยตลอดกาล," โดยอิงอร (นามแฝง).
นิทานรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 423 - 424.

กับพื้นน้ำที่ออกมาจากกระจกหน้าเป็นแสงที่กรองเอาแต่ความสดชื่นภายใต้ฟ้าศาล
ออกมากระจายพร่างพรายทั่วห้อง

เมื่อเราเดินเข้าไป ทุกโต๊ะที่ตั้งเรียงรายได้ระเบียบ ไม่แออัดมีเจ้าของ
เดินไปแล้วทั้งหมด

ฉันเห็นเขาซุกซิบกับคนนำทางแล้วเราก็ก็นำเดินผ่านเข้าไปสุดมุมห้อง มีทาง
เดินหักมุมเข้าไปถึงชะง่อนหินแห่งหนึ่ง มีโต๊ะจัดไว้ภายใต้ชะง่อนหินนั้น เก้าอี้
วางอยู่เพียงสามที่นั่ง ลับจากห้องโถงเหมือนเรากำลังอยู่เพียงสองคนในโลกมนุษย์
ในอากาศอันเย็นชื่นฉ่ำ¹

จากการศึกษาวิธีการสร้างฉากในเรื่องสั้นของ "อิงอร" สรุปได้ว่า "อิงอร" นิยม
สร้างฉากจากสถานที่ที่มีอยู่จริงมากกว่าฉากในจินตนาการ ส่วนการเสนอฉาก "อิงอร" นิยม
ไว้ให้ผู้ประพันธ์บรรยายหรือพรรณนาฉากโดยผ่านสายตาหรือทัศนะของตัวละครมากกว่าวิธี
ผู้ประพันธ์บรรยายหรือพรรณนาฉากด้วยทัศนะของผู้ประพันธ์เอง

การสร้างฉากและการเสนอฉากในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ดังกล่าว ผู้ประพันธ์ทำให้
ละเอียด สมจริง ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพให้อย่างชัดเจนเหมาะสมและสอดคล้องกับบรรยากาศ
ในเรื่องได้

จากการศึกษาวิธีการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร" ทั้ง 80 เรื่อง สรุปได้ดังนี้
โครงเรื่อง "อิงอร" นิยมเปิดเรื่องโดยการบรรยายมากที่สุด คือบรรยายฉากและ
ตัวละครอย่างละเอียดก่อนจะนำเข้าสู่เหตุการณ์ของเรื่อง การชักแจง "อิงอร" นิยมให้การ
สนทนาของตัวละครมีลักษณะมากที่สุด การดำเนินเรื่องจะนิยมในลักษณะย้อนกลับ ซึ่ง
ไม่เหมาะจะให้ตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่าเรื่อง ส่วนการปิดเรื่องนั้นนิยมปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม
มากกว่าลักษณะอื่น

¹ คึกฤทธิ์เกษม ทุตาคม. "หอมดอกพลับพลึง," โดยอิงอร (นามแฝง). ทานตะวัน.
(พ.) : 23 ; ตุลาคม 2519.

ตัวละคร "อิงอร" นิยมสร้างตัวละครประเภทน้อยลักษณะเป็นจำนวนมากกว่าประเภท
หลายลักษณะ และนิยมแนะนำตัวละครโดยการให้ตัวละครตัวหนึ่ง พูด คิด หรือแสดง
ปฏิกริยาต่าง ๆ ที่มีต่อตัวละครอีกตัวหนึ่งมากที่สุด

บทสนทนา "อิงอร" นิยมสร้างบทสนทนาเพื่อช่วยในการดำเนินเรื่องเป็นสำคัญ ซึ่ง
บทสนทนาดังกล่าวผู้ประพันธ์สร้างได้สมจริง เข้าใจง่าย น่าอ่าน และเหมาะสมกับฐานะ
ของตัวละคร

ฉาก "อิงอร" นิยมสร้างฉากจากสถานที่ที่อยู่จริงมากกว่าฉากในจินตนาการ ส่วน
การเสนอฉาก "อิงอร" นิยมบรรยายหรือพรรณนาโดยผ่านสายตาหรือทัศนะของตัวละครมากกว่า
การบรรยายหรือพรรณนาด้วยทัศนะของผู้ประพันธ์เอง

วิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร"

การศึกษาในบทนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาถึงศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร"

โดยผู้วิจัยได้จัดลำดับการศึกษาไว้ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับศิลปะการใช้ภาษา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร"

รายละเอียดในแต่ละตอนมีดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับศิลปะการใช้ภาษา

คำว่า "ศิลปะการใช้ภาษา" มีผู้ใช้ต่างกันไป เช่น ส่วนหนึ่งที่แสดงออก
ที่ตนเองเขียน ท่วงทำนองแต่งและท่วงทำนองการประพันธ์ เป็นต้น ไม่ว่าจะใช้คำใด
ในหลักแล้วแต่มีความหมายไปในแนวเดียวกันทั้งสิ้น เพราะเป็นคำที่บัญญัติมาจากคำว่า
style ในภาษาอังกฤษ ฉะนั้นจึงมีหลายท่านใช้กับศัพท์ว่า สไตส์

เมื่อผู้วิจัยให้ทำการศึกษารื่องศิลปะการใช้ภาษา พบว่ามีผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านให้
ความหมายและคำจำกัดความไว้ดังนี้ คือ

เฮนรี โคลฟีเคีย บริแทนนิกา¹ ได้ให้ความหมายของคำว่า ท่วงทำนองแต่ง ไว้ว่า
"ท่วงทำนองแต่ง ในเชิงวรรณกรรม คือการเลือกและการเรียบเรียงภาษาของบุคคล เพื่อที่
จะแสดงออกรวมทั้งการใช้กระสวนเสียง ถ้อยคำ ภาพพจน์ จินตภาพ และรูปแบบของการ
ร้อยประโยค ในความหมายที่สมบูรณ์ที่สุดนั้น ท่วงทำนองแต่งหมายถึงลักษณะที่ดีและมีชื่อเสียง
ในภาษา"

¹ Encyclopaedia Britannica. V.21. 1972. p.332.

เอ็ม เอ็ม อบรัมส์¹ (M.H.Abrams) อธิบายความหมายของท่วงทำนองแต่งว่าเป็นการแสดงออกทางภาษาในคำร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ซึ่งไม่ว่าผู้พูดหรือผู้เขียนจะกล่าวไว้อย่างไร ลักษณะของท่วงทำนองแต่งของงานหรือของผู้ประพันธ์ก็อาจนำมาวิเคราะห์ได้ในด้านการสรรคำใช้ หรือนิสัยในการเลือกใช้คำ โครงสร้างประโยคและความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำในประโยค (วากยสัมพันธ์) ความเข้มข้นและลักษณะของการใช้ภาพพจน์ แบบแผนของจังหวะ และส่วนประกอบของเรื่อง จุดมุ่งหมายที่จะให้เป็นที่น่าสนใจผู้อ่าน ผู้ฟัง ตลอดจนวิธีการนำมาใช้ในการเขียน

พระยาอนุমানราชธน² กล่าวว่า สไตล์ คือท่วงทำที่แสดงส่วนตัว หรือเฉพาะตัวของผู้ประพันธ์ ซึ่งเกิดจากความคิดเห็นและความสามารถเฉพาะตัว ส่วนสำคัญอันเป็นรากฐานของท่วงทำที่แสดงออกทั้งหมด จะคือหรือเลวก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ถ้าเป็นวรรณกรรมก็อยู่ที่วิธีจัดเรียงถ้อยคำ ประโยคประธานวรรคตอนของผู้ประพันธ์

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ³ กล่าวว่า คำว่า Style บางครั้งผู้ใช้หมายถึงคำนวนร้อยแก้ว อีกนัยหนึ่งศิลปะในการสร้างรูปประโยค เลือกเฟ้นถ้อยคำ วางจังหวะความสั้นยาวของประโยค

กุหลาบ มลลิกะมาส⁴ ให้ความหมายของคำว่า สไตล์ ไว้ว่า สไตล์ หมายถึงท่วงทำที่แสดงออกเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้แต่งแต่ละคน ผู้แต่งก็มีแบบเป็นของตนเองปรากฏอย่างชัด ๆ จนสรุปได้ว่า การเขียนแบบนี้ สำนวนนี้ เป็นของใคร นักเขียนมีวิธีการวางลำดับเนื้อเรื่อง เลือกใช้ถ้อยคำ ประโยควรรคตอน หรือแสดงแนวความคิดอันเป็นลักษณะของตนเองไปต่าง ๆ กัน

¹ M.H.Abrams. A Glossary of Literary Term. 1961. p. 165 - 166.

² พระยาอนุমানราชธน. การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์. โดยเสฐียรโกเศศ (นามแฝง). 2514. หน้า 141.

³ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. วิเคราะห์วรรณคดีไทย. 2522. หน้า 187.

⁴ กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณคดีไทย. 2517. หน้า 21 - 28.

ชลธิรา กลัคคอยู่¹ กล่าวว่า สไตล์ หรือท่วงท่าการแสดงออกเป็น "แนวคิด" ของ
 ผู้เขียนคนหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นโดยจงใจหรือไม่จงใจก็ได้ การสร้างรูปประโยค
 การใช้สำนวนโวหาร การใช้ภาพพจน์และสัญลักษณ์ การเล่นคำเล่นเสียงในฉันทลักษณ์แบบ
 ต่าง ๆ เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นเรื่องของท่วงท่าการแสดงออกโดยตรง คือ เป็นท่วงท่าที่ผู้แต่งแสดง
 ออกในลักษณะต่าง ๆ จนเป็นแนวคิดของผู้แต่งโดยเฉพาะ

รินฤทัย สัจจพันธ์² อธิบายถึงท่วงท่าของการแต่งไว้ว่า ท่วงท่าของการแต่งเรียก
 ในศัพท์ภาษาอังกฤษว่า สไตล์ (Style) เนื่องจากวรรณคดีเป็นศิลปะที่ใช้ภาษาเป็นสื่อ สไตล์
 หรือท่วงท่าของการเขียนจึงมักจะปรากฏในเรื่องการเลือกใช้คำและลีลาการเขียน

พรสุข บุญสุภา และรณณี เพชรคุปต์³ กล่าวว่า สไตล์ หรือสำนวน หมายถึง การ
 เลือกสรรถ้อยคำ และนำถ้อยคำเหล่านั้นมาเรียบเรียงเป็นประโยค เพื่อให้ได้ความหมายตามที่
 ต้องการในอันที่จะถ่ายทอดเรื่องราวไปสู่ผู้อ่าน

จากทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ท่านจึงกล่าว สรุปได้ว่าท่วงท่าของการแต่งหรือศิลปะการ
 ใช้ภาษา หมายถึง ท่วงท่าที่แสดงออกเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้แต่งแต่ละคนในด้านการเลือก
 ใช้คำ การสร้างประโยค การใช้สำนวนโวหาร และการสร้างภาพพจน์ เป็นต้น

แนวทางการศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้น

การใช้ภาษาเป็นศิลปะที่สำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์งานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น
 ผู้ประพันธ์จะต้องเลือกเฟ้นถ้อยคำสำนวนโวหารเพื่อถ่ายทอดเรื่องราว ประเด็นการณ และ
 ความรู้สึกนึกคิดของตนให้ผู้อ่านรับรู้ เกิดความซาบซึ้ง จินตนาการ และอารมณ์ต่าง ๆ ให้
 ความประสงค์ที่ต้องการจะสร้างสรรค์ นักประพันธ์ที่มีศิลปะในการใช้สำนวนภาษาให้เป็น

¹ชลธิรา กลัคคอยู่ และคนอื่น ๆ. การใช้ภาษา. 2517. หน้า 212.

²รินฤทัย สัจจพันธ์. ความรู้ทั่วไปทางภาษาและวรรณกรรมไทย. 2526. หน้า 16.

³พรสุข บุญสุภา และรณณี เพชรคุปต์. นวนิยายอังกฤษและนวนิยายอเมริกัน.
 หน้า 24.

อย่างดีย่อมทำให้เรื่องสั้นเรื่องนั้น ๆ มีคุณค่าอ่าน และนับเป็นความสำเร็จในการสร้างสรรค์เรื่องสั้นแล้วประการหนึ่ง แนวการศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้น มีผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวไว้ดังนี้

เจือ สตะเวทิน¹ มีความเห็นว่าในการศึกษาท่วงทำนองแต่งนั้นจะต้องศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. การเลือกคำ (Diction)
2. โครงสร้างของประโยคและการผันแปร (Sentence Structure and Variety)
3. ถ้อยคำสำนวนที่เกี่ยวกับการคิดค้น
4. อุปมาอุปไมยที่ชวนให้เกิดภาพในใจ (Imagery)
5. จังหวะจะโคน (Rhythm)
6. ความสัมพันธ์ (Coherence)
7. การย่ำความ การเน้นความ (Emphasis)
8. การจัดลำดับความคิด (Arrangement of Ideas)

กุหลาบ มลลิกะมาส² กล่าวถึงการศึกษาท่วงทำนองการแต่งของนักเขียนว่าสามารถทำได้ดังต่อไปนี้

1. การสรรคำใช้ (Diction หรือ Choice of Words)
 - 1.1 คำที่มีความหมายเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และสถานการณ์ของบุคคล
 - 1.2 การเลือกเสียงของคำ ตลอดจนการเล่นคำ
 - 1.3 คำที่มีความหมายเจาะจงเฉพาะที่
 - 1.4 คำภาษาถิ่น
2. ท่วงทำนองเกี่ยวกับโวหาร เป็นเครื่องบอกท่วงทำนองการแต่งเฉพาะตัวผู้แต่งให้เป็นอย่างที่ ท่วงทำนองที่เกี่ยวกับโวหาร แยกย่อยให้อีก คือ

¹เจือ สตะเวทิน. การใช้ภาษาระดับปริญญา. 2518. หน้า 141.

²กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. 2528. หน้า 123 - 134.

2.1 ภาพในจิต หรือจินตภาพ (Image) คือภาพที่บังเกิดขึ้นในความ
 ใจของผู้อ่านเมื่อได้อ่านบทประพันธ์นั้น ๆ นักเขียนที่มีความสามารถในการประพันธ์จะ
 สร้างความรู้สึกเห็นจริง ทำให้ประหนึ่งได้สัมผัส ได้แลเห็น ได้กลิ่น ตลอดจนยั่วความรู้สึก
 ให้ถึง ลักษณะบรรยายชนิดนี้จะไม่เน้นความสมจริง แต่จะเน้นภาพที่จะปรากฏแก่ใจผู้อ่าน
 ภาพนั้นจะเกิดได้เมื่อผู้อ่านมีจินตนาการ"

2.2 ภาพพจน์ (Figure of Speech) ภาพพจน์ คือถ้อยคำที่ได้รับการ
 เปรียบเรียงขึ้นมามีลักษณะเปรียบเทียบเชิงอุปมาอุปมัย เพื่อหวังผลให้เกิดความเข้าใจและ
 ความรู้สึกยิ่งกว่าใช้คำบอกเล่าธรรมดา วิธีสร้างภาพพจน์ในงานประพันธ์ทำได้หลายวิธี
 มีต่อไปนี้ คือ

2.2.1 การเปรียบเทียบอุปมาอุปมัย

2.2.1.1 เปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง (Simile)

เป็นการสร้างภาพพจน์ด้วยวิธีเปรียบเทียบตรงไปตรงมา โดยใช้คำว่า ราว เหมือน ฯลฯ
 เป็นคำแสดงความเปรียบเทียบ เรียกว่าเปรียบเทียบเหมือน หรืออุปมา

2.2.1.2 เปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง (Metaphor)

เป็นการเปรียบเทียบโดยตรงว่า สิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง คือคำที่แสดงว่าเหมือนนั้นไม่ปรากฏอยู่
 ภายนอก สิ่งแรกที่กล่าวถึงมักมีลักษณะเป็นรูปธรรม เปรียบเทียบเพื่อยोगไปสู่การเข้าใจที่มี
 ความหมายลึกซึ้งกว่า

2.2.2 บุคลาธิษฐาน (Personification) มี 3 ลักษณะ คือ

2.2.2.1 สิ่งต่าง ๆ ที่มีใช้คนแต่ทำกิริยาอาการเหมือนคน (Personification)

2.2.2.2 สิ่งต่าง ๆ ที่มีใช้คน หรือไม่มีตัวตน (นามธรรม) ระบุเป็นคนทำกิริยาอาการอย่างคน และยังมีเนื้อเรื่องประกอบอีกด้วย (Allegory)

2.2.2.3 สัตว์ที่มีเรื่องเล่าประกอบเป็นนิทานเทียบกับมนุษย์ ในจิตใจต่าง ๆ (Fable)

2.2.3 สัญลักษณ์-สิ่งแทน (Symbol) ในความหมายกว้างที่สุดหมายถึง สิ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง สัญลักษณ์อาจเป็นคำ ๆ เทียว เป็นข้อความ เป็นเรื่องเฉพาะตอน

หรืออาจเป็นเรื่องทั้งเรื่องก็ได้ และสัญลักษณ์ในลักษณะของภาพพจน์นั้น อาจเป็นการเปรียบเทียบ (Metaphor) ทั่วไปได้ หรือและอาจเป็นภาพพจน์แบบอื่นอีกก็ได้ด้วย สุดท้ายวิธีการนำมาใช้

2.2.4 การกล่าวถึงความขัดแย้งคู่ขนานกัน (Paradox)

2.2.5 การกล่าวเกินจริง (Hyperbole)

2.2.6 การกล่าวทำน้อยแต่กินใจความกว้างขวาง (Understatement)

2.2.7 การใช้คำถามที่รู้คำตอบอยู่แล้ว และไม่ต้องการคำตอบอีก

(Rhetoric Question)

2.2.8 การกล่าวเย้ยกล่าวประชด (Irony หรือ Sarcasm)

2.2.9 การกล่าวเพ้อความ (Allusion) เป็นการกล่าวอ้างถึงบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ เป็นที่รู้จักกันทั่วไป ยกมาประกอบข้อความเมื่อเอ่ยขึ้นมาเป็นที่รู้จัก และเข้าใจทันที

2.2.10 การเรียบเรียงข้อความที่มีเสียงสัมผัส มีคุณแห่งความหมายและน้ำหนักของเสียงเท่าเทียมกัน ภาพพจน์ในข้อนี้ เป็นท่วงทำนองโวหารของชนในชาติ (Racial Style) อีกด้วย

3. ท่วงทำนองที่เกี่ยวกับการสร้างประโยค (Syntax) หมายถึง ลักษณะโครงสร้างประโยคในการเล่าเรื่องของนักเขียน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ลักษณะประโยคที่นักเขียนใช้กันอยู่แบ่งออกได้เป็น 4 แบบใหญ่ ๆ คือ

3.1 ประโยคสั้น (Attic Sentence) ลักษณะประโยคที่นักเขียนใช้จะเป็นเอกัตถประโยค

3.2 ประโยคยาวขึ้น (Isocratic Sentence) ลักษณะประโยคที่นักเขียนใช้เป็นเอกัตถประโยค หรือสังกรประโยค

3.3 ประโยคยาวแบบโวหาร (Ciceronian Sentence) ลักษณะของประโยคจะต้องกล่าวถึงรายละเอียดแต่ละอย่าง ๆ ไปจนจบประโยค จึงจะมีเนื้อความสมบูรณ์เป็นที่เข้าใจหรือเป็นประโยคที่สื่อความหมาย คือไม่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา

3.4 ประโยคบาโรก (Baroque Sentence) ลักษณะประโยคมีโครงสร้างที่ซับซ้อน หรือลักษณะคู่ขนาน (Parallelism) อาจจะเพิ่มพูนทวีขึ้น ๆ คล้ายคลึงเนือความ

จากประโยคหนึ่งขยายไปสู่อีกประโยคหนึ่ง หรือเป็นประโยคสั้น มีคำเดียว โดยไม่คำนึงถึง
ความผิดความถูกในทางไวยากรณ์ แต่ต้องการความประทับใจ แปลกใจผู้อ่าน หรืออาจใช้
คำผิดแปลก ตัดคำ เติมคำ แต่ก็ยังทำให้อ่านเข้าใจได้

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน¹ ให้เสนอเกณฑ์สำหรับใช้เป็นแนวทางในการศึกษาคำดังนี้

1. การประหมัดคำ ใช้จำนวนคำน้อย แต่กินใจความหมาย คำแต่ละคำที่แสดง
ออกมาย่อมได้กลิ่นกรองมาอย่างประณีต สุขุม และลึกซึ้ง ไม่ใช่คำฟุ่มเฟือย
2. คำที่ทำให้เกิดความรู้สึกเสมือนหนึ่งว่าผู้อ่านสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า
3. คำที่ทำให้เกิดภาพพจน์ หรือเกิดมโนภาพ เป็นคำบรรยายอธิบายทำให้เกิดเป็น
ภาพขึ้นอย่างแจ่มชัด เหมือนกับผู้อ่านแลเห็นภาพนั้นจริง ๆ และเกิดความรู้สึกเห็นจริงเห็นจัง
ตามผู้แต่งไปทั่ว คำจำพวกนี้มีความขลังมาก เพราะทำให้ตัวหนังสือที่ไม่มีชีวิตสุกเป็นภาพ
ขึ้นมา บางทีเรียกว่าภาพที่เกิดจากถ้อยคำ
4. คำที่ทำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจและกินใจ
5. คำที่มีอำนาจเร้าใจให้เกิดความซาบซึ้งประทับใจ หมายถึง ใช้คำงามที่คน
ธรรมดาไม่ใช้กัน และคำเหล่านั้นมีความละเอียดอ่อนซาบซึ้งตรึงใจ เป็นคำที่ได้เลือกเก็บมาแล้ว
เป็นอย่างดี
6. การเลือกเก็บคำให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ได้แก่ การวางคำเหมาะในที่
เหมาะ คือเหมาะกับโอกาสและเหตุการณ์ตามท้องเรื่อง
7. การใช้คำง่าย ๆ เพื่ออ่านได้สะดวก และเข้าใจได้ชัดเจน
8. การใช้คำพูดให้ออกล้นทับ ได้แก่ การพรรณนาจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย หรือ
พรรณนาจากส่วนย่อยมาหาส่วนรวม การพรรณนาจากสิ่งใกล้ตัวไปหาสิ่งไกลตัว หรือพรรณนา
จากสิ่งไกลตัวมาหาสิ่งที่ใกล้ตัว การพรรณนาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนไปหาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
หรือพรรณนาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่หลังมาหาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน พรรณนาจากสูงไป
หรือพรรณนาจากต่ำมาหาสูง ตามลำดับ

9. การใช้คำซ้ำ ทำให้ข้อความบรรเจิดบรรจง สละสลวยเพราะพริ้ง เน้นอารมณ์ของผู้แต่ง เพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตาม อาจเป็นการซ้ำคำเพื่อความไพเราะ หรือซ้ำคำเพื่อความหมายเด่นชัดขึ้นเหล่านี้ ล้วนเป็นเครื่องตกแต่งบทประพันธ์ให้งามขึ้น

10. การใช้คำเลียนเสียง ทำให้บทประพันธ์มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น เป็นการถ่ายทอดของจริงในรูปของภาษามนุษย์ ถ้ากวีนิพนธ์ใดทำให้ถึงขนาดกวีนิพนธ์นั้นอ่าน เห็นภาพและได้ยินเสียง เหมือนหนึ่งว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นจริง ๆ ตามธรรมชาติ

ชลธิรา กลัทธิอยู่¹ กล่าวถึงการสังเกตแนวการเขียนว่า การที่จะพิจารณาทั่วทั้งการแต่งของบุคคล จะสังเกตได้จาก

1. การสร้างรูปประโยค บางคนชอบใช้ประโยคสั้น ๆ บางคนชอบใช้ประโยค

ยืดยาว

2. การใช้สำนวนโวหาร นักเขียนแต่ละคนจะมีแนวถนัดในการใช้สำนวนที่ต่างกัน

เช่น

2.1 ใช้สำนวนภาษาสั้น ๆ กระชับ สื่อความหมายตรงไปตรงมา

2.2 ใช้สำนวนยาว มีประโยคเชื่อม มีคำขยาย

2.3 ใช้สำนวนกำกวม เป็นสัญลักษณ์ ที่ความได้หลายนัยขึ้นอยู่กับความลึกทาง

ความรู้และความรู้สึกนึกคิดของผู้อ่าน

2.4 ใช้สำนวนภาษาสื่อภาพที่มีชีวิต มีรายละเอียด และมีสีสันรวมทั้งมีแสง

2.5 ใช้สำนวนภาษาที่สื่อให้ได้ยินเสียงมากกระทบโสตประสาท พร้อมทั้งให้รส

ยาวนานสัมผัสด้วย

2.6 ใช้สำนวนแข็งกร้าว ทุกตัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกเจ็บแสบอย่างสะใจ

จะเขียน

2.7 ใช้สำนวนภาษาที่เรียบ รื่นหู มีทำให้อ่อนหวานละมุนละไมเป็นอย่างยิ่ง

2.8 ใช้สำนวนสมัยใหม่ นำคำที่ไม่น่าจะใช้ด้วยกันได้มาใช้อยู่ด้วยกันหรือนำคำ

มาใช้ผิดหน้าที่

¹ชลธิรา กลัทธิอยู่ และคนอื่น ๆ. การให้ภาษา. 2517. หน้า 212 - 224.

2.9 ใช้สำนวนอธิบายความยาว ๆ มีลักษณะโครงสร้างภาษาจะวนคดเคลือบแฝง

อยู่อย่างเห็นได้ชัด

2.10 ใช้สำนวนภาษาแบบโบราณ

3. การเสนอภาพพจน์ นักเขียนแต่ละคนมีแนวในการเสนอภาพพจน์ในลักษณะที่ต่างกัน

เช่น

3.1 เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกัน โดยมีคำเชื่อม คือ "เหมือน คู่ดัง เช่น

ราว ปาน ประหนึ่ง"

3.2 เปรียบเทียบโดยนำลักษณะเด่นของสิ่งที่ต้องการเปรียบมากล่าวทันทีโดย

ไม่มีคำเชื่อม

3.3 เปรียบเทียบโดยให้คุณสมบัติเด่น ๆ ส่วนหนึ่งของสิ่งใดแทนความหมายทั้งหมด

3.4 เปรียบเทียบโดยใช้ชื่อเรียกรวม ๆ แทนบางสิ่งบางอย่างหรือแทนบุคคล

กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

3.5 เปรียบเทียบให้มีตัวตน มีชีวิต เป็นการนำสิ่งที่ไม่มีชีวิตมากล่าวถึงราวกับ

มีชีวิต

3.6 เปรียบเทียบให้เกิดความจริง

3.7 เปรียบเทียบโดยใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ

3.8 เปรียบเทียบโดยใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกัน นำมาคู่กันได้อย่างกลมกลืน

3.9 เปรียบเทียบแสดงความหมายที่ดูเหมือนจะขัดแย้งกัน หรือเป็นไปไม่ได้

เมื่อวิเคราะห์ความหมายลงไปลึก ๆ ก็อาจจะตีความได้อย่างกลมกลืน

พรสุช บุญสุภา และรมณี เพชรคุปต์¹ กล่าวถึงพื้นฐานของการศึกษาเรื่องท่วงทำนอง

ซึ่งประกอบด้วย

1. Diction หมายถึง วิธีการเลือกใช้คำ และวิธีการให้ความหมายต่อคำศัพท์

ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

¹พรสุช บุญสุภา และรมณี เพชรคุปต์. นวนิยายอังกฤษและนวนิยายอเมริกัน.

Denotation หมายถึงการใช้คำศัพท์ตามความหมายโดยตรงในพจนานุกรม

Connotation หมายถึงการใส่ความหมายพิเศษในคำศัพท์นั้น นอกเหนือจาก
ความหมายในพจนานุกรม

2. Imagery หมายถึง ภาพพจน์ที่ผู้อ่านสร้างขึ้นขณะอ่านคำบรรยายของนักเขียน
นักเขียนแต่ละคนมีวิธีสร้างภาพพจน์ต่างกันไป ซึ่งแบ่งได้คือ

Literal Images คือภาพที่นักเขียนเขียนบรรยายเพื่อให้ผู้อ่านสามารถสร้าง
ภาพพจน์ได้ตามความหมายในคำบรรยายโดยตรง ด้วยวิธีการเลือกคำศัพท์ที่จะก่อให้เกิดความ
รู้สึกด้านประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ รูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัส

Figurative Images (or trope) คือการใช้คำบรรยายเปรียบเทียบใน
เชิงอุปมาอุปไมยเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์ ผู้อ่านจะไม่เข้าใจภาพพจน์ได้ทันทีต้องแปลความหมาย
ตามคำศัพท์โดยตรงไปเชื่อมโยงกับสิ่งอื่น ๆ ผู้อ่านจึงเกิดความเข้าใจ วิธีการสร้างภาพพจน์มี
หลายแบบ เช่น Simile Metaphor และ Symbol

3. Syntax หมายถึง ลักษณะการใช้โครงสร้างของประโยคในการเล่าเรื่อง
นักเขียนบางคนอาจจะชอบใช้ Complex Sentence ที่ยาวสละสลวย และบางคนอาจ
ชอบใช้ Simple Sentence ที่สั้น ๆ กระชับรัดกุมและเข้าใจได้ง่าย

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายและแนวทางการศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้น
ที่เอกสารต่าง ๆ ที่หลาย ๆ ท่านได้เสนอไว้แล้วนั้น จากแนวทางดังกล่าวนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี
ต่าง ๆ มาประสมประสานกัน และได้วางแนวสำหรับการวิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร"
ในด้านศิลปะการใช้ภาษา ไว้ดังต่อไปนี้คือ

1. การใช้คำ จะศึกษาถึง

1.1 คำแสดงภาพ

1.2 คำแสดงอาการ

1.3 คำภาษาต่างประเทศ

1.4 การใช้คำซ้ำ

1.5 การใช้คำซ้อน

1.6 การใช้คำสมทบ

- 1.7 คำที่สร้างขึ้นใหม่
- 1.8 การใช้คำผิดหน้า
- 1.9 คำสะแลง
- 1.10 การใช้คำภาษาถิ่น
- 1.11 การใช้คำมีศักดิ์
- 1.12 การใช้คำโบราณ
- 1.13 การเล่นคำและจังหวะ
2. การสร้างประโยค จะศึกษาถึง
 - 2.1 ประโยคสั้น
 - 2.2 ประโยคยาว
 - 2.3 ประโยคยาวแบบโวหาร
 - 2.4 ประโยคพาโรก
3. การใช้สำนวนโวหาร จะศึกษาถึง
 - 3.1 สำนวนโวหารสั้น ๆ กระชับ
 - 3.2 สำนวนโวหารยาว
 - 3.3 สำนวนโวหารกำกวมเป็นสัญลักษณ์
 - 3.4 สำนวนโวหารที่สื่อภาพมีชีวิต สีสิ้นและแสง
 - 3.5 สำนวนโวหารที่สื่อให้ได้ยินเสียงทางโสฬประสาท และรสทางฆานสัมผัส
 - 3.6 สำนวนโวหารแต่งกร้าว คุดัน
 - 3.7 สำนวนโวหารอ่อนหวานละมุนละไม
 - 3.8 สำนวนสมัยใหม่
 - 3.9 สำนวนโวหารที่มีลักษณะโครงสร้างภาษาตะวันตก
- การสร้างภาพพจน์ จะศึกษาถึง
 - 4.1 โวหารอุปมา
 - 4.2 โวหารอุปลักษณ์

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร"

การวิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร" ในตอนนี้ ผู้วิจัย
วิเคราะห์ตามลำดับหัวข้อ ซึ่งได้วางแนวไว้แล้วในตอนแรก 1 ดังต่อไปนี้

1. การใช้คำ จากการศึกษาการใช้คำในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่า "อิงอร"
ใช้คำต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 คำแสดงภาพ คือ คำที่ให้ความหมายและเข้าใจในทางรูปร่าง ซึ่ง
สามารถสื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพหรือรูปร่างที่ผู้ประพันธ์กล่าวถึงได้รวดเร็วและชัดเจน เช่น

กระต๋อมมันสร้างตัวไม้ไผ่ขัดและ มุงหลังคาด้วยจากทำด้วยใบมะพร้าว เก่าคร่ำคร่า
ใช้เบ้ สันปะรังเคจวนจะพังอยู่รอมร่อ¹

สายห้วยรินไหลรอบวังวน... โกรกธาร พองโพกแก่งเห็นด้วยกระแสนแรง จำปาลาว
ละหานไพรยเกิด เลื่อนไถนต้นและลอยเป็นแพในกระแสนธาร คอกหญ้าชุ่มมวงกวักไกว
กลางคอกคา อีกลีศรามาแกของห้องฟ้าเป็นที่ขับหลับของกลุ่มเมฆ ใบไม้ที่ แกว่งก้าน
ระเอยตามแรงโยยของลมหนาววันนั้นก็ไม้ผัดกับวันนั้น...²

ในท้องลงแช่เดือน มันมีท้อย่างเต็มใจ เมียไม่หลับตาหรือแม้แต่ต้น นอนลิ้ม ตาแจ้ว
ให้พริก...³

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ตรรชนนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 234.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "๗ แดนอมราฤทธิ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 163 - 164.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
"อิงอร". 2513. หน้า 240.

คาที่ล้มแจ่วแห้ว จ้องมองกันและกันด้วยแววพิศวาส เป็นดวงตาที่ทรงประกาย
แวววาวราวกับดวงตาของสิ่งที่มีชีวิตวิญญาณครอง¹

คุณแป่วไมใจร้ายพอที่จะเห็นผมมอนตัวแบบแต่ด้อยู่ข้างถนนไม้โซ่หรือ²

เป็นผู้หญิงใส่เสื้อเชิ้ตคอปก ปล้อยเอว นุ่งกางเกงขายาวรัดรูปเปรี้ยว³

อาจจะเพราะหนูเกิดมาเป็นลูกแมวตาและ ขี้โรค ผอมกะหร่อง นีเอง⁴

คุณแม่อุ้มอุ้มแล้วหน้าซีดร้องลั่น "ตายแล้ว ทำไงดี คิ้วแตกแผลเหวอะหวะ"⁵

ผมของเธอที่ผมตัดไว้สั้นเก๋ไก๋ตามแฟชั่นล่าสุด ไม่มีเหลืออยู่อีกเลย...มันหายไป
หมดสิ้นที่เหลือดิชิคอยู่กับหนังสือระะ เป็นรอยเฝ้าแห่ง โกรนเกรน เหมือนถูก
แมลงสาบแทะ เพียงไม่ถึงครึ่งเซนต์⁶

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ราชันย์ผู้พิชิต," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 323.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ปากเป็ดสาว," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 482.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ลาก่อนมาเรีย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 348.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ในอ้อมกอดหุ่," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 627.

⁵ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ตุ๊กตุไม่ร้องไห้," เรื่องไทย. 1(1) : 15 ; สิงหาคม

⁶ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "แฮร์-แฮร์-แง," บางกอกเรคอร์ดเดอร์. 2(24) : 73 ;
2519.

ไอ้ผีทะเลนั้นเป็นฝรั่งหนุ่ม สูงโย่งโก๊ะ คาสีฟ้า ผมหสีทอง มันหล่อกว่าผมเยอะ
แล้วที่สำคัญบุญมันโคงแหลมเปียบที่เดียว¹

1.2 คำแสดงอาการ เป็นคำที่ให้ความหมาย ความเข้าใจถึงอาการเคลื่อนไหว
ซึ่งทำให้ผู้อ่านจินตนาการเห็นภาพการของคนหรือวัตถุ เป็นการเร้าใจผู้อ่านให้เกิดอารมณ์คล้ายตาม
โดยไม่ต้องเสียเวลาบรรยายอย่างยืดยาว เช่น

"เป็นปัดพาหุญปากคอกไปแล้วละครับคุณเล็ก เคยเรียนให้ทราบถึงความลำบากเรื่องนี้
บอกว่าให้ลุงทำไปเถอะ อะไร ๆ ก็กินได้" แล้วตาแถมมองเล็กเล็ก ดูซ้ายดูขวาพูด
ทำเสียงกระซิบคล้ายกับว่าจะจะเป็นความลับขอขาดตาย²

เจ้าสิงห์ใหญ่โตโคมะพร้าวลงมาช้า ๆ เมื่อถึงพื้นมันก็เดินเหย้ง ๆ เข้ามาหาวางท่า
เซื่อง สายตามองคนแปลกหน้าไม่วาง³

ฉันร่ำวันดลจากเวทียุทธด้วยแรงผลักดันอันอบอุ่นหอบฮัก ๆ อย่างหมดเรี่ยวสิ้นแรง⁴

เขาลูกพรวดพราดจากเก้าอี้ที่ติดกับบุหรืลงกระโถน แล้วเดินไปเดินมางุ่นง่านอยู่
ครู่หนึ่งจึงไปยื่นพิงขอบหน้าต่าง⁵

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "น้ำผึ้งในหุบเขา," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.
(177) : 41 ; กันยายน 2519.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 50.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ตรรชนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 243.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ซากรักที่ยังหายใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 270.

⁵ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "สัญญาของวิเศษ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 406.

เธอย่างขึ้นเพิงตะกอนอย่างห้องข้า ระโหย...น้ำตานองอาบหน้า พิศดูหน้าศพ
ที่นอนอยู่ในหีบฝังศพ...¹

อาชญากรรักปากเปราะใจซื่อผู้นั้น ก็ได้แต่สุดคมซึ่งดอยระรวยมาจากหมของโสมอุษา
อย่างเที่ยวตลอดเวลาสามเดือนของความรัก เงื่องเงื่อง ซึ่งโสมอุษาแสนจะเหนื่อย
หน่าย...²

ร่างของยายหนูอ่อนเียวเปื่อยเหวือนคนนอนหลับ ลอยอยู่ในอ้อมแขนสองแขนของ
เพื่อนชายคนใหม่ของแก ซึ่งยืนอุ้มยายหนูหน้าซีดอยู่บนขั้นฐานเจดีย์ชั้นล่าง³

เขาขอตัวไปนั่งคุยกับเพื่อนที่ศาลานั้น ทำหน้าจ้อง ขออนุญาตฉันอย่างเกรงใจ⁴

ร้องเสร็จแล้วก็กลับเข้าไปนั่งใจสันตุม ๆ ห้อม ๆ อยู่ข้างใน เพราะรู้ว่าเพลงที่
ร้องออกไปพลาดจังหวะ⁵

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "แหวนหมั้น," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 474.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "มหรสพหลังแต่งงาน," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 509.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 68.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักเธอเสมอ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.
(176) : 6 ; กันยายน 2519.

⁵ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "อา," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(184) :
พฤศจิกายน 2519.

ฐานะอันน่าสงสารของบุคคลที่เคยสูงส่ง ซึ่งตกต่ำลงเพราะความรักชาติ รักความเป็นไทย และรักคนไทยเป็นเพื่อนบ้าน เท่าที่ฉันได้ประจักษ์แจ้งอยู่กับใจทำให้หัวใจของฉันซึ่งนิยมเจ้าฟ้าเป็นทุนอยู่แล้ว โอนเอน และอ่อนลง จนทันทิ วามทวาม¹

ท่านกคกริ่งเรียก

ฉันเข้าไปยืนทำหน้าที่เจียมเจียม

ท่านมองมาล้วยทอกไม้ มองหน้าฉันยิ้มให้นินทา²

ที่ลานซึ่งเข้าได้ยินเสียงน้ำในลำธารไหลจ่อ ๆ ผ่านก้อนหินลงไปสู่ที่ต่ำ³

1.3 คำภาษาต่างประเทศ เป็นคำที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของตัวละครในเรื่อง ทำให้เรื่องน่าอ่านยิ่งขึ้น แต่หากใช้คำภาษาต่างประเทศที่ไม่คุ้นชินกับผู้อ่านจะทำให้การอ่านเรื่องสั้นขาดรรถรสลงไปได้ "อิงอร" นิยมใช้คำภาษาต่างประเทศที่เป็นภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นภาษามาลายูบ้างเล็กน้อย โดยใช้ในบทสนทนาของตัวละครและใช้ในการบรรยายของผู้ประพันธ์เอง ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อเรื่องและฐานะบทบาทของตัวละคร เช่น

ท่านสุภาพบุรุษ...ท่านเคยได้ยินและเข้าใจคำว่า Make war to stop war ไหม ?⁴

¹ หักก็เกษม หุตาคม. "จาก...เจดีย์ชะเวดากอง ถึง...สะพานวอเทอร์ลู,"

อิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(182) : 65 ; ตุลาคม 2519.

² หักก็เกษม หุตาคม. "อธิบ-ที," การประสาสังเคราะห์. 1(6) : 23 ; มกราคม - มีนาคม 2520.

³ หักก็เกษม หุตาคม. "น้ำผึ้งในหุบเขา," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 1(7) : 41 ; กันยายน 2519.

⁴ หักก็เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก ของ "อิงอร". 2513. หน้า 190.

พอกะ เปะปะใหญ่แล้ว ไทรศัทธิวิเศษจะงนาริสเรื่องนี้เห็นจะต้องส่งไปให้ปเลย์
เอาไปลงใน บิลลี่ อ็อต ออร์ต เทาไรลารพัณิก¹

"ตัวเราเป็นพระเทพฝ่ายรัก ซึ่งรับหน้าที่จากพระผู้เป็นเจ้าของให้มาปฏิบัติงานรักฝ่าย
ตะวันออกแบ่งหน้าที่กันแล้วกับ Cupid ทางฝ่ายทิศตะวันตก"²

"ที่ยังไม่ได้เล่าเรื่องรักให้คู้ฟัง ชิคะ... Tell me about a love story ?"

"What kind of a love story ?"

"A simple one เรื่องหวาน ๆ นะกะ หวาน ๆ ง่าย ๆ และฟังเพลิน ๆ"...

"Once upon a time ชะอ้อน... once a time upon a time"

"กะ there was ... อ้อย ไม่เอากะ เอานิทานไทยนิทานฝรั่งฟังกระโดน
ละเทกไม่เห็นเพราะ"³

หัง เป็นผู้สร้างเด็กต่างหาก เหมือน Shoe maker เป็นสำหรับเกือก⁴

พ้องเกล เกือบจะเป็นอีตันครือไปตามความนิยมขณะนั้น หวีเรียบแปะเป็นทรงผม
ผไทยโบราณ⁵

ศักดิ์เกษม หุตาคม. "จากนรี-ถึงนาริส," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 528.

ศักดิ์เกษม หุตาคม. "พ แคนอมราฤทธิ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 21.

ศักดิ์เกษม หุตาคม. "คิมโนนารกขอนิยายรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 569 - 570.

ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ที่สุดของชีวิต," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
4) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 632.

ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
5) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 57.

"เจอ เรอ เวีย ใจคะ" เธอบอก ออกสำเนียงภาษาถิ่น¹

"ตรวจหมดแล้วละ ระบบไฟที่ลือว่าไม่สะดวกนั้นนะ มันเกี่ยวกับวียไวย เมโนโปส
หรือเลือดไปลมมาส์สืบก้ากว่าเข้าแล้วไม่ใช่หรอะ"²

สำหรับผมรูปถ่ายของเธอที่ผมติดกระเป๋าก้นขี้นมมีลายมือของเธอตัวป้อม ๆ
เขียนไว้ข้างหลังรูปว่า

"Who stole my heart away

Who made me dream all day"

ผมเติมลายมือของผมเป็นภาษาไทยว่า

"ใครหนอ...ฉกชิงดวงใจของพี่ไปให้ดวลถึงไม่รู้วาย"³

"ใช่แล้ว ยอดไผ่จะหัวเราะสังเวชน์หลักรูปเคียวอีกครั้งหนึ่ง ทนงอุย้า ตกใจ
เคียวจะมีพายุ ผมจะรับพายุพาทนงไปพักอยู่ในโกโบนั้นเสียก่อน ทนงโปรคไว้ใจผม
ร่างผมเป็นร่างนรก แต่ใจไม่เป็น ไม่เหมือนบางคนที่มาจากกระยาหงัน แต่ใจ
เหมือนร่างผม"⁴

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ฉันจะกลับมา," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 641.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เลือดไป-ลมมา," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย.
(1990) : 36 ; กันยายน 2519.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "น้ำผึ้งในหุบเขา," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.
(1977) : 41 ; กันยายน 2519.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 216.

รณจิรณาทนมุ่งลงบนพื้นหญ้า ยิ้มอย่างสำเร็จ¹

"องค์รายาผู้พ่อ รับเสด็จประพาสไทรบุรีก่อนหน้าการพิจารณาพิพากษาความใน
คงจะรู้ผลล่วงหน้า กฎหมายย่อมเป็นกฎหมายสำหรับจำเลยที่แน่จะเป็นที่สุดสวาท
ชาติใจของผู้ใดก็ตาม มอบอำนาจเด็ดขาดให้คณะ กะโตะ ซึ่งม้องค์สูงของรณ
เป็นประธานให้จัดการ²

"โหงอย่างงั้นละ ผู้การ ก็เป็นอี่เเมะไปเท่านั้น"³

...บุพเพสันนิวาสที่มากล้าย ๆ กับนิยายอินเดียและภาพยนตร์อินเดียสมัยใหม่ ร้อยตรี
พร้อมเข้าไปนั่งอยู่ในหัวใจสาวเครือฟ้ายะเยาะ...ดอกฟ้าในสวนบางพารา⁴

1.4 การใช้คำซ้ำ เป็นการใช้คำซ้ำหรือย่ำคำในประโยคหรือข้อความเดียวกัน
เพื่อให้คำนั้นหนัก สะดุดตาหรือกินความ ซึ่งทำให้เนื้อความมีความกระชับรัดกุมแน่น
ยิ่งขึ้น ดังเช่น

ดวงใจซึ่งพกเต็มไปด้วยสมุทประวัติศาสตร์หลายสิบเล่มลวงโลก ลวงคน ลวงตัวเอง
มีชีวิตอยู่เพื่อจะก่อความพิวาศให้แก่ผู้อื่น⁵

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 232.

² แหล่งเดิม. หน้า 237.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "แหวนรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 321.

⁴ แหล่งเดิม.

⁵ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิธรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 129.

ภาพตัวเอง ญาติที่ไม่โทกก็เหมือนโทก ทั้งลูกทั้งผัว ตามมาหาชายซึ่งมิใช่ผู้
เหมือนผู้ จากอกผัวตามกนิบัย มาสู่อกผัวโดยพฤตินัย ใจมิใจเดียว รักเดียว
แต่กรรมแยกออกเสมือนสอง หญิงหนึ่งสองชายครอง รักหนึ่งรักหนัก รักหนึ่งก็
รักหนึ่ง ออกน้อยนิตหนึ่งเป็นที่แยกสองรักใหญ่สุดที่จะรักษาไว้มิให้อกแยก¹

"เหนือชีวิตเลือดเนื้อ เหนือสวามิภักดิ์สวาทคือชาติภูมิและองค์ชนกผู้ให้กำเนิด
นั่นคือความรักของวีรสตรีชาวธรรมวิเทศ... วิลลา"

"เหนือชายาสุดรัก เหนือความอาวรณ์อาลัยคือหน้าที่กฎหมายและวาจาสิทธิ์ของ
กษัตริย์ นั่นคือความรักของจอมจักรพรรดิผู้กล้า... วิลลา"²

เสียงหัวเราะกระซิบกระซาบเสียงธรรมชาติสำเร็จคละเคล้ากับเสียงดนตรี³

"หน้าต่าง ของคาเรมมองดู หน้าต่าง หิ้งคู่ของเจษฎาเหมือนจะมองหาสิ่งลึกลับ
เขาบอกว่าจาก หน้าต่าง สองบานมีอะไรซ่อนอยู่ในดวงใจนั้นบ้าง"⁴

"ดูอย่าได้หัวเราะกับบุหลัน หัวเราะเยาะทัตติง หัวเราะกับความตาย หัวเราะ
ส่งเวयरัก"⁵

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิธรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 184.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ธนูทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 461.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วอลท์เพลงสุดท้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 591.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แทนอมราฤกษ์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 86.

⁵ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 219.

ท่านจะเห็นเมืองแก้ว ล้วนแล้วแต่ที่กราบเรียนโรงหันสมัยด้วยอำนาจเนรมิตร
กระจายกันอยู่เป็นหย่อม ห้องแถวแก้ว ตลาดแก้ว โรงหนังแก้ว ศาลาแก้ว และ...
ผดุงกลางถนนแก้ว อันเป็นจุดสุดของสถานที่นั้น¹

คุณรักคุณหมอกะ... รักอย่างสุดชีวิตจิตใจ... รักน้ำใจของคุณหมอ รักวิชาชีพของ
คุณหมอ... รักทุก ๆ สิ่งประกอบขึ้นเป็นคุณหมอ รักเหมือนญาติรักพระค้ะ คุณหมอ
คือของบูชาเหมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และขอยึดถือเป็นสรณะที่พึ่งของดวงวิญญาณก่อนที่จะได้
พบคุณเกิด²

คุณที่อยู่ริมแม่น้ำ จะไม่รู้คุณค่าของน้ำ เหมือนคนที่อยู่กลางทะเลทราย
คนที่มีอิสรภาพ จะไม่รู้ซึ่งถึงคุณค่าของอิสรภาพเหมือนคนที่กำลังเป็นทาส
คนที่มีประเทศจะขาดความหวงแหนแผ่นดิน ผิดกับคนที่กำลังแสวงหาแผ่นดินไว้
ทางประเทศ³

1.5 การใช้คำซ้อน คำซ้อน คือคำที่มีคำเดียวหรือสองคำที่มีความหมายหรือ
พ้องกันซ้อนเข้าคู่กัน ทำให้เกิดความหมายใหม่ แม้บางคำจะไม่แปลกไปกว่าเดิม
ซึ่งการซ้อนคำนี้จะมิใช่การซ้อนคำเพื่อเสียงและซ้อนคำเพื่อความหมาย
จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่ามีการใช้คำซ้อนมากมายเกือบทุกเรื่อง
ทั้งคำซ้อนเพื่อเสียง และคำซ้อนเพื่อความหมาย ดังตัวอย่าง

ในคำกลอน หุตาคม. "อาจเป็นการคอยตลอดคัลป์," โดยอิงอร(นามแฝง).

ในบทกวี (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 424.

ในคำกลอน หุตาคม. "อ้อมมีศ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
2513. หน้า 485.

ในคำกลอน หุตาคม. "ในแทน... ไกลแสนไกล," โดยอิงอร(นามแฝง).

ร(5) : 37 ; สิงหาคม 2519.

"น้ำตาลเคี้ยวมันกับน้ำ" เสียงเบาตลอดมาจากท้ายเรือบ้าง "เหี่ยวซ่อนซอกซิมแทรก อยู่เสียทุกหนทุกแห่งไม่เว้นแต่บนปลายลิ้นที่ไร้ความหมายของคน"¹

"เมื่อ อรุโณทัย ตอนสมออกจากอ่าวสงขลา ฉันเพิ่งรู้หลังจากนั้นว่า พร้อมสมอมันตอนเอาทุก ๆ สิ่ง ขณะที่มันจอตออยู่ที่นั่นไปด้วยพร้อมกัน เมื่อพ่อฉัน กระเสือกกระสนสืบเสาะมาหาคุณถึงวัง..."²

จนชายที่น่ารักของเขาเกิดความกังวลต่อที่ท่าของชายคนนั้นจนเกือบจะเสียประสาท กลางคืนนอนละเมอหวาหวาค กอด ธารหรือกรรทีตัวสั้น เหมือนลูกนกตกน้ำในคืนหนึ่ง ธารจึงตัดสินใจ³

อาจจะหมายความว่า เป็นน้ำใสที่ไหลออกมาจากใจจริง เป็นเครื่องหมายบอกความ รักศโศกเศร้าหรือปลานปลัม⁴

เพราะตั้งแต่เริ่มเข้ามา ก็ได้แต่ เพื่อพล่านคร่ำครวญอยู่กับสวรรค์ถึงนิยายรักของเขาทั้งเวลากลางวัน และกลางคืนวนเวียนไปมาไม่รู้จบ⁵

ความจริงเขาไม่ได้กลับไปเพราะความ อ่อนเปลี้ยสะเหี่ยวกายอะไรหรอก แคมเบดกับวิสกี้ในฐานะเจ้าบ้านและเจ้าภาพชนแก้วจับเป็นมารยาท⁶

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ครรชนนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 315.

² แหล่งเดิม.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เรือนหอ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 568.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ซากรักที่ยังหายใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 255.

⁵ แหล่งเดิม. หน้า 295.

⁶ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักกับมิตร," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 3.

เราเห็นเขาชำเลื่องมองรอบ ๆ เรารู้ว่าเขามองหาใคร¹

"โฮ...ลูก อะไรที่ลูกคนเดียวของแม่ไม่รู้สักยีนทำให้แม่ทำ แม่จะทำลงไปได้อย่างไร"

ฉันพิลาป-รำพันด้วยความน้อยใจ²

"โอโฮ...เดือนหงาย ทะเลสวยตรงที่ประกายน้ำกระทบแสงจันทร์ น้ำทะเลเป็นสีทองแวววาว สวยจริง ๆ วิฤณมาตุชี"³

"เล็กเป็นเต่าพันธุ์เสียเถื่อนน่าจินตรา กฎเกณฑ์คร่ำครึแบบนั้น เคียน้เขาเลิกกันแล้วอนาคตของผมนะหรือเลวมันขึ้นอยู่กับตัวผม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าผมได้ใครเป็นเมีย"⁴

มันไม่ยุติธรรมกับใครคนหนึ่งที่รักฉันมากกว่า-นานกว่า-จริงใจกว่า แต่มีความสามารถน้อยกว่าในการที่จะพาฉันไปถึงจุดหมายปลายทาง คือการสมรส⁵

1.6 การใช้คำสลับ เป็นการใช้อีกลักษณะหนึ่งในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ที่ผู้ประพันธ์สามารถใช้ได้เหมาะสมกับตัวละครและเนื้อเรื่อง ดังตัวอย่าง

¹ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วันทองกับพ่อพระ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(178) : 58 ; กันยายน 2519.

²ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ผู้ชนะ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(185) : 75 ; พฤศจิกายน 2519.

³ศักดิ์เกษม หุตาคม. "น้ำตาพระจันทร์," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(186) : 22 ; พฤศจิกายน 2519.

⁴ศักดิ์เกษม หุตาคม. "สาย," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(187) : 2 ; พฤศจิกายน 2519.

⁵ศักดิ์เกษม หุตาคม. "คืนแรก," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(188) : 12 ; ธันวาคม 2519.

"หนูหนักหรือยังไรกันนะ เจ้าของบ้านนี้" เขานั่งออกมาดัง ๆ "ป้าระยำ"¹

"ถึงตัวหนักได้ด้วยหรือ" เขาเย้า

"แต่มันเลอะอะไรใคร ๆ ให้นะคะ ในท่าไปของมัน วันที่ดินแจวเรือไปส่งคุณ มันก็ไปบลุกพ่อ...พ่อ"

"อ้ายเวร !"²

"ไม่ต้องเข้ามาหอรอวะ กูเอง ของขวัญแด่ปรีช...จัญไร !" ³

"สัตว์นรก"

"อื้อยอย่าด่าเขา นาริสชา เขารู้เข้าจะทำร้ายนาริสของที่ดินอีกคนหนึ่ง และนี่ เขาก็ต้องรู้ โข...ถ้านาริส---ไม่ค่ะ---เขาต้องไม่รู้แน่ค่ะ"⁴

สวรรค์เจ้าขา !

สวรรค์เจ้าขา !

สวรรค์--เจ้า-ข-อุย- !!! ⁵

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ตรรชนนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ปีที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 235.

² แหล่งเดิม. หน้า 250.

³ แหล่งเดิม. หน้า 325.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "จากนรี-ถึงราริส," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ปีที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 533.

⁵ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ซากรักที่ยังหายใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ปีที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 294.

"เจ้าขา จิบอยู่นี่เจ้าคะ"

"อยู่ไหน ?"

"ใน...เอ้อ...ใน...ห้องเล็กเจ้าคะ"

"เวร , " ¹

กลิ่นน้ำหอม หวานชื่น...ลึกซึ้ง...ละเอียดอ่อนแต่ชื่อ บัคซบ กลิ่นนี้ควรจะชื่อ
เฟอร์เทรมีน็อต...ลึกลับเสียแล้วหรือ มากกว่า... ²

แต่ชื่อเธอซิ..ซิ กันมาลึบเสียได้

ห่วยแพ้ ะ ...ช่างภาพเส้นทองอย่างเราไม่ว่าจะมีสมองยักซ์เลื่อยอย่างนี้เสีย ³

บางวันเมียไม่อยู่ เห็นน้องเมียเขากลับจากสวนเดินเล่นอยู่ในบ้านผมเข้าไปข้างหลัง

จะหอมลูกให้ถูกแม่เสียหน่อย เอ๊ะ ทำไมเมียผมแค้นแดง ปากสั้น ไม่พูดจา

ให้แถมมองหน้าผมทำตาแป๋ว ตายละวาพามองหน้าเห็นชัด จับหายใจใหญ่ หน้าเมีย
ผม กันกลายเป็นน้องเมีย ⁴

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ในอ้อมกอดครุฑ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
³) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 620.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ฉันจะกลับมา," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
³) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 648.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รดหัวร่เหี่ยวสุกห้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). สนทนา.
8 ; สิงหาคม 2519.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "แฮร์-แฮร์-แง," บางกอกกรีตเคอร์. 2(24) : 71 ;
2519.

1.7 คำที่สร้างขึ้นใหม่ เป็นคำที่ผู้เขียนคิดสร้างขึ้นใหม่โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามแบบแผนทางหลักภาษามากนัก แต่สามารถใช้สื่อความหมายให้ความรู้สึกและเร้าอารมณ์ผู้อ่านได้ ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาลักษณะเช่นนี้เป็นที่ยอมรับกันในงานเขียนประเภทบันเทิงคดีโดยทั่วไป "อิงอร" สามารถใช้ภาษาที่สร้างขึ้นเอง ในการเขียนเรื่องสั้นของท่านทำให้น่าอ่าน น่าสนใจยิ่งขึ้น เช่น

ใครกำหนดที่โหดร้ายต่อ...สายัณห์

กวัดไกว ไสส่ง เขามาจมนชีวิตอยู่กับห้องไร--มาอย่างคน ไม่มีแววตา-
ไร้สายใจ บอดต่อทุก ๆ สิ่ง กระทั่ง...¹

สีหน้าซึกซิบและแววตาสลบเท่านั้นที่ทำให้เขาคุกแก่กว่าอายุจริง²

บัดดาซึ่งฉันทตอบไม่ได้ แฉ่วว่าจะถูกขืนเช็ดด้วยการขู่ว่าจะเอาชีวิตให้ตอบ³

ผมสอบผ่านชั้นมัธยมสามมดูลที่สุดท้ายให้มาอย่างหวัดตายเส้นยาแดงผ่าสี่ หลังจากเรียน
เข้าชั้นมาสองปี⁴

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 89.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เรือนหอ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 567.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ระหว่างหมากับราชสีห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 639.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ราตรี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 216.

เครื่องแต่งตัว ฉาก และการฝึกซ้อมโรงเรียนให้งบประมาณค่าใช้จ่ายไม่อันประทุ¹
คนรักเขาลงมาจากเมืองไกลมาเยี่ยมเขา ซึ่งถ้าไม่เกิดอุบัติเหตุ บังเอิญมาพบคนรัก
ของเธออีกคนหนึ่งซึ่งเธอเร็นฟอนไว้²

อ้อ ! ลืมไปล่ะ คุณกันทั้งนาน หนูลืมบอกว่าหนูนี่แหละเป็นสุภาพแนวตัวเมียล่ะ³

ก็เป็นเรื่องจับพลัดจับผลู จับเอาหนูไปชนกับแกะจริง ๆ ด้วย ที่เป็นต้นเหตุให้เกิดเรื่อง
ที่ไม่น่าเกิดขึ้นในคืนวันนั้น⁴

เป็นรัฐประศาสนโยบายของเจ้าฟ้าน้อย ตั้งแต่เรียนอยู่ในอังกฤษเจ้าฟ้าน้อยจึงรักคนไทย
เป็นเพื่อนสนิทกับคนไทยทุกคนที่เรียนอยู่ในอังกฤษจนเป็นที่รู้จักกันทั่วไป⁵

"ผมเห็นกับตา แม่ เมื่อวานนี้เอง มีงานเลี้ยงฉลองยศพลโทที่สโมสรกองทัพบก
เขาชวนนักเรียนเตรียมไปรับแขก ผมไปด้วยเห็นด้วยกับตา ลุงนั่งอยู่กลางพวกสาว ๆ
ที่เข้าไปอ้อ อ้อ เหมือนเคือนล้อมทาว"

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "กินรีรำไห้," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 583.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักเพื่อ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 612.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ในล้อมกอดครุฑ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 629.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักเธอ...เสมอ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทวนตะวัน.
4(176) : 7 ; กันยายน 2519.

⁵ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "จาก...เจดีย์ชะเวตากอง ถึง...สะพานวอเทอร์ลู,"
โดยอิงอร(นามแฝง). ทวนตะวัน. 4(182) : 23 ; ตุลาคม 2519.

"เคื่อนล้อมทาว"

"ครับ แม่ เคื่อนล้อมทาว ไม่ใช่ทาวล้อมเคื่อน..."¹

1.8 การใช้คำผัดหน้า เป็นการนำคำที่มีที่ใช้อย่างหนึ่งไปใช้ในอีกอย่างหนึ่ง ในบริบทภาษาและอารมณ์ในเรื่อง ซึ่งเป็นการเร้าความสนใจผู้อ่านได้อีกวิธีหนึ่ง คำใน บทประพันธ์ในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ไม่มากนัก เช่น

"อย่ากลัว มาซิ ลองดูก็ได้ พ่อจะได้นวเคราะห์บาปคุณตาย"²

"ให้เด็กหนุ่มท้าวมนครรับมรดกรายนี้ ถ้าไม่เพราะสติไม่ดีต้องจะเสียผ้า จึงขายบ้าน
มรดก ๑ ถูกปั่นป่วนอย่างนี้"³

"เวลาของคนที่สระแก้วตอนพลบวัน" แม้ว่าผนางจะตระหว้างเวลานั้น
ไม่นาน"⁴

"ไฟไหม้ที่คอยหลบคนที่ตัวนังนอนคิดถึงอยู่ทุกวันคืน เพียงแต่เห็นคุณแม่เข้าก็ตั้งใจ
ฆ่า"⁵

1) ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ผู้ชนะ," โทยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(185) :
พฤษภาคม 2519.

2) ศักดิ์เกษม หุตาคม. "กรรมชื่อนาง," โทยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 241.

3) ศักดิ์เกษม หุตาคม. "กลิ่นยี่โถแดง," โทยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
"อิงอร". 2513. หน้า 337.

4) ศักดิ์เกษม หุตาคม. "อาจเป็นการคอยตลอดกาล," โทยอิงอร(นามแฝง).
รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 427.

5) ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ปักเป้าสาว," โทยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
"อิงอร". 2513. หน้า 329.

อาชญากรรักปากเปราะใจซื่อผู้นั้น ก็ได้แต่สูดคมซึ่งลอบระรวยมาจากผมของโสมอุษา
อย่างเที่ยวตลอด เวลาสามเดือนของความรักเงืองเงือง ซึ่งโสมอุษาแสนจะ
เหนื่อยหน่าย...¹

1.9 คำสะแลง เป็นคำที่มีใช้และรับรู้กันเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งและจะเปลี่ยน
ไปเรื่อยตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม เมื่อเกิดขึ้นแล้วและใช้กันอยู่ระยะหนึ่งก็หายไปและ
เกิดคำใหม่ขึ้นมาอีกเรื่อย ๆ คำสะแลงเป็นคำที่ไม่เหมาะที่จะใช้ในภาษาเขียน แต่ในการเขียน
เรื่องสั้นนั้นมาใช้เพื่อความเป็นธรรมชาติและความสมจริงได้ ซึ่งเรื่องสั้นของ "อิงอร" จะมี
คำสะแลงปรากฏอยู่บ้าง เช่น

เกิดเรื่องแล้วละซิ คนบ้าอะไรอย่างนี้ไม่รู้ไปก็ไม่บอก ไปกรุงเทพฯ ยะ-ตั้งแต่
วานนี้ อีตาลุงบ้าคนนั้นก็เหมือนกัน ไม่ยกมาบอกกล่าวให้รู้กันบ้าง²

"กว้างกว่าแม่น้ำเจ้าพระยาสองสามเท่าเท่านั้นไม่เห็นยี่หระ"³

ตั้งต่างว่าวิมเป็นผู้ชาย และสวรรค์ให้เสกความหวานมาให้บนปลายปาก วิมจะไม่ใช้
สิ่งที่ป็นอาวุธสองคมต่อมิตรที่วิมรัก⁴

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "มธุรสหลังแต่งงาน," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 568.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 132.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ครรชนนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 248.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ธนูทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 329.

อย่าขำหนูเลยล่ะ หนูเป็นแมวแท้ ๆ แต่มาเรียกตัวเองกับท่านว่า "หนู" พังหลักนะละ แต่หนูก็ไม่รู้จะเรียกตัวเองว่าอย่างไรดีนะ จะใช้คำแทนชื่อหนูว่า "คิตัน" หรือ "กั้น" อย่างที่คิดแถว ๆ บ้านหนูชอบพูดกัน หนูก็เจียนตัวไม่กล้าใช้ ความจริงคำแทนชื่อ "เคียน" หรือ "กั้น" นี่ฟัง ๆ หนูก็รู้สึกขนทางลูกอยู่เหมือนกัน¹

บอกแล้ว จะเกิดประโยชน์อะไรขึ้นมา อีกผมนอนที่เตียงไปแล้ว"²

1.10 การใช้คำภาษาถิ่น เป็นคำที่ผู้ประพันธ์ใช้คำภาษาถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานที่และตัวละครในเรื่อง ตลอดจนทำให้เรื่องมีความสมจริงมากขึ้น ในเรื่องสั้นของ "อิงอร" "อิงอร" ได้ใช้เฉพาะภาษาถิ่นทางภาคใต้ แต่ปรากฏไม่มากนัก โดยแทรกคำภาษาถิ่นไว้ในบทสนทนาและการบรรยายเพื่อให้ทราบถึงพื้นเพและฐานะของตัวละคร เช่น กระต๋อมบ้านป่าของเขาสวยงามเหลือเกินเขาเลือกทำเลได้เหมาะะบนชายเนิน ภาษาปากให้เรียกว่าชายควน³

อย่างเมื่อคืนนี้...ลงจากเรือบินมาถึงบ้าน-น้ำประปาที่บ้านผมยังไม่อาบ...กลับป่าของหมทโกหมมตักผิวอยู่นานนับเดือน⁴

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ในอ้อมกอดครุฑ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 623.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักเธอเสมอ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(176) : กันยายน 2519.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 32.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ราตรี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 220.

โนรา เป็นฉายาของเขาตอกกะรับ ไม่ใช่ नामสกุล หรือเขาเป็นโนราก็เปล่า
ทั้งนั้น ถ้าเป็นโนรารำให้ ก็ต้องเอา โนรา นำหน้าชื่อว่า โนราชม¹

จนเขาจำวิธีร้องรำจนเกือบจะเล่น กำพริค ร้องโนราศแบบกลอนสกลในลับแลทีวี
ที่กำลังขึ้นหน้าขึ้นตาอยู่ในขณะนี้²

พี่ชายโหนดมีชื่ออ้ายโหนด³ เขาคงให้ชื่อมันตามสักรับ โหนดก็มาจากตะโหนดหรือเปลือก
ตาลสุก สักคำแถมแถม³

1.11 การใช้คำมีศักดิ์ เป็นการเลือกใช้คำที่สละสลวย ไพเราะ มีศักดิ์สูง
กว่าสามัญธรรมดา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งไปกับรสของคำ อันจะก่อให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ
ไม่กับตัวละครและเนื้อเรื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางศิลปะการใช้ภาษาของ
ผู้แต่งเป็นอย่างดี และจากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" พบว่าการเลือกใช้คำในลักษณะนี้
มีอยู่เด่นอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้เรื่องราวแต่ละเรื่องของท่านมีความไพเราะสละสลวย เช่น
บทกวีเขาทั้งสองเดินเรื่อยมาตามริมลำธารในเวลาอาทิตย์อัสดง เก็บข้อสุคนธรส
ที่ละเมาะไม้เสียบผมให้เอี่ยมพรซึ่งพรมอยู่ในชุดเวลาเย็น⁴

¹ ใก้กัเกษม หุตาคม. "อ้ายโหนด," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
"อิงอร". 2513. หน้า 369.

² แหล่งเดิม. หน้า 370.

³ แหล่งเดิม. หน้า 379.

⁴ ใก้กัเกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 115.

ในแสงหัวนั้น เขามีโอกาสใช้สายตาจับภาพหญิงสาวให้นึกว่าเมื่อพลบค่ำวันวาน¹

คอคชและอานสินทพเท่านั้นที่มีเสน่ห์แรงดึงดูดลงมานั่งอยู่บน เพราะทรงโปรดตำแหน่ง
จอมทัพสำคัญมากกว่าตำแหน่งรบตีบ้าน²

เพื่อนอุทิตนครใหญ่ในป่าเพชรบุรีให้เป็นกรงทองแทนกรงแก้วรัตนโกสินทร์ เศรษฐี
สถาปนิกหนุ่มก็หายตัวไปในงานนี้³

๗ สวรรค์ สุขชาติ...เป็นอุบัติภพสำหรับรองรับวิญญานแห่งบรรดาสาธุชนผู้ประกอบ
กุศลรรมามีใจผ่องแผ้ว สุจริต ให้ถือเอาปฏิสนธิ จิต เป็นอุบาติภพชาติโดย
ธรรมนิยมแล้ว และเสวยสุขารมณ์เกษมสำนึตโสมนัส เป็นผลสนองกัลยาณสมบัติที่
ประพฤติไว้ในไตรทวาร⁴

พระผู้เป็นใหญ่ในภพทอดเทวดำเนินมาสู่เทวาศรมหลังที่สอง ทิพยรูปสาวกผู้ชิตองค์
เห็นตามมาเบื้องหลังโดยสำรวจฐานาการ⁵

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ตรรชนนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

(1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 268.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณูทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 368.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วอลซ์เพลงสุดท้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 600.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "๗ แดนอมราณี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 45.

⁵ เฉล่งเติม. หน้า 67.

เช่นเดียวกับวันก่อน... แล้วผมตัวนั้นก็ได้กลายเป็นอสรูรอนั่งสำหรับเธอและข้าพเจ้า¹

ผมเขาเล่าปฏิกิริยาของอ้ายโทนตอนปฐมสมโพธิก็ปลื้มครับ ว่าอ้ายโทนคนนั้นโคกออกมาจากห้องแม่เนาะ พูดอย่างกะว่า เขาไปคอยจ้องดูแม่อ้ายโทนตลอดถึงที่ที่เดียว²

1.12 การใช้คำโบราณ การใช้คำในลักษณะนี้มีปรากฏไม่มากนักในเรื่องสั้นของ "อิงอร" แต่สามารถใช้ได้อย่างสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ฐานะของตัวละคร และบทสนทนาได้ดียิ่ง ดังตัวอย่าง

หนูทองทุกดอก เสียบอกด้วยมือเราเองจูงลงไปกับศพทุกศพอย่าได้บังอาจถอนดอก³

ถ้ายังเชื่อฟังและเคารพเราอยู่ เราขอสาธยายเจตจำนงไว้ประการหนึ่ง⁴

พ่อเองจะต้องจารึกคุณความดีของศิริกัลยาณีนุชพ่อไว้ว่ากาละหนึ่ง ธรรมวิเศษเข้าตาจน ถึงจะต้องเสียความเป็นไทและเสวยฉัตร แต่ด้วยวีรกรรมและความเสียสละอันยิ่งใหญ่ของคนคนหนึ่ง ซึ่งสืบเลื้อยมาจากคนผู้รับท้าวที่พ่อเมืองคุ้มครองคน ชาวธรรมวิเศษทุกคน และเมืองธรรมวิเศษทั้งผืนแผ่นดินให้รอดชีวิตปลอดภัยมา⁵

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "อาจเป็นการยอเยยตลอดทั้ง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 437.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "อ้ายโทน," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 379.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "หนูทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 356.

⁴ แหล่งเดิม. หน้า 357.

⁵ แหล่งเดิม. หน้า 370.

"สิ้นสงสัยแล้ว เหวะ ในสองประการนี้" ทิพยรูปผู้หนึ่งฟังศัสดิ์ช่วยพิจารณาจนกล่าวคำ
ทูล¹

ในขบวนวิธพิจารณาความเรื่อง "ลัก" ท่านตระลาการเจ้าชา...เมื่อท่านสั่งจำเลย
คนเดียวที่พลัดเข้าไปในคุกเพราะท่าน—²

1.13 การเล่นคำและจังหวะ เป็นลักษณะการเรียบเรียงคำให้มีเสียงสัมผัสกัน
หรือใช้คำกลับที่กัน หรือใช้คำที่ขึ้นต้นด้วยเสียงเดียวกันเพื่อให้เรื่องสั้นน่าอ่านน่าสนใจมากขึ้น
เช่น

และด้วยเพลงสุดท้าย "สุดสายใจ" เขาเข้านั่งในดวงใจของหทัยได้ในคืนนั้น หทัยรัก
เขารวดเร็ว เร้าร้อน—รักจริง และรุนแรง อ้อ—แน่ละเป็นธรรมดาของความรัก
ที่ก่อกำเริบจนเวทิตื่นรำ³

ด้วยร้อนใจและรุกริยา รูปนั้นรีบตอบขณะที่ยังเฝ้าเหลือบมองรัศมีที่วา ซึ่งกำลังจะ
ดับยอมพ้ออยู่ไร⁴

ที่...เช่นเดียวกับแทนสุขาวที่หรือสวรรค์ ปลอตตะวัน ปราศจันทร์ และเปล้าดาว
แสงจากสุริย์เคือนดาวไว้ความจำเป็นในแทนอมราฤๅ⁵

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "๗ แทนอมราฤๅ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 63.

² แหล่งเดิม. หน้า 113.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วอลซ์เพลงสุดท้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 596.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "๗ แทนอมราฤๅ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 35.

⁵ แหล่งเดิม. หน้า 53.

รักแน่...รักแท้...รักแม่ไม่แปร รักชายไม่แปร เพราะรักสละหม...เพราะชม
สิริจวน บุดุณากรรมพราภ สองจากกำหรวล...ประเพณีทำนบก รัก พหะเลศรวณ
อนาดเอย รักเอย¹

เพ่งพินิจเอ...
เพ่งปาก...รักปาก พิศขอ...รักขอ
เพ่งคิ้ว...รักคิ้ว พิศคาง...รักคาง
เพ่งกิริยา...รักกิริยา...พิศมรรยาท...รักมรรยาท²

เพียง 1 หาย จุฬาเป๋ามนธ์ "โอม ! สรรพโรค...สรรพภัย...สรรพคือ...
สรรพหงอนในตัวคุณแล้ว...หาย"³

พรั่ง...พรั่ง...พรั่ง

พรั่ง...พรั่ง

พรั่ง...

คำว่าพรั่ง ติดตามกันมาหลายร้อยพรั่งก็ยังไม่รุ่งสว่างเสียที จะทำอย่างไรดีกับ
วันพรั่ง⁴

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 205.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ชาวรักที่ยังหายใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 259.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ปักเป้าสาว," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 493.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "สยามลัดดัดใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). คู่รักทारा.
1(1) : 55 ; พฤศจิกายน 2523.

2. การสร้างประโยค จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่าท่านนิยมสร้างประโยคไว้ 4 ลักษณะ คือ มีทั้งประโยคสั้น ประโยคยาว ประโยคยาวแบบโวหาร และประโยคยาว เพื่อให้อ่านเหมาะกับเรื่องราว แต่ส่วนใหญ่จะนิยมใช้ประโยคยาวและประโยคแบบโวหาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ประโยคสั้น (Attic Sentence) เป็นประโยคที่มีความเกี่ยวหรือประโยค ซึ่ง "อิงอร" นิยมใช้ปะปนกับประโยคยาว เช่น

"นรทัยโกรธแล้ว"

"จริง ๆ หรือครับ"

"หมั่นไส้ !"

"นารีสพคุณครับ...นารีสพคุณ"

"เล่นเหมือนเด็ก ๆ ยั่วก็เท่านั้น"

"งอนล่ะครับ...เท่าไหน...โอ๊ะ ๆ ...ม่ายซ่าย...ไม่งอน คุณนรีคนดี
ของผมนื่องอน" เสียงถอนหายใจ

"โล่งอก...เอ๊ะ ! คุณนรีครับ"

"ซา"

"ผมเห็นคุณนรี !"

"เพลงต่อไปก็เป็นของคุณวิเศษ" เธอพูดเสียงอ้อมแอ้มเขาพยักหน้า "แล้วต่อจาก
เพลงต่อไปอีกล่ะ ?"

"คุณนรีของเราอย่างไรล่ะคะ"

"ว่า คุณก็ต้องเห็นทุกรอบ เหนื่อยตาย"

"ครั้งสุดท้ายค่ะ สาวิต สำหรับปีเก่าละ..."¹

"เจ้ายังไม่ต้องไป เรานัดชา!"

"ท่านไม่ไข่มดี้แห่งข้า..." ทิพยรูปแดทส่าเนียงสูง "บัญชาข้าไม่ได้ ปล่อยตัวข้า
อาคันตุกะ"

"เราจะให้เจ้าอยู่ที่นี่กับเรา" สุรเสียงพระเทพแผดก้องเวหา "อยู่กับเรา
ไว้เถิด!"

"ท่านไม่ไข่มดี้แห่งข้า—รูปพาล"

"ใครคือผู้ที่เจ้าบิดเป็นเมดี้—พูดอีกครั้ง"²

2.2 ประโยคยาว (Isocratic Sentence) เป็นประโยคเนกัตถประโยค
ซึ่งเป็นประโยคหลายความ มีปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ทุกเรื่อง

ราชสีห์ที่ซ่อนรูปมาในร่างแมว เปิดอ่าวเข้าป่าไปเสียแล้ว เพราะเราหลงเข้าใจ
ที่เขาจะเป็นแมวของเราตลอดไปไม่ว่าในกรณีใด"³

"คุณสีห์จะขอร้อง คุณเที แต่ผมไม่มีหัวใจที่ปฏิบัติตาม"⁴

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วอลซ์เพลงสุดท้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 590 - 591.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ผ แคมมอราดตี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 40 - 41.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รอยร้าวหลังประวัติดรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 616.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วันจาก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 299.

"เขาไม่ใช่คนจำอะไรได้ง่าย แต่เขาเป็นคนลืมอะไรได้ยากไปหน่อยเท่านั้นเอง"¹

เขาเป็นคนที่อารมณ์ขันดีพอให้ ฉันพยายามกลั่นไว้แล้ว แต่ก็ยังอดขำให้เขาลามปามไม่ได้²

นโปเลียน สามารถพิชิตโลกทั้งโลก แต่นโปเลียน ไม่สามารถพิชิตปศุสัตว์ในวัง
โยเซฟินจึงพิชิตนโปเลียนมาตลอดเวลา³

"ดิฉันอยากจะไต่ถามคุณหมอว่าคุณหมอเป็นหมอกะ เพราะดิฉันอยากจะเป็นคนไข้
จริง ๆ ของคุณหมอ"⁴

"คุณกำลังฆ่าตัวตายโดยคุณไม่รู้ตัว ความฉาบฉวยยั่วชวนคุณเหมือนนอนไถ่กลืนแกง
หอมตะเจียด ทำให้คุณอยากกินแกง แต่พอคุณกินไปได้ 2 - 3 คำก็เบื่อ เพราะแกง
ที่คุณกินมันไม่มีรสอร่อยสมกลิ่นหอม"⁵

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ฉันจะกลับมา," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 648.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ของขวัญ," โดยอิงอร(นามแฝง). หวนตะวัน. 4(181) :
31 ; ตุลาคม 2519.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ข้าวเหนียวนึ่ง-ใบทองติ่ง," โดยอิงอร(นามแฝง). หวนตะวัน.
4(193) : 65 ; มกราคม 2520.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "มามีค," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 456.

⁵ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ทฤษฎีพิสุจน์รัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 446.

ข้าพเจ้าเห็นว่า "ตุ๊ตู่" เป็นเด็กหญิงน่ารัก เพราะสาวน้อยผู้นี้ไม่เป็นเด็กขี้แฉะ
นาน ๆ สักครั้งเราจึงจะให้เห็นน้ำตาของ "ตุ๊ตู่"¹

แม้ทุกคนเป็นอย่างนี้เอง คอยเป็นทุกข์เป็นร้อนและห่วงใยความเป็นอยู่ของลูกแทน
ทุกอริยาบท²

2.3 ประโยคยาวแบบโวหาร (Ciceronian Sentence) เป็นประโยคที่
กล่าวรายละเอียดแต่ละอย่างไปจนจบประโยค จึงจะมีเนื้อความสมบูรณ์เป็นที่เข้าใจ หรือเป็น
ประโยคคำถามที่รู้คำตอบที่อยู่แล้ว และไม่ต้องการคำตอบอีก หรือมีจะเน้นก็เป็นประโยคที่พูดให้
ตีความหมายเสียก่อน ไม่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา เช่น

"ลูกรักของพ่อ ชีวิตคนน้อยมักที่จะหลีกเลี่ยงความผิดหวัง บางคนก็ผิดหวัง โดยโชค
เคราะห์ที่เหนืออำนาจลงโทษ บางรายก็ผิดหวังโดยคนทำกันเองด้วยการข่มขู่ ทรยศ
หักหลังหรือป้ายยาบ ไม่มีการกตัญญูที่โตขึ้นได้โดยไม่เคยทกล้มเลย ส้มแล้วต้อง
ลูก-อย่าให้ถูกขี้-และอย่าขี้เติมตัวเองด้วยการเหวี่ยงโศกเสียใจ-และอย่าผูกใจเจ็บ
ผู้อื่น ผู้แพ้ที่รู้จักให้อภัยคือผู้ชนะ จำไว้ ลูกของพ่อเป็นเด็กที่ ทำถูกมาตั้งแต่ต้น
คุณสายัณห์ก็เป็นคนที่ พ่อเห็นใจและเสียใจด้วยลูกเอ๋ย..."³

หินผาที่แข็งแกร่งบนทุมเขา เมื่อถูกอำนาจหินระเบิดก็ยังมีวันสั่นพังหลาย
เหล็กกล้าที่เหนียวแฉ่งเมื่อถูกความร้อนในเตาหลอมก็ย่อมละลายเหลวเป็นน้ำ
ธาตุเพชรที่แข็งแกร่งกว่าอื่นเมื่อถูกเจียรระใน ก็ยังแตกออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยได้

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ตุ๊ตู่ไม่ร้องไห้," เมืองไทย. 1(1) : 15 ; สิงหาคม
2504.

² แหล่งเติม. หน้า 46.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ปีที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 158.

สาอะไร-ดวงใจมนุษย์ ! ไม่เหนียวแน่นแข็งแรงเท่าวัตถุเหล่านี้ ทำไมจะไม่รู้จักแตกสลายเมื่อถูกความบีบคั้นจาก "ฟ้า" ถึงขนาดเช่นนี้¹

"ศึกษาโลกภายนอกจากหนังสือเถิดลูกเอ๋ย อย่าไปศึกษามันด้วยตัวเองเลย โลกภายนอกมักจะให้เราแต่งสิ่งสกปรกถ้าเราศึกษามันกับคน"²

ความคิดถึงของคนไม่ทำให้หวังผลเหมือนการค้า เราคิดถึงคนใดคนหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็เพราะเราลืมคนนั้นหรือสิ่งนั้นไม่ได้ เหมือนเราคิดถึงคนที่ตาย ไม่ใช่เพราะหวังจะให้เขาเป็นขึ้นมา³

ในแผ่นดินของห้าววิกรมทิศ เวตาลว่า "สิ้นคนนั้นฆ่าคนเสียมากแล้ว" ในแผ่นดินของกรุงรัตนโกสินทร์นอกจากสิ้น รถมเหล็กฆ่าคนเสียมากเหมือนกัน ฆ่าคนเปลอประมาท ฆ่ายล้องฆ่าเด็ก ฆ่าเบาะอันอ่อนนุ่มฆ่าผู้หญิง ฆ่าโดยผู้ถูกฆ่าวิ่งไปให้ฆ่าและตายอย่างตั้งใจจะตาย เบาะเป็นเชิงตะกอน ฟังโกล้งร่างเป็นหีบศพ แอลกอฮอล์อ่อนจากสโมสรในงานเห็นว่าเป็นเชื้อเพลิง ไฟในอารมณ์เป็นชนวน ระเบิดาเหียวศพก็เป็นเจ้าถ่าน...⁴

คำเปรียบของกวีที่ว่า ความรักเหมือนสายน้ำไหล คัดค้านเห็นด้วยจริง ความรักเหมือนสายน้ำไหลจริง ๆ

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โทยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 158.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ครรชนินาง," โทยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) "อิงอร". 2513. หน้า 261.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ธนูทอง," โทยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) "อิงอร". 2513. หน้า 333.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ระหว่างหมากับราชสีห์," โทยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 643.

แต่ที่ว่าเป็นสายน้ำที่นับแต่จะไหลผ่านพ้นไปไม่มีวันจะไหลกลับ สำหรับวรรณ
ขณะบัดนี้เห็นจะต้องคัดค้าน

ความรักเป็นสายน้ำที่ไหลเพื่อสร้างทางเดินของตนเองต่างหาก มันไหลจากที่
สูงไปหาที่ต่ำเพื่อจะออกสู่มหาสมุทรเป็นจุดหมาย เมื่อมีภูเขาขวางหน้ามันจะไหลกววน
ถ้อมค้อมแต่มันไม่มีวันเสียละที่จะนิยมนหรือพ่ายแพ้ สิ่งที่ยาวงกันอยู่เบื้องหน้า

สายน้ำแห่งความรักเป็นเช่นนี้ต่างหาก--ถ้าเราจะอุปมาความรักเหมือนสายน้ำ
ความหมายของสายน้ำควรจะเป็นอย่างนี้มากกว่า---คำรำพึงรำพันชนิดทอดอาลัย
อย่างกว้างๆไ้---ว่าความรักเหมือนสายน้ำไหล-ไหลผ่านไปแล้วไม่วกเวียนกลับ¹

คนเราจะเป็นผู้ทรงสิทธิ์ที่ใดได้อย่างไร ถ้าเราขาดหน้าที่ที่จะต้องทำ คนเราจะรับรู้
จากผู้อื่นให้ตลอดไปอย่างไร ถ้าเราไม่รู้จักให้ คนเราจะมีกำลังใจทำดี ได้
ตลอดไปอย่างไรในเรื่องความดีที่ต่ำลงไปเหมือนน้ำราดลงไปบนพื้นทราย เราจะปลูก
ต้นไม้ที่อยู๋ในกระถางมันก็แค่เป็นเพียงไม้กระถางประดับบ้าน ไม่มีวันเจริญงอกงาม
ออกดอกออกผลเหมือนต้นไม้ที่ปลูกในดิน²

รูปเรื่องของการเจรจาเพื่อรักษาสปธิ์ทุก ๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นกาบ้าน
หรือการเมือง การได้เปรียบเสียเปรียบมันขึ้นอยู่กับถ้อยคำอยู่ไม่น้อย ถ้าเรา
เปิดช่องให้ฝ่ายเข้ามาเจรจาตั้งประโยคเป็นคำถามเราเสียแต่ประโยคแรกก็เท่ากับ
เราลดตัวลงเป็นจำเลยของผู้ถูกกล่าวหาเสียแต่แรกเริ่มเจรจา กว่าที่เราจะอธิบาย
ให้ความเข้าใจให้ เราจะต้องเสียเวลาและเหนื่อยเขินนาน³

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 136 - 137.

² แหล่งเดิม. หน้า 148 - 149.

³ แหล่งเดิม. หน้า 158 - 159.

มีหรือ...ความรักห้องใจซื่อเพียงตรงเดียว...มีหรือ ?

สาวสวย...มีหรือ...ที่จะไร้ปริศนาต่อตำแหน่งรานี้ แม้ว่าจะโดยราชด้อย¹

ความทรमानเป็นตัวเร่งของความรักเหมือนโพรงในกระตักหลังเป็นที่สร้างตัว
โลหิตแดง ถ้าขาดตัวเร่งตัวนี้ความรักก็ตาย ในความรัก เราจึงจำเป็นต้อง
ยอมรับทุกขุทรมานเอาไว้ให้มันเป็นตัวเร่ง...ให้ความรักมีชีวิตยืนยาว ผมขอให้คุณ
ใคร่ครวญก่อนที่จะเข้าใจและเชื่อคำที่ผมพูด²

บ่อน้ำเน่านั้นเป็นที่รวมของน้ำที่ผ่านอะไรต่ออะไรมาแล้วนะคะ ความสกปรกของ
น้ำเน่าที่ใคร ๆ รังเกียจนั้นแหละมันเก็บเอาความจริงที่น้ำดี ไหลผ่านพบมาติดเอา
มาแล้วคายทิ้งไว้ ฉะนั้นไม่ว่ามันน้ำเน่าเหมือนอย่างที่เราเห็น
หนังสือทุกเล่มมีความที่อยู่ในตัวของมันเอง³

จงโกรธถ้าจะให้ความโกรธเพื่อแสดงอำนาจ หมายความว่าความโกรธเป็นอาวุธ
ของผู้มีอำนาจที่ใช้เพื่อแสดงอำนาจให้คนกลัว แต่ก่อนจะโกรธคนมีอำนาจน่าจะ
ใคร่ครวญเสียก่อนว่า ผู้ถูกโกรธมีความผิดที่จะถูกลงโทษหรือเปล่า หากไม่แล้ว
การโกรธแทนที่จะเป็นเครื่องแสดงอำนาจมันจะทรมาณคนโดยไม่จำเป็น⁴

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ข ประสงค์ใจจากนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
รักที่ 3 ของ "อิงอร". 2513. หน้า 652.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "มีหรือความรัก ?, นี่แหละความรัก !," โดยอิงอร(นามแฝง).
บางกอก. 1(11) : 10 ; สิงหาคม 2519.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "หยคน้ำค้างบนสายพิณ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทันตะวัน.
(191) : 64 ; ธันวาคม 2519.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เลือกไป-ลงมา," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย.
(390) : 30 ; กันยายน 2519.

2.4 ประโยคบาโรก (Baroque Sentence) เป็นประโยคที่มีโครงสร้างของประโยคที่ซ้ำคูลหรือลักษณะคู่ขนาน อาจเพิ่มพูนทวีขึ้น ๆ หรือเป็นที่ประโยคสั้น มีคำเดียวโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องในทางไวยากรณ์ แต่ต้องการให้ประทับใจ แปลกใจผู้อ่านหรืออาจใช้คำผิดแปลกตัดคำเติมคำ แต่ก็ยังทำให้อ่านเข้าใจได้เป็นอย่างดี "อิงอร" นิยมสร้างประโยคบาโรกในเรื่องสั้นไม่มากนัก เช่น

"เอี่ยมพรอยากร้องไห้ อยากกระเบิดความรู้สึกที่วิ่งขึ้นมาจุกที่ลำคอให้ฟัง..."¹

ในคืนนั้น...กลางเสียงสนของฟากโน้นกระซิบหวิว²

หทัย จึงหยกหยดน้ำกลดลงบนดวงใจของเศกสิทธิ์³

ความรักของฉันทซึ่งก่อนนี้เธอเก็บไว้กลางดวงใจถูกสลักลงอยู่บนพื้น แล้วเธอก็ขยี้เหยียบมันด้วยเท้า ดวงใจทวงเคียวของฉันทที่เธอขอไปเก็บไว้ เธอขว้างมันมาแตกสลายอยู่เบื้องหน้าฉันท⁴

"ดูยอไผ่หัวเราะกับบุหลัน หัวเราะทัณฑ์หวัง หัวเราะกับความตาย หัวเราะสังเวารัก"⁵

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 125.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ครรชนีนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 262.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วอลท์เพลงสุดท้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 596.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แดนอมรธาตย์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 108.

⁵ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 218.

ไม่ถาม—ไม่หัก—ตรง—ทื่อ—และไม่เหลียวหลัง ฉันจูบโออากาศที่เธอเดิน
ผ่านอาลาเธอมาด้วยประการฉะนี้¹

กรรไกรนั้นไม่ได้ตัดผมเธอออกอย่างเดียว แต่ตัดดวงใจของวิษณุเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย
เหมือนปอยผมมันด้วย²

ผมถูกเพื่อนหญิงของคุณหลายคนทำร้ายผมด้วยสายตาสมเพช³

คนซบถบังเอิญเพิ่งเอาหัวใจออกมาจากตู้เย็น⁴

เธอเป็นคนเดียวที่ถูกกลืนยั้งเสียจนปรี๊ด ผมก็ยังเธอมาขายเสียหลายรูป⁵

ก็พูดได้ว่า เขาเป็นสิ่งประหลาดสิ่งใหม่ที่แปลกปลอมเข้าไปอยู่ในหัวใจของฉันเป็น
ครั้งแรกและครั้งแรก⁶

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ซากรักที่ยังหายใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุด 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 293.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "สัญญาของวิษณุ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุด 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 401.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รอยร้าวหลังประวัติดรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุด 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 615.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รถทัวร์เที่ยวสุดท้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). ลลนา.
: 7 ; สิงหาคม 2519.

⁵ แหล่งเดิม. หน้า 6.

⁶ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ความหลังฝังใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). เสริมสวยสังสรรค์.
: 81 ; พฤศจิกายน 2519.

ก็เท่านั้นแหละครับ ก็เท่ากับผมถอดหัวใจออกมาให้เธอ ดูว่าข้างในมีอะไรอยู่บ้าง¹

3. การใช้สำนวนโวหาร จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่าท่านนิยมใช้สำนวนโวหารไว้หลายลักษณะดังต่อไปนี้

3.1 สำนวนโวหารสั้น ๆ กระชับ เป็นโวหารที่สื่อความหมายตรงไปตรงมา เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย "อิงอร" นิยมใช้บรรยายฉากเหตุการณ์และนาฏการของตัวละครในเรื่อง เช่น

หอสนับทึบหนาว จวนจะเข้าหน้าร้อน ทองกวาวภาคเหนือก็เริ่มบาน สองข้างทางรถไฟเริ่มตั้งแต่สถานีขุนตาลจนถึงเชียงใหม่ เห็นแต่ทองกวาวดอกแดงเต็มต้น สีส้มท่งไปทุกหนแห่ง

ทุ่งหญ้า นาข้าวสีเหลือง ละเมาะไม้สีเทียว ธารน้ำสีโคลน ดินสีคล้ำ ห้างฟ้าสีคราม เมฆปุยสีขาว ทองกวาวสีแดง

แคคค่อน ตะวันดวงโตสีเข้ม ห้างฟ้าทางตะวันตกเปลี่ยนเป็นสีส้ม เมฆเปลี่ยนสีเป็นทองและแสง แต่ทองกวาวที่นั่นยังมีสีแดงสดดังเดิม²

ดูเหมือนน้อยบนยอดตะแบกละเมอร้อง เฝ้าสีหมอกเสียดสีกอหญ้าด้วยจังหวะใบเร่วสลับ---เดือนกระจ่างบนฟากฟ้า เริ่มฉายแสง...ลมไพรแรงโชนยะเยือก รักสองเนื้อให้แสบเป็นเนื้อเคี้ยว ถึงธารน้ำใสไหลขวางหน้า สีหมอกที่ไม่มีใครบังคับ เห็นช่องลงลุยธาร...

1 ศักดิ์เกษม หุตาคม. "น้ำผึ้งในหุบเขา," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. ๒๕๑๑ : 41 ; กันยายน 2519.

2 ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ช่องนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) อิงอร. 2513. หน้า 476.

เคื่อนต่ำ...น้ำค้างตก...นกหลับ...ใบไทรประกายพราวราวแสงเพชร...ลมเขา
เป่าป่า...หมอกจางฟ้าลงเล่นดิน...ธารน้ำใสไหลเอื่อยเขาะชะง่อนหิน...สี
หมอกเหี่ยยดัวหลับติดโคนไทร...พอนไฟระอุแสงเรืองโรจน์อยู่รอบ ๆ¹

โฉมอุษาเอ๋ย...ชีวิตเจ้าแปรด้วยบาปรัก...แน้มเจ้าปรูด้วยแผลจูบ...มือเจ้า
เปื้อนด้วยเลือดชื่อ...ใจเจ้าเหี้ยนด้วยรอยโท...วิญญาณเจ้ามัวด้วยม่านมืด...
ปากเจ้าคร่ำด้วยคำคด...ตาเจ้าลอยด้วยแววหลอน...หัวใจเจ้าขรมด้วยลูกคิด
...หูเจ้าอื้อด้วยเสียงทองกระทบ...จมูกเจ้าสูทแต่กลิ่นเงิน...คอเจ้าชันด้วย
แรงชู...อกเจ้าอวบด้วยแรงเคล้นเพื่อความสำราญเพียงขวัญอารมณ์เจ้าของตัวเอง...²

รถเมสส์ผ่านไปอีกคัน แน่นล้นลงมาถึงบันได คนขับไม่ชลอ ขับผ่านเลยไป
แล้วยังฉีกน้ำฝนจากรอยล้อสาดคนที่ยืนรออยู่ที่ริมทางเท้าเปียกปอนไปตาม ๆ กัน
ถ้าฉันออกไปยืนข้างนอก ก็ห้องโถงเหมือนกัน เสื้อขาวกับน้ำโคลนริมถนน
งานไปละ

ฟ้าครึ้มอึมครึมอย่างนี้ เห็นจะอีกนานกว่าจะหยุดตกและอีกนานกว่ารถเมสส์ที่ผ่าน
จะทิ้งว้างให้แทรกตัวขึ้นไปได้

เห็นจะต้องยอมสุ่ยสุ่ยร้ายสักวัน จากถนนใหญ่ที่จจรรถเมสส์ตรงกับปากซอยพอดี
ทางจากปากซอยเข้าไปถึงบ้าน ถ้าฝนตก และตะวันตกดินมืดค่ำแล้ว จะหาความ
สนุกได้ยาก³

¹ สกศกเกษม หุตาคม. "ราชันย์ผู้พิชิต," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 310 - 311.

² สกศกเกษม หุตาคม. "มกุฎหลังแต่งงาน," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 506.

³ สกศกเกษม หุตาคม. "วันฝนตก," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย. 8(380) :
พฤษภาคม 2519.

3.2 สำนวนโวหารยาว เป็นสำนวนโวหารที่มีประโยคเชื่อม มีคำขยายซึ่ง
"อิงอร" นิยมใช้ในการบรรยายและพรรณาสัตว์ต่าง ๆ อย่างละเอียดยืดยาว เช่น

สุดที่รักเอ๋ย... แก้วตาและดวงใจของเราถูกทำร้ายเสียแล้ว นับแต่บัดนี้ กระหม่อม
ของเราจะมีแต่ความโศกเศร้า ครรชนลูกน้อยที่เธอประคองส่งให้ฟั่นเฟือนเลี้ยงแทน
ตัวเธอพี่รักษาไว้ไม่ได้ตลอด ต่อไปนั้นจะพบกับความมืดและเจ็บปวด เพราะ
ศัตรูร้ายในร่างคนตัวหนึ่งมาสร้างไว้ให้ ถูกเราจับ รั้งยังเสียดว่าตัวเราช่วย
กันเจ็บ พี่ไม่ได้มองคนในคานร้าย แต่นักแก้ศอกไม้พวกนี้ไม่ทำให้พี่มองในคาน
ก็ให้ เคยเห็นแต่แก้ศอกไม้คมแล้วขว้างทิ้ง... ไม่เคยมีปรากฏว่าเคยแก้ศอกไม้
นำมือไหนไปปักแจกันเชยชม ถูกเรา... เขาก็รู้ว่าไม้ไซ้ศอกไม้ใกล้ทาง ข้อนอยู่
ในอ่าวลับตาคนถึงขั้นก็ยังไม่วาย จะถูกแก้ศอกไม้ให้ ผึงตัวนาคาแหลมและโชคคิมันเป็น
ความผิดของพี่... พี่มาสารภาพโทษต่อวิญญาณของเธอ... สุดที่รัก¹

เหวตาก็คงเขม่นมุษย์ แม้จะประเสริฐสุดสักเพียงใด เรื่องขยันและใฝ่รักในหน้าที่การงาน
ก็ย่อมต้องการเวลาหนึ่งเพื่อพักผ่อนหย่อนอารมณ์ตัวเอง แต่อาจจะเพราะเหวตา
เป็นเหวตา การหย่อนจิตเช่นว่าจึงหย่อนอยู่ในห้วงเวลาอันสงบ แทนที่จะหย่อนจม
ลงไปในแก้วนํ้าสุรามฤตเหมือนพักผ่อนหย่อนใจของมรรคีย์ ชนบางเหล่าผู้หยาใจ
เลือกร่างเวลาตาย โดยตนเองไม่รู้ตัว (หรือรู้แต่ละเลยจนลืมรู้) จนนรกอ้าแขน
ออกรับจึงเริ่มกระตือรือร้นแถลงคำให้การแก้ตัว ซึ่งนอกจากไม่มีประโยชน์ในทาง
แก้ตัวแล้วให้แต่อย่างใด นอกจากจะประจานความน่าทุเรศและสมเพชให้ปรากฏแก่
คนทั่วไปชัดแจ้งขึ้นหรือผ่อนอารมณ์ด้วยการผลาญเวลาและรายได้เที่ยวเตร่ใน
สถานอบายหาญนะ อันผุดขึ้นสลอนเหมือนดอกเห็ดที่รายทั่วทุกซอกทุกตรอกทุกมุมใน
ห้วงเวลาเมื่อห้ายศของยุคมหาประลัยสมัยหนึ่ง สถานที่อบายเช่นนี้เป็นสถานหาญนะ
อันมาในรูปของอารยะ นางคินถูกกลืนลงน้ตรพิมพิไทมระเริงลอยตัวขึ้นสู่ฟ้า

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ครรชนนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 289.

นางศุภมาในรูปทองของสาวสวรรค์-การฟ่องเพำรำรำกลางแสงไฟพลอนชวนให้
เกิดการแอ่นอกพ้องร่างกันแสงไฟมืด และในที่สุดการเกิดของทารก ซึ่งเมื่อโต
ขึ้นมามองหาตัวพ่อแม่พบ เพราะภูเขาสีทอง และสมุทรกว้าง 'สีฟ้า' มาขวางกัน
เลือดสีเหลืองของเมืองร้อนกำลังถูกปนด้วยสีขาวของชาวเมืองหนาวโดยสีขาวเอง
ก็เชื่อว่าใช่ใครที่ลอยอยู่ในเลือดเหลืองก็มีได้¹

โลกและชีวิต ความเป็นอยู่ของชนในโลกสมัยนี้ คนหนุ่มสาวมักจะต้องรับกรรมที่ตน
ไม่ได้เป็นผู้ก่อเสมอชีวิตของตนในสมัยที่โลกแคบลง เพราะคนเกิดล้วนแผ่นดินและติดต่อกัน
กันมากขึ้น ชีวิตของใครคนหนึ่งซึ่งตามปกติธรรมดา เมื่อคน ๆ หนึ่ง ยังมีชีวิตอยู่
อาจจะถูกตราค่าเท่ากรวดทรายเม็ดหนึ่ง แต่หากเขาอุปโลกตัวเองขึ้นเป็นเพชรเม็ด
ค่าแรง และเป็นเพชรเม็ดที่หลายคนหลายฝ่ายอยากได้ไปประดับมงกุฎเพิ่มบารมี
เมื่อชีวิตของเขานั้นสิ้นสุด ปีกาของเขามักจะคว้าชีวิตคนทั้งโลกให้ตายตามไปด้วย
อย่างง่ายดาย²

3.3 ส่วนวนโวหารกำความเป็นสัญลักษณ์ เป็นส่วนวนโวหารที่ให้ความได้หลายนัย
กับความลึกทางความรู้ และความรู้สึกรักใคร่ของผู้อ่าน ซึ่งมีปรากฏอยู่น้อยมากในเรื่องสั้น
"อิงอร" ดังตัวอย่าง

"โลกได้รับความอบอุ่นเพราะแสงอาทิตย์" เอี่ยมพรพูดอย่างขรึม "เพราะดวงอาทิตย์
ให้แสง แต่ดวงอาทิตย์ไม่ได้รับแสงทอจากโลก เพราะโลกไม่มีแสงสว่างเพื่อแผ่
พ้ออาทิตย์"³

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "๗ แผ่นนอมราตรี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 20 - 21.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 125.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 70.

หิมพานต์นั้น จะเป็นสวรรค์ ก็จำเพาะแต่กษัตริย์ หรือคนธรรพ์...เท่านั้นเอง ราชา
หรือรानी ย่อมยินดีในปรากฏของยิ่งกว่าห้าวเธอ...หรือนางเธอ...เสด็จป่า,
ก็เพื่อประพาสมิไถ้มาเพื่อยึดเป็นสถานอาศรม !¹

ในโลกนี้ ไม่ควรมีความอัศจรรย์....เพราะโลกนี้เมื่อท่านเปิดหนังสือเล่มนี้แล้ว
เป็นโลกของความจริง ไม่ใช่โลกฝัน โลกที่ท่านต้องอยู่ต่อสู้กับชีวิต เพื่อจะมีชีวิต
อยู่ตราหมตกกำลังแรงต่อสู้ อยู่เพื่อเผชิญกับความแค้นแค้นหิวโหย ความสามารถ
สปรกของปรากฏการณ์ ภายหลังสงคราม อยู่เพื่อรู้ความหมายของสันติภาพ
หลังสงครามซึ่งชาติก่อสงครามได้ระบายเสียหายน้อยนั้น โดยความจริงที่ท่าน
ได้เห็น และได้รับมันคือสิ่งใด²

"อ สุวรรค์ สุขชาติ...เป็นอุปติภพสำหรับรองรับวิญญานแห่งบรรดาสาธุชนผู้ประกอบ
กุศลจรรยา มีใจผ่องแผ้ว สุจริต ให้ดีเอาปฏิสนธิ จิตเป็นอุปปาติกชาติโดย
ธรรมนิยามแล้ว และเสวยสุขารมณ์เกษมศานต์ โสภณัส เป็นสุขผลสนองกัลยาณสมบัติ
ที่ประพฤติไว้ในไตรทวาร"³

3.4 ส่วนนวนโวหารที่สื่อภาพมีชีวิต สีสันและแสง เป็นการใชภาษาที่สามารถ
ทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพ และชวนซึ่งถึงสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อให้อย่างละเอียด "อิงอร"
นั้นให้รายละเอียดในด้านสีสันและแสงเกี่ยวกับฉากและธรรมชาติมากที่สุด เช่น

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "คนธรรพ์กับพิณพิพม์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 619.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ธนูทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 352.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แคนอมราฤดี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 45.

สุรย์สาตฟ้าด้วยแสงยวงเงิน แชนสร้างด้วยรัศมีทอง ของเมฆประปราย ลมอรุณ
พัดพรำ ม่านทอต่างสีฟ้าไหวพะเยิบตามแรงโชยกลั่นตอกมะลิซ้อนและดอกไม้มหอม
เข้าซึ่งปลุกเรียงรายรอบ ๆ เน้นระคนกลั่นตอกไม้ป่าละเมาะริมห้วย หอมตระหลบ
สายหมอกอ่อน ๆ ที่ปนกับลมช่วยเพิ่มความเย็น รำระหงของนิทราชคิ้วอยู่ภายใต้
ผ้าห่ม ทุกอกชายหนุ่มสนิทแนบในกิริยาเดียวกับลูกไก่ซ่อนหัวใต้ปีกแม่ ไก่ป่าชั้น
เจ็ยแจ้วคั่งขึ้นทุกที นิทราหลับตานิ่ง เงยหน้าขึ้นรับจูบที่ซาบซ่านจากเขา-จูบตอบ
แล้วหลับม่อยไปภายในผ้าห่มผืนใหญ่กันอีก¹

ผ่านสุ่มทุมท่มไม้-ผ่านจุ่มสุคนธรสหอมตระหลบ ผ่านเนินหญ้าคา ภูเขาอ่อนน้อมเขียวสด
เหมือนผืนพรมมาถึงชายเขา ทั้งสองฝักเฝ้าเอื้อยตามสเนบ ผัวหนุ่มเมียสาวเรียง
กับธรรมชาติ สายัณห์ชี้ให้นิทราดูไก่ป่า ซึ่งออกมาคุ้ยเขี่ยหาเหยื่ออยู่ข้างกอไม้ไผ่
ทุกอกตะแบกสีม่วงสลบช่ออยู่เต็มต้น ทุกอกพยอมที่ร่วงหล่นมาจากกิ่งสูงปลิวลิ่วมาตาม
ลม ส่งกลิ่นโชยหอมฉุน หึ่งเสียงสาธน์น้ำไหล ทุกลูกปลาเล็กกว่ายี่สิบตัวสาธน์อย่าง
ระเริง กล้วยป่าเป็นทิวแน่นสองข้างทาง บางต้นออกปลีและทิ้งเครือห้อยตก
นกเล็ก ๆ กำลังเกาะจิกอย่างเพลิดเพลิด เหล่านี้เป็นภาพใหม่ที่น่าดูของนิทรา
หล่อนตื่นตื่นและเป็นสุขตลอดเวลา แต่สุคนธรสช่อกงามช่อหนึ่งซึ่งหล่อนเก็บมาเสียบ
ผม ส่งกลิ่นเศร้า ๆ รมเร้าสายัณห์อยู่ตลอดเวลา เหมือนจะมองเห็นภาพภรรยาเป็น
หญิงสาวไว้ผมมวยสวมกระโปรงสีขาวสะเว็ดเตอร์สีฟ้าปรากฏขึ้นเลื่อน ๆ ในดวงใจ²

ได้ร่ำสารภี ท้าเป็นคินรูปหลังเต่าในตอนดึกคืนนี้ ไม่ใช่หญิงสาวผมยาวมา
นั่งอยู่กับหลุมฝังศพแม่ หากแต่เป็นชายชราผมหงอกขาวมานั่งอยู่กับหลุมฝังศพเมีย
ถาวรุ่งคืนนี้สีไม่เรืองเป็นสีนวล แต่เป็นถาวรุ่งสีซีด มีประกายแดงเรื่อเหมือน
สีเลือดเป็นรัศมีรอบ ๆ สารภี ไม่สะบัดถึงรอยเรณูเกสรหยดลงมา มีแต่น้ำค้างซึ่ง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
: 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 160 - 161.

² แหล่งเดิม. หน้า 168 - 169.

ใสเหมือนน้ำตา... จิ้งหรีดแมลงในกอหญ้าข้าง ๆ พวกกันเจียบกริบ... มีแต่เสียง
หอดกอนสะท้อนของชายชราเป็นห่วง พร้อมกับเสียงครวญเครือ...¹

จนกระทั่งถึงวันที่ 4 ของการเขียน ผืนผ้าขนหาบยังได้เริ่มมีชีวิตขึ้นด้วยจินตสอร่าง
วันแรก ก็กลายเป็นภาพที่มีทั้งชีวิตวิญญาณแทรกทั่วแผ่นผ้าในวันหลัง สีฟ้าสดจาก
เส้นมาเป็นเส้นในแผ่นผ้าด้วยสีเดียวกัน หัวขลุ่ยจากช่องนั้นมาติดอยู่ที่นั่นด้วยสีฟ้า
ดวงหน้าที่ห่อหุ้ม ลำคอกลมเกลี้ยง ออกสลับ ร่วงซึ่งได้ส่วนจากไหล่ สะเอว
จนถึงเท้าปรากฏอยู่ที่โน้นอย่างไร ก็มาอยู่ในผืนผ้าอย่างนั้น²

โดยฉันเห็นบ้านของเรา... อาณาจักร 'ศักดิ์ไทย' ในผืน... ฉันเห็นที่ดินแปลงน้อย
ในท้องทุ่ง ภายใต้ห้องฟ้าสีคราม และเมฆสีขาวในบริเวณเจียบสงบที่ที่ขอบ...
ฉันเห็นกระท่อมไผ่คันเดียว หลังคาสีแดง ตัวกระท่อมสีฟ้าตั้งเด่นอยู่บนเนินเขา
รอบ ๆ ล้อมด้วยสระบัว ที่เฉลียงหน้าบ้านมีซุ้มเพื่องฟ้าลดาวัลย์ บนเนินด้านริม
น้ำค้างห้องนอนปลูมมะลิ ด้านอ้อมปลูกลั่นทมและบานไม่รู้โรย รั้วบ้านเป็นต้นสน
และหน้าบ้านที่ว่าจะหาต้นสำเภาผ้าน้ำผึ้งมาปลูกไว้สองต้น³

ในวันร้อนอ่อนแสงสายฝนหลั่ง ห้องฟ้าอันไพศาลสุดท้ายจะพบขอบเขต ประเจิดด้วยม่าน
บริเวณเรขาคณิตกฎเกณฑ์ด้วยสีเขียวของพุ่มส้มทุมในพันธุ์เสมารัตนวาสี ตลอด
ขอบเขตศาสนิก บ้านไร่ถูกลาบทด้วยเปลวทองระรินตา โคควายพร้อมคนคุมอัน

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ครรชนนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
อิงอร. 2513. หน้า 289.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ห้องนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
อิงอร. 2513. หน้า 492.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เรือนหอ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
อิงอร. 2513. หน้า 573 - 574.

พอย่นจากงานจับฝูงเค็นเลาะทุ่งกลับแหล่งเป็นทิวแถว สายหมอกเหมือนฟ้า
ก่อนละมุนลอยต่ำลงคลุมเนือนา เพิ่มความวังเวงในเวลาสายดั้นอันโพสเพล
ทะเลผู้ระเห็จฟ้าหยุดเห็น ทอดสายเนตรมองดูภูมิภาพเหล่านี้ด้วยศานต์กมลเหมือน
ครั้งที่หยุดชมธรรมชาติอันรื่นเริงในสายดั้นกาล ครั้นเมื่อคำนึงว่าควรแก่เวลาผ่อน
กายพักดลางค์ร่อนขึ้นสู่เบื้องสูงมุ่งหทัยครรโลกกลับสถานพินานก่อนเนตรทิวาหลับ¹

ใหม่ซึ่งพิพบุรุษได้ทอดทัศนะด้วยการนำของผู้เป็นบคี่แห่งภพ เป็นภพที่มรรันแปลกตา
ตมภพโลก และแผกกับภพสวรรค์ชั้นอื่น ประตุนึงว่าวิหเทพผู้สร้างประจสวรค์
องวิจิตรมาประกอบกัน โดยจงใจจะให้เป้นสถานบำเพ็ญความสราญสุขแก่ผู้ซึ่ง
อยู่ในโลกภพได้ประสบแต่สิ่งบิบัคั้น ทรมาณชีวิต เมื่อมาอยู่บนสวรรค์ก็จะให้
รับสุขตอบแทนนับแต่ที่ภพแทนกรวดทราย... ลาดด้วยหญ้าสีเขียวมึ่มเหมือนผืนพรม
ใบปู ตลอดจนชั้นรองวิถีซึ่งตัดเป็นทางมรรคาใหญ่ย่อมชอกชอยเป็นระเบียบ แทน
ซึ่งโรยเป็นกลีบบุผานาพรณอันมีสีสดกลืนจรง อันสมมุติพุ่มไม้ซึ่งปลูกไว้ได้
เป็นสองข้างทางตลอดทั้งกลางทุ่ง ชายเนินบนเขาแก้ว ก็ล้วนแล้วแต่เป็นไม้
อันสูงค่าทุกชนิด ในสระกว้างกลางทุ่งซึ่งหล่อด้วยน้ำใสโบกขรณไว้รอบ ๆ
ประบริสุทท์ไธยกว่าน้ำในอนาคาต ผุงหงส์ที่ลอยป่องระหว่างกอบัวซึ่งทุกดอก
ก็ถือหงส์อันสืบพันธุ์มาจากเทมราช ผุงวิหคซึ่งเกาะกิ่งคอนโผผินบนกิ่งไม้และ
วิหค ก็เป้นนกที่มีสำเนียงหวานปานดนตรี สัตว์ดินที่มีประพัสสวณล้วนแต่เป็น
ของ นิลโทษ วิมานอันเพริศแพรวกะทัดรัด ซึ่งสร้างไว้เป็นเทวาศรมนั้น
พหุสถาปนาขึ้นด้วยแผ่นไม้รักเป็นตัววิมานมีคอกบานไม้รู้โรยต่างกระเบื้องอุกุน
ทั่ว หวังเวหาที่มีความใสศดอยู่ทุกเวลาเพราะว่าที่นี่ปราศจากฤดูกาลเมฆประดับ
เป็นเมฆบางบ้อยยวงประปรายให้ระเบียบ ลมซึ่งพัดโชยภพตลอดแหล่งรื่นด้วย
หวานจากพรณบุผาชาตินี้... เช่นเดียวกับแดนสุขาวดีหรือสวรรค์

๑. ติลเกษม หุตาคม. "ณ แดนอมราฤดี," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 31 - 32.

ปลดคตะวัน ปราศจันทร์ และเปล้าดาว แสงจากสุรย์เดือนดาวไว้ความจำเป็นใน
 แคมอมราฤดี เพราะมีแสงหนึ่งพวยพุ่งและโรจน์รุ่งยิ่งกว่าแสงจากดวงหัตถ์ของ
 เทวนิกรประจำภพแต่ละองค์ แต่แสงจากดวงวิญญาณรักทั้งหมดมารวมกันเป็นเนื้อเดียว
 รุ่งสฤษฎ์รัศมีเรืองโรจน์ละมุนกว่ารัศมีแสงซึ่งกำเนิดจากการหลอมดวงสุริยารัชนี
 และหมู่ดาวเรศเข้าด้วยกัน¹

คืนนั้นน้ำนิ่งเงียบเหมือนกระจก สองฟากฝั่งเป็นป่าจากขั้วซ้อนแซมด้วยแสม ลำพูน
 และโกงกาง ซึ่งมีรากลำแพนเป็นพวงแทนลำต้น หิ่งห้อยเกาะเป็นกลุ่มอยู่เหนือยอด
 ลำพูด้วยแสงนวลเรื่อเรือง จิ้งหรีดแมลงในกอหญ้าบนฝั่งร้องกรีกกร่อมเสียงแหลมเบา
 ก่อนรูปเคียวแขวนฟ้า เยื้องเมฆท่ากลุ่มหนาทางขอบฟ้าตะวันตก สองแสงสลัวสาด
 เขกมะพร้าวตลอดทิว เป็นประทีปส่งทางลำน้ำคด เรือบลลำเล็กแหวกน้ำไปเอื่อย ๆ
 คนจูงหะพายของคนพายห้าย เจ้าของเพลงซึ่งขณะนั้นกำลังร้องทวนใหม่ด้วยเสียง
 เป่า ๆ ในลำคอ²

3.5 สำนวนโวหารที่สื่อให้ได้ยินเสียงทางโสตประสาทและรสทางมานสัมผัส

ในภาษาไทยที่สื่อให้ผู้อ่านได้ยินเสียงและได้รับรสสัมผัสได้เสมือนเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์
 เรื่อง ซึ่ง "อิงอร" ได้สรุคำมาเรียบเรียงเป็นภาษา ที่เร้าอารมณ์ผู้อ่านให้เกิดความ
 สนุกได้แจ่มชัด เช่น

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แคมอมราฤดี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
 (๒) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 51 - 53.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
 ของ "อิงอร". 2513. หน้า 208 - 209.

ใกล้บ้านเจ็ดยักษ์กระชั้นเสียง คุณว่าเจ้าเวลาสุดเสียงเอกระคน นกกา
ออกจากรวงรังบินล่องฟ้าบรรเลงดนตรีป่าเสียงระงม สายลมอรุณพัดเจ็ดยักษ์ หอมกลิ่น
บุปผานานาชาติ หึ่งกลิ่นป่าหอมฉุนและกลิ่นหอมหวานเบาเข้ามาหอมตระหลบห้อง¹

เสียงขลุ่ยที่พัดแว่วมาครั้ง² เป็นเสียงหวานกล่อมครวญละห้อย เหมือนเสียงกล่อม
ดวงวิญญาณที่เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ให้ลึกลับนอนเสวยสุขารมณ์ เรือลอยไปตามกระแสน้ำ
ลึกล้ำไหลเข้าไปในอ่าวทุกที เสียงสนทวิวค่อยแผ่วหายไปตามระยะห่าง²

ที่โคนพยอมนี้ วันหนึ่งวิมลมานั่งแต่สงสารสายแล้วบ้าย—แล้วหลับ ก่อนที่จะหลับ
วิมลมาแล้ว เธอได้กลิ่นควาแล้วคดามัว วิงเวียน หูอื้อระงมด้วยเสียงทวิว
เหมือนท่าฝนธนูแหวกอากาศ และเสียงโลหะกระทบ วิมลคิดว่าเธอกำลังจะเป็นลม
แต่ต่อมากลับได้กลิ่นดอกไม้หอมและกำยาน ไหยเสียงพรส่ายเหมือนมีผู้หญิงหลาย ๆ
คนมาร่ายอยู่รอบ ๆ ตัว พยายามลืมตัวซึ่งกำลังจะหลับเมื่อได้ยินเสียงกู่เรียกชื่อ
เห็นภาพหนึ่งลอยอยู่ในความมืด—หนุ่มนักรบโบราณสวมเสื้อสีดำเกราะทองคำทาบทอมี
รูปสิงห์ผยอง กำลังเหนี่ยวนำวคันธนูสีทอง วิชาญและดวงตากว้างเป็นประกายของ
นักรบนั้นมุ่งตรงมายังเธอ แล้วในชั่วพริบตานี้ดาพร้าของเธอเห็นแสงประกายพร้อมกับ
โลกแปลบที่ทรงอกเบื้องซ้าย—วิมลสิ้นสติและความรู้สึกในตอนนั้น—³

ไล่มาจนถึงริมโรงกรธารน้ำตกอันร่มรื่น เยือกเย็นและเงียบสงัด พลันตามประสา
เทพธิดาผู้รักสันติประหลาดแรงกลิ่นหนึ่งคล้ายกลิ่นดอกไม้ แต่หอมแรงกว่าดอกไม้

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 203.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ครรชนนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 312.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "กัญทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 351.

และประหลาดกว่ากลิ่นเกสรดอกไม้ลอยอยู่ในอากาศทั่วบริเวณนั้น ได้หันจำปาลาว
 ฝั่งร่วมด้วยเงาไม้ใหญ่อีกชั้นหนึ่ง ทิพยรูปมองเห็นร่างของชายหนึ่งนั่งหงิชะง่อนหิน
 ภายอริยาบทประหลาด เขานั่งในท่าเหมือนคนนั่งรอคอยอะไรสิ่งหนึ่ง แต่รอบ ๆ
 ร่างนั้นล้อมด้วยฝูงงูและนกกา ตัวหนึ่งกำลังจิกทั้งมังสะของคณนัง โดยคณนัง
 ไม่ได้แสดงอาการเคลื่อนไหวแต่อย่างใด¹

แสงสนธยา... ริมธารคลุมด้วยละอองหมอกสายแม่สำรินไหลอยู่ต่อไปด้วยความ
 ว่าง จักจั่นเรไรร้องระงมปนกับเสียงนกคินรังและชะนีโหย กลางสายลมซึ่งทวี
 ความหนาวขึ้นทุกที กลิ่นเอื้องปนจำปาลาวริมธารระรวยมาเป็นกลิ่นเศร้าชะง่อนหิน
 ยังมีร่างคนหงิอยู่เพียงหนึ่ง...²

แสงพลบสีส้มของดวงตะวันเริ่มสลับ...
 จักจั่นเรไรในราวป่าส่งเสียงแหลมระงมปนกับเสียงโหยของชะนีและเสียงทอน
 ของหมาใน ลิงแม่ลูกอ่อนบนคาบกร้างใหญ่ริมลำธาร กอดลูกเล็กไว้ในอ้อมอก
 หนึ่งต้น ๆ ในขณะที่ฝ้าจับตามัวสีหมอกทั่วใหญ่ที่เดินลุยน้ำมาจากปากลำธารหนึ่ง
 เหนหลังมามีคณนังมาสองคน³

3.6 สำนวนโวหารเชิงกร้าว คุณ เป็นสำนวนโวหารที่ก่อให้เกิดความรู้สึก
 อย่างสะใจคมเขี้ยว ซึ่ง "อิงอร" ใช้ไม่มากนัก แต่สามารถทำให้เหมาะสมกับเหตุการณ์
 ของตัวละครในเรื่อง ตลอดจนที่หนะที่ต้องการสื่อถึงผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เช่น

1. ศักดิ์เกษม หุตาคม. "พ แคมอมราฤคิ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
 ของ "อิงอร". 2513. หน้า 159 - 160.

2. แหล่งเดิม. หน้า 167.

3. ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ราชันย์ผู้พิชิต," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
 ของ "อิงอร". 2513. หน้า 307.

เป็นอันว่าในเวลานั้นก็เป็นจ้าว โดยเลื้อยอย่างคล่องแคล่วเหมือนกันนะ นิรันดร์
แต่คุณอย่าคิดว่าฉันจะภาคภูมิใจ ความเป็นจ้าวของฉัน ถ้านับว่ามีโดยพฤตินัย มีก็มี
อยู่ เพียงที่คำว่า "ครรรชนี" ที่สืบมาจากแม่เท่านั้นเอง และอาจจะเป็นเพียงที่
"นิ้วครรรชนี" ของฉันเองแห่งเดียว ที่ฉันไม่รู้สึกว่าฉันได้ความเป็นจ้าวไว้เลย
ยิ่งในความรู้สึกฉันรู้ได้แน่ชัดว่าไม่มี เพราะฉันยังรู้สึกว้า ฉันยังมีใจเมตตา พอที่
จะยกย่องให้แก่ความทารุณโหดร้ายของคนที่ทำร้ายฉันได้ ไม่ว่าความโหดร้ายนั้นจะสลัก
แผลเจ็บให้แก่ตัวและใจมากมายเพียงใดก็ตาม

ความเป็นจ้าวกับความเป็นไพร่อาจจะต่างกันตรงนี้เอง !¹

ฉันพิภพเป็นที่อาศัยของคนเพียงชั่วครู่ของอายุขัย... เท่านั้น ! มันไม่เป็นของผู้ใด
เมื่อชีพยังอยู่ เราถือความไพศาลของธรณีเป็นที่ฝากชนม์ เมื่อชีวิตวายหอดชะงักไว้
กับธรณีเพียงที่นอน... เท่านั้น ! ไม่ว่าจอมจักรพรรดิ กษัตริย์ หรือฉวีพรหม

ชีวิตคนในยวดยินที่ฟ้า เกิดมาเพื่ออยู่... แล้วตาย เวลาเป็นจอมมหาจักร
ปลงชนม์คนอยู่แล้วที่ละน้อย... ละน้อย อนาคต ! --คนกันเองช่วยสังหารคน สร้าง
ทะเลเลื้อยเขากระดูกไว้ด้วยหลงสมบัติจักรพรรดิ

จักรพรรดิ--ถูกแล้ว--จักรพรรดิ ! ตายแล้วจักรพรรดิฝากดินไว้ จักรพรรดิ
คนสุดท้ายที่เห็นเขตยวกร้างเพียงซากนอน--อนิจจา--²

"เพราะความรักสิ่งในใจคนสลัดไม่ได้ ความรักนั้นถ้าเกิดขึ้นผิดที่ผิดคน หึง ๆ คนหนึ่ง
ที่ถูกรักก็เป็นคนเหมือนกัน ไม่ได้เป็นหมาสี่ขา สมัยหนึ่ง เมื่อสิ่งหนึ่งซึ่งสมมุติขึ้นให้
เป็นกฎถือว่าเป็นความผิด ความรักที่ผิดและต้องโทษสังหาร แต่ความรักมันไม่มีตัวตน

¹ หักคี่เกษม หุตาคม. "ครรรชนีนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 317.

² หักคี่เกษม หุตาคม. "อนุทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)

"อิงอร". 2513. หน้า 390 - 391.

มันมีที่อยู่คือใจในตัวคน ขำรักก็ต้องขำคน...ฝังรักก็ต้องฝังคน...ทนทุกข์เอย ถ้าคน
เลือกเกิดได้ มเหสักขัตริย์ต้องเป็นชนนี้กันทั่วแผ่นดิน ภรรยาเศรษฐีจะต้องคลอดลูก
จนตาย เมียคนจนจะหาลูกไม่ได้ ทั้งที่คู่เมียผัวไม่เป็นหมัน ใคร ๆ ก็อยากมี
ชฎาทองติดหัว มือกำถุงเงินออกจากห้องแม่ทุกคน แต่ตนก็รู้ยิ่งกว่าผม รู้ว่า...
เราเกิดมาเพราะเราต้องเกิด...เช่นนี้หรือมิใช่ เราเลือกไม่ได้ว่าเราจะเกิดมา
เป็นอะไร เกิดมาเพื่อจะถือกะลาหรือถือคธา เราก็ต้องเกิด"¹

โอม หญิงใดใจคด หยกกรตกาสีไว้กร่อนทวงใจรักของชายชื่อ
เพียง ! ขอให้ชีวิตของหญิงนั้นจมนมอยู่กลางทะเลน้ำกรดราบชีวิตดับ
เธอหรือ ? อ่า แม่ละ...ผู้หญิง !
ฉัน ! อ้อ...ตัวฉันเอง ลาใจตัวหนึ่ง !
เขา ? โอ...ผู้ชายมากกว่าคนหนึ่งซึ่งบ่หัวมีเขา "เขา" ...อ้ายควาย !
เอาละ...สวรรค์เจ้าข้า...หวยเทพเจ้าข้า โปรดรับทราบเรื่อง...ที่ท่านคว
ทราบ จงสาปแช่งสิ่งที่ควรจะต้องสาป...หญิงใจบาปผู้ห่มร่างไว้ด้วยกลีบดอกกุหลาบ
แต่น้ำใจนั้นเหมือนน้ำในเกสรดอกกุหลาบ
เธอ...ผู้หญิงเจ้าข้า...ผู้หญิงคนหนึ่ง
เธอ...ผู้ซึ่ง...ในศิลปศาสตร์ที่ร่ำเรียนมา เธออาจจะได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิตแต่ใน
เรื่องของความรัก เธอคือเด็กเลี้ยงควาย และยิ่งในความซื่อสุจริตต่อความรัก
เธอไม่มีสิทธิ์แม้จะเป็นเพียงชนทางเส้นหนึ่งของนางต้อยที่มีขามากกว่าเธอสอง...
ของฉัน

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ยุคที่ 2)
อิงอร". 2513. หน้า 223 - 224.

เธอ...ใครก็ได้...ผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งมีใบหน้านางามผุดผ่องเหมือนแดงร่มใบ แต่ภายในยิ่งเสียกว่าเนื้อแดงน่ะ¹

เข้า ! ไม่กล้าสาบาน ผู้หญิงไม่เคยยอมเสียอะไรเลยแม้แต่การโกหกโดยไม่ต้องลงทุนอะไรนอกจากหยดนํ้าลาย ผู้หญิงต้องการแต่จะให้...จะให้...จะได้ถ่ายเดียว...แล้วก็ตัวผู้หญิงตัวเดียวกันนี่เองแหละชอบว่าผู้ชายมักว่าเอาเปรียบ...เห็นแค่ตัว
—ชะ ! ชะ !

สวรรค์เจ้าข้า--เหวหาไวย...²

3.7 สำนวนโวหารอ่อนหวานละมุนละไม เป็นสำนวนโวหารที่ "อิงอร" ใช้ได้ทางสอดคล้องกับสภาพอารมณ์ของตัวละครและบรรยากาศของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ซึ่งทำให้งานน่าอ่าน น่าสนใจ มีชีวิตชีวา ซึ่งเป็นสำนวนโวหารที่ "อิงอร" ถนัด และใช้มากที่สุด

วันนี้เอ้อมมีเรื่องจะคุยกับสมุคเยอะ รู้ไหมวันนี้เป็นวันที่เอ้อมเป็นสุขที่สุด จนไม่อยากจะทำอะไร ไม่อยากจะคุยกับพ่อ ไม่อยากทำงาน อยากจะนอน...นอน...นอน...อย่างเดียว มันเป็นความสุขที่อึดอัดเป็นความสำราญที่น่ารำคาญ ความอะไรก็ไม่รู้บอกไม่ถูกสมุคจำ เจ้ารู้ไหม วันนี้มือที่เอ้อมจับปากกากำลังเขียนใจอยู่นี้แหละให้ถูกเกาะกุมอยู่ในลึงมือเขาตลอดเวลา

จูบ สมุคจำ เขาจูบ ! อย่าเยาะเอ้อมซี จูบที่มือแห้งเดียวทรอกน้า "สุภาพบุรุษสายัณห์" เขาสุภาพพอที่จะไม่ลวนลามกวนใจไปถึงท่อน แต่เจ้าก็ยอมรู้จิตใจของข้าเอ๋ย ว่าแม้ที่มือ-แต่ในความรู้สึกของข้าก็หยั่งลึกเขาไปในสายใจ การ

¹ หักที่เกษม หุตาคม. "ชากรักที่ยังหายใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมกนิยายรัก

2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 251 - 252.

² แหล่งเดิม. หน้า 254 - 255.

ของเขาย่อมมีความหมาย ดวงตาเขามองเขารู้สึกความรักของเขาลงในตัว
เอ๋อมพรทุกชุมชน และเอ๋อมก็ได้จูบตอบเขาแล้ว-บนหลังมือของเอ๋อมเอง—ที่—
ในโพรงนิ้ว¹

"ห้องฟ้าเวลาพลบค่ำ เธอจะมองกันทำไมกัน" เขาพูดขึ้นมาลอย ๆ "ถ้าเธอ
ก็จะมองก็การมองในเวลาใกล้รุ่ง แต่ถึงอย่างไรเธอก็จะหาตัวรุ่งไม่พบหรอก
เพราะว่าตัวรุ่งนั้นหลบซ่อนอยู่ในดวงตาเธอเสียแล้ว"

หญิงสาวหลบสายตาจากฟ้า ก็มองลงพื้นน้ำซึ่งเป็นประกายใสเมื่อกระทบใบแจว
"ถึงมองน้ำก็เถอะ เธอจะคิดหวังอีก มีประกายอะไรที่เธอจะเสียเวลาไปค้นหา
ประกายเพชรจากหยาดน้ำทะเล ประกายนั้นหยาดมาหลบรวมอยู่ในดวงตารุ่งของเธอ
หมดสิ้นแล้วเช่นกัน"²

เธอไม่อนุญาตให้ฉันจุมพิตที่มือ เพราะว่า...เธอเอ็นดูฉันยิ่งกว่านั้น ความรักอัน
ได้แต่ความสวามิภักดิ์ในเธออย่างจริงใจ ในยามที่เราได้แนบชิดนิทรากันอย่างนี้
ถ้าสวรรค์สอนให้เราต่างรู้ว่าเราควรจุมพิตกันในที่ใด...ใช่ไหมน้องนาง"³

"ความจริง...จริง ๆ ที่เดียว นี่คุณ ผมเกิดความคิดขึ้นอย่างหนึ่งแล้วละ"

"ใจของจิตรกรหนุ่มลูกาวาและแจ่มใสขึ้นในทันที "ผมเลิกความคิดที่จะเขียนภาพ

1. ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 127.

2. ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ครรชนนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 251 - 252.

3. ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ธนูทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 407.

อาทิตย์ตก ภาพดอกทองกวาว ห้องหุ้ม ห้องนาแล้วละ อย่าก็เขียนภาพคน
ภาพคุณ ธรรมชาติที่สวยงาม พวกนั้นงามไม่เท่านิ้วมือคุณเพียงนิ้วเดียว¹

"ดวงใจของคุณจินตราผมให้มาอยู่กับผมแล้ว ตัวก็ต้องมาอยู่ในความทะนุถนอมของ
ผมในวันหนึ่งข้างหน้า ไม่มีปัญหาเมื่อคุณจินตรายังรักผมอยู่อย่างนี้ แต่สำหรับเวลา
ที่ผมยังไม่มิลิธัมม์เพียงแต่คิดจะให้ แต่ผมรักคุณจินตราของผมเหลือเกิน ขอเพียง
ผมของคุณไปให้ผมจูบแทนตัวก่อนเกิด อีกหน่อยเมื่อตัวคุณจินตราตามไป คุณจะรู้
ว่าผมรักคุณเพียงไหน สำหรับเส้นผมที่ผมให้คุณจินตรา ผมรู้ว่าคุณจินตรารักและถนอม
ไม่น้อยกว่ารักทิวาจึงไม่กล้าขอ แต่ผมในกลองผมจะร้องแล้วก็เป็นส่วนหนึ่งของคนที่
ผมรัก ขอให้ผมเสียเด็กที่รัก...เป็นของขวัญวันเกิดของผม"²

รักจำ...อ๊วย ! ไม่จำ...รักยะ ! เพราะเจ้าคนเดียว คำเดียว สร้างพิษ ฝากรอย
กรรมมาให้ข้า เกลี้ยรักหนักแล้ว...บ้าย ! ไปให้พื้นที่อยู่ของเจ้าไม่เช่นนั้นหมอนข้า
นี่เป็นที่ของน้ำตา--เพื่อนข้า อาณาจักรของเจ้าคือปลายดินเขา...ไป...เชิญ
เจ้าสิงอยู่ที่นั่นเหมือนเวลาสิงคบนดิน...บนปลายจุมูก³

3.8 สำนวนโวหารสมัยใหม่ เป็นสำนวนโวหารที่นำคำที่ไม่น่าจะใช้ด้วยกันได้
มาใช้ด้วยกันหรือนำคำมาใช้ผิดหน้าที่ ซึ่ง "อิงอร" ใช้ไม่มากนัก แต่สามารถทำให้เรื่อง
ดูน่ามากยิ่งขึ้น ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสรรหาคำมาใช้นักประพันธ์
เป็นอย่างดี เช่น

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ช้อยนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 481.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ดอกเลาบนจินตรา," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 536 - 537.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แดนอมราฤๅติ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 131.

แต่ช่วงเด็ก... เขาก็ยังเป็นเศสสิทธิ์ที่อ่อนหวานอย่างคัมปราดเปรี๊ยะ และจริงจังกับเธออย่างน่าเอ็นดู¹

เขาเริ่มประจบประเวยด้วยการชกชนอย่างน่ารัก²

ดูขึ้น... ที่กำลังทำตัวเป็นคนเกียจคร้านที่น่าเอ็นดูของตน³

เวลาคือเพชรนิลจินดาที่เราล้มความน่ากลัวของมันเสียสนิท⁴

ผมแต่งงานมาสัปี เมียสวยเป็นป่าของผมให้ลูกผมไว้เชยชมคนหนึ่ง⁵

3.9 สำนวนโวหารที่มีลักษณะโครงสร้างภาษาตะวันตก เป็นสำนวนโวหารที่มีการเรียบเรียงคำเข้าประโยคผิดหลักไวยากรณ์ภาษาไทย ซึ่งส่วนใหญ่ "อิงอร" ใช้บรรยายตัวละครในเรื่อง แต่มีปรากฏไม่มากนัก เช่น

บางวันเขาทั้งสองเดินเรื่อยมาตามริมลำธารในเวลาอาทิตย์อัสดง เก็บข้อสุคนธรสจากละเมาะไม้เสียบผมให้เอี่ยมพรซึ่งพริ้มอยู่ในชุดเวลาเย็น เดินผิวปากเอื่อย ๆ กลอเสียงเพลงที่เอี่ยมพรร้องเบา ๆ เต้นโหมคำสนิทนศัรชะเอี่ยมพรหัวเรียว

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วอลซ์เพลงสุดท้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 595.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 187.

³ แหล่งเดิม. หน้า 189.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "กินรีรำไห้," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 590.

⁵ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "แฮร์-แฮร์-แง," บางกอกเรีกร้องเตอร์. 2(24) : 71 ; ตุลาคม 2519.

กล้าเป็นมวยแบบแปลก ๆ ซึ่งเขามองไม่เบื่อตา แพรบางตัดเป็นเสื่อรูปหลวม ๆ
หัวหว่าตามลมพร้อมกับกลิ่นหอมระรวยอ่อน ๆ รัญจวนใจ...¹

ห้องสว่างเรือ กลิ่นดอกไม้ป่ายังหอมรื่นมาตามลม นิทราในซอกกางเกงขาว
ลือคัสโนลรักรูปเต็นเกาะแทนชายหนุ่มออกไปจากกระท่อม ชายหนุ่มจูบเมียรัก
ที่คอกกริมป่าตรงกันข้ามกับกระท่อม "วนาวัน" และทางที่เคยเดินกับเอี่ยมพร
มาโรงเรียนยามวยยึกเรียงราย นิทราตื่นตื่นที่ได้เห็นหมู่พันธุ์ใหญ่จำนวนนับไม่
ถือนอนแน่นกันอยู่ในคอกกำลังแย่งอาหารเสียงขรม...²

นิทราในซอกสีฟ้า งามจับตา ผมเธอไหวคะนองกองเต็มชอกไหล่ กิริยาเร่เหมือน
นกสำราญรัง จริงที่เคียว เขาสวยมาก สวยซึ่งพราวด้วยเสน่ห์นั้นมาลชวนพิศ
เธอแดงเรื่อสีทับทิม แก้มม้มเลือดฝาด โปรงแต่ไม้พอม สัมกับร่างสูงของ
พ่อของ...³

เป็นทหารคู่ชาย ตนกู...หน้าตาบอกคณะตะโตะว่า หล่อจากครึ่งแม่ครึ่งพ่อ
ที่เคียว พ่อเด็กเป็นชายสวยอย่างหญิง พ่อที่จะแปลงอยู่ในร่างหญิงมา...
เมื่อเวลา 3 ปี ในปราสาทอัสน์นั้น แม่รับหันมาดูหน้า รกรักให้ลูกด้วยน้ำตา
โลกที่โลกถือว่าชั่วของตัวไว้ในอ้อมกอดด้วยวงแขนระริก มันยังไม่ได้คัมภีรณม
ไว้ในอกเลยตนกูเอ๋ย เพชฌฆาตกรูกันเข้ามาถึงตัว...⁴

ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 115.

หลังเดิม. หน้า 163.

หลังเดิม. หน้า 173.

ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
2513. หน้า 238.

คุณเขวียา เข้ามาสู่ครอบครัวของเราโดยอุ๊ขึ้นเป็นผู้แนะนำเชื้อเชิญ เธอเป็น
ภาพสตรีไทยน่าน้ำขี้ สว่าง และน่ารักเหลือเกิน เรารู้สึกเป็นคนมีโชคอันประเสริฐ
ที่ได้เธอมาเป็นมิตร โดยเฉพาะยายหนูซึ่งอยู่ในวัยและรสนิยมคล้ายคลึงกับเธอรู้สึก
คุ้นเคยเป็นพิเศษ เมื่อได้ทราบว่าคุณเขวียา มิตรใหม่ได้รับปริญญาสังคมสงเคราะห์-
ศาสตร์มาจากมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ กำลังรับหน้าที่การงานด้านสงเคราะห์
เด็กและคนพิการ เป็นอาจารย์สอนในแผนกสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ของมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์อีกหน้าที่หนึ่ง¹

มันผ่านอาศรมไป สิ้นชีพสิ้นมัจฉา ทูจเดียวกับชนนกลางกระแสำ
บนหลังเป็นที่ตั้งของเครื่องอานอันจุ้ หากแต่ขาดคนนั่ง กระนั้นโยคีผู้เจริญ
ก็อยู่ท่ามกลางกมลในจิตพลันนั้นก็รู้ว่าอันใดได้เป็นมาและกำลังเป็นไป²

4. การสร้างภาพพจน์ จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร" ปรากฏว่าท่านนิยม
ภาพพจน์ ไว้สองลักษณะคือโวหารอุปมาและโวหารอุปลักษณ์ แต่ส่วนใหญ่จะนิยมใช้โวหาร
อุปมา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 โวหารอุปมา (Simile) หมายถึงโวหารเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกัน
เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจหรือรู้จักสิ่งที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน ทั้งยังทำให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น
เป็นการเร้าใจให้ผู้อ่านสนใจเรื่องราวยิ่งขึ้น โดยใช้คำเชื่อมคือ เหมือน तुจ กัง
ทว ปาน ประหนึ่ง และคำอื่น ๆ ที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน
ในเรื่องสั้นของ "อิงอร" จะมีโวหารอุปมาปรากฏอยู่มากมายเกือบทุกเรื่อง เช่น

¹ ทัศนเกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
อิงอร. 2513. หน้า 103.

² ทัศนเกษม หุตาคม. "ธ ประสงค์ใจจากนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 651.

เอมพร รักริฉวิกรม อิศาชาหลวงมหาราชการมิ่งขวัญของกระท่อม "วนาวัน"
หลังโน้นสวยเหมือนนางไฉ่ หอมละมุนเหมือนกลิ่นมะลิซ้อน ทั้งามกทนเหมือน
ธูปทอง : เบือกเย็นเหมือนกระแสน้ำตกบนยอดภูเขา บริสุทธิ์สดใสเหมือนน้ำค้าง
กลางทิวา¹

กระท่อมมัยบนเนินหญ้าหลังไม้สักขึ้นเหมือนผาผืนอบนสุเมรุขององค์อิศวรและบรรพต
สว่างไสวด้วยแสงไฟ ในขณะที่เพียวก้นกับกระท่อม "วนาวัน" หลังใหญ่ตรงกันข้าม
หากธารไม้ต้องสงสัยว่าจะไม่เงียบสงัดเหมือนป่าช้า : ²

อรุณ ผู้หัวทุกแค้นในลุ่มน้ำตานที่สยบเมื่อซบหลัง ในอ้อมแขนของความรัก ทุประจุ
ทั้งทหารกบฏก้มถันธาราระหว่างดึกมารดา เสียงเกราะจากกองทหารและแสงทอง
เรือเรือขึ้นบนขอบฟ้าออกเวลารุ่ง ในสายลมอ่อนเสียดเสียวระส่ำระส่ายครุฑ
น้อยสะท้านสรรพางค์ วาระสุดท้ายของชีวิตและความรักได้กรายเข้ามาถึงแล้ว³

เป็นเนื้อเพลงไพเราะ ในทำนองเพราะพริ้ง เสียงนั้นห่มตัวด้วยกังวานชาย แด่วเภา
หวานเหมือนเสียงทมิฬ ท่อนสั้นขึ้นด้วยจังหวะช้า แล้วละมุนเหมือนลมว่าวพัดโชยแต่
ต้น ท่ามกลางเยียบเย็นเหมือนสายลมหนาว บทปลายแรงฤทธิ์ดุจสลาคันกริช⁴

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 197 - 198.

² แหล่งเดิม. หน้า 200 - 201.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ธนูทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
อิงอร". 2513. หน้า 460.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
อิงอร". 2513. หน้า 207.

คุณเคยบอกดิฉันว่าดิฉันอย่าแต่งงานกับตัวตึก จงแต่งงานกับตัวคน คุณเขี่ยไว้ให้คิดว่า
ผู้หญิงควรจะแต่งงานกับรถยนต์หรือกับเขาสองขา กับเสื้อผ้าและผิวน้ำ ในวัยสาว
วัยนั้น ดิฉันมองเห็นค่าของความรักยิ่งกว่าทุกสิ่ง ดิฉันเชื่อคุณเหมือนสาวกเชื่อ
ศาสดา¹

จริงหรือ คุณหญิงควรใจ เพราะถ้า ถ้าฉลาดรู้เช่นเห็นชาติชาย—ผู้หญิงจะต้องกลัว
การแต่งงานยิ่งกว่าผีกลัวกะเทนน้าทองแดง²

แสงจันทร์คืนนี้เหมือนอย่างที่เราเชื่อว่าไว้ สว่างแทบจะจับมดได้ ขึ้นสิบห้าค่ำ
คืนเพ็ญ พระจันทร์โตเต็มดวง ฟ้าใสสดเหมือนน้ำในอ่างคราม³

นางเอกของผม—เอ๊ย—ไม่ใช่ของเจ้าหมอพระเอกนั้น ผียิ่งกว่าหมาละครับ—ผิวยะหยยา
ลูกครึ่งพ่อจีน แม่มีลาปูนแขกอินเตีย ผิขาวละเอียดยิ้มเหมือนก๊วยในการะเทศหรือ
กลับใจจำเจียกอย่างไถอย่างนั้น—ตานนั้นไม่ต้องพูดถึงคำกลมอย่างแขกทางแม่ แต่เข้าตา
ในลึก เพราะมีตาจีนของพ่อผสมเป็นตาคำกลมพอดี แต่เสน่ห์ขี้นรักร้ายนักเพียงชั่วเลื่อง
ชอกไปทางไหนเหมือนโพธิ์เบิคนาป่าสมไหมโลกที่นั่น⁴

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "อาจเป็นการคอยตลอดกาล," โดยอิงอร(นามแฝง).

นิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 444.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ที่สุดของชีวิต," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 635.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
อิงอร". 2513. หน้า 83.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "แหวนรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
อิงอร". 2513. หน้า 326.

เสียงนาฬิกาโบราณตีคuahอง-ที่นกแก้วใช้ดูเวลาแต่งตั้งไปโรงเรียน เคนเสียง
ตึก--ตึก--มันดังเหมือนท่อนเหล็กที่มีใครมาตีหัวใจของยาย¹

จูบด้วยดวงใจ รักด้วยความบริสุทธิ์ มันควรจะเหมือนกับละอองหมอกหรือหยาด
น้ำค้างผัดกับจูบด้วยใจโสมม จูบนั้นเหมือนน้ำพริกที่กร่อนจากผิวไปถึงดวงใจ
จูบชนิดนี้ทำให้หัวใจคนมีแผลเป็น²

เขาจับที่ปลายนิ้วฉันแต่เบา ๆ จูงฉันเกินขึ้นเนิน ฉันเดินคู่ไปกับเขาเหมือนปูยฝ้าย
ลอยไปตามลม³

"ชื่นใจ ! หายเหนื่อยไปเป็นกอง จริง ๆ นะ เสียงคุณเหมือน...เหมือนเสียง
น้ำค้างหยดลงบนสายพิณ"⁴

ภาษารักของเรา เจียบเหมือนน้ำในลำธาร เราไม่ต้องพูดอะไรกันอีกเลย⁵

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นกแก้วของยาย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 413.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ภาววิณี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 537.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ในแค้น...ไกลแสนไกล," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย.
(5) : 36 ; สิงหาคม 2519.

⁴ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "หยดน้ำค้างบนสายพิณ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.
(191) : 22 ; ธันวาคม 2519.

⁵ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "น้ำผึ้งในหุบเขา," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.
(177) : 40 ; กันยายน 2519.

นาน ๆ เมื่อผมลงมาจากภูเขาที่ผมต้องเดินตระเวนกลับฐานที่ทำงาน พบของสี่ฟ้า
วางคอยอยู่เหมือนอรของชาวอาหรับ นักเดินทางข้ามทะเลทรายได้พบน้ำในโอเอซิส
ก็กินเสียจนท้องกาง¹

พุน้อยของพี่

ช่างทอ...ช่างทอ...ช่างทอ จมใจที่เปียกก่อนเหมือนที่ผั่งต้องไฟ ดวงใจ
ที่เอื่อยอยู่ท่ามกลางละครนี้ ที่จะแสดงกตัญญูผิดต่อรอยได้ทางไหนหนอน้อยถึงจะรู้²

4.2 โวหารอุปมาอุปไมย (Metaphor) เป็นการเปรียบเทียบโดยตรงว่าสิ่งหนึ่ง
เหมือนสิ่งหนึ่ง คือคำที่แสดงว่าเหมือนนั้นไม่ปรากฏอยู่ โดยทั่วไปสิ่งแรกที่กล่าวถึงมักจะมี
ลักษณะเป็นรูปธรรม เปรียบเทียบเพื่อยोगไปสู่การเข้าใจที่มีความหมายลึกซึ้งกว่า การ
เปรียบเทียบในลักษณะนี้ "อิงอร" นำมาใช้บ่อยกว่าการเปรียบเทียบแบบอุปมา เช่น
วันหนึ่งวันนั้นเองว่าเพื่อนคนนั้นของวันมีอะไรคืออยู่ที่ปากมากกว่าที่อื่น เธอเสก
และเมาะไม้ชายน้ำให้วันเห็นเป็นส่วนสวรรค์ได้ด้วยคำของเธอ สายหมอกเธอกับบอก
ให้วันมองเป็นเมฆ น้ำตกซึ่งไหลเอื่อยอยู่ช้านาคาปีเธอก็สรรคให้มันเป็นทิวเขาสวรรค์
แม้แต่ตัววันเองซึ่งรู้ตัวคืออยู่ว่าแสนจะซีเหว เธอก็เนรมิตให้เป็นนางฟ้าเพื่อให้สม
คล้องกับภาพวาดด้วยปลายปากเธอ³

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "น้ำผึ้งในหุบเขา," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.
(ก) : 41 ; กันยายน 2519.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เทวี่แห่งอดีต," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
"อิงอร". 2513. หน้า 587 - 588.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ธนูทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 331.

ตั้งแต่วันแรกที่เปิดเรือนหอ คู่ภรรยาสามีก็เริ่มเห็นว่าสิ่งขวางตาไม่น่าอยู่ข้างบ้าน
สองสิ่ง สิ่งแรกเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต กระต้อมอีกหลังหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะตรงกันข้ามกับ
กระต้อมของเขาราวฟักกับดิน หลังจาก ผากระดานเก่าคร่ำคร่า บล็อกอยู่ใน
บ่อที่แปลงเล็ก ๆ ถัดไป บริเวณที่นั่นเว้งว่างห่างจากหมู่บ้านคน เมื่อมีกระต้อม
บล็อกโคกเดียวอยู่เพียงสองหลัง แต่สภาพลักษณะทุกอย่างแตกต่างกัน กระต้อมหลังคา
จากทิวเขาจะหักทำให้กระต้อมใหม่ของเขาเสียส่งลงมีไข่น้อย ถ้าหลังหนึ่งเป็นสวรรค์
อีกหลังหนึ่งมันท่อนรก และการที่นรกมาตั้งอยู่ใกล้ชิดกับสวรรค์นี่เองเป็นสิ่งที่ทำให้ชาว
ทั้งสองต้องรำคาญตาและไม่สำราญใจ¹

หมกหัวแล้ว ! อองซานที่น่าสงสาร เธอจะไม่มีวันทันยายหนู เธอไม่มีวันจะเป็น
ยายหนู แกลลาคและเปรี้ยวยิ่งกว่าหนูหิวในท้องว่าง²

การขาดการสถานทูตเกี่ยววุ่นไม่มีโอกาสนั่งเข้าขามเย็นขามแล้วละครับ คุณพ่อคิสซิงเจอร์
นั่งเรือบินเป็นบ้าน³

น้าขา ถึงแม่จะสงสาร พยายามจะช่วยกัน ในฐานะน้องร่วมสี่สถาบันที่เป็นผู้หญิง
น้าขาจุ่มจุ่ม ทะเลจีน ๑ สัปดนหน่อย ๑ สวยน้อย ๑ แต่มีเสน่ห์น่าคบหา ๑
ความเป็นผู้ควบคุมทีม และเป็นอนุกรรมการทดสอบ เขาจำเป็นจะต้องเตะทำให้

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เรือนหอ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
อิงอร". 2513. หน้า 567.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
อิงอร". 2513. หน้า 110.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "หอมดอกพลับพลึง," โดยอิงอร(นามแฝง). หวานตะวัน.
22 ; ตุลาคม 2519.

ใคร ๆ เห็นว่าเขาเป็น 'เปาบันจัน' เขาช่วยได้ก็เพียงแต่ช่วยไล่หมาให้เดินเป็น
บางครั้งบางคราวเท่านั้น-เมื่อเขาเห็นหมาไล่กัดเดินต่อหน้าต่อตา¹

เขาคู่นั้นขึ้นงเป็นไก่ตาแตกและ...เหงื่อแตกในทันที เขาคัดผ้าเช็ดหน้าในกระเป๋า
กางเกงขยับเหงื่อบนใบหน้า²

จากการศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในการแต่งเรื่องสั้นของ "อิงอร" สรุปได้ดังนี้
การใช้คำ "อิงอร" นิยมใช้คำไว้หลายลักษณะ คือ คำแสดงภาพ คำแสดงอาการ
คำต่างประเทศ คำซ้ำ คำซ้อน คำสลับ คำที่สร้างขึ้นใหม่ คำฉันทน์ คำสะแลง
คำมุก คำมีศักดิ์ คำโบราณ และการเล่นคำและจังหวะ ซึ่งในแต่ละลักษณะ "อิงอร"
สามารถใช้และพัฒนในการเลือกสรรคำมาใช้ได้อย่างประณีตเหมาะสมทำให้เรื่องสั้นของ
ผู้อ่านน่าสนใจมากขึ้น

การสร้างประโยค "อิงอร" นิยมสร้างประโยคไว้หลายลักษณะเช่นกัน โดยมีทั้ง
ประโยคสั้น ประโยคยาว ประโยคยาวแบบโวหาร และประโยคบาโรก ประโยคที่นับว่าเด่น
การใช้ประโยคยาวและประโยคยาวแบบโวหาร

การใช้สำนวนโวหาร "อิงอร" นิยมใช้สำนวนโวหารไว้หลายสำนวนคือ สำนวนโวหาร
เปรียบเทียบ สำนวนโวหารยาว สำนวนโวหารกำกวมเป็นสัญลักษณ์ สำนวนโวหารที่สื่อภาพ
สีสันและแสง สำนวนโวหารที่สื่อให้ได้ยินเสียงทางโสทรประสาทและรสทางมานสัมผัส
โวหารเชิงกร้าว คู่กัน สำนวนโวหารอ่อนหวานละมุนละไม สำนวนโวหารสมัยใหม่
สำนวนโวหารที่มีลักษณะโครงสร้างภาษาตะวันตก สำนวนโวหารที่เด่นที่สุดคือการใช้สำนวน
อ่อนหวานละมุนละไม และสำนวนโวหารที่สื่อภาพมีชีวิต สีสันและแสง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "น้ำป่า," โดยอิงอร(นามแฝง). หวนตะวัน. 4(189) :
พฤษภาคม 2519.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ขอบคุน," โดยอิงอร(นามแฝง). เมืองไทยวันนี้.
142 ; กรกฎาคม 2527.

การสร้างภาพพจน์ "อิงอร" นิยมสร้างภาพพจน์ในลักษณะโวหารอุปมามากที่สุด
ซึ่งแต่ละโวหาร "อิงอร" สามารถเลือกมาใช้ได้เหมาะสม
ให้มองเห็นภาพได้แจ่มชัด

วิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร"

การศึกษาในบทนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาดังแนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" โดยผู้วิจัย
ได้ลำดับการศึกษาไว้ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับความคิด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" รายละเอียดใน
ตอนมีดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด

ความหมายของคำว่า แนวคิด

คำว่า "แนวคิด" มีผู้ใช้ต่างกันไป เช่น สารัตถะ แก่นเรื่อง และสาระของเรื่อง
ไม่ว่าจะใช้คำใด คำเหล่านี้ก็ล้วนแต่มีความหมายไปในแนวเดียวกันทั้งสิ้น เพราะเป็น
สิ่งที่มาจากคำว่า Theme ในภาษาอังกฤษ

ในการศึกษาเรื่องแนวคิดจากเอกสารต่าง ๆ พบว่า มีผู้ทรงคุณวุฒิให้ความหมายและ
บอกความไว้หลายประการ ซึ่งพอจะรวบรวมได้ดังนี้คือ

นพ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา กล่าวว่า "แก่นหรือสาระของเรื่องหมายถึงการแถลง
บางสิ่งเกี่ยวกับชีวิตและพฤติกรรมของมนุษย์"¹

กุหลาบ มลลิกะมาส กล่าวว่า สารัตถะของเรื่องสั้นก็คือลักษณะอันเป็นวิสัยธรรมคา
วาคของมนุษย์ที่ผู้แต่งมองเห็น²

¹ นพ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. ปรากฏการณ์นวนิยาย. 2519. หน้า 11.

² กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. 2528. หน้า 108.

อีกตอนหนึ่ง กุหลาบ มลลิกะมาส กล่าวว่า

นักเขียนย่อมมองดูโลก และชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ กัน และต่างก็มีแนวคิดของ
 คนที่อยู่ต่อโลก ต่อสังคม และต่อชีวิตมนุษย์แตกต่างกัน แนวคิดหรือปรัชญาของ
 นักเขียนจึงมีหลายแนว แต่ต่างก็พยายามถ่ายทอดความคิดหรือปรัชญาต่าง ๆ นั้น
 ในวรรณคดีที่ตนแต่งขึ้นเสมอ¹

สุวรรณ เกรียงไกรเพ็ชร² ให้ความหมายของแก่นเรื่องไว้ในปริทัศน์พันธ์เรื่อง
 พระอภัยมณี : การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิจารณ์ สรุปความได้ว่า แก่นเรื่องคือแนวคิดหรือจุด
 ของเรื่อง ไม่ใช่เนื้อเรื่องหรือโครงเรื่อง แต่เป็นแกนกลางของเรื่องหรือจุดสำคัญของ
 เรื่องปรากฏตั้งแต่ต้นจนถึงปลายเรื่อง เป็นสิ่งเชื่อมโยงเรื่องทั้งหมดเข้าด้วยกัน

สุภารัตน์ เสรีวิวัฒน์ ให้ความหมายของแนวคิดไว้ว่า "แนวคิดคือความคิดหรือทัศนะหรือ
 หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ผู้แต่งมุ่งเสนอต่อหรือสื่อถึงผู้อ่าน"³

นาถิกา มงคลค่านวนเขตต์ ให้ความหมายของแนวคิดไว้ว่า "แนวคิดหมายถึงข้อคิด
 ของเรื่อง ซึ่งผู้เขียนต้องการเสนอต่อผู้อ่าน แนวคิดนี้มีบทบาทหรือหน้าที่เป็นแกนหลัก
 หรือเหตุผลต่อการกำหนดลักษณะของโครงเรื่อง ตัวละครและรายละเอียดต่าง ๆ ภายใน

¹กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. 2528. หน้า 108.

²สุวรรณ เกรียงไกรเพ็ชร. พระอภัยมณี : การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิจารณ์.
 หน้า 7 - 10.

³สุภารัตน์ เสรีวิวัฒน์. วิวัฒนาการเรื่องสั้นในเมืองไทยตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ. 2475.
 หน้า 12.

⁴นาถิกา มงคลค่านวนเขตต์. เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ.
2484. 2527. หน้า 3.

แนวในการศึกษาแนวคิดในเรื่องสั้น

เลอมาเลีย และคาร์ล (Leo Hamalian and Frederick R. Karl)

กล่าวว่า

เรื่องสั้นของเรื่องต้องมีแนวคิดหรือวัตถุประสงค์ของเรื่อง ไม่ว่าผู้ประพันธ์จะให้วิ
การเสนอเรื่องอย่างอ้อมค้อมอย่างไรก็ตาม แต่มีจุดหนึ่งที่นักเขียนจะต้องเสนอแนวคิด
เหล่านั้นโดยผ่านทางองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ตัวละคร บรรยายภาพ ฉาก
โครงเรื่อง และกลวิธี ผู้อ่านจะต้องประมวลจากองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้
ผู้เขียนบางคนมีแนวคิดที่สับสนในการสร้างเรื่อง การเข้าถึงแนวคิด อาจต้องอาศัย
การสรุปจากนักอ่านที่มีประสบการณ์หลายคน ในสมัยหนึ่งผู้แต่งนิยายที่จะระบุแนวคิด
ของตนให้ผู้อ่านทราบ แต่เป็นการปฏิบัติที่ล้าสมัยเสียแล้ว ในการพิจารณาแนวคิดอาจ
จะพิจารณาในปัญหาที่ว่าแนวคิดสำคัญของผู้ประพันธ์ชัดเจนแจ่มแจ้งหรือไม่ เป็นแนวคิด
ที่เกี่ยวกับสังคม ศีลธรรม ตัวบุคคล การเมือง ใช้แนวคิดอย่างไรอย่างหนึ่ง
หรือรวมหลายประการเข้าด้วยกัน และผู้ประพันธ์มีวิธีเสนอแนวคิดอย่างไร ใช้
สัญลักษณ์ บุคลาธิษฐาน ประชดประชันหรือยั่วล้อ และแนวคิดนั้นมีคุณค่าสำคัญ
เพียงใดต่อผู้อ่าน หรือมีความหมายเฉพาะตัวผู้แต่งเท่านั้น และการสร้างโครงเรื่อง
ตัวละคร บรรยายภาพ ฉาก และกลวิธีเป็นผลสนับสนุนแนวคิดได้ดีเพียงไร¹

สுகาร์ตน์ เสรีวัณ² ได้แบ่งแนวคิดออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. แนวคิดแสดงทัศนะ คือ แนวคิดที่ผู้แต่งมุ่งเสนอหรือแสดงทัศนะความคิดเห็น
ไปสิ่งหนึ่ง เช่น ต่อค่านิยมในสังคม ต่อคุณธรรม ตลอดจนสิ่งที่ตรงข้ามกับคุณธรรม
หรือความเป็นไปของผู้คนในชีวิตประจำวัน เหตุการณ์บ้านเมืองเหล่านั้น เป็นต้น

¹ Leo Manalian and Frederick R. Karl. The Shape of Fiction.
p. 323 - 325.

² สுகาร์ตน์ เสรีวัณ. วิวัฒนาการเรื่องสั้นในเมืองไทยตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ. 2475.
หน้า 13 - 14.

แนวคิดแสดงทัศนะต่อค่านิยมในสังคม เช่น ในสังคมยกย่องคนมีเกียรติยศ อันวัด
โดยตำแหน่งหน้าที่การงาน ฐานะที่มั่งคั่งร่ำรวย ยกย่องผู้ได้รับการศึกษาสูงว่าเป็นบุคคล
ที่น่านับถือ

แนวคิดแสดงทัศนะต่อคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ต่ออาชีพ หน้าที่การงาน ต่อชาติ ต่อเมือง ความกตัญญูต่อบุคคล ความเมตตาปรานี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทัศนะต่อสิ่งตรงข้าม คุณธรรม เช่น ความคดโกง หลอกลวง การทรยศขายชาติ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความมีจิตใจอันคับแคบไร้ความกรุณา เป็นต้น

2. แนวคิดแสดงอารมณ์ คือ แนวคิดที่ผู้แต่งมุ่งแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตัวละคร ความรู้สึกว่าเหว ความเหงา ความน้อยใจในโชคชะตา ความอิจฉาริษยา ความแค้น ความรัก ความแค้น ความเกลียดชัง ความกลัว เป็นต้น แนวคิดแบบนี้ถ้าผู้แต่งได้เสนอต่ออารมณ์ความรู้สึกนี้ ก็หมายความว่าผู้แต่งต้องการให้ผู้อ่านได้รับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร หรืออาจต้องการให้ผู้อ่านทั้งรับรู้และมีส่วนร่วมรู้สึก คือเกิดอารมณ์ความรู้สึกตามตัวละครในเรื่องไปด้วย ซึ่งผู้แต่งจะทำให้สำเร็จแค่ไหน ขึ้นอยู่กับเทคนิค หรือในการแต่งของนักประพันธ์แต่ละคน

3. แนวคิดแสดงพฤติกรรม คือ แนวคิดที่ผู้แต่งมุ่งเสนอพฤติกรรมของตัวละครและ
พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในเรื่องจะเป็นส่วนสำคัญของเรื่อง พฤติกรรมของตัวละครที่ผู้แต่งมุ่งให้เป็น
อาจเกิดขึ้นจากการคลี่คลายมาจาก

3.1 หักคะแนนตามนิยามหรือต่อคุณธรรมบางประการ เช่น หักคะแนนคุณธรรมใน
ความกตัญญูไว้ก่อน ก่อให้เกิดพฤติกรรมของตัวละครที่แสดงกตเวที คือตอบแทนบุญคุณ หรือ
ต่อคุณธรรมหรือความซื่อสัตย์คลี่คลายมา ก่อให้เกิดพฤติกรรมของตัวละครที่ไม่ยอมประพฤติดุ
แบบวินัยและหน้าที่เพราะเห็นแต่อาภิสินจ้าง เป็นต้น

3.2 ความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ เช่น อารมณ์และความรู้สึกหงุดหงิดอย่าง
อาจนำไปสู่การก่ออาชญากรรมบางอย่างได้ ความว้าเหว่ ความเหงา อาจเป็น
ให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมที่ผู้แต่งประสงค์ให้เป็นแก่นของเรื่องได้ อารมณ์และความรู้สึก

อื่น ๆ ก็ล้วนแต่กลายมาเป็นเหตุการณ์ในเรื่องใต้หิ้งสนั แล้วแต่ว่าผู้แต่งจะวางโครงเรื่องไปในแนวใด

4. แนวคิดแสดงสภาพและเหตุการณ์ ได้แก่ แนวคิดที่ผู้แต่งมุ่งแสดงสภาพบางอย่างหรือเหตุการณ์บางตอนบางช่วงของชีวิตตัวละคร เช่น สภาพความยากจนของชาวชนบทในหมู่บ้านหนึ่ง หรือในจังหวัดหนึ่ง หรือเหตุการณ์ช่วงหนึ่งที่เกิดขึ้นในครอบครัวหนึ่งที่ยากจน เช่น ช่วงเวลาที่ผู้เป็นแม่เจ็บหนัก อออยาก และกำลังจะตาย แนวคิดแสดงสภาพของผู้ที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ สภาพความชั่วช้าก จำเจน่าเบื่อหน่าย และชีวิตที่ขมขื่นของกรรมกรในโรงงานที่ต้องทำงานราวเครื่องจักร สภาพความวุ่นวายของเมืองใหญ่ ๆ เป็นต้น

กุหลาบ มลลิกะมาส ได้ให้แนวคิดในการศึกษาแนวคิดในเรื่องสั้น ไว้ดังนี้

1. แนวคิดนั้นมีลักษณะสมจริงต่อสภาพสังคมและของมนุษย์เพียงใด ทำให้ผู้อ่านเข้าใจมนุษย์ และพฤติกรรมของมนุษย์ได้กว้างขวางลึกซึ้งเพียงใด
2. ผู้แต่งสามารถแสดงลักษณะอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ชัดเจนแจ่มแจ้งหรือคลุมเครือ หรือให้ความเข้าใจยังสับสนไม่ชัดเจนเพียงพอ
3. แนวคิดนั้นเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ส่งเสริมยกระดับจิตใจหรือตระหนักในอุดมการณ์ของมนุษย์เพียงใด หรือช่วยให้เกิดความเข้าใจในชีวิตและโลกเพียงใด¹

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาความหมาย และแนวทางการศึกษาแนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้น เอกสารต่าง ๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ท่านได้เสนอไว้แล้วนั้น จากแนวทางดังกล่าวนี้ ได้ให้น้ำหนักอยู่ที่ต่าง ๆ มาประสมประสานกัน และได้วางแนวสำหรับการวิเคราะห์เรื่องสั้น "อิงอร" ในด้านแนวคิด ไว้ดังต่อไปนี้ คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง
2. แนวคิดเกี่ยวกับผู้ชาย
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรัก

4. แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงาน
5. แนวคิดเกี่ยวกับสังคม
6. แนวคิดเกี่ยวกับศาสนา
7. แนวคิดเกี่ยวกับข้าราชการ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร"

การวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ในตอนนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ตามลำดับหัวข้อซึ่งได้วางแนวไว้แล้วในตอนต้น 1 ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง เรื่องสั้นของ "อิงอร" ส่วนใหญ่เป็นเรื่องสั้นประเภทหาผัวมีฐานผู้อ่านเป็นผู้หญิงเสียส่วนใหญ่ จึงให้นามปากกาว่า "อิงอร" ซึ่งหมายความว่าอิงผู้หญิง ดังนั้น ท่านได้สอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงไว้มากมาย ดังนี้

1.1 ผู้หญิงต้องรู้จักวางตัวและรักษาวลสงวนตัว แนวความคิดนี้ "อิงอร" ได้เสนอไว้ในเรื่องสั้นของท่านหลายเรื่องด้วยกัน เช่น

เรื่อง "ระหว่างหมากับราชสีห์" "เอื้องฟ้า" ในฐานะลูกสาวนายจ้างให้ต้อนรับลูกจ้างของพ่อแทนพ่อ ในขณะที่นั่งสนทนากันอยู่นั้น ลูกจ้างหนุ่มคนหนึ่งได้เกี่ยวพาราสีเธอ แต่เธอได้วางตัวได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ "อิงอร" ได้สอดแทรกแนวคิดไว้ว่า

เจอเข้าแล้วละซี การที่ตัวต้องมานั่งเป็นนกขุนทองเพื่องานของคุณพ่อ เรื่องที่สนทนาไป ๆ มา ๆ กลับมากลายเป็นเรื่องของตัวและเข้าตัวเสียด้วย ในฐานะที่คู่สนทนายังเป็นคนแปลกหน้า จำเป็นอยู่อย่างไมใช่หรือคะที่ผู้เป็นกุลสตรีเช่นฉันจำต้องทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อสงวนศักดิ์ความเป็นสาวของตนไว้ อย่างน้อยก็การหาเรื่องใหม่มาสนทนาหรือไม่ก็ทำอย่างอื่นเพื่อชักชวนการสนทนาที่จะนำความอึดอัดใจมาเสียโดยพลัน¹

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ระหว่างหมากับราชสีห์," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก

(ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 624.

เรื่อง "รักเพื่อ" ชายหนุ่มคนหนึ่งนำบัตรรักไปปรึกษาเพื่อนเพราะไม่แน่ใจว่าหญิง
นั้นจะรักเขาคอนหรือเปล่านั้น เพราะเธอประหมัดคำพูด กิริยาท่าทางและเก็บความรู้สึกได้ดี
จนเกินจนทำให้เขาคูเธอไม่ออก เพื่อนของเขาแนะนำไปว่าเขาได้เจอกุลสตรีเข้าแล้ว
ที่กุลสตรีมีลักษณะตามที่เขาลำโพงมาทุกประการ ทั้งที่ "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดในตอนนั้น

"นี่แหละ คุณพบกุลสตรีที่แท้เข้าแล้ว" ข้าพเจ้าบอกเขา "กุลสตรีย่อมประหมัด
แต่ความรู้สึกที่จะแสดงออกต่อคนที่เธอรักในระหว่างเวลารัก ไม่ใช่วิสัยงามที่
หญิงจะต้องเปิดเผยความรักของตัวให้คนอื่นรู้คุณ"

"แม่แต่ผม"

"ก็คุณนี่แหละ ที่เธอจะต้องปิดบังไว้ให้มากกว่าใคร ๆ พ่อแม่รักลูก พ่อแม่
จะโอบอุ้มลูกทุกวัน ๆ หรือเปล่าว่า ข้ารักเอ็งลูกเอ๋ย...แต่ใครละที่ให้ทุกสิ่งแก่
ตนมากไปกว่าพ่อแม่...คุณลองนึกดู"

"ปิดบังผมไว้ทำไมกัน ทำไมไม่กับการแสดงออกสำหรับความบริสุทธิ์ใจซึ่งเรา
ยังมีต่อกัน ผมไม่เห็นมีอะไรเสียหาย"

"คุณลืมคิดว่าเธอเป็นผู้หญิง ซึ่งโดยปกติวิสัยย่อมต้องมีความกระดากอายเป็น
ปกติ ผู้หญิงที่ไม่มีความกระดากอายคุณพบมาแล้วไม่ใช่หรือ ผลคืออะไร?"¹

เรื่อง "ณ แคนอมราฤๅ" "นาริณี" ถูกแม่ว่ากล่าวตักเตือนให้รักษานวลสงวนตัวในการ
สมาคมกับเพื่อนชาย ทั้งที่ "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดไว้ในคำสอนของผู้เป็นแม่ว่า

"หนุ่ยของแม่โตเป็นสาวแล้วนะ จะเล่นหัวกับใครระวัง ๆ หนุ่ย จับมือถือแขน
อย่างเมื่อเข้า ใครเห็นเข้าจะไม่ดี เขาเป็นผู้ชาย"

"กับพี่ลูกก็ไม่ได้หรือคะแม่"

¹ สักกัเกษม หุตาคม. "รักเพื่อ," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
อิงอร". 2513. หน้า 613 - 614.

"หนูยโตแล้ว"

"หนูยหรือคะโต กล้วยตาย " กวนเอาโมโทคุณแม่เกิดจนได้ "หนูยไม่เห็น
โตขึ้นสักนิด..."

"อ้อ จนนเสื้อผ้าออกกับ คุไม่ได้อ"

"แน่ะ แม่อายำโกรธหนูยซิคะ หนูยเชื่อคะ" รับชมแก้มลงกับแขนประจบ

"หนูยจะไม่ให้ผู้อื่นดูตัวอีก"

"ต้องสะอาดทั้งกายและใจ หนูยของแม่...เราจงภูมิใจในความเป็นสาวของเราได้เต็มที่ ราชีจากมือชายคือภรรยาชีวิตสาว ไม่ว่าเขาจะสร้างให้เรา
โดยสุจริตหรือห่วยใจโสมม แลรักไม่มีอะไรลงหายหนูยต้องระวังอย่าให้มีแผล
แม้จะมีหน้าอวตารใคร ๆ เติบโตกว่าลูกสาวแม่เป็นกุลสตรี"¹

1.2 ผู้หญิงต้องมีฝีมือในเรื่องงานบ้านงานเรือน "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้

เห็นว่าผู้หญิงเมื่อแต่งงานไปแล้ว งานบ้านงานเรือนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ ดังตัวอย่าง
เรื่อง "รักนิรันดร์" เมื่อยายหนู "ปิยะวดี" จะเข้าพิธีแต่งงานกับ "วิเศษ" คุณแม่
ทรงอิทธิพล รู้สึกเป็นห่วงชีวิตการครองคู่ของลูกสาวเป็นอย่างยิ่งเพราะ "ปิยะวดี" ทำอะไร
ไม่เป็น ทั้งที่ "อิงอร" ได้สอดแทรกแนวคิดไว้ในเรื่องนี้ว่า

ยายหนูจะต้องเป็นภรรยาเป็นแม่บ้าน และสุดท้ายเป็นแม่...ในบ้าน...ในดินแดน
ที่แม่ไม่ได้เกิดมาอยู่ในชีวิตตั้งแต่เด็ก แกจะต้องทำทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นนาย
เป็นบ่าว เป็นเมีย เป็นแม่ ห่วงตัวของแกคนเดียว ที่อยู่ของภรรยาในบ้าน
ไม่ใช่อ้อมแขนอันอบอุ่นของสามีอย่างเดียวนะ ภรรยาต้องอยู่หน้าเตาไฟหุงข้าว
หน้ากองด้วยขาม หน้าเป่ลลูกมากกว่าอยู่หน้าโต๊ะเครื่องแป้งแต่งหน้า²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "๗ แขนอมราฤๅษี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

(๒) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 137 - 138.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)

ของ "อิงอร". 2513. หน้า 168.

เรื่อง "นิทรา-สายัณห์" "เอ๋อมพร" ซึ่งกำลังหลงรัก "สายัณห์" ได้เขียนบันทึกประจำวันให้เห็นความสำคัญของการมีและไม่มีฝีมือในเรื่องงานบ้านงานเรือนระหว่างตนและเพื่อนของตน ดังที่ "อิงอร" ได้สอดแทรกแนวคิดไว้ตอนหนึ่งในบันทึกของ "เอ๋อมพร" ว่า

สาธิตก็บ้า...อยู่ ๆ แต่ไหนแต่ไรไม่ยกถาม วันนี้เกิดมาตั้งคำถามแปลก ๆ ว่าเมื่อไรจะแต่งงาน เลยอธิบายสรรพคุณของการแต่งงานเป็นคู่เป็นแควว่าแต่งงานก็กับไม้เท้ากัน สุข ๆ ทุกข์ ๆ แต่ทุกข์ด้วยความสุข ยกตัวอย่างพระเอกมโนเป็นอุทธาหรณ์ บอกว่ารู้อย่างนี้ไม่ยกแต่ง สุรักกันเฉย ๆ ไม่ได้ ตอนรักเขาเอาใจเรา แต่งงานแล้วเราต้องเอาใจเขากลับเขาจะไม่รัก หึงระวัง แม้หึงชั่วกลัวจะแฉะไม่อยากจะเห็นพระเอกหน้าหย่น วันไหนเขาทานข้าวได้น้อยก็อดใจพลอยกลืนไม่ลงเหมือนกัน

เราไม่กลัว-ถ้าแต่ง พระเอกของเราเลี้ยงง่ายในเรื่องนี้ เอะอะตื่นมาก "ลอดช่องน้ำกะทิ" กับ "ขนมจีนข้าวน้ำ" ส่งเลย และเราไม่ใช่สาธิตในเรื่องนี้ที่ไม่ได้เตรียมตัวในกิจป้านการคร่ำมาก่อน คุณพ่อยังชมฝีมือแม่ครัว "ลูกเอ๋อม" อยู่บ่อย ๆ นั่นละ!

1.3 ผู้หญิงต้องมีความที่อัสติยต่อสามี แนวความคิดนี้ "อิงอร" ได้เสนอไว้ไม่ให้ผู้หญิงทำผิดศีลธรรมจรรยา คนที่ทำผิดเช่น "นิทรา" "อิงอร" ได้หาทางออกไว้ให้คือการฆ่าตัวตาย เพราะท่านถือว่าผู้หญิงที่ไม่อัสติยต่อสามีเป็นหญิงที่มีความผิดถึงขั้นอุกฤษฏ์โทษอย่างยิ่ง

เรื่อง "นิทรา-สายัณห์" "นิทรา" เมื่อได้ลอบหนีไปแต่งงานกับ "สายัณห์" ในไร่แล้วเกิดความละอายใจที่ตัวเองมิใช่ผู้หญิงตัวเปล่า มีลูก มีสามีแล้ว ทั้งลูกทั้งสามีมาโดยที่ตนเองไม่ผิด แต่ใจหนึ่งก็ยังรัก "สายัณห์" ไม่เสื่อมคลาย เลยหาทางออกโดยฆ่าตัวตาย

1. ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก ของ "อิงอร". 2513. หน้า 120.

ในความชั่วที่ตัวเองก่อไว้ ทั้งตัวอย่างที่ "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความละอายใจของ
เธอไว้ตอนหนึ่งว่า

สุดที่รักของนิค-เธอไม่รู้ว่า คนที่นิคนี้เขามา ไม่เท่าแต่ตัวที่ใจคือเหมือนพระ
ลูกน้อยอีกคนหนึ่ง เลือดเนื้อเชื้อไขของนิค-เลือดในอกนิคไม่ได้เจตนาจะมาหาเธอ
ด้วยความมุ่งหมายที่จะมาอยู่ด้วย นิคจะมาลงเอยมาตามสัญญาคืนหนึ่งแล้วจะ
กลับ มาตามสัญญาเรียกร้อง-ไม่ใช่สายัณห์เรียก นิคไม่ได้รักเขา-คุณหมื่น แต่มิ
สงสาร นิคเป็นเมียเขา เป็นแม่เด็ก สายัณห์ไม่ได้เป็นอะไรกับนิคมากไปกว่า
คนรัก สายัณห์ไม่มีสิทธิ์ต่อนิค...เหนือบุคคลเหล่านี้ แต่สิ่งอะไรหนอที่ผลักดันนิค
ให้ตามเธอมาถึงบ้านไร่ ไม่กลับ ทำไมนิคจึงโผล่เข้ามาหาอ้อมอกของเธอในทันทีที่
เห็นหน้า แทนที่ได้ตั้งใจไว้อย่างนั้นเหมาะว่า นิคจะไม่ยอมให้เธอแตะแต่เนื้อตัว
ร่างกายของเธอของสายัณห์ทำไมจึงเรื่องแสงปานนี้ เผาผลาญความคิดนึกและทุกสิ่งทีมนิค
ตั้งใจไว้หมดสิ้น ปลอมตัวให้กับความรักที่มีต่อสายัณห์ จูงมาเหมือนลูกวัวเชื่อง
ไว้ความยับยั้งลืมหูลืมตา ลืมลูก ลืมผิว ลืมทุก ๆ สิ่ง¹

เรื่อง "หอมดอกพลับพลึง" "นัทร" เป็นผู้หญิงซึ่งมีสามีพิการ เนื่องมาจากอกรบใน
ยุคนั้น เธอคิดจะหย่ากับเขาไปแต่งงานกับคนรักเก่า เพราะเขาให้ความสุขเธอไม่ได้ วันหนึ่ง
เธอออกไปทานอาหารกับคนรักเก่าที่ห้องอาหารแห่งหนึ่ง ได้เจอกับเพื่อนชายอีกคนซึ่งเป็น
คนรักอยู่ที่นี่ เพื่อนคนนี้ได้ใช้เพลงเป็นสื่อให้เธอมีจิตสำนึก ๆ ไม่ให้คิดนอกใจสามีเธอ
เธอคิดได้และกลับตัวเป็นภรรยาที่ดีของสามีผู้พิการ ซึ่ง "อิงอร" ได้สอดแทรกแนวคิดให้เธอ
คุยกับสามีด้วยคำพูดของเพื่อนชายนักดนตรีของเธอว่า

เพลงความฝันอันสูงสุด ด้วยความระลึกถึงวีรชนผู้เสียสละเลือดเนื้อ ร่างกาย
ปกป้องแผ่นดินให้พวกเราได้อยู่เย็นเป็นสุขอยู่ในถิ่นโดยวีรชนเหล่านั้น บางคนก็

¹ ภัคดีเกษม หุตาคม. "นัทร-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(๒) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 186 - 187.

ยังไม่ตายอาจจะนอนทุกซะหมอยู่เดียวดาย ไม่มีใครเห็น เพราะท่านเหล่านั้น
"ปิตทองหลังองค์ พระปฐมมา" ขอเชิญฟังและสงใจไปถึงท่านเหล่านั้น"¹

"นัทร" ไหว้คำพูดที่เชือกเดือนหัวใจ จึงรีบกลับบ้านมาเจอสามี ซึ่งกำลังรอเธออยู่
ตรงตรงเข้าไปสวมกอดเขาด้วยความสันทัดและสสารภาพความจริงให้เขาฟังด้วยแน่วทักว่า

"นอกจากเมียของคุณคนไหนก็แล้ว" ฉันโผล่ออกมาอย่างเหลือออก

"ฉันกำลังคิดทรยศต่อคุณ ฉันออกไปกับเขา ไปกินข้าว ฟังเพลง ฉันจะคิดทั้ง
คุณไปแต่งงานกับเขา เขาเป็นคนที่ฉันเคยรักมาก่อนคุณ"

"ผมรู้ว่า คุณคิดจะทำอะไร ก่อนที่คุณจะไป ผมรู้มาเกือบปีแล้ว"

เมื่อเขากอดฉันประทับไว้กับอกแน่น เขาจูบผม จูบที่ผมฉัน จูบเพื่อปลอบขวัญ
ฉันที่กระเจิงมากกว่าอื่น

"ทำไมคุณไม่ห้าม คุณปล่อยให้ฉันออกไป-ทำไม"

"เพราะ..." ฉันเห็นเขากลับน้ำตา "เพราะ...ผมรักคุณ"

"คุณตัดสินใจผิดที่กลับมา ผมให้อะไรคุณไม่ได้เลย ผมไม่มีอะไรจะให้"

"คุณมีสิ่งที่จะให้ฉันอยู่เต็มหัวใจ ความรักใจคะ ฉันต้องการความรักจากคุณ
คุณก็แล้ว"

"ความรักที่หมดชีวิตชีวาหมดคุณค่าเสียแล้ว..." เขารำพึง

"ความรักของคุณไม่มีวันหมดสิ้นคุณค่า ฉันภูมิใจที่จะได้รับจากคุณ และฉันก็พร้อม
จะให้สิ่งที่คุณมีแก่คุณ ต่อไปฉันยินดีที่จะเป็นผู้ให้มากกว่าเป็นผู้ได้รับ เข้าใจไหมคะ
...เพื่อทดแทนสิ่งที่คุณได้เสียสละไป เพื่อความสุขของผู้อื่น ฉันเพิ่งรู้คุณค่าความเสียสละ
ของคุณเพราะการออกไปเที่ยวคนเดียว"

เขากอดฉันแน่น น้ำตาของเขาหยดรดหน้าฉันเปียกไปทั่วทั้งหน้า²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "หอมดอกพลับพลึง," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.

: 64 ; ตุลาคม 2519.

² แหล่งเดิม.

เรื่อง "สาย" สามีของ "จินตรา" ถูกศาลตัดสินให้จำคุกหลายปี สาเหตุมาจาก
ทุจริตต่อหน้าที่ "เคซา" คนรักเก่าของ "จินตรา" ขอแต่งงานกับเธอ แต่เธอไม่ตกลง ทั้ง ๆ
ที่รักและส่งสารเคซามาก เพราะเธอยังมีความซื่อสัตย์ต่อสามี ซึ่งเรื่องนี้ "อิงอร" ได้แทรก
แซงวาทีก โดยผ่านคำพูดของ "จินตรา" ที่ตอบปฏิเสธ "เคซา" ว่า

ล้มฉันเสียเถอะค่ะ ถึงอย่างไรฉันต้องอยู่กับเขาต่อไป ต้องอยู่ร่วมทุกข์กับเขาต่อไป
จนกว่าจะหมดกรรม ฉันส่งสารเขาจากเขาไปไม่ลงหรอก เขากำลังเคราะห์ร้าย
นอกจากจะถูกออกจากงาน เขายังต้องถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีทุจริตต่อหน้าที่ เรื่อง
กำลังรอการชี้ขาดของประธานคณะกรรมการสอบสวน แต่เขารู้ตัวแล้ว เขาบอก
กับฉันแล้วว่า เขาทำผิดจริง หลักฐานผูกมัดฉันไม่หลุด เขาเอาเงินที่ได้จากการ
ทุจริตไปลงทุนค้าของผิดกฎหมาย ชาวที่เขาถูกจับระหว่างชนของ คุณก็รู้อยู่แล้ว เรื่อง
ก็ถูกน่ะแน่นอน หลายปีด้วย นี่เป็นเหตุผลสำคัญที่ฉันต้องอยู่กับเขา¹

1.4 ผู้หญิงกับความรักและการแต่งงาน "อิงอร" ให้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า
ทั้งต้องการความรักเดียวใจเดียว ชื่อตรงและการทะนุถนอม ส่วนการแต่งงานผู้หญิงต้องการ
ในคุณสมบัติที่เหมือนกัน หรือเหนือกว่ามาเป็นคู่ครองและชายคงกล่าวผู้ที่อยู่ใกล้ซีกว่ามีสิทธิ์
ที่จะเลือกแต่งงานด้วย ดังตัวอย่าง

เรื่อง "ดอกเลาบนจินตรา" "จินตรา" เป็นหญิงซึ่งมองเห็นว่าความรักเป็นสิ่งสนุก
กับคนรักแรกที่รักเธอจริงไปมีรักใหม่แล้วถูกหลอกหลวงจากชายคนรักใหม่ และคนต่อ ๆ ไป
ไปซ้ำเล่า จนกระทั่งเธอย่างเข้าสู่วัยชรา เธอจึงเริ่มคิดได้และต้องการความรักแบบ
ถาวรและมั่นคง ดังที่ "อิงอร" ให้แทรกแนวคิดไว้ในเรื่องนี้ว่า

ของจินตราขราลง เลือดสาวค่อย ๆ จาง ความรักชั่วครู่ยาวนานเข้ากลีบก่อ
ให้เกิดความรู้สึกระอา ความเป็นผู้หญิงอันแท้จริงเวียนคืนมาสู่จินตรา เพราะว่า

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "สาย," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(187) :
พฤศจิกายน 2519.

โดยลักษณะของหญิง จะอย่างไรก็ตาม เกิดมาเพื่อรับความคุ้มครองปกป้องจากชาย ไม่ใช่เพื่อผจญโชค และรับผิชอบชีวิตด้วยตนเอง ผู้หญิงโดยธาตุแท้ ต้องการความรักแบบทะนุถนอมยืนยาว...ไม่ใช่รักชั่วคราว แล้วทอทั้งอย่างไรแน่¹

เรื่อง "อู๋มิด" "จิตรี" กำลังถูกคนรักทอดทิ้งเพื่อจะไปแต่งงานใหม่ แต่เธอไม่ยอมจึงเกิดการขัดแย้งกันอย่างรุนแรง "จิตรี" ให้อภัยมาเรียกร้องให้คนรักเห็นอกเห็นใจลูกผู้หญิง เธอที่ตกอยู่ในภาวะเช่นนี้บ้าง ทั้งข้อความที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงกับความรัก

"ผู้หญิงก็ไม่ต้องการชีวิตที่ต้องเป็นนางฟ้า ในห้องนอนอย่างเดี่ยวเหมือนกันนะคุณชาย" ผู้หญิงต้องการความรัก...ความใคร่...สิทธิและหน้าที่ โดยเฉพาะผู้หญิงที่รู้สึกกับว่าเขากำลังจะเป็น "แม่" ของเด็ก²

เรื่อง "ที่สุดของชีวิต" "ละอองทอง" หญิงสาวชาวเหนือถูกคนรักหลอกหลวงและหนีเธอไป ทำให้เธอเสียใจมาก ในเวลาต่อมา เธอก็ตรอมใจตาย ก่อนตายเธอได้เขียนจดหมายฝากถึงคนรักที่ทอดทิ้งเธอไปอันแสดงถึงแนวคิดที่ว่า

พวกชาย

ถ้าท่านจะเกิดมาเพื่อใครอย่างเดี่ยว...เอาบุญเกิด...โปรดทราบที่เรา...หญิง...ไม่ซัดจะให้ท่านใครเพราะเราก็คือสัตรีโลกเหมือนท่าน แต่เราใครเพราะรักไม่ใช่รักเพื่อใคร...เหมือนชาย³

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ดอกเลาบนจินตรา," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 542.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "อู๋มิด," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 510.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ที่สุดของชีวิต," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 641.

เรื่อง "ระหว่างหมากับราชสีห์" "เอื้องฟ้า" มีคนรักที่มีฐานะต่ำกว่าเธอ ก่อนที่จะแต่งงานกันนั้น "เอื้องฟ้า" ปล่อยให้เวลาคนรักไปสร้างฐานะให้หักเหยกันเสียก่อน เธอมีแนวคิดเกี่ยวกับความรักและการแต่งงานว่า

ผู้หญิงจะรักสิ่งที่เหมือนหมาก็ได้ แต่ผู้หญิงต้องแต่งงานกับสิ่งที่ป็นราชสีห์¹

อีกตอนหนึ่งของเรื่องนี้ แสดงแนวคิดให้เห็นว่าผู้หญิงจะแต่งงานได้ก็ต่อเมื่อชายคนรักหักเหยกับเธอแล้วเท่านั้น ดังตัวอย่าง

เมื่อ "หมา" ยังไม่เป็น "ราชสีห์" สำหรับการแต่งงาน ผู้หญิงจำต้องเกลียด "หมา" เพื่อสงวนศักดิ์นางสิ่งไว้ ช้อนดูก ทอกฟ้าห้องอยู่ฟ้าสำหรับชาวฟ้า นี่ไม่ใช่เรื่องที่ทำให้เกิดปัญหาความรักกับการแต่งงานอย่างละเรื่อง รักได้แต่แต่งงานยังยาก

แต่เมื่อ "หมา" กลายเป็น "ราชสีห์" แล้ว ไม่มีศักดิ์ใดที่นางสิ่งจะต้องสงวน ทั่วถิ่นบินมาถึงฟ้าเป็นชาวฟ้าแล้ว รักกับการแต่งงานรวมกันเป็นเรื่องเดียวกันแล้ว²

เมื่อคนรักของ "เอื้องฟ้า" ไปสร้างฐานะหักเหยกับเธอแล้ว เขาก็กลับมาเพื่อหางาน แต่ "เอื้องฟ้า" ปล่อยให้แต่งงานกับคนอื่นไปเสียก่อนแล้ว การกระทำของ "เอื้องฟ้า" ให้เห็นว่า ผู้หญิงจะเลือกคนที่ใกล้ชิดกว่าแต่งงานด้วย ดังตัวอย่าง

หญิงเจ้าคะ ท่านก็รู่วางจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของเราเป็นอย่างไรในเรื่องความรัก อุทิศของพวกเราสำหรับการแต่งงานไม่ได้อยู่ที่เส้นเพียงตา ถ้าเรา

¹ ทัศย์เกษม หุตาคม. "ระหว่างหมากับราชสีห์," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก ของ "อิงอร". 2513. หน้า 616.

² แหล่งเดิม. หน้า 639.

เป็นชาวนิน คนที่เราจะแต่งงานด้วยต้องเป็นชาวฟ้า สำหรับความเป็นนางฟ้าของเราเมื่อแต่งงานแล้ว และถ้าเราเป็นนางฟ้าอยู่แล้ว เขาต้องไม่ใช่ชาวนินที่มาหลอกลวงเป็นนายฟ้าด้วยการแต่งงานกับเรา ถ้าจะเป็นเขาก็ต้องเป็นของเขาเอง และต้องก่อนแต่งงาน ระหว่างเวลานี้ ถ้าเราบังเอิญไปรักเขาเมื่อมีทางหนีไปใครจะเอามือไปผูกที่บ "นก 2 ตัวในพุ่มไม้จะคิดว่า 4 ตัวในทุ่งมือ" หรือ ? อนาคตหรือจะแน่ว่าปัจจุบัน...จดหมายที่มาจากที่ไกล บอกตามชื่อพิศวาส จะสู้ปากที่กระซิบแผ่วข้างหูบอกอารมณ์รัก...ดวงใจที่ลอยมาตามลม บอกความคิดถึงจะสูดวงตาที่บอกความรักในระยะใกล้ได้หรือ...บยุเมที่ล่องลอยอยู่บนห้องฟ้า ไม่ทำให้คนในทะเลทรายดื่มได้เหมือนน้ำฝนที่ตกลงมาเป็นเมฆแล้ว¹

1.5 ผู้หญิงกับธรรมชาติของเธอ แนวความคิดนี้ "อิงอร" ได้เสนอให้เห็นลักษณะของผู้หญิงอันเป็นธรรมชาติของเธอไว้หลายลักษณะ ดังนี้

1.5.1 ผู้หญิงกับการหึงหวง "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าถ้าผู้หญิงมีการหึงหวงสามีโดยปราศจากเหตุผล เอาแต่อารมณ์หรือใจตัวเองแล้วจะเกิดผลเสียอย่างมากมาย เช่น ทำให้ครอบครัวแตกแยก ทำให้สามีเสียชื่อเสียงและทำให้อันตรายเสียหายนั่นเอง เรื่อง "เลือดไป-ลมมา" ได้เสนอแนวคิดนี้ไว้อย่างชัดเจนว่า

"คุณโสภาคย์ ผมขอร้อง...พัชรีเป็นน้องแท้ ๆ ของคุณ-น้องกำพร้าที่คุณและพี่กับพี่สาวที่อุปการะเลี้ยงดูมาตั้งแต่เริ่มแรกแต่งงาน-เหมือนแม่เหมือนพ่อ คุณไม่น่าจะคิดอะไรไปในทางที่ทำให้แก่เสียหาย ผมรับว่าผมรักพัชรี-แรกก็รักอย่างลูก...อย่างน้อง..."

"แล้วต่อมาละคะ...รักอย่างไร"

"คุณโสภาคย์...ผมอายุสี่สิบแปด จวนจะห้าสิบอยู่แล้วนะ"

¹ สักกเทษม หุตาคม. "ระหว่างหมากับราชสีห์," โทบอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก ของ "อิงอร". 2513. หน้า 639.

"ก็พอเหมาะแล้วนี่คะ-กับยายอึ่งที่กำลังเป็นสาวเต็มตัว-ปีหน้าเรียนสำเร็จ
ก็แต่งงานเสียเลย ไม่ท้องห้าสิบ ๆ ล่อ ๆ คุกส้าแต่งใหม่ละ ถ้าฉันจะหย่าให้"

"คุณโสภาคย์"

เสียงหัวเราะเยาะหยัน ดังขึ้นอีกครั้ง ดังแรงกว่าเดิม เหมือนกับเจตนา
จะให้ได้ยินไปถึงใครคนหนึ่ง ซึ่งนั่งชมหน้าห้องให้อยู่คนเดียวภายในความมืด ใน
ห้องนอนเล็ก ๆ ห้องหนึ่งที่ห่างไปทางคานเจดียงตึก

แต่ต่อมา เสียงหัวเราะเยาะหยัน เปลี่ยนเป็นเสียงร้องไห้...แล้วบ้านทั้ง
บ้านก็มีแต่ความเงียบ¹

1.5.2 ผู้หญิงมีเสน่ห์ "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าเสน่ห์ในตัว
ของผู้หญิงสามารถหยุดพฤติกรรมอันโหดเหี้ยมของผู้ชายได้ ดังเช่น "สิริกัลยาณี" ที่สามารถ
เปลี่ยนแปลงนิสัยที่กระหายสงครามของกษัตริย์ "กมลสิงห์" ในเรื่อง "ธนูทอง" ได้ ดังตัวอย่าง

นี่เอง...ผู้หญิง กมลสิงห์รำพึงกับองค์เอง...เหมือนกลืนคอกไม้...อ่อนละเอียดย
และบอบบางเกินที่จะได้รับความชอกช้ำใด ๆ แม้แต่รอยฆ่าของเท้าผีเสื้อหรือแรงพัด
โดยกรรโชกของสายลม เพศผู้มีความหอมที่ผิว ที่ผม นุ่มที่เนื้อ อ่อนที่อก...
โอ...ผู้หญิง...ผู้หญิง²

1.5.3 ผู้หญิงกับการมีจิตกิริยา "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า
ลักษณะอันเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของผู้หญิงโดยทั่วไปคือการมีจิตกิริยา ซึ่งพวกเธอได้แสดง
พฤติกรรมออกมาในหลายลักษณะดังต่อไปนี้ เช่น

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เลือกไป-ลงมา," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย.
(1990) : 31, 36 ; กันยายน 2519.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ธนูทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 399 - 400.

เรื่อง "จากนรี-ถึงนาริส" "อิงอร" ให้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าผู้หญิงทำเป็นไม่รู้ในสิ่งที่เธอไม่รู้ และทำเป็นไม่รู้ในสิ่งที่เธอรู้ขณะที่อยู่ต่อหน้าผู้ชาย ดังตัวอย่าง

"ผู้หญิงมักจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเป็นพิเศษในการตีความบางจุดที่ผู้พูดไม่ตั้งใจให้ไกลจากที่มุ่งหมายได้เสมอ แม้ในเวลาเดียวกันบางจุดที่ผู้พูดตั้งใจจะให้ความหมาย ผู้หญิงก็มักจะเกิดในการทำเป็นไม่รู้"¹

เรื่อง "วอลท์เพลงสุดท้าย" "อิงอร" ให้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าน้ำตาและเสียงหัวเราะของผู้หญิงที่กระทำออกมาต่อหน้าผู้ชายนั้นไม่ได้เป็นไปตามความรู้สึกของอารมณ์ แต่เพื่อจุดประสงค์บางอย่าง ดังตัวอย่าง

ผู้หญิงจะผกผันน้ำตาไว้กับแสงเดือน ในขณะที่ผกผันเสียงหัวเราะไว้กับแสงแดด เพื่อประโยชน์อย่างเดียวคือหวังจะได้ตำแหน่งผู้ชนะ นี่หมายถึงด้านหนึ่งในความรู้สึกของเธอในการที่จะต้องเสียสละสิทธิ์ไปแต่...อีกด้านหนึ่งเธอจะได้อะไรมา สวรรค์เท่านั้นที่จะให้รู้อีกครั้ง...นอกจากตัวเธอเอง²

เรื่อง "ณ แคนอมราฤๅที" "อิงอร" ให้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าถ้าผู้หญิงร้องไห้ต่อหน้าผู้ชายจะแกล้งเศร้าโศกเสียใจเพิ่มมากขึ้น หวังเพื่อให้ผู้ชายสงสาร ดังตัวอย่าง

เป็นวันแรกที่เรามีเรื่องระหองระแหงใจกันและวันแรกที่เราได้รับความรู้จากเธอว่า น้ำตาของผู้หญิงเมื่อร้องไห้ต่อหน้าผู้ชาย ที่เขาเบี่ยงเบนว่าโหลไม่ผิดกับน้ำเมื่อทำแบบนั้นมีความจริงเพียงไร³

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "จากนรี-ถึงนาริส," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 517.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วอลท์เพลงสุดท้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 598 - 599.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แคนอมราฤๅที," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 103.

อีกตอนหนึ่งของเรื่องนี้ "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นจริตกริยาอีกลักษณะหนึ่งของผู้หญิงไว้ว่า

เจ้าควรให้รู้จักแท้ของหญิง และจำใส่ใจไว้...บางครั้งผู้หญิงเขาจำต้องผลัดใส่ในสิ่งที่ใจจริงเขาต้องการเพื่อรักษาความเป็นผู้หญิงของเขาไว้ก่อนหน้าผู้ชาย เช่น เรื่องนี้เป็นตัวอย่าง ผู้หญิงเป็นเพศที่ซ่อนความรู้สึกเก่ง หน้าเขาอาจจะเขียวเมื่อฟังคำเกี้ยวจากชาย แต่เจ้าจงรู้ไม่มีหญิงคนไหนที่ไม่ชอบคำเกี้ยวอันสุภาพไม่หยาบคาย หน้าเขาเขียวบางครั้ง เพราะเขาจำต้องทำให้เขียวเพื่อซ่อนใจแดงที่เอบความมานไว้ ต่อไปเจ้าจะดูผู้หญิง...เราเตือนเจ้าไว้...อย่าดูที่หน้า เพราะว่าในชีวิตของเจ้าทั้งชีวิตเจ้าจะไม่มีวันรู้จักหน้าแท้ของผู้หญิง ผิวขาวของหน้าที่เจ้าเห็นไม่ใช่ผิวหน้า นั่นคือหน้ากากปลอม ซึ่งเขาสวมไว้แบบเนื้อ ซึ่งแน่นและหนาจนใคร ๆ ทุกคนพากันเข้าใจว่าเป็นผิวหน้าจริง เพราะเช่นนั้นเมื่อผู้หญิงพูดเท็จกับผู้หญิงพูดจริง เขาสามารถแสดงกริยาได้สนิท จนผู้ฟังไม่อาจจับได้ว่าครั้งไหนจริงครั้งไหนเท็จ วิธีที่เจ้าจะได้รู้จักผู้หญิงแท้มีอยู่ทางเดียว คือเจ้าจงหาวิธีเปิดหน้ากากเขาออกแต่จะเปิดโดยวิธีใด วิชาชายในโลกมนุษย์จะสอนเจ้าเอง"¹

1.5.4 ผู้หญิงกับการหลอกลวง แนวความคิดนี้ "อิงอร" ไม่สนับสนุนให้ผู้หญิงมีการคิดกตกริยาต่อความรัก เพราะการกระทำเช่นนั้นจะส่งผลถึงตัวเองที่ทำให้คำของความเป็นผู้หญิงหมดไป และส่งผลต่อชายคนรักที่ทำให้เสียผู้เสียคนได้ง่าย ดังตัวอย่างเรื่อง "นิทรา-สายัณห์" "อิงอร" ได้ใช้ถ้อยคำที่รุนแรงตำหนิผู้หญิงหลอกลวง โดยผ่านปากของ "เอี่ยมพร" ไว้ว่า

เอี่ยมเกลียดผู้หญิงที่มีรักไม่แน่นอน คนเช่นนี้เอี่ยมเคยเห็นไม่น้อยเมื่ออยู่มหาวิทยาลัย ไม่เลินทั้งกายทั้งใจ เป็นหญิงที่มึนมากกว่าหน้าทศกรรฐ์ เปลี่ยนรักหวานเวียนเหวือน

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "๗ แคนอมราฤทธิ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (พ.ศ. 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 146.

"ยาขอบ" ว่าเหมือนเดือนปีที่เปลี่ยนฤดู-น่านาถ ดวงใจซึ่งพกเต็มไปด้วยสมุท
ประวัติศาสตร์หลายสิบเล่มลงโลก ลงคน ลงตัวเอง มีชีวิตอยู่เพื่อจะต่อ
ความหนาให้แก่อื่น การศึกษาสูงไม่ได้ช่วยให้คนใจสูง วิชาสูงแค่ใจกลับทราม
ยิ่งกว่าหญิงงามเมือง แต่ใครจะนึกบ้างเล่าว่าคอกบัวบานคอกทุกวันนี้ ภายใน
กลับทุมอบไว้ด้วยตัวหนอน¹

เรื่อง "ซากรักที่ยังหายใจ" "อิงอร" ให้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงหลายใจ
ด้วยถ้อยคำที่รุนแรงไว้ในทำนองเดียวกันว่า

เธอผู้ซึ่งเข้าใจว่า อันรอยจูบจากจุมพิตชายคนหนึ่ง ๆ ที่เธอได้รับ มิใช่อะไร
อื่น มันคือลมหายใจที่ผ่านเนื้อแก้มเธอเข้าสู่จุมพิตเขา ออกจากจุมพิตเขาผ่านแก้ม
เธอไปไม่ผิดอะไรกับอากาศ ที่พัดผ่านผิวหนังเธอ...มันไม่มีความหมายมิใช่ดวง
คาราประทับบอกความหลังเพื่อจดจำ มิใช่สัญญาที่ควรยึดถือ มิใช่รอยร้าวของ
พรหมจารีและมิใช่รอยรัก

เธอผู้ซึ่งเหมือนอัศวินตัวเอกของกองทัพที่เชิดออกด้วยความภาคภูมิใจในเหรียญตรา
ต่างชนิดเต็มอกที่ตัวได้รับรอยจูบใหม่ ๆ จากชายต่างเชิง

เธอผู้ซึ่ง...มิใช่เบื้ออาชีพ...มีแว่นหนึ่งแก้มไว้สำหรับหลายจุมพิต

เธอผู้ถือว่า วงแขนของชายมิใช่เรือนตาย วงแขนของชายคือโรงแรม

หักผ่อน ศาลาพักผ่อนเพียงชั่วครู่ หคู้ร้อนรุ่มกลุ่มอารมณ์ขึ้นมาเพราะถูกไฟธรรมชาติ
ในดวงใจแผดเผาก็เข้ามาแสวงหาเงาเย็นเป็นที่พักพิง สิ้นร้อนหายเหนื่อยเมื่อยล้า
ก็ถาลากันไปอิงอกใหม่ที่ร่มเย็นขึ้นใจกว่า

ฉันเกลียดเธอ แม้คนใจบาป²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

(พ.ศ. 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 129.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ซากรักที่ยังหายใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

(พ.ศ. 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 252 - 253.

1.5.5 ผู้หญิงกับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่จำใจ แนวความคิดนี้ "อิงอร"

ทำให้เห็นว่าอะไร ๆ ก็ตามที่ผู้หญิงได้กระทำในเวลานาน ๆ ซ้ำซาก จำใจแล้ว ก็จะเบื่อและคิดหาโอกาสเปลี่ยนแปลงโดยไม่ฟังเสียงทัดทานจากใคร ดังตัวอย่าง เรื่อง "สัญญาของวิษณุ" "อ้อมทิพย์" ได้ให้สัญญาไว้กับ "วิษณุ" ผู้ซึ่งเป็นสามีว่า ถ้า "วิษณุ" ไม่ดื่มสุรา เธอจะไม่ตีผสมสั้นและจะไว้ผมมวยยาวตามที่ "วิษณุ" ชอบ ธรรมชาติของผู้หญิงที่ไม่ชอบทำอะไรในสิ่งที่จำใจ เธอกลับผิดสัญญาไปตีผสมมวยเสียให้ "วิษณุ" ไม่ได้ไปดื่มสุราแต่อย่างใด จากการผิดสัญญาของ "อ้อมทิพย์" ในครั้งนั้น ได้สอดแทรกแนวคิดไว้ว่า

ผู้หญิงไม่ชอบทำอะไรซ้ำซาก ผู้หญิงชอบความเปลี่ยนแปลง...ความใหม่...
ตามแปลก¹

เรื่อง "รักนิรันดร์" ลักษณะนิสัยของยายหนู "ปิยวดี" ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามอารมณ์ ในสิ่งที่ได้กระทำจำใจ ทั้งที่ "อิงอร" ได้สอดแทรกแนวคิดไว้ว่า

ผู้หญิงก็เปลี่ยนแปลงตนเอง ตักอะไรออกไปจากตัวเอง ผู้หญิงต้องการจะหลุด
ไปจากความผูกพัน มันเป็นการแสดงออกของสภาพทางจิตและอารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่
อยู่²

1.5.6 ผู้หญิงมีนิสัยช่างอ้อน ช่างประจบ แนวความคิดนี้ "อิงอร"

ทำให้เห็นว่า ธรรมชาติของผู้หญิงอย่างหนึ่งคือความมีนิสัยช่างอ้อน ช่างประจบ เมื่ออยู่กับความรักสองต่อสอง ดังตัวอย่างในเรื่อง "คืนนั้นทหารกองนิยารัก" ว่า

ก๊กเกยม หุตาคม. "สัญญาของวิษณุ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 399.

ก๊กเกยม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
"อิงอร". 2513. หน้า 107 - 108.

ทุกคนมักชอบทำตัวให้เราเรียกเธอว่าเด็กน้อยตลอดกาลเวลา แม้ว่าวัยและ
 ทุกส่วนสัดได้ย่างเข้าสู่ความเป็นสาวใหญ่โดยเต็มเต็งแล้วก็ตาม ประการหนึ่ง
 ใ้ทราบว่าเธอชอบแต่งตัวอย่างทารก จะโดยเปลือหรือจงใจก็ไม่มีใครทราบได้
 ส่วนไหนที่ควรจะปกปิดให้มิดชิด เธอก็เพียงเอาผ้ามาแปะปก ที่ไหนควรจะยก
 ปล่อยละ ที่ไหนไม่ควรละ เธอก็มักจะเลย ประการสองของความเป็นทารก
 (แก่งท่า) เป็นกิริยาที่เป็นตุ่กตาสัมผัส หรงตัวอยู่ตามลำพังไม่ได้ ไม่ช่วง
 กว้างสักของใครสักคนหนึ่งในที่นั้น มักตกเป็นเปลหรือเบาะที่เธอจะเข้ามาพาดพิง
 ขึ้นขึ้น ขบหลับ ไม่ว่า "เบาะ" หรือ "เปล" นั้นจะทำอะไร จะว่าหรือไม่ว่า
 ประการสามก็ความช่างอ้อน ซึ่งบางครั้งก็นำความสำราญมาให้ แต่
 ...ขอโทษเถิด ถ้าเราไม่มีอารมณ์พอ ก็น่ำรำคาญพอๆ และประการที่สี่
 ว่าเป็นเรื่องธรรมดาของทารกก็ธรรมดา ทารกที่ว่ามันจะหิว เมื่อเข้ามานอน
 อยู่บนเปลหรือเบาะ ปากคุ้ยจื่อเป็นต้อยหอยอยู่นานพอควร ก็มักจะยวนเข้านอน
 ราชให้กินไปหยก ๆ นี่เอง...กินอีก

นั่นแหละ...ถ้ามันมเหลื่ออยู่บนกระป๋องให้กินเสียได้ก็แล้วไป บังเอิญเคราะห์-
 กรรมร้ายมนที่เตรียมไว้เกิดเกลี้ยงกระป๋อง ทาให้กินไม่ได้ แม่หนูชักพาใจโยเย
 ใดคะโรหนวทพชวบ้านขึ้นมทันที่

แนวคิดเกี่ยวกับผู้ชาย ถึงแม้ว่าเรื่องสั้นของ "อิงอร" โดยส่วนใหญ่จะให้แนวคิด
 ทางผู้หญิง แต่เมื่อธรรมชาติสร้างให้ผู้หญิงกับผู้ชายเป็นของคู่กัน "อิงอร" ก็อดที่จะ
 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ชายมาไว้ในเรื่องสั้นของท่านเสียไม่ได้ แต่ก็มีปรากฏเพียงจำนวนน้อย

2.1 คุณสมบัติของผู้ชายที่พ่อแม่ฝ่ายหญิงต้องการ "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้
 ฝ่ายจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไรที่พ่อแม่ทางฝ่ายหญิงจึงจะยินยอมพร้อมใจที่จะให้ลูกสาว

กิตติเกษม หุตาคม. "คืนโนนทารกชอนิยายรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
 ของ "อิงอร". 2513. หน้า 563 - 565.

ทำงานด้วย ตั้งตัวอย่างในเรื่อง "รักนิรันดร์" "กรรชิง" แม่ของยายหนู "ปิยะวดี" มอบสนับสนุนให้ยายหนู "ปิยะวดี" แต่งงานกับ "วิษุ" ทำไมนักเพราะเธอไม่แน่ใจว่า "วิษุ" เป็นคนดี มีคุณสมบัติหรือเปล่า ต่อเมื่อ "อุซัน" สามีของเธอบอกเล่าให้เธอทราบแล้ว เธอจึงยินยอมให้ยายหนู "ปิยะวดี" แต่งงานกับ "วิษุ" ให้ความยินยอม ซึ่งในเรื่องนี้ "อิงอร" ได้ออกแทรกแนวคิดไว้ในคำพูดของ "อุซัน" เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ชายที่พ่อแม่ฝ่ายหญิงต้องการ

...คนที่แกตั้งใจจะร่วมชีวิตด้วย เป็นลูกผู้ชายเต็มตัว เป็นคนเสียสละชีวิตของตัวเองให้ผู้อื่นได้ในคราวที่จำเป็น เป็นผู้ชายที่มีความกตัญญู อยู่ในกรอบของประเพณีที่ค้ำจุนเป็นคนสวยสง่าเย็บตัว มีวิชาความรู้พอตัว มีความมานะอดทน ไม่สำราญไม่เป็นคนฉกฉวยโอกาส ไม่ซื่อ มีชีวิตที่วางอยู่บนรากฐานแน่นหนา รู้จักพึ่งพาตัวเอง เขาไม่เคยใช้ส่วประกอบของชีวิตที่เขาได้สร้าง เป็นคนว่าหลักฐานทางบ้านของบิดามารดาและญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นคนมีน้ำตามาประคับประคองเป็นอารมณ์ คนจึงไม่รู้ว่าเขาเป็นอะไรกับคุณฉัตรลดา ภรรยาที่ใหญ่ของเรา¹

2.2 ผู้ชายต้องไม่มั่งง่ายต่อความรัก "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าถ้าผู้ชายไม่รับผิดชอบต่อความรักแล้ว ความเสียหายหรือเคราะห์กรรมจะตกอยู่กับผู้หญิง แนวคิดนี้ "อิงอร" ได้เสนอไว้ในเรื่องสั้นของท่านหลายเรื่อง เช่น เรื่อง "ครรชนินาง" "นิรันดร์" นายทหารเรือหนุ่มเรือได้เสียกับ "ครรชนิ" สาวชาวชเลแล้ว เขาก็จากไปแต่งงานใหม่ ทางฝ่าย "ครรชนิ" หลังจากที่ถูก "นิรันดร์" จากเธอ เธอก็ได้ตั้งครรภขึ้นมาและได้พยายามส่งข่าวให้ "นิรันดร์" ทราบ แต่ด้วยที่ "นิรันดร์" ไม่ยอมรับผิดชอบต่อการกระทำของเขา เขาจึงไม่ยอมตอบจดหมายและยังได้ขับไล่ "ครรชนิ" ที่ได้หันหันไปส่งข่าวให้เขาทราบถึงในวัง พ่อของ "ครรชนิ" เสียใจมาก

¹ ภัคดีเกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) "อิงอร". 2513. หน้า 150.

เมื่อกลับมาถึงบ้านก็ตรอมใจตายในเวลาต่อมาทั้งให้ "ครรชนิ" ผจญชีวิตไปตามลำพัง และเมื่อเธอทราบข่าวว่า "นิรันดร์" จะแต่งงานใหม่ ด้วยความคับแค้นใจในความไม่รับผิดชอบของเขา เธอจึงตัดหัวของเธอทิ้งไปให้เป็นของขวัญแก่ "นิรันดร์" อย่างสาแก่ใจ ทั้งที่ "อิงอร" ได้สอแทรกแนวกึกไว้เตือนใจผู้ชายในตอนหนึ่งว่า

เป็นอันว่าในเวลาอันฉับก็เป็นจ้าวโดยเล็ดลอยอย่างคุณเหมือนกันนะ นิรันดร์ แต่คุณอย่าคิดว่าฉันจะภาควินใจ ความเป็นจ้าวของฉัน ถ้านับว่ามีโดยพฤตินัย มันก็มีอยู่เพียงที่คำว่า "ครรชนิ" ที่สืบมาจากแม่เท่านั้นเอง และอาจจะเป็นเพียงที่ "น้ำครรชนิ" ของฉันเองแห่งเดียว ที่ฉันไม่รู้สีกว่าฉันได้ความเป็นจ้าวได้เลย ยิ่งในความรู้สึกฉันรู้ได้แน่ชัดว่าไม่มี เพราะฉันยังรู้สึกว่าคุณยังมีใจเมตตาพอที่จะอภัยให้แก่ความทารุณโหดร้ายของคนที่ทำร้ายฉันได้ ไม่ว่าความโหดร้ายนั้นจะสลักแผลเจ็บให้แก่ตัวและใจมากมายเพียงใดก็ตาม

"ความเป็นเจ้ากับความเป็นไพร่อาจจะต่างกันตรงนี้เอง !

แต่น้ำนี้ขี้ เพราะว่ามัน "ครรชนิ" มันยังเป็นจ้าวตามแม่ มันไม่ยอมล้ม ทุกครั้งที่มองเห็นแผล ฉันเกรงว่าเลือดนี้จะไปปะปนอยู่ในสายเลือดลูกฉัน ซึ่งบัดนี้ฉันจะครบกำหนดคลอดออกมารับความเป็นกัฬาร้าพ่อในเวลาไม่กี่วันนี้อยู่แล้ว พอที่บังเอิญฉันได้ขานำยีนดีของคุณทางหนังสือพิมพ์ แต่ฉัน...คุณก็รู้ว่าคุณเป็นคนยาก กัฬาร้าแม่ กัฬาร้าพ่อ กัฬาร้าทุก ๆ สิ่ง จะเสาะหาสิ่งใดมาให้เป็นของขวัญงานสมรสของคุณไม่ได้ จึงตัดนิ้วที่ส่งมาให้เพื่อแสดงน้ำใจของผู้ที่เฝ้าเกิดมาเพื่อเสียสละทุกสิ่งให้คุณ

"นิรันดร์"

"ฉันรู้ความจำคุณไม่ผิด คุณจำทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในอ่าวสงขลา เมื่อ 'อรุโณทัย' ไปจอกไม้ได้ เพราะอาจมีเหตุการณ์ในอ่าวอื่นหลายอ่าวที่ 'อรุโณทัย' จอกระมาเล่นเลื่อน

"แต่ทว่าฉัน... ผลที่กลางนิ้วที่ของน้ำเกลือส่งมาให้คุณดูในชาวนั้น คุณจำ
ไม่ได้จริง ๆ หรือคะ"¹

เรื่อง "อัยมิก" "จิตร" ได้ถูกขู่หมั้น คือ "คุษฎี" ทว่าลาหังอนาคตทางการศึกษา
และความสาวแล้วไม่รับผิดชอบ คิดจะไปแต่งงานใหม่กับหญิงคนอื่น ซึ่งมีพ่อที่มีอำนาจและ
ทรัพย์สินที่จะกลบฝังกาลให้เขาเจริญก้าวหน้าทางการงานได้ "จิตร" แค้นใจนักเลยฆ่าเขาเสีย
เพื่อให้สาสมกับความชั่วที่เขาได้ก่อไว้กับเธอ ในเรื่องนี้ "อิงอร" ได้สอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับ
ความไม่รับผิดชอบของผู้ชายไว้ตอนหนึ่งว่า

"คุณคุษฎี คุณเป็นสาวมีเงิน นอกจากขู่หมั้นคุณแต่งงานอีกไม่ได้"

"การสมรสจะสมบูรณ์ต่อเมื่อจดทะเบียน กฎหมายแบ่งว่าด้วยครอบครัวว่าไว้
อย่างนี้จิตร แต่ผมก็ไม่ปฏิเสธเลยนะว่าคุณไม่ให้ภรรยา เพียงแต่ว่าคุณไม่ควร
เรียกร้องอะไรให้มากกว่านี้เท่านี้ ผมเพียงต้องการความก้าวหน้า ไปสู่ความ
ดีกว่า... สมบูรณ์กว่า ตามอุดมการณ์ของชีวิต ผมบอกคุณแล้ว"

"คุณ 'ก้าว' ให้ส่วยงามมากค่ะ เพื่อ 'หน้า' ของคุณคนเดียว คุณไม่ส่งสาร
'หน้า' ของคนที่คุณให้เท่าเทียมบ้างหรือคะ ทว่าของคนที่คุณเองก็ไม่ปฏิเสธว่าไม่เคย
รัก และดูเหมือนจะไม่ไ้รังเกียจ เพราะขณะนี้หน้าคุณก็ขึ้นอยู่กับตักของเจ้าของ
หน้าคนคนนั้นอยู่เมื่ออยู่ในห้องนอน"

"ก็ชีวิตคนต้องอยู่ในห้องนอนทุกเมื่อเช้านั้นเมื่อไหร่เล่า จิตรคนดี คุณเป็น
นางฟ้าในห้องนอน... บนเตียงนอนของผมต่อไปดีกว่า ผมจะเลี้ยงดูไม่ให้คุณ
เดือดร้อน"

"ผู้หญิงก็ไม่ต้องการชีวิตที่ห้องเป็นนางฟ้าในห้องนอนอย่างเดียวนะคุณ
คุษฎี ผู้หญิงต้องการความรัก... ความใคร่... สิทธิและหน้าที่ โดยเฉพาะผู้หญิง
รู้สึกว่าเขากำลังจะเป็น 'แม่' ของเด็ก"

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "กรรมชื่อนาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
"อิงอร". 2513. หน้า 317 - 318.

"แม่ของเต็ก ?" เขาตกใจเมื่อได้ยินคำนี้ มองคิดค้นเหมือนมองเห็นภูตผี
ไปสาจ

"จิติร คุณอย่าพูดเล่นคุณกำลังเป็นแม่เต็กจริงหรือนี่ ?"

"จริงเท่ากับคุณกำลังเป็นพ่อเต็กค่ะ คุณจิติร เต็กคนนี้เป็นกฎหมายแพ่งว่าช่วย
ครอบครัวสูงสุดของเราเหนือกฎหมายบนแผ่นกระดาษ คุณจะว่าอย่างไร คิดค้น
ไม่ได้ช่วยเช็กคุณ คิดค้นไปให้หมอตรวจมาแล้ว"

"เต็กนอกกฎหมาย" เขาเปรยขึ้นลอย ๆ เสียงละห้อย "ผมไม่ต้องการ
มันเป็นการเริ่มต้นที่ผิด ซึ่งเราควรจะแก้ไขให้ดีกว่า ไม่ใช่ดอยหลังเข้าคลอง
ผมไม่รับรอง ผมไม่รู้ ถ้าคุณรับรู้ความผิดพลาดนี้ คุณต้องรับผิดชอบเอง"¹

3. แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับความรัก ในงานประพันธ์มักจะปรากฏ
ชัดเจน ซึ่งแตกต่างไปตามแนวคิดของผู้ประพันธ์แต่ละคน จากการศึกษาเรื่องสั้นของ "อิงอร"
พบว่าท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรักไว้มากมาย ซึ่งพอสรุปได้ 2 แนวคิดใหญ่ ดังนี้

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว เรื่องสั้นของ "อิงอร" โดยส่วนใหญ่
ตัวละครจะเกี่ยวข้องกับความรัก โดยเฉพาะเรื่องราวความรักของหนุ่มสาวซึ่งนับว่าเด่น
ชัด "อิงอร" ได้สอดแทรกไว้ในเรื่องสั้นของท่านอย่างน่าสนใจ หลายลักษณะหลายแง่มุม
และเอียงต่อไป

3.1.1 ความรักคือความทุกข์ "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า
ความรักทำให้เกิดความทุกข์ให้หลายสาเหตุ เช่น เกิดจากความคิดถึง ความเป็นห่วงเป็นใย
มากเกินไป ความหวาดระแวง ฯลฯ หรือเกิดจากการพลัดพราก การสูญเสีย ฯลฯ ก็ทำให้
เกิดความทุกข์ได้ ดังตัวอย่าง

¹ ภัคต์เกษม หุตาคม. "อญูมีด," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)

"อิงอร". 2513. หน้า 509 - 510.

เรื่อง "นิทรา-สายัณห์" ได้แสดงให้เห็นว่าความทุกข์ของความรักเกิดจากความคิดถึง
 ทวารกระแวง เช่น

รักนี้ไม่ทีละขณะสมุทนะ วันคอยแต่คิดถึงระแวงกระวนกระวาย อยากเห็นหน้า
 อยากอยู่ด้วยใกล้ ๆ พอไกลไปก็คอยคิดแต่เรื่องยุ่งโน้นนี่รำไป จิตใจไม่เป็นของ
 ตัวเอง "ความรักเป็นความทุกข์" ออกจะเชื่อเสียแล้วแต่เป็นความทุกข์ที่ทุกคนชอบหา
 ใส่ตัว ไม่มีใครที่จะคอยหลีกเลี่ยงความทุกข์เหมือนหลีกเลี่ยงความตาย รู้อย่างนี้ก็จะหนีให้พ้น
 หนีโยชน์หนีโยชน์ ไม่ให้เกิดกับตัว แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็สุดที่จะถอน

ใครว่าทนอ-รักเป็นโสดทพิช-เป็นแสงสว่าง-เป็นหยาดน้ำค้าง-เป็นดอกไม้
 อ้อมว่ารักเป็นโสดจริงแต่เห็นจะไม่ใช่โสดทพิชหรือโสดพิช เป็นไฟเผาอกไม่ใช่
 เป็นแสงสว่าง เป็นหยาดน้ำกรดร้อนอก ไม่ใช่หยาดน้ำค้าง เป็นรากไม้ที่ไซ้ซอน
 ไม้คั่วใจไม่ใช่ดอกไม้¹

เรื่อง "นภาวิดี" "อิงอร" ให้สอดแทรกแนวคิดให้เห็นว่าความทุกข์ของความรักเกิด
 จากการพลัดพราก การสูญเสีย โทษยกพุทธโอวาท "ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์" จากวรรณคดีไทย
 "กามนิท-वासिरू" มาประกอบ ดังตัวอย่าง

พระจันทร์ขึ้นเกือบตรงสะพานแล้ว สายสิริ ที่นารัก ผมเชื่อแล้วว่าคุณไม่ได้มี
 ความอาลัยโยติดกับ สายตาเคียร์ ของคุณ ผมจะพอมองเห็นแล้ว ว่าท่านประธาน
 มนต์ สายตาเคียร์ คงไวใจบาปหยาบซำดั่งกับให้อ่านางและอิทธิพลใด ๆ ทั้งคุณ
 ออกมาจากพันธสีมาอาณาจักรได้ แต่คุณอย่าลืมว่า เมื่อวาสิริอุปสมบทแบบภิกษุณี
 ก็หนี สายตาเคียร์ สำเร็จแล้ว เธอก็ยังเป็นวาสิริที่ไม่ลืมความหลังบนลานอโศก
 และทุกสิ่งเกี่ยวกับ กามนิท จนสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องประทานพุทธโอวาท

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 137.

คับไฟรักไว้ว่า "ทำไมรัก ที่นั่นมีความสุข" ผมขอถามคุณว่าวาสนารักนี้ มีที่ไหน เป็นลานอศอกของชีวิต และใครเป็น กามนิค ของคุณ ตอบผมได้ไหม ก่อนที่คุณ จะเป็นแม่ขึ้นภาวดีในเคื่อนหน้า¹

3.1.2 ความรักคือความสุข "อิงอร" ให้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า ความรักไม่ใช่ทำให้เกิดความสุขเสมอไป ถ้าเรารู้จักรัก รู้จักถนอมและเข้าใจในรัก ความรัก จะให้ความสุขแก่เราได้ เช่น

เรื่อง "นี้หรือความรัก ? นี่แหละความรัก !" "อิงอร" ได้สอดแทรกแนวคิดไว้อย่าง ชัดเจนว่า ความรักคือความสุข ดังตัวอย่าง

"ฉันพอจะเข้าใจ...ละเพราะว่าเมื่อฉันกลับมาจากคุณ...หลังจากที่ฉันยื่นหน้า ให้คุณจูบ คุณจูบฉันที่ปลายผมกับชายเสื้อ ฉันยิ่งรักคุณเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่า ฉันเพิ่ง รู้ว่าจูบไม่จำเป็นสำหรับความรักเท่ากับความคิดถึง จูบจำเป็นสำหรับความอย่างอื่น มากกว่า"

"กลิ่นที่ปลายผมและชายเสื้อของคุณ หอมยิ่งกว่าหอมทั้งหมดในโลกรวมกัน ผมคิดถึงคุณจนวันตาย"

"ความอุ่นจากทรวงอกของคุณเมื่อฉันขอเอาหน้าลงขบเขินน้ำตา ก้อนอุ่นยิ่งกว่า แสงอาทิตย์ที่ชุบชีวิตโลกเช่นเดียวกัน นี่หรือ...ความรัก ?"

"ครับ ! นี่แหละความรัก"²

เรื่อง "นิธรา-สายัณห์" บันทึกรักของ "เอื้อมพร" แสดงให้เห็นว่าความรักคือความสุข ตัวอย่าง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ภาวดี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) "อิงอร". 2513. หน้า 530 - 531.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นี้หรือความรัก ? นี่แหละความรัก !," โดยอิงอร(นามแฝง). บางกอก. 1(11) : 10 ; 2 สิงหาคม 2519.

วันนี้เอ้อมมีเรื่องจะคุยกับสมุคเยอะ รู้ไหมวันนี้เป็นวันที่เอ้อมเป็นสุขที่สุดจนไม่
อยากทำอะไร ไม่อยากจะคุยกับคุณพ่อ ไม่อยากทำงาน อยากจะนอน...นอน
...นอน...อย่างเดียว มันเป็นความสุขที่อึดอัด เป็นความสำราญที่น่ารำคาญ
ความอะไรก็ไม่รู้บอกไม่ถูกสมุคจำ เจ้ารู้ไหม วันนี้มือที่เอ้อมจับปากกากำลังเขียน
จำอยู่แน่และได้ถูกเกาะกุมอยู่ในอุ้งมือเขาตลอดเวลา

จูบ สมุคจำ เขาจูบ อย่าเอะเออะเอ้อมซี จูบที่มือแห้งเดียวทรอกหน้า "สุภาพ
บุษยาลัย" เขาสุภาพพอที่จะไม่ลามลวนกวนใจไปถึงที่อื่น แต่เจ้าก็ยอมรู้ใจของ
เขาเอ้อม ว่าแต่ที่มือ-แต่ในความรู้สึกของข้ามันหยั่งลึกเข้าไปในสายใจ การจูบของ
เขาย่อมมีความหมาย ดวงตาเขาดูเขาจารึกความรักของเขาลงในตัวเอ้อมพร
ทุกซอกซอก และเอ้อมก็ให้จูบตอบเขาแล้ว-บทหลังมือของเอ้อมเอง...ที่นี่...ไม่ใช่
ที่ไหน¹

3.1.3 ความรักไม่แบ่งแยกชนชั้นวรรณะ "อิงอร" ให้เสนอความคิดให้
ถ้าความรักถึงแม้จะมีเชื้อชาติ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และวรรณะมาติดกันก็จะ
ไม่เร้งด้ารักกันเป็นรักแท้ เช่น

เรื่อง "ทรรชนีนาง" เป็นความรักของชายต่ำศักดิ์ชื่อ "ราชศรี" กับหญิงผู้สูงศักดิ์ชื่อ
นางเจ้าทรรชนีไฉไล" ที่แสดงให้เห็นว่าความรักไม่ได้แบ่งชนชั้นวรรณะ ดังตัวอย่าง

"ในโลกนี้ เราคิดว่า มีเราเพียงสองคนนะสุดที่รัก" เขามักจะกระซิบกับหญิง
สาวอยู่กันอย่างโรบินสันครุโซก็ได้ ใครจะรู้ว่าเป็นใคร สุดมุมหนึ่งของแผ่นดิน
ที่ไกลมาถึงนี้ ตามหาเราพบก็เก่งละ"

หญิงยิ้มอย่างมั่นใจ "หญิงก็คิดว่าเขาคงตามเราไม่พบนะราชศรีนะ" แต่แล้ว
ก็หัวเราะใจอกไม่ได้ที่จะต้องนั่งสังสรรค์เสมอเพราะความหวาดกลัวจนเกินไป
สุดท้ายล่ะ ราชศรีจะปกป้องเมียเธอไว้อย่างไรละ"

1. ตักทักเกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 125 - 126.

"ด้วยชีวิตของกระหม่อมนี้ ฝ่าบาท..." เขามักจะเหลอ เพราะยังไม่เคยเห็น
ครุฑนามใหม่

เมื่อหญิงชมาศก้าว จีบเสกหยักห้ามแขนเตือน เขาก็รีบเปลี่ยนคำพูดในทันที

"ขอโทษ... ด้วยชีวิตของผัวรักที่จะพึงให้ยอกหญิงครุฑนี้ใจโลของเรา"

"ชื่อก็ไม่ให้ ไม่ให้เรียก ครุฑนี้ใจโลตายไปแล้ว ลืมเสียแล้วหรือตะ
คายไปพร้อมกับคุณพระนเรศวรบาล นี่-เรา ราหิสรักกับหญิงต่างหาก"¹

เรื่อง "โลงทอง" ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าความรักไม่ได้แบ่งชนชั้น
ซึ่งเป็นความรักของ "ราเหาะ" กับองค์หญิงวงศ์รายา ดังตัวอย่างจากคำพูดของ
"ราเหาะ" ซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องว่า

เพราะความรักสิ่งในใจคนสลัดไม่ได้ ความรักนั้นถ้าเกิดขึ้นผิดที่ผิดคน ทั้ง ๆ คนหนึ่ง
ที่ถูกรักก็เป็นคนเหมือนกัน ไม่ได้เป็นหมาสีขา สร้อยทอง เมื่อสิ่งหนึ่งสมมติขึ้นให้เป็น
ผิดถือว่าเป็นความผิด ความรักที่ผิดและต้องโทษประหาร แต่ความรักมันไม่มีตัวคน
มันที่อยู่คือใจในตัวคน ผัวรักก็ต้องฆ่าคน... ผัวรักก็ต้องฆ่าคน... คนถูกเอ๊ย ถ้าคน
เลือกเกิดได้ มเหสีกษัตริย์ต้องเป็นชนชั้นหัวแผ่นดิน ภรรยาเศรษฐีจะต้องคลอดลูก
เป็นชาย เว้นคนจนจะหาลูกไม่ได้ ทั้งที่อยู่เมียตัวไม่เป็นหมัน ใคร ๆ ก็อยากมี
ลูกทองคืดหัว มือกำถุงเงินออกจากท้องแม่ทุกคน แต่คนถูกก็รู้ยิ่งกว่าผมรู้ว่า...
เราเกิดเพราะเราต้องเกิด... เช่นนี้หรือมิใช่ เราเลือกไม่ได้ว่าเราจะเกิดมา
เป็นอะไร เกิดมาเพื่อจะถือกะลาหรือถือคธา เราก็ต้องเกิด"²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ครุฑนี้นาง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1)
อิงอร". 2513. หน้า 292 - 293.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "โลงทอง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2)
อิงอร". 2513. หน้า 223 - 224.

เรื่อง "แหวนรัก" ความรักของนายตำรวจผู้หนึ่งกับหญิงสาวเชื้อสายมุสลิม ก็แสดง
ให้เห็นว่า ความรักไม่ได้แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา ดังตัวอย่าง

"ดอกฟ้ามาอยู่ในเมืองไทย ความจริงก็ไม่แน่ว่าจะเป็นดอกยางพาราให้พระเอก
กรรมกรจำแลงได้ ถ้าไม่ใช่เพราะบุญหรือกรรมที่เราองไม่เห็นตัวบันดาล...
มันไกลกันจริง ๆ ทั้งเชื้อชาติ ศาสนา นิกายสถาน ชีวีต และความเป็นอยู่
ที่เกินไปคนละทาง...กรรมกรส่วนมากคนไทยกับลูกสาวแสนสวยรวยความรู้
หุหุ...เป็นเศรษฐีเจ้าของสวน แล้วกรรมกรก็รักอย่างที่ไม่ใช่เพียงแค่สองคน
จะได้เป็นที่สะกดตาของเจ้าของสวน...แต่กันแหละครับ เมื่อเกิดมาจะเป็นคู่
กันแล้วมันก็แล้วกันไปไม่ได้"¹

เรื่อง "รักนิรันดร์" ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าความรักไม่ได้แบ่งเชื้อชาติ
ศาสนา ซึ่งเป็นความรักของ "กรรชิง" สาวชาวไทย กับ "อุซัน" หนุ่มชาวพม่า ดังตัวอย่าง

ปากกับจิตอันสองคนรักกันน้ำใจอุซันเสียแล้ว ปากรักอย่างผู้ชาย แต่จิตรักอย่าง
หญิงรักผู้ชาย อุซันทำให้จิตรักเขา โดยที่เขาไม่เคยเกี่ยวหรือบอกรักจิตันเลย
น้ำใจของเขาเกี่ยวแทน และเกี่ยวได้ดีกว่าปากของเขาเป็นไหน ๆ
ถึงกระนั้นก็ตาม กว่าจิตันจะให้แต่งงานกับอุซันทั้งที่ปากก็รักน้ำใจเขา จิตันต้อง
เสียน้ำตา อุซันเลือกตาแทนกระเด็น คุณแม่กับน้องไม่ต้องพูดถึง แทบจะเสียชีวิตไป
เพราะจิตัน ลูกรักคนเถียวของแม่ ลูกผู้หญิงคนเถียวของตระกูล การแต่งงาน
กับอุซันชายเชื้อชาติและสัญชาติพม่า โดยพญาคินียจิตันได้เสียความเป็นไทยไปเพราะ
ไม่ยอมอยู่เมืองไทย ไม่ยอมโอนสัญชาติเป็นไทย เขาให้เหตุผลว่าเขาเกิดมา

¹ ทัศนะเกษม หุตาคม. "แหวนรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
อิงอร. 2513. หน้า 327.

เป็นคนพม่า เขาต้องเป็นพม่า แต่เป็นพม่าที่รักคนไทยทุกคน และรักคนไทยคนหนึ่ง
ที่เขารักยิ่งกว่าชีวิตของเขา คือดิฉัน¹

3.1.4 ความรักมีวิวัฒนาการ "อิงอร" ให้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า
ความรักได้เปลี่ยนรูปแบบ และวิธีการไปเรื่อย ๆ ตามกาลเวลาและสิ่งแวดล้อม ทั้งตัวอย่าง
ทุกเรื่อง "ณ แพนอมราฤติ" ว่า

พบว่าเห็นหทัยห้าวเธอ ท่านที่รัก พระเทพผู้บังคับการรักแห่งเราในขณะนี้ได้กรำงาน
การะรักเหนื่อยเหือดด้วยความหุ่ยยากยิ่งกว่ายุคก่อน โลกเจริญไปในทางโสมมมาก
เท่าใด ความรักของหมู่มนุษย์ก็แตกกิ่งแขนงกันไปด้วยวิชาการแบบใหม่หลายสาขา
จนแม้เทวดาผู้เราสมมุติกันแล้วว่าประเสริฐเหนือมนุษย์ ก็ยังงงงวยต่อวิทยาการใหม่
และตามไม่ทัน บางครั้งทฤษฎีรักที่มนุษย์เรามีและให้ปฏิบัติต่อกันจนเป็นของธรรมดา
ก็ขำนั้น พระกามเทพยังไม่มียุอยู่ในเทวคัมภีร์ ห้าวเธอต้องรับจบทันเพิ่มไว้เพื่อไม่ให้
พระเทพผู้เป็นเจ้าเหนือกว่า กล่าวตำหนิได้ว่า ห้าวเธอหย่อนสามารถและบกพร่อง
ในหน้าที่เพราะเทวดา...ถึงจะโง่และเสียเชิงไปแล้วอย่างไร...จะทำเช่นมนุษย์
ธรรมดา คือสารภาพความโง่ เพื่อขอความเห็นใจและรับอภัยจากโลกไม่ได้
เทวดามีหน้าที่อย่างเดียวคือฉลาดและไม่ทำผิด"²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
อิงอร". 2513. หน้า 13 - 14.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แพนอมราฤติ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 22 - 23.

เรื่อง "รักนิรันดร์" ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าความรักมีวิวัฒนาการ
ดังตัวอย่างความรักของยายหนู "ปิยะวดี" ที่มีต่อ "วิชชุ" ว่า

คิดค้นแปลความหมายไว้ออก ความรักของยายหนูผิดกับความรักที่ดิฉันมีต่ออุซัน
ชั่วเวลาต่างกันเพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ของศตวรรษเท่านั้น ความรักก็ดำเนินเสีลา
ของมันไปไกล... สุดท้ายจะตามทัน¹

3.1.5 ความรักเกิดจากใจใครมาบังคับไม่ได้ "อิงอร" ได้เสนอ
แนวคิดให้เห็นว่ารักมันได้ก่อตัวของมันขึ้นมาเองโดยไม่มีใครคอยชี้แนะหรือบังคับ แต่ถ้าบังคับ
ความรักจะพบกับจุดจบลงทันที ดังตัวอย่างในเรื่อง "กลิ่นยี่โถแดง" ที่ "กิ้ง" ให้อภัยกับ "แสน"
แต่ถูกอำนาจจากพระเจ้าแผ่นดินบังคับเอา "กิ้ง" ไปเป็นข้าบาทบริจาริกา ทำให้ทั้ง "กิ้ง"
และ "แสน" ถึงกับฆ่าตัวตาย ดังตัวอย่าง

ชีวิตและเลือดเนื้อกิ้งอุทิศให้เป็นของแผ่นดินได้ แต่ความรักควรเป็นสิทธิ์ของ
ความซื่อสัตย์และหัวใจไซ้ไหมที่แสนซา เมื่อถึงวาระสุดท้าย กิ้งของพี่ก็ต้องแยก
ชีวิต เลือดเนื้อ และความรักออกจากกันระหว่างความตายสองอย่าง ตายโดย
เลือดเนื้อและสมทวยใจยังอยู่กับตายโศกยังอยู่ กิ้งขอเลือกอย่างหลัง ขอให้
กิ้งได้อยู่กับพี่ใน "ไวษณธ์" ของเราเพียงหนึ่งวัน อยู่อย่างเป็นเจ้าของ
"ไวษณธ์" หนึ่งเลือดเนื้อและชีวิตจิตใจร่วมกันตามความปรารถนาของหญิงคนหนึ่ง
ซึ่งจะขอให้ชีวิตและความรักอันเป็นสิทธิ์ของหัวใจเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้าย
พี่แสนซา

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "รักนิรันดร์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 70.

ก็จะมาประเดิมห้องหอของเราที่แสน จากนั้นขอให้พี่แสนจัดการให้ถึง
นอนรอที่อยู่ในตงยี่ไถ่แดง เพื่อที่จะได้อยู่อย่างเจ้าของ ไวชนต์ โดยอำนาจ
ใด ๆ บนแผ่นดินไม่สามารถขัดขวาง¹

เรื่อง "ดาวร่วง" ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า ความรักเกิดจากใจใครมา
บังคับไม่ได้ ถึงตัวอย่างความรักของ "ดาเรศ" ที่ขอให้รัก "เจษฎา" แต่ถูกพ่อบังคับให้
แต่งงานกับคนอื่น ว่า

"พ่อให้โอสละลูกจิมในการใช้ชีวิตตามใจตัวมานานพอแล้ว พ่อที่ลูกจิมจะรู้จัก
โลกในแง่ที่เด็กสาวควรรู้จัก พ่อชอบใจลูกจิมมากที่ไต่พยายามใช้โอสละที่พ่อให้ช่วย
ความวางใจในทางที่งาม และรักเกียรติลูกหญิงของพ่อไว้ด้วยที่ตลอดมา" คุณพ่อ
ผู้ซื่อตรงของดาเรศพูดเมื่อวันเรียกโอสละภาพกลับมาคืน

"ลูกรักของพ่อ บัดนี้ถึงเวลาที่พ่อจำเป็นต้องทางสัญญาที่ลูกจิมให้คำมั่นไว้ว่า
จะตอบแทนพ่อ ลูกจิมต้องแต่งงานในเดือนหน้า"

"คุณพ่อจะไม่กรุณาลูกพ่อไปอีกสัก 1 ปีหรือคะ"

"อายุพ่อ 79 ล่วงแล้ว ลูกเอ๋ย อย่าลืมว่าลูกจิมให้สัญญากับพ่อว่าจะให้พ่อนอน
ตายด้วยตาหลับ"

"แต่...คุณพ่อยังไม่กรุณาให้ลูกทราบว่ ผู้โน้นคือใคร"

"พ่อเสียใจสำหรับลูกจิมที่จะต้องบอกว่า บังเอิญผู้ที่พ่อเห็นควรว่าจะต้องเป็นผู้
คุ้มชีวิตลูกจิมต่อจากพ่อเป็นคนละคนกับผู้ที่คุณจิมพอใจ พ่อเสียใจด้วยสำหรับคุณเจษฎา
ซึ่งพ่อก็มองแทนลูกจิมได้ว่า เขาเป็นผู้ที่ปรารถนาและตั้งใจคือชีวิตลูกจิมไม่น้อย
แต่การที่พ่อได้เห็นเขาในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เพราะชีวิตพ่อไม่ยาวนานพอที่จะ
อยู่รอดู ทำให้พ่อจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกเอาคนหนึ่ง ซึ่งพ่อรู้ว่าลูกจิมคงไม่พอใจ

1. ศักดิ์เกษม หุตาคม. "กณีนยี่ไถ่แดง," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก
2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 362 - 363.

ทำคุณเจษฎา หรืออาจจะไม่พอใจเลย แต่พอพอใจแก่เพราะได้ชื่อนานาน อีกประการ
หนึ่งซึ่งถึงอย่างไรพ่อก็จำเป็นต้องถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความถาวรในชีวิตวิวาห์ของ
หนึ่งคือหลักฐานของเขามั่นคงกว่าคุณเจษฎา ซึ่งดูเหมือนกำลังเพียงวางราก"¹

3.1.6 ความรักเป็นสิ่งที่ไม่ตาย "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า
เป็นของอมตะ แม้ชีวิตจะหาไม่แล้วแต่ความรักยังคงอยู่ ทั้งตัวอย่าง
เรื่อง "ราชันย์ผู้พิชิต" กษัตริย์พระองค์หนึ่งถูกข้าศึกที่เวืองแตก ถึงแม้พระองค์จะเป็น
ผู้ที่ไร้ราชบัลลังก์แต่พระองค์ก็หาได้เสียใจไม่ เพราะรักของพระองค์ยังอยู่ ยังไม่ตาย
ตัวอย่างว่า

ข้าสถูหลายสิ่ง...จริง...แต่สิ่งหนึ่งข้าไม่สูญเสีย สิ่งซึ่งมีค่ายิ่งกว่าลมปราณสุดท้าย
ของข้า ความรัก ข้าจักเป็นผู้พิชิต ข้าจักรรองจักรภพรักของข้าพร้อมด้วยยอดรานี
ของราชันย์ผู้พิชิต ทุกหน...ทุกแห่ง...ทุกแหล่ง...ทุกวาระและทุกกาล แม้ลมปราณ
สุดท้ายของข้าสิ้น

รักลงฝังอยู่กับดวงใจของผู้ใดแล้ว
โลกเหวบ แม้ชีพจักสลาย ร่างรักก็ไม่รู้จักตาย²

เรื่อง "จากนรี-ถึงนาริส" ก็ให้แนวคิดเกี่ยวกับความรักเป็นสิ่งที่ไม่ตายว่า
จริง ลงฝังอยู่กับดวงใจของผู้ใดแล้ว สหายเอ๋ยแม้ชีพจะสลาย วิญญาณรัก
ก็ไม่รู้จักตาย นาริสภกนี้หรือมิใช่กะ ที่เขียนลงไว้ใน "จูบในดวงใจ"³

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ดาวร่วง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
อิงอร". 2513. หน้า 436 - 438.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ราชันย์ผู้พิชิต," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 307.

³ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "จากนรี-ถึงนาริส," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 539.

เรื่อง "ณ แคมมราดุค" ก็ให้กล่าวถึงความรักว่าเป็นสิ่งที่ไม่ตายไว้ในห้วง
เดียวกันว่า

"สำหรับทุกสิ่งทุกอย่าง มีเกิด มีความล่องชรา มีตายวันแต่รักเท่านั้นจะ
สายัณห์ที่ทรงความร้นอยู่ไม่รู้โรย"

"ถูกแล้ว นิค รักที่แน่วแน่ สุจริต ย่อมมีผลบำเพ็ญสูงส่งเป็นจุดสุด ผลการ
เผชิญทุกข์ในโลกภพของเรา คือการประสบที่พบสุขในโลกสวรรค์"¹

เรื่อง "ท้าวรวง" ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ทำให้แนวคิดเกี่ยวกับความรักเป็นสิ่งที่ไม่ตาย

"รักด้วยความจริงและเหตุผล ไม่ใช่ด้วยอุทมนต์ที่ปฏิบัติไม่ได้ ด้วยความ
เห็นใจกันทั้งสองฝ่าย เคารพและสุจริตต่อกัน...อย่างนี้...ความรักไม่มีทาง
แตกสลาย"

จริง : ความรักไม่แตกสลาย...ไม่มีวันสลาย สิ่งที่สลายไม่ใช่ความรัก ดวงใจ
ของผู้ที่มีความรักบรรจุอยู่เต็มภายในต่างหากที่แตกทำลายลง²

3.1.7 ความรักเกิดขึ้นได้เสมอไม่เลือกสถานที่ เวลาและบุคคล
นัก "อิงอร" ให้เสนอไว้ในเรื่อง "นิทรา-สายัณห์" และ "ณ แคมมราดุค"
อย่าง

เรื่อง "นิทรา-สายัณห์" "อิงอร" ให้สอดแทรกแนวคิดไว้ในคำพูดของ "สายัณห์"

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แคมมราดุค," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 54.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ท้าวรวง," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
อิงอร". 2513. หน้า 432.

ฉันอยากให้สิ่งที่เราเรียกกันว่า "ความรัก" นั้นมีตัวมีตนเหมือนกับตัวท่านที่กำลังนั่งอยู่เบื้องหน้าฉันเหลือเกิน ท่านสุภาพบุรุษที่รัก ฉันจะเรียกมันมาสั่งสอนเสียให้รู้สำนึกตัว เรียกมันมาตำราว่าเสียให้สมใจ ว่ามันช่างเกิดขึ้นไม่เลือกที่...ไม่เลือกเวลา-ไม่เลือกบุคคล-รังแกคนอย่างสิ้นโตด เคยยื่นมือหยุดโทษคนท้าวสองคนพบมาแล้วและคงจะหลงลืม-มาตอบหน้าเอาคนที่เคยตอบว่ามาแล้วอีกซ้ำหนึ่ง บนใจท้าวอีกข้างหนึ่ง ยังไม่สวาทใจ ตามมาตอบเอาที่วิถีที่ไร้เที่ยงสา เฝิงรู้จักชั้นคอต่อสูกับโลกใหม่ ๆ เข้าฉากใหญ่อีกฉากหนึ่ง ทำให้โลกยุ่งคนยุ่งนั้น มันสงครามอย่างหนึ่งละแล้วก็อ้ายนี้แหละอีกอย่างหนึ่ง ความรักในร้านที่มีเชื้อเป็นพิษ!¹

เรื่อง "ณ แทนอมราฤดี" ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับความรักที่เกิดขึ้นโดยไม่เลือกสถานที่ เวลา และบุคคล ดังตัวอย่าง

ความรักเกิดขึ้นโดยไม่เลือกสถานที่ ไม่เลือกเวลา เหมือนนักปรัชญาชาวตะวันตกคนหนึ่งกล่าวไว้ว่า "มนุษย์ต่างกับสัตว์อยู่สองสถาน คือสามารถตื่นได้โดยไม่หิว กระหาย และรักได้โดยไม่กำหนดฤดูกาล"²

3.1.8 ความรักของหนุ่มสาวในแง่มุมอื่น ๆ เนื่องมาจากเรื่องสั้นของ "อิงอร" มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความรักเสียส่วนใหญ่ จึงทำให้มีแนวคิดเกี่ยวกับความรักปรากฏมากมายและหลากหลาย แนวคิดเกี่ยวกับความรักที่ปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นเพียงเรื่องเดียว

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

(1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 199.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แทนอมราฤดี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

(2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 147 - 148.

แล้วไม่ปรากฏอยู่ในเรื่องใดอีก ผู้วิจัยได้จัดเป็นแนวคิดเล็กน้อยและจะไม่นำเสนอในรายละเอียด
เพียงแต่สรุปสั้น ๆ ซึ่งได้ดังนี้

3.1.8.1 ความรักถ้าเกิดง่ายมักจะตายง่าย มีปรากฏใน
เรื่อง "กรรมนาง"

3.1.8.2 ความรักที่ยั่งยืนคือความรักที่ให้ทำถูกต้องตามระเบียบ
ประเพณี มีปรากฏในเรื่อง "กรรมนาง"

3.1.8.3 ความรักต้องใจกว้างและให้อภัยซึ่งกันและกัน
มีปรากฏในเรื่อง "เข็มนาตาให้ดอกไม้"

3.1.8.4 ความรักคือการเสียสละ มีปรากฏในเรื่อง "วันทอง
กับห่อพระ"

3.1.8.5 ความรักไม่ข้ามบุญมีแต่บุญที่ตายด้วยความรัก
มีปรากฏในเรื่อง "ณ แคนอมรากุค"

3.1.8.6 ความรักเป็นของสูง มีปรากฏในเรื่อง "รักเพื่อ"

3.1.8.7 ความรักต้องมีเหตุผล มีปรากฏในเรื่อง "ดาวร่วง"

3.1.8.8 ความรักต้องไม่ทำลายใจ มีปรากฏในเรื่อง "มธุรส
คั่งแต่งงาน"

3.1.8.9 ความรักไม่ใช่เกมพนัน มีปรากฏในเรื่อง "อาจเป็น
การคอยตลอดกาล"

3.1.8.10 ความรักไม่ต้องการใจซื้อเพียงอย่างเดียว มีปรากฏ
ในเรื่อง "ธ ประสงค์ใจจากนาง"

3.1.8.11 ความรักในบางครั้งไม่จำเป็นต้องมีความใคร่
มีปรากฏในเรื่อง "หอมดอกพลับพลึง"

3.1.8.12 ความรักต้องไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีปรากฏในเรื่อง
"ยามลัดคลื่นใจ"

3.1.8.13 ความรักไม่เกี่ยวกับวัย มีปรากฏในเรื่อง "อา"

ปรากฏในเรื่อง "อา"

3.1.8.14 ความรักต้องการความใกล้ชิดและมีเพศสัมพันธ์

หัวใจแห่งอดีต"

3.1.8.15 ความรักครั้งแรกคือความรักแท้ มีปรากฏในเรื่อง

ปรากฏในเรื่อง "รักนิรันดร์"

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรักของผู้มีพระคุณ เรื่องสั้นของ "อิงอร" นอกจากจะ
ได้สอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาวไว้อย่างมากมายและหลากหลายแล้ว ผู้ประพันธ์
ยังได้สอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับความรักของผู้มีพระคุณไว้อย่างเด่นชัดด้วย ดังรายละเอียด
ต่อไปนี้

3.2.1 ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า
ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกนั้นเป็นความรักที่ประเสริฐกว่าความรักทั้งหลาย เป็นความรักที่
ไม่หวังผลตอบแทนและไม่มีวันเสื่อมคลาย ไม่ว่าลูกจะดีหรือเลวเพียงใด ทั้งตัวอย่าง

"ทิพย์รูปเอ๋ย นี่แหละความรักของแม่...ความรักที่เราจัดว่าอยู่เหนือกว่ารัก
ทั้งหลาย แม่ได้แต่เป็นฝ่ายให้ความรักอันไม่รู้จบกับสิ้นต่อลูก ๆ อ้อมแขนและวงตักแม่
เป็นที่ซบของลูกตลอดกาล แม่ไม่มีวันที่จะเบื่อหน่ายเกลียดชัง หรือทรยศต่อรักที่มี
ต่อลูก เสมอห่มเสมอปลายไม่เปลี่ยน รักลูกนับแต่ยังไม่ได้เห็นหน้า พ่อรู้ว่ากำลัง
จะมีก๊ากเห็นปิติ ถนอมกลม่อมเกลี้ยงมาตั้งแต่อยู่ในครรภ์ คลอดมาเป็นทารกแล้วก็
ประคบประหงมเลี้ยงดู มั่นคงไม่ให้ได้ยอม อดนอนอดหลับเมื่อลูกเล็ก ๆ ลูกได้
ป่วยเจ็บก็กังวลทุกข์ร้อนแทบอมต้วต่ายแทน โทะซันก็ให้การศึกษาจนสุดกำลังปัญญา
หมอบส่ายตัวแทบขาดก็ยอม เพื่อแสวงหาความสุขสำราญมาบำเรอลูก ยอมอดเอง
อดอดแค้นแค้น เพื่อให้ลูกได้กินและมีความสุข ครั้นถึงวัยที่ลูกจะมีชีวิตเป็นผู้ใหญ่
ไม่มีใครจะยับยั้งปรีดาในการก้าวพ้าของลูกเท่าแม่ และก็ไม่มีใครแล้วเช่นกันที่จะ

ระทมหมกไหม้เมื่อลูกทำตัวในทางเสื่อม ไม่ว่าลูกจะเป็นสมเด็จท่านหัวพระยาหรือเป็นอำมาตยาใจร แม่ก็ยังเป็นยังรักและหวังดีต่อลูก

แต่ความรักของแม่ก็อาจจะอาภัพ แม่มีแต่เป็นฝ่ายให้ไม้มักจะเป็นฝ่ายได้รับ ลูกมักจะเริ่มทอรั้งยิ่งแผ่นดินคินของแม่ ตอบแทนรักแม่ด้วยความเฉยเมย ไม่ค่อยมีลูกคนใดที่จะคิดถึงแม่เหมือนคิดถึงคู่สวาท คนแปลกหน้า ไม้มักจะมีลูกคนใดจะรักแม่เต็มเท่าเท่ารักเมีย เจ้าหลงสังเกตุ มั่นคล้ายจะเป็นสิ่งธรรมดาเช่นเดียวกับว่าถ้าเราเลี้ยงอาหารให้ที่อยู่กินแก่คน ๆ หนึ่งอันหมิ่นพิ่มันตลอดไป เป็นกิจธรรมดาคนรับเลี้ยงจะเห็นเป็นของธรรมดา แต่ถ้ามีใครอีกคนหนึ่งเลี้ยงดูเขาด้วยสุราอาหารเป็นพิเศษกับเขาเพียงมือเดียว แต่ทำเป็นพิธีทูลทรา การต้อนรับอันเต็มไปด้วยสุนทรวาจา ทำให้อาหารมือนั้น ๆ ตรงตรงความรู้สึกของผู้รับมากกว่า ตลอดทุกมือที่เขาให้กินมาเป็นประจำ เช่นนี้ความรักที่มาในรูปความสวาท ซึ่งเนื้อแท้มีแก่นอยู่เพียงน้อย แต่ครอบไว้มากด้วยเปลือกคือสิ่งสุนทรอันหวาน จึงมักจะมีสิทธิ์เหนือความรักซึ่งมีแก่น ความรักของแม่จึงอาภัพอยู่ตลอด แม่เป็นเจ้ารักที่มีกรรม...เราสมเพศ...ไม่ใช่สมเพศ...แต่สมเพศลูกที่ไม่รู้จักค่าความรักของแม่ทั้งหลายในเวลา^๑

3.2.2 ความรักของศิษย์ที่มีต่อครู อาจารย์ "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดเห็นว่า การที่ศิษย์ได้เสียสละของรักของหวงแหนให้กับครูอาจารย์ของเขาได้ นั่นก็คือความรักที่เขาทุ่มอบให้ครู ซึ่งถือว่าเป็นความรักที่แท้จริง ทั้งตัวอย่างในเรื่อง "ลูกเบิกของตุ๊กตุ่ย" "ตุ๊กตุ่ย" ได้มอบลูกเบิกสตัฟฟ์ให้กับครูเพื่อแสดงออกทางความรักแล้วกลับมาทุกข์ใจอยากได้คืนแต่ไม่กล้าบอก จนกระทั่งครูสงสารและคืนให้ในเวลาต่อมา ซึ่งเรื่องนี้ "อิงอร" บอกแทรกแนวคิดไว้ในคำพูดของพ่อของ "ตุ๊กตุ่ย" ไว้ว่า

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "๗ แดนอมราฤๅติ," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 180 - 182.

ลูกรัก...ข้าพเจ้ารำพึงในใจ เมื่อลูกจะรักใครในเวลาต่อไปข้างหน้า ขอให้ลูกมีความจริงใจกับทุก ๆ คนที่ลูกรักของอย่างนั้นตลอดไปเถิด...ความรักทุก ๆ อย่างจะเป็นความรักได้ก็ต่อเมื่อมีการสละของที่เรารักให้เขาได้ ไม่ว่าลูกเปิดหรือตัวเอง¹

4. แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงาน เป็นแนวคิดที่ "อิงอร" ได้เสนอไว้อย่างหลากหลาย ดังตัวอย่างจากเรื่องต่อไปนี้

เรื่อง "นิทรา-สายัณห์" "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า ชีวิตการแต่งงานจะให้ทั้งสุขและทุกข์รวมกัน จะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับการเอาอกเอาใจต่อกันเป็นประการสำคัญ ดังตัวอย่าง

แต่งงานก็กับไม่ดีเท่ากัน สุข ๆ ทุกข์ ๆ แต่ทุกข์ด้วยความสุข ยกตัวอย่างพระเอกมโนเป็นอุทธาหารณ์บอกว่ารู้อย่างนี้ไม่ยกแต่ง ผู้รักกันเฉย ๆ ไม่ได้ ตอนรักเขาเอาใจเรา แต่งงานแล้วเราต้องเอาใจเขา กลัวเขาจะไม่รัก ต้องระวัง แหม่งข้าวกลัวจะแฉะ ไม่อยากเห็นพระเอกทำหน้าย่น วันไหนเขาทานข้าวได้น้อย ก็อดอดใจ พลอยกลืนไม่ลงเหมือนกัน²

เรื่อง "วอลซ์เพลงสุดท้าย" "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าความรักไม่ได้จบลงด้วยการแต่งงานเสมอไป การแต่งงานจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อฝ่ายหญิงได้เจอชายในอุดมคติที่ไปพร้อมกับด้วยคุณสมบัติที่หักเหี่ยมหรือสูงกว่าเธอแล้วเท่านั้น ดังตัวอย่าง

ทั้งสองประคองความรักมาราบรื่น จนมาถึงปัญหาค้นแต่งงาน เมฆของความหมั่นหมองจึงได้ลอยมากลุมดวงใจของเขา หทัยเป็นเด็กสาวที่แม้จะเทิดทูน

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ลูกเปิดของตุ๊กต๋อย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 557.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก 1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 135.

"ความรัก" แต่ก็พร้อม ๆ กับบูชา "ความแต่งงาน" อะไรละคือ "ความแต่งงาน" ก็อุดมคติที่เธอตั้งไว้สำหรับชายคู่วิาวห์ของเธอนะซี ชายในจักรภพฝันของเธอต้องเพียบพร้อมและสูงพอกับปริญญที่เธอได้ลงทุนลงแรงข้ามบกข้ามทะเลไปประมูลจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ถูกแล้ว...อายุของหทัยอยู่ในวัยสาวเล็ก ๆ แต่นั่นแหละ...ไม่ว่าสาวเล็กหรือสาวใหญ่...ในเรื่องที่จะคิดแต่งงาน...ความคิดของพวกเขาท้องสูงเสมอกัน สูงเท่าที่จะสูงได้¹

เรื่อง "ณ แคนอมราฤดี" "อิงอร" ให้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าการคนน้ำสงฆ์ไม่ใช่เป็นเครื่องตัดสินว่าชายหญิงคู่ไหนแต่งงานแล้วหรือยัง การแต่งงานที่แท้จริงคือการได้เป็นสามีภรรยา กันแล้วโดยพฤติกรรมทางเพศเท่านั้น ดังตัวอย่าง

"...หญิงลงให้ แต่งงาน แล้ว ไม่ว่าด้วยทนายคนน้ำสงฆ์หรือน้ำอะไรก็ควรจะยอมเป็น เมีย เสียที เพราะว่าถ้าจะถือว่าจะ เป็น เมีย ต่อเมื่อได้รัตนน้ำสงฆ์ บรรพสัตรีเก่า ๆ ซึ่งแต่งงานก่อนการประคิษุคติวิธีรัตนน้ำสงฆ์ก็หมั้นก็สำนมาแล้วก็ไม่ใช่เมียนั้นไปหมด การที่หญิงเข้าใจตัวเองว่าเป็นสาว หึง ๆ ที่รู้แก่ใจว่าได้แต่งงานมาแล้ว เป็นความเข้าใจที่ลอกตัวเองและลอกโลกอย่างน่าบัดสี เมื่อหญิงนี้ได้เป็นเมีย ชายในท้องมิดมาก่อนที่จะแต่งงานครั้งหลังนั้นแหละ คือพิธีแต่งงาน แต่เป็นพิธีอย่างมีเกียรติ การแต่งงานครั้งที่สองด้วยน้ำสงฆ์เป็นโมฆะกรรมตามพฤตินัย การแต่งงานครั้งที่สองควรจะเรียกว่าการแต่งงานใหม่หรือในเมื่อผู้หญิงเป็น เมีย มาแล้วผู้ชายจะแต่งงานกับ เมีย เขาไม่ได้ตราใบโทที่ชายเดิมยังยึดถือเป็นเจ้าของอยู่ แต่ว่าเน้นและตราใบโทที่คนท้องมีเงินจึงจะมีเกียรติ ผัวตัวจริงก็มักจะกลับมาเป็นผู้ที่ให้เป็นผู้อย่างมีเกียรติคนหลัง ๆ"²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วอลซ์เพลงสุดท้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

(1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 596 - 597.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แคนอมราฤดี," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

(2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 152 - 153.

เรื่อง "จาก...เจดีย์ชะเวดากอง ถึง...สะพานวอเตอร์ลู" "อิงอร" ได้เสนอ
แนวคิดให้เห็นว่าการแต่งงานจะเกิดขึ้นมาได้หนุ่มสาวจะต้องมีความรักกันมาก่อน ดังตัวอย่าง

ฉันเข้าใจภาษาหัวใจของเจ้าฟ้า

แต่...

ฉันตอบเจ้าฟ้าในขณะนั้นไม่ได้

อาจจะเพราะความฉลาด หรือความไม่พร้อมที่จะตอบ

กันจุใจมาเหมือนพายุร้าย ไม่มีสิ่งบอกเหตุเตือนให้รู้ ฉันเตรียมตัว
เตรียมใจรับมันไม่ทัน

อีกประการหนึ่ง ความสัมพันธ์ของเราในอดีต ที่ฉันเป็นแขกเจ้าฟ้าน้อยใน
วังดานก็ยังน้อยเกินไป

เจ้าฟ้าน้อยในขณะนั้น ให้ฉันแต่เพียงความน่านิยม ความเป็นสุภาพบุรุษ
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความใจกว้าง ความคล่องแคล่วกว้างขวาง ความมีอำนาจ
ความร่ำรวย

ไม่ได้ให้ความรัก ความซาบซึ้งผูกพันออกมาให้เห็นชัด

จริงอยู่เจ้าฟ้าน้อยอาจจะให้ความนิ่มนวลเป็นเชื้อให้ฉันกลับไปผันหวานเป็นบางครั้ง
บางคราว ให้ฉันคิดว่า ถ้าฉันได้แต่งงานกับคนต่างแดนสวยสง่าที่น่ารัก และร่ำรวย
อย่างเจ้าฟ้าน้อยอย่างนี้สักคน ฉันคงจะเป็นผู้หญิงโชคดีมีความสุขกับเขาตลอดชาติ
อาจจะให้เที่ยวไปรอบโลก มีชีวิตอยู่บนกองเงินกองทอง

แต่แล้วความคิดนั้นก็หายไปเมื่อฉันนึกถึงความจริงว่า เราจะแต่งงานกัน
ได้อย่างไร เมื่อฉันยังไม่ได้รักเจ้าฟ้า¹

¹ พักตร์เกษม หุตาคม. "จาก...เจดีย์ชะเวดากอง ถึง...สะพานวอเตอร์ลู,"
อิงอร(บางแผง). ทานตะวัน. 4(182) : 65 ; ตุลาคม 2519.

5. แนวคิดเกี่ยวกับสังคม "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสังคมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.1 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมไทยในปัจจุบัน "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า สภาพสังคมไทยในปัจจุบันเป็นอย่างไร ซึ่งออกมาหลายลักษณะดังนี้

เรื่อง "ณ แดนอมราฤๅที" "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบันถูกวัฒนธรรมของชาติตะวันตกเข้าครอบงำอันเนื่องมาจากวัฒนธรรมต่างชาติมีอิทธิพลเหนือกว่าของเรา และตัวคนไทยเองขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ดังตัวอย่าง

"กามเทพของพวกเจ้าเข้าใจเสียใหม่ ทิพยรูปผู้หลงผิดเลย ไม่ใช่เท็กน้อยถือศร นั่นคือ Cupid แทนต่างผิว ซึ่งมีหน้าที่จัดงานรักฝ่ายทิศตะวันตก เจ้าชาว ตะวันออกมีเราเป็นเจ้า อันสวรรค์และโลกนั้นความจริงก็แบ่งสันปันส่วนกันแล้ว สองทิศนี้ต่างมีอิสระในตัวเองในการอยู่การกินและการปกครอง แต่โลกที่เรา ไม่เคยได้รับความร่มเย็นเป็นอิสระมาตลอดยุค ชาวโลกก็เช่นเดียวกับชาวเทวคา ถูกอิทธิพลและอำนาจตะวันตกแทรกแซงตลอดมา เพราะฉะนั้นนอกจากอิทธิพลเหนือเรา ชาวเรายังมีนิสัยร้ายฝังอยู่ในความคิดอีกอย่างหนึ่ง คือขาดความเชื่อในตัวเอง..."¹

อีกตอนหนึ่ง "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าคนเราในปัจจุบันมักจะละเลยคำสัญญาที่ให้ไว้ต่อกัน หรือจะละเลยคำสัญญาเพื่อเอาตัวรอด ดังตัวอย่าง

"...อันสัญญานั้นเจ้าก็น่าจะรู้อยู่ สำหรับมนุษย์สมัยนี้ถือว่าแต่สัญญาด้วยลมปาก แม้สัญญาซึ่งลงลักษณะหลักฐานแจ้งชัดโดยโลกเป็นพยาน เมื่อถึงคราวจำเป็นจะต้อง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แดนอมราฤๅที," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก (ปีที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 41 - 42.

ทำลาย มนุษย์ก็ฉีกสัญญาขึ้นเสียได้ง่ายดาย หากสิ่งนางมีได้ ด้วยคำอ้อนนิตเดียว
ไม่มีใครรักสัญญายิ่งกว่าสวัสดิภาพความเป็นไปของตัวเองตอกทิ่มรูปเอ๋ย"¹

อีกตอนหนึ่ง "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าสังคมของผู้คนในเมืองเป็นสังคมที่มีแต่
ความวุ่นวาย แ่งแย่งชิงดีชิงเด่นซึ่งกันและกัน ซึ่งผิดกับสังคมของผู้คนในชนบทที่มีแต่ความ
สงบร่มเย็น ดังตัวอย่าง

ทางภาพพื้นดินขวกไขว่ไปด้วยหมู่มนุษย์ ซึ่งแ่งแย่งกันออกประกอบอาชีพะเพื่อการ
กินอยู่ประจำวัน ขึ้นขึ้นนางานแรกที่เริ่มต้นก่อนก็คืองานกิน ถัดมาก็คืองานที่ทำเพื่อ
อยู่ ต่อมาก็งานหลับ ในนครเต็มไปด้วยเสียงแข่งแซ่จ้อแจ้ออีกหัก โรงงาน
โรงงาน สถานที่ทำการเปิดทำงาน ผู้คนออกสัญจรไปมาตามหน้าที่ของแต่ละคน
ยวดยานสับสนบนทางจร ส่วนในชนบทซึ่งเป็นทีสงบเงียบ ไกลจากความแ่งแย่ง
แข่งขัน มีแต่เสียงกระดังงอโค เสียงนกร้องในทุ่งนาห้องไร่ ภายในกระท่อมทับ
ถักผู้ตื่นจากการพักผ่อน ก็เริ่มมุ่งหน้าออกสู่ท้องนาท่ามาหากินด้วยแรงต่อไปใหม่
ชีวิตชนบทมีแต่ความขยันขันแข็ง ไม่มีการแ่งแย่งผสม²

และอีกตอนหนึ่งของเรื่องเดียวกัน "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าผู้คนในสังคมสมัย
บูชาเงินตรา นับถือและยกย่องคนร่ำรวย ดังตัวอย่าง

"ผมรู้ว่าคุณค่าเรศของผมไม่บูชาเงิน แต่ผมจำต้องบูชามันแทนคุณ เพราะการอยู่ใน
โลกนี้ของพวกเราบางครั้งเราอาจอยู่ได้อย่างสบายด้วยชื่อเสียงและความดีของเราเล็กน้อย
ในสายตาของชนเหล่าหนึ่ง แต่บางคราว นี่ผมพบมาแล้วด้วยตัวผมเอง คนบางคน
เขาเห็นว่าการที่ผมมุ่งกางเกงปะ สวมเสื้อขาดเพราะผมไม่มีวิชาโกงกุมสิริระและ

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "พ. แทนอมราวดี," โดยอิงอร (นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 60.

² แหล่งเดิม. หน้า 77 - 78.

ไม่สามารถในเชิงมิจฉาชีวะทางค้าขาย เสื่อซาค กางเกงปะที่คลุมร่างผมกลับไป
หนัก ๆ อยู่บนศีรษะของเขา ทดุงไม้โศกที่พยายามทำตัวสาวผู้หนึ่งเกลียดผม เพราะ
ความคิดในฐานไม่สามารถใช้เงินครั้งละจำนวนร้อย บำเรอโศกของเขาด้วยละคร
พานั่งรถยนต์ตระเวนเมืองกินข้าวกัฏฐาคารหุ ๆ เท่านั้นไม่พอ ยังชักจูงให้มิตร
ของผมแต่ญาติสาวของเขาผู้หนึ่ง ซึ่งไม่เห็นด้วยกับเขาในความผิดของผมข้อนี้
ช่วยรังเกียจตามจนสำเร็จ¹

5.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง แนวคิดนี้ "อิงอร" ให้เสนอไว้ใน
เรื่องสั้นของท่านในลักษณะประชดประชัน ซึ่งเป็นการเมืองการปกครองไทยที่ร่วมสมัยกับท่าน
ถึงรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่อง "กิ่นนั้นหารกxonนิยายรัก" "อิงอร" ให้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า รัฐบาลไทย
ในสมัยนั้นเมื่อพบกับปัญหาไม่คิดที่จะหาทางแก้ไข แต่กลับหนีปัญหาโดยการลาออก ดังตัวอย่าง

"เหตุการณ์ในเมืองไทยเวลานี้กับขั้นถึงที่สุดแล้ว"

"ท่านก็เลยลาออก ตายจริง...ลัทธิคัมภีร์ขั้นแล้วลาออก นี่มันระบาคถึงเหวคา
แล้วหรือนี่ ไม่เอา...อย่าทำเป็นรัฐบาลไปหน่อยเลย..."²

อีกตอนหนึ่งของเรื่องนี้ "อิงอร" ให้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า นักการเมืองไม่ได้เข้าไป
แก้ปัญหาของชาติ เพราะคอยแต่ทะเลาะกันเองเพื่อแสวงหาอำนาจและประโยชน์ใส่ตัว
ดังตัวอย่าง

"เอาใบลาออกไป เหวคารักษาเมืองไม่ไ้ไข้ไกการเมือง การลาออกยังไม่มี
บัญญัติในทวารมณญุ เอาเถะ เรื่องพระจีนาทวาริราชเราจะเหะไปจุถึง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ณ แคนอมราฤๅติ," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 91.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "กิ่นนั้นหารกxonนิยายรัก," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 571 - 572.

เจรจากับเง็กเขียนช่องเต้าไห้ เรื่องข้าวปลา เราจะช่วยในเรื่องกินฟ้าอากาศ
เรื่องโง่งและกิน เราก็จะส่งยมนาไลให้จัดการลงโทษขนาดหนัก เมื่อพวกมันลงไป
เมืองนรก ส่วนเรื่องหักกันเองนั้นแล้วแต่บุญกรรมของเมืองไทยเกิด"

หารก...อย่างหารก...ไม่เข้าใจ คำว่า หักกันเอง ตามอย่างหารกว่า
"อะไรคะ หักกันเอง ที่ไม่เข้าใจ"

เขา...อย่างหารกเช่นกัน...ตอบว่า "การเมืองของไทยจะดี"

"การเมือง ทำไมต้องหักกันเอง"¹

เรื่อง "นภาวดี" "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า รัฐบาลไม่ให้อิสระภาพ
ต่อประชาชนเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะ
รัฐบาลกลัวจะเสียผลประโยชน์ ดังตัวอย่าง

"แต่เขามอบอิสรภาพให้วิ้วมือเขาเองนี่คะ มีพยานหลักฐานเป็นลายลักษณ์
อักษร คุณก็เห็นอยู่แล้ว เขาไม่ได้รับผิดชอบกับชีวิตของวิ้วแล้ว เขาหมดความ
ปรารถนาวิ้วแล้วโดยสิ้นเชิง เขามอบวิ้วนี่คะ"

"คุณเข้าใจผู้ชายน้อยไปหน่อยแล้ว คุณก็เหมือนประชาชนคนไทยทุกคนที่เชื่อสิทธิ
และเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยแบบไทยที่ใคร ๆ บอกว่า จะมอบให้โดยสมบูรณ์
ไม่รู้ว่ากี่ครั้งกี่หน ทุกคนก็คิดเหมือน ๆ กัน ตอนก่อนจะมอบ แต่เมื่อมอบไปแล้ว
ผู้มอบก็มักจะเอากลับคืนไปเก็บไว้ใหม่ คนเราถึงอย่างไรก็ยังตกเป็นทาสของความ
หวงแหนสมบัติทั้งเดิมอยู่วันยังค่ำ"²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "คืนนั้นหารกขอนิยายรัก," โดยอิงอร(นามแฝง).

นิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 576.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นภาวดี," โดยอิงอร(นามแฝง). นิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 526 - 527.

5.3 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า สถานศึกษาเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ บริสุทธิ์ แต่คนที่เข้าไปใช้ชีวิตในสถานศึกษาซึ่งมีหลายแบบ หลายจำพวกที่นำความแปลกประหลาดไปให้ คนที่มีจุดหมายในการเรียนเท่านั้นจึงจะประสบความสำเร็จ ดังตัวอย่างจากเรื่อง "นิหรา-สายัณห์" ดังนี้

รูปถ่ายขนาดใหญ่ที่ติดอยู่บนฝาผนังห้องเหนือเตียง-เอ๋อมพรกวาดสายตามองเป็นรูปมหาวิทยาลัยของหล่อนของเขา ยอดตรงกลางที่มีธงชาติปลิวสะบัดสง่าทำให้หล่อนหวนนึกไปถึงชีวิตในมหาวิทยาลัยจำปีและสนิมแม่น้ำเป็นทวี เอ๋อมพรรู้สึกเหมือนได้กลิ่นหอม หล่อนกับเพื่อน ๆ เคยมาเก็บดอกจำปีที่ต้นเหล่านั้ใส่ผ้าเช็ดหน้าในตอนเช้าที่มาฟังคำบรรยายและเก็บไปนึ่งนมในห้องสอน สนามหญ้าที่หล่อนเคยเดิน-ภาพนักศึกษาหนุ่มคะนองที่เดินตามหาช่องประสานไมตรี มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่รวมทั้งวิชาอาชีพและวิชารัก เพื่อนนักศึกษาหญิงของหล่อนหลายคนสำเร็จวิชาหลังก่อนวิชาแรก เพราะหมั้นไปฟังคำสอนในห้องบรรยายแคบ ๆ นอกมหาวิทยาลัยในเวลากลางวันแทนห้องบรรยายใหญ่ในมหาวิทยาลัย บางคนได้ "ปริญญา" มาอย่างป้องกันไม่ได้ น้า "ปริญญา" ซึ่งไม่ใช่บัตรไปฝากพ่อแม่กลางคัน หรือไม้ที่กล้าได้พอกลีกล้วยกล้วยเสีย หาวีธัโล่ปริญญานั้นออก แล้วศึกษาวิชานั้นต่อไปใหม่กับคู่คนเดิมหรือคนอื่นต่อไป ชีวิตรักในมหาวิทยาลัยไม่ใช่สะอาด มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์บริสุทธิ์ แต่คนบางหมู่โสมมสกปรก คอยแต่นำความแปลกประหลาดมาป้ายชีวิตตัวเอง ระเวงอยู่กับปัจจุบันจนลืมอนาคต แต่ก็มีหลายคู่ที่เอ๋อมพรรู้ว่าเขามีไมตรีจิตต่อกันด้วยความมุ่งมั่นหมายอย่างบริสุทธิ์ นั่นเป็นเรื่องของธรรมดา ไม่ใช่เรื่องที่นำคำทักท้วง แต่สำหรับหัวหล่อนเองเอ๋อมพรไม่เคยนำตัวเข้าไปเกลือกกลิ้งกับไมตรีจิตมิตรภาพของเพื่อนนักศึกษาต่างเพศ ไม่ว่าจะเป็นไมตรีจิตชนิดใด เธอรู้ว่าเธอค่อนข้างจะเป็นคนไว้วางใจในหมู่ผู้ชายหาว่าเธอเป็นคนหยิ่ง การหยิ่งที่ไม่ปล่อยให้พวกเหล่านั้เข้ามาเคลือบคลุม เป็นการหยิ่งที่เอ๋อมพรยินดียอมรับ เพราะเอ๋อมพรมีจุดหมายในการเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อเรียนไม่ใช่มาเปิดชีวิตให้ปรากฏแต่สายตาผู้ชายเพื่อความมุ่งหมายเริ่มต้นทั้งเช่นบางคนที่เข้ามามหาวิทยาลัยด้วยวัตถุประสงค์อย่างเดียว ที่จะนำสินค้า-

คือตัวเองมาวางแผ่นในตลาดผู้ขาย ซึ่งหล่อนจะเลือกซื้อเลือกขายกับรายที่ได้ราคา
สมควร ซึ่งในที่สุดหลังจากการหยิบจับจากผู้ซื้อหลากหลายทางจนจบช้ำ ก็กลายเป็น
เป็นสินค้าที่ไม่มีใครต้องการรับ แม้แต่ในฐานะเป็นของแถมเพราะการลังเลไม่
ตัดสินใจแน่แน่วของตัวเอง แต่ก็มีเหมือนกัน "สินค้า" บางรายที่คล้ายพระเจ้าสร้าง
มาสำหรับวางตลาดโดยเฉพาะ จับต้องเท่าใดไม่ยับยั้งชั่งยังมีเสน่ห์ ยืยวนความ
นิยมพลละไม่จับตาจับใจลูกค้าตาบอด หลงใหลเสียจนเอาอนาคตของตัวเองเข้าแลก¹

5.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม แนวคิดนี้ "อิงอร" ได้เสนอไว้ในเรื่องสั้นของ
งาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่อง "ในแดนไกลแสนไกล" "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า วัฒนธรรมไทย
อันดีงามของไทยเช่นกิริยามารยาท การเคารพนับถือผู้ใหญ่และการปฏิบัติตัวของชายหนุ่มที่มี
ต่อหญิงสาวกำลังถูกวัฒนธรรมของชาวตะวันตกเข้าครอบงำ ทั้งตัวอย่าง

"ผมอาจไม่ทราบประเพณีของคุณที่นี่"

"วัฒนธรรมประเพณีของเราเหมือนกันเกือบทุกอย่าง บางอย่างคุณยังรักษาไว้ได้
แต่ของดิฉันกำลังเสื่อมอย่างน่าเสียดาย"

"มีอะไรบ้าง ?"

"กิริยามารยาท ความเคารพนับถือผู้ใหญ่ เรากำลังถูกวัฒนธรรมชาวโลก
ตะวันตกเข้ามากลืน"

"หมายความว่า ที่ผมเข้าไปขออนุญาตท่านกงสุล หลังจากที่คุณขออนุญาตคุณแม่
ของคุณแล้ว ชวนคุณมาเที่ยวชอชมเย็นวันนี้ ผมทำถูกต้องตามประเพณีของคนไทยแล้ว
ใช่ไหม"

"ค่ะ คุณทำถูกต้องที่ที่เดียวในเรื่องนี้" ฉันทอบ

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นิทรา-สายัณห์" โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก

1) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 90 - 91.

"แต่..."

"แต่...?"

"แต่...แต่คุณทำผิดในเรื่องปลักน้อยอีกเล็กน้อย..."

เขาทำหน้าฉงน จะเสแสร้งแก้งท่าหรือจะจริง ฉันทักว่าเขาไม่ออก

"ผมคิดว่า ผมทำดีที่สุดแล้วนะ นางฟ้า"

"จะคุณทำดี...แต่ยังไม่ดีที่สุด"

"เรื่องอะไรที่ผมยังบกพร่อง"

"เรื่องที่สืบเนื่องกับเรื่องที่คุณขออนุญาตผู้ใหญ่ที่ท่านได้ไว้วางใจให้คุณพาฉัน มาเที่ยวตามลำพัง" ฉันทบทยอย่างคำทนิเขากลาย ๆ

สีหน้าเขายังฉงนเพิ่มขึ้น คราวนี้พอลูกออกมา เขาคงไม่เข้าใจด้วยความจริงใจ...

"ผมยังไม่สู้จะเข้าใจ...กรุณาอธิบาย ผมจะได้แก้ไข"

"แก้ไขไม่ได้...คุณได้ทำไปแล้ว...จงใจหรือเปล่าคะ"

"ผมได้ทำอะไรเสียหายกับประเพณีของคุณหรือ ?"

"ไม่เสียหายสำหรับคุณ แต่สำหรับฉัน ถ้าถือตามประเพณีไทยอย่างเคร่งครัด ไปถึงผู้ใหญ่อาจจะเสียหาย"

"เช่น ?"

"ขณะที่คุณเอื้อเฟื้อถนอมเสียสละคุณให้ฉัน ถ้าไม่จำเป็นขออย่าได้ทำซ้ำอีก เข้าใจไหมคะ"¹

เรื่อง "จาก...เจดีย์ชะเวคากอง ถึง...สะพานวอเตอร์ลู" "อิงอร" ได้เสนอแนวคิด ให้เห็นว่าศิลปวัฒนธรรมประจำชาติไทยเป็นที่ชื่นชอบของชาวต่างประเทศ สามารถนำไปเผยแพร่ นำชื่อเสียงมาสู่ประเทศไทยได้ ดังตัวอย่าง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ในแชนเกลสแนเกล," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองทอง.

"ท่านสุภาพชนผู้มีเกียรติ สุภาพสตรีผู้มาจากถิ่นแห่งความขมขื่น ซึ่งไม่เพียงแต่ชื่อที่ไพเราะ น่ายศรัย ความงามของเธอ และลีลาการพ้องเพี้ยน น่ายศรัยอันเป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ จะเป็นแว่นเบิกตาฟ้าและตาท่านสุภาพชนผู้มีเกียรติให้สดสว่างอยู่ในความทรงจำของท่านนานเท่านาน น่ายศรัยชุกนี้ เป็นศิลปวัฒนธรรมของชาวไทยภาคเหนือ เป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติไทยและเป็นชุดสุดท้ายของการแสดงที่ให้ความอภิรมย์ จนเรารู้สึกว่าเขามาฝึกบิกเบน เจ้าเวลาของลอนดอนที่เคยเที่ยงตรงจะหมุนช้าไปกว่าเวลาที่โลกหมุนไปหนึ่งชั่วโมง"¹

6. แนวคิดเกี่ยวกับศาสนา ในฐานะที่ "อิงอร" เป็นพุทธศาสนิกชนคนหนึ่ง แนวคิดเกี่ยวกับศาสนาที่ท่านได้เสนอไว้ในเรื่องสั้นจึงเป็นแนวคิดทางศาสนาพุทธ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่อง "อู๋มืต" "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมอันเป็นหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาว่ากรรมใดใครก่อผู้ใดจะเป็นคนรับ ดังตัวอย่าง

หลักพุทธศาสนาก็ว่าได้ ชั่วแต่ว่า...เวลาเท่านั้น กรรมทุกกรรมต้องการเวลาเหมือนกันสำหรับการชดใช้...²

เรื่อง "นภาวิดี" "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมไว้ในท่านเองเท่านั้นว่า

"...คุณสอนวิมิให้หรือคะว่าโชคชะตาในอนาคตของคน นอกจากผลกรรมที่อยู่ผลของการประกอบกรรมดีในปัจจุบันของเจ้าของโชคชะตาของเคราะห์กรรมที่มิได้

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "จาก...เจดีย์ชะเวดากอง ถึง...สะพานวอเทอรู," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(182) : 21 ; ตุลาคม 2519.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "อู๋มืต," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". 2513. หน้า 513 - 514.

เป็นผู้ก่อ วิจารณ์จะได้รับตามผลของกรรมเก่า วิกิได้ชักใช้หนี้กรรมไปแล้ว เมื่อวิ
สร้างบุญใหม่ให้กับตัว วิกิควรจะได้รับผลบุญตอบแทนบ้างข้างหน้า วิกิมีความศรัทธา
ต่อความเชื่ออันนี้ วิกิไม่ควรรจะมีมารมาผจญอีกปีละ คุณยังไม่เข้าใจวิกิอีกหรือคะ¹

เรื่อง "วันทองกับพ่อพระ" ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ได้กล่าวถึงกฎแห่งกรรม ดังตัวอย่าง

ฉันไม่โทษพระพรหมหรอก เพราะฉันไม่ได้ถือศาสนาพราหมณ์ ฉันถือศาสนาพุทธ
ฉันเชื่อบุญเชื่อกรรม เรื่องของฉันที่เกิดขึ้นก็เกิดขึ้นเพราะกรรมคือการกระทำของ
ฉันเอง พระพรหมไม่ได้ทำ²

เรื่อง "ไถ่ร่มไม้" "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า ความทุกข์เกิดจากกิเลส
และตัณหา หนทางที่จะนำไปสู่การดับทุกข์ก็คือการชนะใจตัวเอง ดังตัวอย่าง

"เพราะความจริงของพระคุณเจ้าเป็นธรรมให้ดิฉันรู้แจ้งถึงจิตใจของมนุษย์ผู้
เข้าถึงความผิดพลั้งที่เกิดจากกิเลสสาเหตุของความทุกข์ และมองเห็นหนทางที่จะ
ดับทุกข์ที่ปัญชนอย่างดิฉันจะพึงมี ความทุกข์ที่เกิดจากตัณหาเป็นเหตุ เมื่อกลับไป
ลิตทบทวนดูแล้ว ดิฉันเห็นว่า การกลับออกไปเผชิญกับชีวิตปัญชน ดิฉันก็ต้องต่อสู้และ
อยู่กับกิเลสและตัณหาที่ยังดับไม่ได้อีก ดิฉันจะต้องมีความทุกข์อยู่ต่อไปไม่สิ้นสุด

หนทางที่ถูก ดิฉันควรจะมีปฏิบัติตามที่พระคุณเจ้าได้ให้มา คือ เอาชนะ
ใจตัวเอง สละโลกที่ตนเราต้องอยู่เพื่อเผชิญกับกิเลส ความหึงการและความ

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "นภาวิที," โดยอิงอร(นามแฝง). รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3)
ของ "อิงอร". 2513. หน้า 529.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "วันทองกับพ่อพระ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน.
(178) : 30 ; กันยายน 2519.

เข้าวนเข้ามาอยู่ในโลกที่ไม่มีความต้องการ พ้นจากรักตัวเอง พ้นจาก
ความยึดถือความสุขทางกาย มุ่งหาความสุขทางใจด้วยการทำให้เป็นประโยชน์
กับผู้อื่น¹

7. แนวคิดเกี่ยวกับข้าราชการ "อิงอร" ได้เสนอไว้ในเรื่องสั้นของท่าน
ลงรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่อง "อธิบ-ที" "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าข้าราชการหวังจะพั่งเงินเดือน
โดยขีวติและครอบครัวยังอย่างเหี้ยวนั้นไม่ได้ เพราะรายได้ไม่พอกับรายจ่าย จึงจำเป็นต้อง
ต้องรู้จักอดทน ช่วยกันทำมาหากินและประกอบอาชีพอื่นเสริมข้าง ดังตัวอย่าง

"ที่บ้านเลี้ยงกล้วยไม้ด้วยหรือ ?"

"ค่ะ"

"รังใหญ่ไหม ?"

"เลี้ยงเล่น ๆ ค่ะ แต่พอมีดอก คุณแม่ก็เก็บขายพอเป็นค่าเล่าเรียนน้องคนเล็ก
ได้"

"อย่างนี้ก็ไม่ใช่เลี้ยงเล่นแล้ว ค่ะ-ดีมาก..." ท่านกล่าวอย่างชื่นชมแล้วบารภ
อย่างเห็นใจ หรือให้กำลังใจก็ไม่ทราบได้ แต่ฉันฟังแล้วรู้สึกชื่นใจ เป็นข้าราชการ
สมัยนี้ ยิ่งเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อยมีภาระเลี้ยงคนในครอบครัวหลายคน จะหวังพั่ง
เงินเดือนอย่างเดียวเหมือนเมื่อก่อนไม่ได้ ประหยัดรัดเข็มขัดจนตัวโก่งก็ไม่พอใช้
จะอยู่ได้ก็ต้องรู้จักหารายได้ทางอื่นมาจุนเจือช่วยกันทำช่วยกันกิน แล้วอดทน²

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ให้ร่มไม้," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(190) :
ธันวาคม 2519.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "อธิบ-ที," การประสาธน์เกราะ. 1(6) : 23 - 24 ;
กุมภาพันธ์ 2520.

อีกตอนหนึ่ง "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดเพื่อไม่ให้ข้าราชการทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจในทางที่ไม่ชอบมาหาประโยชน์ส่วนตัว ดังตัวอย่าง

"แด้นขวัญ-ผมรับราชการมาตั้งแต่เป็นเสมียนเหมือนคุณ จนได้เป็นอธิบดี... และกำลังจะปลดเกษียณออกจากราชการรับบำเหน็จบำนาญในวันนี้ ผมมีความภูมิใจที่จะพูดให้คุณรับรู้ว่า-ผมอาจจะทำผิดพลาดหลายอย่างหลายเรื่อง-แต่สิ่งหนึ่งที่ยังไม่เคยทำ และไม่คิดจะทำ แม้จะออกไปจากราชการแล้วก็คือ ทุจริตคิดไม่ชอบต่อหน้าที่ราชการ ก็เพราะผมมีพระเป็นที่ยึดเหนี่ยวอยู่ในใจโดยเฉพาะพระพุทธรูป ภปร. องค์ผมได้มาบูชา เมื่อผมเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ มีอำนาจหน้าที่มากพอที่จะทำอะไรนอกเหนือหน้าที่ ให้ตัวเองร่ำรวยได้อย่างที่คนอื่นเขาทำแล้วจับผิดอะไรไม่ได้ เขาร่ำรวยไปสบายไป-เมื่อหันหน้าไปแล้ว"

"ผมยึดถือเอาพระพุทธรูปองค์นี้-พระ ภปร. พระพุทธรูปซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสร้าง เป็นพระที่มีกำลังแรงสองเท่าให้ผมยึดมั่น-พระพุทธรูปหนึ่งกับพระเจ้าแผ่นดินหนึ่ง-สองอย่างรวมกัน-พระองค์ช่วยให้ผมมีความสุขที่สุดในวันพ้นจากอำนาจหน้าที่คืนวันนี้เพราะผมไม่เคยใช้อำนาจหน้าที่ที่มีทำสิ่งที่ผิด ไม่หลงใหลในสิ่งชั่วช้า ไม่โลภในสิ่งที่ไม่ควรได้และไม่อิจฉาคนที่เขาได้...พระองค์ทำให้ผมมีความสุข เป็นสิ่งที่ผมถือเป็นสมบัติที่มีค่าที่สุดของผม"¹

และอีกตอนหนึ่งของเรื่องนี้ "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่าข้าราชการที่ดีเมื่อเกษียณอายุราชการไปแล้ว ผู้ร่วมงานที่ยังอยู่ยังชื่นชมและจดจำท่านไปเป็นแบบอย่างตลอดไป ดังตัวอย่าง

ท่านจากฉันไปแล้ว-ท่านอยู่กับหัวใจฉันรัก
ฉันจะไม่บอกว่า ท่านเป็นใคร

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "อธิบดี," การประศาสน์การ. 1(6) : 25 - 26 ;

ชื่ออะไร-เป็นอธิบดีกรมไหน

เพราะว่า-ต่อไปนี้-

ในยุคที่ข้าราชการกำลังปฏิรูปชีวิตจิตใจให้เป็นข้าราชการที่ดีได้สำเร็จตามเจตน
งานของพระราชาธิไทย ที่กำลังห้ำหั่นใหม่

ข้าราชการแบบใหม่คงจะไม่ใช้สิ่งประหลาดที่เราจะต้องรู้จักไว้เพื่อจดจำ
ใคร ๆ ก็เป็นไปได้-

และควรจะเป็น-เป็นให้ได้¹

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "อธิบดี," การประศาสน์บริหาร. 1(6) : 25 - 26 ;
พฤษภาคม - กุมภาพันธ์ 2520.

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร" จากผลงานที่รวมเป็นเล่มแล้วและที่รวบรวมเพิ่มเติมจากแหล่งตีพิมพ์ต่าง ๆ คือ รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร" จำนวน 10 เรื่อง รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร" จำนวน 18 เรื่อง รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร" จำนวน 19 เรื่อง และเรื่องสั้นที่ค้นคว้ารวบรวมเพิ่มเติมจากแหล่งตีพิมพ์ต่าง ๆ จำนวน 33 เรื่อง รวมเรื่องสั้นที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้อย่างรวมทั้งหมดจำนวน 80 เรื่อง

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ในด้านกลวิธีการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษา และแนวคิด
2. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "อิงอร" ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. สืบค้น รวบรวม และศึกษาชีวประวัติและผลงานการประพันธ์ของ "อิงอร" จากหนังสือ วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ
2. สัมภาษณ์บุคคลที่รู้จักใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับ "อิงอร"
3. ศึกษาเกณฑ์การวิเคราะห์เรื่องสั้นจากเอกสารต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. กลวิธีการแต่ง
 - 1.1 โครงเรื่อง
 - 1.2 ตัวละคร
 - 1.3 ฉาก
 - 1.4 บทสนทนา
2. ศิลปะการใช้ภาษา
 - 2.1 การใช้คำ
 - 2.2 การสร้างประโยค
 - 2.3 การใช้สำนวนโวหาร
 - 2.4 การสร้างภาพพจน์
3. แนวคิด
 - 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ชาย
 - 3.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรัก
 - 3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงาน
 - 3.5 แนวคิดเกี่ยวกับสังคม
 - 3.6 แนวคิดเกี่ยวกับศาสนา
 - 3.7 แนวคิดเกี่ยวกับข้าราชการ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า ผลการศึกษาวิเคราะห์ตามจุดมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการ
ศึกษาค้นคว้าดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

1. กลวิธีการแต่ง
 - 1.1 โครงเรื่อง "อิงอร" ใช้กลวิธีในการวางโครงเรื่องดังนี้ คือ การ
เปิดเรื่อง นิยมเปิดเรื่องโดยการบรรยายมากที่สุด ถัดมาเป็นการเปิดเรื่องโดยใช้
บทสนทนาและจดหมาย เปิดเรื่องด้วยข้อความที่เป็นสุภาษิต บทกวีและข้อความที่คมคายชวนคิด
ชวนให้ถกเถียงสนทนา นำติดตาม และเปิดเรื่องโดยการพรรณนาตามลำดับ การขัดแย้งนิยมสร้าง

การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับชะตากรรมมากที่สุด ถัดมาเป็นการสร้างการขัดแย้งภายในใจของตัวละครเอง การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ การขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม และการขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับภัยธรรมชาติตามลำดับ การดำเนินเรื่องนิยมใช้การดำเนินเรื่องในลักษณะย้อนกลับมากที่สุด ถัดมาเป็นการดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทิน การเล่าเรื่องนิยมให้ตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่ามากที่สุด ถัดมาให้ผู้ประพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงเป็นผู้เล่าให้ตัวละครสำคัญรองลงมาเป็นผู้เล่าและเล่าเรื่องหลายลักษณะประสมกันตามลำดับ ส่วนการปิดเรื่องนิยมปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรมมากที่สุด ถัดมาเป็นการปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรม ปิดเรื่องแบบให้แนวคิด ปิดเรื่องให้เป็นไปตามสภาพที่เป็นจริงในชีวิต และปิดเรื่องแบบหักมุมหรือพลิกความคาดหมายตามลำดับ

1.2 ตัวละคร "อิงอร" นิยมสร้างตัวละครประเภทน้อยลักษณะมากกว่าประเภทหลายลักษณะ ส่วนการแนะนำตัวละคร นิยมแนะนำตัวละครโดยการให้ตัวละครตัวหนึ่ง พูด คิด หรือแสดงปฏิกิริยาต่าง ๆ ที่มีต่อตัวละครอีกตัวหนึ่งมากที่สุด ถัดมานิยมแนะนำตัวละครโดยผู้เขียนบอกเล่าโดยตรงแก่ผู้อ่าน และแนะนำตัวละครโดยการปล่อยให้ตัวละครนั้นได้พูด คิด หรือแสดงการกระทำด้วยตัวเองตามลำดับ

1.3 บทสนทนา "อิงอร" นิยมใช้บทสนทนาเพื่อช่วยในการดำเนินเรื่องมากที่สุด ถัดมาเป็นบทสนทนาที่ช่วยให้รู้จักลักษณะนิสัยของตัวละคร บทสนทนาที่ช่วยสร้างความสมจริง บทสนทนาที่ทำให้บทประพันธ์น่าอ่าน น่าสนใจและมีชีวิตชีวา และบทสนทนาที่ช่วยให้อิทธิพลไม่ซ้ำซากคือเปลี่ยนเป็นบทสนทนาบ้างเป็นการบรรยายบ้างตามลำดับ บทสนทนาดังกล่าวผู้ประพันธ์ฟังได้สมจริง เข้าใจง่าย น่าอ่าน และเหมาะสมกับฐานะของตัวละคร

1.4 ฉาก "อิงอร" นิยมสร้างฉากจากสถานที่ที่มีอยู่จริงมากกว่าฉากในจินตนาการ ในการเสนอฉาก นิยมบรรยายหรือพรรณนาโดยผ่านสายตาหรือทัศนะของตัวละครมากกว่าการบรรยายหรือพรรณนาด้วยทัศนะของผู้ประพันธ์เอง

2. ศิลปะการใช้ภาษา

2.1 การใช้คำ "อิงอร" มีความสามารถและพิถีพิถันในการเลือกสรรมาใช้ได้ ประณีตเหมาะสมและสื่อความหมายได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน ซึ่งประกอบด้วย คำแสดงภาพ

คำแสดงอาการ คำภาษาต่างประเทศ คำซ้ำ คำซ้อน คำสลับ คำที่สร้างขึ้นใหม่ คำผิดหน้าที่
คำสะแลง คำภาษาถิ่น คำมีศักดิ์ คำโบราณ และการเล่นคำและจังหวะ

2.2 การสร้างประโยค "อิงอร" นิยมสร้างประโยคไว้หลายลักษณะ มีทั้ง
ประโยคสั้น ประโยคยาว ประโยคยาวและโวหารแบบประโยคยาว โดยเฉพาะประโยค
ยาวและประโยคยาวแบบโวหาร "อิงอร" ใช้มากที่สุด

2.3 การใช้สำนวนโวหาร "อิงอร" มีความสามารถในการใช้สำนวนโวหาร
ได้หลายลักษณะ และเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการจะสื่อให้ผู้อ่านรับรู้เป็นอย่างดี ซึ่งประกอบด้วย
สำนวนโวหารสั้น ๆ กระชับ สำนวนโวหารยาว สำนวนโวหารกำกวมเป็นสัญลักษณ์ สำนวน
โวหารที่สื่อภาพมีชีวิต สีสัน และแสง สำนวนโวหารที่สื่อให้ได้ยินเสียงทางโสทรประสาทและ
รสทางสัมผัส สำนวนโวหารเชิงกร้าว กุศัมภ์ สำนวนโวหารอ่อนหวานละมุนละไม สำนวน
โวหารสมัยใหม่ และสำนวนโวหารที่มีลักษณะโครงสร้างภาษาตะวันตก โดยเฉพาะสำนวนโวหาร
อ่อนหวานละมุนละไม และสำนวนโวหารที่สื่อภาพมีชีวิต สีสัน และแสง "อิงอร" นิยมใช้มาก
ที่สุด

2.4 การสร้างภาพพจน์ "อิงอร" นิยมสร้างภาพพจน์ด้วยโวหารอุปมามากกว่า
โวหารอุปลักษณ์ ซึ่งแต่ละโวหาร "อิงอร" สามารถเลือกมาใช้ได้เหมาะสม ทำให้มองเห็นภาพ
ได้อย่างแจ่มชัด

3. แนวคิด

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง "อิงอร" ได้เสนอไว้ห้าลักษณะดังนี้คือ ผู้หญิงต้อง
รัก รักนวลสงวนตัว ผู้หญิงต้องมีฝีมือในเรื่องงานบ้านงานเรือน ผู้หญิงต้องมีความซื่อสัตย์ต่อสามี
ผู้หญิงกับจุดมุ่งหมายทางความรักและการแต่งงาน กล่าวคือผู้หญิงต้องการความรักแท้และมุ่งหวัง
ที่จะแต่งงานกับชายที่มีคุณสมบัติดีเยี่ยมกับเธอหรือสูงกว่า และผู้หญิงกับธรรมชาติของเธอในลักษณะ
ต่าง ๆ เช่น มีการหึงหวง มีเสน่ห์ มีจริยวัตร มีการหลอหลวง มีการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่
ปากและจำใจ และการมีนิสัยช่างอ้อน ช่างประจบ เป็นต้น

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ชาย "อิงอร" ได้เสนอไว้สองลักษณะดังนี้ คือ คุณสมบัติ
ของผู้ชายที่พ่อแม่ทางฝ่ายหญิงต้องการ เช่น ความเป็นลูกผู้ชาย เป็นคนเสียสละชีวิตของตัวเอง

ให้กับผู้อื่นได้ในเวลาที่เป็น มีความกตัญญู เป็นคนสงบเสงี่ยมเจียมตัว มีความรู้หัวตัว ฯลฯ และผู้ชายจะต้องไม่มั่งง่ายต่อความรัก

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรัก เป็นแนวคิดที่โดดเด่นที่สุดในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ซึ่งท่านได้เสนอไว้สองลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้คือ แนวคิดเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว และแนวคิดเกี่ยวกับความรักของผู้มีพระคุณ ในด้านความรักของหนุ่มสาว "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดไว้อย่างหลากหลาย คือ ความรักคือความสุข ความรักคือความทุกข์ ความรักไม่แบ่งแยกชนชั้นวรรณะ ความรักมีการวิวัฒนาการ ความรักเกิดจากใจใครมาบังคับไม่ได้ ความรักเป็นสิ่งที่ไม่ตาย ความรักเกิดขึ้นได้เสมอไม่เลือกสถานที่ เวลา และบุคคล และความรักของหนุ่มสาวในแง่มุมอื่น ๆ อีกมากมาย ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับความรักของผู้มีพระคุณ "อิงอร" ได้เสนอแนวคิดให้เห็นว่า ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกเป็นความรักที่บริสุทธิ์ใจโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ส่วนความรักของศิษย์ที่มีต่อครู อาจารย์ นั้นเป็นความรักที่เสนอให้เห็นว่าการเสียสละของรักให้กับบุคคลอื่นได้ถือการเกิดความรักอย่างแท้จริง

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงาน "อิงอร" ได้เสนอให้เห็นว่าชีวิตการแต่งงานของหนุ่มสาวมีหลายลักษณะคือ มีสุขกับทุกข์พอ ๆ กัน ก่อนแต่งผู้ชายเป็นฝ่ายเอาใจผู้หญิง หลังแต่งผู้หญิงกลับเป็นฝ่ายเอาใจผู้ชาย ผู้ชายที่มีคุณสมบัติสูงกว่าหรือเท่าเทียมกับผู้หญิง ผู้หญิงจะเลือกแต่งงานด้วย การแต่งงานไม่ได้ตัดสินกันด้วยการรสน้ำสังข์ แต่ตัดสินกันด้วยพฤติกรรมทางเพศ และก่อนการแต่งงานหนุ่มสาวจะต้องเกิดความรักกันมาก่อน

3.5 แนวคิดเกี่ยวกับสังคม "อิงอร" ได้เสนอไว้ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

3.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมไทยในปัจจุบัน "อิงอร" ได้เสนอให้เห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบันผู้คนจะมีลักษณะเป็นดังนี้คือ กำลังถูกอิทธิพลของชาติตะวันตกเข้าครอบงำขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง มักจะไม่รักษาสัญญา บูดาเงิน ยกย่องคนร่ำรวยและผู้คนในสังคมเมืองมักจะมีแต่ความวุ่นวายและแก่งแย่งชิงดีซึ่งเด่นต่อกันซึ่งผิดกับผู้คนในสังคมชนบท

3.5.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง "อิงอร" ได้เสนอให้เห็นว่าการเมืองการปกครองของไทย มีลักษณะเป็นดังนี้คือ รัฐบาลไม่ได้แก้ไขปัญหาของชาติอย่างจริงจัง เมื่อเจอปัญหา ก็จะหลีกเลี่ยงด้วยการลาออก นักการเมืองก็คอยแต่ทะเลาะกัน และรัฐบาลไม่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนเท่าที่ควรเพราะกลัวจะเสียผลประโยชน์

3.5.3 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา "อิงอร" ได้เสนอให้เห็นว่าสถานที่ศึกษาเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ บริสุทธิ์ ผู้คนที่เข้ามาใช้ชีวิตในสถานศึกษามีหลายจำพวก คนที่มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาเท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ

3.5.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม "อิงอร" ได้เสนอให้เห็นว่าวัฒนธรรมอันดีงามของไทยหลายอย่างกำลังถูกวัฒนธรรมของชาวตะวันตกเข้าครอบงำและวัฒนธรรมอันแสดงออกซึ่งความเป็นไทยเป็นที่ชื่นชอบของชาวต่างประเทศ สามารถนำไปเผยแพร่ นำชื่อเสียงมาสู่ประเทศได้

3.6 แนวคิดเกี่ยวกับศาสนา "อิงอร" ได้เสนอหลักธรรมคำสอนในทางพุทธศาสนาไว้สองข้อคือ กรรมใดใครก่อ ผู้นั้นจะเป็นกรรมรับและความทุกข์เกิดจากกิเลสและตัณหา หนทางที่จะนำไปสู่การดับทุกข์คือการชนะใจตัวเอง

3.7 แนวคิดเกี่ยวกับข้าราชการ "อิงอร" ได้เสนอไว้สองลักษณะคือ ข้าราชการหวังจะหึงเงินเดือนเลี้ยงชีวิตและครอบครัวเพียงอย่างเดียวมันไม่ได้ จึงจำเป็นที่จะต้องหารายได้ในทางอื่นมาเสริมบ้าง และข้าราชการที่คิดจะโกงไม่ทุจริตต่อหน้าที่โดยการให้อำนาจในทางที่ไม่ชอบมาหาประโยชน์ใส่ตัว เมื่อเกษียณอายุราชการไปแล้วก็ยังเป็นที่ชื่นชมและเป็นแบบอย่างแก่ผู้ที่ยังรับราชการอยู่ได้

อภิปรายผล

การศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ในด้านกลวิธีการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษาและแนวคิด ทั้ง 80 เรื่อง ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมาแล้วนั้นทำให้เราทราบถึงแนวการประพันธ์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ได้เป็นอย่างดี ผลของการศึกษาค้นคว้าที่ออกมาั้นในหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา การใช้คำ การสร้างประโยค การใช้สำนวนโวหาร การสร้างภาพพจน์ และการเสนอแนวคิด ไม่แตกต่างไปจากนักประพันธ์ท่านอื่น ๆ มากนัก ทั้งนี้ผู้วิจัยจะไม่ขอแสดงความคิดเห็นอะไรเพิ่มเติมในส่วนนี้ให้มากกว่านี้ แต่มีอีกสิ่งหนึ่งที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องสั้นของ "อิงอร" ในครั้งนี้ก็คือทำให้เราทราบถึงลักษณะเฉพาะตัวอันแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ในการประพันธ์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ซึ่งแตกต่างกันไปกับนักประพันธ์ท่านอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ลักษณะเฉพาะตัวอันเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของ "อิงอร" มีดังนี้

1. เนื้อหาสาระในเรื่องสั้นของ "อิงอร" ส่วนใหญ่เป็นเรื่องรัก โดยเฉพาะความรักของหนุ่มสาว และเป็นเรื่องรักเศร้ามากกว่ารักสุข
2. ตัวละครในเรื่องสั้นของ "อิงอร" คือตัวละครเอกฝ่ายหญิงส่วนใหญ่ต้องมีความยาวไว้มวย และใช้น้ำหอม ส่วนตัวละครเอกฝ่ายชายส่วนใหญ่จะจบรัฐศาสตร์ มีอาชีพเป็นนายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นอาชีพที่ "อิงอร" ใฝ่ฝันอยากจะเป็นตอนเด็ก ๆ
3. ฉาก ส่วนใหญ่จะใช้ฉากจริงในจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของ "อิงอร"
4. ส่วนนวนิยาย จะเป็นส่วนนวนิยายที่อ่อนหวาน ละมุนละไมเป็นอย่างยิ่ง
5. แนวคิด จะเสนอแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงและความรักโดยส่วนใหญ่
6. มีการกล่าวถึงสิ่งต่อไปนี้ อันแสดงให้เห็นถึงความสนิทสนม ความสนใจ และความถนัดของท่าน คือ
 - 6.1 ชื่อบุคคลจริง ๆ ในสังคม เช่น พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายแพทย์ประสพ รัตนากร ศาสตราจารย์ระพี สาคริก รวงทอง ทองถิ่นถม ยาชอบ และศรีบูรพา เป็นต้น
 - 6.2 หนังสือวรรณคดีไทยและนวนิยาย เช่น มัทนะพาธา กามภิต วาสิฏฐี ชุนช้างขุนแผน โรเมโอจูเลียต ศกุนทลา สาวเครือฟ้า ช้างหลังภาพ และเตี๋ยมา เป็นต้น
 - 6.3 เพลงทั้งเพลงไทยเดิม ไทยสากล และสากล เช่น เขมรไทรโยค ลาวชมดง ลาวสมเด็จ ลาวแพน ทับพระลอ ลาวดวงเดือน ราตรีสราญ สุขสายใจ รักเธอเสมอ แหวนรัก กิดถึง เตือนคำดาวตก ความฝันอันสูงสุด สลับปลากุน โสมสวาทโชม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ในครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาเพื่อให้ทราบถึงกลวิธีการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษาและแนวคิดของผู้หญิง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์จากผลของการวิจัยนี้จึงใคร่ขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรนำไปศึกษาและเผยแพร่แก่ผู้สนใจในด้านวรรณกรรมปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการหาแง่มุม เพื่อการศึกษาวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นและประเภทอื่น ๆ ต่อไป
2. ควรนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับงานประพันธ์ประเภทบันเทิงคดี ในด้านกลวิธีการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษาและแนวคิดของผู้แต่งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลงานวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ ของ "อิงอร" เช่น นวนิยาย สารคดี บทเพลง บทละคร บทภาพยนตร์ และกวีนิพนธ์
2. ควรมีการศึกษาชีวิตและผลงานวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ ของ "อิงอร" ทั้งหมด
3. เนื่องจาก "อิงอร" เป็นนักประพันธ์รุ่นเก่าคือในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง จึงควรที่จะมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดในด้านต่าง ๆ ในวรรณกรรมของ "อิงอร" กับนักเขียนอื่น ๆ ในยุคปัจจุบัน

ဝဏ္ဏကုဏ္ဍဝရ

บรรณานุกรม

- กรรมการ์ ฤทธิเดช. วิเคราะห์เรื่องสั้นของยาขอบ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อักษรานา.
- กฤษดา มลิกะมาส. ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531.
- _____. วรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517.
- _____. วรรณคดีวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- กฤษดา สายประสิทธิ์. "บรรณพิภพของเรา," โทยศรีบุรพา(นามแฝง). ใน รวมนิยายรัก
(ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". หน้า ก - ญ. กรุงเทพฯ : แพรพิทยา, 2513.
- เกษวี (นามแฝง). "นักเขียนเจ้าของฉายา...ปากกาจุ่มน้ำผึ้งและเกษรดอกไม้ อิงอร
กับคู่ชีวิตและลูก ๆ," คู่ชีวิต. 1(16) : 22 - 25 ; ธันวาคม 2523.
- จำรัส ดวงธิดาร. "ช้างวัด : มรณสสติกุณห์อิงอร," โดยประสก(นามแฝง). สยามรัฐ.
25 ธันวาคม 2529.
- จิตต์ ไตรปิ่น. "นักเขียนร่วมสมัย," โดย จ.ไตรปิ่น(นามแฝง). วิทยาสาร. 24(15) :
53 - 54 ; เมษายน 2516.
- เจตนา นาควัชร. "วรรณคดีวิจารณ์และการศึกษาวรรณคดี," ใน วรรณวิทยากร : ชุมชม
บทความทางวิชาการ. หน้า 1 - 53. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- เจือ สตะเวทิน. การใช้ภาษาระดับปริญญา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุทธิดสารการพิมพ์, 2518.
- _____. ประวัติดนิยายไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุทธิดสารการพิมพ์, 2517.
- _____. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุทธิดสารการพิมพ์, 2518.
- _____. ศิลปะการประพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2510.
- ชลธิดา กลัคอยู่ และคนอื่น ๆ. การใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เทสไทย,
2517.
- ชลธิดา สัตยาวัฒนา. ผจญภัยร้อยเรียง. กรุงเทพฯ : ปลาตะเพียน, 2530.

- ชวน เพชรแก้ว. การศึกษาวรรณคดีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2524.
- ช่อม ปัญจพรรค. "จากช่อม ปัญจพรรค ถึง 'อิงอร'," ฟ้าเมืองไทย. 18(931) : 4, 50 - 51 ; มกราคม 2530.
- ชูทิพย์ นาฏ. เรื่องสั้นภาษาอังกฤษและเรื่องสั้นอเมริกัน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.
- โชติ แพร่พันธ์. "จาก'ยาขอบ' ไปถึง'อิงอร'," โดยยาขอบ(นามแฝง). ใน รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". หน้า ๗ - ๙. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2513.
- ทองสุก เกตุโรจน์. การเขียนแบบสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519.
- ธรรมเกียรติ กันธวิ. "อิงอรเจ้าของปลายปากกาอานน้ำผึ้ง," ศิลปวัฒนธรรม. 8(4) : 30 - 32 ; กุมภาพันธ์ 2530.
- นพ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. ปรากฏการณ์เรื่องนวนิยาย. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยาอินเตอร์เนชั่นแนล, 2519.
- "นักประพันธ์สำนวนอานน้ำผึ้ง," อนันต์กวีนิพนธ์ - นักร้อง. 1(10) : 48 - 53 ; กันยายน 2515.
- นงิภา มงคลคำวนเขตต์. เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ. 2475 - 2484. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อักษรสำเนา.
- บัวแพน นันทพิสัย(นามแฝง). "การระ-อาลัยอิงอร ปากกาจุ่มน้ำผึ้งในเมืองของ ศักดิ์เกษม หุตาคม," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 33(30) : 37 - 38 ; มกราคม 2530.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. วิเคราะห์วรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
- บุญมาศ พลอินทร์. พื้นฐานวรรณคดีและวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2526.
- ประกาศ วัชรภรณ์. ประวัตินักประพันธ์. โดย ป.วัชรภรณ์(นามแฝง). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2526.

ประสิทธิ์ ภาพยนตร์กลอน. ภาษาทวี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

พรสุข บุญสุภา และรณนิ เพชรคุปต์. นวนิยายอังกฤษและนวนิยายอเมริกัน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.

ปัญญา กองทอง. "ทางเดินของเรื่องสั้นไทย 2428 - 2528," ปากไก่ ฉบับ 100 ปี เรื่องสั้นไทย. 12 - 39 ; 5 พฤษภาคม 2528.

รัฐจวน อินทรกำแหง, สมพันธ์ เลทะพันธ์ และประทีป วาทิกทินกร. การอ่านและการพิจารณาหนังสือ. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2519.

รณฤทัย สัจจพันธ์. ความรู้ทั่วไปทางภาษาและวรรณกรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2526.

_____. วรรณกรรมปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2526.

_____. อิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศในวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2511.

รุ่งไชย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำผึ้งบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) : 22 - 36 ; มกราคม 2530.

ชัย หิวงษ์ยานนท์. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2504.

ท. กงกะนันทน์. วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2521.

เกษม หุตาคม. "ซองขวัญ," โดยอิงอร(นามแฝง). หวนตะวัน. 4(181) : 30 - 31, 59 - 60 ; ตุลาคม 2519.

_____. "ขอบคุน," โดยอิงอร(นามแฝง). เมืองไทยวันนี้. 2(52) : 42 ; กรกฎาคม 2527.

_____. "ข้าวเหนียวนึ่ง-ใบทองทึง," โดยอิงอร(นามแฝง). หวนตะวัน. 4(193) : 8 - 9, 64 - 66 ; มกราคม 2520.

_____. "ความหลังฝังใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). เสริมสวยสังสรรค์. 3(34) : 78 - 83 ; พฤศจิกายน 2519.

- ศักดิ์เกษม หุตาคม. "คำตอบของอัฐลี," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(179) : 14 - 16 ; ตุลาคม 2519.
- _____. "คืนสุดท้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). หญิง. 2(19) : 24 - 28 ; กรกฎาคม 2519.
- _____. "คืนแรก," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(188) : 32 - 34 ; ธันวาคม 2519.
- _____. "จาก...เจดีย์ชะเวตากอง ถึง...สะพานวอเตอร์ลู," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(182) : 21 - 23, 64 - 65 ; ตุลาคม 2519.
- _____. "จาก...เจดีย์ชะเวตากอง ถึง...สะพานวอเตอร์ลู," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(183) : 14 - 16 ; ตุลาคม 2519.
- _____. "เขื่อนน้ำตาให้ดอกไม้," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(192) : 8 - 9, 64 - 66 ; ธันวาคม 2519.
- _____. "ตุ๊กตุไม่ร้องไห้," เมืองไทย. 1(1) : 15, 46 ; สิงหาคม 2504.
- _____. "ให้ร่มไม้," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(190) : 40 - 41, 54 - 57 ; ธันวาคม 2519.
- _____. "น้ำตาพระจันทร์," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(186) : 22 - 23, 63 ; พฤศจิกายน 2519.
- _____. "น้ำป่า," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(189) : 8 - 9, 64 - 66 ; ธันวาคม 2519.
- _____. "น้ำผึ้งในหุบเขา," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(177) : 39 - 41, 54 - 55 ; กันยายน 2519.
- _____. "นี้หรือความรัก ? นี่แหละความรัก !," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าบางกอก. 1(11) : 8 - 10 ; สิงหาคม 2519.
- _____. "ในแค้น...ไกลแสนไกล," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองทอง. 1(5) : 36 - 40 ; สิงหาคม 2519.

- ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ผู้ชนะ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(185) : 4 - 5, 75 - 77 ; พฤศจิกายน 2519.
- . "ไม่ถึงพระจันทร์," โดยอิงอร(นามแฝง). สยามรัฐ. 24 พฤษภาคม 2530. หน้า 8.
- . "ไม่น่าลืม," ฟ้าเมืองทอง. 1(4) : 113 - 115 ; กรกฎาคม 2519.
- . "รถทัวร์เที่ยวสุดท้าย," โดยอิงอร(นามแฝง). สทนา. 7(12) : 7 - 12 ; สิงหาคม 2519.
- . รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". โดยอิงอร(นามแฝง). กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2513.
- . รวมนิยายรัก (ชุดที่ 2) ของ "อิงอร". โดยอิงอร(นามแฝง). กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2513.
- . รวมนิยายรัก (ชุดที่ 3) ของ "อิงอร". โดยอิงอร(นามแฝง). กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2513.
- . "รักเธอเสมอ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(176) : 6 - 7, 69 - 71 ; กันยายน 2519.
- . "เล็ดไป-ลมมา," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย. 8(390) : 30 - 31, 36 - 46 ; กันยายน 2519.
- . "วันทองกับพ่อพระ," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(178) : 30 - 32, 57 - 59 ; กันยายน 2519.
- . "วันฝนตก," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย. 8(380) : 30 - 31, 48 - 49 ; กรกฎาคม 2519.
- . "สยามลัดดลใจ," โดยอิงอร(นามแฝง). คู่รักตรา. 1(1) : 54 - 57 ; พฤศจิกายน 2523.
- . "สาย," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(187) : 12 - 13, 65 - 67 ; พฤศจิกายน 2519.

ศักดิ์เกษม หุตาคม. "หยดน้ำค้างบนสายฝน," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(191) : 22 - 23, 64 - 65 ; ธันวาคม 2519.

_____. "หอมคาวน้ำเค็ม," โดยอิงอร(นามแฝง). ฟ้าสยาม. 1(3) : 78 - 82 ; 87 ; กันยายน 2519.

_____. "หอมดอกพลับพลึง," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(180) : 22 - 23, 63 - 65 ; ตุลาคม 2519.

_____. "อณิ-ที," การประสาธน์. 1(6) : 21 - 26 ; มกราคม - กุมภาพันธ์ 2520.

_____. "อา," โดยอิงอร(นามแฝง). ทานตะวัน. 4(184) : 28 - 30 ; พฤศจิกายน 2519.

_____. "แฮร์-แฮร์-แנג," บางกอกปริศนา. 2(24) : 70 - 74 ; ตุลาคม 2519.

สถาพร ศรีสังข์. "ศักดิ์เกษม หุตาคม," ใน สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 8. หน้า 3401 - 3402. สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529.

สวัสดิ์ อรุณรัตน์. "'อิงอร' เจ้าของ 'อนุทอง' ที่ข้าพเจ้ารู้จัก," ภาพยนตร์. 1(2) : 5 ; กรกฎาคม 2490.

สายทิพย์ บุญลือกิจ. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2523.

การัทพ์ เสรีวัฒน์. วิวัฒนาการเรื่องสั้นในภาษาไทยตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ. 2475. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อักษรวิวัฒนา.

ถวิลศักดิ์ พงศ์ไพฑูริย์. การอ่านและการพิจารณาหนังสือ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

_____. วรรณคดีและวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : อักษรวิวัฒนา, 2507.

ภาพ คลังฉาย. "คำนำรวมเรื่องสั้น 'อิงอร'," ใน รวมเรื่องสั้น "อิงอร". หน้า 1 - 5. ม.ป.ท., ม.ป.ป.

- สุคนธ์ จงตระกูล. "ลักษณะขัดแย้งในสื่อโศกานันท์," มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. (1) : 43 ; มกราคม 2522.
- สุวรรณ เกรียงไกรเพชร. พระอภัยมณี : การศึกษาในเชิงวิจารณ์. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- สุวัฒน์ วรดิลก. "ระหว่างเรา'อิงอร'กับผู้เขียน," มติชนสุดสัปดาห์. 7(331) : 35 - 36 ; มกราคม 2530.
- เสถียร จันทิมาธร. "เป็นสุขเด็ก'อิงอร'ผู้อาวุโส," โดยสาทร่าย(นามแฝง). มติชน. 27 ธันวาคม 2529. หน้า 9.
- อนุমানราชธน, พระยา. การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์, โดยเสถียรโกเศศ(นามแฝง). กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2514.
- "อิงอร" พิมพ์ไทยวันอาทิตย์. 20 มีนาคม 2509. หน้า 4 - 8.
- อิงอร สุพันธุ์วนิช. "เรื่องสั้นของไทย," อักษรศาสตร์. 12(2) : 107 - 122 ; กรกฎาคม 2523.
- อุคม รุ่งเรืองศรี. นักเขียนและวรรณกรรมปัจจุบัน. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- Arams, M.H. A Glossary of Literary Terms. 3rd ed. New York : Kenchartand Winston, 1961.
- Brooks, Cleanth and Warren, Robert Penn. Understanding Fiction. 2nd ed. New York : Appleton Century Crof's Inc., 1959.
- Encyclopaedia Britannica. V.14. Chicago : Encyclopaedia Britannica Inc., 1972.
- Encyclopaedia Britannica. V.21. Chicago : Encyclopaedia Britannica Inc., 1972.
- Forster, E.M. Aspects of the Novel. London : A Penguin International Edition, 1970.

Hamalian, Leo and R. Karl, Ferderick. The Shape of Fiction. New York : McGraw - Hill, 1969.

Harry, Show. Dictionary of Literature Terms. New York : McGraw - Hill, 1972.

การสัมภาษณ์

สันติธร หุตาคม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมภาพ นาคพันธ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้าน "กระท่อม
อิงอร" ซอยสุขุมวิท 101/1 (เพลินวิถิ์) แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2532.

ကမ္ဘာတစ်ခု

ประวัติและงานประพันธ์ของ "อิงอร"

ประวัติผู้แต่งมีความสำคัญต่อการศึกษาวรรณกรรมเป็นอย่างยิ่ง ถ้าจะศึกษาวิเคราะห์ให้ได้อย่างลึกซึ้งกว้างขวาง ตลอดจนมองเห็นแนวความคิดได้อย่างแจ่มชัดแล้ว จำเป็นจะต้องศึกษาชีวิตของผู้แต่งประกอบไปด้วย เพราะการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ประพันธ์จะช่วยให้ได้คำตอบที่เป็นพื้นฐานมั่นคงแก่การเข้าใจวรรณกรรม นอกเหนือจากการใช้เหตุผลทางตรรกวิสัยหรือเชิงทฤษฎี

Lucien Goldmann นักวิจารณ์ชาวรูเมเนียที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศฝรั่งเศส และเขียนงานวิจารณ์ของเขาเป็นภาษาฝรั่งเศสจนได้รับความสนใจในระดับนานาชาติ ได้สนับสนุนการนำเอาประวัติผู้แต่งไปเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาวรรณกรรม โดยชี้ให้เห็นว่า "นักประพันธ์ที่บังใหญ่ได้สร้างงานที่เพียงแต่แสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของบุคคล หากแต่เป็นการแสดงออกซึ่งความสำนึกร่วมของส่วนรวม"¹

จากข้อความข้างต้นอาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ชีวิต ความคิด ตลอดจนความใฝ่ฝันของนักเขียน ซึ่งเปรียบเสมือนรูปแบบของมวลชน ได้ซึมซาบแทรกซ้อนอยู่ในงานประพันธ์ประจักษ์ทั้งภาพสะท้อนของกระแสสังคม โดยสอดคล้องกับคำกล่าวของกระแสร่วม มัลยากรณ ว่า "นักเขียนบางคนแผ่ชีวิตของตนไว้ในงาน"² ดังนั้นวรรณกรรมจึงเป็นแหล่งความเจนจัดในการสะท้อนแนวความคิด ตลอดจนสะท้อนชีวิตของผู้ประพันธ์ แต่ในขณะที่ศึกษานักเขียนได้สร้างวรรณกรรมเพื่อตอบสนองอุดมการณ์ของตน และใช้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือในการนำความคาดหวังนั้นไปสู่จุดหมายปลายทาง วรรณกรรมกับชีวิตจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง ด้วยเหตุนี้การวิเคราะห์วรรณกรรมจึงไม่อาจละเว้นการศึกษาประวัติชีวิตของนักเขียนได้

¹เจตนา นาควัชระ. แนวทางการประเมินคุณค่าวรรณคดีในวรรณคดีวิจารณ์ เยอรมัน
ฝรั่งเศส และอังกฤษ - อเมริกัน ในศตวรรษที่ 20. 2527. หน้า 131.

²กระแสร่วม มัลยากรณ. วรรณคดีวิเคราะห์ : หลักบางประการ. 2522. หน้า 97.

กำเนิ

"ดอกอ้อ... ดอกไม้ชายน้จากหนองน้ำเล็ก ๆ ที่ไม่มีสกุลรุนชาติอะไร มันเป็นรุกขชาติ
ติดแผ่นดิน เหมือนดอกไม้ใบหญ้าธรรมดาที่รกแผ่นดิน จะคิดว่าสัณนิทตรงที่ลื้อไม้ให้
ผักตบชวาหรือหญ้าคาที่รกรากกิน มันเป็นคนไม้ประดับหนองน้ำให้รูกอย่างธรรมชาติ
แม้ดอกไม้จะใช้ประดับบ้านไม้ได้ ปล้องของมันยามชัศสนอาจจะทำให้หาลือเป่าผิวหัง
เล่นพองหังเย็นหู"¹

ข้อความที่ยกมานี้เป็นประวัติชีวิตในวัยเยาว์ของนักประพันธ์ชายที่ใช้นามปากกาว่า "อิงอร"
ซึ่งมีนามจริงว่า ศักดิ์เกษม หุตาคม เกิดเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2461 ที่ตำบลบ่อทราย
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นบุตรคนโตของนายแช และนางเปี้ยว หุตาคม บิดามารดา
มีอาชีพค้าขาย "อิงอร" มีชื่อเล่นที่เรียกกันตามบ้าน ๆ ว่า "ไอ้ไข่" เขาเป็นเด็กกำพร้าพ่อแม่
ตั้งแต่เล็ก ๆ มีแม่และยายที่อนาถเป็นผู้เลี้ยงดู ฉะนั้นแม่และยายจึงมีพระคุณต่อชีวิตของเขา
เขาถึงกับกล่าวว่า "พระคุณอันยิ่งใหญ่ของชีวิตที่ไม้อาจลืมได้เลยคือแม่และยาย เพราะเป็นบุคคล
ที่กรุณาเห็นให้ผม... ถ้าผมปราศจากเสียซึ่งท่านทั้งสองจะเป็นอย่างไรยังไม่อาจทราบได้"²

การศึกษา

"อิงอร" ใ้รับการศึกษาครั้งแรกกับหลวงปู่ชื้อคง ซึ่งเป็นพระภิกษุในวัดชัยนิมิตวาสน
หรือวิหาร (วัดกลาง) ในตัวเมืองจังหวัดสงขลา ประวัติการศึกษาในช่วงแรก ๆ ของเขา "อิงอร"
ได้บอกไว้ว่า

ผมติดตามยายมาหาหลวงปู่จนพบกับหลวงปู่มาตั้งแต่เห็นเตาและตะไต้ พออายุได้
ประมาณสี่ขวบขนาดพอเข้าโรงเรียนอนุบาลในขณะนี้ได้ ยายกับแม่พาตัวมาถวาย

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. ดอกอ้อจากสงขลา. 2503. หน้า 1.

² "อิงอร," พิมพ์ไทยวันอาทิตย์. 20 มีนาคม 2509. หน้า 4.

หลวงปู่ให้เป็นลูกศิษย์ประเภทเข้าไปเฝ้ากลับ ไม่ให้อยู่กินนอนประจำตามที่หลวงปู่
ออกปากบอกขอตัว ท่านเป็นคนแก่แล้วคงอยากเลี้ยงเด็กไว้ให้เหงา ตัวผมเอง
ก็เต็มใจจะมาอยู่กับหลวงปู่เพราะรู้สึกถูกชะตอยากเปลี่ยนที่อยู่มาก่อนแล้วอยู่บ้าน
ไม่มีเพื่อนเล่น วัดและญาติหลวงปู่มีเพื่อนเด็กวัดกับพระมากหน้าหลายตาไม่เงิบเหงา
เหมือนอยู่บ้าน วันถวายตัวเป็นศิษย์หลวงปู่ผมจึงขบใจไม่ร้องให้ทำงานเหมือน
เด็กอนุบาลถูกส่งตัวเข้าโรงเรียน

ตอนจะเรียนหนังสือ หลวงปู่ไม่ได้รับแรงให้ผมเรียน ท่านใช้จิตวิทยาเอาผม
เสียอยู่ ท่านให้ผมอยู่กับท่านเหมือนจะให้ผมมาเล่นเสียมากกว่า วันหนึ่ง ๆ ให้แค่
เล่นกับกิน หลวงปู่เก็บขนม ผลไม้ กสัวย มะม่วง มาปรมเปรอบำรุงบำเรอให้
ผมลิ้มบ้าน เรื่องเรียนหนังสือไม่พูดถึง กระดานชนวนกับดินสอหิน เครื่องเรียน
ของผม หลวงปู่ให้ผมเขียนรูปเล่นไปก่อน วันหนึ่งผมเขียนรูปหลวงปู่กับรูปไก่แจ้
ตามแต่จะนึกได้ หลวงปู่เห็นรูปที่ผมเขียนก็ชอบใจ ชมผมว่าเขียนรูปเก่ง ไอ้ไข่
ฝีมือดี ปักญาดี เขียนหนังสือคงเขียนได้เร็วนะ

“ไอ้ไข่” เป็นชื่อของผม หลวงปู่เรียกผมไอ้ไข่บ้าง ลูกบ้าง หลวงปู่พูดเพราะ
ให้ลูกยอว่าเป็นคนเก่ง ไอ้ไข่ยอมรับโดยดี ไอ้ไข่หลงลูกยอหลวงปู่ที่ว่าจะเขียน
หนังสือให้ หลังจากเขียนรูปเล่นมาแล้วหลายวันขอให้หลวงปู่สอนให้เขียนหนังสือ

ทีนี้แหละ หลวงปู่ก็จับมือไอ้ไข่ขึ้นครูลากเส้นเป็นตัว ก.ไก่ แล้วให้ไอ้ไข่เขียน
รูปไก่ประกอบ ไอ้ไข่เขียนตัวไก่คู่กับ ก. หลวงปู่หัวเราะชมว่าเขียนสวย หลวงปู่
จึงสอนให้เขียนตัว ข.ไข่ พร้อมกับเขียนไข่ไก่ เขียน ข. ขวด พร้อมกับวาดรูปขวด
เขียนที่ไรหลวงปู่ชมทีนั้น ค่อย ๆ สอนวันละนิดวันละหน่อยไม่รีบเร่งจนไอ้ไข่เขียน
ไปถึง ช.นกชุก ไม่รู้ตัว

วันที่สอนหนังสือและเลี้ยงดูผม หลวงปู่ทำเหมือนกับผมเป็นเด็กอนุบาลหนักไปทาง
เล่น-กิน-ถึงเวลานอน หลวงปู่ให้ผมนอน อาบน้ำหลวงปู่อาบน้ำให้เหมือนแม่และ
ยายอาบให้ผมเมื่ออยู่บ้าน ผมปวดคือหลวงปู่ก็อุ้มผมลงจากกุฏิไปซุกหลุมให้ให้ดินขมขู

ไม่ได้รังเกียจ ขณะนั้นเมื่อทกลีบกว่าปีมาแล้วเมืองไทยยังไม่มีโรงเรียนอนุบาล
เฉพาะกาลขึ้นมาแล้วในเมืองไทยก่อนที่โรงเรียนอนุบาลจริงจะตั้งขึ้นอีกหลายปี

ท่านปฏิบัติเช่นนี้มาตั้งแต่ท่านเป็นหลวงที่ครูน้อยจนได้ครูใหญ่ ไม่มีผู้ใดคัดค้าน
อาจจะเป็นเพราะโรงเรียนอยู่ในวัดของท่าน และท่านเป็นเพศสมณะที่เคารพ
ของข้าพเจ้าตลอดจนผู้บังคับบัญชา การทำร้ายร่างกายเด็กอ่อนของพระจึงได้รับ
การโหมทนาสาธุการในฐานะสั่งสอนอบรมเด็ก ๆ ให้เป็นคนดีในวันหน้า "ดีเถอะท่าน
ที่เข้าเจ้าคะ...เด็กมันจะให้ดี" พ่อแม่เด็กหลายคนว่าอย่างนี้ หลวงที่ครูจึงเพิ่ม
ความปรารถนาดีกับศิษย์ประชาบาลของท่านบางคนซึ่งทนไม่ไหวไม่ไหว หนีบ้าน
หนีโรงเรียนด้วยการจับมალ่ามโซ่ไว้กับโต๊ะ...ด้วยความเห็นจากพ่อแม่เด็กตามเคย

"ข้าพเจ้าตกนรกซ้ำชั้นที่หลวงที่สอนอยู่ 2 ปีซ้อน ถูกเรียนเพราะทำเลฆและ
เขียนคำบอกผิดใน 2 ปีไม่ต่ำกว่า 3,000 ที จึงหลุดจากขุมรณนี้ไปได้ด้วยคะแนน
สอบไล่ที่คงจะหุคหวิดเส้นตายเต็มที...ลาก่อนหลวงที่ ลูกศิษย์ขอกราบลาไปศึกษา
โรงเรียนใหม่เพื่อจะให้เป็นครูประชาบาลอย่างหลวงที่...คิดในใจขณะนั้นว่าได้เป็น
ครูประชาบาลในวันหนึ่งข้างหน้า หลวงที่บวชอยู่อย่างนี้ตลอดไปไม่ตลอดหรอก
สักออกมามีภรรยา มีลูกชายมาเป็นลูกศิษย์...พ่อทีเข้าที่เย็นผากแผลให้พ่อนับให้กับ
ไปเลย¹

หลังจากที่ "อิงอร" เรียนจบชั้นประถมปีที่ 4 ที่วัดมณีนิมิตวาสุธาร (วัดกลาง) แล้ว
เขาก็...

มุ่งกางเกงขาสั้นกันปะหัวกระตานชวนย้ายโรงเรียนจากวัดมณีนิมิตวาสุธาร มาเข้า
ศึกษาชั้นมัธยมที่โรงเรียนมหาวชิราวุธ อันเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดสงขลา ซึ่ง
ตั้งอยู่ห่างจากหาดสมิหราเพียงเดินหัวไม้กั้นาก็สามารถจะมาย่ำเหยียบบอรุณหาดทราย

¹ หักที่เกษม หุตาคม. ตอกอ้อจากสงขลา. 2503. หน้า 203 - 205.

ชาวสะอากที่ทอดตัวเหยียดยาวไปตามร่มเงาเขียวขจีของทิวสน พังเสียงสายลม กระซิบสั่ง และชื่นชมกับเกาะหนู เกาะแมว ที่สงบนิ่งอยู่ในท้องทะเลสีครามได้อย่างสุขสำราญในอารมณ์¹

ชีวิตของ "อิงอร" ที่โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏคงไม่แตกต่างไปจากครั้งเมื่อเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาเท่าใดนัก เพราะ

...ฐานะทางบ้านยากจน มีแต่เงินค่าเล่าเรียน แต่ขาดค่าอาหารกลางวัน จึงจำเป็นต้องหาทางออกเมื่อถึงเวลาอาหารกลางวัน โดยขณะที่คนอื่นสวดมนต์อยู่ในโรงอาหาร ก็ต้องหลบไปนอน และที่นอนจะดีเท่ากับห้องสมุดเป็นไม้มีอีกแล้ว จึงปรากฏว่าไอ้ไข่ต้องกินอาหารมื้อเที่ยงทุกวัน ด้วยตัวหนังสือแทนข้าวราดแกงจนแทบจะหมดห้องสมุด²

"อิงอร" ใ้กล่าวถึงสภาพชีวิตของตัวเองไว้ในช่วงที่ว่า

ผมเป็นเด็กที่ยากจนมากครับ ไม่มีเงินกินข้าวกลางวันได้ทุกวันเหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ แต่ผมมีวิธีที่ไม่ให้เพื่อนคิดสังเกตในเรื่องนี้ ผมจึงหมกตัวอยู่ในห้องสมุดทุกครั้งถึงเวลากลางวัน จนในที่สุดผมก็รักการอ่านเป็นชีวิตจิตใจ หนังสือในห้องสมุดไม่มีเล่มไหนรอกันผมเลย³

¹ เจริญชัย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำผึ้งบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) : 22 - 36 ; มกราคม 2530.

² เพ็ญ (นามแฝง). "ภูมิหลังชีวิตจริงของ 'อิงอร' 'ไอ้ไข่' แห่งเกาะยอ เจ้าของกระซิบนาง," สกุลไทย. 25(1280) : 40 - 42 ; พฤษภาคม 2522.

³ เจริญศักดิ์ ศิลพร. "ชีวิตนักเขียน : อิงอร," ผดุงศิลป์. 20 มกราคม 2514. หน้า 43.

เช่นเดียวกันกับที่ "เพชร ชมพู" ได้กล่าวถึงสภาพชีวิตของ "อิงอร" ในช่วงนี้ไว้ในทำนองเดียวกันว่า "เขาเคยไม่มีอาหารกลางวันกินที่โรงเรียน แล้วมันก็ไม่ใช่เพียงมือสองมือเท่านั้น แต่มันเป็นนิสัย"¹ สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ "อิงอร" เข้าไปใช้ชีวิตในห้องสมุดของโรงเรียนตลอดทั้งวัน นอกเหนือจากที่ไม่มีเงินซื้ออาหารกินแล้ว "เพียว" กล่าวไว้ว่า

ผมเรียนหนังสือแบบโรงเรียนอนุบาลกับหลวงปู่จนอ่านออกเขียนได้ ห้องบทสวดมนต์ให้ ทำอะไร ๆ ได้หลายอย่างจนช่วยตัวเองได้เป็นที่ไว้วางใจ หลวงปู่จึงให้ผมเข้าเรียนชั้นประถมโรงเรียนวัด²

เมื่ออายุของ "อิงอร" ถึงเกณฑ์ที่จะต้องเข้ารับการศึกษากฎบังคับ หลวงปู่คงก็ส่งเขาเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนประชาบาล ซึ่งตั้งอยู่ในวัดมัชฌิมาวาสรววิหาร (วัดกลาง) ซึ่งวัดเดิมมันแหละ "เพชร ชมพู" ได้กล่าวถึงสภาพชีวิตของ "อิงอร" ในขณะที่เรียนหนังสือในช่วงนี้ไว้ว่า "เมื่อเด็ก ๆ เขาอยู่ในฐานะที่ยากจนแสนสาหัส เป็นเด็กที่ยากจนจนมหาเสียดและเป็นเด็กที่หลวงปู่ในวัดแถวละแวกบ้านช่วยอุปถัมภ์ค่าใช้จ่ายในการศึกษา เพราะฉะนั้นทั้งนี้แก่ ๆ หนึ่ง พระสงฆ์แก่ ๆ หนึ่งจึงเป็นที่ประทับแรมแน่นอนอยู่ในดวงใจของเขาตลอดมา"³ "อิงอร" ก็ได้เขียนบันทึกถึงสภาพชีวิตของเขา ขณะที่เรียนหนังสือในระดับชั้นประถมศึกษาไว้ในเรื่อง "ลูกครู" เมื่อปี พ.ศ. 2491 ไว้เองว่า

¹ ประเสริฐ พิจารณ์โสภณ. "ทำเนียบนักเขียนไทย," โทยเพชร ชมพู (นามแฝง). เมืองไทย. 1(5) : 25 ; พฤษภาคม 2512.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "หลวงปู่ครูตาแรก : วัน-เวลา," สยามรัฐ. 17 มีนาคม 27. หน้า 6.

³ ประเสริฐ พิจารณ์โสภณ. หน้าเดิม.

...เด็กคนหนึ่งในวันนั้น...กำลังถูกเกณฑ์ให้เรียนอยู่ในโรงเรียนประชาบาลเพื่อที่จะให้เป็นครูประชาบาลเมื่อโตขึ้นตามความทะเยอทะยานอันสูงส่งในขณะนั้นนึกถึงความยากแค้นลำเค็ญ นุ่งกางเกงกันปะเก่า ๆ ถือหางสี่มรดกตกทอดซึ่งหลายเล่มยืมกันเป็นทอด ๆ ไปโรงเรียน เพื่อจะไปให้หลวงที่ครูตีมือวันละอย่างต่ำไม่ต่ำกว่า 3 ที่เลือกขบทั้งแต่ฝ่ามือถึงโคนแขนด้วยความผิฐฐานทำเลขผิดไม่ต่ำกว่าวันละ 3 ข้อ เลข-โรงเรียน-ครู คือจอมศัตรูของข้าพเจ้า หลวงที่ครูของข้าพเจ้าท่านอาจจะเป็นโรคอะไรสักอย่าง ความสุขประจำวันของท่านอยู่ที่การได้ตีมือ ทวดกัน ทนหน้าเด็ก ซึ่งหลายคนอยู่ในวัยทารก ท่านคิดว่าเด็กที่ทำเลขผิดเป็นจอมอาชญากรที่ท่านจะให้ภัยไม่ได้ 1 ข้อ 1 คำ 1 ที่ อันนี้เป็นกฎหมายตายตัวไม่มีการลดหย่อนผ่อนโทษ "เพราะความชั่วเหวี่ยงของตัวเอง จึงพยายามหาสิ่งทดแทนเพื่อเรียกความสนใจจากคนอื่น เคยขึ้นเวทีเล่นละครของโรงเรียนถึงขนาดฝ่ามือหลุดลุ่ยต่อหน้าธารกำนัล และอีกอย่างที่ไม่ใช่ได้รับการคลุกคลีอยู่กับหนังสือในห้องสมุด นั่นคือความทิดความอ่านจนเกิดความทิดที่จะเขียนและทำหนังสือให้คนอื่นอ่านบ้าง"¹

ต่อมาความตั้งใจของ "อิงอร" ก็เป็นจริงขึ้นเมื่อเขาตัดสินใจทำหนังสือให้เพื่อนในชั้นเรียนอ่านเป็นครั้งแรก โดยที่เขาเขียนเรื่องเอง ลอกเรื่องเอง ทำรูปเล่มเอง เขาทำคนเดียวทั้งหมด เหตุการณ์ในตอนนั้น "อิงอร" ได้เขียนบันทึกไว้เองในเรื่อง "มานพน้อย" เมื่อ พ.ศ. 2481 เป็นบันทึกที่เขียนถึงกิจกรรมของเขาขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บันทึกตอนหนึ่งกล่าวว่า

ข้าพเจ้าก็เป็นนักเรียนที่ชอบทำหนังสือ...หนังสือที่เราทำเล่นกันในชั้นเรียนเป็นหนังสือที่เขียนด้วยลายมือ มีชาวคณะเพียงคนเดียวเท่านั้นทำงานทั้งหมด เขียนเรื่อง แต่งเรื่อง เขียนรูป ลอกรูป รวมเล่มทำคนเดียวเสร็จ แล้วแจกจ่ายให้เพื่อน

¹เพียว(นามแฝง). "ภูมิหลังชีวิตจริงของ 'อิงอร' 'ไอ้ไข่' แห่งเกาะยอเจ้าของ 'วรรณีนาง'," สกุลไทย. 25(1280) : 40 - 42 ; พฤษภาคม 2522.

ยืมอ่าน เรื่องที่เขียนก็เลียนแบบเรื่องของนักประพันธ์ที่เราชอบอ่าน เกสิดหงสาวดาร
 จีนบ้าง เกสิดหงสาวดารฝรั่ง เปิดฉากก็หันดาบกันในโรงเตี๊ยม ทหารเอกเป็น
 ทหารเอกของพระราชฯ เก่งกาจสามารถเหมือนคาร์ตาญังปรัมกับภูกนทิดคดต่อ
 พระราชา พนางเอกเจ้าหญิงหนีออกจากที่ล่อเหมือนว่าเล่น อีกประเภทก็เป็น
 เรื่องพระเอกถูกเจ้าคุณเหมือนกัน ขึ้นต้นเรื่องด้วย "แสงทินกรสาครพันธุพิ" เมฆ
 หลายสิบพันห้องฟ้าอากาศแสง ผุ่งวิหคบินจากรังส่งเสียงร้อง พรรณรูกชาติในสมุท
 พุ่มไม้ขยายกลีบเกสรรับน้ำค้างเสียก่อน แล้วเจ้าหล่อนจึงจะออกมาจากคฤหาสน์ได้"
 อีกประเภทก็เป็นเรื่องเกสิดหงสาวดารไทย พระเอกเป็น "ออกญา" พันดาบเก่ง
 เหมือนกัน รูปที่เขียนหน้าปกและประกอบเรื่องลอกมาจากฝีมือ "เฉลิมวุฒิ" ที่เรา
 บูชาฝีมือว่าสวยงามหนักหนาหาที่เปรียบไม่ได้ วิธลอกรูป "เฉลิมวุฒิ" นั้นใช้กระดาษ
 ก๊อบป์ทาบลงใต้ภาพ ฟิล์มสอปลายแหลมเขียนตามรอยเส้นให้มีรอยคิควอยู่ในกระดาษ
 แล้วลงเส้นหมึกหรือระบายสีตกแต่งแบบอย่างสวยงาม แดมนิฉันนาม "เฉลิม" น้าหน้าชื่อ
 ผู้ลอกอย่างเต็มยศ

หนังสือเขียนประจำชั้นในยุคนั้นไม่ได้มีเพียงฉบับเดียว ขึ้นหนึ่งมีออกหลายฉบับ
 แข่งขันกันในตัว บางฉบับก็ออกเป็นรายเดือน บางฉบับเป็นรายสัปดาห์ บางฉบับก็
 รายสัปดาห์ สุดแต่กำลังทุนทรัพย์ของเจ้าของและบรรณาธิการจะมีมากน้อย การ
 แข่งขันกันในที่ของเจ้าของหนังสือเป็นผลดีกับสมาชิกยืมอ่าน ฉบับไหนมีเพื่อนสมาชิกยืม
 อ่านไม่ขาดระยะเจ้าของหนังสือรู้สึกได้หน้าได้ตา มีชื่อเสียงหอมฟุ้ง และกลิ่นหอม
 จะไม่หยุดอยู่เพียงในชั้น มันมักจะขจรขยายออกไปไกลถึงโรงเรียนด้วย และ...
 นั่นคือสิ่งที่เจ้าของ บรรณาธิการ และนักประพันธ์พึงประสงค์นัก เพราะหนังสือ
 ฉบับใดตกไปถึงมือสมาชิกพิเศษประเภทนี้ ขากลับมาหาเจ้าของมักจะมีของจดหมาย
 พรหมน้ำอบผากคำนิยมชมเชยสอมาด้วย แล้วต่อมาก็เป็นผ้าเช็ดหน้าปักชื่อผืนเล็ก ๆ
 ผืนน้อย พร้อมกับคำขวัญสั้น ๆ เช่น "รักไม่รู้โรย" "ฟ้าสว่างเดือนดับ" ปักอยู่บนผ้า
 เช็ดหน้า...หรือไม่รู้รูปถ่ายเครื่องแบบนักเรียน

เจ้าของบรรณาธิการหนังสือฉบับใหม่ได้รับปริณิบัตรผ้าเช็ดหน้าปัก รูปถ่ายจากสมาชิกพิเศษประเภทนี้ เป็นอันไว้ใจได้ว่าเขาถึงขั้นเป็นนักประพันธ์เอกแล้ว... และหนังสือฉบับนั้นก็บรรลุถึงจุดประสงค์แล้ว... คือไม่อีกไม่นานก็ล้มเลิกไป... สิ้นปีส่วนมากเจ้าของ บรรณาธิการ นักประพันธ์เอกคนนั้นสอบไล่ตก... หรือหุคหุคตกเต็มที่¹

หนังสือเล่มแรกในชีวิตของ "อิงอร" ที่รับเหมาทำเองหมดทุกตำแหน่งหน้าที่ มีชื่อประหลาด ๆ ว่า "วิถดาร์บันเทิงศาสตร์" นอกจากจะเขียนกันอ่านภายในห้องเรียนแล้ว หนังสือเล่มนี้ยังเผยแพร่เข้าไปถึงโรงเรียนวรนารีเฉลิม อันเป็นโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดสงขลาที่ตั้งอยู่ใกล้ ๆ กับโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏอีกด้วย บังเอิญมีนักเรียนหญิงบางคนได้อ่านและเขียนจดหมายมาชมเชย "อิงอร" ถึงกับต้องใช้เวลาตลอดทั้งคืนเพื่อตอบจดหมายของนักเรียนหญิงซึ่งมีความยาวเป็นสิบ ๆ หน้า

นอกจากหนังสือ "วิถดาร์บันเทิงศาสตร์" ก็ยังตกไปถึงมือของครูแว นิลพยัคฆ์ ครูพิเศษวิชาภาษาไทย ซึ่งทำหน้าที่เป็นครูบรรณารักษ์ประจำห้องสมุดของโรงเรียนอีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อถึงชั่วโมงสอน ครูแวได้ถือหนังสือเล่มนี้เข้ามาในห้องเรียนด้วย ถึงกับทำความวิตกกังวลให้แก่ "อิงอร" เป็นอย่างมาก เพราะ "อิงอร" ไม่ทราบเจตนาของครูแวที่ถือหนังสือเล่มนี้เข้ามาทำไม ตอนท้ายชั่วโมงครูแวได้สั่งให้ "อิงอร" เข้าไปพบ เมื่อ "อิงอร" เข้าไปพบครูแวแล้ว วันต่อมาครูแวก็แต่งตั้งให้ "อิงอร" เป็นผู้ช่วยบรรณารักษ์ห้องสมุด ทำหน้าที่ลงทะเบียนและรับคืนหนังสือที่เพื่อนนักเรียนยืมอ่าน "ด้วยเหตุนี้เองที่ไอ้ไข่จะให้เป็นข้ออ้างกับเพื่อนเสมอว่างานห้องสมุดกับยุ่งจนไม่มีเวลาสำหรับอาหารมื้อเที่ยง"² ในช่วงที่ "อิงอร" ได้รับความแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยบรรณารักษ์ของโรงเรียนนั้น เรืองไชย พุทธาโร ได้กล่าวไว้ว่า

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. ดอกอ้อจากสงขลา. 2503. หน้า 123 - 125.

² เพ็ญ (นามแฝง). "ภูมิหลังชีวิตจริงของ 'อิงอร' ไอ้ไข่ แห่งเกาะยอ เจ้าของ 'วรรณีนาง' ," สกุลไทย. 25(128) : 40 - 42 ; พฤษภาคม 2522.

ช่วงโอกาสแห่งชีวิตที่ทำให้เขาได้มีเวลาอ่านหนังสือต่าง ๆ อย่างมากมาย ทั้งแต่
ผลงานของ ป.อินทรปาลิต เรื่องฤทธิ์ เรื่องเดช เรื่องยศ เรื่องศักดิ์ หนังสือของ
คณะพิมพ์เพลินจิตต์ คณะนายอุเทน หนังสือประจำชาติรายวัน งานเขียนของสันต์
เทวรักษ์ ยศ วัชรเสถียร วรณกรรมเรื่องเยี่ยม ยอดคุณพลของยาขอบ
ปราบพยศ สงครามชีวิต ช้างหลังภาพของศรีบูรพา ตลอดจนพงศาวดารจีนเรื่อง
ต่าง ๆ ฯลฯ¹

หลังจากที่ "อิงอร" ได้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 จากโรงเรียนมหาวชิราวุธเมื่อปี
พ.ศ. 2479 แล้ว "อิงอร" ก็ได้เดินทางไปศึกษาต่อในกรุงเทพฯ ด้วยเงินติดตัวเพียง 7 บาท
ขณะที่เขามีอายุย่างเข้า 18 ปี "อิงอร" ได้กล่าวถึงชีวิตของตนเองในช่วงนี้ไว้ว่า

ในหนองน้ำแห่งหนึ่ง ที่อีกอหนึ่งถือกำเนิดเกิดมา คอกอ้อติดพันอยู่ใต้สับเชิงตึบบริบูรณ์
แล้วลมก็พัดทอกร้อปลิวจากกอแก้มและยายเพียงสองต้น ปลิวไปไกลจากหนองน้ำ
สงขลาที่เกิดมาลงวากแตกยอดออกเป็นต้นอ้อ อีกต้นหนึ่งปะปนอยู่กับกอไม้หลายพันธุ์
ในบึงใหญ่บางกอก²

"อิงอร" ได้เลือกเรียนวิศากุหมาย ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ทั้ง ๆ
ที่เขาเองอยากจะเรียนอักษรศาสตร์ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากกว่า ซึ่งเรื่องนี้ "อิงอร"
กล่าวไว้เองว่า

ความจริงแล้วอยากเรียนอักษรศาสตร์ ชอบอักษรศาสตร์มากกว่า แต่บังเอิญ
จุฬาฯ เป็นมหาวิทยาลัยปิด เราไม่มีสิทธิ์เรียนไม่ได้ มันต้องพ้อรายนะ--

¹ เริงไชย พุทธาโร. "อิงอรหยกน้ำฝันบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) :
36 ; มกราคม 2530.

² ศักดิ์เกษม พุฒาคม. ทอกร้อจากสงขลา. 2503. หน้า 1.

ก็เลยมาทำธรรมศาสตร์ ความจริงไม่ถูกกับนิสัย แต่ความอยากเข้ามาอยู่กรุงเทพฯ
แล้วก็อยากเรียนมหาวิทยาลัย จึงได้ทุนเรียนไป¹

สาเหตุที่เขาเลือกเรียนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองนั้น ทั้งนี้เพราะว่า
ขณะนั้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองยังเป็นมหาวิทยาลัยเปิดอยู่ เขาเองจะได้ทำงาน
หาเงินควบคู่ไปกับการเรียนด้วย ส่วนเหตุผลที่เขาเลือกเรียนวิชากฎหมายนั้น เนื่องมาจากเขา
"หวังอนาคตจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดให้ได้"² "อิงอร" กล่าวถึงตัวเขาเองว่า "คิดอยากเป็น
ข้าหลวงเพราะเวลาไปโรงเรียนเดินผ่านหน้างานผู้ว่าราชการจังหวัดบ่อย ๆ เห็นผู้น้อยโค้ง
ข้าหลวงอย่างอ่อนน้อมทุกวัน ๆ"³ แต่ความหวังของ "อิงอร" ไม่ได้ไปตามความมุ่งหวังทั้งนี้
เนื่องจาก

ช่วงนี้ระหว่างเรียนอยู่เกิดพิสมัยในกลิ่นหอมของตัวหนังสือเสียมากกว่า ใช้เวลาหมั่น
เขียนเรื่องส่งให้กับหนังสือที่กำลังยึดอยู่ในยุคนั้นคือ "ประชามิตร" ที่ "ศรีบูรพา"
คุมทีมอยู่กับ "นิกร" ที่ "แม่อองศ์" กำลังคุมทีมอยู่ ซึ่งทั้งสองฉบับถ้าเรื่องของใคร
ให้ลงพิมพ์ในยุคนั้นห้องนับว่าเป็นผู้มีความสามารถแก่กล้าทีเดียว และอันนี้เองคือ
สาเหตุที่ทำให้ไอ้ไข่มิมีโอกาสได้เป็นผู้ว่า เพราะเรียนได้แค่อนุปริญญาก็หนี
อีกไม่กี่วิชาจะสำเร็จปริญญาอยู่แล้ว⁴

¹ แทนเงา(นามแฝง). "นักพบหักทศเกษม หุตะคม," ลลนา. 5(121) : 13 ; สิงหาคม
2527.

² เพียว(นามแฝง). "ภูมิหลังชีวิตจริงของ 'อิงอร' 'ไอ้ไข่มิ' แห่งเกาะยอเจ้าของ
'กรรมนิมิต'," สกุลไทย. 25(1280) : 40 - 42 ; พฤษภาคม 2522.

³ "อิงอร," พิมพ์ไทยวัฒนา. 20 มีนาคม 2509. หน้า 4.

⁴ เพียว(นามแฝง). หน้าเดิม.

ธรรมเกียรติ กัณโฑริ ได้กล่าวถึงความไม่ฝันของ "อิงอร" ที่อยากจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ไม่ได้เป็นเนื่องจากใจรักที่จะเป็นนักประพันธ์มากกว่า ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

เกร็ดเล็กเกร็ดน้อยของอิงอรที่ผมพอจำได้จากหนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รำลึก ซึ่งเคยอ่านเมื่อตอนเด็ก อิงอรเคยเล่าว่าตนนั้นอยากเป็นพ่อเมือง จึงมุ่งหวังให้จบ ธบ. แต่จนแล้วจนรอด เหตุที่ไม่จบเพราะใจมันไปอีกทางหนึ่ง อย่างกฎหมายว่าด้วยการยอมความ แทนที่จะเขียนตามบรรณานุกรมจะแนบให้กลับไปตอบว่า "ประณี ประนอมยอมความตามสัญญา คือข้อปฏิบัติแห่งเราสอง" ภาษาประพันธ์เข้าแทนที่ ภาษากฎหมาย"¹

เมื่อความหวังที่ไม่ฝันจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสูญสิ้นไป "อิงอร" รู้สึกผิดหวังมาก จึงได้เขียนเรื่อง "พอที่-เดินทาง" ในทำนองปลงตก และเข้าใจชีวิตในตอนนี้ว่า

คุณที่รัก

เมื่อคุณจากสงขลามากรุงเทพฯ คุณคิดจะมาเรียนแล้วกลับหรือเรียนแล้วอยู่ เมื่อผมจากมา ผมคิดจะมาเรียนแล้วกลับ ตั้งใจจะมาเรียนเพียง 4 ปี สำหรับเรียนสำเร็จได้ปริญญา และต้องการเพียง 10 ปีสำหรับทำราชการให้ได้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วจะกลับไปอยู่สงขลา ผมมองโลกและชีวิตเหมือนเด็กนักเรียนที่ทำลูกโลกจำลองไว้ในมือหมุนไปได้ตามใจปรารถนา แต่เมื่อต้องมาเผชิญโลกและชีวิตเข้าจริงโลกไม่ได้อยู่ในอุ้งมือผมเหมือนที่คิด โชคชะตาค่างหากเป็นผู้กำชีวิตเราไว้และวิถีชีวิตก็ไม่เหมือนสูตรพีชคณิตที่จะให้คำตอบที่แน่นอนกับคุณตรงตามที่คุณได้กระทำและกำหนด ผมตั้งใจมากรุงเทพฯ เพียงเพื่อมาเรียนเป็นธรรมศาสตร์บัณฑิต แล้วจะกลับไปเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดตามความทะยานอยากเมื่อเด็กภายในเวลาเท่านั้นเท่านั้น

¹ ธรรมเกียรติ กัณโฑริ. "อิงอรเจ้าของปลายปากกาอานันท์," ศิลปวัฒนธรรม. 8(4) : 30 - 32 ; กุมภาพันธ์ 2530.

กลับมาทวงเคื่องอยู่เพียงข้าราชการชั้นโทเล็ก ๆ ด้วยการใช้เวลาถึง 20 กว่าปี และ
กว่าจะได้กระเสือกกระสนขึ้นไปถึงนี้ต้องใช้กำลังวังชาแทบล้มแทบตาย จนผมสิ้นความ
หะเยอหะยานจะเอาที่ทางราชการหันไปใช้แรงงานส่วนที่เหลือหันไปในทางอื่น
ที่ไม่ทำให้ชื่อคนสงขลาเสียหายทั้งที่คุ้นเคยได้ยินได้ฟังมาบ้าง ซึ่งแน่ผมจะรู้อยู่กับอก
ที่ว่าเป็นงานที่คุณชาวสงขลาได้กรุณาให้กำลังใจให้เป็นเกียรติแก่ผมตลอดเวลา แต่ก็
เป็นงานที่ผมไม่ได้ตั้งใจที่จะมาทำ แต่ผมจำเป็นต้องทำ หลังจากโลกและโชคชะตา
ได้บิดเบือนชีวิตผมมาจากจุดมุ่งหมายเดิมจนผมไม่ก็ทางที่จะแข่งขันได้แล้วเท่านั้น¹

ชีวิตการเรียนหนังสือในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองของ "อิงอร" ก็ได้
ดำเนินเรื่อยมา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2480 "อิงอร" ก็เรียนจบหลักสูตรอนุปริญญาทางกฎหมาย
และเขาก็หยุดการศึกษาเล่าเรียนลงทันที ความรู้ระดับอนุปริญญาที่เขาเรียนจบมาจึงเป็นระดับ
การศึกษาที่สูงสุดในชีวิตของเขา

บุคลิกภาพและลักษณะนิสัย

จากการศึกษาเอกสารทั้งที่ "อิงอร" เขียนขึ้นมาเอง และบุคคลอื่น ๆ เขียนถึงเขา
รวมทั้งการสอบถามผู้ใกล้ชิด ทำให้ทราบถึงบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยอันเป็นลักษณะประจำของ
"อิงอร" ได้ดังนี้

1. รูปร่างหน้าตา "อิงอร" เป็นคนที่มีรูปร่างอ้วนมาตั้งแต่เด็ก เมื่อโตขึ้นเขาจึงเป็น
คนทั้งอ้วนและสูงใหญ่ ผิวขาวเพราะสืบทอดสายมาจากคนจีน ได้ผมมวยเพียงคนจนได้รับฉายาว่า
นักประพันธ์จอมยาวอีกฉายาหนึ่ง นอกเหนือไปจากฉายานักประพันธ์ปากกาจุ่มน้ำผึ้งและเกสรดอกไม้ว
แล้ว หน้าตาค่อนข้างไปทางขี้เหร่ ด้วยความอวาทในเรื่องของรูปร่างหน้าตา "อิงอร" จึงหา
จุดเด่นให้กับตัวเองให้หักเหียมกับคนอื่น ๆ ทั้งที่ "เพ็ญ" กล่าวไว้ว่า "เหตุผลอีกอย่างหนึ่ง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. ท่องอ้อจากสงขลา. 2503. หน้า 395 - 396.

นอกเหนือจากความจนก็คือความที่เหงาของตัวเอง จึงพยายามหาสิ่งทดแทนเพื่อเรียกร้องความสนใจจากคนอื่น เคยขึ้นเวทีเล่นละครของโรงเรียน ถึงขนาดฝ่าฝืนหลุดลุ่ยต่อหน้าธารกำนัล¹

2. กิริยามารยาท "อิงอร" เป็นคนที่มีกิริยามารยาทเรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน มีความเป็นสุภาพบุรุษสูง คุยสนุกไฟทั้งวัน ใจดีและมีความเอื้ออารีต่อคนอื่น ๆ เพื่อนมักเขียนหลายคนได้กล่าวยกย่องเขาในเรื่องของกิริยามารยาทไว้ดังนี้

ช่อม ปัญจพรรค์ กล่าวว่า

ตัวคุณ "อิงอร" สูงใหญ่ เธอไว้ผมมวยเพียงคอ สวมเสื้อเชิ้ตแขนยาวติดคุม
ข้อมือ

เป็นคนคุยสนุก กิริยามารยาทเรียบร้อยสมเป็นสุภาพบุรุษ

ถนัดการพริ้วเหมือนพี่ชายที่โตมา เพราะคุณ "อิงอร" เป็นสุภาพบุรุษใจดีและ
เอื้อเฟื้อเอาใจใส่พวกน้อง ๆ ผู้หญิงที่เรียนรวมกันอย่างดี²

เช่นเดียวกันกับที่ "เพชร ชนสุข" ได้กล่าวถึง "อิงอร" ไว้ทำนองเดียวกันว่า

เขาเป็นคนมีรูปร่างสูงใหญ่ ซึ่งหัวใจก็ใหญ่ด้วย แต่เยือกเย็นและอารมณ์คืออยู่
เสมอ เขาเป็นคนช่างพูด คุยได้สนุกสนานครึกครื้นยิ่งนัก สามารถพูดคุยกันได้
ข้ามวันข้ามคืนโดยไม่หมดเรื่อง ทั้งสนุกสนานเคร่งอยู่ตลอดเวลา และเป็นผู้ที่มี
อารมณ์ขันเพริศแพร้วอยู่ทีเดียว

¹ เพี้ยว (นามแฝง). "ภูมิหลังชีวิตจริงของ 'อิงอร' 'ไอ้ไข่' แห่งเกาะยอเจ้าของ
'กระขนินาง', " สกุลไทย. 25(1280) : 40 - 42 ; พฤษภาคม 2522.

² ช่อม ปัญจพรรค์. "จากช่อม ปัญจพรรค์ ถึง อิงอร , " ฟ้าเมืองไทย. 18(931) :
4, 50 - 51 ; มกราคม 2530.

เขาเป็นคนสุภาพอ่อนโยนมาก หลังกับหัวนั้นพร้อมที่จะก้มโค้งให้แก่ใคร ๆ อยู่
ทุกขณะจิต และมือทั้งสองก็พร้อมที่จะยกที่วันทาไปรอบทิศอยู่เสมอ¹

3. เป็นคนที่สมณะ รักธรรมชาติและรักสัตว์ กล่าวคือหลังจากที่ "อิงอร" ปลดเกษียณ
อายุราชการแล้วเขาก็กลับมาใช้ชีวิตอย่างสงบที่บ้านหลังเล็ก ๆ ของเขาท่ามกลางแมกไม้ที่ร่มรื่น
ชีวิตความเป็นอยู่ของ "อิงอร" เมื่อเทียบกับความเป็นศิลปินผู้ยิ่งใหญ่เช่นเขาแล้วอาจกล่าวได้ว่า
ไม่สะดวกสบายมากนัก แต่เขาก็พอใจกับสภาพความเป็นอยู่เช่นนี้ เมื่อทีมงานข่าวของสถานี
โทรทัศน์ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ช่อง 9 (ไทยทีวีสี ช่อง 9) ไปสัมภาษณ์เขา
เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของเขา เขาก็ให้คำตอบว่า

ความส่ายตาของผมนั้น คร.สมเกียรติคงนึกไม่ถึงเหมือนกันว่า ทำไมคนที่เคยได้ชื่อ
ว่าเป็นศิลปินใหญ่ ๆ ถึงต้องมีชีวิตอย่างนี้ แต่ถามผมว่าผมอยู่ของผมนั่งใจ ก็ไม่รู้
จะตอบว่าอะไรก็ตอบไปว่า ผมก็อยู่ของผมนั่งใจ ครบครันของผมนั่งใจ
บอกว่าเดือดร้อน²

บ้านพักของ "อิงอร" ตั้งอยู่ในซอยสุขุมวิท 101 (ปทุมวัน) เขตพระโขนง กรุงเทพฯ
ภายในบริเวณบ้านซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ จะร่มรื่นไปด้วยแมกไม้ที่เขาปลูกไว้โดยไม่ตั้งใจ
ที่จะตัด ปล่อยไว้ให้เจริญเติบโตตามธรรมชาติ ให้เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ จำนวน
มากมายหลายชนิด "อิงอร" ได้กล่าวถึงบ้านของเขาว่า "เป็นบ้านหลังเดียวที่รักครับ เป็นที่
พำนักพักผ่อนของสัตว์เลื้อยคลานบนพื้นดินใต้ต้นไม้ ปลาในน้ำและนกบนยอดไม้ ร่มรื่นที่เขามาน
จอกแจ้กแจ๋วจ้วกกันทั่วไป³ เขาเคยสำรวจปริมาณของสัตว์ต่าง ๆ ที่เข้ามาพำนักอาศัยในบริเวณ
บ้านของเขา ซึ่งได้ข้อมูลดังนี้

¹ประเสริฐ พิจารณ์โสภณ. "ทำเนียบนักเขียนไทย," โดยเพชร ชมพู(นามแฝง).
ฟ้าเมืองไทย. 1(5) : 25 ; พฤษภาคม 2512.

²สุรพล เป็นอุราร. "ความในใจของอิงอร," สยามรัฐ. 27 ธันวาคม 2529. หน้า 13.

³ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ตามสบาย," ตะวันสยาม. 2 ธันวาคม 2522. หน้า 9.

ในสระประเภทคลาน มีเต้านา ตะพาบ นากินปลา ตะกวด
 ขอบสระ ในกอเตยมีฟองพองคู่รูปร่างสองตัว นกกลิ้ง นกกระทาหลายรัง
 รูปร่างโตขนาดแขนผัดแผ่แบ่งกันกินไล่หลายบ้านสองคู่ รังต่อใหญ่ขนาดหมันน้ำล้างเท้า
 1 รัง

บนยอดไม้ คอมะพร้าว รังนกเค้าแมวพ่อแม่ลูกพร้อม 1 รังอยู่ประจำ
 นกแอ่น นกกางเขน นกเขาเล็ก เขาใหญ่ นกกระจอก กระเจี๊ยบ และ
 นกไม่รู้จักชื่อ ตัวเล็กยอมน้ำรังอยู่ประจำและสัญจรไปมาไม่ประจำหลายชนิด
 ผีเสื้อใหญ่ 1 รังบนต้นมะพร้าว และอีก 1 รังที่ชายคาบ้าน

นั้นเป็นสัตว์ที่มาจากอาศัยโดยอัตโนมัติ หัวครึ่งชั่วคราว จะเรียกว่า
 ผูกพยัคฆ์หรือผู้ไม่มีที่อยู่อาศัยอื่นที่ปลอดภัยกว่าบ้านป่าของผม ก็สุดแต่จะเรียก
 ประเภทอยู่นอกกรง-หมา...หลายชุด จำชื่อไม่ได้

ในกรง-นกเขาใหญ่-เขาเล็ก-เขาแขก-หงส์หยก-ปรอดหัวโขนและนกแก้ว¹

"อิงอร" ได้กล่าวถึงความสุขที่ได้รับจากการเลี้ยงนกว่า "เลี้ยงนกมันเพลิดเพลินไปอีก
 อย่างหนึ่ง ได้ยินเสียงมันร้องแล้ว เราก็มีความสุข นกบางตัวมันสามารถเลียนเสียงอะไร
 มันอะไรได้ เราก็ให้อาหารมัน อยู่กับมัน เฝ้าสังเกตอาการกับกิริยาของมัน เป็นงานอดิเรก
 เพลิดเพลินและสบายใจดี ไม่ต้องให้มันได้ฟังเรื่องของคน"²

4. สนใจกีฬาชกมวย "อิงอร" สนใจกีฬาชกมวยมาตั้งแต่เด็กจนโต แม้กระทั่งชีวิต
 ที่เข้าสู่วัยชราอันสับสนขวบขวาก็ทำให้เปลี่ยนแปลงไม่ "เมื่อล่าสุดที่ท่านดู ก้องธรนชัยกับโรมัน
 ความชอบท่านก็เลยต้องได้รับความเจ็บปวดใจ และเป็นผลให้ท่านก็เลยต้องสนใจไปเพราะ
 ใจกำเริบ"³ "อิงอร" ได้กล่าวถึงความชอบของท่านที่มีต่อกีฬาชกมวยว่า

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "ตามสบาย," ตะวันสยาม. 2 ธันวาคม 2522. หน้า 9.

² เริงไชย หุตาทโร. "อิงอรหยากน้ำผึ้งบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) :
 36 ; มกราคม 2530.

³ ผ่าจ้อ แหวกทะเลลูฟี่(นามแฝง). "แลหลังเงา : อิงอรกับลายปากกาชะโลมน้ำผึ้ง
 ที่เหลือส่วนแล้ว," สยามรัฐ. 23 ธันวาคม 2529. หน้า 13.

ผมชอบคูมวามาตั้งแต่เด็ก จนเติบโต แก่เข้าก็ยังชอบคูไม่หาย

คูอย่างคนคูที่ห่านะครับ

คูแล้วก็นึกรักนักรมว ยสมัยเวที่ราชดำเนินยังมีหลังคา ยังเป็นสนามมวยเวที

กลางแจ้ง

ผมเป็นคนคูมวประเภทที่มอง ผมตกแตกออกเป็นห้องไป คูไม่ซำคนัก

คูฝีมือ ฝีมือลายมวยเขาแล้ว ยังรักตัวเขาอีกด้วย

นักรมวมีชื่อหลายคนในยุคนั้น ผมรู้จักสนิทพอจะเกินเข้าค่ายไปขอเทียมนเบื่องหลัง

ชีวิต และการชกเอามาทิมพิในหนังสือได้

ในรายการนักชกครั้งสำคัญของคู่ชกที่เป็นมวยแม่เหล็กของสนาม คูเขาชกกัน

อย่างเทียวไม่พอห้องไปคูเขาซ้อมห้วยจึงจะรักถึงใจ

ผมปะเขาตามถนนหนทาง บนรถเมล์ รถราง ทักทายเขาเสียงลั่นให้เขา

มองว่าเรารู้จักกับนักรมว¹

วงการมวยไทยในสมัยก่อนเป็นที่ชื่นชอบของ "อิงอร" มาก เพราะมีอะไรหลายต่อ
หลายอย่างที่แตกต่างไปจากวงการมวยไทยในปัจจุบัน เช่น นักรมวไทยในสมัยก่อนมีศิลปะการ
ต่อสู้ที่ครบเครื่อง มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และต่อสู้ด้วยหัวใจ เป็นกัน คนคูมวไทยในสมัยก่อน
มวยแบบมีศิลปะและการกีฬา ไม่เหมือนคนคูมวในปัจจุบันที่คูมวเพื่อการพนันเพียงอย่างเดียว
เป็นกัน เกี่ยวกับเรื่องนี้ "อิงอร" กล่าวว่า

มวยไทยยุคนั้น ชกกันถึงใจพระเดชพระคุณคุณ

ชกกันด้วยฝีมือ ห้วยกำลัง ห้วยเท่งอ ห้วยเลื้อย ห้วยเนื้อ

ห้วยน้ำจิตน้ำใจ ชื่อตรงต่อวิชาที่คู่กับชาติไทย

เคารพ และต่อสู้ด้วยคุณคู ไม้มืออย่างอื่นแอบแฝง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "การมวย'ปัจจุบันคือ'การเมือง' ของเมืองไทยในทัศนะของผม,"

สารรัฐฉบับพิเศษครบรอบ 33 ปี. 2526. หน้า 26.

มีความเป็นนักกีฬา รุ่นพี่ รุ่นละ รู้กัน ไม่มีความเคียดแค้น อาฆาต
คู่ต่อสู้รุ่นเป็นเรื่องส่วนตัว

มีความเคารพนบนอบครูบาอาจารย์ และนักมวยอาวุโสมวยรุ่นเด็ก หรือรุ่น
ศิษย์ เมื่อวิถีทางมวยกำหนดให้ต้องเผชิญกับมวยรุ่นครู เมื่อชกเสร็จแล้ว ไม่ว่า
จะแพ้หรือชนะจะต้องเข้าไปกราบที่เท้า ขอขมาลาโทษมวยรุ่นครู และมวยรุ่นครู
ก็จะประคองกอดให้อภัย ให้ศีลให้พร

ส่วนคนมวยก็คือคนทรมาย คุชิลบและกีฬาอย่างเดียว น้อยนักที่จะเข้าไปดูเพื่อ
เล่นการพนัน เพื่อหาความถึหายขายตัว หรือร่ำรวย เป็นเศรษฐีด้วยเลือดของ
นักมวย

จะพนันต่อรองกันบ้าง-ก็เพื่อถ่วงเข้าข้างระหว่างคู่ เพิ่มรสชาติความสนุก
ในอารมณ์เท่านั้น

เขียนพนัน-มาเชียร์มวย-คนเลี้ยงมวย เพื่อหาผลประโยชน์ในยุคนั้น ยังไม่พูด
พันออกมาจากพื้นดินสกปรก-อาจจะเพียงเพาะเชื้ออยู่ที่พื้นหญ้า เพื่อจะให้มาเจริญ
เติบโตเป็นดอกเห็ดในยุคนั้น-มวยในยุคนั้นปัจจุบัน¹

ส่วนวงการมวยในปัจจุบัน "อิงอร" ให้เสนอข้อตำหนิทั้งนักมวย กรรมการห้ามมวย
และการกีฬาขมมวยไว้ดังนี้

ทนไม่ไหวจริง ๆ ครับ กับการชกที่ตรงเข้าไปรวมคอกอกกันแน่น แล้วเอาเข้า
ตี-ตี-ตี เจ็บคเจ็บยวสี่ข้างตั้งแต่ต้นอกจนถึงปลายอก อย่างเดียว

ทนไม่ได้กับท่าทางบทบาทของกรรมการห้ามมวยที่ทำท่าเหมือนขึ้นไปเห็นคิสโก๊
เจียกจ๊ากไม่สุภาพ สง่าและสุขมน่าเชื่อถือของนักมวย ไม่เคารพต่อคนนอกเวที
แล้วยังแถมทำการทารุณกับนักมวยโดยไม่รู้ตัว ที่ดื้อเอิกเกริกเวทีให้นักมวยที่เกาะกอด
กันติดเชือกหลุดออกมา ดูแล้วรำคาญตาและกลุ้มใจ

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "การมวย" ปัจจุบันคือ 'การเมือง' ของเมืองไทยในทศวรรษ
พ.ศ. 2526. หน้า 27 - 28.

ทมิได้กับนักมวยไทยที่ถูกสอนให้ตั้งท่ามวยเหยียดมือออกไปแก่ง้างเหมือน
ท่าคิกแทนท่าซ้าย และการชกเตะต้อยดิบดอง เข้าศอก แพบไม่มีเหลืออยู่เลย

ทมิได้กับน้ำใจของนักมวยรุ่นใหม่ ที่ไม่มีเล่ห์นักสู้ ไม่มีความเป็น
มวยมีแต่ความเป็นนักหนา เป็น "ลูกหาบ" ที่สุดแท้ "พ่อหาบ" จำของค่ายและ
มาเพียงกีฬาจะบัญชาให้ทำ

ทมิได้กับมวยซึ่งกลายมาเป็นการพาณิชย์ ไม่ใช่การกีฬาต่อสู้ป้องกันตัว
มันเป็นเวทีที่ไม่สะอาด...หลายกีฬาประจำชาติและหลายน้ำใจคนมวยอย่าง
ร้ายกาจ¹

5. ชอบดื่มสุราและสูบบุหรี่จัด โทยปกติบ้านของ "อิงอร" จะมีเพื่อนนักเขียนแวะ
มาเยี่ยมเยียนพูดคุย และพบปะสังสรรค์มิได้ขาด สุราและบุหรี่จึงเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มรสชาติและ
บรรยากาศได้ดีในวงสนทนาระหว่าง "อิงอร" และเพื่อนนักเขียนเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ "อิงอร"
จึงดื่มสุราและสูบบุหรี่เก่ง ผลพลอยได้ที่ตามมาคือการได้มีเพื่อนมาก ดังที่เรึงไชย พุทธาโร
กล่าวว่า

ถึงบ้าน "อิงอร" แล้วย่อมมีเหล้ามีข้าวกิน อิ่มหนำสำราญแล้วก็ขอคำรดสามล่อกลับ
บ้าน บางทีก็เียนอนค้างอ้างแรมกันอยู่เสียที่เฝ้าของ "อิงอร" นั้นเอง และ
อาจจะกินนอนกันต่อเรื่อยไป อีกหลายหลายเพลาก็ได้...ที่บ้าน "อิงอร" มีที่คิด
เป็นความพึงใจพวกเรายุ่งประการหนึ่ง ด้วยรู้ว่าไม่วันหลังนี้เมื่อกาลก่อน มนัส
จรรยงค์เคยมานั่งดื่มสุราเฝ้าอยู่ประจำ "เวทวงศ์" เคยมาพำนักร้อยเป็นแรมปี

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "การมวยปัจจุบัน" การเมืองของเมืองไทยในทรวง
ของผม, "สยามรัฐฉบับพิเศษครบรอบ 23 ปี, 2526. หน้า 27 - 28.

"นายรำคาญ" เคยมาอนาคิณอยู่ตั้งหลายเดือน และเคยมีนักเขียน นักประพันธ์รุ่นพี่ ๆ อีกหลายคนได้มาชุมนุมกันที่นี่ยังมีน้ำใจต่อกัน¹

อีกคนหนึ่ง "เพชร ชมพู" กล่าวถึง "อิงอร" ว่า "เขาเป็นคนสนุกสนานรื่นเริงเป็นของเมืองไทย ขนาดมวนต่อมวนถือว่าที่นิ้วมือของเขานั้นจะต้องมีบุหรี่ที่ขมอยู่ตลอดเวลา จะเว้นว่างไปบ้างก็ดูเหมือนตอนไหนหลับเท่านั้น"²

6. เมื่ออารมณ์อ่อนไหวและความเปราะบางในอารมณ์ตามประสาศิลปินทั่วไป ด้วยลักษณะนิสัยที่เป็นเช่นนี้ เมื่อกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐได้สั่งให้ "อิงอร" หยุดเขียนคอลัมน์ลงพิมพ์ในหนังสือเล่มนี้ ทำให้ "อิงอร" เสียใจและสะเทือนใจเป็นอย่างมาก ถึงที่สุวัจน์ วรติลก กล่าวว่า

อาศัยที่รู้จักและเข้าใจ "อิงอร" อยู่บ้าง จากการคบหาและร่วมงานกันในบางโอกาส มายาวนานไม่น้อยกว่า 40 ปี ผู้เขียนมั่นใจว่าความอ่อนไหว เปราะบางในอารมณ์ ยังคงเป็นสมบัติของเขายู่ ตั้งแต่วันที่เลข 2 หรือ 3 นำหน้ามาจนถึงเลข 6 นำ เขาไม่ถามสาเหตุคำสั่งให้หยุดเขียน เพราะเขาไม่ต้องการได้รับคำตอบอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งอาจทำให้ "อิงอร" ทนทานไม่ไหว หักใจสลายเสียก่อนจะได้มีโอกาสให้สัมภาษณ์ คร.สมเกียรติ³

¹ เรียงไชย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำผึ้งบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) : 22 - 46 ; มกราคม 2530.

² ประเสริฐ พิจารณ์โสภณ. "ทำเนียบนักเขียนไทย," โดยเพชร ชมพู(นามแฝง). ฟ้าเมืองไทย. 1(5) : 25 ; พฤษภาคม 2512.

³ สุวัจน์ วรติลก. "ระหว่างเรา อิงอร กับ ผู้เขียน ," มติชนสุดสัปดาห์. 7(331) : 35 - 36 ; มกราคม 2530.

7. เป็นคนที่ค่อนข้างเจ้าอารมณ์และเผด็จการ โดยเฉพาะกับลูก ๆ ดังที่ "อิงอร" กล่าวไว้ว่า "กับลูก ๆ เขา (ภรรยา) ก็เป็นครอบครัวเดียวสูญเสียส่วนใหญ่ เขาเป็นประชาธิปไตยกับลูก ๆ ก็ตามใจลูกในขอบเขตที่พอที่ ผิดกับผมซึ่งค่อนข้างเผด็จการ ลูกชายลูกสาวเขารักแม่นักกว่าพ่อเพราะแม่เป็นคนใจเย็น แต่พ่อเป็นศิลปินเจ้าอารมณ์"¹

8. ชอบทรมานตัวเอง "อิงอร" มีนิสัยที่แปลกอยู่อย่างหนึ่งคือการนอนที่ไม่ชอบกางมุ้งจนเป็นไข้มาเลเรียเรื้อรัง เหตุผลที่เขาชอบนอนไม่กางมุ้งเพราะ "ปรารถนาทรมานตัวเองให้เจ็บไข้ และเป็นการลงโทษตัวเองที่มีแต่ความผิดหวัง โดยเฉพาะด้านความรัก"² สุวัฒน์ วรดิลก กล่าวว่า

เขามีมุ้ง เสื้อหมอน ผ้าห่มให้ผู้เขียน แต่ตัวเองนอนกลิ้งเกลือกอยู่กับพื้น กระดาน ไม่มีทั้งมุ้ง หมอน หรือผ้าห่ม (แต่ความจริงมีพร้อม) เขาบอกว่าข้าพเจ้าจะสู้กับมัน ความเจ็บ ความตรมาณ...มันดี...

เวลาจับไข้ "อิงอร" ไม่ยอมไปหาหมอ เขารักษาตัวเอง กรอกยาเม็ด (ควินิน) เข้าปากคราวละหลายเม็ด (น่าจะตายเสียตอนนั้น เพราะมันเป็นยาอันตราย)³

การทำงาน

"อิงอร" เริ่มหันการทำงานขณะที่ยังไม่จบจากการศึกษา กล่าวคือหลังจากที่เขาเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 จากโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชวุด จังหวัดสงขลาแล้ว เขาก็เดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อไปศึกษาต่อ เนื่องจากเขามีฐานะยากจนมากเขาจึงจำเป็นที่จะต้องหางานทำควบคู่ไปกับการ

¹ "บันทึกชีวิต : ศักดิ์เกษม หุตาคม นักประพันธ์มือเอกนามปากกา อิงอร ,"

มติชน. 3 มีนาคม 2529. หน้า 7.

² สุวัฒน์ วรดิลก. "ระหว่างเรา อิงอร กับ ผู้เขียน ," มติชนสุดสัปดาห์. 7(331) :

35 - 36 ; มกราคม 2530.

³ แหล่งเดิม.

เรียนท้าย เขาตัดสินใจเลือกเรียนวิชากฎหมายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง เพราะในขณะนั้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยเปิด ทำให้เขามีเวลารว่างไปทำงานหาเงินมาเรียนหนังสือได้ "อิงอร" และเพื่อนที่มาจากสงขลาด้วยกัน คือประสิทธิ์ ฅ พัทลุง จึงต้องเดินทางไปทำงานทำตั้งแต่เช้าจรดเย็นถึงสามวันเต็ม ๆ จนเข้าทั้งสองข้างว่าระบบด้วยพิษสงของรองเจ้าคุณใหม่ ในที่สุดประสิทธิ์ ฅ พัทลุง นำเขาขึ้นไปสมัครงานกับเลื่อม ศรียะพันธ์ หัวหน้าแผนกสารบรรณ บนตึกที่ทำการของกรมโยธาเทศบาล เชียงสะพานผ่านฟ้า

"มีงานใหม่ครับ ผมเป็นนักเรียนมาจากสงขลา สอบผ่านแปดได้แล้ว" เพื่อนข้าพเจ้าส่งภาษาสำเนียงให้ขนานหึ่งเต็มออกไปท่าคะแนนไวก่อน

"เอาอย่างที่ไม่ต้องสอบแข่งขันนะครับ เรายังไม่ได้เรียนพิมพ์คัตขาวเลขครับ" ท่านผู้เฒ่าส่งภาษาได้ตอบ "มีลูกจ้างรายวัน นั่งชิลลานชาย" ท่านข้าอ้อ

...

"งานที่ว่างอยู่ขณะนี้ตำแหน่งเดียวเป็นตำแหน่งลูกจ้างรายวันหมวดกำจัดอุจจาระ"¹

ประสิทธิ์ ฅ พัทลุง ปฏิเสธงานนี้ "อิงอร" จึงขอรับทำงานเป็นเสมียนรายวันหมวดกำจัดอุจจาระทันที เลื่อม ศรียะพันธ์ หัวหน้าแผนกสารบรรณจึงให้เขาฝึกวิชาเสมียนกับธรรมาธรรวณิช ซึ่งเป็นรุ่นพี่ที่เขาตอนเรียนอยู่ที่โรงเรียนมหาชิราวุธ ต่อมา "อิงอร" กับธรรมาก็กลายเป็นเพื่อนสนิทกัน "อิงอร" ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในตอนนั้นไว้ว่า

เงิน 7 บาท ที่ติดตัวมาจากสงขลาเป็นเงินทั้งหมดที่ผมและครอบครัวมี ใ้ทำหน้าที่ยของรักพอพิบพอกกับเวลา ผมได้เข้ามหาวิทยาลัยให้เรียนกฎหมาย สมปรารถนา ด้วยเงินค่าจ้างรายวันจากรายได้ค่ากำจัดอุจจาระของกรมโยธาเทศบาลวันละ 1 บาท ผมอยู่กับอาเลื่อมและคุณธรรมา 6 เดือนกว่าก็จบจบวิชาการเสมียน เพราะอาเลื่อม

¹ หักที่เกษม หุตาคม. ทยอ้อจากสงขลา. 2503. หน้า 301 - 302.

จ้จ้จ้จ้ ใจ ไม่ยอมให้ห่างหูห่างตา อาเลื่อม ศรียะพันธ์ คนชาวสงขลาคงจะรู้จัก
อาเลื่อมเป็นคนสงขลาคนหนึ่งที่ผมขอกราบไหว้บูชา ท่านรักเสมือนใหม่ของท่านไม่ใช่
ลูกน้อง แต่อย่างลูกหลานแท้ ๆ ของท่าน ปลอมให้อาเลื่อมจ้จ้จ้จ้ใจถูกใจให้ทำงาน
พร้อมกับสั่งสอนไม่ให้มีเวลาว่างและห่างตาแก้นาทีเดียว แม้จะออกไปห้องน้ำก็ต้อง
ขออนุญาต¹

"อิงอร" ให้กล่าวถึงอาชีพของตนด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจว่า

ก็เพราะผมประเทิมชีวิตราชการด้วยการกินข้าประชาชนนี้กระมังครับ-ชีวิต
ราชการของผมในเวลาต่อมา-จนบัดนี้ จึงค่อนข้างจะฝืด ๆ ลุ่ม ๆ คอน ๆ ไม่คล่อง
ปรี๊ดป๊าดเหมือนคนรุ่นเดียวกัน-มันอาจจะช่วยเหมือนประสิทธิ์เขาหักแล้วปฏิเสธ-
รายนั้นเขาไปที เขาไปไต่งานที่สมศักดิ์ศรีและอยู่อย่างสมศักดิ์ศรี-จนเตี้ยวันวิ่งน้ำหนัก
จนผมมองไม่เห็นฝุ่น

และคงเป็นเพราะผมยอมกินข้าประชาชนที่ผืนตัวเองมาเป็นเงินค่าจ้าง ผมเป็น
เสมือนรายวันนี่เอง-ผมจึงได้ทำงานรับใช้ประชาชนตอบแทนบุญคุณที่ข้าให้ผมกินเสียจน
หลังขดหลังแข็ง²

"อิงอร" เรียนวิชากฎหมายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองด้วยเงินค่าจ้าง
วันละ 1 บาท ในตำแหน่งเสมือนรายวันหมวดกวจักจจรระ กรมโยธาเทศบาลได้ 6 เดือนเศษ
เขาจึงแอบไปสอบแข่งขันข้าราชการสามัญชั้นจัตวาอันดับ 4 ได้บรรจุเข้าทำงานในกรมศึกษาธิการ
กระทรวงธรรมการ ทั้ง ๆ ที่ยอมสละคะแนนพิมพ์ดีด ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และตัวเลข
ไปหลายสิบคะแนน ในตอนนั้น "อิงอร" จึงได้เข้าใจถึงเจตนาของเลื่อม ศรียะพันธ์ ที่ได้ปกครอง
และอบรมตนเหมือนกับเป็นเด็กประดอมเสีมาตลอดระยะเวลาที่ทำงานด้วยกัน

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. ตอกอัลจากสงขลา. 2503. หน้า 392.

² ศักดิ์เกษม หุตาคม. "หางานเกือกกักจนได้ที-งานไม่มีให้เลือก," ฟ้าเมืองไทย.

"รู้แล้วยัง หลานชาย" เลื่อม ศรียะพันธ์ กล่าวเสียงสั่นเครือด้วยความวิต
เมื่อทราบว่า "อิงอร" สอบเข้ากรมศึกษาธิการได้

"รู้แล้วยังว่าทำไมอาจึงคอยจ้ำจี้จ้ำไชให้ให้ร่างหนังสือ ลอกบันทึก ร่างหนังสือ
ของอาตมาตลอดวัน เกลี่ยคอกาเสียตอนแรกแล้วหลานชายจะได้รักอาตมาตลอดไป เห็นไหม
ล่ะ ? อาไมมีอะไรจะให้นอกจากวิชาพหุวิชาหากิน เป็นเสมียนก็เป็นได้ทำไมจึงสอบ
แข่งขันสู้เขาไม่ได้"¹

"อิงอร" จึงออกจากกรมโยธาเทศบาลไปเป็นข้าราชการสามัญ รับเงินเดือน 35 บาท
ที่กรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ ได้ไม่ถึงปี เขาก็สอบเป็นเสมียนจัตวาอันดับ 7 ได้อีก
จากการที่เขาสอบได้ในครั้งนี้เป็นเรื่องที่น่าประหลาดมาก "อิงอร" กล่าวไว้ว่า

ที่ไม่น่าประหลาดอยู่ที่ผมยังพิมพ์ผิดไม่เป็น ทะแถมพิมพ์ผิด ไทย อังกฤษ และ
เขาวเลขไม่ใช่บ่อย ผมสละกะแถมนี้ตามเคย แต่ผลสอบที่ประกาศผมมาน่าอย่าง
ไม่น่าเชื่อ ผมก็ถึงหนังสือราชการเก่า ๆ ที่อาเลื่อมบังคับให้ผมนั่งคัดลายมือลอกทุก
เวลาที่ผมว่าง เรื่องเก่า ๆ มักได้ตอบเรื่องราวครั้งไหนต่อไหนที่ผมไม่เห็น
จำเป็น ต้องนั่งลอกคัดด้วยลายมือเป็นเด็ก ป.4 แต่จำใจต้องทำเพราะเป็นคำสั่ง
ผู้บังคับบัญชา เรื่องที่ผมลอกไปก็ส่งเข้าไปในหัวโดยไม่รู้สึกรู้สึ ลอกแต่กระทั่งตัว
บทพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนบางมาตรา ผมจึงรู้ว่าผมสอบชิงตำแหน่งและ
ได้เงินเดือน 50 บาท มาเพราะอะไรอีกหรือ²

ในสมัยที่ "อิงอร" เข้ารับราชการเป็นข้าราชการสามัญชั้นจัตวาที่กรมศึกษาธิการ
กระทรวงธรรมการอยู่นั้น มีหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก โสณกุล เป็นอธิบดีกรมนี้อยู่ "อิงอร" มองอธิบดี

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. ทอกล้อจากสงขลา. 2503. หน้า 393.

² แหล่งเดิม.

คนนี้เป็น "อธิบดีที่ไม่ค่อยจะดี"¹ เพราะท่านไม่สนใจกับการทำความเคารพของผู้ที่อยู่ข้างกับบัญชาเลย โดยเฉพาะ "อิงอร" ทำความเคารพท่านถึง 3 ครั้ง ท่านก็ไม่เคยรับความเคารพและไม่เหลือบพระเนตรมามอง "อิงอร" จึงเลิกโห่ดวายนับที่ไม่มีใครตอบรับจากท่านอธิบดีโดยเด็ดขาด หึ หึ ที่เพิ่งเข้ารับราชการได้เพียงไม่กี่วันเท่านั้น และพยายามหาโอกาสเดินเช็ดหน้าส่วนกับอธิบดีของตนวันละหลายครั้ง เพื่อแก้แค้นแถมประท้วงและด้วยความประสงค์จะให้อธิบดีกรมศึกษาธิการถามว่า "ทำไมจึงไม่เคารพผู้บังคับบัญชา ?" แต่ "อิงอร" ไม่ได้ถูกถามสักครั้ง จนกระทั่งหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก โสณกุล ย้ายไปรับตำแหน่งอธิบดีกรมใหม่ในอีก 3 - 4 ปีต่อมา

"อิงอร" เรียนวิชากฎหมายอยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองเสียหลายปี จนกระทั่งปี พ.ศ. 2480 เขาก็เรียนจบในระดับอนุปริญญา จึงได้สอบเลื่อนฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ในวันสอบสัมภาษณ์ "อิงอร" ก็ได้พบกับอธิบดีอธิบดีกรมศึกษาธิการ คือหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก โสณกุล อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในขณะนั้นท่านดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และเป็นผู้สัมภาษณ์ที่มีเอกสิทธิ์ในการคัดเลือกข้าราชการชั้นตรีที่เข้าสอบในคราวนั้น

"เธอชื่ออะไร ?" ท่านอธิบดีที่คุกกล้องพันตัววันๆ ตามโดยไม่มองหน้าผู้ถูกสัมภาษณ์ซึ่งกำลังใจเต้นไม่เป็นสำ

"กระหม่อมชื่อศักดิ์เกษม หุตาคม ขอรับ...เอ๋ย...กระหม่อม"

"ยังเป็นข้าราชการอยู่หรือเปล่า"

"กำลังรับราชการอยู่กระหม่อม"

"ทำอะไรไหน"

"กรมสามัญศึกษา...กระทรวงศึกษาธิการ กระหม่อม" ศักดิ์เกษมตอบ

"กรมสามัญศึกษา...เพิ่มชื่อกรมอะไร ?"

"เพิ่มชื่อกรมศึกษาธิการ...กระหม่อม"

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. ตอกย้ำจากสงขลา. 2503. หน้า 215.

“ใครเป็นอธิบดี”

“ตอนไหนกระหม่อม ?” ศักดิ์เกษมทำโก๋

“ครั้งยังเป็นกรมศึกษาธิการนะซี”

“ตอนไหน... ผ่านบาทเป็นอธิบดีของกระหม่อม”

“เท่านั้น ไปได้”¹

“อิงอร” ออกจากห้องสัมภาษณ์ด้วยความประหลาดใจเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการสัมภาษณ์ที่สั้นที่สุดและใช้เวลาน้อยที่สุด ผิดกับคนอื่น ๆ ที่เข้าสอบก่อน ซึ่งอย่างน้อยแต่ละคนต้องใช้เวลาสัมภาษณ์ไม่ต่ำกว่า 20 นาที สืบหาต่อมาเมื่อผลการสอบประกาศออกมา “อิงอร” ต้องประหลาดใจอีกครั้งหนึ่ง เพราะตัวเขาเองสอบได้ที่สองในสามตำแหน่งจากคนที่เข้าสอบเกือบ 200 คน และได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการชั้นตรีที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

เมื่อเข้ารับตำแหน่ง ผู้ที่ได้รับการบรรจุทั้ง 3 คน ถูกเลขานุการกรมนำเท้าฝ่าเพื่อรายงานตัว และรับพระโอวาทจากท่านอธิบดี สองคนถูกนำเข้าไปในห้องทำงานส่วนพระองค์ นานหลายนาที ยกเว้น “อิงอร” คนเดียวถูกห้ามฝ่า หม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก โสณกุล รับสั่งกับเลขานุการกรมให้บอก “อิงอร” ไปทำงานได้โดยไม่ต้องรายงานตัว โดยให้เหตุผลว่า “คนนั้นฉันรู้จักอยู่แล้ว”²

ภายหลังเขาจึงได้ทราบจากข้าราชการเก่าแก่ ผู้ที่เคยอยู่ในบังคับบัญชาของพระองค์มานานจนรู้พระอัธยาศัยและพระทัยเป็นอย่างไร ได้เล่าให้เขาฟังว่าท่านอธิบดีไม่โปรดให้ผู้อยู่ในบังคับบัญชาถวายคำนับในที่ทำงาน ท่านทรงรับทูลเจอนับแต่รับสั่งว่า

“อยู่บ้านเดียวกันแท้ ๆ ไม่รู้จะคำนับกันไปถึงไหนทุกวี่ทุกวัน มัวคำนับ รับคำนับกันพอที่ไหนวัน ไหว้ต้องทำงาน”

¹ ศักดิ์เกษม หุสาณ... ทอกล้อจากสงขลา. 2503. หน้า 217.

² แหล่งเดิม.

"ท่านดูแลพระทัยที่ เกือบที่สุดก็จนประจบสอพลอ ท่านดูเพราะท่านเป็นผู้ปกครองผู้บังคับบัญชา แต่ท่านไม่โปรดให้ผู้อยู่ในบังคับบัญชาเป็นคนกลัวท่าน ยิ่งกลัวท่านยิ่งดี"¹

ข้าราชการผู้นั้นเล่าให้ "อิงอร" ฟังต่อว่า

"ข้อสำคัญ ท่านจำคนแฉก ไกรหาที่หาข้ออ้างไร เห็นที่เดียวก็ปักไม้ล้ม คุชหาอะไรให้ท่านเห็นรีเมื่ออยู่กระทรวงศึกษา ? ผมรู้สึกว่าคุณรู้จักคนที่เดียว"²

"อิงอร" รับราชการในกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ไม่นาน ก็ได้โอนมาอยู่ที่กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย ตำแหน่งสุดท้ายของเขาคือข้าราชการชั้นเอกในตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกองส่งเสริมการค้าชาวเขา จนเกษียณอายุราชการเมื่อปี พ.ศ. 2522 สาเหตุที่ "อิงอร" รับราชการจนกระทั่งเกษียณอายุโดยไม่มีที่ถ้ออาชีพทางการประพันธ์เป็นอาชีพหลัก ทั้งนี้เพราะ "อิงอร" กล่าวว่า "อาชีพนี้ไม่มีความมั่นคงแน่นอน ไม่สามารถจะเลี้ยงตัวเองได้ตลอดไป ถ้าชื่อเสียงยังคงอยู่กับพ่อกับแม่ ถ้าหมดชื่อเมื่อใดก็ปราศจากความหมาย"³ "อิงอร" เคยปรารภและคำนิพนธ์เพื่อนฝูงที่เป็นนักเขียนรุ่นเดียวกัน ที่หวังจะมีอาชีพทางการประพันธ์เป็นหลักว่า

ไปเอาความแน่นอนอะไรกับการเขียนเรื่องขาย มักช่วยไม่ได้ตลอดไป จงอย่าลาออกจากงานจากราชการมาทำอาชีพนี้เพราะเห็นว่ารายได้คงงามกว่า ถ้าผิดหวังเมื่อไรก็จะรู้คุณค่าของงานประจำที่ทำอยู่ แม้จะมีรายได้ไต่ฝอย แต่ก็เป็นหลักมั่นคง

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. ทยกถ้อยจากสงขลา. 2503. หน้า 219.

² แหล่งเดิม.

³ จิตต์ ไตรปิ่น. "นักเขียนร่วมสมัย," โดย จ. ไตรปิ่น (นามแฝง). วิทยาสาร.

แน่นอนยังเป็นที่ยังอยู่ว่า ถึงเดือนยังมีกะปิ น้ำตาล มีข้าวสารกรอกหม้อพอที่จะ
ยาไส้ได้ตลอดไป¹

ส่วนงานในหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากงานราชการแล้ว "อิงอร" ยังดำรงตำแหน่งเป็น
นายกสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2517 อีกด้วย

การเข้าสู่การประพันธ์

"อิงอร" เข้าสู่การประพันธ์ตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นมัธยมที่โรงเรียนมหาชิราวุธ จังหวัด
สงขลา โดยที่ "อิงอร" ได้เขียนบันทึกไว้เองในเรื่องมานพน้อย เขาได้ทำหนังสือชื่อว่า
"วิถดการบันเิงศาสตร" ซึ่งเป็นหนังสือเล่มแรกของเขา เขารับเหมาทำของหมดทุกตำแหน่ง
หน้าที่ "อิงอร" กล่าวถึงความที่ยากเขียนหนังสือในช่วงนั้นไว้ว่า

"อยากเขียนมันมันเป็นมาตั้งแต่โรงเรียนแล้ว ตอนอยู่โรงเรียนผมทำหนังสือใน
ชั้น คือนักประพันธ์ส่วนมากเริ่มมาตั้งแต่โรงเรียน ตอนที่โรงเรียนสงขลาเกิดเอาการ
เขียนหนังสือนี้มาประกอบความตั้งใจ เพราะอย่างอื่นเราสู้เค้าไม่ไหว จะเล่นกีฬา
ก็สู้ไม่ไหว"

- แต่เขียนหนังสือสู้ไหว

"สู้ไหว คือเป็นบรรณาธิการทำหนังสืออย่างชาวกรุงนี่ ก๊อปไปเรื่องเอง
เขียนเอง เขียนปกเอง--อะไรเอง แล้วก็แจกจ่ายให้เพื่อนนักเรียนด้วยกันดู
แล้วก็เพื่อนนักเรียนหญิงที่อยู่โรงเรียนสตรี-โรงเรียนวรนาธิ์เฉลิมก็ไปอ่าน ก็ได้
ฟังได้เล่นกันตอนนั้น"²

¹จิตต์ ไตรปิ่น. "นักเขียนร่วมสมัย," โดย จ.ไตรปิ่น(นามแฝง). วิทยาสาร.

24(15) : เมษายน 2516.

²แทนเงา(นามแฝง). "นักพบศักดิ์เกษม หุตาคม," ลตนา. 5(121) : 16 ;
สิงหาคม 2527.

ในระยะที่ "อิงอร" รับราชการเป็นข้าราชการสามัญชั้นจัตวาที่กรมศึกษาธิการ กระทรวง
 ธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) ซึ่งสำนักงานย้ายจากโรงไฟฟ้าวัดเลียบมาตั้งอยู่ ณ
 วังจันทร์เกษม ถนนราชดำเนิน สมัยนั้นกระทรวงธรรมการมีนักประพันธ์และจิตรกรที่มีชื่อเสียง
 ห้างสนเป็นต้นว่า "นาคะประทีป" "นายคำรา ณ เมืองใต้" สด คุรุมะโรหิต "วรรณสิทธิ์"
 และ เหม เวชกร เป็นต้น เพื่อนร่วมงานของ "อิงอร" รวมทั้งตัวของเองด้วยล้วนมีความ
 ต้องการที่จะเป็นนักประพันธ์กันทั้งสิ้น หัวหน้าแผนกของ "อิงอร" เป็นครูเก่าเคร่งครัดวินัย เมื่
 หนึ่งทำงานแล้วก็จะไม่ยอมลุกจากโต๊ะจนกระทั่งเลิกงาน คอยจับตากลุ่มของ "อิงอร" ว่าเอาใจใส่
 กับหน้าที่การงานแค่ไหนอยู่ตลอดเวลา

งานพิมพ์หนังสือราชการก็มีไม่มากนัก บรรดาเสมียนหนุ่มพิมพ์กันพักเดียวก็แล้วเสร็จ
 เวลาที่เหลือนั้นไม่ทราบว่าจะเอาไปทำอะไรกันดี จะลุกจากที่นั่งก็ไม่ได้ จะคุยกันมากนักก็ไม่ได้
 เพื่อไม่ให้คิ้อคักและไม่ให้หัวหน้าแผนกโกรธ จึงหาทางออกโดยนั่งพิมพ์งานเขียนทั้งที่เป็นเรื่องบัง
 ไม่เป็นเรื่องบัง แล้วรวบรวมสิ่งที่ช่วยกันพิมพ์ เย็บเล่ม ส่งอ่านกันเป็นการผ่อนคลายความ
 เคร่งเครียด

"อิงอร" เขียนเรื่อง "จิตรกรนักประพันธ์วรรณสิทธิ์" บรรยายถึงหนังสือที่ทำขึ้นมาเล่น ๆ
 ในครั้งนั้น มีข้อความตอนหนึ่งดังนี้

...ตบแต่งผู้ชนะสิบทิศภาคพิเศษในเรื่องพิมพ์ ใช้สำนวน ยาวชอบ กล่าวรำพัน
 ถึงความกลัดกลุ้มของจะเกิดเมื่อพลอมมาเป็น เสมียน ถูก เจ้าเวียงแปร หัวหน้าแผนก
 ใ้ให้พิมพ์หนังสือ ไม่ให้ลุกจากที่ บังคับเหมือนนักเรียนชั้น ป.๔ พิมพ์ออกอ่าน
 วันละสองยก "สิ่งหเทพ" เสมียนทนายจิ้ม เพื่อนผู้พิมพ์จดหมายรักใช้สำนวนสันต์
 เทวรักษ์ ประจบ กาดูจนลาม พิมพ์สารคดี เกร็ดความรู้ ชิต วิชาสธวัช พิมพ์
 บทความรุนแรง ศรีทอง แผลมทอง กับเทพ การะเกด สองคนนั้นวิหังวิ เขียน
 กวีรำพันรำพันไปตามอารมณ์ชอบ แล้ววันก็กลายเป็นกำเนิดหนังสือพิมพ์ตัวพิมพ์ดีด
 ประจำกระทรวงศึกษาธิการขึ้นมา...

หนังสือประจำกระทรวงศึกษาตัวพิมพ์ดีด โดยเสมียนพิมพ์ดีดซึ่งถูกหัวหน้าห้าม
 ไม่ให้ลุกจากที่นั่งจนอยากเป็นนักประพันธ์ เราให้ชื่อว่า รื้ออักษรจากกำเนิดพิมพ์

จากเศษกระดาษเป็นรื้อ ๆ ในตะกร้ากลายเป็นกระดาษปอนด์กระดาษอาร์ตอย่างที่ดี
เราเรียกรื้อเงินที่ออกมาเล่นทำเวลา บทประพันธ์แทนที่จะพิมพ์จะไร่ออกมาตามอารมณ์
ก็กลายเป็นเรื่องราวเข้าที่ขึ้นตามทางถนัดของแต่ละคนซึ่งเป็นนักอ่านและลุ่มหลงงาน
ประพันธ์แทบคลั่งกันทุกคน

มันเป็นหนังสือพิมพ์เถื่อนที่ทำให้เราผู้จัดทำเล่น ๆ ภาควิชาใจมิใช่เล่น มันถูกส่ง
เผยแพร่ต่อกันไปจากมือหนึ่งถึงมือหนึ่ง ออกนอกแผนก-นอกกอง-นอกกรม ภายใน
กระทรวงและกลับมาถึงเจ้าของพร้อมกับข่าวใหญ่ ทำเอาเราตื่นเต้นโลดใจมิใช่เล่น
คือนักประพันธ์แท้ ๆ ที่เรายกย่องนิยมคนหนึ่งก็ได้อ่านงานของเรายกย่องอีกคน กับออก
ปากบอกว่าจะเขียนรูปให้ในเล่มต่อไป ทำไมเราจะไม่ตั้งใจแทบเป็นลมตาย ก็ในเมื่อ
นักประพันธ์ผู้นั้นคือ "วรรณสิทธิ์" และจิตรกรผู้นั้นคือ "เหม เวชกร"¹

"รื้ออักษร" ออกมาจนถึงเล่มที่ ๕ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงธรรมการในสมัยนั้น
รู้เข้า และสั่งให้สอบสวน "อิงอร" และคณะ ในข้อหาใช้กระดาษหลวงไปพิมพ์หนังสือส่วนตัวและ
เอาเวลาราชการมาทำงานส่วนตัว ผลการสอบสวน "อิงอร" และคณะ พันทีก่อกล่าวหาและไม่มี
ความผิดเพราะกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือ "รื้ออักษร" เป็นกระดาษปอนด์จากต่างประเทศ ต่างจาก
กระดาษของทางราชการที่ใช้กระดาษไทย และงานราชการไม่มีข้อบกพร่องเพราะไม่มีใครทำงาน
ค้างคาไว้เลยแม้แต่คนเดียว

เมื่อถูกสั่งห้ามการทำหนังสือและถูกควบคุมการใช้พิมพ์ดีด "อิงอร" และคณะ มีวิญญูแน่วรัก
การเป็นนักประพันธ์เสียแล้วกลับยิ่งเขียนหนังสือมิได้หยุดหย่อน เป็นการเขียนจริง ๆ มิใช่เขียน
เล่น ๆ เหมือนแต่ก่อน งานเขียนของพวกเขาส่งไปลงหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ "อิงอร" ได้กล่าวถึง
เรื่องราวในพจนานุกรมไว้ว่า

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. ตอกอัลจากสงขลา. 2503. หน้า 103 - 104.

"นวนิยายสั้นเรื่องแรกของผมคัดจากหนังสือพิมพ์เล่มส่งไปให้ไทยใหม่วันจันทร์ ใต้ลง
ทันทีในสัปดาห์ต่อมา ก็ขึ้นที่สองส่งไปให้ประชามิตร ใต้ลงอีกครั้ง เป็นกำลังใจ
ของพลพรรคนักประพันธ์ ผู้ถูกบีบโรงพิมพ์คดีให้ขยันเขียนกันเป็นการใหญ่ รวมทั้ง
ตัวผมเอง"¹

ขณะที่ "อิงอร" ยังศึกษาวิชากฎหมายอยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง เป็น
ช่วงเวลา "ผู้ชนะสิบทิศ" ของ "ยาขอบ" กำลังโด่งดังและเป็นที่ยอมรับของผู้่านมาก "อิงอร"
ทำหน้าที่เล่าเรื่อง "ผู้ชนะสิบทิศ" ที่ตนอ่านจนจำขึ้นใจให้เพื่อน ๆ ในนิคมมหาวิทยาลัยฟัง จน
บางคนเพื่อน ๆ จะมาชุมนุมรายรอบโต๊ะฟังเรื่องราวที่ "อิงอร" ถ่ายทอดจนรุ่งสว่างก็มี
"อิงอร" กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

"ไอ้ที่จะเขียนหนังสือเนี่ยก็เพาะมาจากที่ธรรมศาสตร์ เพราะตอนที่อยู่ธรรมศาสตร์
ก็มีที่เล่าเรื่องผู้ชนะสิบทิศให้เพื่อน ๆ ฟัง"

- ทำไมต้องเล่าละคะ

"ตอนนั้นผู้ชนะสิบทิศกำลังฮิตมาก ยาขอบเขียนผู้ชนะสิบทิศกำลังพิมพ์เผยแพร่
ก็อ่าน แล้วจำได้หมด เพราะรับเพื่อน ๆ ก็ไม่ต้องอ่านมานั่งชุมนุมแบบวนพิศ พอตอน
กลางคืนได้ออมโต๊ะ-บางคน-รุ่งเลย"

- เขาก็นั่งฟังเหมือนฟังนิทานนี่หรือ

"ครับ-เขาเรียกว่านักพูดเพื่อนมาก"²

"ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) เป็นนักเขียนที่ "อิงอร" นิยมชมชอบเป็นอย่างยิ่ง เมื่อเขา
ได้อ่านสั้นในหมึกของ "ยาขอบ" "อิงอร" ตื่นเต้นกับความหวังโพเระของสำนวนภาษา เขาจึง
เก็บจดหมายไปส่งแทน "ยาขอบ" โดยให้มาฝากบอกว่า "อิงอร" ที่นั่งเป็นพี่ของนางเอกใน

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. ท่องอ้อจากแสงชล. 2503. หน้า 106.

² แทนเงา(นามแฝง). "นักพูดที่ศักดิ์เกษม หุตาคม," ชลบท. 5(121) : 14 ;
สิงหาคม 2527.

เรื่องที่ตนเองเป็นผู้เขียน เมื่อครั้งทำหนังสือ "ร้าวอักษร" และเมื่อ "อิงอร" ได้ส่งต้นฉบับเรื่องสั้นเรื่อง "นิทรา-สายัณห์" ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มครั้งแรก "ยาขอบ" ให้เขียนคำกล่าวชมเชย รวมทั้งให้ศิลาไพร "อิงอร" ในครั้งนั้นว่า

ข้าพเจ้าสังเกตว่า "อิงอร" ได้ลุ่มรักต่อการประพันธ์อย่างจริงจัง ประกอบทั้งท่าทีก็แสดงว่าจะอดทนและเพียรกล้า ซึ่งแน่ละสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นเหตุให้มือของเขาก่อลงไ้กับการแต่งหนังสือในวันข้างหน้า จึงขอมอบความรู้สึกในใจอันนี้ให้ไว้เป็นของขวัญ ซึ่งแสดงถึงความชอบในความอดทนและเพียรกล้าที่ "อิงอร" มีต่อศิลปะ ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้ลุ่มรักอยู่เช่นเดียวกัน

...ข้าพเจ้าอยากให้พรแก่ "อิงอร" แต่ข้าพเจ้าก็เป็นคนเล็กเกินไปที่ทำได้เช่นนั้นก็ได้แต่จะแนะนำให้ "อิงอร" น้อมศีรษะลงรับพรจากประชาชนคนอ่านของเรา ก็ทำอย่างไรประชาชนคนอ่านจะมีกะใจอ่านวยพรให้แก่พวกเรานักเขียนเล่า ข้อนี้ไม่ใช่ของยากเย็นอะไรนักเพียงแต่เมื่อจรปากกาลงไปครั้งใดก็นึกเสียก่อนว่า ตัวหนังสือที่เราเขียนนั้นมันจะมีค่าคุ้มกับที่ประชาชนคนอ่านเขาจะเสียเวลาอ่านหรือไม่เท่านั้นเอง¹

ส่วนศรีบูรพา (กุหลาบ สายประดิษฐ์) ก็ได้เขียนตอบจดหมายของ "อิงอร" ลงตีพิมพ์ในหนังสือประชามิตร-สุภาพบุรุษ และชมเชยส่วนงานการเขียนหนังสือของ "อิงอร" ว่ามีค่าที่ที่จะเป็นนักประพันธ์ในอนาคต

เมื่อได้รับการชมเชยจาก "ยาขอบ" "อิงอร" ก็มีกำลังใจในการเขียนหนังสือเป็นอันมาก เขาจึงได้ปรับปรุงเรื่องสั้นชื่อ "สิ่งที่เหลือ" ที่ตนเองเขียนไว้ในร้าวอักษรส่งไปให้ "ศรีบูรพา" บรรณาธิการหนังสือประชามิตรสุภาพบุรุษโดยใช้นามปากกาว่า "อิงอร" เรื่องสั้น "สิ่งที่เหลือ" ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือประชามิตร-สุภาพบุรุษทันที สร้างความอ่เอบใจให้กับ "อิงอร" เป็น

¹โชติ แพร่พันธุ์. "จาก ยาขอบ ไปถึง อิงอร ," ใน รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ "อิงอร". โดยยาขอบ(นามแฝง). 2513. หน้า พ - ข.

อย่างยิ่ง ปกติเขาได้อ่านหนังสือประชามิตร-สุภาพบุรุษ เป็นประจำอยู่แล้ว วันนั้นพอเห็นเรื่องตัวเอง ได้ลงตีพิมพ์เขาจึงซื้อรวบเที่ยวหมดร้านเลย "อิงอร" ให้เล่าถึงความปิติครั้งนั้นว่า

ก็ขึ้นมาเก็บใจ เพื่อต้องการให้อย่างน้อยจำนวนเค้าพร้อมไปหน่อย หรือแสดงว่า เวลาลงเรื่องนี้จะก้อมีแผนนะ ชื่อหมดเลย ราว ๆ 5 เล่มมานอนอ่าน อ่านจน ไม่รู้กี่เที่ยว เพราะเป็นครั้งแรกในพุทธจักรตอนโบสถ์หนังสืออยู่สองเล่มที่ถือว่าเป็น หนังสือชั้นเส้าหลิน คือสุภาพบุรุษ-ประชามิตรกับสยามนิกร ถือว่าเป็นหนังสือที่คง มากจริง ๆ เค้าทำแข่งขัน โดยคำณวาทชนพรหมกับค่ายสีลม แล้วก็มีคำโปรยของ บรรณาธิการท่านใช้นามแฝงว่ามักกะโท บอกว่าขอให้ท่านสังเกตลีลาของนักเขียนผู้นี้ ว่า มีท่วงท่าประหลาดมาก ต่อไปจะมีอนาคต แหม-เราดีใจมาก...¹

สัปดาห์ต่อมาหนังสือประชามิตร-สุภาพบุรุษ ฉบับวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 ได้ ตีพิมพ์เรื่องสั้นชื่อเรื่องว่า "เธอสิ้น ฉันสุดทุก ๆ สิ่งสัญญาเจ้า" ของ "อิงอร" ซึ่งเป็นเรื่องที่สอง ทำให้นักเขียนหนุ่มแห่งจังหวัดสงขลาปลื้มปิติกับผลงานเขียนทั้ง 2 เรื่องยิ่งนัก เขาจะได้รับค่า เรื่องเพียงเรื่องละ 4 บาทก็ตาม

เรื่องสั้นที่สาม ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือประชามิตร-สุภาพบุรุษ ฉบับประจำวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2486 คือเรื่อง "นิทรา-สายัณห์" ได้รับค่าเรื่องสูงถึง 18 บาท ส่งผลให้ "อิงอร" มีชื่อเสียงติดปากผู้อ่านในสมัยนั้นทันที ดังที่เรึงไชย พุทธาโร กล่าวไว้

นิทรา-สายัณห์ เจิดจ้าบนปากฟ้าวรรณกรรมไพเราะ "อิงอร" ให้เรื่องรองไพจิตร "ดอกอ้อ" ที่ลอยล่องมาจากทะเลสาบสงขลาถึงวานอุโฆษทันด้วยคำขานรับจาก หมูผู้อ่านและวงการนักเขียนร่วมยุคสมัย สายธารแห่งจินตนาการหลั่งไหล

¹ แทนเงา(นามแฝง). "นักหนังสือพิมพ์เกษม หุตาคม," ลลนา. 5(121) : 15 ; สิงหาคม 2527.

ตัวอักษรอันอ่อนหวานละมุนละไมลงสู่ทวารตะกั่วแผ่นแล้วแผ่นเล่า สร้างความ
สะเทือนอารมณ์ให้กับผู้ที่สัมผัสกัน จนกระทั่งปรากฏแห่งความอ่อนไหวทั้งหลาย
ลงเป็นสายน้ำตา¹

"อิงอร" ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งจากเรื่อง "นิธรา-สายัณห์" เขาเป็นนักเขียนที่
ชาวธรรมศาสตร์ยุคใหม่มีใจมาก นักเขียนที่เกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กับเขาในช่วงนั้นคือ นิธยา
นาฏยะสุนทร และวิลาศ มณีวัต ซึ่งทั้งสองคนเป็นนักศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เริ่มหัน
งานเขียนในหนังสือประชามิตร-สุภาพบุรุษเช่นเดียวกับ "อิงอร" ซึ่งในช่วงนั้นมี "ศรีบูรพา"
เป็นบรรณาธิการ

"ชากรักที่ยังหายใจ" ได้รับการตีพิมพ์เมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2488 จากเรื่อง
แรกมาจนถึงเรื่องที่สิบ รวมเป็นเวลาสองปีเศษมีชื่อของ "อิงอร" ปรากฏขึ้นบนถนนหนังสือ
เมื่อเรื่อง "นิธรา-สายัณห์" ถูกนำไปขยายให้ยาวขึ้น และตีพิมพ์เป็นเล่มครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2488
"ศรีบูรพา" ได้เขียนคำนำให้หนังสือเล่มนี้ตอนหนึ่งมีความว่า "ชั่วเรื่องเท่านั้น ชั่วระยะเวลา
เท่านั้นได้ส่งอิงอร ออกมาจากความสลัวมัวมืดจากนายอะไรก็ไม่มีใครรู้มาเป็นนายอะไรคนหนึ่ง
ซึ่งประชาชนคนอ่านเรียกร้องหาเรื่องของเธอ"²

นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา "อิงอร" ก็ได้สร้างสรรค์งานวรรณกรรม โดยเฉพาะงาน
วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นออกมาอีกหลายเรื่อง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2490 เขาก็หยุดเขียน
หนังสือไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง เพราะได้หันเหชีวิตของตัวเองเข้าสู่วงการละคร และได้เข้าสู่
วงการประพันธ์อีกครั้งหนึ่งในระหว่างปี พ.ศ. 2519 - พ.ศ. 2525 โดยได้เขียนเรื่องสั้นอีก
ประมาณ 30 เรื่อง

¹ เริงไชย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำผึ้งบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) :
22 - 36 ; มกราคม 2530.

² กุหลาบ สายประดิษฐ์. "บรรณพิภพของเรา," ใน รวมนิยายรัก (ชุดที่ 1) ของ
"อิงอร". โดยศรีบูรพา(นามแฝง). 2513. หน้า ๑๖.

การเข้าสู่วงการละคร

เมื่อเรื่อง "อนุทอง" อันเป็นบทประพันธ์ของ "อิงอร" กำลังโด่งดังและติดใจผู้อ่านอยู่ทั่วสารทิศ คณะละครเทพศิรินทร์ของหลวงอรุณโกวิทที่ จึงติดต่อเพื่อนำไปสร้างเป็นละครเวที "อิงอร" ตกลง "เพราะใจนักประสงคที่จะได้เห็นตัวละครบนเวทีกระพริบขึ้นมาโลดแล่นอย่างมีชีวิตจิตใจอยู่บนเวทีละคร"¹ และเพื่อให้ภาพเหล่านั้นออกมาตรงกับความต้องการ เขาจึงขอรับหน้าที่เขียนบทด้วยตนเอง สาเหตุที่เขาทำเช่นนั้น เพราะในสมัยที่เขาเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง เขาชอบดูละครของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ เช่นเรื่องเจ้าหญิงแสนหวี เลือดสุพรรณ เป็นต้น และเมื่อทำงานอยู่ที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมก็เคยทำละครวิทยุแสดงในวันสถาปนากระทรวง ได้รับถ้วยทองของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ถึงสองปีซ้อน จึงทำให้เขามีความมั่นใจว่าสามารถเขียนบทละครให้กับละครเรื่องนี้ได้อย่างแน่นอน สุวัจน์ วรติลก กล่าวยกย่องเขาว่า "เขาเป็นนักเขียนคนแรกที่ผลจากหน้าหนังสือพิมพ์ไปสู่เวทีละครในฐานะผู้เขียนบทผู้แต่งเพลงประกอบละครและเจ้าของคณะละคร และเป็นคนแรกที่สร้างศรัทธาให้ประชาชนคนดูละครนิยมละครที่เขียนบทและสร้างโดยนักประพันธ์ ชื่อของผู้สร้างบทเหนือกว่าผู้แต่ง"²

"อิงอร" ได้กล่าวถึงละครเวทีเรื่อง "อนุทอง" ของเขาว่า

เรื่อง "อนุทอง" ของผมเป็นศักราชใหม่ในวงการละครเวทีทั้งในการเขียนบท เงินรายได้ และค่าบทประพันธ์...ในสมัยนั้นละครเวทีจะแสดงเรื่องละ 13 วัน เรื่องที่แสดงเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นแสดงละคร โดยเฉพาะ "อนุทอง" เป็นละครเรื่องแรกที่นำบทประพันธ์ที่ลงหนังสือพิมพ์มาแสดง รายได้ของละครทั่วไปจะได้กันเรื่องละประมาณ

¹ เริงไชย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำผึ้งบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) : 22 - 36 ; มกราคม 2530.

² สุวัจน์ วรติลก. "ระหว่างเรา อิงอร กับ ผู้เขียน ," มติชนสุดสัปดาห์. 7(331) : 35 - 36 ; มกราคม 2530.

26,000 บาท แต่ "ธนูทอง" ให้อีก 120,000 บาท เป็นประวัติการณ์ในยุคนั้น ส่วน
ค่าบทประพันธ์มักให้กันในราคา 200 - 300 บาทต่อเรื่อง แต่ "ธนูทอง" นั้น
"อิงอร" ขอ 5 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ทั้งหมด เป็นการสร้างมาตรการใหม่ในวงการ
ละครอีกอย่างทำให้นักประพันธ์ได้ผลตอบแทนคุ้มค่านับมอง¹

เมื่อ "ธนูทอง" เปิดการแสดงที่ศาลาเฉลิมนครในราว พ.ศ. 2490 ประสบความสำเร็จ
อย่างมโหฬาร ทำรายได้สูงสุดของวงการละครด้วยเงินจำนวนหนึ่งแสนสองหมื่นบาท ผนวกหลังไหล
เข้าไปสะอึกสะอื้นให้กับทิวาสานอันแสนจะเศร้าโศก เมื่อ "พันคำ" (ในวัยหนุ่ม) ผู้รับบทเป็น
กษัตริย์กมลสิงห์ เพื่อยาวธนูทองปลื้มชีพศิริกัลยาณี (แสดงโดยมารศรี อิศรางกูร ณ อยุธยา)
ก่อนที่จะนำธนูทองนั้นมาปักธนูระปลื้มชีพตัวเองตามไปด้วย

เมื่อหมดโปรแกรมแสดงที่ศาลาเฉลิมนครแล้ว แต่ความต้องการของผู้ชมยังอยู่ในระดับสูง
ละครเรื่องนี้จึงย้ายไปแสดงต่อที่เวทีศรีเยาวราช และหลังจากนั้นจึงไปสร้างประวัติการณ์ให้กับ
วงการละครโดยทำรายได้สูงถึงหนึ่งล้านบาทที่ศาลาเฉลิมไทย นับเป็นรายได้ที่สูงที่สุดสำหรับวงการ
ละครในสมัยนั้น เฉลิมศักดิ์ ศีลาพร กล่าวว่า "จาก ธนูทอง อันเป็นละครเรื่องแรกของ อิงอร
ซึ่งได้รับความสำเร็จขนาดต้องย้ายวิกแสดงถึง 3 แห่ง 3 โปรแกรม อิงอร กลายเป็นผู้ที่วงการ
ละครต้องการทันที"²

นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา นิยายรักโศกสะเทือนใจของ "อิงอร" หลายต่อหลายเรื่อง
ก็ค้นคว้าสร้างเป็นละครเวทีอย่างไม่วางคระยะ เช่น เรื่องนิทรา-สายัณห์ โลงทอง ห้องนาง
ครรชนันนาง ครรชนน้อย เวียงฟ้า ราชนันย์ผู้พิชิต ริมฝั่งเนรัญชลา กลิ่นยี่โถแดง และ
เกียรติศักดิ์ทหารเสือ เป็นต้น ซึ่งแต่ละเรื่องล้วนแต่ได้รับความสำเร็จอย่างงดงามทั้งสิ้น
รวมทั้งให้ร่วมมือกับเพื่อนฝูงทั้งคณะละคร ชื่อคณะเกียรติเกษม แสดงมาได้หลายเรื่อง ฉะนั้น

¹ เฉลิมศักดิ์ ศีลาพร. "ชีวิตนักเขียน : อิงอร," ผดุงศิลป์. 20 มกราคม 2514.

หน้า 50, 69.

² แหล่งเดิม.

"นามของ อิงอร กลายเป็นสัญลักษณ์ประชันคุณภาพของเรื่องราวที่ดำเนินอยู่บนเวทีละครในสมัยนั้น"¹ สุวัฒน์ วรดิลก ถึงกับกล่าวว่า "ถ้าต้องการดูละครที่ดีก็ต้องดูละครของอิงอร...ทั้งนั้น ในยุคนั้นละครเรื่องใดยกชื่อ อิงอร ขึ้นป้ายหน้าโรงกินขนมเชื่อได้เลยว่า เจ้าของละครและโรงไม่ขาดทุน เนื่องจากแฟนละครจะเข้าไปอุดหนุนกันคับคั่งเสมอ"²

"อิงอร" ได้กล่าวถึงความสำเร็จในโลกของละครเวทีด้วยความภูมิใจว่า

ผมเป็นคนโชคดียิ่งนัก พอจับอะไรเข้ามาก็ไม่ใคร่ผิดหวัง หลังจาก "ธนูทอง" แล้ว ทุกเรื่องที่ผมเขียนถูกนับเป็นละครทั้งนั้น และตั้งแต่ พ.ศ. 2490 เป็นต้นมา ผมกลายเป็นนักละครเต็มตัว ซึ่งก็เป็นเรื่องโปรปรานมาตั้งแต่ครั้งเป็นเด็กนักเรียน ผิดกันแต่ว่าสมัยนั้นผมเป็นคนแสดง มาสมัยนี้เป็นคนเขียนบท ผู้กำกับการแสดง และผู้แต่งเพลงประกอบ จากการคลุกคลีกับละครทำให้งานด้านเรื่องสั้นของผมห่างไป เพราะมาทุ่มเทให้กับการเขียนละครเต็มที่³

ละครเวทีเรื่องสุดท้ายของ "อิงอร" เข้าแสดงที่เวทีเฉลิมไทยคือเรื่อง "ช้องนาง" ซึ่งได้รับความสำเร็จอย่างดียิ่ง และนอกจากความสำเร็จแล้ว ละครเรื่องนี้ยังบันดาลให้ "อิงอร" ได้พบกับความรักแท้อันเป็นความรักที่ยั่งยืนมาจนบัดนี้

¹ เจริญไชย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำผึ้งบนเวทีวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) : 22 - 36 ; มกราคม 2530.

² สุวัฒน์ วรดิลก. "ระหว่างเรา อิงอร กับ ผู้เขียน ," มติชนสุดสัปดาห์. 7(331) : 35 - 36 ; มกราคม 2531.

³ เฉลิมศักดิ์ ศิลาพร. "ชีวิตนักเขียน : อิงอร," มติชน. 20 มกราคม 2514. หน้า 69.

การเข้าสู่วงการเพลง

เมื่อ "อิงอร" ก้าวเข้ามาสู่วงการละครเวทีในฐานะผู้เขียนบทแล้ว เขายังต้องแต่งเพลงประกอบละครเองด้วย "อิงอร" กล่าวว่า "ละครเวทีต้องมีเพลงเป็นหัวใจ คนเขียนบทกับเขียนเพลงควรจะเป็นคนเดียวกัน เนื้อเรื่องและบทพูดจะรับกันได้"¹ ฉะนั้น "อิงอร" จึงได้กลายเป็นนักแต่งเพลงไปโดยปริยาย เพลงจากบทละครของเขาหลายต่อหลายเพลงได้รับความนิยมอย่างสูงจากนักฟังเพลงทั่วไป ทั้งนี้เพราะมีความเด่นในด้านท่วงทำนองที่ไพเราะ และเนื้อหาที่เด่นในการให้ถ้อยคำและความหมาย จนได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำพระราชทานถึง 2 เพลง คือ

1. เพลง "รักเธอเสมอ" ได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำพระราชทาน ประเภทเพลงไทยสากล
2. เพลง "ความหลังฝังใจ" ได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำพระราชทาน ประเภทเพลงลูกทุ่ง

นอกจากนี้ เพลง "ภูมิพลมหาราช" ซึ่ง "อิงอร" ประพันธ์เนื้อเรื่อง คณะกรรมการจัดงานห้าทศวรรษมหาราช รับไว้เป็นเพลงร้องของประชาชนชาวไทย ถวายพระเกียรติ "มหาราช" แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ได้มอบรางวัลกิตติคุณสัมพันธ์สังข์เงินให้แก่ "อิงอร" โดยมี วนิดา พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นเป็นผู้มอบให้ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2529 ในฐานะที่ "อิงอร" เป็นนักประพันธ์และนักประชาสัมพันธ์ผู้ใช้ศิลปะเสริมสร้างให้เกิดความรักชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้วยเพลง "ภูมิพลมหาราช" เพลงนี้ ส่วนเพลงอื่น ๆ อันเป็นบทประพันธ์ของ "อิงอร" ที่ยังคงเป็นอมตะมาจนถึงทุกวันนี้ เช่น เพลง ทนาวตักและเพื่อนคำดาวตก มีนักร้องรุ่นใหม่นำมาร้องและอัดแผ่นใหม่อีกยังคงเป็นที่ชื่นชอบของนักฟังเพลงทั่วไป "อิงอร" ได้กล่าวถึงความชอบของตนเองที่มีต่อเพลงที่ประพันธ์ไว้ว่า

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "จากหลัง ความหลังฝังใจ เพลงลูกทุ่งรวมยอดเยี่ยมแผ่นเสียงทองคำพระราชทาน," โลกดาราร. 10(258) : 8 - 11 ; มกราคม 2514.

ใจจริงของผม-ชอบเขียนเพลงเป็นที่สุด ชอบมากกว่าเขียนนวนิยาย-ละคร-ภาพยนตร์ และคอลัมน์ บทความ

เขียนเพลง ผมมีความสุข-ปล่อยใจให้ลื่นอย่างเสรี-สนุกในการเลือกหาคำที่มีเสียงไพเราะให้เข้ากับทำนอง เลือกหาถ้อยคำและความหมาย ที่อ่อนไหวและอ่อนหวาน ขณะที่เขียนเหตุให้กินเสียงล่งไพเราะ เมื่อถ้อยคำเข้าไปอยู่ในทำนองแล้ว เมื่อถ้อยคำที่เราเขียนออกมาเป็นเสียงดนตรีตรงตามที่จังหวะของคำล่อเป้าไว้ ผมเขียนเกิดความสุขใจในเสียงจากตัวหนังสือ เหมือนได้กินอาหารทิพย์¹

การเข้าสู่วงการภาพยนตร์

เมื่อยุคของละครเวทีสิ้นสุดลง ประเทศไทยก็เกิดอุตสาหกรรมภาพยนตร์อันเป็นความบันเทิงสาขาหนึ่งขึ้นมาแทนที่ และในการสร้างภาพยนตร์นั้น ได้มีบริษัทภาพยนตร์เกิดขึ้นหลายบริษัท และในจำนวนเหล่านั้นได้มีบริษัทบูรพาฟิล์มภาพยนตร์ติดต่อขอซื้อลิขสิทธิ์เรื่องนิราศสายัณห์ไปสร้างเป็นภาพยนตร์ ซึ่ง "อิงอร" เจ้าของบริษัทประกันภัยชีวิตให้ แต่มีข้อแม้ว่าต้องให้เขียนบทเอง เพราะบางทีบทภาพยนตร์ที่สร้างจากนิยายนั้น มักจะเห็นเรื่องชักกับนิยายที่มีเนื้อเรื่องอยู่ในหนังสือเหมือนกับการแสดงละครมากกว่าที่จะเป็นภาพยนตร์ และเมื่อเขียนบทเสร็จแล้ว "อิงอร" ก็เป็นคนเลือกคาราแสดงเองอีกด้วย ซึ่งได้แก่ สมบัติ คงจำเนียร และรัตนารักษ์ อินทรกำแหง บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจาก "อิงอร" ให้ความสำคัญซึ่งเป็นการข้ามแนวหน้าผู้หนึ่งมีบุคลิกภาพเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง รวมทั้ง สมบัติ คงจำเนียร ซึ่ง "อิงอร" ให้ความสำคัญในวันรับปริญญา รู้สึกชอบในท่าทาง เห็นว่าเหมาะสมที่จะเล่นบทเป็นพระเอกในเรื่องนั้นได้จึงได้ไปติดต่อให้รับบทแสดงในภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว "อิงอร" ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในช่วงนี้ไว้ว่า

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "จากหลัง ความหลังฝังใจ เพลงลูกทุ่งรวมยอดเขียนแผ่นเสียงทองคำพระราชทาน," โลกดารว. 10(258) : 8 - 11 ; มกราคม 2514.

จากละครก็เป็นหนัง เอนิธรา-สายัณห์มาทำหนัง ก็ตั้งอีก เขียนบทเอง
กำกับเอง คือหนังวิธีก่อนเข้าทำแบบโบราณ เราก็มาทำใหม่ เอารัตนาภรณ์
(อินทราแห่ง) มา เป็นคนนอก เราเลือกบุคคลิกที่คล้าย ๆ กับตัวละครในนั้น
ให้แนวมองหาให้

- เป็นหนังเรื่องแรกของคุณรัตนารัตน์หรือคะ

เป็นเรื่องแรก แล้วพระเอกแทนที่เราจะเอาจากวงการ เราก็เอาบัณฑิต
จริง ๆ ที่สำเร็จในป็นัน-สมบัติ คงจำเนียร-คือเรามีวิธีการต่าง ๆ สรรพวิชา
ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับทางนี้ เราหามา หายใจเป็นอันนี้ อย่างอื่นไม่เอา—
พอละครยังไม่ทันชาก็มาทำหนัง ทำจากบทประพันธ์พวกนี้ทั้งหมดนะ¹

การสร้างภาพยนตร์เรื่องนิธรา-สายัณห์ ได้พบกับอุปสรรคบางอย่างเมื่อคณะยกกองไป
ถ่ายทำที่บ่อน้ำร้อน อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ "ทานตะวัน" ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้กำกับการแสดง
ได้ประสบอุบัติเหตุตกไปในบ่อน้ำร้อนอาการสาหัสเป็นผลกระทบทระเทือนต่อการถ่ายทำ "อิงอร"
ซึ่งเดินทางไปดูการถ่ายทำจึงอาสาเข้ารับหน้าที่เป็นผู้กำกับการแสดงเสียเองจนจบเรื่อง และ
เมื่อนำออกฉายที่ศาลาเฉลิมกรุง นิธรา-สายัณห์ ก็ทำรายได้อยู่ในขั้นดีในสมัยนั้น

หลังจากนั้นเรื่องราวอันเกิดจากปลายปากกาของ "อิงอร" ก็ทยอยนำมาสร้างเป็นบท
ภาพยนตร์อย่างไม่ขาดระยะ ซึ่งแต่ละเรื่องก็ประสบความสำเร็จอย่างสูง ดังที่ เฉลิมศักดิ์
ศิลาพร กล่าวว่า "ในวงการภาพยนตร์ อิงอร ก็เป็นคนมีโชคอีกนั่นแหละ เรื่องที่สร้างจากบท
ประพันธ์ของเขาเงินล้านทุกครั้ง"² ซึ่งภาพยนตร์ดังกล่าวมีหลายเรื่อง เช่น นิธรา-สายัณห์
โนรี การะเกด สายฝน มนต์แดง ทอกล้อ ปูजा เป็นต้น

¹แทมเงา(นามแฝง). "นักพบศักดิ์เกษม หุตาคม," ลลนา. 5(121) : 17 ;
สิงหาคม 2527.

²เฉลิมศักดิ์ ศิลาพร. "ชีวิตนักเขียน : อิงอร," ผดุงศิลป์. 20 มกราคม 2514.
หน้า 69.

การเข้าสู่วงการโทรทัศน์

เมื่อเสร็จจากงานสร้างภาพยนตร์แล้ว "อิงอร" ก็หันมาจับงานละครโทรทัศน์อีกโดยรับหน้าที่เขียนบทอีกตามเคย เรื่องที่คุ้นเคยของเขาคือเรื่อง "เสือเก่า" ซึ่งสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 ในสมัยนั้นได้ติดบอร์ดไว้ในฐานะที่เป็นละครโทรทัศน์ที่เด่นและยอดเยี่ยมประจำปี จากนั้นก็นำละครออกแสดงในสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 หลายเรื่องเช่น "สุดชีวิต" "การะเกด" "เกียรติศักดิ์หาเสือ" "มาลัยสุมพร" "เสือเก่า" และ "รักเธอเสมอ" เป็นต้น ซึ่งทุกเรื่องต่างก็สร้างความเกรียวกราวและส่งผลให้อย่างยิ่ง อย่างเรื่อง "การะเกด" "ป. วัชรกรณ" ได้กล่าวยกย่องไว้ว่า

มงคลนามอันเกรียวกราวพราวพริ้งบนจอโทรทัศน์ อาบอ้อมไปถึงความรู้สึกของผู้ชมทุกเพศทุกวัยและทุกชั้นวรรณะอย่างพันลึกใจ นามนั้นคือ "การะเกด" ละครชีวิตแห่งจอแก้ว จากจินตนาการแรงใจของ "อิงอร" นักประพันธ์คนโปรดของเรา เวื่อเอ่ยชื่อของเขา นักอ่านนักดูย่อมตระหนักในผลงานของเขาได้ทีเพราะว่างานของ "อิงอร" ทุกชิ้นประณีต วิจิตรบรรจง เขาจะไม่ยอมปล่อยให้ความฝันออกมาสู่สาธารณะชนติดสอยห้อยตามอย่างเด็ดขาด จากความที่คุ้นในรอบปีละครโทรทัศน์ "การะเกด" บริษัทภาพยนตร์จึงได้ดำเนินการเสนอ บันทึกภาพชีวิตเพื่อสร้างภาพยนตร์ให้ชมกันอย่างกว้างขวาง มรรควิถีของ "อิงอร" นั้นมักจะแจกแจงจินตนาการออกเป็นศิลป์ได้หลายสาขา ศิลปะหลังสุดของเขาสืบเนื่องมาจาก "การะเกด" เป็นรูปลักษณ์วรรณศิลป์¹

¹ประกาศ วัชรกรณ. ประวัตินักประพันธ์. โดย ป. วัชรกรณ (นามแฝง). 2526. หน้า 374 - 375.

ตอบปณิหารรัก

ถึงแม้ว่า "อิงอร" มีภาระหน้าที่ราชการประจำ ณ กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทยรัดตัว แต่ด้วยความรักในการเขียนหนังสือ ช่วงหนึ่ง "อิงอร" ได้ทำหน้าที่ตอบปณิหารรัก เพื่อช่วยความชุ่มชื้นของใจของชนหนุ่มสาวในสมัยนั้นในนิตยสารต่าง ๆ ปรากฏได้รับความนิยมจากชนหนุ่มสาวในยุคนั้นเป็นอย่างยิ่ง เช่น ทอกลัมอิงอรปลอมจิต "ศรน้ำผึ้ง" กุญแจไขปณิหารชีวิต และรักและปรียา "อิงอร" ก่อนตกลงใจ เป็นต้น "อิงอร" ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า "ก็เรื่องที่ผมถนัดในทางเขียนนิยายรักนี่แหละที่ชักนำให้ผมหันเหไปทำหน้าที่ที่ รักเล่นๆ เคยทำโด่งดังมาในอดีต หรือที่ "สนั่น" และ "ศิราณี" เพื่อนผมกำลังทำดังไม่รู้ตัวอยู่ในบัดนี้"¹ อีกตอนหนึ่งเขากล่าวว่า

รัตนะ ยาวะประภาษ เป็นผู้ริเริ่มและชักชวนให้ผมใช้เวลาระหว่างที่ว่างเว้นเขียนนวนิยายไปตอบปณิหารรัก และช่วยผมตัดสินใจทอกลัมประจำว่า "อิงอรปลอมจิต" ให้ แล้วจึงผมไปปลอมตอบแทนในหนังสือธุรกิจบันเทิงฉบับหนึ่ง ซึ่งเขาก่อตั้งและดำเนินงาน อาศัยเครดิตที่ผมเคยมีในการเขียนเรื่องรัก และเคยออกหักมาจริง ๆ เป็นหลักประกัน แทน ๆ ที่รู้จักชื่อก็หลังไหล จกหมายมาให้ผมอรรถกนกใหม่ตั้งคลื่นครึกขำโรครักได้สบาย²

นอกจาก "อิงอร" มีความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว เขายังมีความสามารถในการเป็นนักพูด นักอภิปราย นักเขียนบทละครวิทยุ รวมทั้งนักเขียนคอลัมน์อีกด้วย กล่าวคือ

¹ ศักดิ์เกษม หุตาคม. "เรื่องของเขาที่ยังสด และทำให้เขามีความสุขทุกขณะที่ระลึกถึง," ฟ้าเมืองไทย. 7(364) : 14, 37 - 38 ; 41 มีนาคม 2519.

² แหล่งเดิม. หน้า 37.

ในเรื่องของการเป็นนักพูด นักอภิปราย "เทศว์รี" กล่าวยกย่องเขาว่า "เขาเป็นผู้อภิปรายที่มีวาทะเหลือร้ายถูกอกถูกใจผู้ฟังมาแต่เวลาขึ้นเวทีได้วาทะหรือร่วมรายการต่าง ๆ" เช่นเดียวกันกับ ป.วัชรารักษ์ กล่าวว่า "อิงอร นักเจรจาผู้มีเสน่ห์ที่ปาก"

ในเรื่องของการเป็นนักเขียนบทละครวิทยุ ผลงานของเขามีชื่อเสียงและเป็นที่ติดอกติดใจนักฟังละครวิทยุเป็นอย่างมากคือเรื่องโนรี ก่อนที่นำเรื่องนี้มาทำเป็นภาพยนตร์

ในเรื่องของการเป็นนักเขียนคอลัมน์ "อิงอร" มีผลงานในการเขียนคอลัมน์เพื่อแสดงทัศนะและแนวความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องความบันเทิง เศรษฐกิจ การเมือง อยู่มาจนมาทั้งปรากฏอยู่ในวารสารนิตยสารและหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เช่น คอลัมน์คลื่นกระทบฝั่ง บทท้าย บัวบังใบ ลมพัดชายเขา และทามส่าย เป็นต้น ในปีปลายชีวิตของเขาเขาเคยเขียนคอลัมน์ วัน-เวลา และคอลัมน์พระอาทิตย์ชิงทอง ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันมาระยะหนึ่ง จนกระทั่งหยุดเขียนลงในปี พ.ศ. 2529 ก่อนที่เขาจะถึงแก่กรรมไม่นาน

ผลงานประพันธ์

"อิงอร" เป็นนักเขียนที่ได้สร้างสรรค์ผลงานทางวรรณกรรมไว้หลายประเภท เท่าที่ค้นคว้าและรวบรวมได้มีดังนี้

1. นวนิยาย มีเรื่องเดียวคือเรื่อง โนรี
2. เรื่องสั้น มี
 - 2.1 เซอสั้น ฉันทสุตทุก ๆ สิ่งสัญญาจำ
 - 2.2 สิ่งที่เหลือ (สิ่งที่เหลืออยู่)
 - 2.3 นิทรา-สายฝน
 - 2.4 นัฏครชนี (ทรวทนินาง)
 - 2.5 ฌูทอง
 - 2.6 ช้องนาง
 - 2.7 จากนรี-ถึงมาริส
 - 2.8 เรือนหอ

- 2.9 วอลซ์เพลงสุดท้าย
- 2.10 ระหว่างหมากับราชสีห์
- 2.11 ณ แคนอมราฤๅที
- 2.12 โลงทอง (บุทรงทอง)
- 2.13 ซากรักที่ยังหายใจ
- 2.14 ราชันย์ผู้พิชิต
- 2.15 กลิ่นยี่โถแดง
- 2.16 ริมฝั่งเนรัญชลา
- 2.17 สัญญาของวิญญู
- 2.18 อาจเป็นการคอยตลอดกาล
- 2.19 แหวนทัก
- 2.20 ปักเป้าสาว
- 2.21 มธุรสหลังแต่งงาน
- 2.22 ดอกเลาบนจินตรา
- 2.23 ของเธอคนเดียว
- 2.24 คืนนั้นทาร์กxonนิยายรัก
- 2.25 เทวีแห่งอศิต
- 2.26 รอยร้าวหลังประวัติดรัก
- 2.27 คนธรรมดาพบกับพิณพิณ
- 2.28 ที่สุดของชีวิต
- 2.29 รักนิรันดร์ (สองแผ่นดิน, สุสยาม)
- 2.30 ราตรี
- 2.31 หิน 2 ก้อน
- 2.32 น้ำใจ
- 2.33 วันจาก

- 2.34 แหวนรัก
- 2.35 ลาก่อนมาเรียม
- 2.36 อ้ายโหนด
- 2.37 นกแพ้วของยาย
- 2.38 คาวร่วง
- 2.39 มามืด
- 2.40 อยู่มืด
- 2.41 นภาวิดี
- 2.42 ลูกเปิดของตุ๊กต๋อย
- 2.43 กินรีรำไห้
- 2.44 รักเพ้อ
- 2.45 ในอ้อมกอดทนต์
- 2.46 ดันจะกลับมา
- 2.47 ๓ ประสงค์ใจจากนาง
- 2.48 ทฤษฎีพิสุจน์รัก
- 2.49 คดีของกรรณิการ์
- 2.50 ตุ๊กตุไม่ร้องไห้
- 2.51 ขอบใจจันทน์ตา
- 2.52 วันฝนตก
- 2.53 คืนสุดท้าย
- 2.54 นี่หรือความรัก ? นี่แหละรัก !
- 2.55 ในแดนไกลแสนไกล
- 2.56 รักเธอเสมอ
- 2.57 วันทองกับพ่อพระ
- 2.58 คำตอบของอัญชลี

- 2.59 หอมดอกกล้วยหลัง
- 2.60 ของขวัญ
- 2.61 จาก...เจดีย์ชะเวตาทอง ถึง...สะพานวอเตอร์ลู
- 2.62 อา
- 2.63 ผู้ชนะ
- 2.64 น้ำตาพระจันทร์
- 2.65 สาย
- 2.66 คินแรก
- 2.67 น้ำป่า
- 2.68 ไร่ร่มไม้
- 2.69 หยกน้ำค้างบนสายพิณ
- 2.70 เชื้อคน้ำตาให้ดอกไม้ม
- 2.71 ข้าวเหนียวนึ่ง-ใบทองติ่ง
- 2.72 ไม่น่าลืม
- 2.73 หอมทาวน้ำเค็ม
- 2.74 รถทัวร์เที่ยวสุดท้าย
- 2.75 ความหลังฝังใจ
- 2.76 แห้ง-แสด-แฉง
- 2.77 เลือดไป-ลมมา
- 2.78 อธิบ-ทึ
- 2.79 น้ำผึ้งในหุบเขา
- 2.80 ศยามลัดทิศใจ
- 2.81 ขอบคุณ
- 2.82 ไม่ถึงพระจันทร์

3. บทละครเวที มี

- 3.1 นิทรา-สายัณห์
- 3.2 อนุทอง
- 3.3 ช้องนาง
- 3.4 ราชันย์ผู้พิชิต
- 3.5 จากนรี-ถึงนารีส
- 3.6 เกียรติศักดิ์ทหารเสือ
- 3.7 ทหารกล้ำทหาราช
- 3.8 สุดชีวิต
- 3.9 สุดสายใจ
- 3.10 กลิ่นยี่โกแดง
- 3.11 มดแดง
- 3.12 สุดฟากฟ้า
- 3.13 เวียงฟ้า
- 3.14 ครรชนน้อย
- 3.15 การะเกด
- 3.16 วิมานร้าง
- 3.17 แม่
- 3.18 เราสู้

4. บทละครวิทยุมี โนรี

5. บทละครโทรทัศน์ มี

- 5.1 นิทรา-สายัณห์
- 5.2 ครรชนนาง
- 5.3 วอลซ์เพลงสุดท้าย
- 5.4 โลงทอง
- 5.5 กลิ่นยี่โกแดง

- 5.6 รีมฝั่งเนรัชลา
- 5.7 เกียรติศักดิ์ทหารเสือ
- 5.8 การระเกด
- 5.9 เสือเก่า
- 5.10 สุดชีวิต
- 5.11 มาลัยสุมพร
- 5.12 ญูทอง
- 5.13 ทหารกล้ำทหารราช
- 5.14 เวียงเหนือ
- 5.15 มกแดง
- 5.16 กระชมน้อย
- 5.17 แพ้วใจ
- 5.18 รักเธอเสมอ
- 5.19 สุดปากฟ้า
- 5.20 โช้สวาท
- 5.21 วีรทหารราช
- 5.22 ช้องนาง
- 5.23 พระยาไชยบุรีไม่ยอมแพ้
- 5.24 สัตยามหาราช
- 5.25 น้ำผึ้งพระจันทร์
- 5.26 ก่อนจาก
- 5.27 คินสุทท้าย
- 5.28 วันฝนตก
- 5.29 สองแทนกับสายเปล
- 5.30 คนที่เมืองลับแล
- 5.31 บ้านของเรา

- 5.32 คินทอง
- 5.33 ห่อใหม่
- 5.34 อันชนันรักเจ้า
- 5.35 คินหนึ่ง
- 5.36 น้อยโหน่งหนี่
- 5.37 เทอมสุดท้าย
- 5.38 กาฝาก
- 5.39 บางแค
- 5.40 ขึ้นชีวิต
- 5.41 หน้าที่
- 5.42 หมู่อัน
- 5.43 นื่อง
- 5.44 อนิจจา-ความรัก
- 5.45 ความผูกพัน
- 5.46 เจ้าทอยหลอด
- 5.47 หมอนวด
- 5.48 รอยเลือด
- 5.49 พระบารมีปกเกล้า
- 5.50 ริมทาง
- 5.51 บ้านนาเก่า
- 5.52 ศาลาหน้า
- 5.53 คำสารภาพ
- 5.54 รอยพระยุคลบาท
- 5.55 สวัสดิ์ปีใหม่
- 5.56 สีนบน
- 5.57 โจรจันทร์กลัใจ

- 5.58 เพื่อน
- 5.59 ของฝาก
- 5.60 หึง
- 5.61 พระยาภักดีชุมพล
- 6. บทภาพยนตร์ มี
 - 6.1 นิทรา-สายน้ำ
 - 6.2 ญทอง
 - 6.3 โนรี
 - 6.4 ครรชนีนาง
 - 6.5 การระเกด
 - 6.6 กลิ่นยี่โถแดง
 - 6.7 ช้องนาง
 - 6.8 เกียรติศักดิ์ทหารเสือ
 - 6.9 โอ้...รัก
 - 6.10 สุดชีวิต
 - 6.11 กราบที่ดวงใจ
 - 6.12 รักแสงใจ
 - 6.13 มนต์แดง
 - 6.14 ดอกฮ่อ
 - 6.15 สายฝน
 - 6.16 ปูจ๋า
 - 6.17 ผ่าหัวใจ
 - 6.18 รักเธอเสมอ
 - 6.19 รักข้ามขอบฟ้า
 - 6.20 วิมานรัก

- 6.21 สุกฟากฟ้า
- 6.22 ไทน้อย
- 6.23 ไทใหญ่
- 6.24 กบเต็น
- 6.25 หุ้งทองกวาว
- 7. บทเพลง มี
 - 7.1 ครรชนไฉไล
 - 7.2 ทนาวตัก
 - 7.3 เกื่อนคำดาวตก
 - 7.4 รักเธอเสมอ
 - 7.5 บุหงทอง
 - 7.6 ย่ำสนธยา
 - 7.7 ความหลังฝังใจ
 - 7.8 กลางสายชล
 - 7.9 เวียงฟ้า
 - 7.10 กลิ่นยี่โถแดง
 - 7.11 ธาราธิฐาน
 - 7.12 สุกชีวิต
 - 7.13 หุ้งทองกวาว
 - 7.14 ท้องนาง
 - 7.15 สุกฟากฟ้า
 - 7.16 ไยร้างทอง
 - 7.17 ครรชนีควาว
 - 7.18 คนธรรพ์กับพิณทิพย์
 - 7.19 สมิหลาอาลัย

- 7.20 สงขลา
- 7.21 แก้วกึ่งฟ้า
- 7.22 ดวงใจ
- 7.23 บ้านในฝัน
- 7.24 ย่ำสนธยา
- 7.25 สดุดีวีระมหาราช
- 7.26 กลิ่นลมหายใจ
- 7.27 ลูกรัก
- 7.28 สะไบงาม
- 7.29 มาลัย-เทียน
- 7.30 เงาไม้
- 7.31 อรุโद्यย์ไม่กลับคืน
- 7.32 ดวงใจใคร่ทนอ
- 7.33 โนรี
- 7.34 พี่ตม
- 7.35 แสนรัก
- 7.36 ดอกอ้อ
- 7.37 นิทราทิพย์
- 7.38 จากดวงใจ
- 7.39 ความหลังยังไม่วិន
- 7.40 เสมอแซ
- 7.41 รำแม่ศรี
- 7.42 ภูมิพลมหาราช
- 8. บทละครว่า มี
 - 8.1 นายชนมทัม
 - 8.2 เบี้ยเคียว

8.3 ผลของความขยัน

8.4 ทหารพระประชาชนที่

9. บทกวี มี

9.1 ราชนีศรีสกล

9.2 แต่...ความรัก

9.3 คิดถึง

9.4 ทอมใจ

9.5 อาหารคนนอนรู

9.6 กษัตริย์-เกษตร

9.7 เตะ

9.8 แหวนรัก

9.9 สมหายใจ

9.10 ความหลังฝังใจ

9.11 ผู้หญิง-น้ำตา-และ...หมอน

10. สารคดี มี

10.1 "การมวย" ปัจจุบันคือ "การเมือง" ของเมืองไทยในทศวรรษของหม

10.2 รูปเท้าที่สาม (ที่น่ากลัวจนน่าเศร้า)

10.3 นาวมโนสำคัญไฉน

10.4 เกิดเป็นหญิงแท้จริงแสนลำบาก เป็นผู้ว่าฯ ยิ่งยากกว่าหลายเท่า

10.5 คู่กับเรื่องทอ-ทอจนเลยถึงลูกโคโนเสาร์

10.6 ระเบิดคำที่น่าเสียตาย

10.7 ประโยชน์สุดท้ายของโสร่ง

10.8 คู่กับผี

10.9 หนึ่งดอกจ๊าปีเคยเบ่งบาน

10.10 เสน่ห์อันสุนทรีย์ของหญิงไทย

10.11 กล้ายไม้ซ่อนใบ

- 10.12 พ่อ
- 10.13 ว่าด้วยโรคหัวใจ (ที่คนสำคัญของเมืองไทยชอบเป็น)
- 10.14 ย้ายออกเรือนก่อนแต่งงาน (วิวาห์กต)
- 11. คอลัมน์ มี
 - 11.1 คลื่นกระทบฝั่ง
 - 11.2 บทท้าย
 - 11.3 บัวบังใบ
 - 11.4 วัน-เวลา
 - 11.5 พระอาทิตย์ชิงดวง
 - 11.6 ตามสบาย
 - 11.7 ลมพัดชายเขา
 - 11.8 คลื่นกระทบฝั่ง
 - 11.9 อิงอรุณข้ามทวีป
 - 11.10 รอบบ้าน
 - 11.11 ศิลปกรรม
 - 11.12 ขอบฟ้า
 - 11.13 หน้าต่าง
 - 11.14 เสียงสะท้อนจากจอแก้ว
 - 11.15 อิงอรุณลอบจิต
 - 11.16 อารมณ์ค้าง
 - 11.17 "ศรน้ำผึ้ง" กุญแจไขประตูหาชีวิตและรัก
 - 11.18 คุยข้ามทวีป
 - 11.19 รอบบ้าน
 - 11.20 ริมทาง
 - 11.21 ชีวิต

- 11.22 กุญกับอิงอร
- 11.23 ปรีक्षा "อิงอร" ก่อนตกลงใจ
- 11.24 จอแก้ว
- 11.25 จริงกับผ้น
- 11.26 จากโทรทัศน์
- 12. เรื่องจากชีวิต ประสบการณ์ มี
 - 12.1 คอกฮ้อจากสงขลา
 - 12.2 ขอบคุนกรับ-ท่านนายพล
 - 12.3 น้ำตาวิว (คู่ทุกข์คู่ยากของเศรษฐิกยา)
 - 12.4 คมชนรดไม้ไร่รดทนทน-แต่อดทนกันนาน
 - 12.5 คิดถึง... พี่สผู้มากับป่า ล้วน
 - 12.6 ยุงรำแพนในม่านฝนบันดาลใจให้นวนิยาย "โลงทอง" เกิด
 - 12.7 วิทยุชาติพันธุ์รัก
 - 12.8 ลาก่อนสงขลา
 - 12.9 นอร์เวย์มี "เต็ลมา" สงขลามี "ตรรชนี"
 - 12.10 ชมรมนักเขียนเคยบ้านแป้นอยู่แถวเสาชิงช้า
 - 12.11 ขอแปลที่แสนหน้า
 - 12.12 ความสำคัญของสัญลักษณ์และฉาษา (หึ่งเกี่ยวกับตรรชนีและไม่เกี่ยว)
 - 12.13 พระเอกกับประพันธ์ ส.อาสนจินดา เค้นตะผ่นออกมาจากประตูโรงพิมพ์
เข้าหลบโรงละครด้วย "ตรรชนีนาง"
 - 12.14 ไล่จ้อกตัวปลอม
 - 12.15 "เจ้าน้อย"-"ไล่จ้อก" ตัวที่สอง
 - 12.16 "เดือนต่ำ คาวตลก" กับเพื่อนผู้เป็นประทีปทุกยาม
 - 12.17 "อิงอร" ย้อนไปหาพระเอก "นิทรา-สายัณห์" ในรัฐธรรมนูญศาสตร์
 - 12.18 หางานเกือกกัทจนได้ดี งานไม่มีให้เลือก
 - 12.19 คำเคียวที่ขุนชายไม่เคยนับ

- 12.20 หวัดอีกครั้ง-หวัดติดตารางเพราะว่าความในศาลฎีกา
- 12.21 น้ำเลื่อมสอนมวย
- 12.22 ชลहु่ ชลานุเคราะห์ ผู้ทำให้ "ตรรชน" ครอบงำจนทุกวันนี้...

ท่วยเพลงแรกที่เขาเขียน

- 12.23 "น้ำใจรักของครู"-หลวงชัยจิตรกรรมสี่สิบสองปีที่ยังระลึกถึงศิษย์
- 12.24 ทิดแร่ท่านอธิบดี ถึงที่ของท่านบ้างแล้ว
- 12.25 ท่านขุนไผ่ภูคว้อถึงโทษเสมียนตัวแสบ
- 12.26 เล่นไปกับ "มังกร" (ต่างคนต่างเลี้ยง-หลวงพรหมโยธินกับผู้เขียน)
- 12.27 จอนที่
- 12.28 ครอบอาจารย์
- 12.29 ราตรีประทับดาว ราตรีไม่มีดาวเสียหลายสิบปีขอราตรีอย่ามือต่อไป

อีกเลย

- 12.30 เสมียนใหม่ลองดีเพราะคลังเสรีภาพที่เหิงไห้
- 12.31 ท่านขุนยอมเมื่อถูกแก้ลำด้วย "ผู้ชนะสิบทิศ"
- 12.32 พ้าผำถึงริมคลองเทเวศร์ (คำถามสอบสัมภาษณ์ของอธิบดี-ที่สอบ

เหมือนไม่สอบ)

- 12.33 ลาก่อน-สงขลา-บ้านเกิดและคงจะไม่ใช่ที่ตายของผู้เขียน
- 12.34 แสงประทีปปลอมมากับแม่ทัพบุรพา
- 12.35 สุภาพบุรุษผมสีเทา
- 12.36 เรื่องของเขาที่ยังสด และทำให้เขามีความสุขทุกขณะที่รำลึกถึง
- 12.37 ไอ้จ๊อก-ถึงแสนรู้
- 12.38 "ตรรชนใจโล" เพลงสากลเพลงแรกที่เขียน
- 12.39 ผู้บังคับจิตใจให้เกิดเพลง "หนาวคัก"
- 12.40 ผมมีเรื่องฟ้องพบกับคุณชายศักดิ์ปากกาไวกับ "ทวี" เสือปืนไว
- 12.41 "รักเธอเสมอ" อีกทีสำหรับความปรารถนาดีของ "เพื่อนแก้ว"
- 12.42 หวัดตาย เพราะไปทำอะไรผิดอย่างคาดไม่ถึง

- 12.43 รามรำพึง
- 12.44 "พระเอกแก่เรื่องใหม่ของข้าพเจ้านามกระหิง"
- 12.45 หลวงปู่ไถ่ยืน
- 12.46 กระสุนนัดนั้น
- 12.47 เขาซื้อมิสเตอร์เฟิง
- 12.48 ทะเล-กัปตันและหมา
- 12.49 อนุสรณ์ที่เฉลิมเขตร์
- 12.50 บัจฉิมวารของหลวงปู่
- 12.51 รอยหาวาย
- 12.52 น้ำตาไอ้ไอ
- 12.53 ยุทธวิธีของยาย
- 12.54 ลูกยอ
- 12.55 กลิ่นกรุงเทพฯ
- 12.56 ก้านจากปีพายุไม้แข็ง
- 12.57 ไอ้ไอ้นลมหังตะลุง
- 12.58 ชาวโลกหนังสือขอเพื่อนรับศึกฤทธิ์ ปราโมช
- 12.59 หลวงปู่ไถ่ยืน
- 12.60 เรื่องเก่า ๆ ในรั้วจำปี
- 12.61 มงคลสถานมีนามว่าเฉลิมเขตร์
- 12.62 หัวเจ้าไม่เคยลืม
- 12.63 กลิ่นราตรีและความรำลึกถึงอันหอมหวาน
- 12.64 แฟชั่นทองคำชาวไทย
- 12.65 รำลึกถึงชมรมเสาชิงช้า
- 12.66 ดวงครึ่งดวง (พรรณนิยาย)
- 12.67 นิยายรักจบด้วยโทรศัพท์สายเดียวกัน
- 12.68 ชายควรรักหญิงชนิดไหน

12.69 จาก...ขอบฟ้า

12.70 เนื่องมาแต่ "ชื่อนาง" แค่อริณน้อย ๗ หุ่นทองกวาว

นามปากกา

"อิงอร" เป็นนามปากกาที่เขาใช้ในการเขียนงานประพันธ์ประเภทเรื่องแต่งหรือบันเทิงคดี เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร บทภาพยนตร์ เป็นต้น นอกจากนี้นามปากกานี้ จะใช้ในคอลัมน์ตอบปัญหารัก และคอลัมน์อื่น ๆ บ้างเล็กน้อย เช่น คอลัมน์บทพ้าย ลมพัดชายเขา และอิงอรคุยข้ามทวีป เป็นต้น "อิงอร" ได้กล่าวถึงความหมายของนามปากกาของเขาว่า "อิงผู้หญิง พจนานุกรมก็แปลว่าดีใจ รู้สึกร่าเริงจะมาจากเขมรไปหลักฐานที่หลัง แต่ตั้งขึ้นมาเองเพราะรู้สึกว่ามันหวาน เหมาะสำหรับชื่อนางเอกในนวนิยายเรื่องสั้น"¹ "อิงอร" คำนี้ถ้าแปลตามตัวก็แปลว่า ชิดผู้หญิง"² ส่วนที่มาของนามปากกาว่า "อิงอร" เขาได้บอกว่า "เหตุที่ใช้อิงอรก็เพราะว่า ได้เขียนเรื่องที่ใช้อยู่ในหนังสือรั้วอักษรนี้ มีนางเอกชื่ออิงอร-นางเอกในเรื่อง-คำนี้ชอบมาก"³ และเขาได้กล่าวถึงที่มาของนามปากกานี้ต่อไปว่า

อิงอรตั้งจาก...ลุงถือเป็นมงคลนาม...ตอนนั้นลุงเขียนจดหมายถึงศรีบูรพา คือ ลุงเขียนไปชมเชยยาขอบที่ท่านเขียนเรื่องสั้นในหมึก ท่านเขียนบทความเรื่องนี้ ลุงเป็นนักอ่านนี้...เรื่อง "สั้นในหมึก" เป็นการเขียนในท่านองบทความเชิงจดหมาย โดยเนื้อหาเป็นการแนะนำการเขียนเรื่องสั้น...ท่านเขียนไพเราะมาก...ลงใน

¹ เริงไชย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำผึ้งบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) : 22 - 36 ; มกราคม 2530.

² แทนเงา(นามแฝง). "นักพบหักคี่เกษม พุทธาคม," ลลนา. 5(121) : 12 ; สิงหาคม 2527.

³ แหล่งเดิม.

หนังสือประชามิตร-สุภาพบุรุษว่าจดหมายของท่านที่เขียนชมเชยยาขอบนั้น^๑ ได้ให้
เจ้าตัวทราบแล้ว และท่านก็เขียนบรรทัดต่อมาว่าสำนวนเขียนหนังสือของท่าน
(อิงอร) มีท่าทางจะเป็นนักประพันธ์...สูงทีเดียว และเป็นเกียรติมากก็เลย
เขียนเรื่องสั้นคือ "สิ่งที่เหลือ" ส่งไป...สัปดาห์ต่อมาเรื่องนี้ก็ได้ลง¹

หนังสือพิมพ์ไทยวันอาทิตย์ได้กล่าวถึงเหตุผลที่ "อิงอร" เลือกใช้นามปากกาว่า
"ศักดิ์เกษม หุตาคม" เป็นคนชอบอักษรของพ่อขุนรามคำแหงอันดับ อ มาแต่ไหนแต่ไรแล้ว และ
ยิ่งไปกว่านั้นหญิงคนแรกที่เขารักก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับอักษร อ เป็นอย่างมาก"²

นอกจากนี้ "อิงอร" ยังใช้นามปากกาอีกนามปากกาหนึ่งคือ "ตาคม" ในการเขียน
คอลัมน์ สารคดีในวารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เช่น คอลัมน์ศิลปกรรม
จอแก้วจากโทรทัศน์ เป็นต้น ส่วนนามจริง "อิงอร" จะใช้เขียนงานวรรณกรรมประเภทสารคดี
และเรื่องจากชีวิตและประสบการณ์ นอกจากนี้ "อิงอร" ยังใช้นามปากกาว่า "สะตอทอง"
ในงานเขียนที่เป็นบทหรือกรองบางชิ้นด้วย

ชีวิตครอบครัว

เมื่อ "อิงอร" เขียนบทละครเรื่อง "ช้องนาง" ขึ้นมาเพื่อนำไปแสดงบนเวทีของศาลา
เฉลิมไทย เขาได้ประกาศรับสมัครนางเอกบทละครเรื่องนี้ ปรากฏว่ามีหญิงสาวมาสมัครกัน
มากมาย เขาได้คัดเลือกหญิงสาวเอาไว้จำนวนหนึ่งเพื่อมาเล่นกรองหาตัวนางเอกผู้เหมาะสม
อีกครั้งหนึ่ง ในที่สุดเขาได้คัดเลือก น.ส. เขาวนิจ เสวตศิลา บุตรีพระยาอินทราบดีสีหราช
รองเมือง (อดีตสมุหเทศาภิบาลมณฑลปราจีนบุรี) ผู้กล้าที่จะโกนศีรษะรับบทเป็นแม่ชี ซึ่งเป็น

¹พ.ศ.ศ. (นามแฝง). "พันความหลังจุ่มน้ำผึ้งกับอิงอร," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์.
32(22) : 37 - 38 ; พฤศจิกายน 2528.

²"อิงอร," พิมพ์ไทยวันอาทิตย์. 20 มีนาคม 2509. หน้า 4.

นางเอกของบทละครเรื่องนี้ ซึ่งต่อมาทั้งสองได้เกิดความรัก และตัดสินใจแต่งงานกัน ขณะที่ "อิงอร" มีอายุได้ 35 ปี น.ส.เยาวนิจ เสวตศิลา มีอายุได้ 18 ปี "อิงอร" ได้เล่าถึงความประทับใจที่มีต่อ น.ส.เยาวนิจ เสวตศิลา ในครั้งนั้นไว้ว่า

รู้จักกับแม่ (หมายถึงคุณเยาวนิจ) ก็ตอนที่ผมเอนานิยายเรื่องซ่องนางมาทำเป็นละคร คือผมประกาศรับสมัครคนที่จะมาเล่นเป็นนางเอก แม่เขาก็มาสมัครด้วย และการแสดงละครเรื่องนี้ตัวเอกจะเล่นเป็นแม่ชีโกนหัวด้วย ซึ่งสมัยนั้นไม่มีใครกล้าทำเลย และก็ไม่มีผู้หญิงคนไหนกล้าทำด้วย แต่แม่เขากล้า อันนี้เป็นเหตุที่ทำให้ผมรู้สึกประทับใจเขา ผมก็เลยตัดสินใจแต่งงานกับเขาเพราะเห็นเป็นผู้หญิงที่เด็ดเดี่ยว แต่จากการที่เขาเป็นผู้หญิงเด็ดเดี่ยว กล้าทำกล้าสู้ทำให้ผมคิดว่า เขาคงเป็นคนที่มีส่วนร่วมสุขเราได้ จึงได้ตัดสินใจแต่งงานกับเขาหลังจากละครเรื่องนี้เสร็จ¹

"อิงอร" ได้กล่าวถึงสาเหตุที่เขาตัดสินใจแต่งงานกับ น.ส.เยาวนิจ ว่า

คุณคงสงสัยว่าทำไมจึงตัดสินใจแต่งงานกับเธอ ไม่ใช่เรื่องอื่นไกลดอกครับเพราะได้เล็งเห็นแล้วว่าเธอไม่ได้รักผมในความแหว่งเกียรติยศ แต่เราได้รักกันเพราะจิตใจ... การตัดสินใจของผมไม่ผิด เราอยู่ด้วยกันจนบัดนี้เป็นเวลา 12 ปีเต็ม เราไม่เคยมีปากมีเสียงกันจนคำเดียว เพราะต่างฝ่ายต่างรู้หน้าที่ของตนดี ผมรู้ตัวว่าเป็นหนี้บุญคุณเธอมาก².

¹"ก้นครัวคนดัง : ศักดิ์เกษม หุตาคม นักประพันธ์มือเอกนามปากกา อิงอร ,"
มติชน. 3 มีนาคม 2529. หน้า 7.

²"อิงอร," พิมพ์ไทยวันอาทิตย์. 20 มีนาคม 2509. หน้า 4.

"อิงอร" ได้กล่าวยกย่องภรรยาของเขาว่า

เขาเป็นผู้หญิงที่ไม่ชอบออกสังคม เป็นคนที่ไม่เคยสนใจเลยว่าผมจะไปไหนหรือไปทำอะไรมา เขาไม่เคยหึงหวงไม่เคยแสดงตัวเลย ปลอยผมตลอด ยามที่เราไปไหนมาซนคิไปหัวบ้านท้ายเมืองไ้น้ 7 - 8 วัน กลับมาเขาก็ไม่เคยถามเลยว่าไปไหนมา อันนี้ทำให้เราเกรงใจเขามาก เราก็เลยไม่อยากทำอะไรให้สะเทือนใจเขา

ผมอยู่กับเขามาตั้ง 30 ปีแล้วนี่ไม่เคยเลยมิคเคียว เขาก็ไม่เคยที่จะทำให้เราสะเทือนใจ ตอนแรกก็คิดว่าเขาเป็นเด็กกว่าเรา เราจะต้องดูแลเขา เลี้ยงดูเขา แต่เอาจริงปรากฏว่าเขาต้องมาดูแลเรา เลี้ยงดูเรา ในส่วนนี้ผมรู้สึกว่าเป็นหนี้ ความรู้สึกเขานะ เขาเป็นคนที่ให้เราทุกอย่างเลย ให้ความเลี้ยงดูเรา ให้ความไว้วางใจ ให้ความเคารพ ให้ความนับถือ และเขาเป็นคนที่ไม่พูดมาก เขาไม่ใช่คนโรแมนติคแต่เขาเป็นคนที่น่าไว้วางใจ

กับลูก ๆ เขาก็เป็นคนอบรมเลี้ยงดูเสียส่วนใหญ่ เขาเป็นประชาธิปไตยกับลูก ๆ คือตามใจลูกในขอบเขตที่พอคิ ผิดกับผมซึ่งค่อนข้างเผด็จการ ลูกชายลูกสาวเขารักแม่มากกว่าพ่อ เพราะแม่เป็นคนใจเย็นแต่พ่อเป็นศิลปินเจ้าอารมณ์¹

สุวัฒน์ วรดิลก ก็ได้กล่าวยกย่องเยาวนิจ หุตะคม ไว้ในทำนองเดียวกันว่า "เยาวนิจ เป็นยอดหญิงที่หาได้ยากนักในสังคมนี้ ตลอดชีวิตนี้แต่เสียสละ อดทน และอดออม เพื่อท่าน (อิงอร) และลูก ๆ ... เหมือนพี่อ้อมของพี่มัส จรรย์รงค์ ไม่มีผิด"²

"อิงอร" กับ เยาวนิจ หุตะคม มีบุตรด้วยกัน 4 คน คนที่หนึ่งถึงสามเป็นผู้ชาย ส่วนคนสุดท้ายเป็นผู้หญิง บุตร 4 คนของ "อิงอร" มีชื่อคล้องจองกันอย่างไพเราะ ดังนี้

¹ ก้นครัวคนดัง : ศักดิ์เกษม หุตะคม นักประพันธ์มือเอกนามปากกา อิงอร , " มติชน . 3 มีนาคม 2529 . หน้า 7 .

² สุวัฒน์ วรดิลก . "ระหว่างเรา อิงอร กับ 'ผู้เขียน' , " มติชนสุดสัปดาห์ . 7(331) : 35 - 36 ; มกราคม 2530 .

1. นายศศิธร หุตาคม
2. นายสันติธร หุตาคม
3. นายกรวิก หุตาคม
4. นางสาวนภิศรา หุตาคม

"เพชร ชมพู" ได้กล่าวถึงรูปร่างหน้าตาบุตรทั้ง 4 คนของ "อิงอร" ไว้ว่า "ลูกทุกคนสวยหน้าตาน่ารัก เปลา - ไม่ได้เหมือนพ่อ - แต่เหมือนแม่"¹ ต่อคำถามเกี่ยวกับหลักการครองเรือนให้มีความสุข ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน "อิงอร" ให้ทรรศนะในเรื่องนี้ว่า

ทั้งสองฝ่ายจะต้องมีความรักและความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นพื้นฐานซึ่งจะสามารถสร้างบ้านได้ดี การแต่งงานไม่จำเป็นต้องแห่ตามคนอื่นทำงานใหญ่โตตามโรงแรม แล้วก็ต้องมาเป็นหนี้สิน สู้อาเงินที่มีอยู่มาซื้อเครื่องเรือนและของจำเป็นเข้าบ้านจะดีกว่า แต่ก็ต้องทำให้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีคือการทำบุญเลี้ยงพระ กราบผู้ใหญ่ และที่สำคัญต้องจดทะเบียนสมรสกัน

ซึ่งชีวิตรักของ "อิงอร" ก็เหมือนกันเริ่มขึ้นจากไม่มีอะไร และมาช่วยกันสร้างจนสามารถปักหลักลงฐานให้ครอบครัวได้มั่นคงจนปัจจุบัน²

บ้านปลายชีวิต

หลังจากที่ "อิงอร" ปลดเกษียณอายุราชการแล้ว เขาก็หันกลับมาเขียนหนังสืออีกครั้งหนึ่งคือเขียนเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง ลงในคอลัมน์ "วัน-เวลา" และเขียนวิพากษ์วิจารณ์วงการบันเทิงไม่ว่าเป็นละคร ภาพยนตร์ ตลอดจนวรรณกรรมต่าง ๆ ลงในคอลัมน์ "พระอาทิตย์ชิงดวง" ให้กับหนังสือพิมพ์สยามรัฐเป็นประจำมาหลายปี จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน

1 ประเสริฐ หิจาณโสภณ. "ทำเนียบนักเขียนไทย," โดยเพชร ชมพู(นามแฝง).

ฟ้าเมืองไทย. 1(5) : 25 ; พฤษภาคม 2512.

2 เกศวรี(นามแฝง). "นักเขียนเจ้าของฉายา...ปากกาจุ่มน้ำผึ้งและเกษรดอกไม้ อิงอรกับคู่ชีวิตและลูก ๆ," คู่ชีวิต. 1(17) : 22 - 25 ; ธันวาคม 2523.

ครั้งใหญ่ของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ เมื่อปี พ.ศ. 2529 คอลัมน์ห้องของ "อิงอร" จึงต้องยุติลงตามคำสั่งของกองบรรณาธิการ ทำให้ "อิงอร" สะท้อนใจมากถึงกับหยุดเขียนหนังสือโดยสิ้นเชิง แล้วกลับมาใช้ชีวิตอย่างสงบอยู่กับบ้าน ทั้งที่เริงไชย พุทธาโร กล่าวว่

ชายสูงอายุ รูปร่างท้วมใหญ่ สวมแว่นสายตากรอบสีดำไว้บนใบหน้าอบอุม ผมหาวสีขาวย่นแซมประปรายถูกเสยไปรวบไว้เป็นมุ่นมวยตรงท้ายทอย ใช้ชีวิตเบื่องปลายนอย่างสงบสุขอยู่กับต้นไม้ และนกเลี้ยงหลายสิบตัวในบริเวณบ้านของตน ที่ซอย 101/1 ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร¹

"อิงอร" ได้กล่าวถึงภารกิจประจำวันในช่วงนี้ของเขาไว้ว่า

ตอนนี้ผมตัดขาดจากโลกภายนอกโดยสิ้นเชิงเลยนะ หลังจากที่เคยคิดว่าจะหยุดเขียนหนังสือ ผมก็ไม่อ่านหนังสือพิมพ์ ไม่ดูทีวี จะฟังแต่วิทยุบางรายการที่โฆษกพูดคุยน่าฟังเท่านั้น แล้วมันก็คืดนะ คือพอหลังจากที่เราไม่ต้องรับรู้เรื่องราวของคนอื่นมาก เราก็ไม่ต้องมานั่งปวดหัว เรียกว่าตอนนี้ผมสบายใจที่สุด²

"อิงอร" เคยคิดที่จะเขียนนวนิยายเรื่อง "สนธยาที่เกาะยอ" แต่ก็เขียนไม่ได้เนื่องมาจากรัฐบาลได้ทำการก่อสร้างสะพานติณสูลานนท์เชื่อมต่อระหว่างเกาะยอกับแผ่นดินใหญ่เสียก่อน "อิงอร" ได้เขียนหนังสือคัดค้านการก่อสร้างสะพานดังกล่าวในหน้าหนังสือพิมพ์หลายครั้งแต่ก็ไม่เป็นผล และในที่สุดโครงเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้ก็หายไป เนื่องจาก "เตี้ยวันมันไม่ได้เป็นเกาะเสียแล้ว มันเป็นสะพานไปแล้ว"³

¹เริงไชย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำผึ้งบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) : 22 - 36 ; มกราคม 2530.

²แหล่งเติม.

³พ.ศ.ศ.(นามแฝง). "พื้นความหลังจุ่มน้ำผึ้งกับอิงอร," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 32(22) : 37 - 38 ; พฤศจิกายน 2528.

สภาพชีวิตของ "อิงอร" หลังจากปลดเกษียณอายุราชการและหยุดเขียนหนังสือแล้ว ไม่สู้จะคึก เพราะมีรายได้แค่เงินบำนาญในจำนวนน้อย ทั้งที่ สุรพล เย็นอุรา ได้กล่าวถึง สภาพชีวิตของ "อิงอร" ในช่วงนี้ไว้ว่า

"ทุกวันนี้ชีวิตความเป็นอยู่ของ อิงอร เรียกได้ว่าไม่สะดวกสบายนัก ถึงเจ้าตัว จะพอใจและพูดอยู่บ่อย ๆ ว่า ครอบครัวของเขาก็เป็นสุขอยู่ภายใต้บ้านหลังเล็ก ๆ ท่ามกลางแมกไม้ใหญ่ๆน้อยๆที่เขาจงใจปลูก แต่ไม่จงใจตัด ปล่องให้มันเจริญเติบโต ตามใจชอบ จึงทำให้เหมือนยกเอาป่าละเมาะเล็ก ๆ สักแห่งมายัดเข้าในตัวเมือง

เพื่อให้ดูเป็นป่าอย่างขึ้นก็เลี้ยงสัตว์ สัตว์ที่ดูจะโปรดปรานและเขายินกรานหนักแน่น ว่ามันให้ความเพลิดเพลินแก่ความรู้สึกและหัวใจตั้งแต่เขาตื่นจนกระทั่งหลับก็คือนกเล็ก ๆ ที่เลี้ยงดูอย่างเอาใจใส่ในกรงเล็ก ๆ ซึ่งรายเรียงในโรงรถ ซึ่งไม่เคยใช้เป็นที่ จอดรถของตัวเองเพราะอัศภพของเขาไม่อำนวยให้มีได้¹

ด้วยความเป็นอยู่ของ "อิงอร" ในระยะนี้ไม่สู้จะคึก สุรพล เย็นอุรา ได้ติดต่อกับ ทีมงานข่าวของสถานีโทรทัศน์องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (ไทยทีวีสี ช่อง 9) ซึ่งนำ โดย คร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ไปดูสภาพชีวิตและสัมภาษณ์ "อิงอร" ที่บ้าน แล้วนำเอาภาพ เหล่านั้นมาออกอากาศในวันที่ 22 และ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2529 ในรายการหลังข่าวภาค 20.00 น. โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ "อิงอร" มีรายได้เพิ่มขึ้นกว่าบำนาญจำนวนน้อยนิด โดยเฉพาะศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ เช่น เขาควรจะมีฐานะานุรูปในชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่านั้นได้² ในตอนท้าย ของการสัมภาษณ์ คร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ให้เสนองานให้ "อิงอร" ทำเกี่ยวกับงานวิจารณ์ตาม ที่เขาดนัดโดยได้รับค่าตอบแทนที่สูง แต่ "อิงอร" ปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่า "...ผมคงทำให้ไม่ได้

¹สุรพล เย็นอุรา. "ความในใจของอิงอร," สยามรัฐ. 27 ธันวาคม 2529.

หน้า 13.

²แหล่งเดิม.

หรงก เพราะผมมีแต่โรงรดไม่เคยมีรดซี่ อายุก็มากเกือบเจ็ดสิบแล้ว และข้อสำคัญสุขภาพของผม
ตอนนี้ยังไม่ค่อยดี ก็เรื่องหัวใจนั่นแหละครับ"¹

สุขภาพของ "อิงอร" ในระยะหลัง ๆ นี้ไม่ดี นอกจากจะเป็นโรคหัวใจแล้ว โรคประจำตัว
ของเขายังมีโรคเบาหวาน และต่อมลูกหมากโตอีกด้วย ในที่สุดในตอนเย็นของวันศุกร์ที่ 19
ธันวาคม พ.ศ. 2529 ขณะที่ "อิงอร" นั่งชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันชกมวยชิงแชมป์โลกรุ่น
ซูเปอร์ฟลายเวท ของสมาคมมวยโลก ระหว่างกิลเบิร์ตโตรมัน แชมป์โลก กับ ก้องธรณี
พยัคฆ์อรุณ ผู้ท้าชิงชาวไทย ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 อยู่ที่บ้าน ด้วยความตื่นเต้นและ
รู้สึกทศุใจกับการกีฬาที่เหตผลทางธุรกิจมีอำนาจเหนือกว่าความถูกต้อง ไม่รู้จักคำว่าแพ้หรือชนะ
และไม่ได้คำนึงถึงอันตรายที่จะบังเกิดขึ้นกับนักมวยไทย ซึ่งต้องฝืนสังขารยืนเบานิ่งให้ฝ่ายตรงกันข้าม
ต่อยเอาตามใจชอบ อาการของโรคหัวใจที่เป็นมาเรื้อรังจึงกำเริบขึ้น

"การรุ่งขึ้นนี้ไม่ใช่เรื่องเป็นเส้นวล แต่เป็นคารุ่งสีซิด มีประกายแดงเรื่อเหมือน
สีเลือดเป็นรัศมีรอบ ๆ สารก็ไม่ใช่บักถึงโรยเรณูเกสรร่วงมา มีแต่น้ำค้างซึ่งใน
เหมือนน้ำตา...จิ้งหรีดแมลงในกอหญ้าข้าง ๆ พากันเจียมกริบ...มีแต่เสียง
ทอดถอนสะอื้น..."²

เวลาประมาณ 21.30 น. คืนวันอาทิตย์ที่ 21 พ.ศ. 2529 "อิงอร" รู้สึกปวดหัวใจ
อย่างรุนแรง จึงบอกภรรยาให้ติดต่อรพยบาลของโรงพยาบาลแพทย์ปัญญมารับตัวไปรักษา
แต่ "ทรงเลียบของพยามัจจุราษเดินทางมาเร็วกว่ารพยบาล ผู้ป่วยจึงยุติชีวิตวัย 68 ปี ใน
คำกั้นอันเศร้าหมอง"³ ก่อนเสียชีวิต "อิงอร" ได้สั่งเสียลูกไว้ว่า "ถ้าพ่อตายไม่ต้องรบกวนาย

¹สุรพล เบ็นอุรา. "ความในใจของอิงอร," สยามรัฐ. 27 ธันวาคม 2529.

หน้า 13.

²ศักดิ์เกษม หุตาคม. รวนนิยายรัก "อิงอร" ชุดที่ 1. โดยอิงอร(นามแฝง). 2513.

หน้า 342.

³เริงไชย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำฝนบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) :

22 - 36 ; มกราคม 2530.

รบกวนใคร เมาวันนั้นได้ก็ให้เผาพ้อวันนั้น แต่ถ้าจำเป็นต้องทำตามประเพณี ก็อย่าเก็บพ้อไว้นาน...อย่าให้คนตายมาขายคนเป็น พ้อจะไม่สบายใจ"¹

หลังจากที่ "อิงอร" ถึงแก่กรรมแล้ว ภรรยาและลูก ๆ นำศพของเขาไปบำเพ็ญกุศลที่วัดธรรมมงคล ซอยสุขุมวิท 101 (ปทุมวิภา) พระโขนง กรุงเทพมหานคร และทำการฌาปนกิจศพ ณ เมรุวัดเดียวกันในวันเสาร์ที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2529 และแล้ว "อิงอร อัญมณี" อีกเมื่หนึ่งของวงวรรณกรรมไทย ก็อำลาจากบรรณพิภพไปสู่ดินแดนเร้นลับที่ไม่มีผู้ใดรู้จัก... นับตั้งแต่บัดนั้น"²

"ผ่าจอ แหวกทะเลชุฟ้า" ได้กล่าวแสดงความรู้สึกที่มีต่อ "อิงอร" ไว้ในคอลัมน์แลหลังเงาหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ไว้ตอนหนึ่งว่า "วันนี้งการวงน้ำหมึก เรื่องสั้นนวนิยายและ... จึงได้สูญเสียนักเขียนนักประพันธ์ไปอย่างน่าเสียดาย ห้องสูญเสียเจ้าของฉายาปลายปากกาชะโลมน้ำผึ้งที่ต่อไปก็เหลือแต่สำนวนและความระลึกถึงอาลัยเท่านั้น"³ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ได้กล่าวคำไว้อาลัย "อิงอร" ในฐานะเพื่อนนักกลอนด้วยกันว่า

ดอกเอ๋ยดอกอ้อ

เจ้าจากกอกจากหงจากสงขลา

จากกลิ่นหอมคาวทะเลทุกเวลา

มาสู่ลุ่มเจ้าพระยาเรือจวนเย็น

เพลงป้อล้อลอมก็ซึมขึ้น

ตราขมขึ้นใครเล่าเขาจะเห็น

¹ เรืองไชย พุทธาโร. "อิงอรหยาดน้ำผึ้งบนพิภพวรรณกรรม," ถนนหนังสือ. 4(7) : 22 - 36 ; มกราคม 2530.

² แหล่งเติม.

³ ผ่าจอ แหวกทะเลชุฟ้า(นามแฝง). "แลหลังเงา : อิงอรกับปลายปากกาชะโลมน้ำผึ้ง ตอนนี้ก็เหลือสำนวนแล้ว," สยามรัฐ. 23 ธันวาคม 2529. หน้า 13.

มาฝากคมฝากความฝากนามเป็น
สดขึ้นเป็นนักรบ "อิงอร" เอย¹

"สาหร่าย" ได้กล่าวคำไว้อาลัย "อิงอร" ในฐานะเพื่อนนักเขียนไว้อย่างมีศิลปะและ
ไพเราะคมคายว่า

ณ บัดนี้ดอกอ้ออันลอยมาแต่ตำบลบ่อพลับ อำเภอมือง จังหวัดสงขลา ได้ทิ้ง
สงบโดยคุณแล้ว ณ เบื้องหน้าแห่งความตาย

ณ บัดนี้ ดวงวิญญาณอันเปี่ยมด้วยประกายแห่งจินตนาการของบุรุษจอนยาวนาม
"อิงอร" ได้ละลื่นขึ้นไป "บังคมคลออุษลิกวิเทพ" ซึ่งสุขเสพสำราญ มาณศรี ณ
ภาพโน้มนใน "สวรรค์ชั้นกวี" แล้วโดยบริบูรณ์

ท่ามกลาง "โอกาสแผ่ผายพรายรังสี" รัศมีมีเพียงเสียงดนตรี ประทับพิยะ
รัสสะ จังหวะโยนที่แทนจะ "พริ้งไพเราะเสนาะกรรณวัฒนา" เป็นอย่างยิ่ง
เป็นสุขเกิด "อิงอร" ผู้อาวุโส²

อีกตอนหนึ่ง "สาหร่าย" ได้กล่าวคำไว้อาลัย "อิงอร" โดยนำเอาชื่อผลงานทาง
วรรณกรรมของเขามาร้อยเป็นข้อความในห่านองยกย่องสดุดี "อิงอร" ไว้อย่างสอคล้องนำฟัง
ว่า

แม้สังขารอันมีนามแห่งรูปว่า หักก็เกษม หุตาคม ซึ่งดีอกำเน็ค้น ณ ชนบท
ริมทะเลสาบสงขลา เวื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2461 จะเป็นสิ่งสมมุติอันรวมตัวขึ้น

¹เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. "ดอกอ้อจากสงขลานั้นอิงอร," มติชนสุดสัปดาห์.
7(333) : 41 ; มกราคม 2530.

²เสถียร จันทิมาธร. "เป็นสุขเกิด อิงอร ผู้อาวุโส," โดยสาหร่าย(นามแฝง).
มติชน. 27 ธันวาคม 2529. หน้า 9.

จากธาตุทั้ง 4 แต่โดยพลังแห่งจินตภาพ อันผ่านนามแห่งรูปของ "อิงอร" ที่ปรากฏขึ้นเป็นงานวรรณกรรมจำนวนมาก ก็ยากยิ่งนักที่หิมเทพจะทรงฤทธาณภาพ อย่างเพียงพอให้จับไปได้อย่างหมดสิ้น

ความที่กามเทพยังเป็นนิมิตแห่งความรัก

ตราบนี้อารมณ์ความรักและความหึงยังเป็นอารมณ์ความรู้สึก โดยพื้นฐานในธรรมชาติมนุษย์

เรื่องราวอันเกิดมาจากปลายปากกาที่อาบด้วยน้ำฝันของ "อิงอร" ก็จะเป็นนิรันดร์ทั้งใน "รักนิรันดร์" และภายใน "ซากรักที่ยังหายใจ" ตลอดจนสถิตอยู่ใน "โลงทอง" อันศักดิ์สิทธิ์

เป็นสุขเกิด "อิงอร" ผู้อาวุโส...¹

¹เสถียร จันทิมาธร. "เป็นสุขเกิด อิงอร ผู้อาวุโส," โดยสาหร่าย(นามแฝง).

มติชน. 27 ธันวาคม 2529. หน้า 9.

วิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร"

บทคัดย่อ
ของ
สมภาพ นาคพันธ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย
กุมภาพันธ์ 2534

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นของ "อิงอร" ในด้าน กลวิธีการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษา และแนวคิด โดยเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาปรากฏว่า "อิงอร" มีกลวิธีการแต่งที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว คือ นิยม เปิดเรื่องโดยการบรรยายฉากและตัวละครที่เป็นแนวคิดสำคัญ เพื่อนำเข้าสู่เรื่อง แล้วใช้ข้อ ชัดแย้งระหว่างมนุษย์กับชะตากรรมเป็นจุดสำคัญในการดำเนินเรื่อง โดยให้ตัวละครสำคัญเป็น ผู้เล่าเรื่อง และปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรมมากกว่าอย่างอื่น ในด้านตัวละครส่วนใหญ่ผู้ประพันธ์ สร้างได้สมจริงและสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างคนธรรมดาสามัญได้เป็นอย่างดี บทสนทนา มีความเป็นธรรมชาติเหมาะสมกับเหตุการณ์ในเรื่องและตัวละคร ฉากซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นฉากจริง มีจุดเด่นอยู่ที่การพรรณนาเพื่อให้เกิดจินตภาพ ในด้านศิลปะการใช้ภาษา "อิงอร" มีความ สามารถในการเลือกใช้คำได้อย่างหลากหลาย และสามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านได้เข้าใจอย่าง รวดเร็วและชัดเจน แล้วเรียบเรียงคำเข้าประโยคที่มีขนาดยาวเพื่อให้รายละเอียดแก่ผู้อ่านได้ อย่างถี่ถ้วน มีการใช้สำนวนโวหารที่อ่อนหวาน ละมุนละไมเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึก และอารมณ์ต่อผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ในด้านแนวคิด "อิงอร" ได้สอดแทรกแนวคิดไว้อย่างหลากหลาย และมีคุณค่า โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับความรักที่ชี้ให้เห็นว่าความรักจะก่อให้เกิดความสุขมากกว่า ความสุข

AN ANALYTICAL STUDY OF ING-ORN'S
SHORT STORIES

AN ABSTRACT

BY

SOMPHARP NARKKHAPHUN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Thai
at Srinakharinwirot University, Songkhla

February 1991

This thesis was aimed at studying and analyzing Ing-Orn's short stories by examining the following elements: technique, language usage, and theme. The descriptive method was used in carrying out this research.

The findings of the study revealed that Ing-Orn possessed a particular personal technique of beginning a story with a description of setting and important characters to lead into the story. Then conflicts between human beings and fate were used to continue and complete the story. The main characters were usually the omniscient narrators. Most of the stories had tragic endings. The majority of the characters were realistic and could portray ordinary people's thoughts and feelings. The dialogues were natural and they flowed with the events and characters in the story. The settings for most stories were real which through the use of vivid descriptions build powerful images in the readers' mind. Ing-Orn's use of language was very skillful in choices of words and the variety of words chosen. The messages were clearly and quickly conveyed to readers. His ability in writing long sentences to give elaborate detail to readers was pronounced. Ing-Orn was known to use "soft and sweet" language which would invoke feelings and emotion in the readers. Concerning theme, Ing-Orn incorporated a variety of valuable thoughts, especially themes connected with love. He pointed out that love creates more suffering than happiness.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสมภาพ ชื่อสกุล นาคพันธ์
เกิดวันที่ 20 เดือนตุลาคม พุทธศักราช 2504
สถานที่เกิด อำเภอบ้านบึง จังหวัดพังงา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 10 หมู่ที่ 2 ตำบลมะรุ่ย อำเภอบ้านบึง
จังหวัดพังงา 82180
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนเกาะไม้ไผ่ ตำบลเกาะปันหยี อำเภอเมือง
จังหวัดพังงา 82000
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2523 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (แผนกศิลป์-คณิตศาสตร์) จากโรงเรียนอ่าวลึก
ประชาสรรค์ อำเภอบ้านบึง จังหวัดกระบี่
พ.ศ. 2527 ศศ.บ. (วิชาเอกภาษาและวรรณคดีไทย วิชาโทบรรณารักษ์) จาก
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
พ.ศ. 2534 กศ.ม. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา